Apostelen der ontkenning

Onderzoek en exposé van de geschiedenis, doctrines en claims van de Jehovah's Getuigen

Edmond Charles Gruss

Hoogleraar geschiedenis en apologetiek
Los Angeles Baptist College, Newhall, California

De auteur heeft ingestemd met verspreiding van dit boek via internet, als deze gratis is en er geen veranderingen aan de tekst worden gedaan. Commercieel gebruik is niet toegestaan.

Op verzoek van de auteur is een appendix toegevoegd, met de titel "*Russels Bible Student Movement - A Millerite Offshoot*" *(Russels Bijbelstudent Beweging - voortkomend uit de Millerieten).* Dit materiaal komt uit hoofdstuk 3 van het boek van dezelfde auteur "*Jehovah's Witnesses: Their Claims, Doctrinal Changes and Prophetic Speculation. What Does the Record Show? (2001).*

Ook toegevoegd is een geactualiseerde lijst van bronnen voor meer informatie. Voor de rest is de tekst van deze PDF de originele tekst uit 1970 van de auteur.

Copyright 1970 - PRESBYTERIAN AND REFORMED PUBLISHING CO.

Eerste druk mei 1970

Tweede druk oktober 1971

Derde druk november 1971

Vierde druk januari 1974

Vijfde druk in juni 1975

Zesde druk met revisies, november 1975

Zevende druk juni 1976

Achtste druk oktober 1978

Negende druk april 1980

Tiende druk mei 1983

Elfde druk, maart 1986

ISBN: 0-87552-305-6

Gedrukt in the Verenigde Staten van America

GEWIJD AAN DE ZAAK VAN ONZE HERE EN REDDER JEZUS CHRISTUS

en MIJN FAMILIE, Geraldene, Susan en Mark, constante bronnen van inspiratie voor Zijn dienst.

De auteur

Edmond C. Gruss, hoogleraar geschiedenis en apologetiek aan het Los Angeles Baptist College, in Newhall, Californië, was geboren in Los Angeles in 1933. Hij ontving zijn A. B. van het Los Angeles Baptist College (1955) en zijn B. D. van het Los Angeles Baptist Theological Seminary (1958).

In 1961 completeerde hij de Th. M. in Bible and Theology bij Talbot Theological Seminarie, La Mirada, Californië.

Een M.A. in Modern European History van Drake University werd toegevoegd in 1964.

Naast het lesgeven aan de hogeschool en seminarie schreef hoogleraar Gruss artikelen over sekten en gaf hij lezingen in kerken in zijn omgeving.

Interesse in sektes kwam na zijn bekering van de Jehova's Getuigen in 1950. Zijn vrouw studeerde ook af aan het Los Angeles Baptist College en is een lerares op een basisschool.

Als weerspiegeling van zijn interesses is de auteur lid van The American Historical Association, Organization of American Historici, Far West Slavic Conference, Society for Early Historische archeologie en de Creation Research Society.

Update

Andere recente producties van Edmond C. Gruss:

Jehovah's Witnesses: Their Claims, Doctrinal Changes, and Prophetic Speculation. What Does the Record Show?

By Edmond C. Gruss - Published by Xulon Press, 2001

ISBN 193123230X, 9781931232302 - 376 pages

http://books.qooqle.com/books?id=kSZL8BWc9KcC

The Four Presidents of the Watch Tower Society (Jehovah's Witnesses): The Men and the Organization They Created

By Edmond C. Gruss - Published by Xulon Press, 2003

ISBN 1594671311, 9781594671319 - 264 pages

http://books.qooqle.com/books?idHFDi5iGsvV8C

Jehovah's Witnesses: Their Monuments to False Prophecy

By Edmond C. Gruss (with Leonard Chretien) - Published by Witness, Inc., 1997

ISBN 188385877, 978188385875 - 307 pages

http://witnessinc.com/store/index.php?main paqe=product info&cPath=l 7 9&products id=40

These books can also be obtained from: Freeminds, Inc.

http://www.freeminds.orq/

Afkortingen van vertalingen die gebruikt zijn in dit boek

ASV American Standard Version (1901)

Tenzij anders genoemd zijn alle citaten uit de Bijbel afkomstig uit deze versie.

ED The Emphatic Diaglott

KJV King James Version (1611)

NWT New World Translation (1950-1960)

Tenzij anders genoemd zijn de aanhalingen uit de 1951-versie van de Herziene Nieuwe Wereldvertaling van de christelijke Griekse Geschriften en de vijf volumes van de Nieuwe Wereldvertaling van het Hebreeuws.

RSV Revised Standard Version (1952)

Citeren van een van de bovenstaande vertalingen betekent niet direct goedkeuring of overeenstemming met heel de inhoud.

Aanhalingstekens. die zijn opgenomen in de titels van veel van de boeken van de Jehovah's Getuigen. zijn in de meeste gevallen verwijderd.

Wanneer voornaamwoorden worden gekapitaliseerd (beginnen met een Hoofdletter) in de Nieuwe Wereldvertaling geeft dat aan dat ze in het meervoud staan.

Hoofdstuk 1

Introductie

Paulus' woorden in Galaten 1 : 6-9 vermelden een "ander evangelie" (ASV) of "nog een evangelie" (KJV). In deze dagen wordt de wereld letterlijk overspoeld met de geschriften en vertegenwoordigers van degenen die "een ander evangelie" propaganderen in plaats van de boodschap "die eens en voor altijd werd afgeleverd werd aan de heiligen." (Judas 1 : 3)

Het vreemde en tragische is dat zoveel eerlijke, oprechte, goede, maar goedgelovige mensen, zo eenvoudig op een dwaalspoor gebracht worden door degenen die claimen een of andere speciale openbaring gekregen te hebben of een speciale plaats hebben bij God. Het is vanwege deze situatie dat het nodig is om de positie van de oude Bereërs in te nemen, van wie de Bijbel zegt "dat zij het Woord met alle toegenegenheid van geest hebben ontvangen, dagelijks de Schriften onderzoekende of deze dingen zo waren." (Handelingen 17 : 11)

De enige manier om fouten te onthullen is deze aan het licht bloot te stellen. Dat christenen worden opgedragen om terecht te wijzen en te ontmaskeren wat niet waar is, wordt duidelijk vermeld in de woorden "heb geen deel aan de onvruchtbare werken van duisternis, maar stel ze in plaats daarvan bloot". (Efeziërs 5 : 11 RSV). In 1 Johannes 4:1 worden gelovigen geïnstrueerd om "de geesten te beproeven, of ze van God zijn; omdat veel valse profeten zijn uitgegaan in de wereld."

De voorgaande instructies in het Woord van God zijn vooral relevant wanneer een groep de claim doet dat "DE ORGANISATIE" de zichtbare vertegenwoordiger van God op aarde is ... " [1] en dat deze "Organisatie", het Wachttoren Bijbel- en Traktaat-genootschap, via haar bestuursorgaan, "onder de directe supervisie van Christus Jezus in de tempel staat." [2]

---

[1] *The Watchtower*, 1938, blz. 182, aangehaald in *The Watchtower*, 76:333, June 1, 1955.

[2] *Ibid.,* blz. 333

I. Achtergrond van de titel

De titel, "Apostelen der ontkenning", lijkt misschien hard om een groep aan te duiden die beweert christenen te zijn en om die reden vereist het gebruik ervan een verklaring. De term "Apostel" wordt in de algemene betekenis van "een boodschapper" gebruikt. Dat is iemand die met een boodschap wordt uitgezonden. Die boodschap, als het voor God is, moet een boodschap zijn van "gezonde woorden" (2 Timótheüs 1 : 13). Dat er boodschappers zouden zijn met een ander soort boodschap, een boodschap van ontkenning, is duidelijk te zien in de Bijbel. Het Woord van God zet uiteen dat de "laatste dagen" worden gemarkeerd door een dergelijke boodschap. Er is ontkenning van Jezus Christus (Judas 1 : 4), ontkenning van de verzoening (2 Pet. 2:1), ontkenning van gezonde leer (2 Timótheüs 4 : 3, 4) en een ontkenning van de kracht van godsvrucht (2 Timótheüs 3 : 1-5). Deze verzen zijn slechts voorbeelden van de te verwachten ontkenningen tijdens de "laatste dagen."

De schrijver heeft de geschiedenis, doctrines en aanspraken van de Jehova's Getuigen [3] grondig bestudeerd en kan niet anders dan concluderen dat, hoewel zij belijden christenen te zijn, deze groep duidelijk een systeem vertegenwoordigt dat ongunstig is voor de leringen van de Bijbel, een systeem dat Gods Woord ontkent. Dus de titel is vrij natuurlijk. De Jehovah's Getuigen hebben een boodschap en boodschappers, maar deze boodschap is, zoals dit boek zal laten zien, EEN BOODSCHAP VAN ONTKENNING, GEBRACHT DOOR APOSTELEN DER ONTKENNING!

II. Doel van de studie

Het doel van deze studie is om de geschiedenis, doctrines en claims van de Jehovah's Getuigen zo duidelijk en zo nauwkeurig mogelijk te onderzoeken, in het licht van Gods Woord, in het licht van degelijke uitlegging van de oorspronkelijke talen waarin de

---

[3] Het Wachttorengenootschap heeft het over "Jehovah's getuigen". Het gebruik van een kleine letter "g" bij "getuigen" is een poging om te suggereren dat er een verschil is tussen deze groep en de andere denominaties en godsdiensten die worden geïdentificeerd door eigennamen.

Nog zo'n eigenaardigheid is de interpretatie van elke "getuige" in de Bijbel als een getuige van Jehovah; een interpretatie die een indruk moet geven van de ouderdom van de beweging. Om verwarring te voorkomen zal dit boek het woord "Getuigen" kapitaliseren bij het aanduiden van de groep.

Bijbel werd geschreven en in het licht van de beste kennis van het onderwerp. Met deze studie over de geschiedenis van de Getuigen, pogen wij veel verkeerde indrukken te corrigeren die de Getuigen in hun eigen verslag van de geschiedenis van de beweging hebben beschreven.

Een ander doel is om, geestelijke of leek, gereedschap te geven waarmee hij beter het hoofd kan bieden aan deze groeiende dreiging. De hoop is dat veel volgers van deze groep bereid zijn voor zichzelf uit te vinden of zij boodschappers van God zijn of boodschappers die zijn aangesteld door de mens en in de dienst van mensen staan.

III. Belang van de studie

Dat de Jehova's Getuigen bekend zijn als "de snelst groeiende religieuze beweging in de wereld" [4] zou alleen maak deze studie een belangrijke. De groei van deze groep is onthutsend. Van 44.080 leden, die als predikers in 1928 rapporteerden [5], tot 1.880.713 (gemiddeld) rapporterende predikers in het jaar 1974, met een piek van 2.021.432. [6]

De herdenkingsdienst van Avondmaal van de Heer, aangemerkt door de Getuigen als het "Avondmaal des Heren", wordt eenmaal per jaar gevierd. Op 7 april 1974 was er een wereldwijde opkomst 4.550.457 [7], zo is gemeld. Uit het verschil met voorgaande cijfers blijkt dat er meer dan twee miljoen potentiële volgelingen ("verkondigers") [8] zijn,

---

[4] Marcus Bach, "The Startling Witnesses", *Christian Century*, 74: 197, 13 februari 1957. Zie ook William J. Whalen, *Armageddon Around The Corner* (New York: The John Day Company 1962), blz. 15. In de uitgave van 1 september 1973 van de *L. A. Herald-Examinor* identificeerde Louis Cassels de Jehovah's Getuigen als "Amerika's snelst groeiende religieuze organisatie ..." (A-7).

[5] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose* (Brooklyn: Watchtower Bible en Tract Society of New York, Inc., 1959), overzicht achter in het boek.

[6] *The Watchtower*, 96:27, 1 januari 1975.

[7] *Ibid*., blz. 28.

[8] "Een "verkondiger", ook bekend als een "Koninkrijksverkondiger" of "volgeling" is het equivalent van een kerklid in een reguliere kerk. Maar een actief lidmaatschap binnen de plaatselijke Jehovah's Getuigen gemeente is wel afhankelijk van de inspanning als verkondiger van de individuele Getuige. Men moet voldoen aan een voorgeschreven hoeveelheid uren, die men aan het verkondigingswerk besteedt. Een minimale hoeveelheid van tien uur per maand is normaal, maar het ideaal zou zestig uur zijn. Andere Getuigen, aangeduid als "special pioniers" en "pioniers" hebben maandelijkse doelen van 150 uur of meer, en 100 uur besteed aan het verspreiden van de Wachttoren-propaganda via gesproken woord en drukwerk.

die nog niet volledig zijn opgenomen in het Wachttoren-programma. William J. Schnell schatte dat ongeveer "10.000.000 personen er naar toe geleid zijn" (= onder de invloedssfeer van het Wachttorengenootschap). Deze personen worden bekeken als zijnde in verschillende stadia van ontwikkeling binnen het Wachttoren-programma van indoctrinatie. [9] De verwachte toename van bekeerlingen door de Jehova's Getuige was meer dan 70.000 per jaar in 1958 [10], veel minder dan nu.

De twee halfmaandelijkse publicaties van de Jehovah's Getuigen, *De Wachttoren* en *Ontwaakt!*, hebben een enorme oplage bereikt. Bijvoorbeeld, voor de maand februari 1969 werden 22.100.000 exemplaren van deze tijdschriften gedrukt. [11] Het enorme bereik wordt duidelijk wanneer dit getal vermenigvuldigd wordt met twaalf.

De voorgaande cijfers geven een indicatie van de omvang van het werk en de groei van deze beweging. Andere cijfers kunnen worden gegeven om de opmars van de Getuigen aan te tonen, zoals: verspreidde literatuur, het aantal uren dat is besteed aan het predikingswerk, de oproepen die zijn gedaan in verband met het bekeringsplan van de Getuigen en de landen waar wordt gewerkt. [12] De beweging is zonder twijfel groot en invloedrijk. [13]

Het werk van de Getuigen onder gewone christenen en pasbekeerde christenen heeft de Gemeente van Christus veel problemen veroorzaakt. Met een achtergrond als zendeling, stelt William Kneedler, in zijn boekje *Een christelijk antwoord op Jehovah's Getuigen,* terecht dat hun "werk parasiteert op gevestigd christelijk werk en zeer verwarrend is voor nieuwe christenen en voor degenen die niet stevig staan in hun overtuiging." [14]

---

[9] William J. Schnell. *Christians: Awake!* (Grands Ranids: Baker Book House, 1962). blz. 11, 12.

[10] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose*, *op. cit*., blz. 292, 293.

[11] *The Watchtower*, February 1, 1969 (5,6 miljoen); February 15, 1969 (5,6 miljoen). *Awake!* February 8, 1969 (5,45 miljoen); February 22, 1969 (5,45 miljoen). De gezamenlijke aantallen voor februari 1969 geven een toename aan van 2,1 miljoen gepubliceerde tijdschriften in dezelfde maand in 1968. In februari 1975, bedroeg het aantal 35,1 miljoen.

[12] Om een idee te geven van de wereldwijde reikwijdte van het Wachttorengenootschap laat *The Watchtower* van 1 januari 1975 zien dat dit tijdschrift in 79 talen wordt gepubliceerd en dat de Getuigen momenteel in 207 landen actief zijn.

[13] Zie het overzicht achterin het boek *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose* and the *1975 Yearbook of Jehovah's Witnesses*. (Jaarboek Jehovah's Getuigen 1975)

[14] William H. Kneedler, *Christian Answers to Jehovah's Witnesses* (Chicago Moody Press, 1953), blz. 5.

Beschamend is het dat de meeste christenen en voorgangers zich onvoldoende bewust zijn van de geschiedenis van de Getuigen. Evenmin van hun leerstellingen en hun methoden, zodat men niet verstandig met hen om weet te gaan. Op de volgende bladzijden worden enkele belangrijke feiten uiteengezet die een christen beter toerust om met dit duidelijk omschreven probleem om te gaan. Het gevoelen is, dat elke eerlijke onderzoeker naar de waarheid de menselijke oorsprong van dit systeem zal kunnen zien.

Deze studie is belangrijk, omdat deze beweging er een is van ontkenning en van bekeerlingen maken. Maar dat brengt hen onder de veroordeling die Jezus uitsprak over de meest ijverige groep van zijn tijd:

> *Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeën, gij geveinsden, want gij omreist zee en land, om een Jodengenoot te maken, en als hij het geworden is, zo maakt gij hem een kind der helle, tweemaal meer dan gij zijt.* [Matthéüs 23 : 15]

IV. Werkwijze en organisatie

De werkwijze in dit boek is als volgt: de achtergrond van deze groepering wordt uiteengezet. Een deel van de recente publicaties wordt geëvalueerd. Die hebben te maken hebben met de geschiedenis van de Jehovah's Getuigen. Vervolgens wordt de geschiedenis van de Getuigen behandeld via de drie grote stadia van de groep: (1) de periode onder Charles Taze Russell (1870-1916); (2) de periode onder Joseph F. Rutherford (1917-1942); (3) de periode onder Nathan Homer Knorr (vanaf 1942 tot aan het moment van schrijven), met een analyse van enkele overgangsperioden binnen de beweging.

Daarna worden de doctrines van deze groep bestudeerd, zowel via samenvatting en via directe citaten uit de publicaties van de Watchtower Bible and Tract Society (Wachttorengenootschap). Hun belangrijkste doctrines worden onderzocht in het licht van de Schrift (met indien nodig de oorspronkelijke talen). Kerkgeschiedenis, geluid, bijbelse uiteenzetting en de eigen boeken van de Getuigen.

Vervolgens, omdat de "Nieuwe Wereldvertaling van het Heilige Schrift" door de Getuigen geprezen wordt als hun autoriteit in de leer, onderzoekt en evalueert dit hoofdstuk dit werk vanuit de oorspronkelijke talen en vanuit het standpunt van de

geaccepteerde leer. Redenen worden aangevoerd waarom deze vertaling moet worden afgewezen. Opmerkingen van andere recensenten zijn eveneens inbegrepen.

Vanwege het cruciale belang van Bijbels verantwoorde interpretatie, bevat de studie een compleet hoofdstuk dat handelt over de hermeneutische principes die worden gebruikt door de schrijvers van het Wachttorengenootschap. Voorbeelden illustreren elk punt en de conclusie wordt getrokken dat de interpretatiemethoden, die door deze groep worden gebruikt, zowel arbitrair als gebrekkig of ongeldig zijn.

Om de redenen voor het succes van de Getuigen-beweging te begrijpen, worden enkele van de belangrijkste werktuigen van de Jehovah's Getuigen-propaganda onderzocht. Om christenen te bekwamen in het aangaan van deze uitdaging, wordt de kunst van het, zowel in het openbaar als privé, omgaan met deze religie besproken.

Het afsluitende hoofdstuk met de conclusie beoordeelt het gepresenteerde bewijsmateriaal en er wordt een samenvatting gemaakt van de conclusies. Getuigenissen van voormalige Jehovah's Getuigen zijn bijgevoegd om de beweringen van enkele gepresenteerde punten te versterken.

De appendix brengen enkele extra en belangrijke gegevens bij elkaar. Die zijn nuttig voor de lezer. De eerste appendix bevat korte behandelingen van verschillende kleinere Russell-groepen. De brieven van Olin Moyle zijn opgenomen vanwege het inzicht in de omstandigheden die in Bethel onder rechter Rutherford heersten en vanwege de observaties van zijn leiderschap. Een chronologische bibliografie van de belangrijkste Wachttoren-publicaties is opgenomen, zodat de lezer kan bepalen waar een boek of andere publicatie zich bevindt in relatie tot de andere publicaties. Dit is belangrijk bij de studie van leerstellige verschuivingen door de jaren heen. Om de christelijke werker te helpen, is een geannoteerde en op keuzes gebaseerde bibliografie van publicaties opgenomen. Die is nuttig bij het omgaan met de Getuigen. Uiteindelijk, aangezien de schrijver een Jehovah's Getuige was, wordt zijn eigen getuigenis gegeven.

De bibliografie is een selectie en bevat alleen teksten en materiaal waarnaar in de tekst rechtstreeks wordt verwezen of waarnaar wordt verwezen.

V. Bronnen van informatie

Deze schrijver zat, als jonge man, bijna tien jaar in de Jehovah's getuigen-beweging en volgde later, hoewel niet in direct contact met de organisatie, haar werk en manier van denken.

Opdat niemand beweert dat het volgende materiaal, en de gepresenteerde zienswijzen van Jehovah's getuigen, niet authentiek zouden zijn door voldoende Wachttoren-materiaal of andere bronnen, wordt de lezer verwezen naar de bibliografie van dit boek.

Deze schrijver heeft in zijn eigen persoonlijke bibliotheek meer dan honderd gebonden boekdelen gepubliceerd door deze groep, plus honderden exemplaren van hun tijdschriften, boekjes, traktaten, enz. Met toegang tot veel meer. Daarnaast heeft de schrijver ook veel Jehovah's Getuigen gesproken, zowel thuis als op straat. De schrijver correspondeerde ook met individuele Jehova's Getuigen en met het kantoor van het Wachttorengenootschap in Brooklyn. De artikelen, boeken en andere publicaties, die door het Wachttorengenootschap in haar publicaties worden aangehaald, zijn in veel gevallen onderzocht. De schrijver heeft ook geschreven naar en brieven ontvangen van verschillende van de splintersekten die behandeld worden in de bijlage en heeft honderden publicaties van deze groepen. [15]

Er is voor gezorgd dat alleen representatieve opvattingen worden gegeven en geen "stromannen" worden ingezet, zoals de Jehovah's Getuigen hebben gedaan. Er is ook voor gezorgd dat de representatieve doctrines van deze groep voornamelijk afkomstig zijn uit de nieuwste publicaties [16], hoewel er vrij gebruik kan worden gemaakt van de oudere werken.

---

[15] De nuttigste publicaties waren *Back to the Bible Way*, een tijdschrift uitgegeven sinds 1952 door Roy D. Goodrich en de talrijke andere publicaties van deze schrijver en de vele delen van de *Epiphany Studies in the Scriptures* serie, verspreid door Laymen's Home Missionary Movement. Beide stromingen worden in Appendix A besproken.

[16] Dit is de enige manier om zeker te zijn van het presenteren van een doctrine, zoals het Wachttorengenootschap het nu leert, zodat duidelijk zal worden getoond dat er in de loop van de jaren veel leerstellige veranderingen en herroepingen geweest zijn vanaf het ontstaan van deze beweging.

William J. Schnell, schrijft op pagina 13 van zijn boek *Into the Light of Christianity*: "... Ik heb in het tijdschrift De Wachttoren tussen 1917 en 1928 onze doctrines zien veranderen. Niet minder dan 148 keer. En ik ben later ook vele malen meer getuige van geweest van deze chimaera."

Vanuit het standpunt van weerlegging en van de feiten is een aantal van de beste conservatieve beurzen gebruikt. Soms werden geleerden van de meer liberale tendens gebruikt toen hun opvattingen onpartijdig toonden in de omgang met het probleem dat werd overwogen.

Om het bewijs verder te authenticeren correspondeerde de schrijver met William J. Schnell, auteur van *Thirty Years a Watch Tower Slave* (in het Nederlands: Dertig jaar in de greep der Jehova-getuigen). Hij vond veel informatie in dit boek en ook in zijn andere werken, die geschreven zijn vanuit zijn eigen ervaringen als lid van de organisatie van Jehovah's Getuigen.

De publicatie *The Converted Jehovah's Witness Expositor*, bewerkt door Schnell, was ook een waardevolle bron van informatie. Daarnaast was er waardevol materiaal in de boeken van Ted Dencher, nog een bekeerde Jehovah's Getuigen waar we contact mee opgenomen hebben. Het gaat om de boeken: T*he Watchtower Heresy versus the Bible* and *Why I Left Jehovah's Witnesses*. [17]

Alles is in het werk gesteld om de feiten duidelijk te presenteren, nauwkeurig en eerlijk. Er wordt aangenomen dat het onderzoek voor dit boek voldoende basis is om het vertrouwen van de lezer te rechtvaardigen. Het is de hoop dat de lezer zorgvuldig de gepresenteerde zaken zal wegen.

Twee extra boeken van voormalige Getuigen zijn recentelijk verschenen en door deze schrijver gelezen: *Jehovah's Witnesses en What They Believe*, door Stan Thomas; *The Inside Story of Jehovah's Witnesses*, door W. C. Stevenson.

Hoofdstuk 2

Jehovah's Getuigen: oude en huidige voorvaders

Wat is de achtergrond van de Jehovah's Getuigen? Zijn er eigenlijk voorvaders van deze groep, daterend van vóór hun begin in het laatste deel van de negentiende eeuw? Dit zijn heel normale vragen voor iemand die een studie doet van welke religieuze beweging dan ook.

De Jehovah's Getuigen claimen dat de eerste van hen Abel was (Genesis 4) en dat zij de huidige vertegenwoordigers zijn van de lijn van getuigen in de Bijbel die in het Oude en Nieuwe Testament genoemd worden. Vanaf het Nieuwe Testament tot aan de Getuigen is de geschiedenis als volgt: (1) Van Jezus naar Paulus, (2) van Paulus naar Arius, (3) Van Arius naar Waldo, (4) Van Waldo naar Wycliff, (5) Van Wycliff naar Luther en (6) eens tenslotte van Luther naar Russel. [1] De volgende aanhaling maakt heel duidelijk dat Charles Taze Russell door zijn eerste volgelingen bezien werd als één van de "engelen van de kerk", genoemd in Openbaring 2 en 3:

> *Zijn verklarende geschriften over de Bijbel zijn veel meer uitgebreid dan de gecombineerde geschriften van Paulus, Johannes, Arius, Waldo, Wycliff en Martin Luther, de zes boodschappers van de kerk die hem voorafgingen.* [2]

De periode tussen Arius (overleden begin 4e eeuw) en Waldo (overleden begin 13e eeuw) wordt gezien als een periode van bijna geen bijbelstudie. Vanwege de "grote afvalligheid" van de negentiende eeuw vertellen de Jehova's Getuigen:

---

[1] Marley Cole, *Jehovah's Witnesses: The World Society* (New York: Vantage Press, 1955), blz. 26-79.

[2] Charles Taze Russell, *Pastor Russell's Sermons* (Brooklyn: International Bible Students Association, 1917), blz. 2.

> *... Het werd noodzakelijk voor Jehovah, ter vervulling van zijn eigen profetie, om zijn getuigen daarin op te wekken in de huidige tijd, niet als een nieuwe religie, maar als de climax van de lange reeks Getuigen die hij heeft gehad door de afgelopen millennia, helemaal terug tot aan Abel.* [3]

Bij het bestuderen van degenen die als voorlopers geclaimd worden kan - behalve in het geval van Arius - geen echt verband tussen hen en de Getuigen worden gezien. Kijkend naar de Bijbelse regel, is de schrijver het ermee eens dat elke arbeider voor God een getuige was. Maar hier eindigt de overeenkomst, omdat de boodschap van de hedendaagse Getuigen helemaal niet overeenkomt met die van de Bijbelgetuigen. Een duidelijke uiteenzetting van de boodschap, gepredikt door de nieuwtestamentische getuigen, wordt gevonden in het boek Handelingen; de Gemeente geeft de van Christus ontvangen boodschap door. Zonder uitzondering concentreerde de vroege kerk de boodschap van redding rondom één thema: de Persoon en het werk van Christus, Zijn dood en opstanding. [4] De Bijbelgetuigen waren getuigen van Jezus Christus! Sprekend tot de Zijnen, vóór Zijn hemelvaart, zei Jezus:

> *"Maar **jullie** zullen kracht ontvangen wanneer de heilige geest op **jullie** komt, en **jullie** zullen getuigen van mij zijn in Jeruzalem, in heel Judea en Samaria, en tot in de meest afgelegen delen van de aarde."*
> [Handelingen 1:8 NWT, 2017].

Merk op dat er staat: "JULLIE ZULLEN GETUIGEN VAN MIJ ZIJN" en dat er niet staat "van Jehovah getuigen". Het evangelie was de eenvoudige boodschap van wat Jezus had gedaan. Een studie van Handelingen zal ook aantonen dat, behalve in het geval van citaten uit het Oude Testament, de Naam waarin het werk van deze bediening werd uitgevoerd, de Naam van Jezus Christus was. [5] Rackham schrijft:

---

[3] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Ire, 1959), blz. 10.

[4] Voor voorbeelden van de boodschap van de vroege kerk in Handelingen zie: Handelingen 2 : 14-40; 3 : 13-26; 4 : 2, 10-12, 33; 5 : 30-82, 42; 8 : 4-6, 35; 9 : 20; 10 : 39-43; 11 : 20, 26; 13 : 28-41; 16 : 30-32; 17:.''-4, 18, 31; 18 : 5; 19 : 13; 20 : 21; 24 : 24; 26 : 22, 23.

[5] Handelingen 2 : 38; 3 : 6, 16; 4 : 7, 10, 12, 17, 18, 30; 5 : 28, 40, 41; 8 : 12, 16; 9 : 14-16, 21, 27, 29; 10 : 43, 48; 15 : 26; 16 : 18; 19 : 5, 13, 17; 21 : 13; 22 : 16.

Naar de Joden werd de openbaring van God samengevat in ***de Naam***, d.w.z. de goddelijke naam van JHVH, die wellicht niet zou kunnen worden uitgesproken. In Handelingen is ***de Naam*** echter altijd die van Jezus Christus; de christenen ***beroepen zich op Zijn naam*** (zoals op de Naam JHVH) en Zijn naam wordt door hen gedragen. [6]

Dat de naam Jehovah plaats maakte voor de Naam van de Here Jezus Christus, is duidelijk te zien in Handelingen. Rackham schrijft:

> *Het oude Israël was van de wereld afgescheiden door de Naam van JEHOVAH. Zij waren degenen die de Naam van de Heer aanriepen en op hen was Zijn Naam gelegd. Maar de goddelijke Naam die de nieuwe groep draagt, is de Naam van de Here Jezus Christus. In deze Naam worden zij gedoopt; daarin leven, spreken en werken ze; daarvoor lijden zij. Onder "deze Naam" zijn ze bekend. Zij zijn de mensen "die de naam van de Here Jezus aanroepen" en "op wie Zijn Naam wordt gelegd". En toen er een onderscheidende naam moest komen voor het nieuwe lichaam, werd die van deze Naam afgeleid en werden zij "de CHRISTENEN" genoemd. De Joden konden echter geen naam erkennen die de waarheid van dit geloof impliceerde ..., dus noemden ze Zijn discipelen minachtend Nazareners of Galileërs.* [7]

Daarom, om in de voetsporen te treden van de christelijke getuigen van de Bijbel, moet een individu, of een groep, een getuige - of getuigen - van Jezus Christus - zijn van de Zijn offerdood, Zijn begrafenis en Zijn glorieuze opstanding. Door deze boodschap wordt verkondigd dat er "geen andere naam aan mensen gegeven is waardoor we gered kunnen worden." (Handelingen 4 : 12 NWT 2017). Degenen die het getuigenis van Jezus afwezen tijdens zijn vroege bediening, plaatsten zichzelf niet onder *de Naam* van redding uit Handelingen 4 : 12 en onder de opdracht uit Handelingen 1 : 8. Zij "bleven Jehovah's Getuigen." [8]

---

[6] Richard Belward Rackham, *The Acts of the Apostles* (fourteenth edition; London; Methuen and Co. Ltd., 1901), blz. lxxxiii.

[7] *Ibid*., blz. 76.

[8] Philip Elliott, "*Jehovah's Witnesses" in the First and Twentieth Centuries* (second edition revised; Stirling, Scotland: Drummond Tract Depot, [n. d.], blz. 15.

In zijn boekje "*Jehovah's Getuigen" in de Eerste en Twintigste eeuw*, presenteert Phillip Elliot parallellen tussen de getuigen van Jehovah (Israël, Jesaja 43 : 10-11) uit Jezus' dagen de huidige beweging van Jehovah's Getuigen. De Getuigen van de twintigste eeuw tonen met hun leer in de dezelfde positie van ongeloof te zijn als de afwijzende Jood: ze ontkennen de Godheid van Christus, Zijn lichamelijke opstanding en zij keren zich tegen de Gemeente van Christus. Door zo te handelen wijzen zij het werk van de Heilige Geest in de gelovige af. Elliott concludeert: "Zij bevinden zich net zo veel in het duister als de Jehovah's Getuigen van de eerste eeuw." [9] Walter Stuermann ziet eveneens de sterk Oud Testamentische Judaïstische nadruk van de groep en merkt op:

> *Bijna overal maakt men christenen en Nieuwtestamentische thema's ondergeschikt aan het Jodendom en het Oude Testament. Je vraagt je soms af of Jehovah misschien net zo goed kan afzien van zijn "directeur", Jezus Christus. Ze zullen dat natuurlijk krachtig ontkennen; maar, naar het oordeel van deze schrijver, de Getuigen kunnen veel beter beschouwd worden als een vorm van het conservatieve, apocalyptische Jodendom, in plaats van een variant binnen het Christendom."* [10]

Door Arius als een voorloper te claimen, geven de Getuigen hem weer als iemand "die het "zwaard van de geest had gehanteerd" en dat doen zij om te bewijzen dat de Drieeenheid niet Schriftuurlijk of christelijk was.... [11] Door Arius te claimen, moeten ze echter wel zijn veroordeling van de drie-eenheid op de juiste gronden claimen. Om de

---

[9] *Ibid*., blz. 16-22.

[10] Walter E. Stuermann, "The Bible and Modern Religions: IIL Jehovah's Witnesses," *Interpretation*, 10:345, July, 1956.

Een voormalige Jehovah's Getuige schreef het volgende in een brief aan *Christianity Today*: "Ik ben opgevoed als baptist, maar als tiener kwam ik in aanraking met Jehovah's Getuigen. Hoewel ik groot respect heb voor hun fundamentele kennis van bijbelteksten en hun moraal, hebben mijn zes jaar met hen mij in geestelijke armoede gebracht. Waarom? Geen Christus! Hoe geweldig is het om weer over Christus te lezen en te horen! Je leert van hen [Jehovah's Getuigen] veel over de oude Israëlitische geschiedenis, maar zo weinig over Christus." *Christianity Today*, 9: 305, 18 december 1964.

Het is duidelijk dat uit het voorgaande blijkt dat de daadwerkelijke ervaring met de Jehovah's getuigen, de bewering van Stuermann bevestigde.

[11] *What Has Religion Done for Mankind?* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society, Inc., 1951), blz. 271.

zaak recht te zetten: Niet zijn visie op de Drie-eenheid, maar de leer van Arius over Christus werd veroordeeld op het Concilie van Nicea in A.D. 325. [12]

Een onderzoek naar de leer van Jehovah's Getuigen onthult een duidelijke afstammingslijn vanuit Arius, maar de schrijver vraagt zich af waarom de Getuigen de Socinianen niet in hun geschiedenis opnemen, omdat hun opvattingen over de Drie-eenheid en andere doctrines identiek zijn aan de Sociniaanse standpunten. [13]

Wat betreft Waldo, Wycliff en Luther, is de enige waart te nemen overeenkomst, dat deze mannen en hun groepen buiten de kerk van hun tijd werkten. Met Russell en de Bijbelonderzoekers ging het licht op, volgens de Getuigen. Cole schrijft: "Jehovah's getuigen hebben het gevoel dat, toen hun directe voorgangers, de Bijbelonderzoekers, zich in een "objectief onderzoek van de doctrines van het Christendom" wierpen, zij de ineens de grootste stap zetten, sinds de dagen van Jezus, ten behoeve van het herstellen van "doctrinaire leringen uit de Bijbel". Leringen die begraven hadden gelegen onder "meer dan vijftien eeuwen heidense modder". [14]

---

[12] Kelly legt uit: "In de Ariaanse strijd, zoals we hebben gezien, was de vraag die de gedachten van mensen opwond, de volledige Godheid van de Zoon. En hoewel dit een essentieel bestanddeel was in de leer van de Drie-eenheid, werd dit laatste aanvankelijk op de achtergrond gehouden." J.N.D. Kelly, *Early Christian Doctrines* (New York: Harper and Brothers, Publishers, 1958), blz. 252.

Over het Concilie van Nicea schrijft Kelly: "Bij zijn oproer leek het probleem van de Drie-eenheid als zodanig niet direct betrokken te zijn geweest. De theologische kwestie die op het spel stond, of leek te staan, was een veel smallere, namelijk: de status van het Woord en Zijn relatie tot de Godheid "(*ibid*., blz. 223).

De lezer wordt verwezen naar *Early Christian Doctrines*, blz. 226-31, 225, 281, 282, voor de leer van Arius en de Arianen over Christus en de Drie-eenheid. Het is interessant op te merken dat Arius en zijn volgelingen (in tegenstelling tot de Jehovah's Getuigen) de persoonlijkheid van de Heilige Geest niet ontkenden, hoewel de latere Arianen "Hem slechts beschouwen als de edelste schepselen die door de Zoon zijn voortgebracht op verzoek van de Vader ... "(*ibid*., blz. 255, 256). Andere tegenstellingen tussen de Arianen en de Getuigen over de Persoon van Christus zouden hier kunnen worden genoemd. De vergelijking geeft aan dat de Jehova's Getuigen meer ketters zijn dan de Arianen.

[13] "In de zestiende eeuw verklaarden de Socinianen de leer van drie Personen, die een gemeenschappelijk wezen zijn, in strijd met de rede. Zij probeerden het te weerleggen op basis van de passages die door de Arianen werden aangehaald. ... Maar ze gingen zelfs verder dan de Arianen door het bestaan van de Zoon te ontkennen en vast te houden aan het idee dat Christus, wat Zijn essentiële natuur betreft, eenvoudig een man was, hoewel Hij een ongewone volheid van de Geest had, speciale kennis van God had, en sinds Zijn hemelvaart heerschappij over alle dingen had gekregen. Ze definieerden de Heilige Geest als 'een deugd of energie, stromend van God naar mensen'. In hun voorstelling van God waren zij de voorlopers van de hedendaagse Unitariërs en Modernisten." L. Berkhof, *The History of Christian Doctrines* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1937), blz. 100.

[14] Cole, *op. cit*., blz. 48.

William J. Schnell, meer dan 30 jaar lid van de Jehovah's Getuigen, beziet de achtergrond van de Russellieten-theologie als een van ketterijen. Het wachttoren-genootschap "is erin geslaagd de draden van alle voormalige ketterijen en sekten in te weven in de opmaak van een Nieuwe Wereld Ordening". [15] Dat deze bewering waar is en zelfs een understatement is, kan in een zorgvuldige studie van de geschiedenis van de christelijke doctrine worden gevonden. Het is een understatement, in die zin dat Russell en zijn opvolgers niet alleen oude ketterijen accepteerden, maar ook nieuwe ketterijen, die nooit eerder verschenen waren, creëerden. Russell nam direct of indirect fouten over, zoals universalisme (later aangepast), unitarisme, "tweede-kans-theologie", het herstelwerk en een eigenaardige methodiek van Bijbelinterpretatie; een mengeling van Swedenborgse of Piëtistische [16] en Sociniaanse [17] methodieken.

Een studie van de negentiende-eeuwse geschiedenis van de beweging onthult diverse groepen, die een fundament vormden voor het Russellisme. De adventistische beweging is erkend als een "vroege stem" aan het begin van de beweging, maar de Adventisten worden laag gewaardeerd. Met betrekking tot een vroege adventistische openbaarmaking, die Russell leerde, wordt verklaard: "dat hij weinig respect had voor hun doctrines." [18] Hoewel hij niet erkende dat hij van het Adventisme leende, schrijft Van Baalen: "Men vraagt zich af waarom Charles Taze Russell zo onwillig was om zijn bronnen te erkennen, terwijl zijn systeem van fouten zo duidelijk de sporen onthult van

---

[15] William J. Schnell, *Into the Light of Christianity* (Grand Rapids: Baker Book House, 1959), blz. 207.

[16] Emanuel Swedenborg (1688-1772) kan worden geclassificeerd als een mystieke uitlegger. Hij is eigenaardig, omdat hij naar een drievoudige betekenis zocht in de Schrift. Verwant aan deze methodiek is de Piëtistische manier van bijbelse uiteenzetting. "... Piëtisme erkent de heiligheid van de Schrift, en zoekt daarin de lessen van het eeuwige leven, maar wat de beginselen en regels van de exegese betreft, is het meer zonder regel en onredelijk ... Hij zet zichzelf neer als een nieuw orakel, en terwijl hij net doet dat het geschreven woord van God te volgen, brengt hij zijn eigen aforismen naar voren als een aanvullende openbaring." Milton S. Terry, *Biblical Hermeneutics* (second edition; Grand Rapids: Zondervan Publishing House, [n. d.], blz. 166.

[17] Verenigd met het Swedenborg-Piëtisme is de Sociniaanse methodiek van interpretatie. Over deze methodiek schrijft Berkhof: "... Hun uiteenzetting ging ervan uit d*at de Bijbel op een rationele manier moet worden geïnterpreteerd of, misschien beter, in harmonie met de rede.* Als het Woord van God zou het niets bevatten dat in tegenstelling was met de rede, dat wil zeggen volgens hen, n*iets dat niet rationeel kon worden begrepen.* En dus gingen de doctrines van de Drie-eenheid, van de Voorzienigheid en van de twee naturen in Christus van tafel. Zij construeerden een theologisch systeem, dat bestond uit een mengsel van Rationalisme en Supernaturalisme. En terwijl ze blij waren over hun vrijheid van het juk van het biechten, was hun exegese uiteindelijk toch gedomineerd door hun dogmatisch systeem." Louis Berkhof, *Principles of Biblical Interpretation* (second edition; Grand Rapids: Baker Book House, 1950), blz. 29.

[18] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose, op. cit.,* blz. 18.

mevrouw Ellen G. White (*mede-oprichtster Zevendedagsadventisten*)." [19] Deze samenhang wordt ook gezien door Lehman Strauss:

> *Hoewel de volgelingen van Russell en Rutherford vandaag ontkennen dat hun leiders de beweging van Miller hebben voortgezet, is er voldoende getuigenis in hun eigen boeken om te bewijzen dat de heer Russell geloofde dat hij de fouten van de heer Miller had ontdekt en voortging met het vaststellen van nieuwe data voor de komst van de Heere. Maar de nieuwe data van Russell faalden, net als de data die later door Rutherford werden genoteerd.* [20]

Het is moeilijk te begrijpen waarom de Jehova's Getuigen de Christadelphiaanse beweging niet claimen en het zelfs in hun eigen geschiedenis niet noemen. Dat was een "kleine sekte, gesticht door John Thomas in 1848 en karakteristiek gewijd aan millennialisme en de leer van de zieleslaap, maar met de onderscheidende leer dat de Heilige Geest slechts een kracht is." [21] Een Christadelphian, Benjamin Wilson, wordt genoemd in verband met *The Emphatic Diaglott* die hij publiceerde en waaruit het 'licht' op de onzichtbare 'tweede aanwezigheid' van Christus kwam. Hoeveel er meer geleend is van de Christadelphians weet alleen Russell, maar het is zeker dat deze groep een duidelijke bron is van de Russell-theologie. [22] Behalve voor kleine ver-

---

[19] Jan Karel van Baalen, *The Chaos of Cults* (fourteenth edition; Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1951), blz. 220. 19 b) zie update op pagina ..... (nog invullen) "Russell's Bible Student Movement - A Millerite Offshoot."

[20] Lehman Strauss, *An Examination of the Doctrine of* "*Jehovah's Witnesses*" (New York: Loizeaux Brothers, 1942), blz. 8.

[21] John H. Gerstner, *The Theology of the Major Sects* (Grand Rapids: Baker Book House, 1960), blz. 179.

[22] Jaren nadat deze conclusie was getrokken, las deze schrijver met belangstelling het volgende uit de pen van iemand die in 1913 volgeling van het Wachttorengenootschap werd en die tot op de dag van vandaag een volgeling van de beweging is: "Het werk van dr. Thomas kan de jonge Russell misschien hebben geholpen om een glimp op te vangen wat de sleutel tot het mysterie was van de "TWEE REDDINGEN", van het 'hogere roeping tijdperk' en van het 'duizendjarige tijdperk'. "En op dezelfde pagina in de volgende kolom: "Het zou goed kunnen dat het omvangrijke citaat van Dr. Thomas over de zegening van de aarde in de Schrift, de sleutel van de Geest was, die het goddelijke mysterie ontsloot voor de scherpzinnige geest van de jonge Russell." Roy D. Goodrich, "Freedom from Confusion," *Back to the Bible Way*, 15:397, 399, January--February, 1966.

schillen, is er op diverse gebieden bijna een woord-voor-woord overeenkomst tussen de Christadelphians en de Russell-theologie. [23]

De feiten die naar voren zijn gebracht tonen aan dat de theologische basis voor de Russell-theologie niet zo bijbels of uniek was als Russell wil doen geloven.

Een andere sterke factor voor wat betreft de achtergrond en de vorming van de doctrines van het Russellisme was de sterke afkeer van Russell voor de leer van predestinatie en eeuwige straf. Vanuit de positie van een scepticus bouwde hij een leer waarbij de theologische punten ontwikkeld waren vanuit zijn contacten en de verbeelding van zijn geest. Hij probeerde vervolgens het Woord van God dit te laten ondersteunen. Het was bedoeld om zijn vooropgezette theorie te bewijzen. Dit is gemakkelijk te zien in deze "bewijstekst"-theologie, die verzen en delen van verzen uit hun context haalt om een eerder bepaalde visie te rechtvaardigen. Deze omgekeerde lezing van de Bijbel wordt genoemd in Deel I van *Studies in the Scriptures*, waar, Russell, sprekende over de Bijbel, schrijft: "... Laat ons het kenmerk van de geschriften beschouwen, die als geïnspireerd worden geclaimd, om te zien of hun leer

---

[23] Zie het artikel "Christadelphians", *Dictionary of Sects, Heresies, Ecclesiastical Parties, and Schools of Religious Thought*, blz. 106. De pagina's 473-78 The Watchtower, August 1, 1962, bevatten een artikel over de Christadelphianen getiteld: "Christadelphianisme, van God of van de mens?" Hoewel de groep wordt bekritiseerd en er wordt geconcludeerd dat het van de mens is, is de fundamentele overeenkomst over veel zaken evident. Verscheidene van de kritieken van die groep zouden geen punten van verschil tussen Russell's positie en die groep zijn geweest. Bijvoorbeeld de kritiek van de Christadelphians over het rechtvaardigen van Jehovah's naam en de Christadelphiaanse nadruk op een beperktere uitstrekking daarvan. Wanneer het artikel kritiek heeft op het gebrek aan eenheid in de sekte, is er geen enkele verwijzing naar de vele splitsingen binnen de Getuigen door de jaren heen (zie Appendix A). Het artikel zegt: "Waarom zoveel verdeeldheid? Waarom zoveel afdelingen? Betekent het niet een gebrek aan liefde? Een vorm van trots? Zou 'eigenzinnig' er geen woord voor kunnen zijn? ... Deze liefde ontbreekt zeker onder Christadelphians en daarom krijgt men het stempel dat hun werk niet van God is, maar van mensen" (blz. 475). Deze zelfde verklaring lijkt in het geval van de Getuigen net zo legitiem te zijn!

Een interessante en competente studie van de Christadelphians is opgenomen in het boek *Sects and Society*, blz. 219-314. De auteur van de tekst, Bryan Wilson, legt de volgende verklaring af, die het hierboven gemaakte punt bevestigt: "Het Russellisme, waarbij de Christadelphians verwezen naar de vroegste uitingen van het geloof van Jehovah's Getuigen, kwam in het bijzonder in aanmerking voor een aanval, omdat deze geloofsovertuiging enige gelijkenis vertoonde met het Christadelphianisme zelf en sommige broederen misleidde." Bryan R. Wilson, *Sects and Society: A Sociological Study of the Elim Tabernacle, Christian Science, and Christadelphians* (Los Angeles: University of California Press. 1961), blz. 294, 295.

overeenkomt met het kenmerk dat wij *redelijkerwijs* aan God hebben toegeschreven.... [24]

Een studie van de achtergrond van de vroege Russellitische beweging heeft een directe of indirecte verbinding met de doctrines van religieuze bewegingen uit het verleden onthuld. Deze zijn door de kerk veroordeeld of afgewezen. Deze studie heeft Russell's theologie ook verbonden met de hedendaagse Christadelphiaanse en Adventistische bewegingen. Een groot deel van Russell's theologie is voortgekomen uit zijn eigen persoonlijke gevoelens en zijn sterke neiging tot rationalisme. De basis van de theologie van Russell, evenals die van de huidige Jehovah's Getuigen, heeft evengoed gediend als fundering voor de Unitariërs en Modernisten in onze dagen. Bij een uiteindelijke analyse staan de Getuigen, de Unitariërs en de Modernisten voor de ontkenning van Bijbels historisch christendom. [25]

Met de vaststelling van de overeenkomst tussen oude en huidige voorlopers zal de volgende beschouwing enkele recente publicaties onderzoeken die handelen over de geschiedenis van de beweging.

---

[24] Charles Taze Russell, *The Plan of the Ages* (Vol. I of *Studies in the Scriptures*. 7 vols.; Brooklyn: International Bible Students Association, 1886), blz. 41.

[25] In de editie van 1962 van J. K. van Baalen, *The Chaos of Cults*, stelt deze schrijver in zijn proefschrift, waarbij *Apostelen der ontkenning*, wordt aangehaald: "Gruss vermeldt naast het Adventisme de volgende bronnen van het Russellisme: Arius, Socinus, Swedenborg, Unitarianisme, Christadelphianisme. ... De huidige schrijver vraagt zich echter af of de vroege leiders van zowel het Mormonisme als ook van de Jehovah's Getuigen een voldoende theologische achtergrond bezaten voor een dergelijk plagiaat" (blz. 257).

Ter verklaring van het standpunt, dat in dit proefschrift en in dit boek is opgenomen, kan worden gesteld dat de hierboven genoemde individuen of groepen niet noodzakelijkerwijs rechtstreeks in elk geval werden gevolgd, maar dezelfde algemene interpretatiefouten en doctrines werden in de nieuwe religieuze beweging opgenomen. Het is de bewering van deze schrijver dat, als Russell en de Getuigen claimen dat Jezus, Paulus, Waldo en Wycliff hun voorgangers zijn, vanwege overeenkomsten, het zelfs meer legitiem is om Socinus, Swedenborg en de Unitariërs, enz. te zien als onderdeel van hun erfgoed. De Getuigen en Russell identificeerden zichzelf met Arius en er is voldoende bewijsmateriaal aangehaald om het waarschijnlijk te maken dat Christadelphiaanse ideeën door hem werden gevolgd.

Hoofdstuk 3

De geschiedenis van Jehovah's Getuigen: enkele recente publicaties

Voor een grote beweging als de Jehovah's Getuigen, kwam er heel weinig geschreven geschiedenis tot stand vanuit de organisatie, tot aan de publicatie van de serie: "Moderne geschiedenis van Jehovah's Getuigen", beginnend met de Wachttoren van 1 januari 1955. [1]

Veel tekst waarmee de geschiedenis werd blootgelegd is geproduceerd door tegenstanders van de Getuigen. Veel hiervan was goed, maar kort, terwijl sommige schrijvers met de beweging omgingen, vanuit óf een verouderd contact, óf vanuit informatie uit de tweede hand.

In 1953 publiceerden Walter R. Martin en Norman H. Klann hun boek, *Jehovah of the Watchtower*, dat een deel van haar opvattingen wijdde aan de ware geschiedenis van de Jehovah's Getuigen. De geschiedenis en het gepresenteerde bewijsmateriaal is goed gedocumenteerd en goed geschreven. Er zijn aanwijzingen dat het Wachttoren-genootschap de druk van de publicatie voelde. In de eerste Wachttoren-uitgave over de geschiedenis van de Getuigen, werd deze verklaring afgelegd:

> *Velen hebben zich afgevraagd hoe de Jehovah's getuigen ontstonden. Velen zijn daarvoor naar aanklagers en aanvallers gegaan, denkend dat zij onbevooroordeelde, onvervormde informatie over de moderne getuigen van de Allerhoogste God zouden krijgen. Die oorspronkelijke informatie kan voor iedereen beschikbaar worden gesteld ter algemene*

---

[1] Het hoofdstuk "Jehovah's Getuigen van de moderne tijd" in *Religie in de Twintigste Eeuw* door Nathan Homer Knorr, de president van het genootschap, is de dichtstbijzijnde benadering van door de Getuigen geschreven geschiedenis, daterend van voor het verschijnen van de serie van 1955. Nathan Homer Knorr, "Jehovah's Witnesses of Modern Times," *Religion in the Twentieth Century,* Vergilius Ferm, editor (New York: The Philosophical Library, 1948), blz. 381-92. Een korte behandeling van de geschiedenis van de beweging is ook opgenomen *Qualified to Be Ministers* (1955), blz. 297-345.

verduidelijking en ten behoeve van het corrigeren van de velen die zijn misleid door antagonistische zelfbenoemde informanten. Daarom beginnen we hier een serie van artikelen over de "moderne geschiedenis van Jehovah's Getuigen. [2]

In 1959, publiceerde de Watchtower Bible and Tract Society haar eerste omvangrijke geschiedenis van de beweging. Het boek, *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose*, is in feite gebaseerd op de reeks die verscheen in 1955. De geschiedenis wordt in een populaire en interessante vorm geplaatst, met veel illustraties en afbeeldingen. Het boek herschrijft de geschiedenis en de feiten komen op veel plaatsen uit de bronnen van het Wachttorengenootschap, evenals de autoriteit voor bijna elke uitspraak. Veel visies uit de eerste jaren van de beweging worden ofwel opnieuw geïnterpreteerd ofwel niet genoemd. Omdat de serie in *De Wachttoren* de basis vormt voor het boek, geldt de volgende recensie van het boek ook voor de serie. De beperkte ruimte in dit boek laat ons slechts een beperkt aantal voorbeelden aanhalen, die op adequate wijze de intentie van de uitgevers van *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose* (*Jehovah's Getuigen in het goddelijke doel*) zouden moeten aantonen.

1. Na een lange bespreking om iedereen van Abel tot de Apostel Johannes te benoemen als een getuige van Jehovah (= iemand die getuigt voor Jehovah en daarom maken de hedendaagse Jehovah's Getuigen deel uit van die reeks), wordt er verklaard: "Dat betekent dat alle christenen in de eerste-eeuwse gemeente getuigen van Jehovah waren. ..." [3]

   Dit gaat geheel voorbij aan de verklaring van Christus in Handelingen 1:8 die de vroege Gemeente "getuigen van Mij" maakt, d.w.z. getuigen van Jezus Christus. [4]

2. De Getuigen zien hun groei en expansie als tekenen van Gods aanwezigheid. De zegen op het werk is voor de Getuigen ook een teken dat God Russell en zijn publicaties als Zijn instrumenten koos. [5]

---

[2] The Watchtower, 76:4, January 1, 1955.

[3] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1959), blz. 9.

[4] Zie de bespreking in hoofdstuk 2.

[5] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose*, op. cit., blz. 16.

Dat dit geen bewijs is van Gods gunst, kan worden gezien in de groei van andere bewegingen, waarvan sommige direct tegengesteld zijn aan Gods plan. Het communisme is bijvoorbeeld gegroeid uit het werk en de propaganda dat in dat verband is verricht; de Zevendedagsadventisten en de Heiligen der Laatste Dagen (*Mormonen*) zijn ook voorbeelden van groepen die een grote groei hebben doorgemaakt. Groei is zeker geen maatstaf voor Gods aanwezigheid met een groep.

3. In een citaat uit het eerste deel *Studies in de Schriften* worden de volgende beweringen gedaan aangaande C.T. Russell: "Hij was niet de grondlegger van een nieuwe religie ... Hij deed de grote waarheden herleven die door Jezus en de apostelen waren onderwezen ... Hij heeft geen aanspraak gemaakt op een speciale openbaring van God ... " [6]

De voorgaande uitspraken zijn slechts een voorbeeld van wat in slechts één paragraaf te vinden is. Er is al gezegd dat de religie van Russell nieuw was, omdat hij verzamelde, bewerkte en zelf gecreëerde ketterse ideeën in zijn systeem bracht. Het bewijs heeft aangetoond en zal verder aantonen dat hij de waarheden van Jezus en de apostelen niet deed herleven. Zijn boodschap was er een van ontkenning van bijna elke leer van de Bijbel! Het is opvallend vreemd, omdat hij nooit speciale openbaring van God claimde, dat hij beweerde het ENIGE kanaal van openbaring te zijn. De acceptatie van Russell als "die dienstknecht" uit Mattheüs 24:45, 46 werd een test voor lidmaatschap gemaakt. Ellis citeerde uit een "souvenir" van Russell's vermaarde conventie-trips, die werd bekrachtigd door een facsimile (*replica van handschrift of oude druk van handtekening*), en citeerde het volgende:

> "*Als iemand zich verzet tegen de Heer door zich te verzetten tegen het Kanaal (d.w.z. Watchtower Bible and Tract Society) en de Dienstknecht (Russell) die heeft de Heer aangesteld om zijn werk te doen, in die mate verliest hij de gunst, de Geest van de Heer; licht wordt duisternis en hij is snel buiten.* [7]

Dit lijkt veel op zijn verklaring dat het beter zou zijn om de Bijbel ongelezen te laten dan te stoppen met het lezen van *Studies in the Scriptures*, want als de Bijbel door iemand zelfstandig zou worden gelezen, nadat zo iemand zijn boeken had bestudeerd,

---

[6] " Ihid., blz. 17.

[7] William T. Ellis, "Investigating An Investigator," *The Continent*, (microfilm): 1344, September 26, 1912.

dan zou dat deze persoon na twee jaar in duisternis achterlaten. Opdat niemand deze verklaring in twijfel kan trekken, is het volgende gedocumenteerd uit *The Watch Tower*, 15 september, 1910:

> *Als de zes delen van de SCHRIFTSTUDIEËN praktisch de Bijbel zijn, op onderwerp gerangschikt, met bijbelse bewijsteksten, dan zouden we de delen niet op ongepaste wijze "de Bijbel in een geordende vorm" kunnen benoemen. Dat wil zeggen, het zijn niet alleen commentaren op de Bijbel, maar ze zijn zo goed als de Bijbel zelf ... Bovendien vinden we niet alleen dat mensen het goddelijke plan niet zelf kunnen zien door de Bijbel zelfstandig te bestuderen, maar we kunnen ook zien dat, als iemand de SCHRIFTSTUDIEËN opzij legt, zelfs nadat hij ze heeft gebruikt, nadat hij ermee bekend is geraakt, nadat hij ze tien jaar lang heeft gelezen, en hij ze dan opzij legt en ze negeert en alleen naar de Bijbel gaat, hoewel hij zijn Bijbel tien jaar lang heeft begrepen, dan laat onze ervaring zien dat hij binnen twee jaar in duisternis verdwijnt. Aan de andere kant, als hij slechts de SCHRIFTSTUDIEËN met hun referenties had gelezen en geen pagina van de Bijbel had gelezen, zou hij als zodanig aan het einde van twee jaar in het licht zijn, omdat hij het licht zou hebben van de Schrift.* [8]

The Finished Mystery maakt een eind aan alle twijfel dat de "Pastor geen aanspraak maakt op een speciale openbaring van God":

> *Hij luisterde naar het woord rechtstreeks uit de mond van God, gesproken door heilige mensen, vanouds bewogen door Heilige Geest. ... De waarschuwing van Pastor Russell aan het christendom, rechtstreeks van God. ... Hij zei dat hij zijn boeken nooit zelf had kunnen schrijven. Het kwam allemaal van God, door het licht van de Heilige Geest.* [9]

Russell's aanspraak op speciaal licht of inspiratie in het schrijven van zijn leerstellige werken klinkt als typerend voor de beweringen van veel van de sekte-oprichters. De

---

[8] *Watch Tower Reprints*, blz. 4685.

[9] C. J. Woodworth and George H. Fisher (comp. and ed.), *The Finished Mystery* (Vol. VII of *Studies in the Scriptures*, 7 vols; 1918 edition; Brooklyn: International Bible Students Association, 1917), blz. 387.

Wachttoren-organisatie wordt vandaag nog steeds als Gods kanaal voor waarheid beschouwd en het claimt dat God alleen via dit ene kanaal spreekt.

4. Over het debat tussen Russell en White in 1908 melden de Getuigen dat "duizenden aanwezig waren om de eenvoudige overwinning van Russell te zien ..." en er wordt ook gezegd dat "andere debat-uitdagingen werden gedaan en aanvaard, maar op het laatste moment zouden de uitdagers zich hebben teruggetrokken." [10]

Hier is nog een voorbeeld van vooringenomen rapportage in dit citaat gebaseerd op een *Wachttoren* uit 1908. De achtergrond van deze verklaring brengt het motief van White voor het debat in diskrediet door te stellen dat hij wil profiteren van de populariteit van Russell. Was het debat een "eenvoudige overwinning voor Russell"? Het volgende citaat (uit de aankondiging van de uitgever van het boek dat verslag doet van het Russell-White debat) staat in schril contrast met de verklaring van de Getuigen. Het zegt over White:

> *Hoewel hij nog maar veertig jaar oud was en qua uiterlijk op het platform jong genoeg was om de eigen zoon van Mr. Russell te zijn, behandelde hij niettemin zijn deel van het programma op een manier die hem als een meester van de gelegenheid bewees.* [11]

De uitgevers ondersteunen deze verklaring met de volledige tekst van het debat. Na het lezen van deze zaak is het vrij duidelijk dat Russell de regels van het debat keer op keer schond. Een strategie die Russell inzette was het überhaupt niet beantwoorden van de argumenten van zijn tegenstander. Hij wilde de tijd gebruiken om zijn doctrines uit te zenden, zodat hij bekeerlingen kon maken. Er wordt ook gemeld dat Russell zijn weerwoord vaak vooraf had voorbereid, zodat hij de argumenten van zijn tegenstander niet kon beantwoorden. Deze methode zorgde ervoor dat White verklaarde:

> *... Ik heb nog nooit iemand een poging horen wagen om te antwoorden op een aangevoerd argument, zonder op een of andere manier te proberen het argument te aanvaarden en te laten zien dat het niet leert wat de man die het argument inbracht, zegt dat het leert.* [12]

---

[10] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose, op. cit*., blz. 44.

[11] John Allen Hudson (ed.), *Russell-White Debate* (second edition; Cincinnati, Ohio: F. L. Rowe, 1912), "Publishers Announcement".

[12] Ibid., blz. 17

Hoewel deze schrijver het niet eens is met White's verdediging van de wedergeboorte door de doop, zal een studie van de tekst van het debat de claim van de Getuigen dat het "eenvoudige overwinning voor Russel" was, als onterecht weerleggen. Voor de overwinning in een debat moet de overwinnaar de tegenstander ontmoeten en verslaan en niet propaganda bedrijven om applaus van zijn volgelingen en van de ongeïnformeerden te verkrijgen. Het laatste deel van de verklaring ("de uitdagers zouden zich terugtrekken"), wat impliceert dat tegenstanders bang waren om met Russell te debatteren, is ook onjuist. Cook merkt op dat Russell "vaak herhaalde uitdagingen aan predikanten heeft voorgelegd om met hem te debatteren, terwijl het een feit is dat, wanneer hij zelf wordt uitgedaagd, hij de wedstrijd met misleidende excuses vermijdt. [13]

5. In dezelfde categorie van debatten, het Rutherford/Troy-debat van 1915, gehouden in het Trinity Auditorium in Los Angeles, rapporteren de Getuigen: "De hele reeks debatten bleek een overwinning voor Rutherford te zijn. ..." [14]

De tekst van het debat is te vinden in de *Los Angeles Tribune*, 22-26 april 1915. De uitgave van 25 april van die krant laat duidelijk de vooringenomenheid zien van de verklaring van het Wachttorengenootschap: "Omdat het publiek de enige rechter was, had elke persoon zijn eigen mening over welke deelnemer de meeste punten won." Dus het rapport dat wordt gegeven van een "signaaloverwinning voor Rutherford" is slechts een mening van het Wachttorengenootschap.

---

[13] Charles C. Cook, *All About One Russell* (Philadelphia: Philadelphia School of the Bible, [n. d.]), blz. 37. Een andere manier om een debat te voorkomen, was het opleggen van onmogelijke beperkingen, zodat de voorgestelde ontmoeting onmogelijk kon worden gehouden. Bijvoorbeeld, in 1926 waren er regelingen onderweg voor Dr. B.H. Shadduck om een vertegenwoordiger van het Wachttorengenootschap te bespreken. Een van de voorstellen die het debat zouden beheersen, was het volgende: "Dat B.H. Shadduck, D.D. een verplichting van $ 500 aanlevert als garantie dat hij niet zal ... verwijzen naar enig citaat uit een tijdschrift of boek van de International Bible Students Association. En als de eerwaarde B.H. Shadduck ... verwijst naar een citaat of boek, gepubliceerd door de International Bible Students Association, moet hij onmiddellijk de som van $ 500 betalen aan zijn tegenstander in dit debat." B.H. Shadduck, *The Seven Thunders of Millennial Dawn* (derde druk, Ashtabula, Ohio: Homo Publishing Co., 1928), blz. 5. (Het citaat komt rechtstreeks uit een van de handgeschreven voorstellen rondom het debat.) De eis om geen enkele publicatie te citeren was noodzakelijk, omdat uitspraken in latere edities van teksten waren veranderd en Shadduck verschillende edities van deze publicaties had. Een publieke bekendmaking van deze veranderingen zou Russell duidelijk neerzetten als een valse profeet (Deuteronomium 18:20-22). Zie pagina 31 van het boek van Shadduck voor zijn andere ervaringen in pogingen om deel te nemen aan een debat.

[14] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose, op. cit.*, blz. 56, 57. Rutherford (J. F. Rutherford) was de opvolger van C.T. Russell's als leider van het Genootschap. Troy (J.H. Troy) was Baptistenpredikant.

6. De belangrijke kwestie dat Russell wordt erkend als "die getrouwe en verstandige dienaar" van Mattheüs 24:45-47 wordt naar de achtergrond verwezen en het verslag lijkt deze "fout" niet aan Russell's eigen claims toe te schrijven, maar aan zijn volgelingen, omdat Russell die positie vermoedelijk had verworpen. [15]

Zoals al is aangetoond uit de literatuur van de congresreizen, was Russell als de "trouwe en verstandige dienaar" een test van broederschap. In het voorwoord van *The Finished Mystery* wordt het standpunt van Pastor Russell duidelijk omschreven als "de boodschapper aan de Laodicese Kerk ... om het "Huishouden van Geloof" op het juiste moment voedsel terechter tijd te geven ..." [16] Op de volgende pagina staat er: "... 'die wijze en trouwe dienaar' van de Heer - CHARLES TAZE RUSSELL." [17] Een gelijkluidende bewering staat in het commentaar in dit boek op Openbaring 3:14:

> *De speciale boodschapper van het laatste Tijdperk van de Kerk was Charles T. Russell, geboren op 16 februari 1852. Hij heeft persoonlijk zijn geloof toegegeven dat hij van voor zijn geboorte voor dit grote werk uitverkoren was.* [18]

Van dit boek (*The Finished Mystery*), zegt het boek *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose*: "Dit zevende deel bevatte daarom grotendeels het denken en de opmerkingen van Pastor Russell tijdens zijn leven." [19]

7. Van Rutherford is gezegd dat hij er aan gewerkt heeft "om alle overblijfselen van mogelijk in de organisatie achtergebleven aanbidding van het schepsel uit te bannen." [20]

---

[15] *Ibid.*, blz. 68, 69. In het nummer van 15 september 1909 van The Watch Tower zette Russell het standpunt uiteen dat hij "die dienaar" was waarnaar wordt verwezen in Mattheüs 24:45-47, enz.

[16] *The Finished Mystery, op. cit.*, blz. 4.

[17] *Ibid.*, blz. 5

[18] *Ibid.*, blz. 53

[19] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose, op. cit.*, blz. 70.

[20] *Ibid*., blz. 69. In "Olin Moyle's Original Letters" (Appendix B), wordt de absolute controle van Rutherford over het Genootschap bevestigd. In zijn laatste brief stelde de schrijver Moyle aan rechter Rutherford: "Dit is een verder bewijs dat jij met jouw zondige koers jezelf verheven hebt en jezelf en jouw geboden boven de wetten van God hebt geplaatst."

Dit klinkt lovenswaardig, maar het feit is dat Rutherford probeerde de populariteit van Russell weg te doen teneinde de plaats in te nemen die hij had in de harten en gedachten van de mensen. Aanvankelijk keurde hij de doctrines van Russell vrijwel onveranderd goed, maar na korte tijd verwierp en veranderde hij die op veel plaatsen. Dat Rutherford alle aanbidding van het schepsel heeft "uitgeroeid", behalve die van hemzelf, is duidelijk te zien. Davidson schrijft:

> *Alles werd in de naam van rechter Rutherford gedaan. De traktaten waren zijn persoonlijke boodschappen, het Wachttorengenootschap werd gevuld met zijn persoonlijke meningen. Het nieuw verworven radiostation WBBR besteedde 90 procent van de zendtijd aan het in de New Yorkse ether voortstuwen van zijn bulderende stem.* [21]

Nog een indicatie van de eenmanscontrole van Rutherford is te vinden in de studie van Stroup:

> *Als een getuige een mening verspreidde die in strijd was met die van de centrale organisatie, was hij 'door satan geïnspireerd' en werd hij hielp volgend afgesneden van de gemeenschap van 'ware gelovigen'." Deze procedure was zelfs van toepassing op naar rechtmatig verkozen voorzitters van lokale groepen. Meer en meer kwam het leiderschap in de handen van één persoon, Mijnheer Rutherford, zodat tegen de tijd dat hij stierf de hele organisatie, inclusief de Raad van Bestuur, door deze ene man werd beheerst.* [22]

Nadat Rutherford bijna gedwongen was uit de lucht te gaan, bleken grammofoons en platen zijn stem en boodschap te laten voortduren. Het in 1931 door Rutherford veranderen van de naam in 'Jehovah's Getuigen', was een bijna volledig breken van de beweging met het eigen verleden.

8. Een andere typische herschrijving van de feiten wordt gevonden in de volgende verklaring betreffende het jaar 1925: "Het beeld was enigszins algemeen onder de

---

[21] Bill Davidson, "Jehovah's Traveling Salesmen," *Colliers*, 118:77, November 2, 1946.

[22] Herbert Hewitt Stroup, *The Jehovah's Witnesses* (New York: Columbia University Press, 1945), blz. 24.

gezalfden dat de overgebleven leden van het lichaam van Christus dat jaar in hemelse glorie zouden worden veranderd." [23]

Deze verklaring houdt in dat de fout in naam van de "gezalfde" was en geen aanmoediging of basis had. Het is een feit dat Rutherford deze hoop al jaren voor 1925 zelf had uitgezaaid en koesterde, twee concrete voorbeelden waren het boek *The Harp of God* en de brochure *Millions Now Living Will Never Die!* De voorspelling was dat Abraham, Izak en Jakob in 1925 naar de aarde zouden terugkeren en de "nieuwe orde der dingen", onder hun aardse heerschappij zou in dat jaar plaatsvinden. Rutherford schreef met zekerheid: "Daarom mogen we vol vertrouwen verwachten dat 1925 het jaar is van de terugkeer van Abraham, Izak, Jakob en de trouwe profeten lang geleden ..." [24] Een uitgebreid citaat uit dezelfde bron, door Rutherford, laat duidelijk zien wat er werd verwacht.

> *Wanneer eindigt deze wereld? Als we deze periode definitief kunnen vaststellen, dan is het eenvoudige om te bepalen wanneer de goddelijke beloften vervuld zullen worden met betrekking tot eeuwig leven voor de wereld in het algemeen. We stellen daarom voor om met dit betoog te bewijzen dat de sociale orde der dingen, de tweede wereld, wettig eindigde in 1914 en sinds die tijd passé en aan het verdwijnen is; dat de nieuwe orde der dingen komt om haar plaats in te nemen; dat binnen een begrensde tijd de oude orde volledig zal worden uitgeroeid en de nieuwe orde volledig zal heersen; en dat deze dingen zullen plaatsvinden in de tijd van de huidige generatie en dat er daarom miljoenen mensen nu op aarde leven die dat zullen zien, aan wie eeuwig leven zal worden aangeboden en die, als zij het aanvaarden op de aangeboden voorwaarden en daaraan gehoorzamen, nooit zullen sterven.* [25]

Merk op dat Rutherford zegt: "BINNEN EEN BEGRENSDE TIJDSPERIODE ZAL DE OUDE ORDE VOLLEDIG WORDEN UITGEROEID EN ZAL DE NIEUWE ORDE VOLLEDIG ACTIEF ZIJN." Dit voorspelde hij voor 1925! Schnell schrijft dat op het congres van dat jaar in Duitsland Rutherford de Duitse Bethelfamilie om zich heen

---

[23] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose, op. cit.,* blz. 107.

[24] Joseph P. Rutherford, *Millions Now Living Will Never Die!* (Brooklyn: International BiKe Students Association, 1920), blz. 89, 90.

[25] *Ibid.*, blz. 12.

verzamelde en zei: "Jongens, jullie willen nu niet naar de hemel gaan, nu er zoveel werk op aarde gedaan moet worden. Het lijkt erop dat de Heer wil dat WIJ het werk doen waarvan we dachten dat de vorsten het zouden doen." [26] Schnell vervolgt: "Hij sprak die avond drie uur met ons en toen hij daar doorheen was, had hij ons uit het naar de hemel gaan gepraat." [27]

Er was niets nieuws in deze manier van handelen, want Russell deed hetzelfde met betrekking tot 1914. Macmillan, die ooit lid van de beweging was geweest, schrijft over de periode 1914: "Ik geloofde het zelf oprecht - dat de gemeente in oktober naar huis zou gaan." [28] Russell begon in het begin van 1914 in De Wachttoren met dat idee te omheinen en schreef: "Als later zou worden aangetoond dat de kerk niet verheerlijkt is tegen oktober 1914, zullen we proberen ons tevreden te voelen met wat de wil van de Heer ook mag zijn. ..." [29] Daarna bereidde hij zich op dezelfde bladzijde voor op de val van zijn voorspelling: "Als in de voorzienigheid van de Heer de tijd *25 jaar* later zou komen, dan zou dat onze wil zijn." [30]

9. Russell's scheiding van zijn vrouw wordt op de gebruikelijke typische wijze van de Getuige vermeld. Verondersteld werd dat de scheiding kwam, omdat mevrouw Russell een te sterke stem wilde hebben bij de publicatie van *The Watch Tower*. [31]

De reden die in de tekst wordt gegeven, stemt helemaal niet overeen met de verklaring van de rechter of de rechtbank. Het ingebrachte bewijsmateriaal voor echtscheiding geeft dat zijn "eigendunk", "egoïsme" en "overheersing" van dien aard waren dat het leven voor zijn vrouw onverdraaglijk werd. Verder werd zijn gedrag tegenover andere vrouwen "ongepast" genoemd. Met deze feiten op papier, drukte J.J. Ross een traktaat: *Enkele feiten over de zelfbenoemde "dominee" Charles T. Russell*, die verscheen in juni 1912. In dit traktaat schrijft hij: "In 1879 trouwde hij met Marie F. Ackley, die een paar jaar geleden van hem scheidde op grond van wreedheid en het

---

[26] *The Converted Jehovah's Witness Expositor*, 2:1, Issue 3, 1958.

[27] *Ibid.*

[28] A.H. Macmillan, *Faith on the March* (Englewood Cliffs, N, J.r Prentice-Hall, 1957), blz. 47.

[29] *The Watch Tower*, 1914, p. 4, geciteerd in *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose, op. cit.*, blz. 59.

[30] *Ibid.* blz. 59

[31] *Ibid.* blz. 45

hebben van verkeerde relaties met andere vrouwen.'' [32] Deze aanklacht en vele anderen, zorgden ervoor dat Russell een rechtszaak tegen Ross aanging wegens smadelijke laster. Deze uitspraken tegen Russell werden waar bevonden en Russell verloor de zaak waarin de jury het vonnis "Geen aanklacht" overhandigde.

10. De volgende bewering omtrent alle uiterlijke schijn lijkt waar te zijn volgens de gegevens vanuit het Wachttorengenootschap: "... Het Genootschap is altijd in de eerste plaats een bijbelgenootschap geweest." [33] Dit verwijst naar de verspreiding van bijbelse waarheden en Bijbels.

Dat er verhoudingsgewijs betrekkelijk weinig bijbelverspreiding door de Getuigen is gedaan, is gemakkelijk vast te stellen. In juni 1960 waren er minder dan 3.000.000 exemplaren van de hele Bijbel of bijna 6.000.000 Bijbels en delen daarvan afgedrukt door het Wachttorengenootschap. [34] Dit aantal Bijbels, in verhouding tot de andere uitgaven, zoals boeken, brochures en tijdschriften, betekent minstens tweehonderd stuks Wachttoren-literatuur tegenover één Bijbel. [35] Van die 6.000.000 uitgegeven Bijbels en delen zijn meer dan 1.400.000 de *Nieuwe Wereldvertaling van de christelijke Griekse Geschriften* en meer dan 2.100.000 *Nieuwe Wereldvertaling van de Hebreeuwse Geschriften*. Dit zijn propagandamiddelen, niet het zuivere Woord van God. De *King James Version* en de door het Wachttorengenootschap gedrukte *American Standard Version* hebben achterin de concordantie van de Getuigen en ander materiaal van Jehovah's Getuigen, waardoor de waarheid verwatert. Een correctere claim zou zijn dat het Genootschap altijd primair een propagandamachine is geweest!

Het boek *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose* moet niet alleen bekritiseerd worden over wat het zegt, maar eveneens op grond van wat het niet zegt.

11. Waarom is er geen melding gemaakt van de rechtszaak met J. J. Ross? Dit is de zaak die Russell verloor toen hij niet kon aantonen dat de beschuldigingen van Ross in het traktaat *Some Facts about the Self-Styled "Pastor" Charles T. Russell*

---

[32] J. J. Ross, *Some Facts and More Facts About the Self-Styled "Pastor" Charles T. Russell* (Philadelphia: Philadelphia School of the Bible, [n, d.]), blz. 4.

[33] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose, op. cit.*, blz. 255.

[34] *The Watchtower*, 81:599, 601, October 1, 1960.

[35] Zie de tabellen achter in het boek *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose*, waaruit deze schatting is gemaakt.

onjuist waren. Russell werd beschuldigd van zeer ernstige handelswijzen. Het proces verbaal bevindt zich in de archieven van het Hooggerechtshof van Ontario, Russell versus Ross, "lasterlijke smaad", 17 maart 1913. (Deze schrijver werd door een gerespecteerde autoriteit op de hoogte gebracht dat het gerechtelijk dossier van deze rechtszaak op mysterieuze wijze was verdwenen.)

12. Waarom is er geen melding gemaakt van het bewijs dat voor de rechter is gebracht in de echtscheidingszaak van Russell? Het verslag van de Getuigen maakt duidelijk dat Russell niet schuldig was aan overspel of daarvan beschuldigd was, hetgeen volgens het getuigenis van mevrouw Russell waar is. [36] Waar Russell echter wel van werd beschuldigd is net zo moreel vernederend voor iemand die beweerde een bijzonder persoon te zijn dienaar van God. Deze schrijver aarzelt om het volgende verslag te introduceren, maar het is noodzakelijk in het licht van het onvolledige verslag van het Wachttorengenootschap. Het volgende is een voorbeeld van het door mevrouw Russell onder ede gegeven getuigenis, onder auspicien van haar advocaat, de heer Porter:

> Vraag: "*Verklaar aan de rechtbank en de Jury welk gesprek, zoals u die had met dit meisje Rose met betrekking tot haar relaties met uw echtgenoot, u aan uw echtgenoot hebt meegedeeld.*"
>
> Antwoord: *...* "*Rose heeft me verteld dat je heel innig met haar bent geweest en dat je de gewoonte hebt gehad haar te knuffelen en te kussen en haar op je knie te laten zitten en elkaar te strelen. En ze zegt dat je haar hebt verzocht dit in geen geval aan mij te vertellen, maar ze kon het niet langer voor zich houden.*" [37]

Ross schrijft over het voorgaande en over andere feiten in zijn brochure: "Wat ik de lezer nu vertel, is informatie uit de eerste hand en ik zal bereid zijn dat te verdedigen in de rechtbank." [38]

---

[36] *Ibid.* blz. 45

[37] *Ross, op., cit.*, blz. 28, 29.

[38] *Ibid.*, blz. 17.

13. Waarom is er geen melding gemaakt van het 'Wondertarwe'-schandaal waarin Russell de *Brooklyn Daily Eagle* aanklaagde voor $ 100.000, maar verloor? [39]

14. Waarom wordt er niet vermeld dat de "omvangrijke reis" van december 1911 tot maart 1912, die verondersteld werd een zendingsreis te zijn om het falen van christelijke zending aan te tonen, feitelijk een reclamestunt en fraude was? [40] Grote sommen geld werden uitgegeven om reclame te maken voor de bijeenkomst in het New York Hippodrome, waar de resultaten van de reis werden weergegeven.

Een evaluatie van deze zaak wordt gegeven door *The Missionary Review of the World*:

> *We geloven niet in reclame maken voor iets waarvoor we redenen hebben dat het om fraude gaat, maar soms moet aandacht worden besteed aan fraude waarvoor al op grote schaal reclame is gemaakt ... Reclame maken is een kunst en het financiële succes van veel "nep" bedrijvigheid is te danken aan kostbaar en behendig gebruik van printerinkt. Pastor Russell is een geweldige reclameman en heeft veel goede mensen bedrogen doordat hij ze laat denken dat hij een groot leraar is.* [41]

De heer W.T. Ellis, redacteur van *The Continent*, concludeerde nadat hij Russell persoonlijk interviewde en het verslag van Russell las: "... Ik verklaar dat zijn vermeende "onderzoek" van zending helemaal geen onderzoek was ... Russell maakte eenvoudigweg een korte, snelle sight-seeing-reis rond de wereld." [42] De zendingsreis duurde 116 dagen, die bijna allemaal op schepen of treinen werden doorgebracht.

15. Het punt is dat de preken van de "Pastor" gebracht werden door 3.000 kranten in de Verenigde Staten, Canada en Europa, met de opmerking dat alle kranten de

---

[39] Het Wachttorengenootschap adverteerde met tarwezaad voor $ 1,00 per pond. Van dat Wondertarwe (Miracle Wheat) werd beweerd dat het vijf keer zoveel zou opleveren als gewone tarwe. De *Brooklyn Daily Eagle* publiceerde een cartoon waarin deze speculatie werd blootgelegd, wat Russell aanzette om een schadevergoeding van $ 100.000 te eisen. De tarwe werd onderzocht door overheidsdiensten en het werd getest door de overheid. Daarin werd het tarwezaad als laag van kwaliteit bestempeld. Daarom won de Brooklyn Daily Eagle de rechtszaak.

[40] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose, op. cit.*, blz. 51.

[41] A Peculiar Investigation of Missions," *The Missionary Review of the World*, 25 New series: 538, July, 1912.

[42] William T. Ellis, "Investigating An Investigator," *The Continent*, (Microfilm): 1414, October 10, 1912.

berichten doorgaven vanwege een normaal beroep doen op de vrije ruimte. De vraag is: "Moest het Genootschap deze ruimte betalen als reclame of betaalden de kranten Russell?" Het antwoord luidt: "De ruimte in kranten werd gratis ter beschikking gesteld en de kosten voor telegrafie werden gedragen door het Genootschap." [43] Wat niet wordt genoemd, is dat een groot deel van de ruimte werd betaald tegen normale advertentietarieven. De volgende documentatie is rechtstreeks uit de verklaring van de Internationale Bijbelonderzoekers zelf. Uit de *Los Angeles Tribune,* April 1915, uitgaven van de 12e, 19e, 24e en 26e, bevattende de uit twee kolommen bestaande volledige berichten van Russell in een "box", zijn deze leerzame woorden: "... We mogen deze leerzame preken in de vooraanstaande kranten publiceren, tegen de daarvoor geldende reclametarieven. INTERNATIONALE BIJBELSTUDENTEN GENOOTSCHAP." [44] Opnieuw zetten de leidinggevenden van de Wachttoren de feiten aan de kant die eenvoudig te vinden zijn voor iedereen die geïnteresseerd is in de waarheid.

Nog een interessante opmerking wordt vastgelegd door Brown, als hij over de advertenties van Russell schrijft:

---

[43] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose, op., cit*., blz. 50.

[44] De kop van Russels' preek in de uitgave van de *New York Times* van 12 oktober 1914 (blz. 5) luidt als volgt: "De consortium-preken van Pastor Russell verschijnen wekelijks in ongeveer 1500 kranten in de Verenigde Staten, Canada, Groot-Brittannië, Zuid-Afrika, Australië en Scandinavië, in vier talen. Aangezien New York niet wordt onder het consortium valt, hebben we een contract gesloten voor de publicatie van deze leerzame preken in de toonaangevende kranten van deze metropool, tegen betaling van de reclametarieven - INTERNATIONALE BIJBELSTUDENTEN GENOOTSCHAP." Zie ook de *New York Times* van 21 september, 28 oktober, 12 oktober 19, 26 november 2, 9 en 29 december en 7 en 14 december. (Alle nummers zijn in het jaar 1914.) De verschijning van Russells' preken in de New York Times leken een poging te zijn om te profiteren van de gebeurtenissen van dat jaar in het licht van de voorspellingen die hij had gedaan. Het is interessant dat de preken die in september 1914 in de Times verschenen, niet eerder gepubliceerd waren in de krant, en niet meer zijn verschenen na de maand december van hetzelfde jaar. Zou dit verklaard kunnen worden door het niet uitkomen van de voorspelde hoge verwachtingen voor dat jaar?

De volgende verklaring van een Bijbelstudent helpt bij het uitleggen van de "populariteit" van de Russell-preken: "Als ons werd gevraagd hoe het kon gebeuren dat de Pastor Russell-preken zo opmerkelijk geaccepteerd werden, zouden we noodzakelijkerwijs zeggen dat het niet 'gebeurde', maar dat het zonder twijfel de zegen en leiding van de Heer was. Als er dan vervolgens gevraagd zou worden wat de belangrijkste instanties waren die door de Heer werden gebruikt om zulke opmerkelijke resultaten te verkrijgen, zouden we zeggen: vrijwillige en onbeperkte inspanningen van toegewijde broeders. Niets beïnvloedt een krantenredacteur meer dan brieven van lezers en we durven te zeggen dat tienduizenden brieven schreven met waardering voor de preken." Robert Hollister, *Meet Our British Brethren* (no imprint), blz. 6.

Zelfs de kranten beginnen te rebelleren, en onlangs nog annuleerden de Chicago Tribune en de Chicago Herald, ieder op z'n beurt, het Russell-contract en lieten deze annuleringen volgen met een publieke verontschuldiging voor het uitbrengen van kopij van Russell, zelfs nadat ervoor betaald was.

De tribune, die claimt het grootste dagblad van Amerika te zijn, gaf bij schrappen van het Russell-contract, niet dat "dominee" Russell nieuwe theorieën in de religieuze wereld propageerde, maar tot annulering was besloten vanwege zijn twijfelachtige reputatie in de wereld van moraal en zaken. [45]

16. Het is interessant dat, om de leerstellige veranderingen te verhullen, de Getuigen het 358-pagina's tellende boek *Leven* uit hun geschiedenisverslag hebben weggelaten. Dit boek, in overeenstemming met de theologie van Russell, geeft in onmiskenbare taal de toekomstige hoop weer van de Jood bij het vervullen van de aan Abraham gedane beloften. Het volgende is een eigenaardige verklaring in *Leven*: "Eerst zullen we de zekerheid bezien van de beloften dat Israël zal worden teruggebracht naar Palestina." [46] Deze letterlijke interpretatie van de profetieën van het Oude Testament benauwde het Wachttorengenootschap echter in haar leer van de Bijbel, dus na korte tijd werd het letterlijke symbolisch. Schnell merkt op: "Zoals de rode omslag van het boek alreeds voorspelde, was het slechts een zogeheten "red herring" ("*rode haring*" = *iets dat de aandacht afleidt*) en deze stellingen werden daarom al snel afgedankt door het Genootschap." [47]

17. Een vreemd verzoek werd gedaan door het Nieuwe Wereldvertaling Vertaalcomité: "Het enige verzoek van het vertaalcomité was dat haar leden anoniem zouden blijven, zelfs na hun dood." [48]

---

[45] John Elward Brown, "*In the Cult Kingdom*" *Mormonism, Eddyism and Russellism* (Siloam Springs, Arkansas: International Federation Publishing Company, [n. d.]), blz. ,51, 52.

[46] Joseph F. Rutherford, *Life* (Brooklyn: International Bible Students Association, 1929), blz. 120.

[47] William J. Schnell, Thirty Years a Watch Tower Slave (Grand Rapids: Baker Book House, 1956), blz. 90.

[48] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose, op. cit.*, blz. 2B8.

Waarom? Dit weglaten van informatie is nodig, omdat er bewijs is dat N.H. Knorr en F.W. Franz de commissie van zeven leden hebben geleid. Knorr en Franz zijn momenteel de president en vice-president van Wachttorengenootschap. Het volgende citaat, dat de getuigenis van Franz in 1954 samenvat en toelicht, is verhelderend:

Volgens de SCOTTISH DAILY EXPRESS, 24 november 1954, getuigde Franz:

(1) Dat hij en N.H. Knorr het geheime Vertaalcomité van zeven leiden.

(2) Dat Franz en Knorr - niet de commissie - het laatste woord hebben.

(3) Dat hij, Franz, het hoofd is van de Afdeling Publiciteit van het Genootschap.

(4) Dat vertalingen en interpretaties op deze manier van God komen:

(a) Ze zijn ONZICHTBAAR GECOMMUNICEERD aan de Afdeling Publiciteit.

(b) Dit wordt bereikt door "ENGELEN VAN VERSCHILLENDE RANGEN, DIE CONTROLE OVER DE GETUIGEN HEBBEN".

Vanaf het begin heeft het Wachttorengenootschap gefulmineerd tegen al dit soort dingen, zoals het DEMONISME, DECENNIA LANG CONSTANT HIER TEGEN WAARSCHUWEND. VOLGENS DE WACHTTOREN, IS TOEN DE WACHTTOREN GEZWICHT VOOR HET DEMONISME! [49]

Zoals door slechts enkele voorbeelden is aangetoond, zit de geschiedenis van de Jehovah's Getuigen, eerst een serie vormend en uiteindelijk in boekvorm, vol met onjuistheden en herschreven geschiedenis. Dit verslag is zeker niet onpartijdig en veel

---

[49] De aanhaling is te vinden onder het artikel in de *Scottish Daily Express*, November 24, 1954. Het gedupliceerde *Express*-artikel en het commentaar zijn te vinden in publicatie 321 van Back to The Bible Way publicaties. "Back to the Bible Way" zijn publicaties geschreven en gedistribueerd door Roy D. Goodrich, 517 N.E. Second Street, Fort Lauderdale, Florida. Hoewel dhr. Goodrich veel informatief materiaal bezit dat te maken heeft met het Wachttorengenootschap en in veel opzichten als gezaghebbend beschouwd kan worden, is zijn theologie in wezen nog steeds die van C.T. Russell, met enkele belangrijke veranderingen. De afkorting BTTBW zal worden gebruikt om deze publicaties aan te duiden. De meeste van deze genummerde materialen zijn gestempeld. Een aantal van de namen die in de loop der jaren in deze literatuur zijn verschenen zijn: Terug naar de Bijbel, Jehovah's Getuigen - met het adres Florida, The Bible Way Publications, Terug naar de Bijbelse publicaties, De Bijbelonderzoekers, en de naam van de auteur, Roy D. Goodrich. Het adres is nooit veranderd.

Deze schrijver heeft de commentaren tegen het opgenomen getuigenis van Franz in het artikel van de *Scottish Daily Express* gecontroleerd en geconstateerd dat deze correct zijn.

kan niet als betrouwbaar worden gezien. Een volledige studie van dit boek zou een boek van gelijke of zelfs grotere lengte opleveren. Na deze korte bespreking wordt het aan de lezer overgelaten om de gepresenteerde feiten te wegen om de geloofwaardigheid te kunnen bepalen die aan dit boek zou moeten worden gegeven - Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose. [50]

Kort na *The Watchtower*-serie, van de niet-Jehovah's-Getuigen-uitgeverij, Vantage Press, kwam het boek van Marley Cole, *Jehovah's Witnesses: The New World Society* (1955). Dit boek is alles dat de Jehovah's Getuigen kunnen wensen als propagandamiddel. De Jehovah's Getuigen werden aangespoord om het zowel te kopen als te verspreiden. Cole's studie werd geadverteerd in *De Wachttoren*, en het volgende is een karakteristieke claim: "... Het presenteert voor het eerst in boekvorm authentieke informatie over de geschiedenis, activiteiten en leerstellige opvattingen van Jehovah's getuigen." [51] Hoewel Cole, bekend als niet-Jehovah's Getuige, het boek schreef, zijn de resultaten hetzelfde. [52] De advertentie van het Genootschap in De Wachttoren benoemt veel van haar eigen geschiedenis en leer feitelijk als niet

---

[50] W.J. Schnell schrijft als volgt: "Mijn verhaal - mijn open en eerlijke aanval en ontmaskering van de NIEUWE WERELDMAATSCHAPPIJ VAN JEHOVAH'S GETUIGEN heeft duidelijk een totale verandering in de tactiek van het Genootschap afgedwongen. Voor het eerst in 85 jaar van haar veelbewogen bestaan, moest het de eigen geschiedenis optekenen en zwart op wit afdrukken. ... Dit boek is een kolossale witwas-productie! Desalniettemin is het een concrete basis voor mij bij het ontmaskeren van de Wachttoren-nonsens. Dus kom ik terug met *Is de nieuwe wereldmaatschappij van Jehovah's Getuigen christelijk?* Dat boek moet één ding aantonen, namelijk dat de NIEUWE WERELD-MAATSCHAPPIJ niet christelijk is." *The Converted Jehovah's Witness Expositor*, 5:3, Issue 2, 1961.

[51] *The Watchtower*, 76:511, August 15, 1955

[52] Cole's boek werd kort besproken in de uitgave van *Awake!* 8 augustus 1955. (p.16). Noch de advertentie noch de recensie geeft enige aanwijzing dat Cole een Jehovah's Getuige was; een feit dat het Genootschap vastbesloten leek te willen verbergen. Dat Cole een Getuige was, kan zonder twijfel worden bewezen. Het volgende is geciteerd uit een brief van 1 april 1954 gericht aan W.J. Schnell Co.: "Ik heb een boek over Jehovah's getuigen voltooid, en dit werk onder leiding van het Genootschap en met hun goedkeuring gedaan. Als het uitgegeven is zullen Getuigen natuurlijk veel exemplaren kopen omdat het Genootschap het werk goedkeurt. Het Genootschap betaalt het project niet. Ze willen eenvoudigweg een gezaghebbend werk over Jehovah's getuigen laten publiceren door commerciële uitgevers. Werk dat verkocht kan worden zoals regulier uitgegeven materiaal, zodat het mensen kan bereiken die normaal gesproken de eigen werken van het Genootschap niet zullen lezen. Wat betreft de financiële voordelen, wat die ook mogen zijn, zijn voor de auteur, dat ben ik, en als ik een deel of alles van deze verdiensten wil afdragen, kan ik dat wellicht doen. Maar het Genootschap zal in dit opzicht geen partij zijn in het project ..." De brief is ondertekend, "De uwe bij het verspreiden van het goede nieuws, Marley Cole." Uit de voorgaande informatie kan eenvoudig worden afgeleid waarom Cole's boek een bestseller werd. Dat Cole een Getuige was, is ook vastgelegd in zijn artikel in *The Nation*, 9 juni 1951, blz. 539-41.

authentiek. [53] Deze verklaring zet rechtbankarchieven, krantenberichten en ander gedocumenteerd bewijsmateriaal als onbetrouwbaar aan de kant.

Het lezen van het boek dwong deze schrijver tot de conclusie dat het boek erg bevooroordeeld en niet in het minst objectief is. [54] Cole noteerde de uitspraken door het Wachttorengenootschap over geschiedenis en leerstellingen als feiten. Hoewel wat in het boek staat goed gepresenteerd en interessant is, beschikt Cole niet over de kwalificaties voor deze taak, want hij is zeker geen theoloog, noch toont hij aan dat hij enige kennis uit de eerste hand heeft over de geschiedenis van de beweging, buiten de bevooroordeelde informatie van Jehovah's Getuigen die overal wordt gepresenteerd. Deze schrijver is het eens met de recensenten van dit boek, in *Jehovah van de Wachttoren,* dat "een verkeerde voorstelling van zaken precies is wat een groot deel van zijn boek is, hoofdzakelijk te danken aan de gebruikte Wachttoren-bronnen." [55] En tot besluit van de recensie:

> *De auteurs zijn van mening dat dit boek van Cole over het algemeen onbetrouwbaar is en niet nauwkeurig het volledige beeld van het Wachttorengenootschap weergeeft, en dat het wel degelijk een zwaar bevooroordeelde, pro-Russellitische interpretatie van de hele beweging bevat.* [56]

Wat objectiviteit betreft, besluiten Martin en Klann dat het boek "een bijna volledig verspilling" is. [57] Na zijn *Jehovah's Getuigen: De Nieuwe Wereldorde*, schreef Cole *Triumphant Kingdom* (*Zegevierend Koninkrijk*). [58] De recensie van zijn eerste boek zou ook voor zijn tweede boek van toepassing zijn.

---

[53] Authentiek: "Impliceert overeenstemming met feit of actualiteit, en impliceert daarmee volledige betrouwbaarheid." *Webster's New Collegiate Dictionary*.

[54] Zie de volgende tekst, die veel ruimte besteedt aan een weerlegging van veel "fictie" en vooringenomenheid in het boek. Walter R. Martin and Norman H. Klann, *Jehovah of the Watchtower* (sixth revised edition, 1963; Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1953), blz. 85-89.

[55] *Ibid.,* blz. 176

[56] *Ibid.,* blz. 189

[57] *Ibid.*

[58] *Triumphant Kingdom*, published by Criterion Books, 1967, 256 pages. Dit boek had niet hetzelfde succes als Cole's eerste boek.

In 1957 verscheen *Faith on the March* van A.H. Macmillan. Dit boek werd niet uitgegeven door het Genootschap, maar door Prentice-Hall. Macmillan werd al gedurende bijna zestig jaar in verband gebracht met de beweging toen hij het boek schreef. Hij was lid van de leiding van het hoofdkantoor in Brooklyn. Het voorwoord is geschreven door N.H. Knorr, voorzitter van de Watch Tower Bible and Tract Society. Het boek werd besproken in *The Watchtower* van 15 mei 1957. Dit boek bleek eveneens een succesvol propagandamiddel te zijn. In het verhaal is de doctrine van het Wachttoren-systeem opgenomen. Macmillan rechtvaardigt en herinterpreteert leerstellingen en wijzigingen van data.

Macmillans boek lijkt bijna een antwoord op het anti-Wachttorenboek van William J. Schnell, *Dertig jaar een Wachttoren-slaaf*, [59] dat een jaar daarvoor verscheen. Het legt voor de eerste keer bloot hoe het Wachttorengenootschap intern functioneert en daarom zou het gelezen moeten worden door iedereen die de echte Wachttoren-organisatie wil zien. Dit boek van Schnell werd opgevolgd door een ander, *Into the Light of Christianity*, dat zich meer bezighoudt met het beantwoorden van de leerstellingen van de Jehovah's Getuigen. [60]

De door het Wachttorengenootschap ingegeven publicaties zijn vooringenomen, niet-objectieve, propaganda-instrumenten. Hulpmiddelen om ongeïnformeerde en niet nadenkende mensen aan te trekken. Hun effect is ongetwijfeld veelbetekenend en zal dat ook blijven. De boeken die zijn geschreven om de organisatie van Jehovah's Getuigen in hun ware licht te tonen, hebben ook een veelbetekenend effect. De boeken, *Thirty Years a Watch Tower Slave*, and *Into the Light of Christianity*, hebben al

---

[59] De heer Schnell bevestigde de mening van deze schrijver en verklaarde dat het boek van Macmillan de doeltreffendheid van *Thirty Years a Watch Tower Slave* heeft ondergraven. *The Converted Jehovah's Witness Expositor*, 5:1 Issue 2, 1961.

[60] In een brief die hij ontving tijdens, laat 1962, meldde Schnell dat "*Into the Light of Christianity* zo effectief was dat het Wachttorengenootschap Jehovah's Getuigen verbiedt om het - onder geen enkele omstandigheid - te bezitten." Al 714 JG zijn uitgesloten vanwege het bezit van dit boek." De publicatie door de Getuigen van *Preaching Together in Unity* (Brooklyn: Watch Tower Bible and Tract Society, 1955), onthult de ernst van deze actie tegen de uitgeslotene: "Uitsluiting is een serieuze zaak en betekent dat de overtreder uit Jehovah's Nieuwe Wereldorde wordt gezet" (blz. 38). "Uitgesloten personen zullen door niemand in de gemeente worden erkend en men zal hen niet de rechterhand van gemeenschap aanreiken" (blz. 39).

duizenden Jehovah's Getuigen geholpen om zich van het Genootschap te bevrijden. [61] Het boek *Jehovah of the Watchtower* werd, na de verschijning in 1953, diverse malen herdrukt en werd dubbel zo groot als in de oorspronkelijke versie. Een herziene editie werd in 1974 gepubliceerd.

In de laatste jaren zijn er andere traktaten, brochures, artikelen en boeken [62] verschenen die kort ingaan op de geschiedenis van de Wachttoren-beweging, maar vanwege de ruimte is alleen melding gemaakt van de boeken die de grootste invloed hebben gehad op het begrijpen en ontmaskeren van de geschiedenis van de Getuigen.

Met deze achtergrond in gedachten, behandelt het volgende hoofdstuk de studie van de beweging in het vroege begin, de periode onder Charles Taze Russell (1870-1916).

---

[61] In *The Converted Jehovah's Witness Expositor* (6:1, Issue 4, 1963) meldde Schnell "8.491 Jehovah's Getuigen bevrijd." In de brief van 12 mei 1966 aan deze auteur, schreef Schnell: "... Ik heb geen bevestigende rapportage anders dan de getuigenissen en brieven die ik de afgelopen negen jaar heb ontvangen. Onze overzicht laat zien dat het aantal [Getuigen die vrij geworden zijn door de inspanningen van Schnell] 12.106 is, maar dat is zeer behoudend: alleen al in Duitsland wijzen onze informanten op 9.500 personen, die het Wachttoren-systeem hebben verlaten sinds mijn boek FALSCHE ZEUGEN STEHEN WIDER MICH verscheen."

[62] Er zijn een aantal uitstekende verhandelingen, die allemaal volkomen objectief zijn, over de Getuigen in boekformaat uitgegeven. Chronologisch weergegeven zijn dat (volledige vermeldingen in de Bibliografie); Milton Stacey Czatt, *The International Bible Students* (1933). Het boek is een afgekort doctoraal proefschrift en Ph. D. thesis en is nu opgenomen in zijn behandeling. Herbert H. Stroup, *The Jehovah's Witnesses* (1945). Het werk van Stroup is het werk van een pionier en een gepubliceerd doctoraal proefschrift. Edgar Roysten Pike, *Jehovah's Witnesses* (1954). Het werk van Pike verdeelt de berichtgeving over de Getuigen in drie delen: (1) Wie zij zijn (2) Wat zij leren (3) Wat zij doen. William H. Cumberland schreef: "Een geschiedenis van Jehovah's Getuigen" (ongepubliceerd doctoraal proefschrift, The State University of Iowa, 1958). Een goede studie met veel documentatie uit de eerste hand. William J. Whalen, *Armageddon Around the Corner* (1962). Dit is een informatief werk, geschreven door een Rooms-Katholieke leek.

Notitie van de auteur

Na de publicatie van dit boek werd een andere belangrijke verhandeling van de geschiedenis van de beweging ontdekt. Deze 418 pagina's tellende studie van Timothy White heeft als titel *A People for His Name: A History of Jehovah's Witnesses and An Evaluation* (Vantage Press, 1968). Timothy White is een pseudoniem.

In 1969 publiceerde de Engelse schrijver Alan Rogerson *Millions Now Living Will Never Die* (Londen: Constable), 216 blz.

Hoofdstuk 4

De geschiedenis van Jehovah's Getuigen:

De periode onder Charles Taze Russel (1870-1916)

Met deze woorden, geschreven in 1912, was het W.T. Ellis die, na een persoonlijk interview met hem, Charles Taze Russell als volgt typeerde:

> *Ik zocht een profeet en vond een zakenman! In plaats van een bescheiden zoeker naar de waarheid, vond ik de slimste propagandist van die tijd; een man voor wie John Alexander Dowie, Mary Baker Eddy, Madame Blavatsky, Abbas Effendi, "Elijah" Sanford en Joseph Smith verbleken tot in kinderlijke ondoeltreffendheid.* [1]

Is deze inschatting over Russell rechtvaardig? Om het antwoord te vinden zal dit hoofdstuk teruggaan naar het leven van deze man, die een van de meest controversiële religieuze leiders van zijn tijd was. Eigenlijk is het eerste segment van de geschiedenis van de Watch Tower Bible en Tract Society grotendeels de geschiedenis van Charles Taze Russell; hij was het Genootschap.

I. Achtergrond en de beginjaren

Charles Taze Russell werd geboren op 16 februari 1852 in Old Allegheny (nu een deel van Pittsburgh), Pennsylvania. Hij was één van de drie kinderen van Joseph en Eliza Birney Russell. Zijn ouders waren Presbyterianen van Schots-Ierse afkomst. Russell's vader runde kledingzaken en dat deed hij goed. Russell's moeder stierf toen hij nog maar negen jaar oud was. Op zijn vijftiende stapte hij in zijn vaders groeiende keten van kledingwinkels.

---

[1] W.T. Ellis, "Investigating an Investigator," *The Continent*, (microfilm): 1342, September 26, 1812.

Ene E.D. Stewart, een volgeling van Russell, geeft de typische houding van de Bijbelonderzoekers weer, als hij schrijft dat Charles' ouders "van het 'orthodoxe' geloof waren en dat hij tot op de leeftijd van vijftien alles geloofde. Zijn fanatieke predikant nam alleen de moeite om hem dergelijke leerstellingen te leren." [2]

Alles ging goed voor Russell totdat hij op zijn zestiende probeerde een ongelovige vriend voor het christendom te winnen, maar "de ongelovige verwarde de jonge Russell volledig en hij werd een scepticus." Hij zag bijvoorbeeld dat hij de Bijbel - met daarin de leer van de eeuwige pijniging - niet kon geloven ... " [3] Dit verklaart waarom Russell, om de Bijbel te kunnen aanvaarden, de leer van de eeuwige straf moest zien kwijt te raken. Zo liet hij op jonge leeftijd het grootste deel van zijn vroege opleiding als lid van de Allegheny City, Pennsylvania, Congregational Church en de lokale Y.M.C.A achter zich. Hij deed een studie naar oosterse religies, maar ze bevredigden hem niet. Tijdens deze periode van geloofstwijfel begon er een strijd; hij kon de leringen die hij als kind had gehoord, de geloofsbelijdenissen van de orthodoxe kerken, niet geloven, maar hij kon het christendom niet helemaal weggooien.

Op achttienjarige leeftijd werd de lichtstraal, die een terugkeer naar een vorm van geloof veroorzaakte, gevonden in een groezelige kelder nabij een van Russell's kledingwinkels. Zijn ervaring is vastgelegd in deze woorden:

> *Schijnbaar toevallig ging ik op een avond een stoffige, smerige hal binnen, waarvan ik had gehoord dat er religieuze diensten werden gehouden, om te zien of het handvol dat daar bijeenkwam iets verstandigers te bieden had dan de geloofsbelijdenissen van de grote kerken. Daar hoorde ik voor de eerste keer iets van de zienswijzen van de Tweede Adventisten, de prediker was meneer Jonas Wendell. ...* [4]

Er is sterk bewijs om te geloven dat Russell zijn "licht" over het niet-bestaan van de eeuwige straf, de wederkomst van Christus en de Bijbelse chronologie, ontving van de Adventisten, een overblijfsel van de oude Miller-beweging. Na deze ervaring met de adventisten trad hij toe. Korte tijd later kwamen Russell en enkele van zijn zakelijke en sociale vrienden bij elkaar om de Bijbel te bestuderen. Het is interessant op te merken

---

[2] 'E.D. Stewart, "Life of Pastor Russell", *Overland Monthly*, 69:129, February, 1917.

[3] *Ibid,.* blz. 129, 130

[4] *Watch Tower Reprints,* blz. 3821.

dat één van de leden van de studiegroep de vader van Russell was, die in 1897 stierf nadat hij nauw betrokken was geweest bij het werk. Deze groep bestudeerde, volgens het rapport van Russell, systematisch de Bijbel en zoals te verwachten was, had de eerste bevinding betrekking op het onderwerp van hel en zielenslaap na de dood. Macmillan schrijft over hun nieuwe vondst: "Dit was zeker een afwijking van het spirituele voedsel dat ze ontvingen via de geloofsbelijdenissen die gebaseerd waren op de traditie." [5] Het is frappant dat iemand vanuit dit uitgangspunt de Bijbel bestudeert. Eigenlijk moest Russel, volgens zijn eigen stelling, zoals die aangehaald wordt door Stewart, de leer van de eeuwige straf elimineren om de Bijbel te kunnen geloven. Deze studiemethode is in alles te zien. De Bijbel werd bestudeerd in het licht van een eerder bedachte theorie.

Na een tijdje traden er over Bijbelse interpretatie verschillen van mening op tussen Russell en het Adventisme. Vooral over de wijze en bedoeling van de terugkeer van de Heer, hoewel de chronologie intact bleef. Russell bracht zijn opvattingen onder woorden in het pamflet *The Object and Manner of the Lord's Return*.

Vanuit zijn studiegroep ging Russell verder met de geen-hel-leer. Ferguson schrijft in zijn karakteristieke stijl:

> *... Na een zorgvuldige en minutieuze studie van de Heilige Schrift kwam hij tot de troostende conclusie dat de Bijbel de leer van de hel niet leerde. Met dit goede nieuws begon hij op de leeftijd van twintig jaar een bediening die 42 jaar duurde en de harten van heikneuters tot in alle hoeken en gaten van de samenleving wist te raken.* [6]

---

[5] A.H. Macmillan, *Faith on the March* (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1957), blz. 21. Het hart van Russell's theologie is de ontkenning van onsterfelijkheid en van eeuwige straf. Maar deze leer zal geen genoegdoening bieden en dus worden de inspanningen van de mens bezien als nodig om bij het in aanmerking komen voor leven en toekomstige zaligheid. Russell dacht dus dat de mens alles kan verkrijgen uit verdienste. In het belang van zijn theorie verdeelde hij de geschiedenis van de wereld in drie grote bedelingen. In iedere bedeling wordt de mens de gelegenheid geboden om voor zichzelf het recht te verdienen om in deze wereld eeuwig te leven door gehoorzaamheid aan Gods wetten ... Het boek 'goddelijk plan' van Russell is het ergste soort van rechtvaardiging door werken." F. E. Mayer, *Jehovah's Witnesses* (revised 1957; St. Louis, Mo.: Concordia Publishing House, 1942), blz. 14.

[6] Charles W. Ferguson, *The Confusion of Tongues* (Garden City, New York: Doubleday, Doran and Co., 1929), blz. 67.

De Pittsburgh-studiegroep, de eerste gemeente van Russell, verkoos hem tot "voorganger". Tijdens deze periode begon Russell met de vorming van wat Schnell een "lekenopstand" noemt. In deze opstand werd al het vroegere werk van christenen opzij gezet en belachelijk gemaakt. Schnell schrijft: "Hij sprak over hen als pijnlijke dwalingen en afwijkend van het geloof." [7] Nadat alle orthodoxie was bespot, werd Russell langzaam de enige bron van waarheid.

In 1876, terwijl Russell en zijn gemeente de Bijbel bestudeerden, was een andere Adventist, N.H. Barbour uit Rochester, New York, bezig met het uitgeven van een tijdschrift, *The Herald of the Morning*. Russell was op zakenreis in Philadelphia, toen hij een exemplaar zag en bemerkte dat Barbour het eens was met zijn mening over de onzichtbare wederkomst van Christus. De twee mannen verenigden zich later in de publicatie van het Adventistische *Herald of the Morning*, die de publicatie had geschorst vanwege gebrek aan steun. Russell leverde het meeste van de fondsen en trad op als redacteur, terwijl Barbour, een drukker, het drukwerk verzorgde. Barbour's Rochester-groep en Russell's Pittsburgh-groep waren ook met elkaar verbonden. Vol vuur van de wens om de nieuw gevonden "waarheden" uit te dragen, beperkte Russell zijn bemoeienis in zijn kledingzaken, wat hem meer dan een kwart miljoen dollar opleverde toen zijn activiteiten uiteindelijk werden stopgezet. In 1877 werkten Russell en Barbour samen aan hun eerste boek, *Three Worlds or Plan of Redemption*. In hetzelfde jaar riep Russell alle leden van de Allegheny- en Pittsburgh-gebieden bij elkaar en gaf hun de "bewijzen" van de aanwezigheid van de Heer, maar allen verwierpen zijn boodschap. Nadat hij zijn zakelijke belangen had opgegeven - althans op in ieder geval zijn kledingwinkels - begon hij aan spreekbeurten.

II. Jaren van organisatie en groei

Russell en Barbour werden het oneens over het onderwerp verzoening en in 1878 gingen de twee uiteen. Dit resulteerde in de oprichting door Russell - in 1879 - van de nieuwe uitgave, *Zion's Watch Tower en Herald of Christ's Presence*, met een eerste druk van 6.000 exemplaren. Van 6.000 exemplaren per maand in 1879 is *The Watch Tower* (*The Watchtower* sinds 15 oktober 1931) uitgegroeid, buiten Russell's stoutste dromen, naar 17.650.000 exemplaren, die momenteel van de pers komen (februari 1975). Het was ook tijdens 1879 dat Russell trouwde met Maria F. Ackley. Russell's vrouw werd behoorlijk actief in het werk van haar man. Ze beantwoordde veel brieven aan *Zion's Watch Tower* en schreef ook artikelen. Tijdens deze periode werden andere

[7] William J. Schnell, *Another Gospel* (second edition: Seattle: The Life Messengers, [n. d.]), blz. 2.

gemeenten gevormd. Russell en enkele van zijn medewerkers bezochten degenen die zich hadden geabonneerd op zijn tijdschrift en deze werden samengebracht in studiegroepen die *Zion's Watch Tower* voor studie gebruikten en later de *Millennial Dawn* boeken (weer later getiteld *Studies in the Scriptures*).

In 1881 schreef Russell *Tabernacle Shadows of the* "*Better Sacrifices*" en ook F*ood For Thinking Christians*. Zoals het geval was met elke religie die vasthoudt aan progressieve openbaring, ontmoedigde Russell zijn volgelingen het bestuderen van deze vroege werken, omdat ze niet goed genoeg waren. [8] Als zelfbenoemde theoloog hield Russell zijn "waarheden" aan anderen voor nog vóórdat zijn eigen theologie volledig ontwikkeld was. En de theologie is nog steeds "vloeibaar" binnen de huidige Jehovah's Getuigen-beweging. Via Russell's door de jaren heen steeds veranderende en zich ontwikkelende theologie, schakelde hij de focus over van zijn vroege werken naar de *Studies in the Scriptures*, die in 1886 begonnen te verschijnen.

In 1881 deed Russell een oproep voor mede-arbeiders om abonnementen voor *Zion's Watch Tower* aan de man te brengen. In 1884 was de Zion's Watch Tower en Tract Society een rechtspersoon geworden. [9] Vanaf Russell's start met *Zion's Watch Tower*, begonnen er met sommige van zijn volgelingen moeilijkheden te ontstaan.

Veel vroege bekeerlingen leken afkomstig te zijn van bestaande groepen, die om een of andere reden ontevreden waren met hun kerken. Russell beweerde dat de meeste van zijn volgers oorspronkelijk Methodisten, Presbyterianen en Baptisten waren. Mogelijk dat de acceptatie van de evolutieleer door veel predikanten, samen met de bevindingen van de hogere kritiek, ervoor zorgden dat sommige leken hun krachten bundelden in een nieuwe beweging, die beide bestreed. Daarbij realiseerde men zich niet wat de positie van de Russell-groep was ten opzichte van andere doctrines. Hoewel er maar slechts enkele predikers bij kwamen in de kudde, werden degenen die dat deden van harte verwelkomd.

---

[8] Volgens de Getuigen geeft God licht om een nieuw, nog nooit eerder onthuld, begrip van de Schrift te geven. Niet nieuw als een aanvulling op de Bijbel, maar nieuw licht op het begrip. De meeste van dergelijke openbaringen zijn zeer subjectief.

In de *Watch Tower* van 15 juli 1906 toonde Russell zijn houding tegenover enkele van zijn eerdere bevindingen: "Sommigen zouden misschien mijn huidige mening van hen willen kennen - of ik denk dat het nuttige boeken zijn om uit te lenen aan waarheidszoekers. Aan hen antwoord ik: Zeker niet, omdat de zeer onvolledige opvattingen van Gods waarheid daarin veel te kort schieten in vergelijking met wat we nu zien als Gods wonderbaarlijke plan." *Watch Tower Reprints*, blz. 3825.

[9] De organisatie die Russell heeft opgericht is sindsdien verschenen onder vele namen en adressen.

Met de verschijning in 1886 van het eerste deel van de *Millennial Dawn* serie, *The Plan of the Ages*, gaf Russell de eerste echte basis en het fundament waarop al zijn latere theologie gebaseerd zou zijn. Dit boek wordt nog steeds gepromoot door The Laymen's Home Missionary Movement en The Dawn Bible Students Association als de sleuteltekst naar de *Studies in the Scriptures*. Er wordt een oplage geclaimd van meer dan 10.000.000 exemplaren. [10] Het boek leert dat God één harmonieus plan heeft, een plan dat geleidelijk aan de mens werd onthuld. Naast het aanvallen van evolutie en de geloofsbelijdenissen van de orthodoxie, ontkent het ook de eeuwige straf, de Drie-eenheid, het bezit van een ziel door de mens en de fysieke wederkomst van Christus. Geloof in seculiere regeringen wordt ontmoedigd. De tweede-kans-theorie wordt ook in dit boek beschreven. Alle mensen zouden een tweede kans krijgen om gered te worden tijdens de duizend jaar periode op aarde. De andere delen van *Studies in the Scriptures* verschenen in 1889, 1891, 1897, 1899, 1904 en 1917.

Omdat er meer literatuur werd gedrukt en de verkoop toenam, verhuisde het Genootschap in 1889 naar een nieuw en groter gebouw in Pittsburgh. Dit pand was van een ander bedrijf van Russell, de Tower Publishing Company. In 1909 werd het hoofdkantoor verplaatst naar Brooklyn, New York. Voor dit doel kocht Russell het oude huis van Henry Ward Beecher en een kerk, die bekend staat als Plymouth Bethel. Die werd hernoemd en kreeg de naam de Brooklyn Tabernacle.

Russell voelde dat God Zijn plan aan hem alleen had geopenbaard en dat de orthodoxie moest worden aangevallen, want het presenteerde niet Gods plan, maar dat van Satan. De "waarheid" van Russell werd vervolgens uitgestrooid over "het huisgezin van het geloof".

Gedurende verscheidene jaren verliep Russell's werk bijna onopgemerkt, hetzij omdat zijn beweging zo klein was, of omdat de dreiging van zijn nieuwe leer niet serieus werd genomen. Sommigen waren van mening dat het openbaar maken van zijn leringen voor gunstige publiciteit zou zorgen. Na 1910 begonnen er veel boekjes, traktaten en artikelen te verschijnen die de leer en het leven van Russell blootlegden. Russell's ware karakter en geleerdheid waren voor iedereen zichtbaar.

De periode van 1893 tot de dood van Russell in 1916 was er een van processen en schandalen. Stanley High schrijft: "De leer die hij predikte was chiliastisch, maar er

---

[10] *The Bible Standard and Herald of Christ's Kingdom*, 47:40, May 1966.

was heel weinig duizendjarig aan zijn eigen aardse intermezzo, hij was vaak betrokken bij rechtszaken en controverses." [11]

Het jaar 1893 werd gekenmerkt door voorbereidingen voor het eerste nationale congres, dat werd gehouden in Chicago en 360 aanwezigen telde. Het organiseren van congressen in belangrijke steden werd voortgezet via zowel lokale als nationale congressen. Het succes en de groei van het congres-idee zijn te zien in de congressen van de Jehovah's Getuigen in de afgelopen jaren.

Met de groei kwamen de interne problemen. In 1893 probeerden verschillende prominente leden van het Genootschap de controle van Russell over te nemen, hoewel de groepen er meestal voor zorgden dat ze samenwerkten tegen aanvallen van buitenaf en van binnenuit. Russell's charme en persoonlijke aantrekkingskracht leken voldoende om de meeste van zijn volgelingen ervan te overtuigen dat de aanvallen tegen zijn persoon niet waar waren.

In 1903 ging Russell zijn eerste openbare debat aan, een debat met Dr. E.L. Eaton, een Methodisten-predikant. Het boek *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose* zegt: "In het algemeen kwam Russell als overwinnaar uit elk van de zes debatten. ..." [12] Eaton schreef dat het verslag van de *Pittsburgh Gazette* "niet echt mijn kant van de kwestie beschreef." [13] Dit kan heel goed waar zijn. Eaton schreef later een compleet boek onder de titel *The Millennial Dawn Heresy,* waarin hij Russell's doctrine weerlegde.

In 1908 voerde Russel nog een reeks debatten, dit keer met L.S. White van de Disciples of Christ. In een vorig hoofdstuk is al gezien dat de overwinning door Russell werd opgeëist. In werkelijkheid heeft Russell het debat helemaal niet gedragen. Hierna verscheen Russell niet meer in een debat. Sommigen hebben gesuggereerd dat de schandalen rond zijn leven de oorzaak daarvoor kunnen zijn geweest.

Na moeilijkheden met zijn vrouw verliet ze hem uiteindelijk in 1897. In die tijd steunde hij haar en voorzag haar van een huis in Pittsburgh. In 1903 trok Russell zijn steun in en drie jaar later klaagde mevrouw Russell hem aan wegens het uit elkaar gaan; de zaak werd gewonnen door mevrouw Russell na een, wat beschreven is als,

---

[11] Stanley High, "Armageddon, Inc.," *Saturday Evening Post*, 213:19, September 14, 1940.

[12] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1959), p. 42.

[13] E.L. Eaton, *The Millennial Dawn Heresy* (Cincinnati: Jennings and Graham, 1911), blz. iii, iv.

"sensationeel getuigenis". Het besluit tot het uit elkaar gaan werd door de rechter uitgelegd als hetzelfde als echtscheiding.

Om de "Pastor" een rechtszaak te besparen, brachten J.F. Rutherford en vier andere bijbelstudenten $ 10.000 bij elkaar om de achterstallige alimentatie te betalen.

Wat het karakter van Russell betreft, zoals blijkt uit de rechtbankverslagen, lijkt wat Cook schrijft billijk te zijn:

> *Wat het privékarakter van Russell betreft, zijn we geneigd om het vanuit een barmhartig standpunt te bezien, want na het lezen van de belangrijkste bewijsstukken die zijn vrouw inzake de echtscheiding inbracht, is onze conclusie dat hij ongetwijfeld haar wreed en niet-christelijk heeft behandeld en ongepast heeft gehandeld tegenover andere vrouwen, maar dat hij niet schuldig bevonden werd aan seksuele immoraliteit.* [14]

Russell werd beschuldigd van vele frauduleuze regelingen. Zijn beroemde zendingsreis van 1911 en 1912 is besproken in het vorige hoofdstuk. Het "Miracle Wheat" voorval uit 1913 was waarschijnlijk de beroemdste. Russell daagde de *Brooklyn Daily Eagle* voor het gerecht voor een bedrag van $ 100.000 toen de *Eagle* feiten bekendmaakte met betrekking tot de verkoop van de "Miracle Wheat" en ook een cartoon publiceerde. Russell verloor de zaak. De belangstelling van de *Brooklyn Daily Eagle* ging veel verder dan "Miracle Wheat". Een interessant punt van de getuigenis-verklaring betrof de duistere financiële activiteiten van het Genootschap.

Op bepaalde tijden waren sommige dingen die Russell steunde bijna humoristisch, ware het niet dat sommigen die in zijn genezingen geloofden een vroegtijdige dood stierven. Russell adverteerde met genezing voor kanker, griep en tyfus, wat natuurlijk bedrieglijk was.

Een andere vaak gestelde vraag betreft de geleerdheid van Russell. Had Charles T. Russell de kwalificaties om alle voorgaande wetenschap in diskrediet te brengen en alle andere Bijbelleraren tegen te spreken? Had hij het vermogen om een nieuwe

---

[14] Charles C. Cook, *All About One Russell* (Philadelphia: Philadelphia School of the Bible, [n.d.]), blz. 5.

theologie te stichten? Professor S.A. Ellis, door Cole een "neutrale waarnemer" [15] genoemd, schrijft over Russell:

> *"... Een van de edelste en grootste figuren uit de hele geschiedenis ... Als logicus en theoloog heeft hij ongetwijfeld vandaag geen gelijke. In zijn onderzoek naar Bijbelse Waarheid en eendracht is er in dit tijdperk niemand die hem evenaart. Smetteloos qua inborst, met de meest verheven idealen van God, en de mogelijkheden van de mens, steekt hij er als een reus bovenuit, ongeëvenaard."* [16]

Het volgende citaat uit de *Preken van Pastor Russell* is kenmerkend voor het standpunt van Russell's volgelingen: "Maar wanneer de geschiedenis van de Kerk van Christus volledig geschreven zal zijn, zal blijken dat de plaats naast de apostel Paulus ... bezet zal zijn door CHARLES TAZE RUSSELL." [17] Rutherford spreekt over Russell als "de grootste Bijbelstudent van de moderne tijd. ..." [18]

Uit deze aan hem verleende benamingen (samen met Russells eigen beweringen) zou de onderzoeker verwachten dat hij in Russell een echte geleerde, een theoloog, een toren van moraal en eerlijkheid zou vinden; een man die onterecht wordt vervolgd.

Wat zijn de feiten? Betreffende zijn vroege opleiding op school, vertelt J.J. Ross:

> *... Tijdens het onderzoek gaf hij toe dat hij hoogstens zeven jaar van zijn leven naar openbare school was geweest en dat hij op zijn veertiende jaar de school had verlaten. ...* [19]

Hoewel het zeker waar is dat God de ongeschoolden heeft gebruikt om grote werken voor Hem te doen op het gebied van evangelisatie en het onderwijzen van zeden, enz.,

---

[15] Marley Cole, *Jehovah's Witnesses: The New World Society* (New York: Vantage Press, 1955), blz. 55.

[16] *The Finished Mystery*, op. cit., blz. 125.

[17] Charles Taze Russell, *Pastor Russell's Sermons* (Brooklyn: International Bible Students Association, 1917), blz. 3.

[18] Joseph F. Rutherford, *Millions Now Living Will Never Die!* (Brooklyn: International Bible Students Association, 1920), blz. 20.

[19] J.J. Ross, *Some Facts and More Facts About the Self-Styled "Pastor" Charles T. Russell* (Philadelphia: School of the Bible, [n. d.]), blz. 18.

blijkt uit de geschiedenis dat, als God een reformatie of een nieuwe beweging voortbracht, Hij normaal gesproken een geleerde als Luther of Wesley gebruikte. De sektes van vandaag laten de gevolgen zien van mannen die het religieuze gebied zijn binnengegaan zonder de juiste bekwaamheden. De "niet-geleerde" vissers in de dagen van Christus kenden het Hebreeuws en het Grieks. Die talen zijn absoluut essentieel om iemand als autoriteit op het leerstellig gebied serieus te kunnen nemen. Dat Russell geen van beide talen kende, is bewezen voor de rechtbank. Om zijn onwetendheid te verbergen, loog hij in de rechtszaal en beweerde hij dat hij de Griekse taal kende. Toen hij werd geconfronteerd met het Griekse alfabet, was hij niet in staat het te lezen. Brown, sprekend over diverse sekteleiders, waaronder Russell, schrijft:

> *Elk van deze religieuze grondleggers was net zo onwetend van de dode talen als een specht, en toch heeft iedereen de brutaliteit om het publiek te vragen te geloven dat ze teruggegaan zijn naar de Schriften, in hun oorspronkelijke talen, Grieks en Hebreeuws, en dat zij aan de wereld de "juiste" interpretatie van deze essentiële passages hebben gegeven.* [20]

Hoewel Russell een overvloedig schrijver was en zeker een vernuftige man, begiftigd met een neus voor zaken, was hij niet toegerust om de rol op zich te nemen die hij claimde. Van Baalen reageert verstandig:

> *Het is waar dat een kind de weg naar verlossing kan vinden in het evangelie van Johannes, dat dit benadrukt; het is net zo waar dat er in de Bijbel moeilijke delen zijn waarvan de interpretatie door de mens niet zonder een degelijke theologische opleiding moet worden aangepakt. Men zou ook geen geneeskunde of rechtspraak moeten gaan beoefenen zonder te bestuderen wat de medische wetenschap of jurisprudentie in vorige generaties heeft opgeleverd.* [21]

Russell's volgelingen zagen hem echter als een theoloog en een historicus; zijn literaire inspanningen werden na de Bijbel als komend op de tweede plaats verspreid. Niets van dit alles maakte indruk op W.T. Ellis toen hij schreef:

---

[20] John Elward Brown, "*In the Cult Kingdom*" *Mormonism, Eddyism and Russellism* (Siloam Springs, Arkansas: International Federation Publishing Company, [n. d.]), blz. 65.

[21] Jan Karel van Baalen, *The Chaos of Cults* (fourteenth edition revised and enlarged; Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1951), blz. 193, 194.

Ik vond geen brandende fanaticus en een onbevreesde voorstander van een bijzondere leerschool van bijbelse interpretatie, maar een slimme oude man, die waarschijnlijk geen week lang een baan kon behouden bij de gemiddelde krant. ...

Zijn kennis van de menselijke natuur redt hem niet alleen, ... maar verbergt ook zijn beperkingen, theologisch, historisch, literair, geografisch, sociaal en economisch. [22]

Russell stond bekend om het invoegen van zinnen en hele zinnen in het hart van Bijbelpassages. Door deze methode onderwees hij zijn leerstellingen. Het was in 1913 dat de "Grote Parafraser" C.T. Russell geen woorden had om te gebruiken! Het kwam allemaal tot stand toen de Eerwaarde J.J. Ross, predikant van de James Street Baptist Church, Hamilton, Ontario, in juni 1912 een traktaat publiceerde. Het traktaat *Some Facts About the Self-Styled "Pastor" Charles T. Russell*, lokte een reactie van Russel uit. [23] Op 2 december 1912 reikte Russell een sommatie uit waarin Ross werd aangeklaagd voor strafbare, lasterlijke smaad. Russell had anderen op deze manier het zwijgen opgelegd, maar Ross deinsde niet terug, want hij beschikte over bewijsmateriaal dat niet kon worden weerlegd.

Het volgende zijn voorbeelden van de beschuldigingen in Ross z'n traktaat: Eerwaarde Russell was "bekend als de slingerende predikant" (blz. 3) en dat "hij nooit hoger onderwijs scholen gevolgd, betrekkelijk weinig weet van filosofie, systematische of historische theologie en totaal onwetend is omtrent de dode talen" (blz. 3, 4). Wat zijn titel betreft: "'Pastor' Russell is nooit aangesteld en heeft geen kerkelijke verbondenheid" (blz. 4). Betreffende Russell's echtscheiding: "In 1887 trouwde hij met Miss Marie F. Ackley, die een paar jaar geleden van hem scheidde op grond van wreedheid en het hebben van verkeerde relaties met andere vrouwen" (blz. 4). Ross schrijft vervolgens: "Volgens 'The Brooklyn Eagle' is hij verantwoordelijk voor het knoeien met de bruidsschat van zijn vrouw (blz. 6) en voor "het beïnvloeden van zieken en stervenden om testamenten in zijn voordeel te maken, via de verkoop van een eigendom ter waarde van $ 35.000 voor $ 50 met als bedoeling het bedriegen van een

---

[22] Ellis, *op. cit.*, blz. 1342.

[23] Het traktaat werd gecombineerd met ander bewijsmateriaal en de resultaten van het blad in een brochure, *Some Facts and More Facts About the Self-Styled "Pastor" Charles T. Russell*, waaruit de volgende citaten zijn overgenomen.

ander" (blz. 6) en "afgaande op zijn advertenties van zichzelf, denken velen dat hij niet normaal is en zijn zij er dus van overtuigd dat hij zichzelf heeft misleid" (blz. 6). Ross wees de leringen in Russell's *Studies in de Scriptures* aan als "de destructieve doctrines van één man, die noch een geleerde noch een theoloog is" (blz. 7) en "het hele systeem van Russellisme is niet-rationeel, anti-wetenschappelijk, anti-bijbels, anti-christelijk en is een betreurenswaardige verdraaiing van het Evangelie van Gods geliefde Zoon" (blz. 7).

Russell moest, om te winnen in zijn rechtszaak, bewijzen dat de ingebrachte aanklachten niet klopten, terwijl Ross moest bewijzen dat zijn beschuldigingen waar waren. Anders zou hij schuldig zijn als "lasteraar van aard". Ross schrijft:

> *Onder ede ontkende hij [Russell] beslist en zeer nadrukkelijk elke aanklacht tegen hem. De folder werd deel voor deel aan hem voorgelezen en de aanklager vroeg: "Is dit waar?" Zijn antwoorden waren geheel en al "Nee, nee, nee", "Absoluut niet waar". ...* [24]

De zaak kwam op 17 maart 1913 voor de Grote Jury van het Hooggerechtshof van Ontario. Het enige bewijs dat werd gepresenteerd, was Russell's eigen getuigenis onder kruisverhoor door Ross's advocaat. Het is duidelijk uit het afschrift van de stukken dat Russell daadwerkelijk meineed pleegde. Dus, nadat de jury de beschuldigingen vergeleken had met het bewijsmateriaal dat Russell zelf had gepresenteerd, vond die geen grond voor de aanklacht van smaad door Ross en gaf het vonnis "Geen Veroordeling." [25]

"The Photo-Drama of Creation", een filmpresentatie met de gesynchroniseerd geluid op platen, geproduceerd door Russell tegen hoge kosten, werd voor het eerst getoond in 1914. Dit schijnbaar onschuldige project was gewoon nog een propagandawapen. Russell drukte een scenario van het hele "fotodrama". [26] De titelpagina beweert dat "het fotodrama" "niet-sektarisch en voor alle denominaties" is. Eigenlijk is de film een slimme presentatie van Russell's theologie. Het commentaar en het verhaal waren,

---

[24] Ross, *op. cit*., blz. 17.

[25] Walter R. Martin and Norman H. Klann, *Jehovah of the Watchtower* (sixth revised edition, 1963: Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1953), blz. 22.

[26] Uitgebracht in 1914 onder de titel: *Scenario of The Photo-Drama of Creation*.

samen met de foto's, succesvol bij het winnen van nieuwe leden. De geloofsbelijdenissen van de orthodoxe kerken werden verkeerd voorgesteld.

Bijvoorbeeld bij de favoriete veroordeling van Russell, de leer van de hel, wordt het volgende gevonden dat de orthodoxie weergeeft: Op een pagina wordt via een beeld van het bevroren deel van Dante's Inferno een representatief beeld gegeven de van orthodoxie. De dia direct daar onder is een afschuwelijke. Die toont het bij ongelovigen populaire concept van Satan met een hooivork, staart, hoorns en een afschuwelijk vervormd gezicht. Onder Satans voeten de schedels van de overledenen; mannen kronkelend in vuur zijn ook afgebeeld. Op de achtergrond zijn er demonen, gelijkend op Satan. Onder deze dia staat het bijschrift: "ADAM EN EVA NU - GELOOFSBELIJDENIS THEOLOGIE." [27]

Op een andere pagina wordt een dia getoond die het heidense afgod Molech laat zien. De verklaring staat op de pagina tegenover de afbeelding en zegt dat de afgoden van het orthodoxe geloof slechter zijn dan de afgod Moloch. [28] Het is geen wonder dat orthodoxe predikanten zich verzetten tegen het tonen van "het foto-drama". Het werd zelden nog gepresenteerd na de dood van Russell.

Over de laatste veertig jaar van Russell's leven is het volgende gemeld:

> *hij reisde een miljoen mijl; leverde 30.000 preken en tafelgesprekken, waarvan er vele 2,5 uur lang waren; schreef meer dan 50.000 pagina's ... van vooruitstrevende Bijbelse uiteenzetting; dicteerde vaak 1.000 brieven per maand, leidde elke tak van een wereldwijde evangelisatie-campagne waarvoor 700 sprekers gebruikt werden. ...* [29]

Russell hield zijn drukke agenda vol tot het moment van zijn overlijden. Zijn laatste openbare verhandeling werd gegeven op 29 oktober 1916 op een congres in Los Angeles. Russell stierf op 31 oktober 1916 in een trein op weg naar het Bethel-hoofdkwartier in Brooklyn. Menta Sturgeon, die Russell vergezelde op deze reis, riep de conducteur en de kruier van de trein de coupé in om Russell te zien sterven.

---

[27] *Ibid.*, blz. 11.

[28] *Ibid*., blz. 63.

[29] C.J. Woodworth and George H. Fisher (comp. and ed.), *The Finished Mystery* (Vol. VII of *Studies in the Scriptures*, 7 vols.; Brooklyn: International Bible Students Association, 1917), blz. 57.

Verpakt in een "toga", op eigen verzoek gemaakt, vertrok Russell in stilte van dit aardse toneel.

III. Redenen voor succes

Hoe kan het succes van deze man worden uitgelegd? Hij miste onderwijs; hij was geen theoloog, hoewel hij zijn eigen theologie ontwikkelde; hij was geen geleerde; hij was duidelijk een man die op bepaalde momenten niet te vertrouwen was; hij was duidelijk een meineedpleger in de rechtszaal; hij werd achtergelaten door zijn vrouw vanwege zijn gedrag; zijn leer ontkende bijna elk hoofdthema van de Bijbel. Op basis van zijn claims, en die van zijn volgelingen, was hij zeker de grootste egoïst van zijn tijd. De ondeugdelijke basis van Russell heeft de hoeksteen gelegd voor de beweging van Jehovah's getuigen en de talloze Russell-sekten die rond het Wachttoren-genootschap cirkelen. Hoewel Russell dood is, is de opstand die hij begon nog steeds springlevend.

Nogmaals de vraag, waarom was Russell zo succesvol? De volgende redenen worden gesuggereerd: (1) Russell kende de menselijke natuur en hoe deze te beheersen. Zijn beroemde "Gratis-Geen Collecte" trok veel mensen aan. (2) Er bestaat geen twijfel over dat Russell een persoonlijk charisma had. Sommigen hebben verteld dat hij met een Bijbel in zijn hand de aandacht van een groot publiek kon vasthouden. (3) Zijn theologie echter niet Schriftuurlijk, was rationeel. De rationele benadering trok velen. Met een dergelijke leerstellige basis vonden zelfs de niet-christenen een grond voor overeenstemming. (4) Russell's oproep voor de Schrift trok velen die het verkeerde gebruik van de Bijbel niet zagen. Davies merkt op: "Er is vastgesteld dat er meer dan 5.000 verschillende Schriftuurlijke aanhalingen staan in de boeken van Russell." [30] "(5) Russell's belangrijkste propaganda-onderwerp was de hel. Dit onderwerp maakte de bijeenkomsten op veel plaatsen overvol en trok velen die het idee van de eeuwige straf wilden kwijtraken. (6) Zijn leringen werden wijd en zijd op papier verspreid (door advertenties in de krant en door colportage), door de spreekbeurten van Russell en andere Wachttoren-vertegenwoordigers, via het populaire "Photo-Drama" en door zowel lokale als nationale congressen. (7) Het meesterschap in het maken van boeken tegen lage kosten moet ook worden erkend als een reden voor groei. (8) De leer van Russell bood de vertrapten en geteisterden uiteindelijk een tijd van overwinning. Hij bood spirituele betekenis aan voor het stoffelijke. (9) Zoals eerder is uiteengezet, accepteerden veel predikanten de evolutieleer en de hogere Schriftkritiek, waardoor

[30] Horton Davies, *The Challenge of the Sects* (Philadelphia: The Westminster Press, 1961), blz. 109.

vele kerkleden naar iets zochten dat tegen deze trend in ging. (10) Russell was overtuigd van zowel zijn beweringen als zijn boodschap, en het steeds maar weer herhalen van zijn leerstellingen en claims brachten resultaten voort.

Russell's dood liet een grote leegte achter in de Wachttoren-organisatie. Russell wás het Genootschap geweest en zijn opvolger moest een man zijn met ongewone capaciteiten en ideeën om de éénmansorganisatie te redden, die alle voorspellingen had toegepast op gebeurtenissen tijdens zijn leven. De man aan wie de mantel van deze zelfbenoemde Elia viel, was Joseph Franklin Rutherford, aandoenlijk bekend als "Rechter".

Notitie van de auteur

In een herdruk van Miller-volgeling George Storrs' (1796-1879), *Six Sermons* en twee andere artikelen, concludeert Roy Goodrich dat alle belangrijke punten van de "huidige hervormingswaarheid", geproclameerd door Pastor Russell, voor het eerst werden gepubliceerd door George Storrs in zijn Six Sermons en in de *Bible Examiner*.

Voor meer informatie over George Storrs zie: LeRoy Edwin Froom, *The Prophetic Faith of Our Fathers* (Washington, D.C .: Review and Herald, 1964), IV, blz. 804-09.

Hoofdstuk 5

De geschiedenis van Jehovah's Getuigen:

De periode onder Joseph Franklin Rutherford (1917-1942)

I. Achtergrond en de beginjaren van bestuur

Joseph Franklin Rutherford werd op 8 november 1869 geboren in Morgan County, Missouri. Er waren vijf meisjes en drie jongens in de familie Rutherford. De ouders van Joseph waren baptisten. Hij ging naar de universiteit en studeerde rechten. Na het voltooien van zijn rechtenstudie, werd hij gedurende twee jaar begeleid door rechter E.L. Edwards. Op zijn twintigste werd hij rechtbankverslaggever. Als 22-jarige werd hij toegelaten tot de rechtsorde en begon hij het vak te praktiseren. Hij trad op als openbaar aanklager en speciale rechter.

In 1894 kruisten enkele Wachttoren-pioniers het pad van Rutherford. Nadat hij drie delen Studies in de Schriften had gekocht, raakte hij geïnteresseerd in de boodschap van de beweging. Zowel Rutherford als zijn vrouw [1] begonnen onmiddellijk aan een verdere studie van de nieuw gevonden leringen. In 1906 gaf hij zichzelf van ganser harte aan de beweging en het jaar daarop werd hij juridisch adviseur van de Watch Tower. Gedurende deze tijd hield hij ook openbare lezingen als een vertegenwoordiger van de Watch Tower. Hij werd toegelaten tot de rechtbank van New York in 1909, het

[1] Er is bijna niets gevonden over de vrouw van Rutherford of zijn zoon en over hun aandeel in het werk. In een brief van The Watchtower Bible and Tract Society van 30 november 1960 wordt de volgende informatie gegeven: "Broeder Rutherford had wel een vrouw, zij was echter een invalide en woonde aan de westkust. Dit zou voor een deel de reden kunnen zijn waarom ze niet wordt genoemd in biografisch materiaal over broeder Rutherford, die zijn tijd in het algemeen doorbracht aan de oostkust in New York. Zijn vrouw geloofde wel in de waarheid, maar zijn zoon deed dat niet."

jaar waarin het Genootschap haar hoofdkwartier naar die staat verhuisde. Toen Russell stierf, verzorgde Rutherford de toespraak tijdens zijn uitvaart.

Rutherford's persoonlijkheid was in de meeste opzichten direct tegengesteld aan die van Russell. Russell liet zich altijd in het openbaar zien en was populair, terwijl Rutherford zoveel mogelijk publieke optredens vermeed en zelden werd gefotografeerd. Russell was vriendelijk, tactvol en warm in zijn contacten met degenen om hem heen. De Rechter was directer en scherper en leek behoorlijk koud, afstandelijk en gereserveerd. Met het groeien van zijn populariteit, leek het bijna alsof iemand Jehovah God Zelf uitdaagde als zo iemand zich hem verzette. Op congressen zou hij kort verschijnen en dan weer verdwijnen. Dit mysterie, dat om het leven van Rutherford hing, is enigszins verantwoordelijk voor zijn succes als leider van de Watch Tower. Net als Russell had hij het vermogen om de aandacht van een groot publiek vast te houden. Rutherford's strenge uiterlijk en luide dreunende stem waren belangrijke troeven, waarmee de beweging de persoonlijkheid kreeg die het nodig had. Zowel Russell als Rutherford hadden alle vertrouwen in hun Bijbelse uiteenzettingen. Rutherford's uitleg was gebouwd op de basis die Russell had gelegd, met Rutherford die wat veranderingen aanbracht naarmate hij vorderde.

De twee jaar na de dood van Russell waren van cruciaal belang voor de Watch Tower Bible and Tract Society; er was intern verdeeldheid en vervolging daarbuiten. Gedurende deze jaren verlieten duizenden volgelingen de beweging.

De hoofdtaak was in die tijd het kiezen van een nieuwe president om het werk van Russell voort te zetten. Rutherford, de nieuwe president, werd in januari 1917 gekozen tijdens een vergadering van de organisatie. Nadat hij een korte tijd in functie was, vond hij een maas in de statuten van de Watch Tower en zette hij vier bestuursleden, die problemen veroorzaakten, uit hun functie. De echte reden voor Rutherford voor het afdwingen van die passage in de statuten, was om te bepalen wie het Genootschap zou moeten leiden, omdat de vier leiders probeerden de algehele leiding in handen te leggen van de complete Raad van Bestuur. Paul S.L. Johnson, die later de Laymen's Home Missionary Movement, oprichtte, was eveneens een bron van last. [2]

Het boek *The Finished Mystery*, uitgebracht onder directie van Rutherford, was nog een bron van ongemak in de Raad van Bestuur." Het boek maakte de kloof in het

---

[2] Zie voor Johnson's verslag van het dispuut: Paul S.L. Johnson, Merariism (Vol. VI of *Epiphany Studies in the Scriptures*. 17 vols.; Philadelphia: Paul S. L. Johnson, 1938), blz. 7-96.

Bethel-hoofdkwartier groter, veroorzaakte veel onenigheid in de plaatselijke gemeenten en maakte de weg vrij voor acties vanuit de regering tegen de Getuigen. Voordat de van mening verschillende bestuursleden tegen Rutherford konden handelen, werden ze uit hun functie gezet. De Rechter (*Rutherford*) werkte zo aan absolute conformiteit op het gebied van leerstellige en organisatorische zaken. De vier bestuursleden en Johnson werden gevraagd Bethel te verlaten. Veel van de verdreven bestuurders en andere dissidenten vormden later de Dawn Bible Students Association en anderen, die op dat moment werden uitgestoten, organiseerden de Layman's Home Missionary Movement. Rutherford's verwijdering van opstand tegen hem ging door gedurende zijn hele tijd als president. Deze strijd om de macht is erg belangrijk, want als het Genootschap geleid zou zijn door de Raad van Bestuur, dan zou de beweging waarschijnlijk dichter bij de leer van Russell zijn gebleven. De Dawn-groep gelooft dat de openbaringen kort voor de dood van Russell ophielden, terwijl de Jehovah's getuigen een progressieve onthulling benadrukken, waardoor in veel gevallen eerdere leringen en interpretaties van de Schrift zijn verworpen. De afgescheiden leden werden in *The Watch Tower* gebrandmerkt en aangevallen als de "boze-slaaf-klasse", een methode die gedurende de volledige tijd onder Rutherford werd gebruikt.

In 1918 kwam de overheid in actie en nam niet alleen de (later geretourneerde) uitgaven van het Genootschap in Bethel in beslag, maar in mei 1918 nam men acht prominente functionarissen in hechtenis. De rechtszaken en vervolgingen van de Bijbelonderzoekers waren waarschijnlijk het gevolg van oorlogshysterie. De literatuur die door de Bijbelonderzoekers werd verspreid, onthulde namelijk dat zij zich niet druk maakten over welke partij de oorlog zou gaan winnen.

In 1918, toen Bethel werd gesloten, probeerden de leden van het Genootschap hun best te doen om het werk in Pittsburgh voort te zetten. Rutherford en zijn medewerkers bleven negen maanden in de gevangenis. In het voorjaar van 1919 werden ze vrijgelaten en in 1920 werden de aanklachten geseponeerd. Deze periode in de gevangenis zorgde ervoor dat de kern van de organisatie verhardde en dat de latere aanvallen op regering en religie nog bitterder werden. De actie van de regering werd beschouwd als religieuze ophitsing. Tijdens zijn verblijf in de gevangenis kreeg Rutherford een longaandoening, die hem de rest van zijn leven parten speelde.

Toen Rutherford in maart 1919 uit de gevangenis werd vrijgelaten, vond hij slechts een geraamte van de organisatie zoals die floreerde vóór de gevangenisperiode en het sluiten van Bethel.

In januari 1919 was Rutherford herkozen tot president en kort daarna begon hij aan een reorganisatie van het werk. In oktober 1919 verscheen de uitgave *The Golden Age*. Dit tijdschrift behandelde voornamelijk sociale aangelegenheden en actuele gebeurtenissen vanuit het standpunt van de Bijbelonderzoekers. Ondertussen ging het tijdschrift *The Watch Tower* door met ononderbroken publiceren. Aanvankelijk hield Rutherford zich nauw aan de Russell-lijn, maar na een paar jaar kwam er "nieuw licht" en langzaam werden Russell's geschriften, zijn persoon en zijn boeken vergeten. Russell was niet langer degene die achter de schermen bezig was met het "managen van elk kenmerk van het oogstwerk". [3] Zijn plaats was door anderen ingenomen!

Rutherford werkte zwaar vanuit zijn "handelsmerk" van progressieve openbaring, dat wil zeggen, dat God een duidelijke tijdslijn had om bepaalde Bijbelse feiten te openbaren. Daarom onthulde elk van de nieuwe boeken van Rutherford wat van Gods nieuwe waarheid. Rutherford en de Wachttoren-organisatie werden Gods enige verspreider van de waarheid, want God sprak alleen in openbaring aan Rutherford en een paar anderen die toevallig in de redactieafdelingen van het tijdschrift *The Watch Tower* zaten.

In vroege pogingen tot "nieuwe openbaring", was Rutherford in zijn uitleg en boeken enigszins gebonden aan begrensde tijdsvoorspellingen. Naarmate hij meer ervaring opdeed, werd de tijdsvoorspelling vager en ging hij meer in op het licht omtrent de vervulling in het verleden. Toenemende openbaring onthulde dat de Getuigen en hun vijanden op de bladzijden van de Bijbel werden gevonden, vooral in de oudtestamentische profeten en het boek Openbaring. Rutherford verlegde ook de focus van Russell op de verzoening en herstel van alle dingen naar de rechtvaardiging van Jehovah's naam. Heden ten dage is dat nog steeds de prioriteit van de Getuigen-beweging. Dit verklaart waarom hun boodschap zich concentreert op de Jehova van het Oude Testament en niet op de Christus van het Nieuwe Testament. Deze verschuiving lag aan de basis van de nieuwe naam, "Jehovah's Getuigen", die ook

---

[3] George H. Fisher and Clayton J, Woodworth (comp. and ed.), *The Finished Mystery* (Vol. VII of *Studies in the Scriptures*, 7 vols., Brooklyn: International Bible Students Association, 1917), blz. 144.

nodig was om de beweging onderscheidend te maken van de ongeveer 40.000 Bijbelonderzoekers die in de loop der jaren de beweging om de een of andere reden hadden verlaten. De leer van de rechtvaardiging van Jehovah werd uitgewerkt in het driedelige *Vindication* (*Rechtvaardiging*), dat een "uiteenzetting" is van het hele boek Ezechiël. In overeenstemming met het idee van voortgaande openbaring, schrijft Rutherford in het voorwoord van deel I van *Vindication*:

> *Jehovah heeft er voor gezorgd dat, meer dan 2500 jaar geleden, geschreven is in de Bijbel, wat Ezechiël's profetie wordt genoemd. In de loop van de eeuwen is deze profetie een mysterie geweest, verzegeld voor iedereen die het heeft proberen te ontsluiten. Het is nu God's tijd dat de profetie begrepen wordt.* [4]

Dit is een typische benadering. Het boek *Life* (*Leven*) begint met een verklaring in het voorwoord: "Job is een buitengewoon persoon in de Bijbel." Het boek met zijn naam is lang een mysterie geweest, om alleen in Gods tijd te worden begrepen." [5] De signalen richting de Watch Tower als God's kanaal moeten toch door elkaar gehaald zijn, want de boodschap van *Leven*, zoals het vorige hoofdstuk heeft laten zien, werd kort na het verschijnen naar de schroothoop van afgedankte uiteenzettingen gestuurd. De nieuwe openbaringen kwamen zo snel dat de boeken ze niet konden bijhouden. Een advertentie voor *The Watchtower,* op de achterzijde van het boek *Riches* (*Rijkdom*) verklaart:

> *Te veel en te snel zijn nu die openbaringen van Bijbelse profetieën en waarheden, zodat boeken niet snel genoeg kunnen geschreven en gepubliceerd worden door de Watch Tower Society om ze allemaal te*

---

[4] J.F. Rutherford, *Vindication* (Brooklyn: Watch Tower Bible and Tract Society, 1931), I, 5. Men moet weten dat Rutherford's interpretatie van Ezechiël niet het eerste commentaar van het Genootschap was op het boek. *The Finished Mystery* (1917) wijdde meer dan 220 pagina's aan de uiteenzetting over Ezechiël. Uiteraard was een nieuwe interpretatie nodig, omdat veel van de uitspraken in *The Finished Mystery* verouderd waren en niet bij de nieuwe standpunten van het Genootschap pasten. De meest prominente figuur in de uiteenzetting is C.T. Russell en op pagina 483 wordt de lezer verteld dat Russell een teken was. Er wordt verder beweerd dat Russell "de vertegenwoordiger van Christus in de wereld was, de enige knecht die het 'voedsel terechtertijd uitdeelde'. ..." Rutherfords verklaring lijkt de uiteenzettingen in *The Finished Mystery* te verwerpen, waarvan het voorwoord beweert dat "het boek terecht bezien kan worden als een postume uitgave van Pastor Russell" (blz. 5). Aangenomen werd dat dit boek over de bijbelse profetie ging (blz. 167, 168). De verklaring van Rutherford verwerpt in dat geval een tekst waarover in de Bijbel is geprofeteerd!

[5] J.F. Rutherford, *Life* (Brooklyn: Watch Tower Bible and Tract Society, 1929), blz. 7.

presenteren. Maar JIJ KUNT ZE KRIJGEN in het enige tijdschrift in zijn soort: De Wachttoren. [6]

Het voornaamste doel van het verplaatsen van de Wachttoren-boodschap van hoofdzakelijk een boodschap van Christus, naar die van de rechtvaardiging van Jehovah's naam, was om de groep te laten groeien, ondanks verwerping. Omdat, volgens het Genootschap, die Bijbelonderzoekers van Jehovah's Getuigen rechtstreeks Jehovah dienden; rechtvaardigden zij Zijn naam, ongeacht of wat men vertelde geaccepteerd of verworpen werd. Het boek van de Getuigen, *Let God Be True*, laat in het commentaar op Johannes 1 : 29, 36, duidelijk zien wat het ondergeschikte gewicht van de dood van Christus is:

> *Zo toonde Johannes het secundaire doel waarvoor de Zoon van God naar de aarde kwam, namelijk om te sterven als een heilig offer voor Jehovah God, om de zonden van gelovige mensen weg te doen en hen te bevrijden van de veroordeling door de dood. ...* [7]

Eerst de rechtvaardiging van de naam van de Vader en dan, als tweede, redding is de Wachttoren-boodschap. Deze nadruk negeert het feit dat de naam van de Vader wordt gerechtvaardigd door de redding van de mens; alsof Gods naam rechtvaardiging nodig zou hebben in de ogen van mensen. [8]

Op het congres in Cedar Point, Ohio, in 1922, waar 20.000 Getuigen aanwezig waren, vestigde de slogan "Verkondig de Koning en het Koninkrijk" de nadruk op wat tot op de dag van vandaag is voortgezet. Deze slogan was eigenlijk bedoeld om reclame te maken voor de Rutherford-literatuur, en vooral voor het boek "Millions Now Living Will Never Die" (*Miljoenen die nu leven zullen nooit sterven*); deze boodschap werd jaar in jaar uit verspreid.

---

[6] J.F. Rutherford, *Riches* (Brooklyn: Watch Tower Bible and Tract Society, 1936), advertising in rear of text.

[7] *Let God Be True* (second edition; Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society, Inc., 1946), blz. 38.

[8] "Als Jehovah moet worden gerechtvaardigd, aan wie dan zal hij zijn almacht bewijzen? Aan wiens achting hecht God zo veel, dat Hij zich voor hen zou moeten rechtvaardigen?" Roger D. Quidam, *The Doctrine of Jehovah's Witnesses, A Criticism* (New York: Philosophical Library, 1959), blz. 104

Met het boek *Prophecy* in 1929 zette Rutherford een tweedeling in de kerkgeschiedenis uiteen, uitgebeeld door de twee profeten Elia en Elisa. Rutherford schrijft: "Het werk van Elia voorspelde het werk van het herstel van de fundamentele waarheden voor de ware christenen ..." [9] Dit eerste tijdperk was het werk van Russell en zijn volgelingen, dat eindigde in 1918, terwijl het werk van Elisa begon in 1919. Rutherford schrijft: "Elisa werd gezalfd in de plaats van Elia, om het werk dat Elia was begonnen voort te zetten en te voltooien." [10] Degenen die zich deze verdeling van tijd en werk met Elisa realiseren en zien "hebben een dubbel deel van de geest (...)" [11] Het "dubbele deel" van de geest werd bevestigd door de toename van het getuigeniswerk. Rutherford probeerde de meningsverschillen met de oude Bijbelonderzoekers glad te strijken, zodat hij in staat was "nieuw licht" te geven en ook een nieuwe missie voor de organisatie te benoemen.

Oppositie tegen de nieuwe leerstellingen van de Rechter miste eenheid en kracht. De Rechter hield alle oppositie buiten de deur door zijn nieuwe doctrines pas te introduceren nadat hij in eerdere delen en geschriften een zorgvuldig fundament had gelegd. Met zijn "licht te zijner tijd" en met de Watch Tower als Gods kanaal, kon niemand zijn nieuwe leerstellingen ter discussie stellen. Heeft de rechter het niet allemaal gebaseerd op de Schrift? Als sommigen het oneens zouden blijven, werden ze automatisch de "boze slaaf-klasse", zonder enige hoop op eeuwig leven. Vanwege deze dreiging gaven velen hun reactionaire denken op en voegden zich "binnen de lijnen".

Er moet aan worden herinnerd dat het profetische programma van Russell de periode tussen 1874 en 1914 in beslag nam, waardoor de profetie in een patstelling verkeerde, omdat deze periode verlopen was. Toen de Rechter Mattheüs 24 opnieuw toepaste op de periode ná 1914, werd deze handicap verwijderd. Volgens de Rechter konden veel dingen pas ná 1918 worden begrepen, vanwege de nieuwe Elisa-periode die toen begon.

---

[9] J.F. Rutherford, *Prophecy* (Brooklyn: Watch Tower Bible and Tract Society, 1929), blz. 201.

[10] *Ibid.*

[11] *Ibid.* blz. 202

Aan het begin van het Elisa-werk waren allen leden van de hemelse klasse. Er werden twee afdelingen gemaakt. [12] Er waren geen onderscheidingen tussen een hemelse en een aardse klasse.

De ontwikkeling in verschillende klassen [13] binnen de groep was progressief. Deze klassen worden door Schnell vermeld, als hij schrijft: "De eerste klasse die genoemd werd was de Mordechai-Naomi-klasse, in de periode van 1922 tot 1929 gevolgd door de Ruth-Esther-klasse en na 1931 door de niet in aantal gelimiteerde Jonadab-klasse oftewel de mensen van goede wil." [14]

Deze klassen, zoals ze zich ontwikkelden, deden dit altijd op een lager niveau. Op hetzelfde moment groeide er een superklasse, om alle andere klassen te overschaduwen. Deze superklasse was de Watch Tower Bible and Tract Society, die uiteindelijk alle andere klassen in totale afhankelijkheid van haar leerstellige kost bracht.

De Mordechai-Naomi-klasse was het overblijfsel van de 144.000 op aarde, die samen met Christus het "Wachttoren-lichaam van Christus" vormden. Vanwege de grote aantallen van deze klasse, die ontrouw werden en deel gingen uitmaken van de "boze slaafklasse", ontstond de Ruth-Esther-klasse om de open gevallen plaatsen te vullen die door de overlopers waren achtergelaten. [15] De nieuwe klasse, die doorontwikkelde na 1931, stond bekend als de "Jonadabs" of de "Grote Schare". Deze klasse, vroeger een hemelse, werd een aardse klasse, die niet naar de door de geest verwekte of "wedergeboren" ervaring zocht. Deze leerstellige beweging was absoluut noodzakelijk, want onder de oude doctrine was er geen ruimte voor expansie nadat het aantal van 144.000 leden ingevuld was. Een nieuwe groep was nodig, omdat veel nieuwe bekeerlingen toetraden tot de organisatie.

---

[12] Het boek, *The Finished Mystery*, identificeert de "Grote Schare" als een hemelse groep. In een commentaar op Openbaring 7 : 4: "... wordt verwezen naar een andere groep, ook door de geest verwekt" (blz. 130). Zie de klassen op pagina 134. De twee hemelse groepen waren de "Kleine Kudde" en de "Grote Schare". De laatste groep werd een aardse, niet-wedergeboren, klasse in de nieuwe interpretatie van Rutherford.

[13] De "Mordechai-Naomi-klasse" en de "Ruth-Esther-klasse" doen hun intrede vanaf het boek *Preservation* (1932). The "Grote Schare" of "Jonadab-klasse" wordt besproken in de boeken *Preparation* (1933) en *Salvation* (1939).

[14] William J. Schnell, *Thirty Years a Watch Tower Slave* (Grand Rapids: Baker Book House, 1966), blz. 43.

[15] *Ibid.*, blz. 44.

Met de opkomst van het Genootschap, dat begon nadat de periode Rutherford aanving, werden de onafhankelijke gemeenten geleidelijk in de baan van het Genootschap gebracht. Langzaam werden de "verkiesbare ouderlingen" van elke gemeente gezuiverd en gaven de gemeenten hun onafhankelijkheid over. Het zuiveren van de "verkiesbare ouderlingen", en het verlies van democratische principes in de plaatselijke gemeenten, werd in Watch Tower-uitgaven beschouwd als een "reiniging". Een geleidelijk proces van totale "theocratische" organisatie werd in 1938 gerealiseerd, toen de verschillende gemeenten door middel van een resolutie het opgeven van hun onafhankelijkheid ondertekenden. [16]

Nog meer leerstellige ontwikkelingen vonden plaats sinds het bestuur van Rutherford begon. Tegen 1928 werd Russell's positie, als "die dienaar" of "de dienaar van de Laodiceaanse periode van de kerk", volledig aan de kant gezet. De Laodiceaanse periode (voorheen in Russell's tijd) werd de periode vanaf 1919 en de Watch Tower Society nam Russell's positie in. Deze verschuiving, op een later moment, is te zien in de volgende verklaring in het boek *Theocratic Aid to Kingdom Publishers*:

> *Zijn geest of actieve kracht was aan het werk in zijn productie. Het wordt door de "getrouwe en verstandige dienaar" aan zijn volk doorgegeven als "vlees op het juiste moment" om hen te sterken in het werk van de evangeliepredikiing.* [17]

In 1928 werd de Grote Piramide van Gizeh verworpen als een geldig Bijbels middel ter duiding, een positie die Russell naarstig had behouden. [18] Een goede reden voor de afwijzing van Rutherford was misschien wel dat de Piramide hoe dan ook in diskrediet was gebracht en dat de genoemde afmetingen in de boeken van de Getuigen veranderd waren om gelijke tred te houden met de veranderde data van profetie. [19] Een andere reden voor die afwijzing was de verschuiving van de nadruk van de Elia-periode naar die van Elisa. De grote piramide werd door Russell genoemd als

---

[16] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1959), blz. 148, 149.

[17] *Theocratic Aid to Kingdom Publishers* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society, 1945), blz. 9.

[18] Zie de bespreking van de Grote Piramide van Gizeh in *Thy Kingdom Come*, Volume III of Studies in the Scriptures, blz. 313-76.

[19] Zie de discussie en reproducties van de pagina's uit *Studies in the Scriptures,* die deze veranderingen laten zien, in *The Seven Thunders of Millennial Dawn* van B.H. Shadduck, blz. 17-20.

nadrukkelijke aanwijzing van 1874 als het begin van een periode van problemen; dit paste niet in de nadruk die gelegd werd op de periode na 1914. Latere edities van *Studies in the Scriptures*, deel III, verschoven de datum van 1874 eigenlijk naar 1915. Rutherford's afwijzing van de piramide "veroorzaakte hevige kritiek van oudere leden van de beweging die waren opgegroeid met de leer van Russell. Velen trokken zich terug uit de organisatie." [20]

Een andere belangrijke ommezwaai was de interpretatie van de profetie met betrekking tot de Joden. De beloftes aan Israël werden tot in 1929 letterlijk genomen door Russell en Rutherford. De letterlijke interpretatie werd echter terzijde geschoven en een "geestelijke" verklaring nam kwam daarvoor in de plaats. De nieuwe leer bracht de beloften voor de Joden over naar de "geestelijke Israëlieten", de Jehovah's Getuigen. [21]

De overgang van Christocentrisch naar het centraal stellen van Jehovah komt niet alleen tot uiting in de naam en leer van de Getuigen, maar ook in het hernoemen van *De Wachttoren*. In maart 1939 werd *The Watchtower and Herald of Christ's Presence The Watchtower Announcing Jehovah's Kingdom*.

Samen met de meer belangrijke leerstellige verschuivingen kwam de weigering om de vlag te groeten, een kwestie die in 1935 belangrijk werd in de Verenigde Staten. De genoemde leerstellige verschuivingen zijn enkele van de belangrijkste tijdens het bestuur van Rutherford. [22]

---

[20] Charles S. Braden, *These Also Believe* (New York: The Macmillan Company, 1949), blz. 362.

[21] Deze verschuiving is duidelijk te zien in Rutherford's boek "*Rechtvaardiging*" (*Vindication*), bij de bespreking van Ezechiël 36: "Daarom moet deze profetie zijn hoogste vervulling hebben in de ware mensen van Gods koninkrijk ... die nu op aarde zijn" (II, blz. 258). Nogmaals, bij het bespreken van Ezechiël 36 : 8-10: "Deze profetie zou niet op juiste wijze kunnen worden toegepast op het natuurlijke Israël, maar is van toepassing op Gods getrouwe mensen die nu op aarde zijn" (II, blz. 260).

[22] De controverse over het groeten van de vlag wordt besproken in hoofdstuk 8.

Hoewel de onderhavige schrijver het niet eens is met de leerstellige afwijkingen van zowel Russell, Rutherford als Johnson, geeft Johnson (*op cit.*, blz. 189-730) talloze aanvullende voorbeelden van veranderingen in leer en interpretatie. Hij somt 140 tegenstrijdigheden op waar Rutherford de leer van Russell schendt, op blz. 373-76, en zegt vervolgens: "Als we zouden wijzen op de details die onder punt (62) vallen - 'Onjuiste voorstelling van duizenden verzen, die op de juiste wijze worden uitgelegd door "die dienaar"' - zou onze lijst duizenden details bevatten. Bijna nooit zinspeelt hij op of citeert hij in een artikel een passage over de hem dierbare denkbeelden, maar hij corrumpeert hun betekenis" (blz. 377).

Onder het bestuur van Rutherford werd openlijk de oorlog verklaard aan religie, politiek en commercie. Schnell schrijft over deze aanval dat het "elk idee dat ooit in het christendom is onderwezen, heeft aangevallen en vrijwel elke praktijk heeft aangevallen die ontwikkelde mensen in de afgelopen 2000 jaar nauwgezet hebben ontwikkeld." [23] De meest wraakzuchtige taal werd naar iedereen gesmeten, behalve naar de Watch Tower en zijn volgelingen. De volgende citaten en samenvattingen zijn representatief:

Het boek *Prophecy* bevat een hoofdstuk, getiteld "Satan's Organization", dat het hele christendom weergeeft, zowel katholiek als protestant, liberaal en conservatief. [24]

Het boek *Religion* stelt dat "alle religie voortkwam uit en door de duivel en zijn bijbehorende demonen aan de mensen werd opgedrongen ..." [25] Alle vormen van aanbidding zijn in deze verklaring inbegrepen. (De Getuigen hielden tot een paar jaar geleden vol dat er geen ware religie kon zijn.) Dit boek zegt: "Laat het volk er opnieuw aan worden herinnerd dat religie een valstrik en een projectiel is, afkomstig van de duivel." [26] Op een andere pagina staat: "Net als de bevolking van Athene is de religie van het Christendom demonisme, voortkomend uit de angst voor mensen en uit de invloed van demonen." [27]

Het boek *Enemies* beschrijft de tegenstanders van God. Het derde hoofdstuk, getiteld "Religie", noemt dit als een van de vijanden van God. Dit boek straalt de haat van Rutherford uit, als hij schrijft: "Alle leugenaars en moordenaars zijn godsdienst-ijveraars." [28] "Religie is altijd het belangrijkste instrument geweest dat de duivel gebruikt om de naam van de almachtige God tot schande te maken en het volk van de Allerhoogste af te keren." [29] De vijanden van God zijn geclassificeerd als zowel onzichtbaar als ook zichtbaar. De zichtbare vijanden van zowel God als de mens zijn:

---

[23] Schnell, *op. cit.*, blz. 99.

[24] Rutherford, *op. cit.*, blz. 124-72.

[25] J.F. Rutherford, *Religion* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society, 1940), blz. 104.

[26] *Ibid.*

[27] *Ibid.* blz. 83

[28] J.F. Rutherford, *Enemies* (Brooklyn: Watch Tower Bible and Tract Society, 1937), blz. 118.

[29] *Ibid.*, blz. 67.

> *Religie, religieuze organisaties en beoefenaars van religie (in deze religieuze organisaties zijn dieven, rovers, leugenaars, hoereerders, moordenaars, mensenhandelaars of ontvoerders, fraudeurs, bedriegers), en al dergelijke religies en religieuze praktijken zijn bedoeld om de mensen te verblinden voor de waarheid, en dat met behulp van een grote berg leugens waarachter de afpersers zich verbergen.* [30]

De voorgaande uitspraken kunnen als kenmerkend worden beschouwd. Deze haatdragende houding zorgde ervoor dat in 1940 een tegenstander zijn artikel over de Jehovah's getuigen het volgende opschrift meegaf: "Jehovah's Getuigen maken van haat een religie." [31] Hoewel er tegenwoordig meer tact wordt gebruikt en de woorden enigszins worden verzacht, handhaven de moderne Getuigen de dezelfde houding.

Niettemin groeide en bloeide de sekte tijdens het bestuur van Rutherford. De verliezen in het aantal leden werden ruimschoots gecompenseerd door de sterkte van de overgebleven leden van de organisatie. Absolute onderwerping aan de eisen en doctrines van de "Theocratie", met een zichtbaar hoofdkwartier in Brooklyn, New York, werd verkregen. Literatuur stroomde in een enorm volume vanuit het hoofdkwartier. Rutherford zelf produceerde meer dan honderd boeken en brochures.

Het is interessant op te merken dat de claim van het Genootschap was, dat de geproduceerde lectuur, ofwel tegen kostprijs, of met verlies werd verkocht. Dat dit niet het geval was, is eenvoudig vast te stellen. De verkoop van lectuur werd gestimuleerd teneinde het werk te kunnen uitbreiden. Elk verkocht stuk literatuur leverde een mooie winst op, als de volgende informatie redelijk correct is. Stanley High vertelt:

> *Een verslaggever van de New York Evening Post nam onlangs voorbeelden van de Rutherford-boeken en -pamfletten mee naar een uitgever in New York. De uitgever meldde dat hij de 25 cent boeken kon leveren voor 11 cent, de pamfletten voor 2 cent, en op beide een normale winst kon maken.* [32]

---

[30] *Ibid.*, blz. 306.

[31] Stanley High, "Armageddon, Inc.," *Saturday Evening Post*, 213:18, September 14, 1940.

[32] *Ibid.*, blz. 53.

Als de informatie van de verslaggever correct is, zou een snel overzicht van aantallen inzake de boeken die alleen al in de kast staan van deze schrijver - geproduceerd met de bovenstaande marges - een winst van enkele miljoenen dollars opleveren. Er moet ook aan worden herinnerd dat de individuele boekprijs aanzienlijk lager zou kunnen zijn door lagere arbeidskosten, aangezien de werknemers van Bethel bijna niets ontvangen voor hun diensten. Een andere factor die moet worden overwogen, is dat sommige van de eerdere boeken elk voor 45 cent werden verkocht, zonder verzendkosten. Van de brochures werden er ook miljoenen gedrukt.

De verkoop van lectuur, in combinatie met vrijwillige bijdragen, waren zeker meer dan voldoende om het werk uit te breiden. Dit kan een reden zijn waarom het Genootschap altijd terughoudend was met het openen van haar boeken, zelfs voor haar eigen leden!

Toen Rutherford stierf, liet hij niet alleen een strak-gebonden, georganiseerde "theocratie" achter, maar ook een zichzelf verbreidende en zelf indoctrinerende organisatie, die volledige controle over haar leden heeft.

III. Redenen voor het succes van Rutherford

Wat zijn enkele van de belangrijkste redenen voor succes onder Rutherford? (1) Hij had het vermogen om de plaatselijke gemeenten te verenigen onder de ene "theocratische" dictatuur. (2) Rutherford's bestuur bloeide op door de verwachting in de campagne "Miljoenen die nu leven zullen nooit sterven". Die verwachting was opgebouwd rond de snel terugkerende "prinsen", die in 1925 zouden terugkomen (en die nog moesten worden ingelost toen Rutherford stierf), en de verwachting vanuit het boek *Kinderen,* die het einde heel dichtbij brachten. (3) Rutherford's juridische opleiding hielp hem de controle over de organisatie te behouden tegenover potentiële machthebbers. Zijn juridische opleiding hielp hem de onwetenden te behouden die de organisatie binnenkwam. (4) Het principe om iets vaak genoeg te vermelden totdat mensen geloven dat het zeker bewezen was onder de leiding van Rutherford. "Twee jaar voor zijn dood, in 1942, beweerde hij dat er meer dan driehonderd miljoen exemplaren van zijn geschriften waren verspreid." [33] (5) Elk lid was een prediker en velen gaven royaal van hun tijd. (6) Jerome Beatty schreef in 1940, na het observeren van de Getuigen in vergaderingen en het lezen van hun lectuur:

---

[33] J. Paul Williams, *What Americans Believe and How They Worship* (revised edition; New York: Harper & Row, Publishers, 1962), blz. 440.

> *Ik ben ervan overtuigd dat de gewone leden oprecht geloven dat rechter Rutherford hen naar een heerlijke en exclusieve hemel-op-aarde leidt. De praktijken die openbare demonstraties tegen hen hebben aangewakkerd, zorgen voor een blind vertrouwen in hun leider, in plaats van voor een ondermijnend complot. ... De rechter roeptoetert zijn eigen interpretaties van de Bijbel, en geen van zijn volgelingen stelt daarover ooit vragen.* [34]

Beatty merkte ook op:

> *De meeste getuigen die ik zag, waren duidelijk op zoek naar tevredenheid, rust en veiligheid. ... Door alle politieke leiders te haten, vinden ze via rechter Rutherford een uitweg uit hun eigen ellende.* [35]

Dit zijn enkele van de redenen voor het succes onder het bestuur van rechter Rutherford, die stierf in de leeftijd van 72 jaar, na 25 jaar president van de Watch Tower Bible and Tract Society te zijn geweest.

---

[34] Jerome Beatty, "Peddlers of Paradise," *American Magazine*, 130:53, 54, November, 1940.

[35] *Ibid.,* blz. 71.

Hoofdstuk 6

De geschiedenis van Jehovah's Getuigen:

De periode onder Nathan Homer Knorr (1942 tot heden)

Met de dood van Rutherford in 1942 leek er geen halt te bestaan wat betreft activiteiten in het hoofdkwartier van Watchtower Bible and Tract Society. Het werk onder Rutherford's bestuur had de eerder losjes verbonden organisatie verenigd, en er zat niets anders op dan het kiezen van een opvolger.

De keuze van de leiding viel op Nathan H. Knorr, die feitelijk het Brooklyn Kantoor tijdens de laatste paar jaar van het leven van Rutherford runde. Knorr werd geboren op 23 april 1905 in Bethlehem, Pennsylvania. Op 16-jarige leeftijd sloot hij zich aan bij de Bijbelonderzoekers in Allentown, Pennsylvania en na zijn middelbare school-opleiding in 1923 ging hij naar Bethel.

Na een korte tijd op Bethel, waarin hij snel vooruitgang boekte in bijbeltraining, trad hij op als vertegenwoordiger van het Genootschap door lezingen in en rond Brooklyn te houden. Hij ging snel vooruit in Bethel en diende in 1932 als manager van de productie, nadat hij als coördinator van de drukactiviteiten werkzaam was geweest. In 1934 werd hij directeur van het bedrijf in New York; hij was ook lid van de redactie. Het jaar daarop werd hij gekozen tot vice-president. In 1940 werd hij vice-president van het bedrijf in Pennsylvania. Na de dood van Rutherford werd hij verkozen tot president van zowel de Amerikaanse organisatie als van de International Bible Students Association of England. Elk van deze posities voor de duur van zijn leven.

Minder opvallend dan Russell en Rutherford, is hij zowel een schrijver als een spreker. Onder zijn leiding is de Getuigen-beweging voortgezet met jeugdig enthousiasme en een sterke groei. Knorr beschouwt zijn kenmerkende positie als het hebben van een educatieve taak. Uit de resultaten blijkt dat Knorr ook een briljant bestuurder is.

President Knorr is grondig te werk gegaan bij het hervormen van het Wachttoren-genootschap. [1] Toen Knorr in 1942 de beweging in handen kreeg, waren er iets meer dan 115.000 Getuigen; tegen 1975 waren er meer dan 2.000.000. [2]

Onder het nieuwe bestuur is de gewone Getuige getraind in algemene bijbelkennis. [3] Onder Rutherford wist de gewone prediker niet veel over de Bijbel, want hij hoefde alleen maar de fonograaf af te spelen of het boek of de boekjes van Rutherford te presenteren. Onder Knorr zijn de Getuigen getraind in hun leer en in het hanteren van betere presentatie-methoden.

De theocratische bedieningsschool werd in 1943 opgezet om de mannen van elke gemeente te trainen in het spreken in het openbaar en in het gebruik van bijbelhulpmiddelen. Een deel van deze training was gewijd aan argumentatie. [4] In 1958 konden vrouwen zich ook voor de school inschrijven en in plaats van voeren gesprekken mochten ze demonstraties van het van-deur-tot-deur-werk geven.

In 1943 startte in South Lansing, New York, de Watchtower Bible School of Gilead. Deze school verzorgde elk jaar twee lessen, met vijf maanden training voor elke klas. Een voorwaarde voor aanmelding was dat de kandidaat minstens twee jaar in de voltijds bediening had doorgebracht. Van de vele aanvragen werden de honderd beste kandidaten geselecteerd voor elke klas. Na het afstuderen werden deze studenten door het Genootschap naar gebieden in het buitenland of naar waar men vandaan kwam uitgezonden. Gilead werd verplaatst in 1961 en

> *de Gilead-school in Brooklyn heeft nu een cursus van tien maanden, waarin zij ervaren verkondigers traint om voor deze grote organisatie van predikers te zorgen die in andere landen is opgebouwd.* [5]

---

[1] William J. Whalen, *Armageddon Around the Corner* (New York: The John Day Company, 1962), blz. 70. Whalen betitelt zijn hoofdstuk (blz. 68-80), "President Knorr hervormt the Watchtower."

[2] *The Watchtower*, 96:27, January 1, 1975.

[3] Twee voorbeelden van de nadruk op algemene kennis van de Bijbel zijn de boeken *Equipped For Every Good Work* (1946) en *All Scripture Is Inspired of God and Beneficial* (1963). Beide delen zijn in essentie vereenvoudigde Bijbelse introducties met een aantal toegevoegde verhandelingen van verschillende Bijbels gerelateerde onderwerpen.

[4] Zie voor een voorbeeld, *Theocratic Aid to Kingdom Publishers* (1945), blz. 201-19 and *Qualified to be Ministers* (1955), blz. 197-207.

[5] *The Watchtower*, 83:636-37, October 15, 1962.

Samen met het trainingsprogramma had het Genootschap ook *De Wachttoren* en *Ontwaakt!* Het Wachttorengenootschap is met het drukken van nieuwe boeken in de voetsporen van de oprichters verder gegaan. [6] In 1957 werd een nieuwe dertien verdiepingen tellende drukkerij gebouwd om de enorme toename van lectuur bij te houden. Een uitbreiding van de drukkerij met tien verdiepingen werd in 1967 voltooid.

Het jaar 1950 kenmerkte zich door het verschijnen van het eerste deel (*Nieuwe Wereldvertaling van de Christelijke Griekse Geschriften*) van de nieuwe Bijbelvertaling, de *Nieuwe Wereldvertaling van de Heilige Schrift*. Het laatste deel van het Oude Testament verscheen in juni 1960 en de hele Bijbel werd in 1961 in één bundel samengebracht. Nadat Russell en Rutherford hun gedachten en doctrines in hun boeken hadden uitgewerkt, heeft het Wachttorengenootschap zijn vertaling laten maken volgens de leerstellige opvattingen van de Getuigen. [7]

Sinds 1950 is "De Nieuwe Wereldorde" een veelgebruikte term geworden. De term beschrijft de basis van de Jehovah's Getuigen, omdat zij de toekomstige aardse maatschappij zullen vormen in de nieuwe wereld.

Het Genootschap is veel meer in contact gekomen met elke gemeente. Vertegenwoordigers van het Wachttorengenootschap nemen meer tijd om elke verkondiger individueel te trainen in zijn prediking. Een andere methode die in gebruik werd genomen, was de ontwikkeling van preken die in huis-aan-huis-werk en bij het brengen van nabezoeken [8] werd gebruikt.

---

[6] Zie bijlage C voor teksten die gepubliceerd zijn gedurende onder President Knorr.

[7] Zie hoofdstuk 10 voor meer informatie over de *Nieuwe Wereldvertaling*.

[8] Een "nabezoek" is een herhaald bezoek aan het huis of een andere plaats waar eerder contact is gelegd door de Getuige. "Nabezoeken" worden gebracht na het achterlaten van lectuur of als er interesse wordt getoond. In totaal werden er 89.903.578 nabezoeken voor het dienstjaar 1968 geregistreerd. *The Watchtower,* 90:25, 1 januari 1969. Dit cijfer groeide tot 151.171.555 in 1974.

Deze preek van elke individuele verkondiger neemt de plaats in van het verkondigen via grammofoonplaten onder Rutherford. [9]

"The New World Society" groeit als gevolg van groots adverteren. Het zendingswerk in buitenlandse landen breidt zich ook snel uit. Dit is te zien in de toename van de rapportage van verkondigers, evenals in de uitbreiding en bouw van gebouwen in veel van de buitenlandse vestigingen. Een andere stap naar groei en uitbreiding was de bouw van een nieuw gebouw met elf verdiepingen in Brooklyn, dat in oktober 1960 werd ingewijd. Dit omvatte ook de nieuwe Gilead-school. Alles wijst op een programma van wereldwijde werkzaamheden en uitbreiding.

Hayden C. Covington, de juridisch adviseur van de Wachttoren tot enkele jaren geleden, moet gezien worden als een sleutelfiguur in de opkomst en groei van de Jehovah's Getuigen. Covington voegde zich bij de juridische staf in Brooklyn in 1939. Hij voerde talloze rechtszaken voor de Getuigen, waarbij velen voor het Supreme Court uitgevochten werden. Zijn verhaal was er een van bijna volledig succes. Schnell meldt het verhaal van Covington's losmaking van zijn functie:

> *Onze pijplijn naar het binnenste heiligdom van de Society begon ons te beoordelen van toenemende verschillen tussen Knorr en Covington - in 1963 waren er open ruzies, soms zo hard dat ze vier verdiepingen lager te horen waren. In feite werd deze voortdurende ruzie het kruid van elke maaltijd in de Bethelfamilie. Covington wilde dat de Society zou ophouden met verzet tegen de staat en verlangde naar een morele opruimactie in het Bethel-huis. Knorr was voor de status-quo, zo*

---

[9] In 1953 publiceerde het Wachttorengenootschap *Make Sure of All Things* (herzien, 1957). Dit 415-pagina's tellende boek is een bijbelhandboek dat de Getuige helpt bij zijn presentatie van de leer van het Wachttorengenootschap. (Zie hoofdstuk 12 voor meer informatie over dit boek.) Meer recent werd een kleiner (32 pagina's) boekje, *Sermon Outlines* gepubliceerd. Dit boekje bevat 60 onderwerpen. Elk onderwerp is onderverdeeld in een of meer secties, waarbij elke sectie een preek is. Er zijn zo'n 244 verschillende preken in deze brouchure, die eenvoudig in een Bijbel past. Met dit vooraf geprogrammeerde bericht of argument kan de Getuige eenvoudig zijn leer verdedigen en de citaten voor zijn uitspraken aanhalen. Dit moet de indruk wekken dat hij goed thuis is in de Bijbel. Deze schrijver heeft gemerkt dat in de correspondentie met Getuigen de bovengenoemde publicaties een bron is geweest voor woordelijk gekopieerde commentaren over de leer. In 1965 werd een uitgebreid handboek gepubliceerd, net als *Make Sure of All Things*. Het werk maakt aanspraak op: *Zorg voor alle dingen; Houd vast aan wat goed is.*

beweerden onze informanten. Uiteindelijk werd Covington gedwongen af te treden en een privépraktijk aan te nemen. [10]

Covington's naam is recent (1967) verschenen als advocaat van Cassius Clay (Muhammad Ali) in zijn strijd tegen het militaire concept. De *New York Times* meldde dat Covington een aanklacht tegen Clay had ingediend voor een bedrag van $ 284.615 aan juridische kosten. [11] Om een beter begrip te krijgen van de aantrekkingskracht en de aantrekkingskracht van de Jehova's Getuigen, deze analogie gemaakt door Roger Baldwin, hoofd van de American Civil Liberties Union, een verdediger van de Getuigen in Hof, wordt aangehaald:

> *..."De Jehovah's Getuigen zijn een maatstaf voor de wanhoop en walging van de wereld tegenover de beschaving. De communisten beloven wanhopige mensen onmiddellijke hervormingen en privileges hier op aarde. De Getuigen beloven hen onmiddellijke hervormingen en privileges in een volgende wereld, die net om de hoek ligt. Dat haalt de bekeerlingen binnen."* [12]

In 1955 publiceerde Werner Cohn een artikel in *The American Scholar,* getiteld "Jehovah's Getuigen als een Proletarische Beweging". Dit artikel, dat is gebaseerd op de stelling van zijn leraar, karakteriseert de Getuigen als een proletarische sekte. Hij gebruikt het woord proletarisch "om een beweging te beschrijven die wel leeft in, maar

---

[10] Massadistributie-brief van de Christian Mission To Jehovah's Witnesses (maart 1967), met de titel "Operation liberation: A Confidential Report."

[11] *New York Times*, Oktober 17, 1967, blz. 51.

[12] Bill Davidson, 'Jehovah's Traveling Salesmen', *Colliers*, 118: 72, 2 november 1946. Katholiek Albert Muller, een erkend expert op het gebied van Jehovah's Getuigen, analyseert verder de aantrekkingskracht van de groep en zegt: (1) "Sommige personen zullen worden aangetrokken door de schittering van een sekte die een kleine man een belangrijk gevoel geeft. ' (2) Sommigen zijn ontevreden over hun religie. (3) Velen vinden troost in een doctrine zonder eeuwige hel (4) Sommigen worden aangetrokken door de vooruitzichten van een eeuwigdurende utopie op aarde. (5) Anderen neigen naar pacifisme. (6) Sommigen zijn ontevreden "met de wereld en zoeken een vroeg einde ervan ..." (7) "Anderen, neigend naar radicalisme, vinden een uitlaatklep voor hun emoties ..." (8) "De intensieve studie van de Bijbel en de "warmte" in de broederlijke gemeenschap van deze sekte spreken veel anderen aan." Albert Muller, "Jehovah's Witnesses Call", *Homiletic and Pastoral Review*, (herdruk): 681, mei 1963.

geen deel uitmaakt van een bepaalde samenleving." [13] Als je de stelling van Cohn aanneemt, moet een groot deel van het succes van de Getuigen worden gevonden onder individuen of groepen die zichzelf als buiten de reguliere maatschappij beschouwen. Een dergelijke groep is de Amerikaanse neger. In een ander artikel van Cohn - *The Crisis* - stelde hij dat "de leer van de Getuigen een bijzonder vruchtbare bodem vindt in de negergemeenschap." [14] In hetzelfde artikel legt hij zijn inschatting van de gemiddelde getuige uit en de reden voor de oproep van de groep aan de negroïde medemens.

> *Jehovah's Getuigen vormen een protestorganisatie van de geestelijk onterfden. Dat zijn mensen met een vaag en algemeen gevoel dat de wereld om de een of andere reden niet goed is. Ze denken van zichzelf dat ze buitengesloten zijn. De leringen van de Getuigen doen een krachtig beroep op het gevoel buitengesloten te worden. En aangezien negers feitelijk worden uitgesloten van veel van de voordelen van de samenleving, is het inderdaad niet verrassend dat velen van hen deel uitmaken van een dergelijke protestorganisatie.* [15]

Als laatste opmerking over de redenen voor de groei van de Getuigen op dit moment, wordt de katholieke geleerde John A. O'Brian geciteerd. O'Brian kreeg een rondgang door de Bethel-drukkerij en daarna schreef hij zijn artikel "Jehovah's Getuigen: een bezoek aan het hoofdkwartier", waarin hij concludeert:

> *Wat is de verklaring voor hun verbazingwekkende toename? Het is de zendingsijver die hen ertoe aanzet om een of twee keer per jaar een bezoek te brengen aan elk huis in hun respectieve gemeenschap. Het is hun publiceren van ongekende hoeveelheden propaganda en hun bereidheid om op straat te staan om het te verkopen. Het is hun*

---

[13] Werner Cohn, "Jehovah's Witnesses as a Proletarian Movement," *The American Scholar*, 24:282, Summer, 1955.

[14] Werner Cohn, "Jehovah's Witnesses and Racial Prejudice", *The Crisis*, 63:6, Januarie 1956. In dit artikel schatte Cohn dat van de Getuigen in Amerika 'ongeveer de helft neger is' (blz. 5). Whalen noteerde dat "schattingen van het percentage Getuigen in de Verenigde Staten, dat neger is, variëren van 20 procent tot 30 procent." In elk geval is het aandeel aanzienlijk hoger dan onder de algemene bevolking." Whalen, *op. cit.*, blz. 203.

[15] *Ibid.,* blz. 9. Voor een nadere analyse van degenen die zich aansluiten bij de Nieuwe Wereldmaatschappij en waarom, zie: Whalen, *op. cit.*, blz. 191-206.

bereidheid om families in hun eigen huis te onderwijzen en te blijven tot ze actieve leden worden. [16]

Volgende hoofdstukken van deze tekst gaan verder over deze periode van de geschiedenis van de Jehova's Getuigen.

16 John A. O'Brian, "Jehovah's Witnesses; A Visit to Headquarters," Catholic Digest, 27; 63, December, 1962.

Hoofdstuk 7

De geschiedenis van Jehovah's Getuigen:

Een periode van transitie

Veel punten van transitie, van verandering, vanuit de Wachttoren-organisatie zijn tot nu toe besproken en aangeroerd. Dit hoofdstuk brengt de diverse genoemde transities (overgangen) samen en voegt daar wat extra informatie aan toe.

1. In deze laatste periode van bestuur is een verschuiving gezien in de nadruk die er lag op de persoon. Hoewel Knorr waarschijnlijk dezelfde bevoegdheden kent als zijn voorgangers, Russell en Rutherford, is hij niet altijd in de voorhoede, zoals zij dat wel waren. De geschriften van de groep zijn nu anoniem. [1] Er worden geen prominente namen van mannen genoemd door de Getuigen, zoals eerder wel het geval was. Die namen hebben plaatsgemaakt voor bijvoorbeeld "De Nieuwe Wereldmaatschappij".

2. Er is ook een duidelijke verandering in bepaalde terminologie die wordt gebruikt door de Getuigen, bijvoorbeeld de term "religie". Rutherford schreef in zijn boek *Enemies* (Vijanden - 1937):

---

[1] Slechts enkelen binnen het Genootschap weten wie de boeken en andere publicaties schrijven. Correspondentie van de Society is niet ondertekend, maar is voorzien van het stempel "Watchtower Bible and Tract Society ". Incidentele ruimte wordt gegeven aan Bethel-arbeiders of pioniers, die hun gelukzalige getuigenis als zijnde een Jehova's Getuige geven. (Zie bijvoorbeeld *The Watchtower* van 1 april 1963, 15 maart 1963, 15 januari 1966, 1 maart 1966.) Deze getuigenissen zijn belangrijk voor de Watchtower Society, omdat er vele duizenden zijn die de beweging hebben verlaten. Zij hebben precies het tegenovergestelde te vertellen. Veel voormalige Jehovah's Getuigen hebben vernietigende aanvallen op het Genootschap gericht. Die brengen aan het licht dat het Genootschap een organisatie van angst en overheersing is. Zie de getuigenissen opgenomen in hoofdstuk 14.

> *Er bestaat niet zoiets als "de christelijke religie", omdat alle religie voortkomt uit Gods vijand, de duivel. "Christelijke religie" is een verkeerde benaming, bedrieglijk en misleidend ... Religie is volkomen misplaatst in de kerk van God.* [2]

Het boek T*heocratic Aid to Kingdom Publishers* (*Theocratische hulp voor Koninkrijksverkondigers*), een van de trainingsmiddelen die worden gebruikt in de theocratische bedieningsschool, zegt over religie: "Religie is het doen van alles wat tegen Jehovah's wil ingaat". [3] Een ander hoofdstuk luidt: "De beoefening van religie of demonen-aanbidding heeft tot doel de mensheid te laten afkeren van aanbidding van de ware God, Jehovah". [4]

In het boek *What Is Religion Done For Mankind?* (*Wat heeft religie voor de mensheid gedaan?*) wordt de transitie duidelijk. Het 26-ste hoofdstuk is getiteld "Alleen de ware religie overleeft het einde van de wereld." Een andere pagina zegt: "Jehovah's Koning, die nu regeert sinds 1914, is zeer geïnteresseerd in religie". [5] In de vocabulaire van Jehovah's Getuige is de term "religie" nu behoorlijk respectabel. [6]

Er zijn meer verschuivingen in terminologie waar te nemen. Lokale vergaderingen werden "bedrijven" genoemd. Dat werd veranderd in "congregaties". De leider van elk bedrijf was 'een dienaar van het bedrijf'. Dit werd veranderd in "congregatie-dienaar". De aanduiding "dienaar" is eveneens een teken van veranderingen in de terminologie. De voormalige aanduiding voor alle reguliere verkondigers was "verkondiger". Dat woord wordt nog steeds gebruikt, maar daar is een nieuwe nadruk op "dienaar".

3. Er is een duidelijke verandering te zien in het bouwprogramma van de Getuigen. Dit wordt zowel op plaatselijke niveau geconstateerd als ook op het hoofdkantoor en de

---

[2] J. F. Rutherford, *Enemies* (*Vijanden*) (Brooklyn: Watch Tower Bible and Tract Society, 1937), blz. 130.

[3] *Theocratic Aid to Kingdom Publishers* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society, 1945), blz. 284.

[4] *Ibid.*, blz. 288

[5] *What Has Religion Done for Mankind?* (Brooklyn: Watch tower Bible and Tract Society, Inc., 1951), blz. 324.

[6] Volgens het Edinburgh Evening News, 7 januari 1955, zouden de Jehova's Getuigen "wettelijk erkend worden als leden van een religieuze denominatie". Dit oordeel werd gegeven na een test van negen dagen die de Getuigen $ 14.000,- kostte. De Getuigen waren nu een religieuze denominatie! In de verklaring verwees vice-president F. W. Franz zelfs naar de organisatie als "onze sekte". BTTBW-publicatie 306, blz. 1-4.

bijkantoren van het Genootschap. De plaatselijke congregaties (gemeenten) kwamen een aantal jaren geleden meestal in huizen van Jehovah's Getuigen en in gehuurde hallen bij elkaar. Meer en meer groepen zijn getuige van het neerzetten van een moderne Koninkrijkszaal. Een van de nieuwste gebouwen, gebouwd in Brooklyn, was het nieuwe hoofdkantoor, met de nieuwste en meest uitgebreide uitrusting. De Getuigen zijn op deze manier van plan om de wereld te indoctrineren.

4. Een transitie van een ongetrainde naar een getrainde bediening is te zien. De normen voor training zijn niet hetzelfde als orthodoxe kerken zouden vereisen, maar zijn voldoende om de Getuige bekwaam te maken in het presenteren van de Wachttoren-boodschap. Het lesprogramma maakt de Getuige efficiënter in het werken met Wachttoren-materialen. De Theocratise Bediening School, The Watch Tower Bible School of Gilead en de nieuwe Gilead-training voor bestuurders wijzen allemaal op een educatief programma. Sinds 1959 hebben de presiderende dienaren van de congregaties, die bekend staan als "gemeentedienaren" of "opzieners", en andere speciale vertegenwoordigers van het Wachttorengenootschap, een speciale training van een maand gekregen. Er zijn ook nieuwe presentatiemiddelen geproduceerd.

5. De laatste jaren is er een overgang gaande van een verachte religieuze groep naar een groep die zijn vijanden heeft, maar nu sociaal aanvaardbaar is en zelfs aanvaardbaar is voor bepaalde vertegenwoordigers van het christendom. [7]

---

[7] Het artikel "*Pete Martin bezoekt een familie van Jehovah's Getuigen*" (*Christian Herald*, 89: 23-25, 42-49, 76-79, april, 1966) is een voorbeeld van het soort behandeling die de Getuigen nu ontvangen van de christelijke pers. Het artikel was waardevolle propaganda voor de groep.

In een recente brief van W.J. Schnell (5/66) verklaarde hij dat een artikel dat door een andere auteur was geschreven en aan de *Christian Herald* werd voorgelegd, waarmee de gunstige behandeling van het Martin-artikel in evenwicht zou zijn gebracht, werd afgewezen met de verklaring: "Dit zou nooit kunnen verschijnen samen met het artikel van dhr. Martin hebben over Jehovah's Getuigen". Als conclusie aan het eind van het artikel zei Martin: "Hoewel ik bijna geen van hun doctrines accepteer, ben ik zeker van dit: ze zijn Toegewijd, en dat moet je spellen met een hoofdletter T. Zij geloven. Ik bedoel, echt geloven!" (blz. 79). Over deze uitspraak zei Schnell: "Alles wat ik hierover kan zeggen is dat er meer welsprekend bewijs is hoe ver de geest van eeumenicisme (*Engels: eeumenicism*) onze vernieuwers en liberalen in het christendom kan aanzetten om zelfs de ergste vijanden te omhelzen ..."

In de laatste alinea van Schnells brief geeft hij een geweldig voorbeeld van de huidige trend: "... voorafgaand aan een Jehova's Getuigen districtscongres, werden door de kerken in dit gebied massale bijeenkomsten georganiseerd, waarbij ondergetekende uitgenodigd werd om daar naar toe te vliegen en er te spreken. Maar deze voorganger en zijn kerk distantieerden zich van het sponsoren van deze actie. En hij deed zelfs nog meer: hij bezocht de dienstopziener van Jehovah's Getuigen en *verontschuldigde* zich voor de actie van zijn mede-dienaren!"

6. Een transitie wordt gezien in de sociale klassen die de beweging bereikt. Meer leden van de middenklasse van de samenleving worden lid. De Getuigen bereiken zelfs een aantal afgestudeerden, een groep die voorheen weinig beïnvloedbaar was. Maar de reikwijdte naar deze groep is nog steeds buitengewoon beperkt. Whalen becommentarieert:

> *Maar het niveau van lidmaatschap van het Genootschap lijkt toe te nemen. Sommige leden zijn gedoopt uit de rangen van bedienden, ambachtslieden, artsen, hoewel de meeste Getuigen zich nog steeds bezighouden met fabrieksarbeid, landbouw en ongeschoolde arbeid. Nauwelijks heeft iemand een universitaire opleiding.* [8]

7. Een andere verandering is te zien in de leerstellingen (doctrines) van de groep. Dit past geheel onder de noemer "progressieve openbaring". Veel passages uit de Schrift zijn opnieuw geïnterpreteerd. Bijvoorbeeld, in 1950 kwam er nieuw licht over de "vorsten". Dit waren aanvankelijk oude mannen als Abraham, Izak en Jakob, enz. Ze werden al vele jaren verwacht, maar ze zijn nooit gekomen. De buitengewone leden van de groep van vandaag kunnen ook "vorsten" worden vanwege hun werk. [9] Een andere belangrijke verandering heeft betrekking op de interpretatie van wie de "superieure autoriteiten" (NWT) uit Romeinen 13 : 1-7 zijn. De tot 1 november 1962 geaccepteerde interpretatie luidde: "De superieure autoriteiten zijn de allerhoogste God Jehovah en zijn verheven Zoon Jezus Christus". De nieuwe interpretatie maakt de "superieure autoriteiten "menselijke gouverneurs en regeringen, een volledige omkering van de vroegere positie. [10]

---

[8] William J. Whalen, *Armageddon Around the Corner* (New York: The John Day Company, 1962), blz. 204.

[9] Vergelijk *Let God Be True* (first edition) blz. 258-261, met de 1952-revisie blz. 263-65. Zie ook *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1959), blz. 252.

[10] Zie voor de voormalige interpretatie *This Means Everlasting Life* blz. 196-99. Voor de nieuwe interpretatie zie: *The Watchtower*, 1 en 15 november en 1 december 1962.

8. Het Wachttorengenootschap en de gewone Getuige zoeken nu wereldse erkenning in het rijk van de wetenschap. Dit is een duidelijke reactie op hedendaagse invloeden. Geaccepteerde wetenschappers worden eclectisch (= *selectief / het beste uitkiezend*) benaderd en geciteerd.

9. Er is ook een wijziging in de manier waarop de geschiedenis van de sekte wordt weergegeven. Vroeger werd dit onderwerp slechts weinig behandeld. De laatste vijftien jaar hebben meer geschreven geschiedenis van de groep opgeleverd dan alle andere jaren samen.

10. De manier van berichtgeving door de Getuigen is meer ontwikkeld en tactvol. De individuele verkondigers houden nu een eerder voorbereide huis-aan-huis-preek en ook een nabezoek-preek.

11. Een verdere transitie kan worden gevonden in de manier waarop het Wachttorengenooschap leden behandelt die het Genootschap verlaten. In de dagen onder Rutherford werd een persoon van enig belang, die een onderwerp anders bekeek dan de organisatie, aangevallen in De Wachttoren. De nieuwe manier om met dergelijke individuen om te gaan is totale stilte; het negeren van het individu. Dit wordt geïllustreerd door de stilte aangaande het werk van William Schnell, een voormalig prominent lid van het hoofdkwartier van het Genootschap. Dit betekent echter niet dat ex-Getuigen die werden uitgesloten, of die zelf de organisatie verlieten, niet door de Getuigen onderling worden aangevallen.

12. Tijdens het bestuur van Rutherford woonden negers hun eigen gescheiden vergaderingen bij. In de zomer van 1958 behandelde Everett C. Parker de "Divine Will International Assembly" van de Getuigen in New York City. Hij rapporteerde enkele van zijn indrukken als volgt:

> *Een externe waarnemer was zwaar onder de indruk van twee dingen: het onfeilbare goede humeur van de afgevaardigden en de volledige raciale en nationale gelijkheid, die overal te zien was. Negers, blanken. Oosterlingen vermengden zich vrij, praatten, reisden en aten samen.* [11]

[11] Everett C. Parker, "News of the Christian World", *The Christian Century*, 75:954, August 20, 1958.

In de uitgave van *The Christian Century* van 17 september 1958 schreef Werner Cohn een repliek aan Mr. Parker's indruk van de raciale situatie. Zijn interessante brief wordt bijna volledig geciteerd:

> *SIR: Uw correspondent in New York stad (20 augustus) was begrijpelijk maar helaas misleid toen hij schreef over de "bewezen volledige raciale en nationale gelijkheid" onder Jehovah's Getuigen. Het is waar dat tegenwoordig Getuigen van verschillende rassen zich vermengen op internationale congressen. Maar dit is een vernieuwing van de afgelopen jaren. Voordien werden aparte congressen gehouden voor negers en blanken. Publicaties van Getuigen hebben de officiële apartheid van Zuid-Afrika herhaaldelijk verdedigd. Bovendien, toen ik in 1953 en 1954 onderzoek deed naar de Getuigen, ontdekte ik dat alle zuidelijke, en meeste grensstaten, aparte plaatselijke gemeenten hadden voor negers en blanken. Dit was het geval zo noordelijk als Asbury Park, N. J. Ik vond ook uit dat, hoewel het Amerikaanse lidmaatschap van de organisatie ongeveer 50 procent neger was, de topleiding volledig wit was.*
>
> *Ik zeg niet dat de Getuigen een krachtig vorm geven aan vooroordelen of segregatie. Maar evenmin is het waar, zoals de leiders van de Getuigen proberen het in het Noorden te laten uit zien, dat de sekte in de voorhoede van raciale broederschap staat. Ondanks hun excentrieke en vitterige theologie neigen Getuigen naar vrij gewone en alledaagse houdingen ten aanzien van rassen.* [12]
>
> *Er kan dan worden geconcludeerd dat het beleid van de Getuigen ten opzichte van de raciale kwestie is veranderd.*

Samenvattend worden dus de volgende veranderingen en transities gezien: nadruk op persoonlijkheid, gebruikte terminologie, het verhoogde onderwijsprogramma, de geschoolde en sociale klassen die worden bereikt, sociale aanvaardbaarheid, doctrine/ leerstellingen, het streven naar erkenning vanuit de wereld, historisch besef, de presentatie van de boodschap, de behandeling van de Jehova's Getuigen die de beweging verlaten en het beleid inzake segregatie (*scheiding van rassen*).

---

[12] Werner Cohn, "Letters to the Editor", *The Christian Century*, 75:1055, September 17, 1958.

Hoofdstuk 8

Een samenvatting van wat Jehovah's Getuigen geloven

In de volgende samenvatting van de essentiële leerstellingen van de Jehovah's Getuigen, was het de bedoeling hun doctrines weer te geven zoals ze zelf hebben weergegeven. De verhandeling is niet bedoeld als zijnde alomvattend, maar eerder selectief. [1] Documentatie voor elk punt is afkomstig van bronnen uit de Getuigen. [2]

I. Bron van autoriteit: de Bijbel

De Bijbel is het Woord van God en is de waarheid. [3] De Bijbel is opgetekend door mannen Gods, door verbale, plenaire (*complete*) inspiratie. De apocriefe boeken maken geen deel uit van de Canon en moeten worden afgewezen. De juiste aanduiding van het Oude Testament is "Hebreeuwse Geschriften" en van het Nieuwe

---

[1] Voor een uitgebreide studie van de doctrines van de Jehovah's Getuigen wordt de lezer verwezen naar het volgende: *The Four Major Cults*, door Anthony Hoekema, blz. 237-371. Dit boek, geschreven door een bekwaam theoloog, geeft een van de beste studies over de theologie van de Getuigen. In zijn behandeling weerlegt hij veel van de stellingen van de groep. De huidige schrijver is dr. Hoekema dank verschuldigd voor enkele gedachten in de behandeling van het materiaal, dat in dit hoofdstuk is opgenomen. Dit hoofdstuk is ook gepubliceerd in een apart deel: *Jehovah's Witnesses* (Eerdmans, 1972).

Een korte schets is te vinden in *Jehovah of the Watchtower* (zesde herziene editie, 1963), door Martin en Klann, blz. 30-43. *Jehovah's Witnesses; Who They Are, What They Teach, What They Do*, door Royston Pike, heeft een uitstekende hoofdstuk over de leer onder de titel: "What they Teach", blz. 30-87.

[2] Alle vermeldingen, tenzij anders aangegeven, verwijzen naar publicaties van het Wachttoren-genootschap. De voetnootvermeldingen worden ook afgekort.

[3] Voor uitgebreide studies van de kijk van de Getuigen op de Bijbel en Bijbelboeken zie: *Equipped for Every Good Work* (1946). Dit boek is het equivalent van een bijbelse inleiding. Het boek *All Scripture Is Inspired of God and Beneficial* (1963) is de meest recente en complete verhandeling, waarbij de delen van de voorgaande tekst worden bijgewerkt en uitgebreid. De boeken *From Paradise Lost to Paradise Regained* (hoofdstuk 7) en *Let God Be True* (hoofdstuk 4, herziene versie) bevatten kortere verhandelingen.

Testament, "Christelijke Griekse Geschriften". Gods kenmerkende bijbelse naam is "Jehovah".

Betreffende de Bijbel, wordt verklaard:

> *Het is waar. Het is nooit bewezen dat het vals is en opzij wordt gegooid omdat het niets waard is. Zodat we kunnen vertrouwen op wat Gods Woord, de Bijbel, ons vertelt. Door inspiratie schreef Hij het voor ons. We zouden het moeten bestuderen en geloven en het gehoorzamen.* [4]

De Bijbel wordt beschouwd als de uiteindelijke bron van autoriteit: "Er kan geen twijfel over bestaan: de Heilige Schriften van de Bijbel zijn de standaard om alle religies te beoordelen." [5] De voorgaande citaten leiden er duidelijk toe dat de Bijbel een hoge plaats krijgt bij de Getuigen en dat het door de groep wordt aanvaard als de ultieme standaard in religieuze overtuigingen. [6]

Hoewel het Wachttorengenootschap vele versies van de Schrift gebruikt, is de *Nieuwe Wereldvertaling van de Heilige Schrift* de autoriteit geworden in de publicaties van de groep. [7]

II. De doctrine over God

Definitie en eigenschappen. Het boek *Make Sure of All Things* geeft deze definitie van God, wiens kenmerkende naam Jehovah is:

> *de Grootste Persoonlijkheid in het universum, onderscheiden door die exclusieve naam.*

---

[4] *From Paradise Lost to Paradise Regained*, blz. 68.

[5] *What Has Religion Done for Mankind?* blz. 32.

[6] Hoewel de genoemde positie deugdelijk is, vervangen de interpretaties van de Bijbel door het Wachttorengenootschap de duidelijke leringen van de Schrift. Hoekema's opmerking is terecht: "In plaats van naar de Schrift te luisteren en zichzelf volledig aan zijn leringen te onderwerpen, zoals ze beweren te doen, leggen ze in feite hun eigen theologische systeem op aan de Schrift en dwingen het om te voldoen aan hun overtuigingen". Anthony Hoekema, *The Four Major Cults* (Grand Rapids: WM B. Eerdmans Publishing Company, 1963), blz. 238. Zie hoofdstuk 11 voor een bespreking van de interpretatiemethoden die de Getuigen gebruiken.

[7] Een volledige behandeling van deze belangrijke Wachttoren-vertaling wordt gegeven in hoofdstuk 10.

The Great Theocrat, the Unfailing Purposer, the True and Living God, Creator and Supreme Sovereign of the universe. [8]

God is een geest, onzichtbaar, persoonlijk, eeuwig. Hij is heilig, een God van goedheid en genade, barmhartigheid en waarheid. Zijn belangrijkste kenmerken zijn liefde, wijsheid, rechtvaardigheid en kracht. [9] God is alwetend, almachtig, onveranderlijk, maar hij is niet alomtegenwoordig. [10]

Jehovah's rechtvaardiging is volgens de Jehova's Getuigen het hoofdthema en het primaire doel van de geschiedenis. Dit blijkt uit hun verklaringen: "Zijn rechtvaardiging is belangrijker dan de redding van mensen." [11] Nogmaals, "Omdat de rechtvaardiging van Jehovah's naam en soevereiniteit de belangrijkste leer van de Bijbel is, staan zijn naam en koninkrijk op de eerste plaats in het modelgebed". [12]

Hoe werd Gods universele soevereiniteit overschreden en hoe zal Gods betuiging worden volbracht?

> *Adam en Eva verloren hun relatie als Gods kinderen in zijn universele organisatie, toen zij deelnamen aan de rebellie tegen Jehovah's universele soevereiniteit.*
> *... Maar vandaag is de grote kwestie in hemel en aarde: Wie is oppermachtig? Wie heeft in feite en in rechte de soevereiniteit over het hele universum? Het voornaamste doel van Jehovah is om deze kwestie te regelen. Dit betekent de rechtvaardiging van zijn universele soevereiniteit of heerschappij.*
> *... Wanneer Jehovah dus zijn universele soevereiniteit rechtvaardigt door al zijn vijanden in hemel en op aarde te vernietigen, dan zal hij opnieuw de grote Theocraat of theocratische Heerser zijn over alle schepselen die leven.*

---

[8] *Make Sure of All Things*, blz. 188.

[9] *Ibid.*

[10] *Ibid.* blz. 191.

[11] Let God Be True, (herziene editie), blz. 29. Alle volgende aanhalingen komen uit de herziene editie.

[12] *Ibid.,* blz. 163.

> *... Gods naam moet uiteindelijk geheiligd worden door Jehovah's eigen verbazingwekkende daad van rechtvaardiging van zichzelf tijdens de universele oorlog van Armageddon.* [13]

De voorgaande citaten geven aan dat, hoewel liefde wordt gezien als een van de belangrijkste kenmerken van God, liefde ondergeschikt is aan Gods rechtvaardiging, die nadruk legt op Zijn kracht en gerechtigheid. [14]

Ontkenning van de Drie-eenheid. De eenheid van God wordt sterk bevestigd, maar met eenheid bedoelen de Getuigen: "Er was voor alles een tijd dat Jehovah helemaal alleen was in de universele ruimte." [15] "God was niet de Vader tot aan Zijn eerste schepping: "Tot zijn eerste schepping was Jehovah God zonder zoon; door de schepping ervan werd hij een vader". [16]

De Drie-eenheid wordt beschouwd als "*een valse, onbijbelse leer*." [17] Wat de oorsprong betreft, is de Drie-eenheid "het oude Babylonische heidendom van circa 2200 vóór Christus", rond de tweede eeuw in de afgedwaalde 'christelijke kerk' gebracht, vooral door het vastleggen in de geloofsbelijdenis van Nicea, A.D. 325". [18]

Wat het auteurschap van de leerstelling van de Drie-eenheid betreft, beweren de Getuigen dat God niet de auteur van deze leer was. De voor de hand liggende conclusie is daarom dat Satan de grondlegger is van de leer van de Drie-Eenheid. [19]

Over Christus' en de Godheid in Johannes 1 : 1-3 zeggen de Getuigen:

> *Betekent dit dat Jehovah God (Elohim) en de eniggeboren Zoon twee personen zijn, maar tegelijkertijd één God en leden van een zogenaamde "drie-eenheid" of "drie-enige god"? Wanneer de religie dit zo leert, dan*

---

[13] *Ibid.,* blz. 27-29.

[14] Voor een volledigere uitwerking van dit punt, zie: Hoekema, *op. cit.*, blz. 260.

[15] *Let God Be True*, blz. 25.

[16] *New Heavens and a New Earth*, blz. 24.

[17] *Make Sure of All Things*, blz. 386.

[18] *Ibid.*

[19] *Let God Be True*, blz. 101.

> *doet men het Woord van God geweld aan, verdraait de Schrift tot vernietiging van degenen die misleid zijn, en beledigt door God gegeven intelligentie en rede.* [20]

Ontkenning van de persoonlijkheid van de Heilige Geest. De Heilige Geest is geen persoon maar een onpersoonlijke kracht: "Dus de heilige geest is de onzichtbare actieve kracht van de almachtige God die zijn dienstknechten beweegt om zijn wil te doen". [21] In de index van *Make Sure of All Things* zijn er geen vermeldingen onder "Heilige Geest", maar een note zegt: "Zie Actieve kracht". Deze opvatting is opgenomen in de *Nieuwe Wereldvertaling,* waar het woord "geest", toegepast op de Heilige Geest, nooit met een hoofdletter wordt geschreven.

Gods werken, schepping. Jehovah heeft alles wat bestaat geschapen. [22] Zijn eerste schepping was Jezus Christus, door wie Hij alle andere dingen schiep:

> *Hij is niet de auteur van de schepping van God; maar nadat God hem had geschapen als zijn eerstgeboren Zoon, gebruikte God hem als zijn werkende Partner bij het scheppen van de rest van de schepping.* [23]

Het geestenrijk werd geschapen vóór het materiële universum. [24] De schepping van het universum vond miljarden jaren geleden plaats. [25] De scheppingsdagen in Genesis 1 : 2 en verder, verliepen minder dan 48.000 jaar geleden. Elke dag is 7.000 jaar in lengte. De scheppingsdagen worden uitgelegd:

> *In feite waren het geweldige perioden van duizenden jaren. Gemeten over de lengte van de "zevende dag", waarop God geen werk meer doet en waarop Hij vernieuwd wordt, was elk van die dagen 7.000 jaar lang.*

---

[20] *The Truth Shall Make You Free*, blz. 45.

[21] *Let God Be True*, blz. 108.

[22] *Make Sure of All Things*, blz. 78

[23] *Let God Be True*, blz. 33.

[24] *Make Sure of All Things*, blz. 79

[25] *Your Will Be Done on Earth*, blz. 43. De brochure: *What Do the Scriptures Say About "Survival After Death"?* is heel specifiek over de ouderdom van het universum: "Onbekende tijd voordat hij ons 4,5 miljard jaar oude zichtbare universum creëerde, maakte Jehovah zijn eerste schepping" (blz. 58).

Nadat de mens tegen het einde van de zesde dag werd geschapen, werd hij op de aarde gezet tegen het einde van de 42.000 jaar van de voorbereiding van de aarde. Dus in de loop van de tijd zal de grote cyclus van zeven "dagen" oplopen tot 49.000 jaar. Het tijdschema van de Bijbel geeft aan dat iets meer dan duizend jaar van deze cyclus nog moet worden uitgevoerd. [26]

Evolutie als Gods scheppingsmethode wordt verworpen. [27]

III. Satan en de engelen

Onder de leiding van de Vader schiep de Zoon andere geestenwezens. De drie klassen zijn cherubim, serafim en engelen. Dit zijn allemaal geestelijke zonen van God. "Ze waren allemaal zonen van God vanwege het ontvangen van leven van Jehovah door zijn eniggeboren Zoon, het Woord." [28] Door het werk van de Zoon schiep God Lucifer * als een andere glorieuze geestenzoon. Elke geestenzoon van God had een duidelijke taak. Christus was ook een engel, de aartsengel Michaël. [29] "Vanwege zijn superioriteit over de andere engelen kon de voormenselijke eerstgeboren Zoon van God een "aartsengel" worden genoemd." [30] Lucifer, die tegen God rebelleerde, werd Satan. Satan keerde zich toen tot zijn engelen, corrumpeerde hen, zodat zij vielen en demonen werden. Satan leidde de demonen die hem volgden een organisatie in. De meest agressieve en bekwame kregen een superieure positie en werden demonenvorsten, onzichtbare heersers over de politieke machten die op de aarde zouden ontstaan. De rest van de gevallen geesten werden geplaatst onder die demonenvorsten, als tussenpersonen tussen hen en de mens. In 1914 werden Satan en zijn

---

[26] *Let God Be True*, blz. 168. Tot aan de publicatie van het boek *The Truth Shall Make You Free* (1943) werd geleerd dat de 6.000 jaren waren geëindigd in de jaren 1870 (zie: "... iets meer dan duizend jaar van deze cyclus moet nog worden uitgevoerd.") *Studies in the Scriptures*, II, blz. 38. Russell schreef het volgende in 1904: "Hoe lang is het sinds Jehovah ophield, of rustte, met zijn creatieve werk? Wij antwoorden dat het nu iets meer dan zesduizend jaar is". *Studies in the Scriptures*, VI, blz. 49.

[27] *Let God Be True*, chapter 7, "Waarom evolutie niet waar kan zijn"; Is de mens hier gekomen door evolutie of door schepping?

[28] *The Truth Shall Make You Free*, blz. 52. * De Getuigen geloven niet langer dat "Lucifer" een persoonlijke naam voor Satan is. *The Watchtower*, 86 : 403, 407, July 1, 1965.

[29] *The New World*, blz. 284.

[30] *New Heavens and a New Earth*, blz. 28.

demonen uit de hemel geworpen en beperkt tot de omgeving van de aarde. [31] Satans werk bestaat uit het aardse "zaad van de vrouw", de Jehovah's Getuigen, te vervolgen en de mensheid buiten de "Nieuwe Wereld Orde" te laten blijven, zodat ze vergaat. Satan en zijn demonen zijn allemaal gedoemd tot vernietiging. Na het millennium zullen ze in de poel des vuurs worden geworpen: "Dat betekent een absolute en eindeloze vernietiging voor hen". [32] "Het ultieme einde van Satan is volledige vernietiging". [33]

IV. De leer over de mens

De oorspronkelijke staat en aard van de mens. De mens is naar het beeld van Jehovah God geschapen en werd Gods aardse zoon: "Dus de mens is gemaakt naar Gods beeld met een aantal van de eigenschappen die God heeft, eigenschappen die niet aan dieren werden gegeven". [34] De mens werd perfect geschapen.

In tegenstelling tot de orthodoxe leer bezit de mens niet een ziel:

> *. . . De mens is een combinatie van twee dingen, namelijk het "stof van de aarde" en "de levensadem". De combinatie van deze twee dingen (of factoren) produceerde een levende ziel of een schepsel dat de mens wordt genoemd.* [35]

De leer van de onsterfelijkheid van de ziel vindt zijn oorsprong bij Satan: "Dus is het duidelijk dat de slang (de Duivel) degene is die de leer van de inherente onsterfelijkheid van menselijke zielen heeft voortgebracht." [36]

De val van de mens en de gevolgen. De ongehoorzaamheid van Adam aan Gods gebod, beschreven in Genesis 3, was een historische gebeurtenis. Jehovah's instructie aan de mens is vastgelegd in Genesis 2 : 16, 17:

---

[31] *Ibid*, blz. 284.

[32] *Ibid*, blz. 355.

[33] *Let God Be True*, blz. 64.

[34] *From Paradise Lost to Paradise Regained*, blz. 19.

[35] *Let God Be True*, blz. 68.

[36] *Ibid.*, blz. 74, 75.

> *En Jehovah God legde ook dit gebod op de man: "Van elke boom in de hof mag je eten tot tevredenheid, maar wat betreft de boom van de kennis van goed en kwaad, daar moet je niet van eten, want op de dag dat je daarvan eet zul je zeker sterven". [NWT]*

Als Adam, die volmaakt geschapen was, God niet ongehoorzaam was geweest, zou hij niet zijn gestorven:

> *Adam was ongehoorzaam aan dit gebod van God en bracht op zichzelf en zijn nageslacht de veroordeling van de dood. Had de perfecte Adam niet gezondigd, dan zou het voor hem, hoewel sterfelijk, mogelijk zijn geweest om voor eeuwig op aarde te leven en leven aan zijn kinderen na te laten.* [37]

Naast de dood voor de mens als straf voor de zonde, waren er andere gevolgen: "Wat verloren was, was een volmaakt menselijk leven, met zijn rechten en aardse vooruitzichten." [38] De aarde werd vervloekt en Adam en Eva werden uit Eden verdreven. [39] "Een verder gevolg voor het nageslacht van Adam was erfelijke zonde, imperfectie en ziekte. [40] De mens werd in een staat van onvermogen geplaatst die niet eerder had bestaan. [41] De laatste straf voor de ongehoorzaamheid van de mens was vernietiging. [42]

Hoe onvermogend was de mens als gevolg van de val? Het is duidelijk, na het lezen van talloze publicaties van het Wachttorengenootschap die handelen over de ongehoorzaamheid van Adam en de gevolgen daarvan, dat de Getuigen een zeer zwakke opvatting van zonde hebben. Dit is de conclusie omdat de niet-wedergeboren

---

[37] *Ibid.*, blz. 74.

[38] *Ibid.*, blz. 114.

[39] *Let Your Name Be Sanctified*, blz. 42, 43.

[40] *What Has Religion Done For Mankind?*, blz. 63.

[41] *Let God Be True*, blz. 119.

[42] *New Heavens and a New Earth*, blz. 84.

mens (de Grote Schare zoekt niet naar de "wedergeboren"-ervaring) in staat is om God te behagen door zijn werken. [43]

V. De leer van Christus: Zijn Persoon

Anthony Hoekema wijst erop dat "om Jehovah Getuige te begrijpen die lesgeeft over de persoon van Christus, we een onderscheid moeten maken tussen een voormenselijk, een menselijk en een posthumaan bestaan." [44] De volgende presentatie gebruikt deze drie categorieën.

Het voormenselijk bestaan. "Jezus, de Christus, een geschapen individu, is de tweede grootste Persoon van het universum". [45] De gelijkwaardigheid met de Vader wordt ontkend:

> *Voordat hij naar de aarde kwam, meende deze eniggeboren Zoon van God dat hij niet gelijk was aan Jehovah God; hij zag zichzelf niet als "gelijk in macht en glorie" met de almachtige God. ...* [46]

Christus, zoals de aartsengel Michaël, was "een god", een machtige, maar niet God. [47] Christus bezat geen onsterfelijkheid:

> *Had deze eerstgeboren zoon onsterfelijkheid, dat is doodloosheid? Dat hij deze eigenschap niet had en niet onsterfelijk was in die tijd, wordt bewezen door latere feiten zoals de Bijbel duidelijk stelt. ... De tijd kwam*

---

[43] Een zwakke kijk op zonde komt voort uit een verwerping van eeuwige straf en een ontkenning van de godheid van Christus. Er moet aan worden herinnerd dat onder Russell's theologie, zowel als onder het huidige Wachttoren-regime, het eeuwige leven wordt verkregen door de verdienste van het individu. Hoekema betwijfelt ook dat de beweerde "handicap" van de Getuigen een gevolg is van de val en verklaart: "Ik concludeer dat hoewel Jehovah's Getuigen een geërfde handicap lijken te leren vanwege Adam's zonde, hun theologie deze bewering loochent. Dit omdat de 'beperking' waardoor de niet-wedergeboren mens een waar geloof kan hebben, om zijn leven aan God te wijden en zo Jehovah trouw kan blijven, helemaal geen handicap is!" Hoekema, *op. cit.*, blz. 269.

[44] Hoekema, *op. cit,*, blz. 270.

[45] *Make Sure of All Things*, blz. 207.

[46] *Let God Be True*, blz. 34

[47] *Ibid.*, blz. 32, 33, 106.

echter dat Jehovah God zijn Zoon de gelegenheid gaf onsterfelijkheid te verwerven. [48]

Het menselijke bestaan. Vanuit het standpunt van de orthodoxie gezien is er één prijzenswaardige leer aangaande Christus aanvaard door de Getuigen, Zijn maagdelijke geboorte: "... God heeft op wonderbaarlijke wijze zijn leven overgebracht van de hemel naar de schoot van een Joodse maagd, Maria van Bethlehem". [49] Toch worden de incarnatie en de twee naturen van Christus ontkend en wordt er geleerd dat Jezus (terwijl hij op aarde was) een volmaakte man was, niets meer en niets minder.

> *Een goddelijk wonder vond plaats toen Jezus 'vlees werd'. Hij was geen incarnatie in het vlees, maar wás vlees, een menselijke Zoon van God, een volmaakte man, niet langer een geest, hoewel hij een spiritueel of hemels verleden en achtergrond heeft.* [50]

"Incarnatie" is gedefinieerd en toegepast in *Make Sure of All Things*:

> *... Een kledingstuk, of staat van bekleed zijn, met vlees; een lichaam van vlees aannemen, of daarin worden gemanifesteerd. Schriftuurlijk beschrijft het de toestand van engelen die op aarde voor de mensheid verschijnen. Valse religie beweert dat dit de 'vereniging van Christus' godheid met zijn menselijkheid is".* [51]

Bij zijn geboorte werd de Zoon van God een mens, Jezus, en hij werd "de Christus" of de Messias, alleen bij zijn doop. "Door zijn heilige geest uit te gieten op de gedoopte Jezus, heeft God hem gezalfd met de geest om de lang beloofde Koning te zijn ... Jezus werd de Messias ...". [52] "Bij zijn doop werd Jezus "wedergeboren". [53]

---

[48] *The Truth Shall Make You Free*, blz. 44.

[49] *New Heavens and a New Earth*, blz. 150.

[50] *The Kingdom Is at Hand*, blz. 50.

[51] *Make Sure of All Things*, blz. 179.

[52] *Let God Be True,* p. 38.

[53] *The Watchtower*, 75:681, November 15, 1954.

Het posthumane bestaan. De lichamelijke opstanding van Christus wordt afgewezen. Christus Jezus "is opgestaan als een geestelijk wezen". [54] Wat betreft wat er met het lichaam van Christus is gebeurd, is het vooral stil in de nieuwste boeken. Russell schreef: "Of het nu opgelost is in gas of ergens nog bewaard wordt als de grote herdenking van Gods liefde, van Christus' gehoorzaamheid en van onze verlossing, niemand weet het ..." [55]

De schrijver van het Ontwaakt! artikel: "In welk lichaam verscheen Jezus?" legt uit:

> *Zijn menselijk lichaam, dat waarin hij gespietst was, werd door de kracht van God uit het graf verwijderd. Als het daar zou zijn gebleven, zou het een obstakel zijn geweest in de weg van het geloof van zijn discipelen, die niet werden onderwezen in geestelijke dingen tot het geven van de heilige geest later op Pinksteren.* [56]

Verschillende redenen voor de opstanding van Christus waren:

> *Eén reden was om Jezus te belonen voor zijn trouw. ... Jezus Christus is ook opgestaan uit de dood, zodat hij het recht op het leven van de mens, dat hij had bewaard door stervende gelovigen, aan God kon overgeven. ... Jezus werd ook uit de dood opgewekt om het paradijs te herstellen. ... En bovenal werd Jezus uit de dood opgewekt opdat hij Gods heerschappij zou handhaven door alle goddelozen te vernietigen in Gods bestemde tijd.* [57]

---

[54] *From Paradise Lost to Paradise Regained*, blz. 144, 145.

[55] *Studies in the Scriptures*, II, blz. 129. See also. *The Watchtower*, 74:518, September 1, 1953, waar staat: "Wat gebeurde er met het volmaakte, vleselijke lichaam van Jezus na zijn dood? ... Het antwoord van de Schrift: Het werd door Jehovah God weggedaan, opgelost in zijn samenstellende elementen of atomen".

[56] *Awake!*, 36:26, June 8, 1955.

[57] *From Paradise Lost to Paradise Regained*, blz. 144, 145.

Aangezien de "opstanding" [58] van Christus een spirituele was, werden zijn verschijningen na de opstanding uitgevoerd door, voor de gelegenheid, gematerialiseerde lichamen:

> *Meestal konden ze aanvankelijk niet zeggen dat het Jezus was, want hij verscheen in verschillende lichamen. Hij verscheen en verdween net zoals engelen hadden gedaan, omdat hij was opgestaan als een geestelijk wezen. Alleen omdat Thomas niet wilde geloven verscheen Jezus in een lichaam zoals dat waarin hij was gestorven.* [59]

Omdat niemand anders dan God onsterfelijkheid had, werd het bij zijn opstanding aan Christus gegeven: "Christus Jezus was de eerste die onsterfelijkheid ontving als beloning voor zijn trouwe loopbaan op aarde". ... [60] Zijn hemelvaart wordt beschouwd als die van een geestelijk wezen. Terwijl hij opsteeg in de aanwezigheid van zijn discipelen verdween hij uit het zicht. [61]

In zijn verheerlijking "verhoogde God zijn zoon Jezus om hoger te zijn dan hij was voordat hij leefde en stierf als mens". ... [62] In deze nieuwe staat van verheerlijking "wordt Jezus tot Hoofd, onder Jehovah, van Gods leidende organisatie over het gehele Universum gemaakt". [63]

---

[58] Deze schrijver is het met Hoekema en anderen eens dat de visie van de Getuige op de opstanding van Christus helemaal geen echte opstanding is en tussen aanhalingstekens moet worden geplaatst. Hun mening zou correcter aangeduid zijn met "een nieuwe creatie".

[59] *From Paradise Lost to Paradise Regained*, blz. 144.

[60] *Let God Be True*, blz. 74.

[61] *Ibid.*, blz. 34, 40.

[62] *Ibid.*, blz. 40.

[63] *Ibid.* De conclusie van Hoekema over de studie van de Persoon van Christus, zoals door de Getuigen gezien, is nuttig: "Ik concludeer dat dit is wat de drie fasen van het bestaan van Christus in Wachttoren-theologie echt zijn: engel - mens - engel, zonder echte continuïteit tussen de drie. Een beetje nadenken zal onthullen hoe verwoestend deze opvatting is van de christologie van de Schriften. De persoon die zijn leven neerlegde op Golgotha was niet de persoon die eerder in de hemel bestond en Gods werktuig in de schepping was: de persoon die nu regeert over zijn hemels Koninkrijk is niet de persoon die voor ons aan het kruis stierf. Werkelijk, Jehovah's Getuigen hebben drie Christussen, geen één is gelijk aan Jehovah en niemand van hen is de Christus van de Schriften".
Hoekema, *op. cit.*, blz. 275, 276.

Het losgeld. De leer van de verzoening, gewoonlijk "losgeld" van Christus genoemd, wordt aanvaard als "*een ware Bijbelse leer*". [64] "Het wordt gedefinieerd als:

> *... dat wat terugkoopt, lost of vrij maakt, voorzienend in bevrijding van moeilijkheden, benauwdheid en rampspoed, of meer in het bijzonder, het vrij maken van de overgeërfde zonde en van het vooruitzicht op de eeuwige dood als gevolg van de zonde.* [65]

De losprijs voor de zonde van de mens werd door Jehovah God geleverd door zijn Zoon Christus Jezus naar de aarde te sturen, om "door hem en zijn dood een losprijs te betalen". [66] Het werk van Christus is dat van een volmaakt man, die zijn leven aan de martelpaal (zij gebruiken het woord "kruis" niet) als een offer voor de zonde gaf:

> *God maakte zijn geliefde Zoon een volmaakte man en Jezus was getrouw, ging de dood in en werd daarna opgewekt door Gods kracht en verhoogd naar de hemel, daar God de verdienste of waarde van zijn volmaakte menselijke leven aanreikend.* [67]

De dood van Christus voorzag in een exacte betaling ("overeenkomstig losgeld") voor dat wat verloren was gegaan:

> *Toch weten we dat Jezus naar de aarde kwam om een overeenkomstige losprijs te betalen door middel van zijn volmaakt menselijk leven. Het losgeld moet daarom gelijk zijn aan het verlorene, namelijk volmaakt menselijk leven, zoals Adam het in Eden had. ... Gods gerechtigheid zou niet toestaan dat Jezus, als losprijs, meer zou zijn dan een volmaakte man.* [68]

---

[64] *Make Sure of All Things*, blz. 294.

[65] *Ibid.*, blz. 293, 294.

[66] *Let God Be True*, blz. 113.

[67] *Ibid.*, blz. 117.

[68] *Ibid.*, blz. 105, 106.

Dit volmaakte menselijk leven, eenmaal geofferd, kon niet opnieuw worden teruggenomen zonder zijn verlossende kracht teniet te doen. [69]

Wie is er vrijgekocht? Adam is niet inbegrepen in het aantal dat is vrijgekocht, omdat hij moedwillig zondigde: "Hij had een volmaakt leven en dit heeft hij opzettelijk aan de kant gezet. Er is geen voorziening in Gods losprijs voor Adam". [70] Kaïn staat ook buiten het losgeld [71] Elk individu bepaalt of de voordelen van het losgeld zullen worden ontvangen. "Degenen die opzettelijk slecht en hardvochtig tegenover Jehovah's voorziening, hebben geen verdienste aan het losgeld en het leven dwingt hen opgedrongen". ... [72] Degenen die geen deelhebben aan één van de opstandingen, vallen buiten de losprijs. [73]

Kortom, de kijk van de Getuigen op de verzoening verschilt sterk van die van de orthodoxie en is in wezen een afwijzing van die bijbelse leer.

VII. De leer over redding

In een bespreking van de soteriologie (*de leer over de redding van de mens*), zoals begrepen door de Getuigen, moet een onderscheid worden gemaakt tussen twee klassen: (1) "De Gezalfden van God", met een hemelse roeping, wiens hoop het is om met Christus te leven en te regeren, [74] * en (2) de "Grote Schare", met een aardse

---

[69] *Ibid.*, blz. 116.

[70] *Ibid.,* blz. 119. Dit wijkt af van de leer van C. T. Russell en het eerder door J. F. Rutherford ingenomen standpunt in het boek *Reconsciliation* (blz. 323, 389), etc.

[71] *The Watchtower*, 86:174, March 15, 1965.

[72] *Let God Be True*, blz. 120.

[73] *Make Sure of All Things*, blz. 296.

[74] Deze klasse wordt ook aangeduid als: "Lichaam van Christus", "Bruid van Christus", "uitverkorenen", "gekozenen","Heilige natie", "Israël Gods","Koninkrijksklasse", "Gezalfden", "Kleine kudde", "Nieuwe Schepping", "144.000", "Overblijfsel", "Koninklijk huis", "Koninklijk priesterschap", "Heiligdomklasse", "Zonen van Levi", "Geestelijk verwekt", "Geestelijk Israël" en "Geestelijke zonen".

De selectie voor de gezalfde klasse is naar Gods keuze. De hemelse roeping werd voor het eerst uitgebreid in 29 na Christus en wordt gezien als snel tot een einde komend. Redding voor deze klasse verschilt in de volgende opzichten van die van de Grote Schare: (1) Ze offeren "al het menselijk leven en hoop, net zoals Jezus deed." (2) Ze worden momenteel gerechtvaardigd door het geloof in de losprijs. (3) Ze worden als geestelijke zonen van God geboren door Gods heilige geest en worden gedoopt in het lichaam van Christus en ontvangen van zijn zalving. (4) Ze worden door God geheiligd, maar heiliging moet door hun werken worden gehandhaafd. *Let God Be True*, blz. 298-303.

hoop. Ze zullen leven op een herstelde paradijsaarde. Aangezien de overgrote meerderheid van Jehovah's Getuigen in deze klasse zit, [75] wordt er vooral aandacht besteed aan hoe de leden van deze roeping het eeuwige leven winnen.

Redding voor de Grote Schare. Verlossing wordt niet voltooid door geloof, hoewel geloof in Jehovah God en Jezus Christus vereist is: "Gods wil is dat, om zijn redding tot eeuwig leven te bewerkstelligen, de gelovige een prediker in deze wereld moet zijn". [76] Eigenlijk wordt redding gerealiseerd uit werken:

> *Het accepteren van de boodschap van redding en ons toewijden aan God via Christus en ons laten dopen in water is slechts het begin van onze geloofsbeleving. ... Het zet ons op weg naar het eeuwige leven, maar dat betekent niet onze definitieve redding.* [77]

Zoals verwachten worden, vallen de Getuigen de bescherming van de gelovige aan: "De populaire religieuze uitdrukking "Eens gered, altijd gered!", is vals en gevaarlijk". [78]

Opzettelijke zonde door een Jehovah's Getuige brengt vernietiging:

> *God zal iedereen vernietigen die moedwillig zichzelf opnieuw in zonde verstrikt voor het zelfzuchtige plezier dat het verdorven vlees geeft. Hun verbondenheid met de Theocratische organisatie, die zich op de weg naar redding bevindt, zal hen niet redden of verontschuldigen, maar het betekent grotere verantwoordelijkheid voor hen.* [79]

In de populaire tekst *From Paradise Lost to Paradise Regained* worden de volgende stappen opgesomd om het paradijs en leven te verkrijgen: (1) "Als je Gods zegeningen

---

[75] Deze klasse wordt ook vaak aangeduid als "Grote Schare" en "Andere Schapen". Degene die deelnamen aan de jaarlijkse gedachtenisviering op 12 april 1968 waren amper 10.619 van het totale aantal van 2.493.519. Het kleinere aantal zou de levende leden vertegenwoordigen van de Gemeente van God die overblijft. *The Watchtower*, 90:26, January 1. 1969.

[76] *This Means Everlasting Life*, blz. 137.

[77] *Ibid.*, blz. 181.

[78] *Ibid.*

[79] *Ibid.*, blz. 187.

wilt ontvangen, moet je zijn Bijbel bestuderen". [80] (2) Verbinden met de Getuigen is essentieel voor redding:

> *Wat is de tweede van de dingen die je moet doen om je voor te bereiden op het leven in het nieuwe paradijs? Je moet andere mensen ontmoeten die dezelfde kennis en vertrouwen hebben, want deze vormen heden ten dage een Nieuwe Wereldordening.* [81]

Dit punt is samengevat: "Onthoud dat een ontmoeting met de mensen die echt zulke goede dingen van Gods Woord bestuderen, iets is dat je moet doen om Gods gunst en leven te krijgen in het nieuwe paradijs". [82] (3) op dit punt wordt de menselijke samenwerking met God voor redding onderwezen:

> *Het derde ding dat je moet doen om Gods gunst te ontvangen, is je leven te veranderen van de vorige weg naar Gods weg. Je moet je bekeren van de dingen die je hebt gedaan die fout waren. Je moet Jehovah vragen om deze verkeerde dingen te vergeven. Je moet het losgeld van Christus accepteren waardoor deze vergeving mogelijk is. En je moet je leven aan Jehovah wijden, hem besluiten om bij hem te horen en hem te dienen en de dingen op zijn manier te doen.* [83]

Als iemand die toegewijd is aan God, moet de bekeerling ook een prediker en een getuige zijn om Armageddon te overleven: "Alleen de predikers van Gods koninkrijk kunnen verwachten dat ze beschermd worden tijdens het einde van deze wereld, zodat ze door Armageddon gaan de nieuwe wereld in." [84]

De wedergeboorte. Wanneer Jehovah's Getuigen wordt gevraagd of ze in de wedergeboorte geloven, kunnen ze naar waarheid zeggen: "Ja". Maar de ondervrager moet dieper gaan en vragen wie wedergeboren wordt. In Johannes 3 : 3 sprak Jezus over 'wedergeboren' zijn. Getuigen stellen dat "het een grove verdraaiing van de

---

[80] *From Paradise Lost to Paradise Regained*, blz. 242.

[81] *Ibid.*, blz. 244.

[82] *Ibid.*, blz. 246.

[83] *Ibid.* Toewijding vereist doop.

[84] *Ibid.*, blz. 249.

Schrift is om de woorden van Jezus in Johannes 3 : 3 "open te gooien", om ze van toepassing te laten zijn op de hele mensheid". [85] Degenen die moeten worden "wedergeboren", zijn de leden van de 144.000 of Gemeente van God omdat deze de hemelse hoop hebben: "De enigen die "wedergeboren" zijn, zijn de 144.000, samen met hun Hoofd, Christus Jezus, vormen zij het Koninkrijk". [86]

De Grote Schare heeft de wedergeboorte niet nodig: "Deze 'grote menigte' van mensen is niet 'wedergeboren', noch hoeven ze 'wedergeboren' te worden, omdat ze het eeuwige leven op aarde verwerven". [87]

VIII. De leer van de verordeningen

Twee verordeningen worden gezien als bevolen door het Woord van God. Dit zijn de doop en het Avondmaal van de Heer.

Doop. Waterdoop is vereist als een noodzakelijke stap van gehoorzaamheid voor alle volgelingen en het is als volgt gedefinieerd en uitgelegd:

> *Volledige onderdompeling, ondergaan, dompelen. ... De christelijke waterdoop is een uiterlijk symbool, als een getuigenis voor getuigen, van de volledige, onvoorwaardelijke en onvoorwaardelijke toewijding en instemming van de gedoopte om de wil van Jehovah God, de Universele Soeverein, te doen door Christus Jezus zijn Koning. Het betekent dat zijn eigen wil begraven wordt (zoals door de onderdompeling in water) en hij komt uit het water om alleen Gods wil te doen en daarna in nieuwheid van het leven te wandelen.* [88]

---

[85] *The Watchtower*, 75:681, November 15, 1954.

[86] *Ibid.*, blz. 683.

[87] *Ibid.*, blz. 682. De tweezijdige verdeling van de Getuigen in een aardse en een hemelse klasse maakt veel van de Bijbel van weinig of geen betekenis voor de meerderheid van de Getuigen. Dit is waar omdat veel van het Nieuwe Testament alleen van toepassing is op de gezalfde klasse. De leer van de Getuigen op dit punt berooft de volgelingen van de enige middelen voor vrede, vreugde en toegang tot het Koninkrijk van God.

[88] *Make Sure of All Things*, blz. 27.

Er worden drie redenen gegeven voor de doop door totale onderdompeling: (1) De betekenis van het woord doopsel. (2) De doop is net als begraven. (3) De vroege christenen bezigden alleen onderdompeling. [89]

Het avondmaal des Heeren. Het Heilig Avondmaal is een gedenkteken van de dood van Christus ter vervanging van het paasfeest. De enigen die deel hebben aan het Avondmaal zijn de gezalfde klasse. "Degenen die de grote schare andere schapen vormen, die geen lid zijn van het lichaam van Christus, nemen niet deel aan het avondmaal des Heeren." [90] Ongezuurde brood en gegiste wijn worden gebruikt bij de naleving van deze herdenking. [91] Hoewel slechts een klein aantal deelneemt aan de symbolen worden alle Jehovah's Getuigen en "personen van goede wil" aangespoord om aanwezig te zijn.

IX. De leer van de laatste dingen

De "wederkomst" of "tweede aanwezigheid" van Christus. De eerste officiële aanwezigheid van Christus begon met zijn doop in Jordanië en ging door tot zijn dood drie en een half jaar later. Vóór de hemelvaart beloofde hij om terug te keren. Het doel van de beloofde "terugkeer" was "zijn koninkrijk vestigen", [92] om te regeren temidden

---

[89] *Awake!,* 38:5, 8, February 22, 1957. Voor de gezalfden is er ook "een doop in het lichaam van Christus." *Let God Be True,* blz. 300.

[90] *The Watchtower,* 78:99, April 1, 1957.

[91] *Ibid.,* blz. 198.

[92] Het is belangrijk om goed te begrijpen wat de "Getuigen bedoelen met het "Koninkrijk van God". De beste korte definitie is te vinden in *Make Sure of All Things*, blz. 226: "Het Koninkrijk van God is een soevereine machtige theocratische regering onder een bestuur van door God aangestelde koningen, Jehovah zelf is de grote Eeuwige Koning (1 Timotheüs 1 : 17; Openbaring 15 : 3; Jeremia 10 : 10). Hij werkt samen met zijn Zoon Christus Jezus, die mederegent is. God heeft het Koninkrijk als de hoofdstad of het heersende deel van zijn universele organisatie voorgesteld. Het bestaat uit de Koning Christus Jezus en 144.000 aangesloten koningen, die uit de mensen zijn genomen. Het is helemaal hemels, geen aards deel. Alle leden die lid worden moeten opstaan en spirituele lichamen krijgen. Nu en dan wordt de term "koninkrijk" toegepast op degene (in de Schriften, Christus) die de rang, kwaliteit, attributen en autoriteit van een koning heeft. De term wordt ook gebruikt om te verwijzen naar het rijk waarover de Koninkrijksregering controle uitoefent. Dit Koninkrijk begon op volle kracht te werken met de troonsbestijging van Christus in de hemelen, AD 1914". Zie voor een verdere bespreking van het onderwerp *Let God Be True*, blz. 134-144.

van zijn vijanden, om de natiën te oordelen en om redding en bevrijding brengen voor de gelovige mensheid". [93] De aard en tijd van deze gebeurtenis wordt verder uitgelegd:

> *Deze tweede aanwezigheid (par-ou-si'a) van Christus de Messias moest onzichtbaar zijn en het onmiskenbare teken dat hij gaf, toont overtuigend aan dat deze terugkeer van Christus begon in het jaar 1814. Sindsdien heeft Christus zijn aandacht gericht op de zaken op de aarde en verdeelt de mensen en onderwijst de ware Christenen ter voorbereiding op hun overleving tijdens de grote storm van Armageddon. ...* [94]

Omdat de "wederkomst" een onzichtbare was, kan deze alleen "worden herkend door de ogen van iemands begrip. ..." [95] "Vandaag is het bewijs van de aanwezigheid van Christus overal aanwezig, en toch zien het zogenaamde 'Christendom' het niet". [96] "Het jaar 1914 markeerde ook de tijd dat Satan uit de hemel werd geworpen naar de aarde en het einde van de tijden der heidenen". [97] De periode die begon in 1914 en wordt voortgezet in deze tijd is het "einde van de wereld". Wat wordt er bedoeld met deze uitdrukking?

> *Dus het "einde van de wereld" betekent niet het einde van deze wereld door vernietiging. Als dat zo was, zou het niet nodig zijn om getuigen voor het "einde van de wereld" op te roepen.*
>
> *De bijbelse term "einde van de wereld" betekent hier een nieuwe tijdperiode, de "tijd van het einde" van deze oude wereld. Deze periode begon in 1914; deze zal eindigen wanneer deze wereld in vernietiging eindigt. Dus 1914 markeerde het begin van de "tijd van het einde" voor deze wereld.* [98]

---

[93] *Make Sure of All Things,* blz. 319. "Wederkomst" staat tussen aanhalingstekens omdat Christus' komst niet zichtbaar, fysiek of actueel was.

[94] *Ibid.*

[95] *Let God Be True,* blz. 198.

[96] *Ibid.,* blz. 199.

[97] *Ibid.*, blz. 201, 202. Hoe de datum van 1914 en het begin en einde van de tijden der heidenen werden bepaald, wordt besproken in hoofdstuk 9.

[98] *From Paradise Lost to Paradise Regained,* blz. 174.

Vóór het "volbrachte einde" (het einde van de "tijd van het einde') moet Mattheüs 24 :14 worden uitgevoerd: "En dit goede nieuws van het koninkrijk zal worden gepredikt op de hele bewoonde aarde met het doel een getuigenis te geven [voor een getuigenis, 1961 ed.] aan alle volken, en dan zal het volbrachte einde komen [het einde zal komen, 1961 ed.]" (NWT).

Christus komt naar de geestelijke tempel. Het jaar 1918 kenmerkte het verschijnen van Christus in de geestelijke tempel:

> *... Hij kwam naar de geestelijke tempel als Jehovah's boodschapper en begon deze schoon te maken. ... Dat markeerde het begin van de periode van oordeel en inspectie van zijn door de geest verwekte volgelingen.* [99]

Op dit moment werden de "door de geest verwekte" leden van het lichaam van Christus, die al waren gestorven, opgewekt om met hem te zijn. De rest van de leden van het lichaam zullen zich bij hem voegen als ze sterven. [100]

De opstandingen. De definitie van de Getuigen over de opstanding weerspiegelt hun kijk op de dood als een stopzetting van het bestaan:

> *Opstanding is een herstel van het leven van de niet-bestaande doden. ... Het is een daad van God die volledig afhankelijk is van Gods wonderbare kracht door Christus en door Zijn herinnering aan de doden. Het is het heractiveren van het levenspatroon van het schepsel, waarvan een transcriptie bij God is opgetekend en waarnaar wordt verwezen als zijnde in Zijn geheugen. ... Vandaar dat, in overeenstemming met Gods wil voor het schepsel, in een opstanding iemand wordt hersteld of herschapen in een menselijk of een geestelijk lichaam, waarbij hij toch zijn persoonlijke identiteit behoudt door het in beweging zetten van het kenmerkende levenspatroon van dat individu.* [101]

---

[99] *Let God Be True,* blz. 202.

[100] *Ibid,* blz. 203.

[101] *Make Sure of All Things,* blz. 311.

In aanvulling op de opstanding van Christus, die de andere opstandingen mogelijk maakte, onderscheiden de Getuigen bijkomende opstandingen, die verschillend zijn ten aanzien van wie wordt opgewekt, de wijze van opstanding en de tijd.

1. De "eerste opstanding" (of "vroege opstanding") is geestelijk en van toepassing op Christus en de 144.000. Geen van deze leden werd opgewekt tot 1918, na de tweede "terugkeer" van Christus. Een spirituele "opstanding" betekent dat het onzichtbaar was voor menselijke ogen en dat degenen die een opstanding kregen met "geestelijke lichamen" waren opgestaan. Omdat alle leden van het lichaam van Christus niet vóór 1918 waren gestorven, ontvangen die van het "overblijfsel" "onmiddellijk een verandering naar geestelijk leven" wanneer zij sterven. [102] Sommigen van het "overblijfsel" zullen de dood en deze verandering niet ervaren tot in het millennium. [103]

2. De volgende opstanding in de tijdreeks is een aardse (d.w.z. in het aardse leven), en wordt de "opstanding tot leven" genoemd. "Deze individuen zullen met fysieke lichamen opgewekt worden. Deze opstanding zal zijn voor: (1) de getrouwe getuigen van vóór de dood en opstanding van Christus, en (2) de "andere schapen", die vóór Armageddon gestorven zijn. Deze opstanding zal vroeg in het millennium plaatsvinden. [104]

3. De laatste aardse opstanding, die later tijdens het millennium plaatsvindt, is de "opstanding tot oordeel". Die omvat:

> *... die personen wiens hart misschien wel goed wilde doen, maar die stierven zonder ooit de gelegenheid gehad te hebben om Gods bedoelingen te horen of om te leren wat hij van mensen verwacht. Veel van deze zijn fatsoenlijke mensen geweest. Ze waren misschien oprecht in hun geloof. Maar toch "beoefenden ze slechte dingen".* [105]

Meer over deze laatste twee opstandingen is opgenomen in de bespreking van gebeurtenissen tijdens het millennium.

---

[102] *Let God Be True,* blz. 203, 278.

[103] *Babylon the Great Has Fallen! God's Kingdom Rules!,* blz. 637.

[104] *Let God Be True,* blz. 279, 280; *From Paradise Lost to Paradise Regained*, blz. 228, 229.

[105] *From Paradise Lost to Paradise Regained*, blz. 229.

De scheiding van de "schapen" en de "bokken". Sinds Christus in 1918 naar de tempel kwam, begon het oordeel over de natiën. De mensen van de natiën worden gescheiden in twee klassen, die de "schapen" en de "bokken" worden genoemd (gebaseerd op Mattheüs 25 : 31-33). De "bokken" zijn bestemd voor vernietiging. De "schapen" of "andere schapen" zijn in de positie om eeuwig leven te ontvangen. Hoe wordt iemands status bepaald? "Iemands houding tegenover het overblijfsel van Jehovah's gezalfde getuigen en de boodschap van zijn theocratische regering onthult iemands houding tegenover Jehovah's geïnstalleerde Koning". [106] Er rest nog een korte tijd totdat de scheiding voltooid zal zijn en dan volgt de Slag van Armageddon volgt. [107]

De Slag van Armageddon. Deze strijd is de "meest verschrikkelijke oorlog aller tijden", [108] waarin Jehovah alle slechtheid uit het universum zal verwijderen:

> *Het zal de onzichtbare en zichtbare delen van Satans wereld volledig vernietigen en dit zal het volbrachte einde van deze slechte oude wereld betekenen. Het zal de climax zijn van de verdrukking die Jezus voorspelde. ...* [109]

De duivel en zijn demonen zullen, samen met alle natiën op aarde, vechten tegen God. "Aan de zijde van Jehovah zal Christus Jezus vechten met alle legers in de hemel. Christus zal hemelse legers van krachtige engelen leiden." [110] De Jehovah's Getuigen zullen geen rol spelen in de strijd." [111]

Armageddon zal beginnen net nadat de Duivel de Nieuwe Wereld-samenleving aanvalt, die hij haat vanwege zijn groei, geluk en vredig bestaan. "Gog de Duivel gebruikt de natiën en heersers van de aarde om de Nieuwe Wereld-samenleving aan te vallen". [112] De aanval is echt een aanval op Gods koninkrijk en vraagt om een krachtmeting en

---

[106] *Let God Be True,* blz. 204.

[107] *Ibid.,* blz. 204.

[108] *You May Survive Armageddon into God's New World,* blz. 30.

[109] *Let God Be True,* blz. 259.

[110] *From Paradise Lost to Paradise Regained*, blz. 204, 205.

[111] *Ibid.*

[112] *Ibid.,* blz. 206.

"het oplossen van de vraag: Wie heerst over hemel en aarde?" [113] Allen buiten de Nieuwe Wereld zullen samen met Satan en zijn demonen omkomen. Meer dan twee miljard zullen sterven. [114] "Geen mens gekant tegen Jehovah's theocratische organisatie zal overleven. Geen van hun doden zal een fatsoenlijke begrafenis en graf krijgen. [115] Er zullen dode lichamen gevonden worden van het ene uiteinde van de aarde tot het andere en deze zullen worden opgegeten door de wormen, vogels en dieren totdat er niets meer over is, behalve de botten. Deze botten zullen worden verzameld door de Armageddon-overlevers, die ze zullen begraven om de aarde te reinigen. [116] Satan en zijn demonen zullen in de afgrond worden geplaatst. Wat is deze afgrond? "Satan en zijn demonen duizend jaar in de afgrond zal voor hen een duizendjarige dodelijke machteloosheid en inactiviteit betekenen". [117] Het in de afgrond werpen van de duivel en zijn demonen markeert het einde van Armageddon. [118] Armageddon is voorbij. Weg nu zijn de onzichtbare onruststokers! Voorbij zijn alle natiën! Voorbij zijn allemaal de bokkige mensen! Weg is de oude wereld - voorgoed verdwenen! Een nieuwe wereld begint". [119]

Het millennium, de duizendjarige regeerperiode van Messias. Tijdens de duizendjarige regering zullen de 144.000 regeren en heersen met Christus vanuit de hemel. [120] De aarde zal worden gereinigd en een paradijs worden onder leiding van Jehovah. De groeicondities zullen perfect zijn en de mensen op aarde zullen leren hoe ze de hof moeten planten en onderhouden. [121] De omstandigheden op de aarde zullen perfect zijn als alles wat de mens geschaad of bedroefd heeft verwijderd is. Geweld en verdorvenheid zullen niet bestaan en mensen "zullen vrede hebben met zichzelf, met hun buren en met hun God. Zij zullen zelfs vrede hebben met de dieren". [122]

---

[113] *Ibid.,* blz. 207.

[114] *You May Survive Armageddon into God's New World,* blz. 341.

[115] *Ibid.,* blz. 342, 343.

[116] *Ibid.,* blz. 343, 344. Het begraven van botten door Armageddon-overlevers wordt niet meer geleerd. Jehovah zal ze verwijderen. *The Nations Shall Know that I am Jehovah - How?* (1971), blz. 377.

[117] *Ibid.,* blz. 346.

[118] *Ibid*.

[119] *From Paradise Lost to Paradise Regained*, blz. 211.

[120] *Ibid.,* blz. 218.

[121] *Ibid.,* blz. 220, 211.

[122] *Ibid.,* blz. 222.

Verder geluk zal de bewoners op aarde worden gebracht door de geboorte van kinderen bij de Armageddon-overlevers die in het millennium getrouwd waren of trouwen. [123] Hoewel deze kinderen zonder geboorteafwijkingen geboren worden, zullen ze niet perfect zijn en moeten ze in de wegen van Jehovah worden onderwezen. Wanneer de aarde vol is, "zullen mensen stoppen met kinderen krijgen en zullen er geen kinderen meer geboren worden". [124] De aarde zal gevuld zijn met drie groepen:

> *Er zullen zijn (1) de mensen die Armageddon hebben meegemaakt, (2) de kinderen die hen zijn geboren en (3) andere mensen. ... die zijn teruggebracht uit hun graven om te leven in het aards paradijs.* [125]

De aardse "opstanding tot leven" en "opstanding tot oordeel" zijn al besproken, maar er zijn verschillende details van deze gebeurtenissen die hier moeten worden opgenomen. Als eerste worden de "vorsten" opgewekt, die theocratische heersers zullen zijn (dit zijn trouwe mensen uit de oudheid, zoals Abraham, David, Mozes, enz.). Ze zullen vroeg worden verbonden met de "andere schapen". [126]

"Later, op Gods eigen tijd, zullen de mensen die de "opstanding ter oordeel" ontvangen, terugkeren uit de herdenkingsgraven". [127] Door de opstanding van miljarden "onrechtvaardige doden" zal een enorme educatieve inspanning nodig zijn om hen Gods wet te leren. Zij die gehoorzamen ontvangen leven, zij die ongehoorzaam zijn worden vernietigd. [128] De Jehovah's Getuigen bereiden zich nu zelfs al voor voor het educatieve werk tijdens het millennium. In zijn toespraak tot de net afgestudeerde klas van Watchtower Bible School of Gilead (23 november 1964) wees president Knorr erop dat:

> *... niet alleen de zendelingen de mensen zouden helpen aan wie zij predikten, maar zij zouden tegelijkertijd training ontvangen in verband*

---

[123] *Ibid.*, blz. 223; *Let God Be True,* blz. 269.

[124] *From Paradise Lost to Paradise Regained*, blz. 225.

[125] *Ibid.*, blz. 226.

[126] *Ibid.*, blz. 232. Sommige van de "andere schapen" die Armageddon overleven, samen met sommigen die zijn opgestaan, zullen ook "vorsten" zijn.

[127] *Ibid.*, blz. 233.

[128] *Ibid.*, blz. 229.

> *met het zich uitbreidenden werk tijdens de 1000-jarige regering van Christus, wanneer de miljarden doden zullen worden opgewekt en instructie en training nodig hebben.* [129]

De moedwillig slechte mensen krijgen geen opstanding. Dat geldt onder meer voor Adam en Kaïn, zij die omkwamen in de vloed, die behoren tot de "slechte slaaf" klasse (voormalige Jehovah's getuigen) en zij die tegen God vechten tijdens Armageddon. [130]

De oordeelsdag. De "oordeelsdag" is een duizendjarige dag van oordeel, die gericht is op de inwoners van de duizendjarige aarde. De onderdelen van dit oordeel, en het resultaat van ongehoorzaamheid, worden uitgelegd:

> *Degenen die een "opstanding tot oordeel" ontvangen, zullen tijdens de duizend jaar van de regering van Christus geoordeeld worden ... sommigen van de mensen die opgestaan zijn tot oordeel, of sommigen die geboren zijn als kinderen van de mensen die door Armageddon heen gekomen zijn, zullen wellicht nog steeds weigeren God te dienen. Iedereen die weigert Gods koninkrijk te gehoorzamen zal, na een lang genoeg proces, ter dood worden gebracht.* [131]

Het laatste oordeel. Het laatste oordeel, of test, komt aan het einde van de duizendjarige regering van Christus. Tegen die tijd zullen het paradijs en de mens volledig zijn hersteld tot perfectie. Alle bewoners op aarde zullen worden onderworpen aan de test. [132]

De laatste test zal plaatsvinden als Satan en zijn demonen, die in het begin van het millennium in de afgrond geworpen, een tijdje worden losgelaten. Satans natuur zal hetzelfde zijn gebleven en hij zal een poging doen om de mensheid op aarde van God af te laten keren. Degenen die de rebellie van Satan volgen, zullen vernietigd worden

---

[129] 1966 *Yearbook,* blz. 52.

[130] *The Watchtower*, 86:174-76, March 15, 1965; *From Paradise Lost to Paradise Regained*, blz. 236.

[131] *From Paradise Lost to Paradise Regained,* blz. 237. Dit oordeel heeft dan betrekking op wat iemand in het millennium doet en niet wat hij tijdens zijn leven heeft gedaan.

[132] *Ibid.*, blz. 238.

door vuur uit de hemel en Satan en zijn demonen zullen hetzelfde lot ondergaan. [133] Conclusie:

> *Door de uitvoering van oordeel na deze laatste test zal de perfecte aarde gereinigd worden. Iedereen die Jehovah ooit ongehoorzaam was, zal verdwenen zijn. Iedereen die overblijft heeft bewezen dat hij echt God voor altijd zal gehoorzamen. ... Nooit zal er ergens op aarde zelfs maar één enkel geval van rebellie of ongehoorzaamheid tegen hem zijn!* [134]

Jehovah's soevereiniteit over zijn hele schepping zal tentoongespreid zijn! [135]

De uiteindelijke toestand. De Getuigen ontkennen met kracht de leer van de eeuwige straf. In een commentaar op de oorsprong van de leer van de hel schrijven ze:

> *De valse voorstelling van eeuwige marteling na de dood werd geïntroduceerd in het afvallige christendom, en tegen de vierde eeuw na Christus was deze stevig verankerd in de valse religie. Het is gebaseerd op de oorspronkelijke leugen van Satan in Eden.* [136]

De argumenten dat de leer van eeuwige straf om vier redenen niet waar kan zijn: "(1) Het is geheel onbijbels; (2) het is onredelijk; (3) het is in tegenspraak met Gods liefde, en (4) het is weerzinwekkend wat betreft rechtvaardigheid". [137]

Het Griekse woord Gehenna wordt gezien als het "symbool van vernietiging of eeuwigdurende dood in bewusteloosheid waaruit geen ontwaken zou zijn". Niet alleen Gehenna, maar ook "de tweede dood" en het "meer dat met vuur en zwavel brandt"

---

[133] *Ibid.*, blz. 239.

[134] *Ibid.*, blz. 239, 240.

[135] *New Heavens and a New Earth,* blz. 355, 356.

[136] *Make Sure of All Things,* blz. 155.

[137] *Let God Be True,* blz. 99.

zijn symbolen van eeuwige vernietiging of verdelging. [138] Allen van Adam tot degenen die de Duivel volgden in zijn laatste opstand, die onwaardig zijn bevonden voor het leven, zullen dan vernietigd zijn, samen met Satan en zijn demonen.

Na de laatste test tijdens de laatste opstand van de Duivel te hebben doorstaan, zullen degenen die op de aarde blijven, uitkijken naar eindeloos bestaan en zegeningen op de aarde van het paradijs. Hun namen zullen worden "geschreven in het boek des levens". Ze zullen Jehovah dienen gedurende de eindeloze tijd die zal komen. [139]

De 144.000 zullen de eeuwigheid doorbrengen, regerend met Christus in de hemel "als zijn mede-erfgenamen en mederegeerders in Jehovah's glorieuze theocratie". [140]

X. Andere onderscheidende leerstellingen

Bloedtransfusie. Het geven of nemen van bloedtransfusies is een schending van Gods verbond van de heiligheid van het leven. De positie van een Jehova's Getuige-ouder wordt uitgelegd:

> *Jehovah's getuigen verwerpen bloed niet voor hun kinderen vanwege een gebrek aan ouderlijke liefde. ... Ze weten dat als ze Gods wet omtrent bloed schenden en het kind overlijdt tijdens dit proces, ze de kans lopen dat het kind geen eeuwig leven in Gods nieuwe wereld ontvangt.* [141]

De volgende implicaties van een bloedtransfusie worden gepresenteerd:

---

[138] *New World Translation of the Christian Greek Scriptures* (second ed., 1951), blz. 767. Naast vernietiging, zoals door het bovenstaande uitgedrukt als een beschrijving van de toestand der doden, zijn er enkele woorden die tijdelijke omstandigheden voor mensen en opstandige geesten uitdrukken: het Hebreeuwse woord Sheol en het Griekse woord Hades betekent "dodenrijk of het gemeenschappelijke graf van de mensheid". *Make Sure of All Things,* blz. 165. "Tartarus spreekt van een gedegradeerde of vernederde toestand, alleen voor opstandige geesten tijdens hun bewuste leven met de zekerheid van vernietiging, die hen te wachten staat als de tijd van hun executie daar is". *Ibid.*

[139] *From Paradise Lost to Paradise Regained,* blz. 240.

[140] *Let God Be True,* blz. 132.

[141] *Blood, Medicine and the Law of God,* blz. 54. Dit boekje van 62 pagina's geeft een uitgebreide uitleg van de leer omtrent bloed.

> *Het kan resulteren in de onmiddellijke en zeer tijdelijke verlenging van het leven, maar dat gaat ten koste van het eeuwige leven voor een toegewijde christen. Aan de andere kant kan het plotselinge dood veroorzaken, en dat voor altijd.* [142]

Het groeten van de vlag. De Getuigen zijn niet uniek in hun weigering de vlag te groeten, maar zij waren degenen die juridische strijd voor de rechtbanken voerden. Het groeten van de vlag werd eind 1935 een kwestie en de verplichte begroeting werd op 3 juni 1940 door het Hooggerechtshof tot wet verklaard. Deze beslissing werd op 14 juni 1943 teruggedraaid. [143]

De Getuigen weigeren de vlag van welk land dan ook te begroeten, verklaren het afgoderij en dat men door te groeten "redding toeschrijft aan het nationale embleem en aan de natie waar het voor staat." [144] Een dergelijke groet is een schending van zijn verbond en zal zeker vernietiging brengen. [145]

David Manwaring verklaarde inzake de inhoud van Hayden Covington's (advocaat van het Genootschap) aan het Hooggerechtshof in de zaak *Barnette*:

> *Ten slotte wees Covington op de leer van de Getuige inzake het "verbond". Waar een niet-Getuige zou groeten en later berouw zou tonen, zou een Getuige die zo zijn overeenkomst met God zou verbreken onherroepelijk veroordeeld zijn. Zo werden Getuigen-kinderen gedwongen te kiezen tussen vervolging en absolute verdoemenis.* [146]

Militaire dienst. De Getuigen beweren dat ze neutraal zijn, omdat ze ambassadeurs van Gods koninkrijk zijn. [147] Ze claimen ook vrijstelling van militaire dienst als predikanten.

---

[142] *Ibid.,* blz. 55.

[143] *Let God Be True,* blz. 241.

[144] *Ibid.,* blz. 242.

[145] *Salvation,* blz. 266.

[146] David B. Manwaring, *Render Unto Caesar* (Chicago: The University of Chicago Press, 1962), blz. 218.

[147] De visie de Getuigen inzake neutraliteit draagt ook bij aan de relatie van het individu tot zijn regering. Ze staan los van alle politieke betrokkenheid, zoals stemmen en zich kandidaat stellen. Voor een korte presentatie zie: *Make Sure of All Things*; *Hold Fast to What Is Fine*, blz. 351-59.

"Het predikingswerk van Jehovah's dienstknechten geeft hen het recht om vrijstelling te vorderen van militaire training en dienstbetoon in de strijdkrachten van de landen waarin zij wonen." [148] Meedoen aan militaire activiteit van het land waarin de Getuigen leven, zou ertoe leiden dat de Getuige "zich schuldig maakt aan desertie en de straf ondervindt die de Almachtige God aan deserteurs oplegt". [149]

De Jehovah's Getuigen en Israël. Het verzamelen van de Joden naar Palestina is geen vervulling van profetie. Israël is aan de kant gezet, en nu worden de beloften van God aan de Joden gerealiseerd in het geestelijk Israël, de Jehovah's Getuigen. [150]

XI. Samenvatting

De meeste belangrijke leerstellingen en ontkenningen van de Getuigen zijn in dit hoofdstuk onderzocht. Men kan duidelijk zien dat vanuit het oogpunt van orthodoxie hun leerstellige hoofdzakelijk een ontkenning is. Deze omvatten een ontkenning van (1) de Drie-eenheid, (2) de godheid van Christus, (3) de persoonlijkheid van de Heilige Geest, (4) de inherente onsterfelijkheid van de ziel, (5) de totale verdorvenheid van de mens, (6)) de lichamelijke opstanding van Christus, (7) de verzoening (8) het voltooide werk van Christus en de noodzaak van wedergeboorte voor iedereen, (9) de wederkomst van Christus, (10) eeuwige straf, enz. Veel andere leerstellige ontkenningen en verdraaiingen konden worden benoemd.

Als de ruimte het toe zou laten, zou een verder onderzoek aantonen dat er een bijna perfecte overeenstemming bestaat over de voorgaande ontkenningen tussen zowel Russell als Rutherford. [151] Russell, Rutherford en het hedendaagse Wachttorengenootschap vormen een ononderbroken "apostolische reeks": APOSTELEN VAN DE ONTKENNING!

---

[148] *Let God Be True,* blz. 237.

[149] *Ibid.,* blz. 238.

[150] *Ibid.,* blz. 218. Zoals eerder aangegeven, is deze stellingname in tegenspraak met het standpunt dat eerder werd ingenomen.

[151] Russell, Rutherford en het Genootschap zijn het roerend met elkaar eens over de "fundamenten" van ontkenning, maar duizenden herinterpretaties van de Schrift en veel nieuwe leerstellige punten zijn opgekomen sinds de dood van Russell, waardoor ze het nu sterk oneens zouden zijn. Zie voor een snelle vergelijking van leringen: *Jehovah of the Watchtower*, (zesde herziene editie, 1963), blz. 37-41, waarin vijf leerstellingen van Russell worden vergeleken met die van de huidige beweging. *Russellism Exposed*, door P. E. Hewitt, is een uitstekende checklist voor de leer van Rutherford en Russell.

Hoofdstuk 9

Een weerlegging van enkele van de belangrijkste leerstellingen van de Jehovah's Getuigen

Het is onmogelijk om binnen één hoofdstuk elk argument te behandelen dat de Jehovah's Getuigen hebben aangevoerd in de duizenden publicaties die door de jaren heen zijn verspreid. De belangrijkste leringen en de typische argumenten die de leerstellige positie van Jehovah's Getuigen karakteriseren, kunnen worden onderzocht en de antwoorden als weerlegging worden gepresenteerd om de onbevooroordeelde lezer ervan te overtuigen dat het theologische systeem van de Getuigen in strijd is met de feiten en met Gods Woord.

I. De drie-eenheid en de godheid van Christus

Het is vooral in deze centrale leer van het christendom, die betrekking heeft op de aard van God, dat de Getuigen de orthodoxie volledig verkeerd hebben voorgesteld en de leer van de Bijbel hebben verdraaid. Het volgende materiaal is een onderzoek en weerlegging van het zogenaamd niet-te-beantwoorden hoofdstuk "Is er een Drie-eenheid?" in het boek *Let God Be True*, pagina's 100-111. [1] Dit boek en het hoofdstuk zijn om vier redenen gekozen: (1) Om de bedrieglijke inhoud en argumentatie aan te tonen. (2) Het boek was een van de meest populaire boeken dat ooit door Jehovah's Getuigen is uitgegeven. (3) Het hoofdstuk is typerend voor de logica en het bewijsmateriaal, zoals dat in het hele boek wordt gepresenteerd. (4) Het is ook typerend voor de argumenten van de Getuigen betreffende hun afwijzing van de Drie-eenheid.

Op pagina 100 presenteert het boek de leer omtrent de triniteit als orthodox, als het de Drie-eenheid definieert: "De leer in het kort is dat er drie goden in één zijn". ... Na deze onjuiste definitie citeert het boek de *Katholieke Encyclopedie,* die een klein deel van de

[1] De herziene editie uit 1952 is gebruikt.

geloofsbelijdenis van Athanasius weergeeft als onderdeel van de definitie. Dit deel op zichzelf toont de verkeerde voorstelling van zaken door de Getuigen aangaande de "drie goden in één". Er staat namelijk: "... er zijn geen drie goden!"

Uit de onvolledige citaten en de foute definitie concludeert het boek vervolgens dat de uitleg van een dergelijke leer "zeer verwarrend is". Op basis van dit woord "verwarrend" voelen de Getuigen zich gerechtigd om een deel van 1 Korinthiërs 14 : 33 in te brengen, dat luidt: "Want God is geen God van verwarring". Dan wordt de conclusie getrokken: "... Men ziet meteen dat een dergelijke leer niet van God is".

Een onderzoek van 1 Korinthiërs 14 : 33 onthult al snel dat het onderwerp dat wordt besproken, het orde houden in de kerken is in de uitoefening van de gaven van tongen en profetie. Vers 40 concludeert: "Laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden". Dus de context van het vers sluit dit gebruik door de Getuigen uit. Een studie van het woord "verwarring" (*akatastasia*) laat duidelijk zien dat het wordt gebruikt in verwijzing naar een staat van wanorde, verstoring of onhandelbaarheid. [2] Uit de eigen *Nieuwe Wereldvertaling* van de Getuigen blijkt het verkeerde gebruik van het vers: "Want God is een God, niet van wanorde, maar van vrede". De Getuigen zijn omtrent de Drie-eenheid tot de conclusie gekomen, zonder bewijs te leveren, na het verkeerd voorstellen van de orthodoxie, na het uit de context halen van een vers en het niet begrijpen van de betekenis van een woord, "dat een dergelijke leerstelling niet van God afkomstig is".

Op pagina 101 wordt de veronderstelde oorsprong van de Drie-eenheidsleer gegeven. "De oorsprong van de leer der drie-eenheid is terug te voeren op de oude Babyloniërs en Egyptenaren en andere oude mythologieën". Op wiens gezag? Het boek *Make Sure of All Things* geeft het antwoord van de Getuigen. Na het herbevestigen van de eerder vermelde stelling in *Let God Be True*, vertelt de tekst de lezer twee bronnen te bekijken. [3] De eerste bron die wordt aangegeven is McClintock en Strong's *Encyclopedie,* onder "Trinity".

Deze schrijver dringt er bij de lezer sterk op aan om het artikel "Trinity" te lezen, dat de stelling die wordt uiteengezet in zowel *Let God Be True* en *Make Sure of All Things*

---

[2] Walter Bauer, *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, ed. and trans. William F. Arndt and F, Wilbur Gingrich (Chicago: The University of Chicago Press, 1957), blz. 29. Hierna zullen deze werkzaamheden worden aangewezen als Arndt-Gingrich.

[3] *Make Sure of All Things* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society, Inc., 1953), blz. 386.

volledig weerlegt. [4] Mogelijk wilden de samenstellers van *Make Sure of All Things* de lezer eigenlijk doorverwijzen naar het artikel "Trinity, Heathen Nations of", dat volgt op het artikel "Trinity". Als dit waar is, dan wordt de stelling van de samenstellers opnieuw weerlegd aan het begin van het artikel:

> *Bij het onderzoeken van de verschillende heidense filosofieën en mythologieën vinden we duidelijk bewijs van een geloof in een bepaald soort drie-eenheid, en dat is toch iets heel anders dan de Drie-eenheid van de Bijbel.* [5]

De volgende instructie is om "*The Two Babylons*, blz. 16, 17 te bezien". [6] Na het lezen van het hele gedeelte is duidelijk te zien dat het doel van de auteur van *The Two Babylons* niet is om de oorsprong van de leer volgens de oude heidenen te laten zien, maar om de knoeierij omtrent de Drie-eenheid door de Rooms-Katholieke Kerk te laten zien, als Maria in de Drie-eenheid wordt ingevoegd. Hislop laat zien dat het heidendom de Drie-eenheid heeft gecorrumpeerd en niet de oorzaak van het ontstaan is. Op dezelfde pagina wordt de lezer geïnstrueerd om deze voetnoot te lezen:

> *Sommigen hebben gezegd dat de meervoudsvorm van de naam van God in het Hebreeuws van Genesis geen argument biedt voor de leer van meerdere personen in de Godheid, omdat hetzelfde woord in het meervoud wordt toegepast op heidense godheden. Maar als de hoogste goddelijkheid in bijna alle oude heidense naties drie-enig was, moet de zinloosheid van dit bezwaar duidelijk zijn.* [7]

Op de volgende pagina belicht Hislop volledig het beroep van de Getuigen op zijn boek, als hij schrijft over de drie-eenheid van de heidenen:

---

[4] John McClintock and James Strong, "Trinity" *Cyclopaedia of Biblical, Theological, and Ecclesiastical Literature* (New York: Harper & Brothers, Publishers, 1881), X, 551-56.

[5] *Ibid,.* blz. 556.

[6] *Make Sure of All Things, loc. cit.*

[7] Alexander Hislop, *The Two Babylons* (first American edition; New York: Loizeaux Brothers, 1916), blz. 17.

> *Al deze hebben bestaan sinds de oudheid. Hoewel bedekt met afgoderij, was de erkenning van een Drie-eenheid universeel in alle oude landen van de wereld was, bewijzend hoe diepgeworteldheid onder het menselijk ras van deze oerleer, die zo duidelijk naar voren komt in Genesis.* [8]

In de slotopmerkingen van het hoofdstuk laat Hislop het punt van dit hoofdstuk zien. Hij maakt het onderscheid tussen de Romeinse en heidense drie-eenheid en de ware Drie-eenheid:

> *Kan iemand hierna zeggen dat de Rooms-Katholieke kerk nog steeds christelijk moet worden genoemd, omdat deze de leer van de Drie-eenheid bevat? Dat deden de heidense Babyloniërs, de Egyptenaren ook, net als de hindoes op dat moment, in dezelfde zin als Rome deed. Ze hebben allemaal een drie-eenheid toegegeven, maar aanbaden ze dé Drie-enige Jehovah, de Eeuwige, Onsterfelijke en Onzichtbare Koning?* [9]

Het punt van het betoog van Hislop volledig missen, getuigt van ofwel zeer slechte kennis, ofwel een opzettelijke verkeerde voorstelling van zaken!

Op pagina 101 van *Let God Be True*, is het volgende punt dat wordt gemaakt dat Tertullianus de term *trinitas* (Latijn) introduceerde in kerkelijke geschriften, en Theophilus introduceerde de triade in Griekse kerkelijke geschriften, hoewel geen van beide conform de Schrift was. Dit bewijst dat niets eenvoudig aan te tonen is. De Getuigen zelf gebruiken termen die niet Schriftuurlijk zijn, maar die beschrijvend zijn voor wat zij denken dat de Bijbel leert; bijvoorbeeld "Theocratie" of de aanduiding "Nieuwe Wereld Orde".

Vervolgens stelt het boek dat Constantijn in 325 een Concilie bijeen riep die de leer van de Drie-eenheid bevestigde. Betreffende deze leer wordt beweerd: "Het werd aldus tot leer van de religieuze organisatie van het christendom verklaard, en de geestelijkheid heeft zich altijd aan deze gecompliceerde leer gehouden" (blz. 101). Deze verklaring van de Getuigen is in strijd met alle gezaghebbende kerkgeschiedenis

---

[8] *Ibid,.* blz. 18.

[9] *Ibid,.* blz. 90.

die hierover is geschreven. Elk kerkgeschiedenisboek zal laten zien dat het werkelijke doel van het Concilie van Nicea was om de leer over de godheid van Christus uiteen te zetten. Martin en Klann verklaren: "Minstens zesentachtig bronnen, allemaal degelijk gedocumenteerd, bewijzen zonder twijfel dat de belangrijkste kwestie op het Concilie van Nicea in 325 na Christus de Arische ketterij was ..." [10] Dat het laatste deel van de verklaring van de Getuigen ook vals is, wordt door Berkhof aangetoond terwijl hij schrijft over de beslissing in Nicea:

> *Het besluit aan het eind van het concilie heeft de controverse niet beëindigd, maar was slechts het begin ervan. Een overeenstemming die door de sterke hand van de keizer aan de kerk werd opgedrongen, kon niet voldoen en was ook van onzekere duur.* [11]

James Orr schrijft:

> *Het zou een oppervlakkige lezing van de geschiedenis zijn om de nederlaag van het Arianisme in de vroege kerk toe te schrijven aan de ban van concilies, de invloed van de rechtbank of andere toevallige omstandigheden. Het is ten onder gegaan aan zijn eigen inherente zwakte.* [12]

Tot slot laat de schrijver van het Jehovah's Getuigen-boek *Babylon de Grote is gevallen!* zien dat de bewering in *Let God Be True* fout is:

> *De trinitarische beslissing van dit concilie bracht de oosterse religieuze organisatie echter geen rust en de Arische controverse werd nog steeds warm onthaald. ...*
> *Tegen het einde van zijn leven gaf Keizer Constantijn de voorkeur aan de kant van de Antitrinitarische Arius, waarbij Constantijn deze richting op werd geholpen door Eusebius van Nicomedia. Dus Arius werd*

---

[10] Walter R. Martin en Norman H. Klann, *Jehovah of the Watchtower* (sixth revised edition, 1963; Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1953), blz. 178.

[11] L. Berkhof, *The History of Christian Doctrines* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1937), blz. 91.

[12] James Orr, *The Christian View of God and the World* (Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1954), blz. 44.

> *teruggeroepen uit ballingschap en veel van de trinitarische bisschoppen werden in de ban gedaan.* [13]

Het was Eusebius van Nicomedia, hierboven genoemd, een Arische bisschop, die Constantijn doopte. Opnieuw tonen de Getuigen hun onvoldoende kennis en oneerlijkheid, dit keer voor wat betreft de kerkgeschiedenis.

Nadat ze zonder bewijs zijn begonnen, de orthodoxie verkeerd hebben voorgesteld, de Schrift buiten hun context hebben gebruikt, de betekenis van een woord niet hebben begrepen, de bron van de Trinity-doctrine verkeerd hebben voorgesteld, irrelevant materiaal hebben ingebracht en de gebeurtenissen in de kerkgeschiedenis hebben veranderd, maken de Getuigen deze "gezaghebbende" verklaring: "De voor de hand liggende conclusie is daarom dat Satan de grondlegger is van de drie-een-heids-leer" (blz. 101).

Vervolgens beweert het boek "de belangrijkste schriftgedeelten te gebruiken die worden gebruikt om de drie-eenheidsleer te ondersteunen" (blz. 102). Deze verzen zijn 1 Johannes 5 : 7; Johannes 10 : 30; 1 Timotheüs 3 : 16; en Johannes 1 : 1 (blz. 102). Het zal voor elke goed geïnformeerde christen verrassend zijn te ontdekken dat deze verzen de "belangrijkste geschriften zijn die worden gebruikt om de drie-eenheidsleer te ondersteunen". De doctrine van de Drie-eenheid is niet gebaseerd op enkele geïsoleerde, bewijsteksten. Warfield schrijft:

> *Het is niet in een tekst hier en daar dat het Nieuwe Testament zijn getuigenis aflegt van de leer van de Drie-eenheid. Het hele boek is tot in de kern trinitarisch; heel de leer is gebaseerd op de veronderstelling van de Drie-eenheid; en de toespelingen op de Drie-eenheid zijn frequent, vluchtig, gemakkelijk en zelfverzekerd.* [14]

De verzen die door de Getuigen worden aangehaald zullen worden behandeld zoals deze gevonden worden in *Let God Be True*.

---

[13] *Babylon the Great Has Fallen! God's Kingdom Rules!* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1968), blz. 478, 479.

[14] Benjamin B. Warfield, *Biblical and Theological Studies* (Philadelphia: The Presbyterian and Reformed Pablishing Company, 1952), blz. 32.

Nogmaals, wordt op pagina 102 een voor de hand liggende verkeerde voorstelling van de Bijbelse leer over de Drie-eenheid gegeven. Er worden orthodoxe predikanten aangehaald, die de drie-eenheid verklaren door te zeggen: "Dat is een mysterie" en de drie-eenheid illustreren "door driehoeken, klavertjes of afbeeldingen met drie hoofden op één nek te gebruiken ... het is een beetje moeilijk om een ingewikkelde, grillig ogende, driekoppige God te aanbidden en daarvan te houden". Deze schrijver is het eens met Tanis als hij opmerkingen maakt over deze verklaring: "Dit is een verachtelijke karikatuur en opzettelijk verkeerde voorstelling van de bijbelse leer over de drie-enige God". [15] "Zoals gebruikelijk hebben de Getuigen een vertekend beeld van de orthodoxie gegeven. Hoewel *Let God Be True* de toespeling op een 'driekoppige God' niet heeft gedocumenteerd, is de achtergrond voor deze verklaring ontleend aan *The Two Babylons*. Hislop heeft het helemaal niet over de orthodoxe leer van de Drie-eenheid, maar over de knoeierij inzake deze leer door sommige pauselijke kerken. [16]

Op dezelfde pagina van *Let God Be True*, vermelden de Getuigen nog een opzettelijke verkeerde voorstelling van zaken met betrekking tot de "driekoppige God":

> *De geestelijken die dergelijke ideeën injecteren, zullen zichzelf tegenspreken in de direct volgende ademhaling door te verklaren dat God de mens naar zijn eigen beeld heeft gemaakt; want niemand heeft ooit een driekoppig menselijk wezen gezien" [blz. 102].*

Ten eerste gelooft geen enkele christen met enige intelligentie in een "driekoppige God". Vervolgens geeft de tekst opzettelijk een verkeerde voorstelling van wat de orthodoxie gelooft in verband met de schepping van de mens naar het beeld van God. De schrijvers van deze Jehovah's Getuige-tekst weten dit, maar de invoeging van een dergelijke niet-representatieve visie is om de ongeschoolden en niet-nadenkenden te beïnvloeden. Wat hier wordt voorgesteld als orthodoxie is eigenlijk de mormoonse theologie, omdat het het menselijke beeld van God tot een fysiek beeld maakt. Zowel de orthodoxie als de Jehovah's Getuigen geloven dat "God een Geest is" (Johannes 4 : 24 ASV, NWT). In *Let God Be True*, blz. 145, leren de Getuigen dat "de mens naar Gods beeld gemaakt" geen fysiek beeld was: "Niet dat de mens dezelfde vorm en substantie had als zijn Schepper, maar dat hij Gods eigenschappen had".

---

[15] Edward J. Tanis, *What the Sects Teach* (Grand Rapids: Baker Book House, 1958), blz. 9.

[16] Hislop, *op. cit.,* blz. 17 ff.

De eerste "bewijstekst" van de orthodoxie die wordt behandeld, is het vers in 1 Johannes 5 : 7 (blz. 103). De Getuigen spreken over dit vers als een opvallend voorbeeld van toevoeging aan de Bijbel. Wilson's *Emphatic Diaglott* wordt aangehaald als autoriteit dat de tekst:

> *"... niet vervat is in enig Grieks manuscript dat eerder dan de vijftiende eeuw werd geschreven. Het wordt niet geciteerd door een van de Griekse kerkelijke schrijvers; noch door een van de vroege Latijnse vaders ... klaarblijkelijk vals".* [17]

Hoewel de huidige schrijver niet probeert de invoeging van het vers in de tekst te verdedigen, moet worden opgemerkt dat het citaat uit *The Diaglott* niet juist is, zoals een controle van de kritische inrichting in het *Griekse Nieuwe Testament* laat zien. Twee schrijvers uit de vierde eeuw, Priscillian en Varimadum, citeren het vers alsof dit authentiek is. [18]

Conservatieve wetenschappers zijn van mening dat dit vers terecht uit de tekst is weggelaten, niet omdat het vals is in de leer, maar omdat er enige twijfel bestaat over de verschijning op deze plaats. De meeste bijbels met aantekeningen betreffende de tekst zullen op deze toevoeging wijzen. Bijvoorbeeld *The Scofield Reference Bible* merkt op: "Er wordt algemeen aangenomen dat vers 7 geen echte autoriteit heeft en is ingevoegd". [19] Het is te zien dat door de Getuigen, die deze tekst naar voren brengen als een "hoofdondersteuning" voor de Drie-eenheid, een poging is gedaan om een "stroman" op te zetten, zodat zij het kunnen omverwerpen en een gemakkelijke overwinning kunnen claimen.

---

[17] Benjamin Wilson, *The Emphatic Diaglott* (1942 edition; Brooklyn: International Bible Students Association, [n. d.]), blz. 803.

Dit citaat stond in diverse drukken van de 1942-editie van *The Diaglott* "5e eeuw" en "15e eeuw".

Er zijn enige inspanningen geleverd om de verschijning van 1 Johannes 5 : 7 in de Ontvangen Tekst te verdedigen. Voor geïnteresseerden is een dergelijke poging, "Notes on the Vindication of 1 John 5 : 7", uitgegeven door de Trinitarian Bible Society, 217 Kingston Road, London, S.W. 19 3NN Engeland.

[18] *The Greek New Testament*, ed. by Kurt Aland, Matthew Black, *et al*. (New York: American Bible Society, 1966), blz. 824.

[19] C.I. Scofield (ed.). *The Scofield Reference Bible* (new and improved edition; New York: Oxford University Press, 1945), blz. 1325.

De volgende tekst is Johannes 10 : 30: "Ik en mijn Vader zijn één." Dit vers wordt verklaard door verwijzing naar Johannes 17 : 20-22; 1 Korinthiërs 12 : 12; Efeziërs 5 : 23; en 1 Korinthiërs 11 : 3. De conclusie luidt dan: "... Net zoals Christus en zijn lichaamsleden als één worden beschouwd, zo worden Jehovah en Christus als één beschouwd. Ze zijn allemaal één in overeenstemming, doel en organisatie" (blz. 104). Vanwege de ruimte zal slechts één van de referenties worden onderzocht waaruit deze conclusie wordt getrokken. Johannes 17 : 20-22 wordt in de meeste Getuigenissen gebruikt als uitleg van Johannes 10 : 30. Het is leerzaam, zoals J.B. Rowell opmerkt, dat de verklaring van de Jehovah's Getuigen van deze tekst hetzelfde argument gehanteerd wordt als de beroemde ongelovige Thomas Paine gebruikte. [20] Rowell laat ook zien dat de bekende scepticus Earnest Renan deze twee verzen gebruikte om de godheid van Christus te ontkennen. Zoals een onderzoek van de twee contexten zal aantonen, is er een enorm verschil in de eenheid in de twee gedeelten. [21] Johannes 10 : 30 zet de eenheid van essentie, gelijkheid en Godheid uiteen. Johannes 17: 20- 22 zet de eenheid uiteen door de verlossing en vereniging met Christus. Dat de Joden de bewering van Christus begrepen is duidelijk uit hun antwoord in de verzen 31 en 33.

De godslastering waar de Joden Jezus van beschuldigden, was het claimen van de eigenschappen van God; dientengevolge plaatste Hij Zichzelf onder de Joodse wet en was Hij strafbaar en kon Hij gestenigd worden.

Na de conclusie in Johannes 10 : 30, dat de Vader en de Zoon slechts één zijn "in overeenstemming, doel en organisatie", betogen de Getuigen: "Als dit niet de logische conclusie was, zou Jezus nooit gezegd hebben: "Mijn Vader is groter dan ik. ..." (blz. 104). Het laatste deel van dit citaat, Johannes 14 : 28, is leidend geweest voor Ariërs van alle tijden. Allereerst moet erop worden gewezen dat alleen God zichzelf met God kan vergelijken. De betekenis van de passage wordt gezien door deze te vergelijken met Hebreeën 1 : 4. De term die in Johannes 14 : 28 wordt gebruikt voor "groter" is *meizon*. De Hebreeuwse tekst gebruikt *kreitton*, omdat het Christus beschrijft als "beter" dan de engelen. De woorden tonen de contrasten die in elke context zijn bedoeld. In Johannes 14 : 28 kan Christus, de God-mens, die zich had leeggemaakt van de voorrechten van de godheid, zeggen: "Mijn Vader is groter dan ik"; Hij is groter in kwantitatieve zin. Dit is een beschrijving van zijn positie als dienaar en geen vergelijking van aard of kwaliteit. In Hebreeën 1 : 4 wordt het woord gevonden dat een kwalitatief onderscheid uitdrukt. Het woord dat zou zijn gebruikt om de bewering van

---

[20] J.B. Rowell, *The Deity of Jesus Christ Our Lord* (Canada: Hebden Printing Co. Ltd., [n. d.]), blz. 6, 7.

[21] *Ibid.,* blz, 7-10

de Getuigen te bewijzen, zou het woord *kreitton* zijn, dat in Hebreeën 1 : 4 wordt gebruikt. [22]

De volgende aangehaalde tekst is 1 Timotheüs 3 : 16. Opnieuw citeren de Getuigen een passage met een tekstuele moeilijkheid. De *King James Versie* luidt: "God was manifest" (God is geopenbaard - *Statenvertaling*); de *Amerikaanse Standaard Versie* luidt: "He who was manifested in the flesh"; "Hij die in het vlees gemanifesteerd is". Eigenlijk zou dit voldoende moeten zijn om aan te tonen dat de orthodoxie begrijpt dat de *King James*-lezing correctie nodig had om beter bij het beschikbare bewijs te passen. Vervolgens schrijven de Getuigen: "Als dit de almachtige God was geweest, wat het zou moeten zijn als de drie-eenheid waar was, dan zouden deze woorden van Johannes onjuist zijn". (Johannes 1 : 18 citerend: "Niemand heeft ooit God gezien ...). Opnieuw geeft het leerboek van Jehovah's Getuigen de positie van orthodoxie verkeerd weer. De orthodoxie houdt vast aan de incarnatie van God de Zoon en niet van God de Vader, een feit dat in de hele Bijbel heel duidelijk is en in feite wordt gezien in de passage in Johannes 1 : 18, die het handboek citeert. "Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, Die in den schoot des Vaders is, Die heeft *Hem ons* verklaard". Het was God de Zoon die vlees geworden was.

Op pagina 105 betogen de Getuigen (na Hebreeën 2 : 9 te hebben aangehaald, waarin wordt gesproken over Christus die "een weinig lager is gemaakt dan de engelen") dat "als de drie-eenheid doctrine waar is, God lager was dan de engelen, terwijl hij op aarde was, wat in strijd is met zijn suprematie." Nogmaals, God en de Zoon van God worden niet onderscheiden. Johannes 1 : 14 verklaart: "En het Woord werd vlees en woonde onder ons (en wij aanschouwden zijn glorie, glorie als van de eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid". Wat zijn menselijkheid betreft, Christus was iets lager dan de engelen; wat betreft zijn Godheid ... de Schrift getuigt: "Want in Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk" (Kolossenzen 2 : 9). Het woord hier vertaald met "Godheid" betekent "de staat van God zijn".

Op pagina 106 citeert de tekst de weergave van de *Nieuwe Wereldvertaling* van Filippenzen 2 : 6-8:

> *Die, hoewel hij in Gods vorm bestond, geen rekening hield met een inbeslagname, namelijk dat hij gelijk moest zijn aan God. Nee, maar hij maakte zichzelf leeg en nam de gedaante van een slaaf aan en werd in*

[22] Martin and Klann, *op. cit*, blz. 196-99.

de gelijkenis van mensen. Meer nog, toen hij zich in de gelijkenis bevond als een man, vernederde hij zichzelf. ...

Uit dit vers en voorafgaand aan dit citaat wordt het onjuiste standpunt over de verzoening van de Getuigen verklaard. In wezen moet Christus een perfect overeenkomstig offer zijn voor wat Adam verloor, waardoor het verplicht wordt dat Jezus niets meer is dan een volmaakt man. Zogenaamd leert deze passage van Filippenzen dat Christus slechts een volmaakt man was toen hij op aarde was en niet gelijk was aan God in de hemel.

Het grondige onderzoek en de uitleg van dit gedeelte door bisschop Lightfoot toont aan dat het begrip en de vertaling van deze passage door de Getuigen niet correct is. In zijn conclusie over de studie van de woorden *morphe* ("vorm") en *schema* ("aard") schrijft hij:

> *Aldus staat de morphe in de desbetreffende passage tegenover het schema, als dat wat intrinsiek en essentieel is met dat wat incidenteel en uiterlijk is. En de drie clausules impliceren respectievelijk de ware goddelijke aard van onze Heer, morphe theou, de ware menselijke natuur morphe doulou, en de uiterlijke kenmerken van de menselijke natuur schemati hos anthropos.* [23]

Bij de keuze voor de juiste vertaling voor het woord *harpagmos* (vertaald "inbeslagname" NWT, "usurpatie" (aanmatiging) ED, "iets om te grijpen" ASV, "diefstal" KJV) moeten de context en Pauls gedachte in het algemeen de betekenis bepalen. Na een zorgvuldige afweging van de mogelijkheden, besluit Lightfoot met het volgende:

> *"Hoewel Hij al bestond in de vorm van God, beschouwde Hij gelijkheid met God niet als een prijs die niet uit zijn greep zou wegglijden, maar Hij leegde Zichzelf, ontdeed Zichzelf en nam de gedaante van een slaaf aan".* [24]

---

[23] J.B. Lightfoot, *Saint Paul's Epistle to the Philippians* (revised text; London; Macmillan and Company, 1913), blz. 133.

[24] *Ibid.,* blz. 111. Zie de losse notitie, blz. 133-37. Zie vergelijkbare uitstekende translations door Arthur Way, *The Letters of St. Paul*, J.B. Phillips, *Letters to Young Churches*, Gerrit Verkuyl (ed.), *The Berkely Version in Modem English*, and Sichard Weymouth, *The New Testament in Modem Speech*.

De passage wordt verklaard door Grimm-Thayer:

> *... die, hoewel Hij (voorheen toen Hij logos asarkos was) de vorm droeg (waarin Hij verscheen aan de bewoners van de hemel) van God (de soevereine, opp. To morph. Doulou), maar toch niet dacht dat deze gelijkheid met God gretig vastgeklampt of behouden moest worden. ...* [25]

Dat Christus op aarde meer dan een volmaakte man was, blijkt uit passages als Johannes 10 : 30 en Kolossenzen 2 : 9. De laatst tekst ter overweging is Johannes 1 : 1. Het vers zoals gewoonlijk vertaald luidt: "In het begin was Woord en het Woord was bij God en het Woord was God" (KJY, ASV, RSV). Het Grieks in Johannes 1 : 1 is als volgt:

> *En arche en ho logos, kai ho logos en pros ton theon, kai theos en ho logos.*

The Emphatic Diaglott, een werk gepubliceerd door de Getuigen, wordt aangehaald als een autoriteit voor een herziening van de lezing, zodat het laatste gedeelte luidt: "en een god was het Woord". De Diaglott-weergave wordt gebruikt als rechtvaardiging voor de evenzo onjuiste vertaling van de *Nieuwe Wereldvertaling* van de Getuigen, die luidt: "Oorspronkelijk was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was een god". [26]

Onder andere worden de volgende argumenten door de Getuigen naar voren gebracht ter verdediging van de lezing van de laatste zin in de *Nieuwe Wereldvertaling*.

Ten eerste is de vertaling gerechtvaardigd vanwege het ontbreken van het bepaalde lidwoord voor "God" in de laatste zin. Ten tweede geeft de *Nieuwe Wereldvertaling* (in de bijlage op pagina's 773-77) aanvullend bewijs: *An American Translation* geeft weer: "Het woord was goddelijk" en *A New Translation* door James Moffatt zegt: "de Logos

---

[25] Joseph Henry Thayer (ed. and trans,), *A Greek-English Lexicon of the New Testament Being Grimm's Wilke's Clavis Novi Testamenti (*fourth edition, Edinburgh: T & T. Clark, 1901), blz. 418. Hierna zal dit werk worden aangegeven met Grimm-Thayer.

[26] De 1961 herziene versie van de *New World Translation of the Holy Scriptures*, zegt: "In [the] beginning the Word was, and the Word was with God, and the Word was a god".

was goddelijk". Verschillende Griekse teksten worden eveneens geciteerd. De conclusie is dat "elke eerlijke persoon zal moeten toegeven dat Johannes, die zegt dat het Woord of de Logos "goddelijk was", niet zegt dat hij de God was ..." (blz. 773-74). Een voetnoot op pagina 776 geeft een lange lijst met teksten om aan te tonen dat de vertaling van de naamval in de *Nieuwe Wereldvertaling* terecht is.

Met de lezingen van *An American Translatio*n en *A New Translation,* die de weergave van de *New World Translation* van John 1 : 1 ondersteunen, is de neiging om liberalen voor ondersteuning in te roepen duidelijk. Er moet ook op worden gewezen dat de vertaling "goddelijk" misschien niet zegt dat Christus "de God" was voor de Getuigen, maar men moet verder gaan en zeggen dat het Grieks geen enkele rechtvaardiging voor een dergelijke lezing geeft! Het woord voor "goddelijk" is interpretatie, geen vertaling. Metzger schrijft:

> *Inzake Jn. 1,[1] trekt Colwell's onderzoek de juistheid in ernstige twijfel van vertalingen als "en de Logos was goddelijk" (Moffatt, Strachan), "en het Woord was goddelijk" (Goodspeed), en (de ergste van alles) "en het Woord was een god" (aldus de onlangs door de Jehovah's Getuigen gepubliceerde Nieuwe Wereldvertaling van de christelijke Griekse Geschriften [1950]).. [27]*

Aangaande het weglaten van het lidwoord stelt A.T. Robertson:

> *In de regel wordt het lidwoord niet gebruikt samen met het zelfstandig naamwoord, zelfs als het onderwerp bepaald is. Het lidwoord met de ene en niet met de andere betekent dat het verbonden zelfstandig naamwoord het onderwerp is. [28]*

---

[27] Bruce M. Metzger, "On the Translation of John 1 : 1" *The Expository Times*, 63:125, January, 1952.

[28] A.T. Robertson and W. Hersey Davis, *A New Short Grammar of the Greek Testament* (New York: Harper and Brothers Publishers, 1933), blz. 279.

De conclusies van Colwell aangaande de vertaling van het zelfstandig naamwoord zijn als volgt: "Een bepaald zelfstandig naamwoord heeft een lidwoord als het werkwoord volgt; het heeft geen lidwoord als het voorafgaat aan het werkwoord". [29]

> *... Een zelfstandig naamwoord dat aan het werkwoord voorafgaat, kan niet worden vertaald als een onbepaald of een "kwalitatief" zelfstandig naamwoord uitsluitend vanwege de afwezigheid van het lidwoord; als de context suggereert dat het naamwoord bepaald is, moet het worden vertaald als een bepaald zelfstandig naamwoord ondanks het ontbreken van het lidwoord* [30]

Over Johannes 1 : 1 zegt Colwell: "Het openingsvers van het Evangelie van Johannes bevat een van de vele passages waarin deze regel de vertaling van een predicaat als een bepaald zelfstandig naamwoord suggereert". [31] De regel van Colwell kent geen uitzondering in Johannes 1 : 1, omdat de context dit niet verreist. Dit wordt verder ondersteund aan het einde van het evangelie van Johannes in de verklaring van Thomas in Johannes 20 : 28. Geen van de voorbeelden van de Getuigen die in de bijlage van de *Nieuwe Wereldvertaling* worden aangehaald ter ondersteuning van de vertaling "een god" komen overeen. In alle gevallen, behalve drie (Johannes 1 : 21, 6 : 51 en 16 : 1, en dit zijn speciale gevallen), staat het bepaald zelfstandig naamwoord

---

[29] E.C. Colwell, "A Definite Rule for the Use of the Article in the Greek New Testament," *Journal of Biblical Literature*, 52:13, January, 1933.

[30] *Ibid.,* blz. 20.

[31] *Ibid.,* blz. 21.
Robert H. Countess maakte een studie getiteld "The Translation of *Theos* in the New World Translation." In de conclusie van de studie verklaarde Countess dat de NWT-weergave van Johannes 1 : 1 onfortuinlijk was "om verschillende redenen: (1) Het toont onwetendheid over een bepaalde nuance van de Griekse taal; (2) De vertalers hebben een principe vastgesteld met betrekking tot het lidwoord waaraan zij zelf 94% van de tijd ontrouw zijn geweest, en (3) De "religieuze voorkeur" van een cultus van het Ariaanse type heeft de weergave van een zeer belangrijke passage beïnvloed. Het "Voorwoord" van de NWT verwerpt elk vooroordeel of vooringenomenheid inzake de vertaling. Robert H. Countes, "The Translation of *Theos* in the New World Translation." *Bulletin of the Evangelical Theological Society*, 10:160, Summer, 1967.

Hoewel Countess de regel van Colwell niet als absoluut beschouwt, zegt hij wel: "Gezien de beschikbare gegevens moet men het echter eens zijn met Colwell wanneer hij zegt dat "En het Woord was God" misschien niet als vreemd wordt beschouwd in een evangelie dat besluit met de uitroep van Thomas in 20 : 28, *ho kurios mou kai ho theos mou" (ibid.)* Zie ook het artikel van Philip B. Harner in het maart 1973 nummer van *Journal of Biblical Literature*, blz. 75-87.

achter het werkwoord. Eigenlijk zijn de "bewijzen" van de Nieuwe Wereldvertaling bevestigingen dat de regel van Colwell deugdelijk is en dat de *Nieuwe Wereldvertaling* en *Diaglott*-weergaven moeten worden afgewezen. Daarom is het in het Grieks gebruikte "en het Woord was God" de juiste weergave.

Het is ook interessant om op te merken dat Johannes 1 : 1 niet het enige vers in het eerste hoofdstuk van Johannes is waar het lidwoord in het Grieks vóór *theos* wordt weggelaten. Er zijn vier voorbeelden hiervan in de verzen 6, 12, 13 en 18. Om een van deze te vertalen, zoals de Getuigen bij Johannes 1 : 1 gedaan hebben als 'een god', is niet te verdedigen, zoals de *Nieuwe-Wereldvertaling* zelf in deze verzen aantoont.

Op pagina 776 van de bijlage citeren de vertalers van de *New World Translation* de erkende autoriteit, A.T. Robertson, ter ondersteuning van hun "een god" vertaling: "Onder de oude schrijvers werd *ho theos* gebruikt om de god van de ware religie te onderscheiden van de mythologische goden". [32] (Vermoedelijk bewijzend dat God met het bepaald lidwoord moet worden onderscheiden van God zonder het lidwoord.) Wat de vertalers niet hebben opgenomen, was de verdere verklaring van Robertson: "In het NT echter, terwijl we *pros ton theon* hebben (Johannes 1 : 1, 2), is het veel gebruikelijker om gewoon *theos* te vinden, vooral in de Brieven". [33]

Op pagina's 774 en 775 citeren de vertalers Dana en Mantey die ze misbruiken, zoals een controle van deze citaten aantoont. [34]

Aan dit bewijs kan ook het gewicht van de overgrote meerderheid van de nu bestaande vertalingen en versies worden toegevoegd, evenals bijna elke erkende geleerde in het Grieks. De schrijver heeft meer dan twintig vertalingen gecontroleerd, evenals vele commentaren op basis van het Grieks, en in steeds (behalve Moffatt en

---

[32] A.T. Robertson, *A Grammar of the Greek New Testament in the Light of Historical Research* (fourth edition; New York: George H. Doran Company, 1923), blz. 761. Arndt-Gingrich stelt dat *theos* wordt gebruikt voor "de ware God, soms met, soms zonder het lidwoord". Arndt-Gingrich, *op. cit.,* blz. 357.

[33] Robertson, *loc. cit.*

[34] Cf.H.E. Dana and Julius R. Mantey, *A Manual Grammar of the Greek New Testament* (New York: The Macmillian Company, 1955), blz. 140, 148, 149. Zie Dr. Mantey's eigen reactie in M. van Buskirk's *The Scholastic Dishonesty of The Watchtower* (Cans, P.O. Box 1783, Santa Ana, Calif. 92702).

Goodspeed) werd de vertaling "het Woord was God" of het equivalent daarvan gevonden. [35]

Een van de sterkste argumenten tegen de lezing van de *Nieuwe Wereldvertaling* is het feit dat een dergelijke verklaring absoluut afschuwelijk zou zijn in het Joodse gehoor. De Joden waren streng monotheïsten en het aanvaarden van de vertaling van de Getuigen zou Johannes schuldig maken aan polytheïsme. Het Nieuwe Testament maakt duidelijk dat de gelovigen Christus aanbaden (Matthéüs 14 : 33; 28 : 9, 17; Johannes 20 : 28). [36]

Op pagina 107 introduceren de Jehovah's Getuigen nog vier verzen, waarvan er drie verkeerd worden begrepen. Het argument is als volgt: (1) "Psalm 90 : 2 verklaart dat 'God van eeuwigheid tot eeuwigheid is'." (2) Als dit waar is, zou Jezus geen God kunnen zijn, want Hij had een begin. (3) Het bewijs dat Jezus Christus een begin had, wordt gevonden in Openbaring 3 : 14; Johannes 1 : 14; en Kolossenzen 1 : 15.

Openbaring 3 : 14 wordt geciteerd volgens de weergave van de *Nieuwe Wereldvertaling,* die Christus "het begin van de schepping door God" maakt. Op het eerste gezicht lijkt dit vers te zeggen dat Christus de eerste schepping van God was, maar een onderzoek van de Schrift laat zien dat dit begrip niet aanvaardbaar is. Het eerste dat fout is, is de vertaling van het vers. De vertaling "door God" kan niet worden gerechtvaardigd, want de genitief (= tweede naamval) *tou theou* betekent "van God" en niet "door God". Voor de door de Getuigen gegeven vertaling zou de genitief het woord *hupo* ervoor vereisen en dat woord wordt niet gevonden in de passage. [37] Het tweede woord dat verkeerd wordt begrepen is het Griekse woord *arche*, vertaald met "begin". Wat het woord in deze context betreft, definieert Grimm-Thayer: "*Dat doordat alles begint bij, de oorsprong,* actieve *oorzaak*. ..." [38] A.T. Robertson, die commentaar geeft op Openbaring 3 : 14, verwerpt specifiek het standpunt van de Getuigen:

---

[35] Een interessante en informatieve presentatie over de godheid van Christus met speciale verwijzing naar Johannes 1 : 1 en het officiële antwoord van de Getuigen is te vinden in het artikel van Victor Perry, "Jehovah's Witnesses and the Deity of Christ," *The Evangelical Quarterly*, 35:15-22, Januari - Maart, 1963.

[36] Zie voor een uitstekende presentatie over aanbidding van Christus: Anthony A. Hoekema, *The Four Major Cults* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1983), blz. 339-44.

[37] Dana and Mantey, *op, cit.*, blz. 112: "In feite wordt tussenkomst vaker met behulp van *hupo* uitgedrukt dan met alle andere methoden bij elkaar."

[38] Grimm-Thayer, *op. cit.*, blz. 77.

Niet "de eerste van schepselen", zoals de Ariërs en de Unitariërs nu doen, maar de oorspronkelijke bron van schepping, door wie God werkt (Kolossenzen 1 : 15, 18, waarschijnlijk bekend bij de Laodiceërs, Johannes 1 : 3; Hebreeën 1 : 2, zoals duidelijk wordt gemaakt door 1 : 18; 2 : 8; 3 : 21; 5 : 13). [39]

Dus Christus krijgt de term "oorspronkelijke bron van schepping", door wie God de Vader werkt en niet een schepsel dat door God is geschapen. Johannes 1 : 3 is een uiteenzetting van dit vers.

Johannes 1 : 14, dat spreekt over Jezus Christus die de "enige verwekte van de Vader" is, wordt door de Getuigen geïnterpreteerd als een teken dat Christus is geschapen. Het Griekse woord voor "eniggeboren" is *monogenes*. De betekenis van het woord, zoals gevonden in de meest wetenschappelijke werken, is "slechts één in zijn soort, uniek." Zoals Arndt-Gingrich opmerkt, wordt het woord *monogenes* alleen door Jezus in de het schrijven van Johannes gebruikt. En de betekenissen "*alleen, uniek*" kunnen behoorlijk toereikend zijn over waar het hier voorkomt." [40] Grimm-Thayer geeft het woord "*single, alleen in zijn soort, de enige* ..." [41]

In Kolossenzen 1 : 15 zien de Getuigen dat "de eerstgeborene van elk schepsel", toegepast op Christus, betekent dat Christus werd geschapen. Dat dit niet de bedoeling van het woord is, blijkt eenvoudig uit onderzoek. Het woord voor "eerstgeborene" is *prototokos*. Metzger zet de bewering van de Getuigen opzij als hij schrijft: "In feite verschijnt het werkwoord "scheppen", i.v.m. de relatie van de Zoon van God tot de Vader, hier niet en nergens anders in het Nieuwe Testament." [42] Als Paulus had willen spreken over Christus die geschapen was, dan had hij een woord beschikbaar, *protoktistos*. Het idee dat door het woord in Kolossenzen 1 : 15 wordt

---

[39] A.T. Robertson, *Word Pictures in the New Testament* (New York; Harper and Brothers, 1933), VI 321. Cremer stelt dat *arche* in Openbaring 3 : 14 "het causale verband van Christus tot de schepping van God weergeeft ..." *Hermann Cremer, Biblio-Theological Lexicon of New Testament Greek*, trans. William Urwick (fourth English edition; Edinburgh: T.&T. Clark, 1895), blz. 115.

[40] Arndt-Gingrich, *op. cit.*, blz. 529. Zie voor een uitgebreide discussie over *monogenes* Martin and Klann, *op. cit.,* blz. 190-96.

[41] Grimm-Thayer, *op. cit.*, p. 417.

[42] B.M. Metzger, "The Jehovah's Witnesses and Jesus Christ", *Theology Today*, 10:76, 77, April, 1953.

overgebracht is: vóór alle schepping en soevereiniteit over alles wat geschapen is. Lightfoot maakt dit duidelijk:

> *... Het verklaart het absolute vóórbestaan (pre-existentie) van de Zoon. Op het eerste gezicht lijkt het erop dat Christus hier wordt beschouwd als onderdeel, hoewel de vroegste, van geschapen wezens. Deze interpretatie is echter niet vereist door de uitdrukking zelf. ... Gods "eerstgeborene" is de natuurlijke heerser, het erkende hoofd van Gods huishouden.* [43]

Op pagina 107 behandelt *Let God Be True* de Heilige Geest. Met 1 Johannes 5 : 7 wordt er geen afbreuk gedaan aan het schriftuurlijke bewijs van de persoonlijkheid van de Heilige Geest. Opnieuw wordt de orthodoxie verkeerd voorgesteld, zoals de tekst zegt: "De algemene gedachte over de "Heilige Geest" is dat het een geestelijk persoon is ..." Merk op hoe de tekst over de Geest spreekt als "het". Na een reeks gevolgtrekkingen, zonder het citeren van enige Schriftplaats, concludeert *Let God Be True*: "Dus de heilige geest is de onzichtbare actieve kracht van de Almachtige God, die zijn dienaren beweegt om zijn wil te doen" (blz. 108).

Wat zeggen de Schriften over de persoonlijkheid van de Heilige Geest? [44] Kan uit de Schrift worden aangetoond dat de Heilige Geest een persoon is? Hele boeken zijn geschreven om de Bijbel en de persoon en het werk van de Heilige Geest te presenteren. De beperkte ruimte staat slechts een korte presentatie toe.

1. De Heilige Geest fungeert als een persoon en bezit de eigenschappen van een persoonlijkheid. (a) Hij onderwijst en brengt herinnering (Johannes 14 : 26). "Maar de helper, de heilige geest die de Vader in mijn naam zal zenden, dat men U alle dingen zal leren en alle dingen die IK U vertelde" in UW gedachten zal terugbrengen" (NWT). Merk op dat zelfs de Nieuwe Wereldvertaling "de helper" en "die'" moet zeggen. (b) Hij leidt, spreekt en hoort (Johannes 16 : 13):

---

[43] J.B. Lightfoot, *Saint Paul's Epistles to the Colossians and to Philemon* (revised text; Grand Rapids: Zondervan Publishing House, [n. d.]), blz. 146, 147. Zie voor een verdere verhandeling over *prototokos*, Cremer, *op. cit.*, blz. 555-6; Amdt-Gingrich, *op. cit.*, blz. 734.

[44] Persoonlijkheid wordt aangetoond door de toepassing van persoonlijke termen op de Heilige Geest, die het idee overbrengen van intellect, gevoeligheid en wil.

Wanneer die echter arriveert, de geest van de waarheid, zal hij U in de hele waarheid leiden, want hij zal niet spreken uit zijn eigen aandrang, maar de dingen hij hoort, zal hij spreken, en hij zal u de komende dingen verklaren [NWT].

Let op: de Heilige Geest "hij zal u leiden", "hij zal niet spreken vanuit zijn eigen aandrang", "hij hoort" en "hij zal verklaren." Handelingen 10 : 19: "... De geest zei ... (NWT). (C) Hij komt tussenbeide (Romeinen 8 : 26)." ... Maar de geest zelf pleit voor ons met onuitgesproken verzuchtingen" (NWT). Het volgende vers laat duidelijk het onderscheid van persoonlijkheden zien: "Maar hij [Jehovah] die de harten onderzoekt, weet wat de betekenis van de geest is, omdat [de Geest] in overeenstemming met God pleit t.b.v. heiligen" (NWT). Het woord vertaald met "pleiten" is *entugchano,* wat betekent tussenbeide komen of pleiten voor iemand. [45] Hetzelfde woord wordt in Hebreeën 7 : 25 gebruikt inzake Christus: "Bijgevolg is hij ook in staat om volledig degenen te bewaren die God via hem benaderen, omdat hij altijd voor hen pleit." (NWT). Romeinen 8 : 34 spreekt van Christus "die aan de rechterhand van God is, die ook voor ons pleit. "Het is in de gedachten van deze schrijver belachelijk te zeggen dat de "onzichtbare actieve kracht van God" tussenbeide komt namens de mens voor God, tenzij de Geest een persoon is! (d) Hij verbiedt bepaalde acties (Handelingen 16 : 6, 7). "... Ze waren verboden om te spreken door de heilige geest, ... maar de geest van Jezus stond hen niet toe" (NWT). (e) Hij zendt in de dienst (Handelingen 13 : 4). "Dienovereenkomstig worden deze mannen uitgezonden door de heilige geest ..." (NWT). (f) Hij zoekt (1 Korinthiërs 2 : 10). "... Want de geest onderzoekt alle dingen, zelfs de diepe dingen Gods" (NWT). (g) Hij benoemt en besluit (1 Korinthiërs 12 : 11). "Maar dat alles is het werk van één en dezelfde geest, die deze gaven aan iedereen afzonderlijk uitdeelt, zoals hij het wil" (NWT). Dit vers maakt duidelijk dat de Heilige Geest een wil heeft. Dit woord wordt gebruikt voor een persoon, voor God en voor Christus. [46] (h) De Heilige Geest is "een andere helper", "trooster" of "voorspraak" (Johannes 14 : 16, 26; 15 : 26; 16 : 7). Met "een andere" (*allos*), "een ander van hetzelfde soort", identificeerde Christus zich ook als een "voorspraak" of "trooster". (Zie ook 1 Johannes 2 : 1.) (i) De Heilige Geest wordt samen met personen geclassificeerd alsof Hij een persoon is (Handelingen 15 : 28). "Want de heilige geest en wijzelf hebben er de voorkeur aan gegeven U geen verdere

---

[45] Amdt-Gingrich, *op. cit.*, blz, 269.

[46] *Ibid.,* blz. 145, 146.

last toe te voegen ..." (NWT). (j) De Heilige Geest wordt geïdentificeerd als een persoon in de doopformule (Matthéüs 28 : 19). "Ga daarom en maak discipelen van alle naties, doop hen in de naam van de Vader en van de Zoon en van de heilige geest ..." (NWT). Het vers wordt belachelijk als het wordt gelezen "ze dopen in de naam van de Vader en van de Zoon en van de "onzichtbare actieve kracht van God"."

2. De Heilige Geest kan als een persoon worden behandeld. (a) Hij kan bedroefd zijn (Efeze 4 : 30). "En bedroef Gods heilige geest niet..." (NWT). (b) De Heilige Geest kan worden gelasterd (Matthéüs 12 : 31). "... als iemand tegen de geest lastert, zal dat hem niet worden vergeven" (NWT). (c) De Heilige Geest kan worden voorgelogen (Handelingen 5 : 3). (d) De Heilige Geest kan worden beledigd of verontwaardigd (Hebreeën 10 : 29). (e) De Geest kan worden weerstaan (Handelingen 7 : 51). "... en JULLIE verzetten je altijd tegen de heilige geest ..." (NWT).

3. De Heilige Geest wordt soms geïdentificeerd door het gebruik van het mannelijk aanwijzend voornaamwoord, zoals in Johannes 14 : 26; 15 : 26; 16 : 7, 8, 13 en 14. Hoewel de *Nieuwe Wereldvertaling* probeert het gebruik van het mannelijke voornaamwoord in deze passages te verklaren, toont A.T. Robertson aan dat het gebruik ervan het bewijs is voor de persoonlijkheid van de Heilige Geest:

> *Twee passages in Johannes vragen om een opmerking, voor zover zij betrekking hebben op de persoonlijkheid van de Heilige Geest. In 14 : 26 ... de betrekkelijk voornaamwoord ho volgt op het grammaticale geslacht van pneuma. Ekeinos slaat echter pneuma over en pakt terug op het geslacht van parakletos. In 16 : 13 doet zich een meer treffend voorbeeld voor ... Hier moet men zes regels teruggaan naar ekeinos en zeven naar parakletos. Het is daarom duidelijker in deze passage dat Johannes doelt op de persoonlijkheid van de Heilige Geest, als het grammaticale geslacht zo gemakkelijk opgeroepen kan worden voor ekeino. Cf. ho in Johannes 14 : 17, 26 en auto in 14 : 17.* [47]

De persoonlijkheid van de Geest is duidelijk duidelijk voor iedereen die het Woord van God neemt voor wat het zegt. Alleen wanneer de Bijbel in twijfel wordt getrokken en zijn getuigenis opzij wordt gezet, wordt de persoonlijkheid van de Geest niet gezien. Het mag ook worden toegevoegd dat de verzen die zijn aangehaald over de

---

[47] Robertson, Grammar, *op. cit.*, blz. 708, 709.

persoonlijkheid van de Geest in een verzwakte vorm voorkomen in de *Nieuwe Wereldvertaling*, maar toch is de leer duidelijk.

De godheid van de Geest wordt ook afdoende aangetoond door het voorgaande materiaal dat Zijn persoonlijkheid demonstreert. De Bijbel laat verder zien: (a) De Heilige Geest wordt God genoemd en draagt namen die God toebehoren (Handelingen 5 : 3, 4, 9; 2 Korinthiërs 3 : 17, 18). (b) Goddelijke attributen worden toegeschreven aan de Geest (1 Korinthiërs 2 : 11; 12 : 11). (c) Goddelijke werken worden toegeschreven aan de Heilige Geest (Genesis 1 : 2; Johannes 3 : 3, 8).

De resterende drie en een halve pagina's van *Let God Be True* zijn gewijd aan vragen en misrepresentaties die bijna te pijnlijk zijn om op te nemen, zoals: "Als Jezus God was, was God dood en in het graf tijdens Jezus dood" (blz. 109). De dood wordt hier gepresenteerd als het stopzetten van het bestaan en opnieuw geven de Getuigen zo een verkeerde voorstelling van de orthodoxie.

Het volgende is gevonden in de presentatie van de Getuigen over de Drie-eenheid in *Let God Be True*. Het boek stelt de orthodoxie verkeerd voor en verdraait het; het trekt verzen uit de context en geeft betekenissen aan woorden die nooit zo bedoeld waren; het stelt vaak de autoriteiten voor die het citeert; het komt tot conclusies na het aanbieden van niet één splinter van bewijs; het geeft een verkeerd begrip van de kerkgeschiedenis; het ontwijkt de schriftuurlijke oppositie van zijn tegenstanders; het introduceert het mormonisme als orthodox; het roept ongelovigen en sceptici op als bondgenoten bij het vasthouden van gewone overtuigingen; het toont een bijna volledige onwetendheid van de Griekse grammatica en vocabulaire. Dit hoofdstuk is typerend voor dat wat in het hele boek wordt aangeboden!

Een verdere presentatie van de Drie-eenheid

Boeken vol zijn er geschreven over de schriftuurlijke leer van de Drie-eenheid. Het volgende is niet bedoeld als een volledige uiteenzetting van de leer, maar slechts als een korte presentatie om enkele veelgestelde vragen en problemen van de Getuigen te beantwoorden.

De moeilijkheid om de leer uiteen te zetten (het gebrek aan eenvoud). C.S. Lewis toont de positie van de orthodoxie als hij schrijft:

Als het christendom iets was dat we verzonnen, zouden we het natuurlijk gemakkelijker kunnen maken. Maar dat is het niet. Wij kunnen eenvoudig niet concurreren met mensen die religies uitvinden. Hoe zouden we dat kunnen? We hebben te maken met Feiten. Natuurlijk kan iedereen het simpel houden als hij zich niet druk hoeft te maken over feiten! [48]

De Drie-eenheid een mysterie. In welke zin gebruiken de predikant of theoloog de term "mysterie" wanneer hij spreekt over de Drie-eenheid? De Drie-eenheid is een mysterie omdat het een feit is waarover de mens een bepaalde kennis heeft, maar samen met de kennis is hij ook in belangrijke mate onwetend; de mens heeft kennis, maar geen volledige kennis. Het is niet tegenstrijdig, maar gaat het menselijk begrip te boven. Een beeld van God dat volledig wordt begrepen door de rede van de mens, kan geen beeld zijn van een God die oneindig is. Een God die volledig wordt begrepen, is een God naar het beeld van de mens. Wanneer theologie over mysterie spreekt, zoals het spreekt over de Drie-eenheid, dan beschrijft het niet iets dat alleen theologisch is. Het hele universum is gevuld met mysteries; dingen die gedeeltelijk bekend zijn, maar niet volledig worden begrepen. De leer van de Drie-eenheid, zoals soms uiteengezet, lijkt tegenstrijdig. De fout ligt niet in de leer, maar in de ontoereikendheid van de taal om het oneindige uit te drukken. Om uitvoerig te citeren uit Leonard Hodgson als hij het mysterie van de Drie-eenheid bespreekt:

Er is in de wereld al het verschil tussen een mysterie dat ondanks de erkende irrationaliteit zou bestaan en een mysterie dat wordt erkend omdat men gelooft dat het een rationaliteit belichaamt die we nog niet voldoende ervaren en geleerd hebben om te bevatten.

... Je ontmoet vaak mensen die lijken te denken dat de leer van de Drie-eenheid een belemmering is voor het eenvoudige geloof van de christelijke gelovige, omdat ze dit denken omdat ze aannemen dat de eenheden van onze ervaring van het eenvoudige type zijn en de complexe eenheid van de Drie-eenheid een verzinsel van de kerkelijke verbeelding ... we hebben geen echte ervaring met enige bestaande eenheid in deze wereld van ruimte en tijd die niet van het organische type is. ... Als een van de twee soorten eenheid een verzinsel van de menselijke verbeelding moet worden genoemd, heeft de absoluut

[48] C.S. Lewis, *Beyond Personality* (New York: The Macmillan Co., 1945), blz. 13.

> *eenvoudige en ongedifferentieerde eenheid van de wiskundige de grotere claim op die status.* [49]

Enkele interessante citaten en referenties gevonden in de Wachttoren-publicaties. Een punt dat in de Wachttoren-publicaties over Jesaja 9 : 6, Johannes 1 : 1 en 20 : 28 enz. wordt gemaakt, is dat Jezus Christus een "machtige God" is, maar niet "de Almachtige God". [50] "Het vers in Openbaring 1 : 8 luidt in de *Nieuwe Wereldvertaling*: "Ik ben de Alpha en de Omega, zegt Jehovah God, Degene die is en wie was en die komt, de Almachtige." Dit is één geval waarin de vertaling van de Getuigen "Jehovah" voor "Heer" heeft ingevoegd. Dit vers werd op Jezus Christus toegepast door Charles Taze Russell, die schreef:

> *Het is sinds Zijn opstanding dat de boodschap is uitgegaan: "Alle macht in hemel en op aarde is Mij gegeven." (Matthéüs 28 : 18) Daarom kon hij pas sindsdien de Almachtige worden genoemd.* [51]

Dus zelfs Russell schreef de titel "Almachtig" toe aan Christus, en om consistent te zijn zou Christus hier volgens Russell "Heere (Lord) God Almachtig" worden genoemd. [52] Een verwijzing in de kantlijn naar dit vers in de *Nieuwe Wereldvertaling* citeert Matthéüs 24 : 30, die spreekt over Jezus Christus. Een andere kantlijn-verwijzing in dit vers citeert Openbaring 21 : 6: "... Ik ben de Alpha en de Omega, het begin en het

---

[49] Leonard Hodgson, *The Doctrine of the Trinity - Croall Lectures 1942-1943* (London: Nisbet and Co., Ltd., 1943), blz. 93, 94.

[50] *Let God Be True, op. cit.*, blz. 32, 33.

[51] Zion's Watch Tower, April 15, 1893, blz. 115, quoted in C.J. Woodworth and George H. Fisher (comp. and ed.), *The Finished Mystery* (Vol. VII of *Studies in the Scriptures*. 7 vols; Brooklyn: International Bible Students Association, 1917), blz. 15.
De Dawn Bible Students accepteren nog steeds Russell's interpretatie van Openbaring 1 : 8: "De spreker in deze tekst lijkt duidelijk de opgestane Jezus te zijn. (Zie vs. 10, 11)" The Dawn, 34:56, May, 1966.

[52] De Getuigen beseffen de implicaties van deze titels wanneer ze op Christus worden toegepast en ontkennen momenteel dat Christus in Openbaring 1 : 8 wordt aangesproken als "Alpha en de Omega"; 21 : 6 en 22 : 13. De titel "de eerste en de laatste", wanneer toegepast op Christus in Openbaring 1 : 17 en 2 : 8, wordt door de Getuigen gezien als "beperkt in betekenis door de associatie met de opstanding". In Openbaring 22 : 18, die zij op Jehovah toepassen, wordt de betekenis van dezelfde titel gezien als zonder beperkingen. *Awake!* 47 : 27, 28, 8 juni 1966.

einde." Russell begrijpt dat deze titel door Christus wordt gebruikt. [53] Openbaring 22 : 13 zegt: "Ik ben de Alpha en de Omega, de eerste en de laatste, het begin en het einde". Russell begrijpt ook dat dit over Christus gaat.' [54] De drievoudige titel in dit vers is de titel die alleen Jehovah God kon dragen, maar de titel wordt hier op Christus toegepast. De kantlijn-verwijzingen in de NWT citeren Openbaring 1 : 8 en Jesaja 48: 12. Het vers in Openbaring is al onderzocht en de laatste verwijzing komt overeen met "Ik ben de eerste en de laatste", Jehovah in het Oude Testament.

Dat Openbaring 22 : 12 verwijst naar Jezus Christus (en daarom ook vers 13) moet gezien worden als dit vers vergeleken wordt met Openbaring 2 : 18-23, 22 : 20 en 22: 7. *The Finished Mystery*, commentaar gevend op Openbaring 22 : 7, vermeldt: "Zie Openbaring 16 : 15; 22 : 10, 12, 20. Jezus is de spreker." [55]

In Openbaring 2 : 18-23 (NWT) wordt de spreker duidelijk geïdentificeerd als "de Zoon van God ..." (2 : 18). In vers 23 zegt de Zoon van God: "'... Ik ben het die de diepste gedachten en harten onderzoekt, en ik zal U individueel geven naar UW daden'." De marginale verwijzingen in de NWT citeren verschillende passages. Elk vers uit het Oude Testament verwijst naar Jehovah God!

Als Christus "Alfa en Omega", "Eerste en Laatste", "Begin en Einde", enz. wordt genoemd, kan men niets anders concluderen dan dat Jezus Christus God is!

Enkele indicaties uit het Oude Testament van de Drie-eenheid. 1. De eenheid van God (Deuteronomium 6 : 4): "Luister, o Israël: Jehovah, onze God, is één Jehovah" (NWT). Een alternatieve lezing is: "Jehovah is onze God; Jehovah is één." Maar zelfs dit woord voor "één" (*echod*) drukt een samengestelde eenheid uit. Dat dit woord niet gaat over absolute eenheid, maar eenheid uitdrukt, is te zien aan het gebruik van het woord in bijvoorbeeld Genesis 1 : 5 en 2 : 24. In de eerste tekst worden dag en nacht door *echod* letterlijk tot een samengestelde eenheid verenigd in "dag één." De tweede tekst spreekt over man en vrouw, die zich verenigen en "één vlees worden" (NWT). De passage bekijkt twee individuen die een echte eenheid vormen. Ezra 2 : 64 toont duidelijk het gebruik van *echod*, omdat het letterlijk vertaald wordt: "En de hele

---

[53] *The Finished Mystery, op. cit.*, p. 318.

[54] *Ibid.,* blz. 336.

[55] *Ibid.,* blz. 334.

vergadering was als één." [56] Het woord voor absolute eenheid (*yachid*), hoewel het twaalf keer voorkomt, is nooit gebruikt om de eenheid van Jehovah aan te geven.

2. Het meervoudig zelfstandig naamwoord *Elohim* wordt gebruikt met het meervoudig werkwoord. Dit meervoudig zelfstandig naamwoord en werkwoord zijn belangrijk, want de Getuigen zeggen: "... De trinitariërs beweren dat het gebruik van *Elohim* met een enkelvoudig werkwoord betekent dat er drie, gelijk van oorsprong, en gelijkwaardig, Personen in één God zijn ..." [57] De Getuigen, en anderen, hebben geprobeerd van het meervoud een majesteitsmeervoud te maken: "De vorm van de titel *Elohim* is meervoud, het meervoud van voortreffelijkheid of majesteit en niet om een meervoudige persoonlijkheid aan te duiden." [58] Dat dit niet het geval is, wordt opgemerkt door Knight als hij schrijft:

> *Sommigen hebben bijvoorbeeld gesuggereerd dat het woord een majesteitsmeervoud is. Maar dat is zeker een moderne manier van denken in de Hebreeuwse taal. De koningen van Israël en Juda worden altijd aan de orde gesteld in het enkelvoud in onze bijbelverslagen.* [59]

Het gebruik van het meervoudig zelfstandig naamwoord wordt gezien in verzen zoals Genesis 35 : 7 en 20 : 13. Het gebruik van het meervoud en werkwoord is een duidelijke indicatie van de Drie-eenheid in het licht van het Nieuwe Testament.

3. Meervoudige zelfstandig naamwoorden worden gebruikt in passages die naar God verwijzen: "... Laten we de mens naar ons beeld maken naar onze gelijkenis ..." (Genesis 1 : 26 NWT). "'... De man is geworden als een van ons ..." (Genesis 3 : 22 NWT). Genesis 11: 7, 8 is ook belangrijk: "... Laten we naar beneden gaan en daar hun taal verwarren. ... Daarom verstrooide Jehovah hen ..." (NWT). Deze verzen laten duidelijk de veelheid in de Godheid zien.

---

[56] Voor een bespreking van de basisbetekenis van *echod* en de vertaling ervan: David L. Cooper, *The Eternal God Revealing Himself* (Harrisburg, Pa.: The Evangelical Press, 1928), blz. 50-60.

[57] *New Heavens and a New Earth* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society, Inc., 1953), blz. 36.

[58] *New World Translation of the Hebrew Scriptures* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society, 1953) , I, blz. 29.

[59] G.A.F. Knight, *A Biblical Approach to the Doctrine of the Trinity* (Scottish Journal of Theology Occasional Papers No. 1. Edinburgh: Oliver and Boyd Ltd., 1953), blz. 20.

4. De Heilige Geest onderscheidt zich van Jehovah God. De persoon van de Heilige Geest is verborgen in de weergave van de *Nieuwe Wereldvertaling* van Genesis 1 : 2, waar de Getuigen "Gods actieve kracht" vertalen. De Geest van God onderscheidt zich van God in passages als: Genesis 1 : 2; Psalm 51 : 11; Jesaja 11 : 1, 2 en 48 : 16.

5. Oudtestamentische passages verenigen de drie Personen. De Zoon van God zegt: "Kom naar mij toe, hoor dit; vanaf het begin heb ik niet in het geheim gesproken; vanaf de tijd dat het was, ben ik daar; en nu heeft de Heer Jehovah mij en zijn Geest gezonden "(Jesaja 48 : 16 ASV), Jesaja 63 : 8-10 is ook heel duidelijk; God wordt gezien als de "Redder", de Zoon van God wordt gezien als "de engel van zijn aanwezigheid" en in vers 10 wordt de Heilige Geest genoemd.

De engel van Jehovah wordt geïdentificeerd als Jehovah. Voor de Getuigen is "De engel van Jehovah" ("Jehovah's engel") Jezus Christus in zijn voormenselijke gedaante. [60] Door dit standpunt in te nemen, geven de Getuigen zelf onweerlegbaar bewijs dat Jezus Christus Jehovah is! In de volgende presentatie wordt de *Nieuwe Wereldvertaling van de Hebreeuwse Geschriften* gebruikt. De Theofanieën of Christofanieën die worden gepresenteerd, worden vermeld in de volgorde waarin ze verschijnen.

1. Genesis 16 : 7-14. In de verzen 10-12 spreekt "Jehovah's engel". Vers 13 zegt: "Toen begon zij [Sarah] de naam van Jehovah te noemen, die tot haar sprak ..."

2. Genesis 21 : 17-19. De engel van God wordt geïdentificeerd met God.

3. Genesis 22 : 11-18. De engel van Jehovah is de spreekbuis van God en hij gebruikt de eerste persoon alsof Jehovah spreekt. Abraham ontvangt en aanvaardt de verschijning als een Theofanie van Jehovah zelf (vers 14).

4. Genesis 31 : 11-13. De engel van God spreekt tot Jakob en zegt: "Ik ben de God van Bethel ..." (vers 13). "De God van Bethel" (Genesis 28) kan niemand minder zijn dan Jehovah!

5. Genesis 32 : 24-30. Jakob worstelt met "een man" (vers 24), maar verkondigt in vers 30: "Ik heb God van aangezicht tot aangezicht gezien ..." Hosea 12 : 4, 5 identificeert de man als de engel van Jehovah - Jehovah zelf.

---

[60] *New Heavens and a New Earth, op. cit.*, p. 27.

6. Genesis 48 : 15, 16. Jakob associeert de "engel" (Engel van Jehovah) met God als een instrument van verlossing. De enige *goel* van de mens is Jehovah God (Jesaja 44 : 6).

7. Exodus 3 : 2-6. In vers 2 verschijnt de Engel van Jehovah aan Mozes, maar het is als Jehovah en als God zoals de goddelijke bezoeker spreekt (vers 4).

8. Exodus 14 : 19-24. In vers 19 maakt het verslag duidelijk dat het "de engel van God was die het kamp van Israël voorging ..." In Exodus 13 : 21 "ging Jehovah hen voor. ..." Zie ook 14 : 24, waardoor Jehovah in dezelfde positie wordt geplaatst als de engel van Jehovah (14 : 19).

9. Richteren 2 : 1-5. De engel van Jehovah spreekt als Jehovah.

10. Rechters 6 : 11-24. In de verzen 11 en 12 onderscheidt "Jehovah's engel" zich van Jehovah. In vers 14 wordt "Jehovah's engel" Jehovah zelf. In vers 22 worden "Jehovah's engel" en "Heer Jehovah" allebei ter sprake gebracht. Vers 23 gaat alleen terug naar Jehovah, en het volgende vers vermeldt: "Gideon bouwde daar een altaar voor Jehovah ..."

11. Rechters 13 : 2-23. In vers 3 verschijnt "Jehovah's engel" aan Manoah en hij wordt door Manoah een "man van God" genoemd. De engel wordt vaak "Jehovah's engel" genoemd en in vers 22 zegt Manoah: "We zullen zekerlijk sterven, omdat het God is die we hebben gezien."

Uitgaande van het eigen standpunt van de Getuigen dat de Engel van Jehovah Jezus Christus was, is er geen andere conclusie mogelijk dan dat de Jehovah van het Oude Testament de Here Jezus Christus van het Nieuwe Testament is.

De identificatie van Christus met Jehovah in het Nieuwe Testament. De schrijvers van het Nieuwe Testament passen vaak schriftgedeelten uit het Oude Testament toe, die naar Jehovah verwijzen, maar die in het Nieuwe Testament naar Christus verwijzen. [61] (1) Mattheüs 3 : 3, Markus 1 : 2, 3, Lukas 3 : 4 en Johannes 1 : 23 citeren allemaal Jesaja 40 : 3: "Luister! Iemand roept in de woestijn: maak de weg van Jehovah vrij, GIJ mensen! Maak voor onze God een rechte hoofdweg door de wildernis." (NWT) (2)

---

[61] Voor een uitgebreide studie en een index van verzen die verder gaan dan het hier gepresenteerde, zie: Edward W. Eckman, "The Identification of Christ with *Yahweh* by New Testament Writers", *The Gordon Review*, 6: 145-53. Zomer, 1964.

Maleachi 3 : 1 (toegepast op Johannes in Matthéüs 11 : 10) en 4 : 5, 6 wordt geciteerd in Lukas 1 : 17:

> *Ook zal hij voor hem gaan met Elia's geest en kracht, om de harten van vaders terug te brengen naar kinderen en de ongehoorzamen naar praktische wijsheid van rechtvaardigen, om zich voor te bereiden op Jehovah, een voorbereid volk [NWT].*

Als de zin "zal hij voor hem gaan" gekoppeld wordt aan Maleachi 3 : 1 (waar Jehovah zegt "en hij moet een mij een weg bereiden") dan wordt gezien dat Christus niet slechts een vertegenwoordiger is, maar Hij wordt geïdentificeerd met Jehovah. (3) Hebreeën 1 : 10-12 gericht tot Christus, is een citaat uit Psalm 102 : 25-27. Psalm 102 is gericht tot Jehovah (vers 1, "O Jehovah" NWT) en de naam "Jehovah" wordt elders in de Psalm genoemd. Wat de schrijver van de Psalm van Jehovah heeft verklaard, wordt in Hebreeën door Christus verklaard (1 : 8 e.v.). (4) Het citaat in 1 Petrus 2 : 3 van Psalm 34 : 8 is onmiskenbaar. In de kantlijn maakt de NWT de verbinding. Psalm 34 : 8 zegt gedeeltelijk: "O SMAAK en zie dat Jehovah goed is ..." (NWT). De context van 1 Petrus 2 identificeert duidelijk de "Heer" daar als Jezus Christus. De Getuigen begrijpen ook de context op dezelfde manier, door 1 Petrus 2 : 4-6 op Christus toe te passen. [62] Waarom wordt "Heer" in 1 Petrus 2 : 3 niet vertaald met "Jehovah"? (5) Jesaja 6 : 1, 8, 10, dat vertelt over Jesaja's visioen van de glorie van Jehovah, wordt door Johannes (Johannes 12 : 37-41) uitgelegd als de glorie van Jezus Christus. Let vooral op vers 41. (6) Andere voorbeelden van Christus identificatie met Jehovah zijn: Jesaja 45 : 23, geciteerd in Filippenzen 2 : 10 e.v.; Joël 2 : 32, geciteerd in Romeinen 10 : 13 en Jesaja 45 : 23, geciteerd in Romeinen 14 : 11. [63]

De voorgaande verzen zijn slechts een voorbeeld van de vele die in het Nieuwe Testament worden gevonden.

Jezus Christus aangesproken als God. Het getuigenis van de godheid van Christus is zo groot dat als bewezen kon worden dat Jezus Christus nooit als "God" werd

---

[62] *The Watchtower*, 86:749, December 15, 1965. Het is interessant dat de *Watch Tower Publications Index* geen vermeldingen bevatten onder 1 Petrus 2 : 3. Hetzelfde geldt voor Russell's *Studies in the Scriptures*.

[63] In Romeinen 10 : 13 en 14 : 11 vertroebelt de NWT de waarheid door "Jehovah" in te voegen in plaats van "Heer". Beide verzen gaan over Christus. C.T. Russell was eerlijk genoeg om dit te erkennen. Zie: *Studies in the Scriptures*, I, blz. 100, 101; III, blz. 369.

aangesproken, dit geen invloed zou hebben op de conclusie dat Hij God was, gemanifesteerd in het vlees. Maar het kan zeker worden vastgesteld dat Christus zo werd aangesproken.

Christus wordt zonder twijfel aangesproken als "God" (*theos*) in Johannes 1 : 1; Johannes 1 : 18 (de beste manuscripten en de oudvaders hebben "de eniggeboren God"); Johannes 20 : 28; Titus 2 : 13; Hebreeën 1 : 8; 2 Petrus 1 : 1 en 1 Johannes 5 : 20. Romeinen 9 : 5 wordt door velen beschouwd als een directe verwijzing naar Christus als God. De interpretatie hangt af van de interpunctie. Een punt na "vlees" zou de woorden "dewelke is God boven allen te prijzen in der eeuwigheid" een zegening maken. Géén punt of komma zou de woorden op Christus toepassen. Cullmann concludeert dat "het zegening-einde" nauwelijks het gevolg is van een filologische (*bepaalde manier van omgaan met teksten uit het verleden*) en tekstbeschouwing van de context." [64]

In de Bijlage in de *Nieuwe Wereldvertaling van de Christelijke Griekse Geschriften* (blz. 781-83) aangaande Titus 2 : 13 wordt geen echt bewijs gegeven voor de vertaling van het vers door de vertalers: "Terwijl we wachten op de gelukkige hoop en heerlijke manifestatie van de grote God en van onze Heiland Christus Jezus." Er worden verschillende vertalingen genoemd die het vers in het algemeen vertalen zoals de Getuigen hebben, maar er is geen grammaticale uitleg. Metzger merkt op:

> *Door deze weergave, het scheiden van "de grote God" van "onze Heiland Christus Jezus", wordt een principe in de Griekse grammatica over het hoofd gezien, dat in 1798 door Granville Sharp werd ontdekt en geformuleerd in een regel. ... Dit vers in Titus moet daarom zo worden vertaald ...: "In afwachting van onze gezegende hoop, het verschijnen van de glorie van onze grote God en Heiland, Jezus Christus."* [65]

---

[64] Oscar Cullmann, *The Christology of the New Testament*, trans. S.C. Guthrie and C.A.M. Hall (Philadelphia: The Westminster Press, 1959), blz. 312.
Zie het bewijs levert dat de laatste zinsnede moet worden toegepast op Jezus Christus in William Sanday and Arthur C. Headlam, *A Critical and Exegetical Comnnentary on the Epistle to the Romans* (New York: Charles Scribner's Sons, 1915), blz. 232-38.

[65] Metzger, "The Jehovah's Witnesses and Jesus Christ," *op. cit.*, blz. 79.

2 Petrus 1 : 1 volgt dezelfde regel en moet worden vertaald met: ''... Onze God en Heiland Jezus Christus." [66]

Eén verwijzing uit het Oude Testament moet worden vermeld: in Jesaja 9 : 6 wordt de Messias de "Sterke God" genoemd, zelfs in de *Nieuwe Wereldvertaling.* De Hebreeuwse woorden vertaald met "Sterke God" (*el gibbor*) in Jesaja 9 : 6 verschijnen ook in Jesaja 10 : 21. Deze verwijzing gebruikt dezelfde uitdrukking om Jehovah te identificeren. Hoekema wijst erop dat deze aanduiding "in het Oude Testament een traditionele aanduiding van Jehovah is - zie Deuteronomium 10 : 17, Jeremia 32 : 18, en Nehemia 9 : 32." [67] Wanneer Getuigen proberen onderscheid te maken door te zeggen dat Christus een "Sterke God" is en alleen Jehovah de "Almachtige God" is, moeten zij de Schrift geweld aandoen en leren zij polytheïsme. De weergave van de *Nieuwe Wereldvertaling* van Jesaja 44 : 6-9 laat zien dat de Getuigen ongelijk hebben: "... Naast mij is er geen God. ... Bestaat er een God naast mij? Nee, er is geen Rots."

Het is waar dat anderen worden aangeduid als 'goden' (engelen, afgoden, valse goden, magistraten), maar die zijn nooit tot objecten van ware aanbidding gemaakt. Paulus maakt de situatie duidelijk in 1 Korinthiërs 8 : 4-6:

> *... Er is geen God behalve één. Want hoewel er mensen zijn die "goden" worden genoemd, hetzij in de hemel of op aarde, net zoals er vele "goden" en vele "heren" zijn, is er voor ons maar één God de Vader, uit wie alle dingen zijn en wij voor hem, en er is één Heer, Jezus Christus, door wie alle dingen zijn, en wij door hem [NWT].*

B.B. Warfield merkt overtuigend op: "Je kunt niet bewijzen dat er maar één God bestaat door erop te wijzen dat je er zelf twee hebt." [68] Wanneer de Getuigen toegeven dat er zowel een "Sterke God" als een "Almachtige God" is, doen ze precies dit en geven ze toe dat ze polytheïsten zijn!

Arndt-Gingrich wijst erop dat Ignatius (gestorven ca. 110) Christus in vele passages Christus "God" noemt. [69] Hij is een belangrijke getuige van de christologische

---

[66] *Ibid.*

[67] Hoekema, *op. cit.*, blz. 332.

[68] Warfield, *op. cit.*, blz. 76, 76.

[69] Arndt-Gingrich, *op. cit*, blz. 357.

gedachte in de vroege Kerk, omdat hij kort voor of na de hemelvaart werd geboren en zijn leven overspande het schrijven van het Nieuwe Testament. In zijn brieven aan de Efeziërs en de Romeinen gebruikte hij uitdrukkingen als: "Jezus Christus onze God", "in het bloed van God" en "onze God Jezus Christus". Ignatius schreef ook: "Want onze God, Jezus Christus, werd verwekt in de schoot van Maria ... God verscheen in de gelijkenis van de mens." Op een andere plaats zei hij: "Sta me toe een navolger te zijn van de passie van mijn God." [70] Het is duidelijk dat de christologische uitspraken van Johannes en Paulus werden bewaard door Ignatius.

Titels van Jehovah toegepast op Christus. Een heel boek kan geschreven worden over de bewijzen van de godheid van Christus:

> *Een van de meest opmerkelijke dingen in de bediening van onze Heer is de stille verzekering waarmee hij heel duidelijk titels uit het Oude Testament op Zichzelf toepast. Titels die in het Oude Testament onbetwistbaar door of voor Jehovah worden gebruikt. Ook de schrijvers in het Nieuwe Testament passen dergelijke titels vaak toe op Christus.* [71]

De opsommingen van Bruce en Martin zijn: "Eerste en Laatste" (vgl. Openbaring 2 : 8; 22 : 13 met Jesaja 41 : 4; 44 : 6; 48 : 12); "Ik Ben" (vergelijk Johannes 8 : 58 met Exodus 3 : 14); "Auteur van eeuwige woorden" (vergelijk Matthéüs 24 : 35 met Jesaja 40 : 8); "Licht" (vergelijk Johannes 1 : 4-9; 8 : 12 met Psalm 27 : 1 en 1 Johannes 1 : 5); "Rots" (vergelijk Jesaja 8 : 14 met 1 Petrus 2 : 6-8); "Bruidegom" (vergelijk Jesaja 62 : 5 met Markus 2 : 19); "Herder" (vergelijk Psalm 23 : 1 met Johannes 10 : 11 en Hebreeën 13 : 20); "Vergever van zonden" (vergelijk Handelingen 5 : 31 met Jeremia 31 : 34); "Verlosser" (vergelijk Hosea 13 : 14 en Psalm 130 : 7 met Titus 2 : 13, 14); "Redder" (vergelijk Jesaja 43 : 3 met 2 Petrus 1 : 1, 11); "Deelgenoot aan Goddelijke Glorie" (vergelijk Jesaja 42 : 8 met Johannes 17 : 1-5 en 1 Korinthiërs 2 : 8), en “Rechter" (vergelijk Joël 3 : 12 met Matthéüs 25 : 31-46). [72]

Twee klassen van Trinitarische teksten. Er zijn twee soorten teksten die de Drieeenheid-doctrine ondersteunen: (1) Die welke de drie Personen verbinden, en (2) die

---

[70] J.B. Lightfoot, *The Apostolic Fathers*, ed. J.R. Harmer (1891 edition; Grand Rapids: Baker Book House, 1962), blz. 63-68, 75-79.

[71] F. F. Bruce and W.J. Martin, *The Deity of Christ* (Manchester: North of England Evangelical Truth, 1964), blz. 6.

[72] *Ibid.*, blz. 6-14.

welke godheid aan de drie Personen afzonderlijk toeschrijven, een categorie die al voldoende is besproken.

De verbinding van de drie Personen wordt gezien in: (1) het doopsel van Jezus (Matthéüs 3 : 16, 17); (2) de doopformule (Matthéüs 28 : 19); (3) de apostolische zegening (2 Korinthiërs 13 : 14); (4) Efeziërs 4 : 4-6; (5) Efeziërs 2 : 18; (6) Efeziërs 3 : 1-5, 14-17; (7) Efeziërs 5 : 18-20; (8) 1 Korinthiërs 12 : 4-6; (9) 1 Petrus 1 : 2; (10) Johannes 15 : 26; (11) Johannes 14 : 26 en (12) Judas 1 : 20, 21. De voorgaande aanhalingen zijn enkele van de vele die in de Schrift worden gevonden. [73]

Het voorgaande bewijsmateriaal over de Drie-eenheid, de godheid van Christus en de persoonlijkheid van de Heilige Geest is fragmentarisch in vergelijking met de enorme hoeveelheid schriftmateriaal dat beschikbaar is. De eerlijke student van het Woord van God zal de ontkenningen van de Jehovah's Getuigen verwerpen. Het is belangrijk te onthouden dat de onschriftuurlijke afwijzing van de Drie-eenheid effect heeft op elke andere voorname leer van de Bijbel.

II. De lichamelijke opstanding van Christus

In de verklaringen van de Getuigen over de opstanding van Christus is te zien dat er een volledige ontkenning van zijn lichamelijke opstanding is. Deze opvatting werd door de ideeën van Russell over de wederkomst van Christus op de Russellitische theologie gevormd, want voor hem was de "tweede aanwezigheid" van Christus onzichtbaar en daarom moet zijn opstanding ook een geestelijke opstanding zijn. Het artikel "Hoe komt Christus de tweede keer?" [74] laat de niet te scheiden koppeling van de opstanding en de tweede onzichtbare aanwezigheid zien.

Onder het kopje "Hoe komt Christus weer?" wordt de vraag gesteld: "Moeten we verwachten dat Christus weer in een menselijk lichaam komt?" Het antwoord is nee." [75] De argumenten van de Getuigen ter afwijzing van de lichamelijke opstanding van Christus en het onderzoek en de weerlegging van deze punten volgen.

---

[73] Een uitgebreidere lijst is opgenomen in J.N.D. Kelly, *Early Christian Creeds* (New York; Longmans, Green and Co., Inc., 1950), blz. 23.

[74] *The Watchtower*, 76:101-04, February 15, 1955.

[75] *Ibid.*, blz. 101.

1. De favoriete tekst, die in de publicaties van het Wachttorengenootschap wordt geciteerd, inzake de afwijzing van de lichamelijke opstanding en als bewijs dat Christus een geestelijk wezen is opgevoed, is 1 Petrus 3 : 18:

> *Waarom, zelfs Christus stierf eens en voor altijd met betrekking tot zonden, een rechtvaardig persoon voor onrechtvaardigen, zodat hij U tot God zou kunnen leiden, hij ter dood gebracht in het vlees, maar levend gemaakt in de geest [NWT].*

'In de geest' wordt door de Getuigen geïnterpreteerd als de betekenis dat Christus een geestelijk wezen opsteeg. Opgemerkt moet worden dat het vers niet zegt dat Christus als geest was opgewekt, maar 'ín de geest'. Deze laatste bepaling is, zoals J.A. Schep zegt: "een zeer opvallende *crux-interpretum*." *(= moeilijk te begrijpen)*. [76] Na een aantal interpretaties te hebben overwogen, waaronder het idee van een geestelijke opstanding, geeft Schep voorrang aan het begrip dat het beste lijkt te voldoen aan de eisen van de context en de analogie van de Bijbel:

> *Dit is wat het gedeelte in 1 Petrus 3 : 18 lijkt te willen zeggen: Jezus werd (gewelddadig) ter dood gebracht als iemand die in lichaam en ziel "vlees" was, d.w.z. in een staat van vernedering vanwege onze zonden; maar in de opstanding werd hij levend gemaakt als iemand die in lichaam (vlees) en ziel 'Geest' was en is, d.w.z. vol van de kracht, het leven en de glorie van de Heilige Geest.*
> *Deze interpretatie past logisch in de context en is in overeenstemming met de leer van 1 Korinthiërs 15 : 45, 46. ...* [77]

De opvatting dat Christus opstond als een geestelijk wezen is ook onaanvaardbaar bij het begrijpen van 1 Petrus 3 : 18, omdat een dergelijke interpretatie duidelijk wordt tegengesproken in de Evangeliën, door Paulus en in de woorden van Petrus "vastgelegd in Handelingen, handelend over het lege graf en het behoud van Jezus' vlees." [78]

---

[76] J.A. Schep, *The Nature of the Resurrection Body* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Coinpany, 1964), blz. 74.

[77] *Ibid.,* blz. 77. Zie J.F. Rutherford's *Salvation*, blz. 40.

[78] *Ibid.*, blz. 76. Zie de boodschap van Petrus in Handelingen 2 : 26-32.

2. Ter verdere ondersteuning van de geestelijke opstanding van Christus wordt 1 Korinthiërs 15 : 45 geciteerd: "Er staat zelfs zo geschreven:' De eerste mens Adam werd een levende ziel. De laatste Adam werd een levengevende geest" (NWT). In 1 Korinthiërs 15 : 36-50 beantwoordt Paulus de dubbele vraag: "Hoe zullen de doden worden opgewekt? Ja, met wat voor soort lichaam komen zij?" (1 Korinthiërs 15 : 35 NWT). Het contrast in vers 45 verwijst niet naar de lichamelijke vorm van Christus of Adam, maar naar het soort leven in hen. Men kan goed begrijpen, dat de eerste Adam een ziellijk (zienlijk) leven had (het leven van de natuurlijke mens); Christus had geestelijk leven (leven geschikt voor de hemel). [79]

3. Een ander favoriet argument om aan te tonen dat Christus een geestelijke opstanding heeft ervaren, is de uitdrukking "vlees en bloed kunnen Gods koninkrijk niet beërven" (1 Korinthiërs 15 : 50 NWT). De Getuigen redeneren dat om "vlees en bloed" opzij te kunnen leggen, iemand een geestelijk wezen moet worden. De uitdrukking verschijnt op vier andere plaatsen in het Nieuwe Testament (Matthéüs 16 : 17; Galaten 1 : 16; Efeziërs 6 : 12; Hebreeën 2 : 14. De woorden in de laatste twee verzen zijn omgekeerd.).

"In alle zojuist genoemde schriftplaatsen is het uit de context duidelijk dat "vlees en bloed" niet de substantie van het menselijk lichaam aanduidt: "Wat is dan de betekenis? Het is een uitdrukking die "tot de rabbijnse vocabulaire behoort", die "bijzondere nadruk legde op het aardse van de menselijke toestand als een broos en vergankelijk wezen, in tegenstelling tot de eeuwige en almachtige God." [80] Wat is dan de betekenis van "vlees en bloed kunnen Gods koninkrijk niet beërven?" Wat Paulus zegt is precies de betekenis, namelijk dat een verandering noodzakelijk is (15 : 51, 52): "Want wat sterfelijk is ... moet onsterfelijkheid aandoen" (15 : 53 NWT). De tekst leert niet dat niet een lichaam van vlees ontnomen moet worden, maar dat het lichaam moet worden veranderd, zodat het geschikt is voor het nieuwe rijk waar het de eeuwigheid zal doorbrengen. De Getuigen denken er niet aan dat volgens de orthodoxie het lichaam van Christus werd veranderd om het voor de hemel geschikt te maken. Christus' lichaam was een verheerlijkt lichaam van "vlees en beenderen" (Lukas 24 : 39).

4. De verschijningen van Christus, waarin Hij niet werd herkend, gebruiken de Getuigen om aan te tonen dat het lichaam van Christus niet uit de dood is opgestaan,

---

[79] Schep biedt een uitgebreid onderzoek en uitleg over deze passage, *Ibid.,* blz. 72-79.

[80] *Ibid.,* blz. 201, 202.

maar dat hij slechts lichamen materialiseerde ter gelegenheid van Zijn verschijningen. Ter ondersteuning worden de volgende punten gemaakt: (a) Toen Maria Christus zag, herkende ze hem niet maar zag ze hem als de tuinman. (b) De twee discipelen op weg naar Emmaüs dachten dat hij een vreemdeling was. (c) Christus werd niet herkend door de discipelen die aan het vissen waren, behalve in de wonderbaarlijke vangst van vissen. (d) Jezus, alleen terwille van de twijfelende Thomas, een lichaam materialiseerde van soortgelijke vorm als het oude.

A. De eerste verwijzing naar Maria staat in Johannes 20 : 11-16. Er zijn verschillende goede redenen waarom Maria Jezus niet herkende. (1) Johannes 20 : 1 zegt dat het nog donker was toen Maria het graf bereikte: "... terwijl er nog duisternis was ..." (NWT). Haar falen om Christus te herkennen zou te wijten kunnen zijn aan de duisternis. (2) Maria's gedachten blijken volledig met verdriet bezig te zijn toen ze in het graf keek en de engelen zag. Wat ze zag, leek ze helemaal niet in haar gedachten te registreren. Maria schrok niet, was niet bang, noch sprak ze de engelen toe. Het woord dat wordt gebruikt voor het huilen van Maria is *klaio*, wat luid en ongeremd huilen betekent. Haar ogen waren wazig van tranen toen ze Jezus zag. Net zoals zij zag, maar de engelen niet, zag zij Christus. Het zoeken naar de doden weerhoudt mensen er soms van om de levenden te zien. (3) Vers 14 zegt dat Maria zich tot Christus keerde en zich in vers 16 opnieuw tot Hem keerde. Het tweede gebruik van "draai" lijkt te impliceren dat ze dat niet eerder volledig naar Hem gekeken had. De NWT maakt blijkbaar hetzelfde onderscheid, want in vers 14 vertaalt het "zij keerde terug" en in vers 16 "bij het omdraaien". (4) Men moet niet voorbijgaan aan de mogelijkheid dat Christus' kleding misschien anders was geweest. (5) Maria keek niet uit naar de opgestane Christus. Haar gedachten waren ver van een bewerkstelligde opstanding. (6) De orthodoxie gelooft niet dat Christus er precies hetzelfde uitzag als vóór zijn dood. Christus was niet langer de man van smarten; Zijn gezicht weerspiegelde de glorie en triomf van zijn opstanding. (7) Het is logisch dat Maria zich zou omkeren en Christus zou herkennen toen Hij haar naam noemde. Ze was een vreemde daar, en het horen van haar naam opende haar ogen om Hem te herkennen.

B. De verwijzing naar de twee discipelen op weg naar Emmaüs staat in Lukas 24: 13-35. Er zijn verschillende goede redenen om de opgestane Christus niet te herkennen. (1) De Schrift zegt in vers 16 dat "hun ogen hem niet hebben herkend" (NWT). In dit vers wordt het passieve werkwoord gebruik, dat voor hen een uiterlijke vertegenwoordiging aanduidt. Het passieve werkwoord met hetzelfde gewicht wordt ook gebruikt in vers 31: "Daarop zijn hun ogen volledig geopend, ..." (NWT). (2) In vers 16 moet worden opgemerkt dat het lidwoord *tou* gebruikt wordt samen met het

werkwoord onbepaalde wijs. Dit kan doel of resultaat aangeven. Het resultaat lijkt het beste, en daarom zou het vers luiden: "Maar hun ogen werden vastgehouden zodat zij hem niet herkenden." Christus had een duidelijk doel om zijn identiteit geheim te houden. De context lijkt te bevestigen dat Christus zo gemakkelijk herkenbaar was dat Hij zijn eigenschappen moest verbergen om niet herkend te worden. (3) Andere factoren kunnen worden ingebracht: ze werden opgenomen in een gesprek; ze liepen allemaal naast elkaar, en het gezicht van Jezus kon bedekt zijn door de kap op Zijn kleding; ze hebben Hem misschien niet herkend, omdat Zijn kleding anders was. Eigenlijk is geen van deze redenen vereist, gezien de verklaring van de Schrift, aangegeven door de punten één en twee.

C. Het verslag van de discipelen die Christus niet erkenden tot aan de wonderbaarlijke visvangst, is opgetekend in Johannes 21 : 1-14. Er is geen enkele moeilijkheid in dit gedeelte voor de niet-herkenning van Christus, want vers 8 laat zien dat de discipelen "slechts ongeveer driehonderd voet verwijderd waren ..." (NWT). Realiserend ook dat het vroege ochtend was en dat er zo'n afstand was tussen hen, was het geen wonder dat ze Hem niet herkenden!

D. De verwijzing naar twijfelende Thomas staat in Johannes 20 : 24-29. Hoewel het artikel van de Getuigen luidt: "Alleen vanwege het twijfelen van Thomas verscheen Jezus in een vorm die vergelijkbaar was met die welke hij had voordat hij stierf." [81] Dit is niet het enige geval waarin Christus in dezelfde vorm verscheen. In Lukas 24 : 36 -43 en Johannes 20 : 19-26 Christus verscheen aan de elf in dezelfde vorm Christus zegt in Luke 24 : 39, 40:

> "*Zie mijn handen en mijn voeten, dat ik het zelf ben; voel mij en zie, omdat een geest geen vlees en beenderen heeft, net zoals U ziet dat ik heb.*" *En terwijl hij dit zei, liet hij hun zijn handen en voeten zien [NWT].*

Het enige dat men met deze tekst moet doen, is Christus op Zijn woord geloven. De enige manier om dit getuigenis te verwerpen, is door de Bijbel opzettelijk te ontkennen. Als het lange einde van Markus wordt aanvaard, berispte Christus zelfs het ongeloof van de discipelen over Zijn lichamelijke opstanding (Markus 16 : 14).

5. Het vermogen van Jezus om door gesloten deuren te gaan, lijkt een probleem voor de Getuigen. Ze wijzen erop dat dit onmogelijk zou zijn als Hij een echt lichaam had. Er

---

[81] The Watchtower, 76:102, February 15, 1955.

zijn drie overwegingen die op dit punt naar voren moeten worden gebracht: ten eerste, de Jezus die werd opgewekt, was dezelfde Jezus die stierf. Ten tweede, in sommige opzichten was Hij anders. Hij had een verheerlijkt lichaam, dat Hem geschikt maakte voor het hemelse leven. Hij was geen geest, maar Hij had een geestelijk lichaam (1 Korinthiërs 15 : 42-46). Ten derde: "Nergens in de evangeliën wordt gezegd dat het lichaam van Jezus door gesloten deuren ging." [82] Is het niets anders dan een wonder om door materiaal te gaan, een conclusie die vereist wordt door de Schrift?

6. De visie van de Getuigen op de verzoening leidt ook tot de afwijzing van de lichamelijke opstanding. De Getuigen redeneren: "... Nadat hij zijn menselijk leven als losgeld had opgeofferd, zou het terugnemen van het menselijk ras als een annulering daarvan worden gezien." [83] Dit is een interessante kijk, maar er moet opgemerkt worden dat deze niet vergezeld gaat van enig Schriftuurlijk bewijs. Een vergelijking van Matthéüs 20 : 28 en Johannes 10 : 17, 18 toont de misvatting van een dergelijke gedachte. "Net zoals de Zoon des mensen kwam, niet om te dienen, maar om te dienen en zijn ziel [in de kantlijn: "leven"] te geven in ruil voor velen" (Matthéüs 20 : 28 NWT). Johannes vertelt de woorden van Jezus:

> *Dit is waarom de Vader van me houdt, omdat ik mijn ziel [kantlijn: "leven"] overgeef, zodat ik het opnieuw kan ontvangen. Niemand heeft het me ontnomen, maar ik heb het uit eigen initiatief opgegeven [Johannes 10 : 17, 18, NWT].*

Niets kan duidelijker zijn dan deze woorden van Christus; het leven dat Hij overgaf zou hetzelfde leven zijn dat Hij opnieuw zou nemen.

Het volgende aanvullende bewijs wordt aangeboden om aan te tonen waarom de orthodoxie gelooft in de lichamelijke opstanding van Christus. Psalm 16 : 9 e.v., dat profetisch spreekt over de opstanding van de Messias, is zo duidelijk in zijn verwijzing naar de opstanding en het behoud van het lichaam, dat het door Petrus werd geciteerd op de Pinksterdag. Psalm 16 : 9, 10 zegt:

> *Daarom verheugt mijn hart zich en is mijn glorie geneigd blij te zijn. Ook zal mijn eigen vlees in veiligheid verblijven. Want je zult mijn ziel niet in*

---

[82] Schep, *op. cit.,* blz. 141.

[83] *The Watchtower*, *loc. cit.*

Sheol achterlaten. Je zult je man van liefderijke goedheid niet toestaan de put [NWT] te zien.

Het citaat van Petrus in Handelingen 2 : 26, 27 vertelt:

Daarom werd mijn hart opgewekt en verheugde mijn tong zich enorm. Bovendien zal zelfs mijn vlees in hoop blijven: omdat u mijn ziel niet in Hades zult verlaten, noch zult u uw man van liefderijke goedheid toestaan verderving te zien [NWT].

Het feit van de opstanding wordt bevestigd door het verhogen van het lichaam, niet door het verheffen van een geest. "Verderving" (*diaphthora*) wordt alleen gebruikt met betrekking tot het lichaam. Grimm-Thayer zegt: "... *Verderf, vernietiging*; in de N.T. dat verderf wordt veroorzaakt door het verval van het lichaam na de dood ..." [84]

De Bijbel maakt ook duidelijk dat Christus in de hemelse gewesten nu in een verheerlijkt lichaam woont. Filippenzen 3 : 21 contrasteert het huidige lichaam van de mens met de verheerlijking in petto: "Wie zal ons vernederde lichaam opnieuw vormgeven om gelijkvormig te aan zijn glorieuze lichaam ..." (NWT). Dit vers laat zien dat het *lichaam* van de verloste mens zal worden omgezet in de gelijkenis van het verheerlijkte *lichaam* van Christus.

De Schrift spreekt op verschillende plaatsen (1 Korinthiërs 15) over een geestelijk lichaam, *maar nooit* dat Christus een geest werd. De uitdrukking "geestelijk lichaam" zou een contradictio in terminis zijn als het slechts een geest betekende. Het impliceert eerder een lichaam aangepast aan het gebied van de geest, dat wil zeggen de aanwezigheid van God.

Romeinen 8 : 11, zoals geciteerd in de *Nieuwe Wereldvertaling*, maakt heel duidelijk dat het het lichaam is dat zal worden opgevoed en dat het lichaam van Christus werd opgevoed:

Als nu, de geest van hem die Jezus uit de dood heeft opgewekt in U woont, hij die Christus Jezus uit de dood heeft opgewekt, ook UW

---

[84] Grimm-Thayer, *op. cit.*, blz. 143; Arndt-Gingrich, *op. cit.*, blz. 189.

sterfelijke lichamen levend zal maken door zijn geest die in U woont [NWT].

Het sterfelijke lichaam is het onderwerp van dit vers. Vers 10 heeft al vastgesteld dat de geest van de mens leven heeft, en daarom zal het lichaam ook leven krijgen. Het sterfelijke lichaam zal leven worden gegeven, of zoals 1 Korinthiërs 15 : 54 laat zien, het vergankelijke zal onverderfelijkheid aandoen en het sterfelijke zal onsterfelijkheid aandoen.

De passage in Johannes 2 : 19-22 is onderworpen aan de gebruikelijke fantasierijke interpretatie door de Getuigen, maar het getuigenis van de Schrift is heel duidelijk, omdat het de woorden van Jezus en het begrip van de discipelen en Joden weergeeft. Wat bedoelde Jezus met "de tempel van zijn lichaam" (vers 21)? De tempel van God in 1 Korinthiërs 3 : 16 is duidelijk het lichaam van de gelovige. Hetzelfde wordt gevonden in 1 Korinthiërs 6 : 9:

Wat? Weet GIJ niet dat het lichaam van GIJ mensen de tempel is van de heilige geest in GIJ die GIJ van God hebt? JIJ hoort ook niet bij jezelf, want JULLIE werden gekocht met een prijs. In alle opzichten, God verheerlijkend in het lichaam van U mensen. [NWT].

In Markus 16 : 6 presenteerde de engel de afwezigheid van Jezus' lichaam als een bewijs van zijn opstanding: "... Hij is opgewekt, hij is hier niet. Zie! Als het lichaam niets te maken had met de opstanding van Jezus, zoals de Getuigen leren, bewees de afwezigheid van het lichaam eigenlijk niets! De engel was ofwel bedrogen of gaf vals bewijs. Lukas 24 : 3: "En toen zij binnenkwamen, vonden zij het lichaam van de Here Jezus niet" (NWT). Vers 7 registreert de woorden van de engelen terwijl zij zich de woorden van Jezus herinneren, "... En toch op de derde dag" (NWT). Vers 8, "Dus riepen ze zijn woorden in gedachten ..." (NWT), spreekt over de discipelen van Christus. De uitspraken die ze in gedachten hadden, staan in Johannes 2 : 19-21. De discipelen beseften dat Christus sprak over de lichamelijke opstanding, toen Hij tot de Joden sprak.

De afwijzing van de lichamelijke opstanding van Christus is in feite een afwijzing van de leer van de opstanding. De opstanding van Christus brengt de lichamelijke opstanding van gelovigen in Christus met zich mee.

Veel van de woorden die de Getuigen in hun leer van het losgeld produceren, zijn camouflage voor hun eigen-geheim-systeem. F.E. Mayer, een Lutherse theoloog, ging zover dat hij verklaarde:

> *'In werkelijkheid heeft Rutherford's systeem van werk-rechtschapenheid geen behoefte aan de dood van Christus. Maar, bewerend "Bijbel-onderzoekers" te zijn, willen ze het er niet op laten lijken dat ze het feit van de dood van de Heiland hebben genegeerd.* [85]
>
> *Jehovah's Getuigen willen geen redder. Ze willen geen genade, geen gratie. Ze willen een kans om te laten zien hoe goed ze zijn. Ze willen een theocratie waarin wet en orde de overhand hebben en waarbij ze hun eigen redding kunnen uitwerken.* [86]

Hoewel de Getuigen geërfde zonde en schuld erkennen, hebben ze geen echt idee van de afschuwelijkheid en straf van de zonde. Er moet aan worden herinnerd dat een valse leer van verlossing een logisch gevolg is van een verkeerde kijk op de persoon van Christus.

De leer van het Genootschap over het losgeld van Christus is vanaf het begin verward, door de drie verschillende standpunten van C.T. Russell over deze doctrine in de publicaties van het Wachttorengenootschap. [87] De leer over het onderwerp is sinds de dood van Russell ook onduidelijk vanwege de omvang en toepassing van het losgeld. Adam werd, met een kans op leven, eerst onder het losgeld geplaatst, om hem vervolgens uit deze regeling te verwijderen.

De schrijvers van het Genootschap veranderden hun mening over het lot van degenen die in Sodom en Gomorra waren vernietigd. Eerst werden ze uitgesloten als

---

[85] F.E. Mayer, *Jehovah's Witnesses* (revised 1957; St. Louis, Mo. : Concordia Publishing House, 1942), blz. 32.

[86] *Ibid.,* blz. 33.

[87] *Back to the Bible Way*, 5:412-16, Januari-Februari, 1956. De tegenstrijdige leringen worden gepresenteerd in drie kolommen en elke verklaring wordt gedocumenteerd.

begunstigden van het losgeld en vervolgens werd hen de gelegenheid te geven om het losgeld in de loop van de duizendjarige periode te aanvaarden. [88]

De leer van het losgeld, zoals die door de Getuigen wordt onderwezen, is veel minder dan wat de Schrift leert over Christus en wat Hij deed. Hun leer dat Christus een "overeenkomstige losprijs" was, wordt uitgelegd in het volgende citaat:

> *Het was de perfecte man Adam, die had gezondigd en dus voor zijn nakomelingen de menselijke perfectie en de voorrechten had verloren. Jezus moet ook menselijk perfect zijn, om over een te komen met de zondeloze Adam in Eden. Op die manier kon hij een losgeld aanbieden dat precies in waarde overeenkwam met wat de zondaar Adam verloor voor zijn nakomelingen. Deze vereiste van goddelijke gerechtigheid stond niet toe dat Jezus meer dan een volmaakt man was. Daarom gebruikt de apostel Paulus in 1 Timotheüs 2 : 5, 6 een speciaal woord in het Grieks, antilytron, om te beschrijven wat Jezus offerde aan God.* [89]

De tekst van de Nieuwe Wereldvertaling van 1 Timotheüs 2 : 5, 6 weerspiegelt dit begrip: "... Christus Jezus, die zichzelf een overeenkomstige losprijs voor iedereen gaf ..."

Wat is de oorsprong van deze onschriftuurlijke leer van een "overeenkomstige losprijs" waarin het offer van Christus niet meer kon zijn dan het offer van de volmaakte mens? Deze doctrine werd voor het eerst voorgesteld in de *Wachttoren* van december 1879, blz. 8: "Het losgeld heeft betrekking op het *equivalent* van wat gekocht is." [90] Terwijl deze kijk werd bevorderd door de hoofdredacteur van de *Wachttoren*, J.H. Paton, werd het door de jaren heen gepresenteerd als afkomstig van Russell. Zoals te zien is, wordt de leer nog steeds onderwezen. [91]

---

[88] Zie beneden, blz. 224, 225

[89] *Things in Which It is Impossible for God to Lie* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1965), blz. 232.

[90] *Watch Tower Reprints*, blz. 62

[91] *Studies in the Scriptures*, I, blz. 133; Voorwoord van de auteur van 1 oktober, 1916, blz. ii.

De "overeenkomstige losgeld" leer moet op de volgende gronden worden verworpen: Ten eerste komt het Griekse woord *antilutron* slechts eenmaal in de Bijbel voor (1 Timotheüs 2 : 6) en hoeft de betekenis niet veel anders te zijn dan *lutron* ("losgeld"). [92] Na onderzoek van de woorden in de *Lutron*-groep in het Nieuwe Testament concludeert Morris dat *antilutron*

> *qua betekenis niet veel lijkt te verschillen van het eenvoudige Lutron, maar het voorzetsel benadrukt de gedachte aan vervanging; het is een "vervangend losgeld" dat wordt aangeduid. Zo'n term past goed in de context, want we lezen over Christus "die zichzelf voor (namens) allen gaf" (1 Timotheüs 2 : 6). De gedachte lijkt duidelijk op die van Mk. X. 45, d.w.z. dat Jezus is gestorven in plaats van degenen die de dood verdienden. Als de gedachte aan substitutie aanwezig is, vinden we deze hier in nog grotere mate met het oog op de toevoeging van het voorzetsel dat substitutie benadrukt.* [93]

Het zou voor de lezer duidelijk moeten zijn dat wat de Wachttoren-schrijvers overbrengen met de woorden "overeenkomstig losgeld" en wat wordt overgebracht door de woorden "vervangend losgeld", zoals uitgelegd door Morris en de rest van de Bijbel, niet achteraf hetzelfde zijn.

Ten tweede is de Bijbel heel duidelijk dat Jezus Christus meer was dan alleen een volmaakt man gelijk aan Adam. Het bewijs dat de godheid van Christus ondersteunt, toont dit afdoende. Bovendien kunnen nog enkele andere geschriften worden aangehaald om dit punt te bewijzen. (1) Jezus Christus was de Schepper en onderhoudt het universum (Johannes 1 : 3; Kolossenzen 1 : 17; Hebreeën 1 : 3). Kolossenzen 1 : 17 geeft aan dat sinds de oorspronkelijke schepping in Christus "alle

---

[92] *The Watchtower*, 74:205-07, April 1, 1953. The article is entitled, "The Corresponding Ransom."

[93] Arndt-Gingrich, *op. cit.*, blz. 74; Grimm-Thayer, *op. cit*, blz. 50.

dingen bestaan" (*sunistemi* "blijven bestaan, bestaan," [94] "om samen te werken, bij elkaar te houden" [95]). Het universum, dat door Christus is geschapen, gaat door of wordt voortdurend door Hem onderhouden. (2) De bewering van Christus in Johannes 8 : 58: "Waarlijk, waarlijk, ik zeg u, voordat Abraham werd geboren, BEN IK", [96] gaf aan dat Hij meer dan een volmaakt man was (vergelijk de Septuagint, Exodus 3 : 14 en Jesaja 41 : 4). De Schrift herkent slechts één "IK BEN". [97] (3) Johannes 5 : 18 geeft de uitspraak van Johannes over Christus: "... De Joden begonnen des te meer te zoeken hem te doden, omdat hij niet alleen de sabbat brak, maar hij ook God zijn eigen Vader noemde en zichzelf gelijk stelde aan God" (NWT).

Meer schriftuurlijk bewijs dat Jezus Christus als de God-mens presenteert, zou kunnen worden gegeven, maar het feit is al vastgesteld.

De losgeld-leer van de Getuigen negeert grotendeels de Bijbelse leer over dit onderwerp. Door te beweren dat aanvaard moet worden dat het "loskoopoffer", dat door de dood van Christus werd verstrekt, niet als een voltooid werk gezien moet worden, maar alleen als fundament van waaruit de mens zijn eigen redding bewerkt. De Bijbelse leer van verlossing en het heil van de mens legt niet de last op de mens, maar stelt de mens een voltooid werk voor, dat reeds door God in naam van de mens is volbracht. De uitdrukking "eenmaal gered altijd gered", die de Getuigen zo verachten, is alleen gevaarlijk als deze niet in evenwicht is met de leer van de Bijbel dat de mens gered is om tot goede werken te komen (Efeziërs 2 : 8-10; Titus 3 : 8).

---

[94] Leon Morris, *The Apostolic Preaching of the Cross* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1956), blz. 48. Ter ondersteuning van het standpunt van de Getuigen wordt *A Greek and English Lexicon of the New Testament* (1845 ed.) van John Parkhurst geciteerd. Het is twijfelachtig dat "overeenkomstig losgeld" hetzelfde idee overbracht dat de Getuigen aan deze woorden hebben toegeschreven. De definitie is twijfelachtig vanuit het oogpunt van de betekenis van het Griekse woord *antilutron*. Als enige nadruk op losgeld op het woord wordt gelegd, zoals Morris hierboven al aangeeft, zou het "vervanging" moeten zijn. De huidige schrijver heeft een aantal vertalingen, woordenboeken en commentaren gecontroleerd; geen van hen weerspiegelt het idee van de Getuigen.
Dana en Mantey, *op. cit.,* blz. 100, verklaart dat "er nu afdoende bewijs is dat de dominante betekenis voor *anti* in de eerste eeuw was *in plaats van,*" hetgeen vervanging betekent.

[95] Arndt-Gingrich, *op. cit.*, blz. 798.

[96] Grimm-Thayer, *op. cit.*, blz. 605

[97] *New American Standard Bible: New Testament* (La Habra Calif.: The Lockman Foundation, 1963), *loc. cit*. De vertaling van de Getuigen van dit vers, waarbij "Ik Zal Zijn" werd vervangen door "IK BEN", vereiste het gebruik van een aanduiding als "onbepaald voltooid tegenwoordige tijd", wat een uitvinding is van de vertalers van de Wachttoren. Martin and Klann, *op. cit.,* blz. 55. De voetnoot bij dit vers is gewijzigd in "onbepaald voltooid tegenwoordige tijd" in *The Kingdom Interlinear*.

Romeinen 5 : 10, 11 laat zien dat de verzoening van de mens door de dood van Christus compleet is; alles wat de mens doen kan, is die verzoening door geloof in gaan. 2 Korinthiërs 5 : 20 leert hetzelfde. Hebreeën 9 : 13-26 beschouwt de verlossing als een volbracht en voltooid feit.

De aanvaarding van het zoenoffer brengt onmiddellijk resultaat: (1) het stelt God tevreden, (2) het neemt de schuld weg, (3) het verlost de zondaar en geeft een positieve positie ten overstaan van God, en (4) het geeft eeuwig leven. Deze resultaten zijn als er door geloof acceptatie is dat dit al gedaan is.

Deze schrijver kan het met de Getuigen eens zijn dat de dood van Christus voor losgeld zorgde, maar het gaf ook volledige voldoening aan God voor de zonden van allen die geloven. Wanneer de mens gelooft, vindt verzoening plaats. Er is een volledige wijziging en aanpassing aan Gods vereiste norm door het wegdoen van de overtreding (Romeinen 5 : 6-11). Hoewel voor verzoening op Golgotha werd gezorgd, gaat de gelovige die verzoening in als hij geloof in Christus stelt.

Om de visie van de Getuigen op verlossing, de ontoereikendheid van het offer van Christus om te redden los van de inspanningen van de mens, te illustreren, worden deze koppen uit het boek *Make Sure of All Things* aangehaald: "Redding een doel dat moet worden bereikt". Niet "eens gered, altijd gered"; [98] "Groei tot redding noodzakelijk;" [99] "Bewerk uw redding met angst en beven"; [100] "Studie van de Schrift noodzakelijk voor redding." [101]

De Bijbel is duidelijk met betrekking tot de middelen die worden gegeven om redding te ontvangen: (1) Redding is een gave: "Want het loon dat de zonde betaalt is de dood, maar de gave die God geeft is eeuwig leven door Christus Jezus, onze Heer" (Romeinen 6 : 23 NWT). (2) Redding is door genade, ontvangen door geloof; het is een geschenk, geen beloning voor werk:

> *Door deze onverdiende goedheid bent U inderdaad gered door geloof; en dit is niet aan U te danken, het is Gods geschenk. Nee, het is niet te*

---

[98] Make Sure of All Things, *op. cit.*, blz. 332.

[99] *Ibid*.

[100] *Ibid*. blz. 333

[101] *Ibid*.

> *danken aan werken, opdat niemand reden zou hebben om te roemen [Efeziërs 2 : 8, 9 NWT].*

Niets is duidelijker dan deze passage, die laat zien dat redding al is "ontvangen". De aangewezen factor in redding is "geloof". Redding is "niet te danken aan werken." (3) Redding kan niet worden verdiend. De *Nieuwe Wereldvertaling* is een beetje onhandig, omdat die zegt:

> *(niet dankzij onze rechtvaardige daden maar dankzij zijn eigen barmhartigheid), heeft hij ons gered door het bad dat ons tot leven bracht en door ons nieuw te maken met heilige geest [Titus 3 : 5 NWT].*

Twee mogelijke gronden voor redding worden uiteengezet; op grond van werken, en op grond van Gods barmhartigheid en genade. Redding is niet uit (*ex*) werken, als de bron, maar integendeel (*alla*) uit de genade en als voorziening van God. Redding wordt gezien als een reeds volbracht feit (*esosen,* aorist), volbracht voordat werken van gerechtigheid duidelijk waren. De nieuwe staat van verlossing van de mens rust niet op zijn verdienste. De rest van het vers geeft de middelen aan waarmee de genade en barmhartigheid van God in de praktijk gestalte krijgen; in essentie een nieuwe geboorte door de Heilige Geest.

2 Timotheüs 1 : 9 laat ook zien dat redding niet verdiend kan worden:

> *Hij redde ons en riep ons met een heilige roeping, niet vanwege onze werken, maar vanwege zijn eigen doel en onverdiende goedheid. Dit werd ons gegeven in verband met Christus Jezus voor tijden die lang duurden [NWT].*

Wederom wordt de redding gezien als een gebeurtenis uit het verleden (*sosantos*, aorist), die uitsluitend door God is verstrekt door het reeds voltooide offer van Jezus Christus. Gods roeping en voorziening voor redding is op geen enkele manier afhankelijk van iets externs of creatiefs. (4) Redding wordt ontvangen door geloof: "Want God had de wereld zo lief dat hij zijn eniggeboren Zoon gaf, zodat iedereen die geloof in hem uitoefent niet wordt vernietigd maar eeuwig leven heeft" (Johannes 3 : 16 NWT). De NWT-weergave van *pisteuon*, "geloof oefenen", spreekt op geen enkele manier van werken voor redding. Een betere vertaling is "iedereen die gelooft". Het

identieke deelwoord is zo vertaald in Johannes 6 : 47. "... Hij die gelooft heeft eeuwig leven" (NWT). Redding is een huidig bezit (*echei*, "heeft", tegenwoordige tijd). "Maar deze zijn opgeschreven dat GIJ mag geloven dat Jezus de Christus de Zoon van God is en dat GIJ,, door te geloven, leven mag door middel van zijn naam" (Johannes 20 : 31 NWT). Romeinen 3 : 28 maakt duidelijk dat redding door geloof is: "Want wij menen dat een mens door geloof rechtvaardig wordt verklaard los van werken van de wet" (NWT). "Rechtvaardig verklaard" (*dikaioo*), betekent dat een man gerechtvaardigd, onschuldig, rechtvaardig is en aanvaard is. Deze rechtvaardig verklaring, of rechtvaardiging, betekent de uitspraak dat de zondaar rechtvaardig voor God staat. Rechtvaardiging is onafscheidelijk verbonden met de kruisiging van Christus, want zondaars worden "nu rechtvaardig verklaard door zijn bloed ..." (Romeinen 5 : 9 NWT). Het rechtvaardig verklaren van de zondaar wordt in dit vers als een voldongen feit beschouwd (passief deelwoord aorist). Romeinen 4 : 5 benadrukt de basis van rechtvaardigheid, los van werken: "Aan de andere kant, voor de man die niet werkt maar vertrouwen stelt in hem die de goddeloze rechtvaardig verklaart, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid" (NWT).

Het Reddingsplan is gebaseerd op drie elementen: (1) De behoefte van de mens. "Want allen hebben gezondigd en schieten tekort in de glorie van God ..." (Romeinen 3 : 23 NWT). (2) Gods voorziening (Johannes 3 : 16). (3) Antwoord van de mens. "Maar aan allen die hem wel aanvaardden, heeft hij het recht gegeven Gods kinderen te worden, omdat ze in zijn naam geloofden." (Johannes 1 : 12 NWT).

Na het aanvaarden van Gods voorziening, wordt een gelovige gezien als iemand met "eeuwig leven", die al "overgegaan is van dood naar leven" (Johannes 5 : 24 NWT. Zie ook 1 Johannes 3 : 14). Romeinen 8 : 1 zegt: "Daarom hebben degenen die in eendracht met [*en* "in"] Christus Jezus zijn geen veroordeling" (NWT). "Geen veroordeling" betekent dat alle veroordelend oordeel verleden tijd is, omdat de mens "rechtvaardig verklaard" is. Redding is een huidig bezit.

Getuigen kunnen beweren dat de rechtvaardiging en een aantal verzen die in dit gedeelte worden aangehaald, alleen van toepassing zijn op de 144.000. Volgens de leer van de Wachttorengenootschap-schrijvers is dit misschien waar, maar wat is de autoriteit voor een dergelijke claim? De verklaring is van het Genootschap, hetzelfde Genootschap dat door haar schrijvers, en vooral via rechter Rutherford, vele tijds- en leerstellige speculaties aanprees.

Het artikel "De hedendaagse begunstigden identificeren" in *The Watchtower* van 15 februari 1966, presenteert het verhaal van onjuiste interpretaties en speculaties die door de Getuigen naar voren zijn gebracht bij de identificatie van de "Grote Schare" van Openbaring 7. De fouten die in de loop van de jaren werden gepubliceerd, worden gemakshalve terzijde geschoven met de bewering dat het niet "Gods tijd" was voor het juiste begrip. Artikelen als deze worden belangrijk voor de schrijvers van het Wachttorengenootschap, omdat veel Getuigen zich ervan bewust zijn dat er veranderingen in de leer zijn aangebracht en christenen, die dit weten, confronteren de Getuigen met het bewijsmateriaal. De veranderingen in de leer worden verdedigd als het resultaat van "voortschrijdend licht" en de meeste Getuigen zullen blindelings tevreden zijn met deze uitleg. Maar kan worden gegarandeerd dat de huidige interpretaties nauwkeuriger zijn dan een van de voorgaande weergaven?

De Grote Schare werd beschouwd als een tweederangs hemelse groep, omdat Russell en Rutherford zeiden dat dit zo was. Momenteel aanvaardt het Genootschap de interpretatie van de Grote Schare als een aardse klasse, omdat Rutherford zei dat dit het geval was. Waarom is de huidige interpretatie correct? Omdat het Genootschap zegt dat het zo is. De voorgaande interpretaties werden correct verklaard met dezelfde mate van zekerheid en met dezelfde claim van Schriftuurlijk gezag.

Het hierboven aangehaalde artikel vermeldt deel drie van *Vindication*, en de nu onjuiste opvatting, dat de Grote Schare een secundaire geestelijke klasse was, maar een belangrijke claim in dit boek is niet vastgelegd. In de introductie wordt de lezer verteld:

> *Dat visioen van Ezechiël over de tempel is al eeuwen en generaties lang een mysterie, maar nu moet het worden begrepen. De Bijbel en de tastbare feiten laten beide zien dat deze profetie pas in het jaar 1932 door Gods volk op aarde zou worden begrepen.* [102]

Als de lezer die bewering zou accepteren, zou hij het boek lezen en op pagina 204 het volgende vinden, dat "nu moet worden begrepen".

> *Ooit en altijd komt iemand tot de conclusie dat de "grote menigte" geen spirituele klasse zal zijn. De profetie van Ezechiël laat zien dat een dergelijke conclusie onjuist is. Het feit dat hun positie zeven stappen hoger is dan de buitenkant, laat zien dat ze geestelijke wezens moeten*

[102] J.F. Rutherford, *Vindication* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society, 1932), III, blz. 5

zijn. ... Het moeten geestelijke wezens zijn om in het buitenste voorhof van de goddelijke structuur te zijn, beschreven door Ezechiël. [103]

Dat wat werd geclaimd als Gods openbaring "moet worden begrepen", werd verworpen in Rutherford's lezing op het congres op 31 mei 1935 en dat wat werd bestempeld als "foutief", werd aanvaard als Gods openbaring. De vorige functie, die vanaf het begin in Zion's Watch Tower en de andere publicaties van het Genootschap naar voren was gebracht, een periode van meer dan vijftig jaar, was zogenaamd Gods openbaring, zoals Rutherford in 1934 opmerkte:

Het Wachttorengenootschap is niet de leraar van Gods volk. Het Wachttorengenootschap brengt alleen maar onder de aandacht van Gods volk dat hij heeft geopenbaard [nadruk van mij], en het is het voorrecht van alle kinderen van God om door het Woord van God te bewijzen of deze dingen van de mens zijn of van de Heer zijn. [104]

Deze schrijver heeft het advies van Rutherford overgenomen en met miljoenen "wedergeboren" christenen over de hele wereld geconcludeerd dat de leerstellingen van de Getuigen inzake redding en de nieuwe geboorte menselijk zijn. Hij (de schrijver) neemt liever het Woord van God zoals het er staat en accepteert de boodschap dat de mens zekerheid kan hebben over vergeving van zonden en eeuwig leven als een huidig bezit.

IV. De nieuwe geboorte (wedergeboorte)

De Getuigen geloven in "de nieuwe geboorte", maar, zoals getoond, is de nieuwe geboorte (wedergeboorte) een ervaring die alleen behoort bij Christus en zijn lichaamsleden, de 144.000. Door de "wedergeboren" ervaring is deze selecte groep individuen door de geest verwekt en ontvangt de heilige geest en positie als een geestelijke zoon van God met een hemelse hoop. De leer van het Wachttorengenootschap is dus dat slechts 144.000 personen de "wedergeboorte" moeten zoeken en ontvangen en de rest feitelijk niet-wedergeboren zal blijven, want voor hen is een

---

[103] *Ibid*. blz. 204

[104] J.F. Rutherford, *Jehovah* (Brooklyn: Watch Tower Bible and Tract Society, 1934), blz. 191.

aardse hoop. De Christen verwerpt deze kijk op de wedergeboorte als goddeloos en onschriftuurlijk!

De Bijbel weet niets van een verdeling onder Christenen in een wedergeboren-groep en een niet-wedergeboren-groep. Tot 1935 geloofden de Getuigen zelfs in de geestelijke geboorte van alle Getuigen. De tweeledige verdeling in "de kleine kudde" en de "Grote Schare" was achtergehouden vóór 1935, maar het er werd geleerd dat "de Schrift twee soorten van hemelse zaligheid laten zien ..." [105] Er was ook de leer dat er twee aardse groepen waren, namelijk de "achtenswaardige ouden" Abraham, Izak, Jakob, enz., die de aardse vorsten zouden worden, én de wereld van de niet-wedergeboren mensheid, die een tweede kans zou krijgen tijdens het Duizendjarige Rijk. [106]

De meeste orthodoxe dienaren vragen zich serieus af of een consequente Jehovah's Getuige "wedergeboren" kan worden, omdat zijn leer de betekenis en de Vertegenwoordiger van de "nieuwe geboorte" ontkent. Het is mogelijk dat er enkele Jehovah's Getuigen zijn die wedergeboren zijn vóór hun intrede in deze beweging.

Toen Rutherford "nieuw licht" op de geestelijke klasse ontving, werd de leer dat alleen de 144.000 wedergeboren moesten worden. Als gevolg daarvan zijn alle andere Getuigen, leden van de "Grote Schare", volgens de Schrift, vervreemd van God. De Schriften zijn heel duidelijk zoals ze zeiden: "... Maar als iemand de geest van Christus niet heeft, deze is niet van hem" (Romeinen 8 : 9 NWT). Let op de allesomvattende "iedereen", waartoe de hele mensheid behoort. "De geest van Christus" is de Heilige Geest, op deze manier aangewezen, omdat het Christus was die de Geest beloofde en Hem zond: "Wanneer de helper arriveert die IK U van de Vader zal zenden, de geest van de waarheid die voortkomt uit de Vader, die zal getuigen over mij "(Johannes 15 : 26 NWT). Zie ook Handelingen 2 : 33 en Johannes 16 : 14.

Op de Pinksterdag verklaarde Petrus dat iedereen die zou geloven en zich zou bekeren, de Heilige Geest zou ontvangen:

> *Petrus zei tegen hen: "Bekeert u en laat ieder van U gedoopt worden in de naam van Jezus Christus voor vergeving van UW zonden, en GIJ zult de gratis gave van de heilige geest ontvangen. Want de belofte is aan U*

---

[105] *The Finished Mystery*, *op. cit.*, blz. 134.

[106] *Ibid.*

en aan UW kinderen en aan al degenen die ver weg zijn ..." [Handelingen 2 : 38, 39 NWT].

Galaten 3 : 13, 14 stelt dat het doel van Christus verlossing was, dat degenen die geloofden door geloof de Heilige Geest konden ontvangen: "Christus heeft ons verlost ... dat we de belofte van de Geest door geloof mogen ontvangen" (ASV). Deze verlossing omvat meer dan de 144.000 van de Getuigen. Johannes 7 : 38, 39 maakt de komende geest tot het bezit van "zij die geloof in hem stellen [Jezus]" (NWT). Iedereen die echt in Jezus Christus gelooft, moet wedergeboren worden: Iedereen die gelooft dat Jezus de Christus is, is uit God geboren, en iedereen die houdt van hem die geboren deed worden, houdt ook van wie uit hem geboren is." (1 Johannes 5 : 1 NWT).

1 Johannes 5 : 1 is duidelijk voor iedereen die het neemt zoals het er uitziet. "Iedereen" hier is allesomvattend. Maar acceptatie van wat in het vers staat, plaatst de gemiddelde Jehovah's Getuige voor een dilemma: (1) Als hij als lid van de Grote Schare echt gelooft dat "Jezus de Christus is" (en alles wat daaronder valt) zou hij moeten zeggen uit God geboren te zijn. Maar dit is in tegenspraak met wat het Genootschap heeft gezegd. (2) Als de Getuige niet uit God geboren is, heeft hij niet geloofd dat "Jezus de Christus is" en is daarom geen Christen. Wie moet de Getuige geloven? Het Genootschap of de Schrift? Het Genootschap moet dit vers en de

verzen verklaren in de kantlijn van de NWT (Johannes 1 : 12; 3 : 3; 1 Petrus 1 : 23 en 1 Johannes 3 : 9) als zijnde voor alleen de 144.000. [107]

Een laatste kijk op dit onderwerp moet nog worden onderzocht. Johannes 3 : 3-7, waarin de wedergeboorte meerdere keren wordt genoemd. Vers 3 in de NWT luidt gedeeltelijk: "Ik zeg echt tegen u: tenzij iemand opnieuw wordt geboren, kan hij het koninkrijk van God niet zien." Het vijfde vers zou erop kunnen duiden dat het "zien" van het koninkrijk van God betekent erin te gaan. De Getuigen beweren dat alleen de hemelse klasse dit koninkrijk kan betreden. [108] De trouwe mannen uit de oudheid, zoals Abel, Abraham, Izak en Jakob en de profeten zijn, volgens de Getuigen, niet in het koninkrijk van God, maar zullen vertegenwoordigers van God op aarde zijn en onderdanen van het koninkrijk. [109] Deze positie is niet in overeenstemming met wat de Schrift eist in Lukas 13 : 28, 29:

> *. . . Wanneer U Abraham en Izaäk en Jacob en alle profeten in het koninkrijk van God ziet, maar uzelf buiten werpt. Bovendien zullen*

---

[107] De volgende uitleg van het vers werd door het Genootschap in een brief van 21 december 1962 aan deze schrijver gezonden:" 1 Johannes 5 : 1 is van toepassing op de gezalfden, de 144.000. Het vers wijst erop dat als iemand door Gods geest geboren wil worden tot een hemelse erfenis, hij moet geloven dat Jezus de Christus van God is. Jehovah God is degene die ervoor zorgde dat zelfs Jezus Christus werd geboren. We moeten God liefhebben, die ervoor zorgde dat Jezus Christus werd geboren. 1 Johannes 5 : 1 vertelt ons dat als we van God houden, die ervoor heeft gezorgd dat Jezus Christus is geboren, we ook van Jezus Christus zullen houden, die degene is die uit God is geboren. Met andere woorden, we moeten zowel Jehovah God als zijn zoon, Jezus Christus, liefhebben. We kunnen de een niet liefhebben zonder de ander lief te hebben als we aanvaardbaar willen zijn voor God en redding willen verkrijgen. Vooral als we geboren willen worden om Gods geestelijke kinderen met een hemelse erfenis te worden, is dit waar. Deze tekst verwijst echter niet naar degenen die op aarde zullen leven. Toch aanvaarden ze Christus. Ze erkennen zijn positie in Gods regeling van dingen. Ze weten bijvoorbeeld dat hij zijn ziel of zijn leven als losprijs kwam aanbieden. - Mattheüs 20 : 28. "

Er zijn diverse interessante dingen in de verklaring: (1) Een willekeurige toepassing van het vers op de 144.000, zonder enig bewijs of rechtvaardiging, behalve de bewering van het Genootschap. (2) Een verkeerd begrip van het laatste deel van het vers, "houdt van hem die daaruit is geboren". De RSV-vertaling maakt de betekenis duidelijk: "Iedereen die gelooft dat Jezus de Christus is, is een kind van God, en iedereen die van de ouder houdt, houdt van het kind." Vers 2 volgt deze vertaling op natuurlijke wijze en toont aan dat het begrip van de Getuigen verkeerd is. (3) Wat onderscheidt de manier waarop de Getuigen met een aardse hoop Christus aanvaarden en de manier waarop Getuigen met een hemelse hoop Hem accepteren? Gelooft een lid van de 144.000 "meer" dat Jezus de Christus" is, dan een lid van de Grote Schare?

[108] *Let God Be True*, *op. cit*, blz. 136-38

[109] *Ibid*, blz. 263

mensen uit oostelijke en westelijke delen komen, en uit noord en zuid, en zullen achterover leunen aan de tafel in het koninkrijk van God [NWT].

Mattheüs 8 : 11, 12 is een parallel Schriftgedeelte dat "koninkrijk der hemelen" vervangt voor "koninkrijk van God". Aanvaarding van deze twee teksten weerlegt het begrip van de Getuigen over wie "in" het koninkrijk van God moet zijn. Dus toen Jezus zei dat "JULLIE mensen wedergeboren moeten worden", (Johannes 3 : 7 NWT) voor het ingaan in het koninkrijk van God, betekende dit dat alles opnieuw moest worden geboren, zonder uitzondering!

V. Satan

Afgezien van wilde speculaties en kennis over Satans geestelijke organisatie en verkeerde voorstelling van zaken inzake de overtuigingen van orthodoxie, is de leer over Satan in orde, behalve de leer dat Satans uiteindelijke lot, en dat van zijn volgelingen, vernietiging zal zijn. Deze opvatting wordt opgedrongen door de afwijzing van de eeuwige straf.

Dat het lot van Satan niet vernietiging is en dat hij niet vernietigd kan worden, wordt bewezen door verschillende feiten: (1) De Getuigen kunnen geen woord geven in het Oude of het Nieuwe Testament waarin staat - of dat impliceert - dat Satan zal worden vernietigd. (2) De eeuwige, in bewustzijn te ondergane, straf van Satan wordt duidelijk aangetoond door Openbaring 20 : 10:

En de duivel die hen misleidde, werd in de poel van vuur en zwavel geslingerd, waar zowel het wilde beest als de valse profeet al waren; en zij zullen dag en nacht voor altijd en eeuwig worden gekweld [NWT].

Dit vers stelt vast dat na duizend jaar in de poel van vuur het "beest" en de "valse profeet" nog steeds de eeuwige straf moeten ondergaan. Merk op: "zij zullen worden gekweld", niet "hij zal worden gekweld." De toekomstige "zij zullen" is een nauwkeurige vertaling van de toekomstige indicatie van hun passieve staat. Het beest en de valse profeet werden al duizend jaar eerder in de poel van vuur geworpen, zoals vermeld in Openbaring 19 : 20 en hun straf wordt nog steeds als toekomstig beschouwd. De uitdrukking "poel van vuur" ("vurig meer" Openbaring 19 : 20 NWT)

kan daarom geen vernietiging symboliseren. (3) Christus spreekt over het vuur dat "was voorbereid op de duivel en zijn engelen" (Mattheüs 25 : 41 NWT).

VI. De aard van de mens en zijn bestemming

In verband met dit onderwerp kan veel worden gezegd, maar om de discussie tot een beheersbare proportie te houden, zijn de belangrijkste argumenten van het hoofdstuk "Wat is de mens?" (blz. 66-75) in het boek *Let God Be True* onderzocht en weerlegd. Het boek en hoofdstuk zijn om dezelfde redenen geselecteerd als het hoofdstuk "Is er een drie-eenheid?" werd gekozen in de weerlegging van wat de Getuigen leren over dat onderwerp. [110]

Het hoofdstuk begint met de belangrijke vragen: "Wat is de mens? Heeft hij een onsterfelijke ziel? En wat is het lot van de mens?" (blz. 66). In een poging om orthodoxie verkeerd weer te geven, zegt de schrijver van de Getuigen: "Religieuze leiders van deze wereld beantwoorden deze vragen met de kennis die ze hebben opgedaan in godsdienstscholen of theologische seminaries" (blz. 66). Deze verklaring brengt het idee over dat er een tweedeling bestaat tussen de kennis die is opgedaan in theologische seminaries en die welke wordt gevonden in de Schrift. De gemiddelde conservatieve theoloog of theologische verhandeling over het bovenstaande onderwerp toont een diep inzicht in en gebruik van de Schrift, waardoor de gebruikelijke Getuigen-publicatie lijkt op de inspanningen van een beginner.

Op dezelfde pagina zegt de schrijver van het hoofdstuk dat wetenschappers en chirurgen "geen bewijs kunnen vinden dat de mens een onsterfelijke ziel heeft." Deze informatie is totaal irrelevant, want het rijk van de geest valt buiten het bereik van beide. Vanuit het standpunt van de theoloog en theologie is onsterfelijkheid geen doctrine die wetenschappelijke verificatie vereist, maar, behorend tot het rijk van het geloof, wordt het door openbaring vastgesteld.

De schrijver in *Let God Be True* doet een beroep op de Bijbel als de bron van autoriteit voor antwoorden op de gestelde vragen (blz. 67). De huidige schrijver en alle conservatieve christenen nemen hetzelfde standpunt in.

Na het citeren en becommentariëren van verschillende verzen (Genesis 2 : 7; Genesis 1 : 20, 30; Numeri 31 : 28) verklaart de Getuigen-schrijver:

---

[110] Zie hierboven, blz. 105

> *We zien dus dat de bewering van religieuzen, dat de mens een onsterfelijke ziel heeft en daarom van het beest verschilt, niet schriftuurlijk is. De Bijbel laat zien dat zowel mens als beest zielen zijn en dat de mens bij uitstek te wijten is aan het feit dat hij een hogere vorm van schepsel is en oorspronkelijk de heerschappij over de lagere vormen van dierenleven heeft gekregen [blz. 68].*

De uitdrukking "levende ziel", of het equivalent daarvan, wordt vaak gebruikt in Genesis (Genesis 1 : 20, 21, 24; 2 : 7, 19 enz.) Om aan te geven dat God door zijn directe actie zowel mens als dier leven gaf. Een vergelijking van de bovenstaande verzen geeft aan dat de uitdrukking "levende ziel" verwijst naar het fysieke leven. [111]

Bewijst dit niet dat de mens precies is wat het bovenstaande beweert? Helemaal niet, want dit is slechts een deel van de informatie over de schepping van de mens, zoals Mickelson uitlegt:

> *Door Gods activiteit werd hij een levend wezen onder andere levende wezens. Hij komt naar voren als een fysiek wezen in Gods schepping. De uitdrukking "levend wezen" toont de identiteit van de mens ten opzichte van de rest van de schepping. Het feit dat de mens werd gemaakt naar het beeld en de gelijkenis van God (Genesis 1 : 26, 27) toont het onderscheidend vermogen van de mens in de hele schepping.* [112]

De suprematie van de mens over de rest van de schepping wordt uitgedrukt in Genesis 1 : 26 en 27: "En God ging verder met te zeggen: Laten wij de mens naar ons beeld maken... (NWT). En God ging verder met het scheppen van de mens naar zijn beeld, naar Gods beeld schiep hij hem..." Wat zit er in het goddelijke beeld? (1) Het is een vergissing om het goddelijke beeld, zoals de Getuigen (en de Socinianen, *ontkenners van de Godheid van Christus*) in de bovenstaande verklaring te hebben, te beperken tot "heerschappij over de lagere vormen of het dierenleven". Dit was vervat

---

[111] Maar Genesis 2 : 7 onthult dat de schepping van de mens verschilt van die van de rest van de schepping doordat zijn leven rechtstreeks door God werd ingeademd (Genesis 2 : 7; Job 32 : 8 met Genesi 1 : 20, 24, enz.).

[112] A. Berkeley Mickelsen, *Interpreting the Bible* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1963), blz. 317, 318.

in het idee, maar alleen als secundair element (vergelijk Genesis 1 : 26 en 9 : 6). (2) Oehler voelde dat

> *de goddelijke gelijkenis moet eerder worden verwezen naar de hele waardigheid van de mens ... waardoor de menselijke natuur scherp wordt onderscheiden van die van de dieren; de mens als een vrij wezen is ingesteld op de natuur en ontworpen om gemeenschap met God te hebben en zijn vertegenwoordiger op aarde te zijn.* [113]

(3) Een samenvatting van de betekenis van het goddelijke beeld in de geschapen mens kan bevatten: spiritualiteit, persoonlijkheid, heiligheid, liefde en heerschappij. [114] Het beeld van God in de mens, hoewel vervaagd door de val, bestaat nog steeds.

Op pagina 69 van *Let God Be True* bouwt de schrijver een andere "stroman" op in de veronderstelde weerlegging van orthodoxie: "Er is niet één bijbeltekst die stelt dat de menselijke ziel onsterfelijk is." De huidige schrijver zou het in grote lijnen eens kunnen zijn met deze verklaring en met veel van wat op blz. 72-74 staat. In Schriftuurlijk opzicht is het kenmerk van "onsterfelijkheid" niet bezeten door een menselijke ziel, omdat "onsterfelijkheid", wanneer toegepast op de mens, betrekking heeft op het lichaam en in de toekomst zal worden ontvangen wanneer het lichaam van de mens wordt verheerlijkt (1 Korinthiërs 15 : 42, 50, 53, 54). De Bijbel zegt dat alleen God onsterfelijkheid heeft (1 Timotheüs 6 : 16). Dus "onsterfelijkheid", wanneer vertaald uit de Griekse woorden *athanasie* en *afasie*, is niet het huidige bezit van de mens.

Wat de Schrift ondersteunt, is dat de mens, eenmaal geschapen, een eigenschap (ziel of geest) bezit die kan bestaan als een bewuste entiteit los van het lichaam en die in zijn bestaan door alle eeuwigheid zal blijven bestaan.

Op pagina 69 geeft de Getuige-schrijver toe dat het Hebreeuwse woord *ruach* en het Griekse woord *psuche* te vertalen zijn in een aantal Engelse woorden zoals "leven, geest, hart, eetlust, lichaam, zelf, enz." Standaard Griekse en Hebreeuwse woordenboeken geven dit ook weer. Arndt-Gingrich zegt in zijn commentaar op *psuche* dat "het vaak onmogelijk is om harde en duidelijke lijnen te trekken tussen de

---

[113] Gustave Friedrich Oehler, *Theology of the Old Testament*, ed. George E. Day (Grand Rapids: Zondervan Publishing House, [n. d.]) blz. 146.

[114] E. McChesney, "Image of God" *Unger's Bible Dictionary* (Chicago: Moody Press, 1957), blz. 517.

betekenissen van dit veelzijdige woord." [115] In een van zijn betekenissen spreekt het van "*de ziel als essentie, die verschilt van het lichaam en niet wordt opgelost door de dood*", geïllustreerd door Mattheüs 10 : 28; en bij "de ziel bevrijd van het lichaam, een lichaamloze ziel", zoals wordt gevonden in Handelingen 2 : 27, Openbaring 6 : 9 en 20 : 4. [116]

Arndt-Gingrich is het in wezen eens, verklarend dat "ziel" moet worden opgevat als bestaande na de dood, in diverse gevallen: "De ziel wordt overgeleverd aan de dood ... waarna deze het rijk van de aarde verlaat en leeft in Hades ... of een andere plaats buiten de aarde ..." [117] De in het Nieuwe Testament door Arndt-Gingrich genoemde verzen zijn dezelfde die door Grimm-Thayer worden gebruikt, behalve voor Mattheüs 10 : 28, waar "ziel" wordt begrepen als de "zetel en het centrum van het leven, dat het aardse overstijgt", en specifiek, "mensen kunnen het niet verwonden, maar God kan het aan de vernietiging overgeven" (Mattheüs 16 : 26; Markus 8 : 36). [118]

De schrijver *Let God Be True* negeert het woord "geest" (*pneuma*) in zijn bespreking van de aard van de mens. Het woord kan worden vertaald met een aantal verschillende Engelse woorden, zoals Arndt-Gingrich aantoont. [119] Hoewel het de betekenis heeft van wind en adem, enz., kan het ook een entiteit aanduiden die de mens na de dood overleeft (Hebreeën 12 : 23; 1 Petrus 3 : 18). [120]

Verschillende van de verzen die worden aangehaald voor het bestaan van een entiteit los van het lichaam, als het een "ziel" of "geest" wordt genoemd, moeten afzonderlijk worden onderzocht, want als een dergelijke entiteit het Getuige-concept van de mens als louter een combinatie van "het stof der aarde" en "de adem van het leven" weergeeft en niets meer, moet dit worden afgewezen. De te onderzoeken verzen zijn: Mattheüs 10 : 28; Openbaring 6 : 9-11; 20 : 4; en Hebreeën 12 : 23. 1 Petrus 3 : 18 is al behandeld.

---

[115] Arndt-Gingrich, *op. cit.*, blz. 901

[116] Grimm-Thayer, *op. cit.*, blz. 677.

[117] Arndt-Gingrich, *op. cit.*, blz. 901

[118] *Ibid.*, blz. 902

[119] *Ibid.*, blz. 680-85

[120] *Ibid.*, blz. 680, 681. Arndt-Gingrich verklaart *pneuma* in 1 Petrus 3 : 18 als "dat deel van Christus dat, in tegenstelling tot *sarx*, niet stierf in de dood, maar overleefde als een individuele entiteit na de dood ..."

Mattheüs 10 : 28. Dit is een zeer belangrijk vers waarvan de betekenis verkeerd begrepen is door de Getuigen. Het vers luidt: "En word niet bang voor degenen die het lichaam doden maar de ziel niet kunnen doden; maar wees eerder bang voor hem die zowel ziel als lichaam kan vernietigen in Gehenna". (NWT). De schrijver van *Let God Be True* legt uit:

> *De kern van deze tekst is dat we God moeten vrezen, omdat hij niet alleen ons huidige menselijke lichaam, maar ook de mogelijkheid van toekomstig leven kan vernietigen. De vernietiging in Gehenna waarnaar hier wordt verwezen, betekent die dood waaruit geen opstanding tot toekomstig leven als ziel bestaat [blz. 72].*

Het is duidelijk dat de Getuigen het woord "vernietigen" (*apollumi*) begrijpen als "uitroeing", een betekenis die het woord niet heeft, zoals een studie van de passages waarin het voorkomt laat zien. [121] In een ander Getuigen-boek wordt het onmogelijk van het doden van de ziel geïnterpreteerd als "hun recht op leven in het hemelse koninkrijk van God." [122] "Het is duidelijk dat volgens dit vers de ziel en het lichaam verschillende entiteiten zijn. Een man kan het lichaam doden zonder de ziel te doden.

Openbaring 6 : 9-11 en 20 : 4. In Openbaring 20 : 4 staat vermeld dat Johannes "de zielen zag van hen die met de bijl werden geëxecuteerd inzake de getuige die zij van Jezus gaven ..." (NWT). "Zielen" moeten anders zijn dan wezens of mensen, omdat er staat dat Johannes de "zielen" zag van degenen die gemarteld waren. Openbaring 6 : 9-11 is nog duidelijker dat zielen zonder het lichaam na de dood bestaan als wezen met bewustzijn:

> *... Ik zag onder het altaar de zielen van hen die werden geslacht vanwege het woord van God en vanwege het getuigeniswerk dat ze vroeger hadden. En zij huilden met een luide stem en zeiden: "Tot wanneer, soevereine Heer, heilig en waar, weerhoudt u zich ervan ons bloed te oordelen en te wreken over hen die op de aarde wonen?" En aan elk van hen werd een witte mantel gegeven, en hun werd verteld nog even te rusten tot het aantal ook van hun mede-slaven [NWT] was gevuld.*

---

[121] Zie hieronder, blz. 165

[122] *Babylon the Great Has Fallen! God's Kingdom Rules!, op. cit.,* blz. C30.

Vers 9 en 10 worden door de Getuigen begrepen als plaatsvindend vóór de door hen beweerde opstanding van de 144.000 in 1918. [123] "Rutherford probeerde de moeilijkheid van zielen die vóór de opstanding buiten hun lichaam bestonden, te vermijden door te beweren dat "zielen"

> *vertegenwoordigen de waarde van hun uitgegoten levensbloed, dat werd afgebeeld in de dienst in de tabernakel ... Zoals het bloed van Abel uit de grond riep, zo roept het bloed van de gelovigen het uit tegen hen die op de aarde wonen als vertegenwoordigers van Satan.* [124]

Een lezing van de passage toont aan dat Rutherford's verklaring onmogelijk te ondersteunen is. De passage vertelt dat de zielen van de martelaren, niet hun bloed, "huilden met een luide stem" (vergelijk Genesis 4 : 10). "Aan elk van hen werd een wit gewaad gegeven", geeft het persoonlijke bestaan aan van degenen die in de verzen 9 en 10 worden genoemd. Aangezien volgens de eigen interpretatie van de Getuigen de opstanding van degenen die in deze passage worden genoemd pas plaatsvond in vers 11 (1918), hoe konden degenen die niet bestonden (omdat de mens volgens de Getuigen ophoudt te bestaan bij de dood) het uitschreeuwen tussen het tijdstip van hun dood en hun opstanding? Dit kan alleen waar zijn als de geest of ziel van de mens na de dood bestaat.

Hebreeën 12 : 23. De vermelding in dit vers dat "geesten van enkel de mens gemaakt perfect gemaakt waren", spreekt van de verlosten die nog niet bekleed zijn met een opstandingslichaam, maar die in bewustzijn gemeenschap met God hebben in deze staat. Het bewijst dat er een soort van bestaan is tussen de dood en de opstanding. De NWT verdoezelt dit feit door *pneumasi* (derde naamval meervoud van *pneuma*) te vertalen als "geestelijke levens". Dit is een verkeerde vertaling van het Grieks, dat letterlijk vertaald moet worden met "(de) geesten", zoals de voetnoot in de NWT over dit vers aangeeft. (De herziening van de NWT in 1961 behield de verkeerde vertaling.)

Verschillende andere Schriftuurlijke bewijzen (Mattheüs 25 : 46; 27 : 50; Lukas 23 : 46; Filippenzen 1 : 23, enz.) van de orthodoxe leer van de aard en de bestemming van de mens zijn elders in dit boek gepresenteerd. De toestand van de niet-berouwvolle als

---

[123] *The Kingdom, Is at Hand* (Brooklyn : Watchtower Bible and Tract Society, Inc., 1944), blz. 336, 337; J.F. Rutherford, *Light* (Brooklyn: Watch Tower Bible and Tract Society, 1930), I, blz. 78-80.

[124] *Ibid.,* blz. 79

een van bewustzijn en eeuwige straf, wordt ontwikkeld in de volgende paragraaf, "Eeuwige straf en de toekomstige staat".

Bovendien moet de aard van de dood worden besproken. Op pagina 74 van *Let God Be True* wordt het begrip van de Getuigen over deze leer uitgelegd:

> *Omdat de mens nu een zondig sterfelijk wezen is, is zijn uiteindelijke bestemming de dood. ... God sprak zeer nadrukkelijk over het doodvonnis. Hij zei: "Gij zult zeker sterven." Niets wijst erop dat God bedoelde dat zondaar Adam alleen zou lijken te sterven, maar dat zijn ziel voor altijd zou voortleven.*

In antwoord op deze vaak herhaalde opvatting kan het volgende worden gezegd: (1) Het is waar dat de dood van de mens het gevolg is van ongehoorzaamheid. Maar wat is de dood? Het antwoord op deze vraag moet het antwoord volgen op de vraag: Wat is de mens? (2) Uit de Bijbel is bewezen dat de dood van het lichaam niet de dood van de hele mens inhoudt, want de ziel of geest van de mens overleeft hem wel. Daarom is de bovenstaande verklaring van de Getuigen fout. (3) Fysieke dood is niet de vernietiging of het ophouden van het individu, zoals het gebruik van het woord *thanatos* in het Nieuwe Testament bewijst. Dood is voornamelijk geestelijk, d.w.z. dat ziel gescheiden wordt van God (Mattheüs 8 : 22; Johannes 5 : 24, 25; 6 : 33; Efeze 2 : 1, 5; Kolossenzen 2 : 13). Degenen die geestelijk dood zijn, leven fysiek. Ze zijn gescheiden van God vanwege de zonde. De dood van het lichaam is slechts de fysieke herinnering aan dat wat al in de geestelijke aard van de mens is gebeurd. Toen Adam God ongehoorzaam was, stierf hij op dat moment, omdat de gemeenschap met God, wat leven betekende, verbroken was. (4) Als de eerste dood van de mens wordt gekenmerkt door bewust bestaan, moet hetzelfde ook gelden voor de eeuwige staat, "tweede dood" (Openbaring 2 : 11, 20 : 6, 14).

VII. Eeuwige straf en de toekomstige staat

In de beginjaren van de huidige beweging van Jehovah's Getuigen was de afwijzing van de eeuwige straf één van de aanlokkelijkste denkbeelden van de Russellitische theologie. Het onderwerp "hel" was één van Russell's favoriete onderwerpen. Eén van de meest populaire lezingen die hij gaf, was getiteld "To Hell and Back" (naar de hel en terug). Deze lezing zorgde voor overvolle bijeenkomsten waar die werd gepresenteerd en wordt door de Getuigen beschreven in de volgende woorden: "In deze opvallende

lezing nam hij zijn publiek mee op een geestige, humoristische, denkbeeldige reis naar de hel en terug." [125] Deze beschrijving, evenals de titel van de preek, klinkt als iets dat een ongelovige zou presenteren en toont de typische benadering van veel leerstellingen.

De Getuigen pakken het grondig aan als het gaat om het verkeerd weergeven van de orthodoxe leer van eeuwige straf. Verschillende verklaringen uit het populaire boekje van rechter Rutherford, "*Where are the dead?*" (Waar zijn de doden?), worden aangehaald als klassieke voorbeelden:

> *Toen de oorlog kwam, predikten de geestelijken voor de oorlog, spoorden ze jonge mannen aan om zich bij het leger aan te sluiten en vertelden ze vanaf hun preekstoel dat degenen die stierven op het slagveld rechtstreeks naar de hemel zouden gaan. ...* [126]
> *De kern van de conclusies van de protestantse predikers was dat als iemand sterft die ten tijde van de dood een lid van een goede kerk is, hij onmiddellijk naar de hemel gaat en daar vanaf dat moment eindeloze gelukzaligheid geniet. ...* [127]

Een andere verkeerde voorstelling van zaken met betrekking tot de hel is deze uitspraak: "... Zeggen niet alle geestelijken dat degenen die buiten de kerk sterven naar die vreselijke plaats gaan?" [128] Rutherford spreekt onwetend als hij zegt: "Is het redelijk dat God dat schepsel een asbest-lichaam geeft, zodat hij voor altijd gebrand kan worden?" [129] De volgende bewering lijkt te zijn gebaseerd op de verkeerde voorstelling van zaken in Russell's "Fotodrama der schepping":

> *Dat [de mens bewusteloos is na de dood] is niet erg consistent met de theorie van gelukzaligheid of op zijn hoofd staan in een vat kokende olie*

---

[125] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1959), blz. 43.

[126] J.F. Rutherford, *Where are the Dead?* (Brooklyn: Watch Tower Bible and Tract Society, 1932), blz. 4.

[127] *Ibid.,* blz. 5

[128] *Ibid.,* blz. 7, 8

[129] *Ibid.,* blz. 15

> *of anderszins gemarteld worden door vuurvaste demonen die asbest-jassen dragen.* [130]

Een andere typische verkeerde voorstelling is die betreffende de huidige verblijfplaats van Satan: "Als de hel een plaats van eeuwige kwelling is, en als de duivel de belangrijkste brandweerman is, wie zal het vuur dan blijven aanhouden als de duivel vernietigd is" [131] Verkeerde voorstelling is nog steeds in zwang, want de schrijver van *Let God Be True* zegt:

> *Maar zijn het niet Satan de Duivel en zijn demonen in de hel die de vuren aanhouden, het zwaar makend voor degenen die erin zitten? Dit wordt onderwezen door de geestelijkheid van het christendom, maar het zal je verbazen dat de Duivel nooit op zo'n plek was.* [132]

Indien ruimte het zou toestaan, zou meer van deze opzettelijk verkeerde informatie kunnen worden geciteerd. Het is duidelijk dat de foutieve uitspraken bedoeld zijn om de geest van de niet-onderdrukte te beïnvloeden. Men kan een van de drie dingen kiezen die betrekking hebben op de schrijvers van deze verklaringen: (1) Ze waren volledig onwetend van de leerstellingen van de orthodoxie, of (2) ze waren te dom om te bepalen wat ze waren, of (3) ze waren er op uit om dingen opzettelijk verkeerd voor te stellen, om zo hun lezers te bedriegen.

De verkeerde vertaling van *sheol* en *hades* door de vertalers van *King James* is de basis voor een groot deel van de argumentatie in de afwijzing van de leer over de eeuwige straf door de Getuigen. Eigenlijk is meer dan de helft van het hoofdstuk over de hel in het boek *Let God Be True*, [133] gebaseerd op de verkeerde vertaling van deze twee woorden en het misverstand vanuit de orthodoxie. De beste manier om dit probleem op te lossen, en de meeste andere argumenten uit de Schrift van de Getuigen, is om versies van de *American Standard Version* (ASV) te accepteren, waarin de woorden niet zijn vertaald. Om dit onderwerp verder te verduidelijken en om de

---

[130] *Ibid.*, blz. 17.

[131] *Ibid.*, blz. 19-21.

[132] *Let God Be True, op. cit.*, blz. 93.

[133] *Ibid.*, blz. 89-99.

verwisseling van termen door de Getuigen te zien, zou het nu goed zijn om de betekenis te definiëren van diverse termen die ze verkeerd toepassen.

Het Hebreeuwse woord *sheol* en het Griekse woord *hades*, spreken nooit over de eeuwige hel. Deze twee woorden geven eenvoudig de plaats aan van de overledenen.

De eeuwige staat van de goddelozen na de opstanding wordt in de Bijbel aangeduid als "Gehenna" of "Poel van Vuur". Deze termen duiden de toestand van eeuwige straf of "hel" aan.

"Tartarus", dat slechts eenmaal wordt gebruikt (in 2 Petrus 2 : 4) is niet "hel", hoewel het zo is vertaald in zowel de ASV als de KJV. Dit lijkt een aparte plaats van detentie voor de gevallen engelen.

Met deze verklaringen in het achterhoofd is een onderzoek van enkele van de belangrijkste argumenten en tactieken in de Wachttoren-publicaties over dit onderwerp op zijn plaats.

Op typische wijze gebruiken de Getuigen, om de discussie in het meest oneerlijke en niet-representatieve licht te plaatsen, "geladen woorden," zoals "hellevuur-krijsers" [134] om orthodoxe theologen en anderen te beschrijven die aan de leer van de eeuwige straf vasthouden. Ze hebben met deze verkeerde voorstellingen van orthodoxie ook de dingen gecombineerd die weerzinwekkend zijn voor degenen die worden vertegenwoordigd (de orthodoxen).

Telkens opnieuw, vanuit het verkeerde idee dat orthodoxie leert dat *sheol* en *hades* eeuwige hel zijn, geven de Wachttoren-schrijvers de orthodoxie verkeerd weer. Over Jona schrijven ze: "Als de hel eeuwig was, zou Jona er niet uit gekomen zijn. [135] Hetzelfde argument wordt gebruikt voor Jezus. Als de hel eeuwig is, hoe is Jezus eruit gekomen? [136] Nogmaals, het antwoord is dat *sheol* en *hades* door de orthodoxie niet als eeuwige hel worden beschouwd.

Er zijn veel andere voorbeelden van verkeerde voorstelling van zaken. Bijvoorbeeld, op pagina 90 van *Let God Be True* laat de Getuige-schrijver Jozef de eeuwigheid doorbrengen in de hel en gaat Jakob lichamelijk de "hel" (*sheol*) in. Nogmaals, *sheol* is

---

[134] *Ibid.*, blz. 95.

[135] *The Watchtower*, 76:69, February 1, 1955.

[136] *Ibid.*, blz. 70.

geen hel, en de ziel of geest van de mens, niet zijn lichaam, zijn bij bewustzijn vóór de opstanding, een punt dat de Getuige-schrijver handig vergat te vermelden op pagina 88 van hetzelfde boek. Er zou nog meer kunnen worden gezegd, maar de lezer wordt aangespoord om de leerstellingen van de orthodoxie te ontvangen van degenen die weten wat deze zijn.

Het algemene argument uit alle Wachttoren-literatuur over het onderzochte onderwerp is dat er in de Bijbel geen enkele aanwijzing is voor leven of activiteit na de dood.

Hoewel de openbaring zwak is in het Oude Testament, zijn er verschillende gedeelten die aangeven dat er bewustzijn is na de dood.

Ezechiël 32 : 21 geeft zo'n getuigenis:

> *De machtigste der helden zullen hem, met zijn helpers, toespreken, uit het midden der hel* (sheol)*; zij zijn nedergedaald, de onbesnedenen liggen er, verslagen van het zwaard;*

Jesaja 14 : 4-17 is een soortgelijk voorbeeld. Sommige bijbelleraren vinden een duidelijke vermelding van geesten die apart van het lichaam leven in de geestenwereld. Het woord in het Hebreeuws om ze aan te duiden is *rapha* (*raphaim*, meervoud). Het woord is gedefinieerd in Gesenius Woordenboek,

> *... Slap, zwak, zwak ... schimmen, schaduwen die in Hades wonen, volgens de meningen van de oude Hebreeën, leeg van bloed en dierlijk leven ... maar niet verstoken van de kracht van het denkvermogen, zoals geheugen. ...* [137]

Het nieuwtestamentische woord *hades*, dat tien keer voorkomt in het Nieuwe Testament (Mattheüs 11 : 23; 16 : 18; Lukas 10 : 15; 16 : 23; Handelingen 2 : 27, 31; Openbaring 1 : 18; 6 : 8; 20 : 13, 14) levert ook bewijs dat de doden bij bewustzijn zijn na de dood. Het volgende citaat is een uitstekende samenvatting van de orthodoxe kijk op *hades* en de toestand van de mens na de dood:

---

[137] Samuel Prideaux Tregelles (trans.). *Gesenius' Hebrew and Chaldee Lexicon to the Old Testament Scriptures* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1954), blz. 776.

Het idee van een zielenslaap is net zo vreemd voor het NT als voor het jodendom; het beeld van de slaap wordt geïntroduceerd (Markus 5 : 39 en par.; 1 Thessalonicenzen 5 : 10; Johannes 11 : 11-12 etc. koimao) eenvoudig als een eufemistische beschrijving van de dood. De ziel is zeker gescheiden van het lichaam bij de dood, maar het ervaart tijdelijke vergelding in de tijd tussen de dood en de opstanding. Wanneer het NT verwijst naar Hades, is de verwijzing naar de verblijfplaats van zielen die van hun lichaam zijn losgemaakt (vergelijk Handelingen 2 : 26 f., 31).

Uiteindelijk is het NT het ermee eens dat het verblijf in Hades beperkt is, zoals blijkt uit het scherpe onderscheid tussen hades en gehenna. In het hele NT dient Hades slechts een tijdelijk doel. Het ontvangt zielen na de dood en geeft ze opnieuw over bij de opstanding (Openbaring 20 : 13). De opstanding vormt het einde (20 : 14) en het wordt vervangen door gehenna (19 : 20; 20 : 10, 14 f.: Limna tou puros) als de laatste plaats van straf. [138]

... Op grond van de belofte van Jezus weet Zijn Gemeente gdat het beveiligd is tegen de krachten van Hades (Mattheüs 16 : 18) omdat het door geloof in Hem toegang heeft tot het koninkrijk van God. ... In het bijzonder weet het dat zijn doden niet in Hades zijn, maar in de aanwezigheid van Jezus. Deze zekerheid, voor het eerst verklaard in het wat gezegd werd tot de stervende dief aan het kruis (Lukas 23 : 43: met emou), wordt het scherpst uitgedrukt door Paulus in de zin "sun Christo einai" (Filippenzen 1 : 23). [139]

Getuigen beweren dat "Gehenna, of het dal van Hinnom, een symbool werd, niet van eeuwige kwelling, maar van eeuwige veroordeling." [140] Eeuwige veroordeling wordt uitgelegd als volledige vernietiging of uitroeing, een opvatting die om de volgende redenen moet worden verworpen.

---

[138] Gerhard Kittel (ed.). T*heological Dictionary of the New Testament*, tran. and ed. Geoffrey W. Bromiley (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1963) , I, blz. 148.

[139] *Ibid.*, blz. 149.

[140] *Let God Be True, op. cit.*, blz. 96.

De Getuigen citeren Mattheüs 10 : 28 en interpreteren "vernietigen" als uitroeing. "En word niet bang voor degenen die het lichaam doden, maar de ziel niet kunnen doden; maar wees eerder bang voor hem die zowel ziel als lichaam kan vernietigen in Gehenna" (NWT). Het woord vertaald met "vernietigen" (*apollumi*) kan niet worden opgevat als uitroeing via enige oprekking van de verbeelding, noch kan een dergelijke betekenis steun vinden in een bestaand woordenboek. Het woord komt 85 keer voor in het Nieuwe Testament en wordt weergegeven als "verloren", "vernietigd" en "vergaan". Een studie van dit woord in deze contexten toont aan dat het geen uitroeing betekent. [141] Grimm-Thayer definieert het woord in de context van Mattheüs 10 : 28 als figuurlijk gebruikt: "*om te wijden aan of over te geven aan eeuwige ellende ...*" [142]

2. Het Griekse woord *kolasis* in Mattheüs 25 : 46 wordt door de *Nieuwe Wereldvertaling* vertaald met "afsnijden" en van deze betekenis wordt beweerd dat deze illustratief is voor de betekenis van Gehenna. Deze studie gaat in het volgende hoofdstuk uitvoerig op dit woord in en laat zien dat er geen enkele flinter bewijs is voor deze Wachttoren-vertaling van *kolasis*. De betekenis van het woord is "straf" en het geeft een zuiver vergeldend oordeel weer. Laat de woorden van Christus de waarschuwing van de mens zijn: "En deze zullen gaan in de eeuwige straf; maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven" (Mattheüs 25 : 46).

3. Openbaring 21 : 8 en andere passages waarin de "poel van vuur" wordt genoemd, worden door de Getuigen geïnterpreteerd als vernietiging. Dat dit niet de betekenis is, kan op verschillende manieren worden aangetoond, (a) Openbaring 19 : 20 beschrijft het werpen van het Beest en de Valse Profeet in de poel van vuur nog vóór de duizend jaar. Openbaring 20 : 10, verwijzend naar de tijd duizend jaar later, plaatst de kwelling van hen als nog toekomstig. (b) Op welke gronden kan een vertaler de betekenis veranderen van de uitdrukking "dag en nacht gekweld voor altijd en altijd" (NWT) om het uitroeing te laten betekenen? Als *basanizo* in Openbaring 11 : 10 betekent "kwellen" ("gekweld"), waarom verandert dan de betekenis ervan in Openbaring 20 : 10? De tekst in Openbaring 11 : 10 wordt belachelijk bij de interpretatie dat de twee profeten degenen die op aarde wonen "uitroeien". (c) Het Griekse woord *basanizo*, dat Grimm-Thayer definieert als "*te ergeren met ernstige pijnen* (van lichaam of geest)*, om*

---

[141] Robert Baker Gridlestone, *Synonyms of the Old Testament* (second edition; Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1953), blz. 275-77.

[142] Grimm-Thayer, *op. cit*., blz. 64.

te kwellen," [143] spreekt in elk geval in het Nieuwe Testament over pijn en bewust lijden." [144]

4. De bijlage van de *Nieuwe Wereldvertaling* (blz. 767) geeft dit argument betreffende Gehenna:

> *Er werden geen levende dieren of menselijke wezens in Gehenna gegooid om levend te worden verbrand of gekweld. Daarom zou de plaats nooit een onzichtbaar gebied kunnen symboliseren waar menselijke zielen worden gekweld in letterlijk vuur en worden aangevallen door onsterfelijke wormen voor eeuwig en altijd.*

Volgens deze verklaring zou men logisch kunnen concluderen dat, als levende mensen in Gehenna werden geworpen, dit een plaats van eeuwige marteling *zou kunnen* symboliseren. Het verslag van het Oude Testament geeft de geschiedenis van het dal van Hinnom en laat zien dat de praktijk van het offeren van de levenden eigenlijk vertelt hoe het dal zijn betekenis kreeg. Het dal van Hinnom werd de technische aanduiding van de plaats van eeuwige marteling, niet vanwege het gebruik ervan als stortplaats, maar vanwege de aanbidding van het afgod Moloch met levende offers (2 Kronieken 28 : 3; 33 : 6). De verontreiniging van het dal van Hinnom door Josia (2 Koningen 23 : 10) werd geassocieerd met de profetie als een beeld van het oordeel dat over het volk Israël zou komen (Jeremia 7 : 32). De verdere verontreiniging van het dal, door het dumpen van afval en lichamen, heeft mogelijk bijgedragen aan de betekenis van de term, maar dit is niet de primaire zinspeling. Het was vanwege de levende offers aan Moloch en de verontreiniging van Josia dat het dal zijn bekendheid kreeg. De zonde en het lijden van dit dal waren goed bekend bij de Joden en deze naam was de meest geschikte om het eeuwige bewuste lijden van de ongeredden te beschrijven. De *Nieuwe Wereldvertaling* bij Openbaring 19 : 20 laat zien dat het beeld van levend in Gehenna geworpen (identiek in betekenis met "poel van vuur", "vurig meer" NWT) nog steeds in gebruik was tijdens het schrijven van de Nieuwtestamentische periode: "... Terwijl ze nog leefden, werden ze allebei het vurige meer in geslingerd, dat brandt met zwavel."

---

[143] *Ibid.*, blz. 96.

[144] Mattheüs 8 : 6, 29; Markus 5 : 7; Lukas 8 : 28; 2 Petrus 2 : 8; Openbaring 9 : 5; 12 : 2, etc. zie ook Arndt-Gingrich, *op. cit.,* blz. 134.

Het *Wachttoren-artikel*, "Is de hel heet?" [145] mist het punt betreffende het geloof in een plaats van eeuwige straf. De vraag is niet: "Is de hel heet?", Maar: "Is er een plaats waar de niet-wedergeborenen gescheiden zullen zijn van God door alle eeuwigheid heen en waar ze in bewustzijn straf zullen ervaren?" Dante's hel is zeker geen bijbelse voorstelling, noch een weergave van wat geleerd wordt in de orthodoxie.

De Bijbelse uitspraken over de toekomstige toestand van de niet-geredden hoeven niet letterlijk te worden geïnterpreteerd om de hopeloze en bewuste ondergang van de degenden die verloren gaan te onderwijzen. Wat uit de terminologie van de Schrift zeker is, is dat de toestand van hen zelfs *nog slechter* zal zijn dan die welke wordt gepresenteerd in de termen "Gehenna", "poel van vuur", "buitenste duisternis", "kwelling", "straf", enz. De Heer gebruikt de sterkste taal om de mens te waarschuwen deze straf te vermijden. In *Let God Be True*, leggen de Jehovah's Getuigen deze verklaring af:

> *De leer van een brandende hel, waarin de goddelozen voor eeuwig na de dood worden gemarteld, kan niet waar zijn, voornamelijk om vier redenen: (1) Het is volkomen onschriftuurlijk; (2) het is onredelijk; (3) het is in strijd met Gods liefde en (4) het is weerzinwekkend voor gerechtigheid.* [146]

Aangezien de voorgaande argumenten vrij algemeen zijn en een antwoord behoeven, zullen de stellingen van de Getuigen afzonderlijk worden behandeld. Ten eerste: "Het is volkomen onschriftuurlijk". Deze uitspraak omvat een behoorlijk groot gebied en slechts één vers zou voldoende zijn om het beeld omver te werpen. Men vraagt zich af of de schrijver van een dergelijke verklaring dezelfde Bijbelse orthodoxie tot zijn beschikking had. Alleen die ene tekst, Mattheüs 25 : 46, zou voldoende zijn om dit bezwaar te beantwoorden. [147] De leer van de eeuwige bestraffing van de goddelozen is niet gebaseerd op geïsoleerde passages, en voor de eerlijke student van het Woord vormt de leer geen probleem.

---

[145] The Watchtower, 76:68-72, February 1, 1955.

[146] *Let God Be True*, *op. cit.*, p. 99

[147] Zie ook: Jesaja 65 : 24; Markus 9 : 43-48; Mattheüs 5 : 29, 30; 13 : 41, 42, 50; 18 : 8, 9; 2 Petrus 2 : 4-9, 17; Openbaring 14 : 11; 20 : 10, 15.

Ten tweede: "Het is onredelijk". In de eerste plaats moet de vraag worden gesteld: "Wanneer heeft de rede voorrang op het Woord van God?" Moet iets redelijk zijn om waar te zijn? Een dergelijk argument is gebaseerd op menselijke vooronderstellingen en sentimentaliteit en niet op een degelijke wetenschap van het Woord. De reden zou bepalen dat de mens zijn eigen rechter moet zijn en zijn eigen straf moet voorschrijven. De zondige mens kan de slechtheid van de zonde niet inschatten. Alleen God weet en kan de straf verklaren die zonde verdient. Bepaalde de rede dat Adam's enige daad van ongehoorzaamheid, die in een ogenblik werd begaan, dood en vernietiging zou brengen voor al zijn nageslacht? Of, op dezelfde manier, dat mensen eeuwig leven zouden moeten ontvangen door op Christus te vertrouwen? Nee, de reden is niet in alle gevallen de rechter van de waarheid.

Ten derde: "Het is in strijd met Gods liefde". Men zegt dat het eeuwig straffen van mensen in strijd is met het karakter van God. Voordat we op dit bezwaar ingaan, is het noodzakelijk om te weten wat Gods karakter is. Het is maar al te gemakkelijk om er een eenzijdige presentatie van God als "God is liefde" van te maken. Een dergelijke presentatie van God laat een imperfect beeld van Gods karakter achter. God is liefde, maar hij is meer dan alleen liefde. De mens lijkt tevreden een of twee van de meer tedere eigenschappen van God uiteen te zetten en naar dit deel te wijzen en te zeggen: "Dit is God". Maar zo is de God van de Bijbel niet. Hoe kan de mens weten hoe God is? Er zijn drie bronnen: (1) onszelf; (2) aard; (3) en openbaring.

Waarlijk, wanneer het bewijs wordt onderzocht, zijn liefde en goedheid duidelijk; maar hoeveel te meer wordt de wet in werking gezien die constant en onveranderlijk werkt, niet voor menselijk genot, maar die vaak het grote lijden van wezens inhoudt. Onze God als een "verterend vuur" (Hebreeën 12 : 29) kan nauwelijks betekenen dat goddelijke liefde vastbesloten is om degenen die Hem afwijzen te sparen. Goddelijke liefde wordt beperkt door de onredelijk gebruikte vrije wil van de mens. Alle eigenschappen van God kunnen worden samengevat in één, heiligheid. Gods gerechtigheid is slechts de oefening en de uiterlijke uitdrukking van heiligheid. Gods liefde legt Hem de verplichting op om overtreding te bestraffen, een feit dat overal in de Bijbel wordt gezien. God toonde geen liefde en genade voor de zonde in de tijd van Noach. Noach en zijn familie werden gespaard, maar de rest van de bevolking kwam om. God spaarde Lot, maar hij had geen genade met Sodom. God haat zonde en Hij moet het oordelen.

Ten vierde: "Het is weerzinwekkend voor gerechtigheid". Als rechtvaardig straffen worden voor een misdrijf weerzinwekkend is, hebben de Getuigen gelijk. Alleen God

kan de straf van de zonde volledig kennen. Mensen worden niet eeuwig gestraft "alleen omdat ze het ongeluk hadden om als zondaars geboren te worden". [148] De zondaar wordt gestraft als een noodzakelijk gevolg van zijn eigen zonden. Is eeuwige straf meer weerzinwekkend voor rechtvaardigheid dan de vernietiging, als zijnde dezelfde straf, voor Hitler en voor een religieuze maar ongelovige Jood? Gerechtigheid die ware gerechtigheid is, stelt een mens in staat om te oogsten wat hij gezaaid heeft. De mens mag in die toestand leven die hij zelf heeft gekozen. Als iemand bijvoorbeeld voor altijd op deze aarde zou leven, zou hij zijn leven leiden naar zijn keuze voor goed of kwaad. De dood kan geen verschil maken in het karakter van de mens. Als men hier rechtvaardig kan wonen en oogsten zoals gezaaid, waarom zou het dan in de toekomende wereld als onrechtvaardig worden beschouwd?

Dus met het aantonen van het toekomstige bewuste bestaan tijdens eeuwige straf, is ook het beste antwoord op de opvatting van de Getuigen over de dood als "vernietiging" of "ophouden te bestaan" vastgesteld.

Leert de Schrift een tweede proeftijd? De Getuigen leren dat

> *de "opstanding tot oordeel" is voor die personen wiens harten misschien goed wilden doen, maar die stierven zonder ooit de gelegenheid te hebben gehad Gods doelen te horen of te leren wat God van mensen verwacht. ...*
> *Deze mensen zullen teruggebracht worden naar de paradijsaarde. Ze zullen de waarheid leren. Ze zullen worden getoond wat goed is. Daarna worden ze beoordeeld op wat ze eraan doen. Als ze Gods geboden gehoorzamen, zullen ze leven krijgen. Als ze Gods geboden niet gehoorzamen, zullen ze de eeuwige dood ingaan. ...* [149]

Voor de Getuigen is de "opstanding tot oordeel", die in Johannes 5 : 29 wordt genoemd, dus geen opstanding van degenen die al voor God veroordeeld zijn, maar een waarin mensen "een kans om te leven" wordt geboden. [150] Hebreeën 9 : 27 wordt op dezelfde manier geïnterpreteerd.

---

[148] *Let God Be True, op. cit.*, blz. 99.

[149] *From Paradise Lost to Paradise Regained* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1958), blz. 229.

[150] *The Watchtower,* 86:448, July 15, 1965.

Ter weerlegging van deze onschriftuurlijke leer moeten de woorden van Jezus in Johannes 5 : 28, 29 worden onderzocht. De *Nieuwe Wereldvertaling* geeft de passage als volgt weer:

> "*Verwonder je hier niet over, want het uur komt waarin al diegenen in de herdenkingsgraven zijn stem zullen horen en tevoorschijn komen, zij die goede dingen hebben gedaan aan een opstanding ten leven, zij die slechte dingen hebben beoefend tot een opstanding ten oordeel.*"

(1) Voor de onbevooroordeelde lezer is het duidelijk dat de bestemming van degenen waarover gesproken wordt al bepaald is; de ene is een opstanding tot leven, de andere tot oordeel. De verleden tijd in "deed goede dingen" en "beoefende slechte dingen" maakt dit duidelijk. (2) De woorden van Jezus opgetekend in Johannes 3 : 18-21 laten zien dat er al een tweedeling tussen mensen heeft plaatsgevonden, want elke man heeft naar eigen keuze zijn lot bepaald door aanvaarding of afwijzing van Christus. In vers 20 zegt Jezus: "Want wie slechte dingen doet, haat het licht en komt niet naar het licht, opdat zijn werken niet worden bestraft" (NWT). Dit zijn degenen die volgens Johannes 3 : 16 "vernietigd" moeten worden (NWT, "vergaan" ASV, KJV, RSV). Het woord "verachtelijke dingen" (*phaulos*) is hetzelfde woord dat wordt gevonden in Johannes 5 : 29. Het woord is vertaald met "beoefenen" (Johannes 3 : 20) en "beoefend" is hetzelfde Griekse woord (*prasso*) in verschillende tijden, passend bij de verklaringen." Degenen die slechte dingen beoefenden "kunnen zeker niet uitkijken naar een toekomstige proeftijd. (3) Arndt-Gingrich, commentaar gevend op het Griekse woord *krisis* ("oordeel"), zoals gebruikt in deze en andere passages, verklaart: "Het woord betekent vaak *oordeel* dat tegen een persoon ingaat, *veroordeling* en de daaropvolgende *straf*. ..." [151] Het commentaar van Grimm-Thayer op *krisis,* zoals gebruikt in Johannes 5 : 29: "Het laatste oordeel, de verdoemenis van de goddelozen: *anastasis kriseos* gevolgd door veroordeling. ... " [152] (5) Concluderend kan de poging van de Getuigen om de duidelijke leer van de Bijbel te verdraaien het onderzoek van de Bijbel niet verdragen. Hetzelfde resultaat wordt bereikt in hun begrip van Hebreeën 9 : 27: "En gelijk het den mensen gezet is, eenmaal te sterven, en daarna het

---

[151] Arndt-Gingrich, *op. cit.*, blz. 453. Is er een aanwijzing dat "oordeel" enige hoop biedt om straf te vermijden? Zie hoe het woord "oordeel" in de volgende verzen wordt gebruikt: Openbaring 18 : 10 (het oordeel van Babylon); Hebreeën 10 : 27 (het oordeel van iemand die de waarheid met volledig begrip verwerpt); Mattheüs 23 : 33 (het oordeel van Gehenna) en Johannes 5 : 24 (het oordeel van hen die Christus niet aanvaarden).

[152] Grimm-Thayer, *op. cit.*, blz. 362.

oordeel;" (ASV. De RSV heeft "en daarna komt het oordeel."). De vertaling van de NWT insinueert de ketterij van de Getuigen in de Bijbel: "En net zoals mensen eens en voor altijd sterven en daarna geoordeeld worden." Grimm-Thayer definieert "oordeel" in dit vers als "*veroordeling uitspreken, verdoemenis, veroordeling en straf* ..." [153]

Zeker, als redding mogelijk is voorbij de fysieke dood, is het God die dit aan de mens moet openbaren. Het is de Bijbel die dit duidelijk moet maken, niet de mens die redeneert vanuit emotie of speculeren. Het is de mening van deze schrijver dat, als taal enige betekenis heeft, de Bijbel de mens in dit leven verantwoordelijk maakt voor waar hij de eeuwigheid zal doorbrengen; zijn lot kan niet meer worden veranderd na de dood.

De positie van de Getuigen zegt in feite dat een persoon niet echt verloren is of in gevaar is voor een definitief oordeel, totdat hij gehoord heeft van Gods voorzieningen voor redding. Logisch is het derhalve dat Christenen zich moeten verheugen dat de heidenen nog nooit van Christus hebben gehoord, en de onmacht van de reikwijdte van het evangelie moet een kwestie van dank zijn, omdat de omstandigheden in de 1000 jaar de mens in een gunstiger positie plaatsen om het eeuwige leven te winnen.

De Bijbel is duidelijk dat de mens van alle leeftijden en in alle plaatsen schuldig zijn in Gods ogen en "onvergeeflijk" voor God (Romeinen 1 : 18-23; 3 : 23). Ze zijn verloren en al dood (Lukas 19 : 10; Efeziërs 2 : 1-5). Degenen die niet de voordelen van anderen hebben gehad, zullen worden beoordeeld in het licht van wat zij weten, want zoals Romeinen 2 : 12 zegt: "Iedereen die zonder wet heeft gezondigd, zal ook zonder wet vergaan. Maar iedereen die onder de wet heeft gezondigd, zal door de wet worden geoordeeld" (NWT). Volgens dit vers zullen degenen "zonder wet", die voor zonde kiezen, vergaan.

Nee, de Bijbel biedt geen hoop op een tweede kans, maar er staat wel: "Die in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld, maar die niet gelooft, is alrede veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in den Naam des eniggeboren Zoons van God" (Johannes 3 : 18).

---

[153] *Ibid.,* blz. 361.

VIII. De "tweede aanwezigheid" (wederkomst) van Christus [154]

Op dit punt worden twee zeer belangrijke vragen opgeworpen: (1) Is Jezus Christus in 1914 teruggekomen? (2) Is de "tweede aanwezigheid" geheim of onzichtbaar? Als kan worden aangetoond dat Christus niet onzichtbaar in 1914 is teruggekeerd, wordt het Wachttoren-bouwwerk volledig ondermijnd. Als Hij niet terugkeerde, is het meeste van de profetische interpretaties van de Getuigen verkeerd. Het koninkrijk is dan niet geïnstalleerd, Christus is niet op de troon in de hemel, het Genootschap is niet Gods zichtbare vertegenwoordiger op aarde, enz.

Is Christus in 1914 teruggekeerd? Deze schrijver beweert dat het onmogelijk is om objectief, historisch en schriftuurlijk in 1914 te komen als het jaar van de terugkeer van de Heer. Hoe zijn de schrijvers van het Wachttorengenootschap op deze datum aangekomen? In Lukas 21 : 24 staat dat "Jeruzalem door de natiën zal worden vertrapt, totdat de bestemde tijden der heidenen zijn vervuld" (NWT).

> *De "bestemde tijden der heidenen" duidden op een periode waarin er geen representatieve regering van Jehovah op aarde zou zijn, zoals het koninkrijk van Israël; maar de heidense naties zouden de aarde domineren."* [155]

Israël verloor haar onafhankelijkheid en de "bestemde tijden der heidenen" begonnen in 607 v.Chr. met de omverwerping van Zedekia, de laatste koning van Israël. [156] Wanneer zal deze periode eindigen? De achtergrond voor het antwoord is te vinden in het vierde hoofdstuk van Daniël in de profetische droom van Nebukadnezar:

> *De profetische droom onthulde een grote boom die uit de aarde groeide en tot in de hemel reikte en voedsel en onderdak aan alle schepselen bood. Plots beval een heilige uit de hemel: "Houw de boom neer, ... laat toch de stomp van zijn wortels in de aarde, zelfs met een band van ijzer en koper, ... en laat hem zeven keer overgaan.* [157]

---

[154] Zie voor een grondig onderzoek dit boek van de auteur: *The Jehovah's Witnesses and Prophetic Speculation*.

[155] *Let God Be True*, *op. cit.*, blz. 250.

[156] *Ibid.,* blz. 251; *From Paradise Lost to Paradise Regained, op. cit.*, blz. 171, 172.

[157] *Let God Be True, op. cit*, blz. 251.

Vervolgens wordt uitgelegd:

> *"Zeven keer" betekende zeven letterlijke jaren in het geval van Nebukadnezar, beroofd van zijn troon. De zeven jaar waren gelijk aan 84 maanden, of schriftuurlijk 30 dagen voor elke maand, 2.520 dagen. In Openbaring 12 : 6, 14 worden er 1.260 dagen genoemd en beschreven als een "tijd en tijden en een halve tijd" of 3,5 tijden. Zeven keer zouden twee keer 1.260 dagen of 2.520 dagen zijn. Door zijn trouwe profeet Ezechiël zei Jehovah: "Ik heb u elke dag voor een jaar benoemd." (Ezechiël 4 : 6) Door deze goddelijke regel toe te passen, betekenen de 2.520 dagen 2.520 jaar. Omdat Gods koninkrijk met zijn hoofdstad in Jeruzalem ophield te bestaan in de herfst van 607 v.Chr. vervolgens, door de afgesproken tijden vanaf die datum te tellen, strekken de 2500 jaar zich uit tot de herfst van 1914.* [158]

Bezwaren tegen deze uitgebreide *theorie*, die zo'n belangrijk onderdeel van de theologie van de Getuigen vormt, omvatten het volgende:

1. Het beginpunt van 607 v.Chr., waar wordt beweerd dat de "koning van Babylon Zedekiah, de laatste koning van Israël, van "Jehovah's troon" afhaalde, [159] wordt niet ondersteund door historisch bewijsmateriaal. Geleerden, zowel Bijbelse als seculiere, wijzen op de val van Jeruzalem in 587 of 586 vóór Christus en niet in -607, zoals de theorie van de Getuigen vereist. In feite werd Zedekia niet eerder door Nebukadnezar als koning geïnstalleerd dan pas in 598 of 597 v.Chr! [160]

2. Welk bewijs is er dat de "tijden der heidenen" zijn afgelopen. De heidense naties domineren nog steeds deze aarde en alleen wishful thinking kan de huidige situatie veranderen.

---

[158] *Ibid.,* blz. 251, 252.

[159] *From Paradise Lost to Paradise Regained, op. cit.,* blz. 172.

[160] J.C. Waite, "Zedekiah", *The New Bible Dictionary* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1962), blz. 1357. Raymond Albert Bowman, *et al.*, "Zedekiah", *Encyclopaedia Britannica* (1964 ed.), XXIII, 939; Jack Finegan, *Light From the Ancient Past* (Princeton: Princeton University Press, 1946), blz. 160-62. Waite wijst erop dat "zowel Jeremia als Ezechiël Jojachin lijken te beschouwen als de laatste legitieme koning van Juda" (*loc. cit.*). Hij werd benoemd tot koning c. 598 en na een korte regering afgezet en opgevolgd door Zedekia. Het is interessant op te merken dat de nieuwste boeken van de Getuigen voor de besproken periode nog steeds hun unieke maar onhistorische chronologie bevatten.

3. Hoe geldig is de "jaar-voor-een-dag-theorie", die toegepast is in de tijdberekeningen van de Getuigen? Als de theorie correct is, is het duidelijk een zeer belangrijke sleutel tot het begrip van profetie. De geldigheid ervan moet zeker gebaseerd zijn op een schriftuurlijk fundament. Er zijn verschillende redeneringen die tegen de theorie kunnen worden aangevoerd: (a) Numeri 14 : 34 en Ezechiël 4 : 6 worden geïnterpreteerd als "elke dag met God telt voor een jaar." [161] Numeri 14 : 33, 34 stelt eenvoudig dat Israël vanwege de zonde moest lijden "vanwege het aantal dagen dat GIJ het land bespiedde, veertig dagen, een dag voor een jaar ..." (NWT). Terry concludeert:

> *Hier is dan zeker geen reden om de universele propositie te baseren die, in profetische aanduidingen van tijd, een dag een jaar betekent. De passage is uitzonderlijk en expliciet en de woorden worden strikt letterlijk gebruikt; de dagen betekenen duidelijk dagen, en de jaren betekenen jaren.* [162]

Hetzelfde geldt voor Ezechiël 4 : 5, 6:

> *De dagen van zijn uitputting waren letterlijke dagen, en ze waren typerend voor jaren, zoals expliciet wordt vermeld. Maar om uit deze symbolisch-typologische handeling van Ezechiël een hermeneutisch principe of een wet van universele toepassing af te leiden, namelijk dat dagen in profetie jaren betekenen, zou een zeer onredelijke procedure zijn.* [163]

(b) Als de twee genoemde teksten in feite een universele wet vertegenwoordigen, is het alleen maar redelijk dat deze wet gemakkelijk kan worden geverifieerd door voorbeelden van vervulde profetieën. Terry haalt een aantal voorbeelden aan die overwegend indruisen tegen de jaar-dag-theorie. In Genesis 7 : 4 zei God tegen Noach dat "over slechts zeven dagen zal Ik het veertig dagen en veertig nachten op aarde laten regenen ..." (NWT). Zou het juist zijn om deze dagen als jaren te begrijpen? In Genesis 15 : 13 zei God tegen Abraham dat zijn zaad een inwoner van een vreemd

---

[161] *From Paradise Lost to Paradise Regained, op. cit.*, blz. 173.

[162] Milton S. Terry, *Biblical Hermeneutics* (second edition; Grand Rapids: Zondervan Publishing House, [n. d.]), blz. 387.

[163] *Ibid.*

land zou zijn en vierhonderd jaar lang zou lijden. Moeten deze jaren met 360 worden vermenigvuldigd om het juiste begrip te krijgen? Hetzelfde kan worden gezegd over de vijfenzestig jaar van Jesaja 7 : 8, de drie jaren van Jesaja 16 : 14 en de zeventig jaar van Jeremia 25 : 12 (vergelijk Daniël 9 : 2). Moet Jona's profetie, die het oordeel van Ninevé binnen veertig dagen aankondigde, worden geïnterpreteerd als symbolisch voor veertig jaar? De jaar-dag-theorie kan niet worden ondersteund door het enige mogelijke begrip van andere profetieën, dat wat Terry "de analogie van profetische geschriften" noemt. [164]

(c) Een van de sterkste argumenten tegen de jaar-dag-theorie is dat allen die de theorie hebben gebruikt en de komst van Christus, enz. hebben voorspeld, in hun voorspellingen hebben gefaald.

> *We hebben geleefd om te zien dat zijn [William Miller's] theorieën grondig explodeerden, en toch zijn er geen anderen geweest die zijn hermeneutische principes hebben overgenomen en A.D. 1866 en A.D. 1870 als "de tijd van het einde" hebben genoemd. Een theorie die zo schrijnend is voor schriftuurlijke analogie en ondersteuning als we hierboven hebben gezien, en die veronderstelt te rusten op zo'n dun vertoon van goddelijk gezag, is alleen al op deze gronden te wantrouwen; maar wanneer het keer op keer onjuist en misleidend is gebleken in de toepassing ervan, kunnen we het veilig verwerpen, omdat het geen geldig principe of regel levert in een echte wetenschap van de hermeneutica.* [165]

Dat het niet realiseren van wat werd voorspeld geen uitzondering in Russell's berekeningen is, is elders in dit boek bewezen. [166] Een aantal voormalige Jehovah's Getuigen heeft het licht gezien op dit punt. [167] Ezechiël 13 : 3 lijkt van toepassing te zijn op de profeten van het Wachttorengenootschap: "Zo zegt de Heer Jehovah, wee de dwaze profeten, die hun eigen geest volgen en niets hebben gezien!"

---

[164] *Ibid.,* blz. 387, 388.

[165] *Ibid.,* blz. 389, 390.

[166] Zie beneden, blz. 225, 232, 233.

[167] *Bible Student Examiner*, 6:1-5, May, 1965; *Back to the Bible Way*, 12:138, May-June, 1963.

4. Jezus Christus had niet in 1914 in zijn "tweede aanwezigheid" kunnen komen, omdat de levende heiligen niet werden verheerlijkt in 1918. Zoals de lezer onthouden zal hebben, leren de Getuigen dat er in 1918 een gedeeltelijke opname plaatsvond waarin alle 144.000 mensen die gestorven waren tot die tijd, opgewekt werden om zich bij Christus te voegen, waarbij de rest van de leden van het Lichaam bij de dood individueel worden opgenomen. Als ze correct begrepen worden dan maken 1 Thessalonicenzen 4 : 16, 17 en 1 Korinthiërs 15 : 51, 52 een dergelijk kijk onmogelijk. De NWT geeft deze teksten als volgt weer:

> *Omdat de Heer zelf uit de hemel neerdaalt met een bevelende roep, met de stem van een aartsengel en met de trompet van God, en degenen die dood zijn in vereniging met Christus zullen eerst opstaan. Naderhand zullen wij de levenden die overleven samen ["tegelijkertijd" voetnoot] met hen worden weggenomen in wolken om de Heer in de lucht te ontmoeten; en dus zullen we altijd bij de Heer zijn.*
>
> *Kijk! Ik vertel U een heilig geheim: we zullen niet allemaal ontslapen in de dood, maar we zullen allemaal in een oogwenk veranderd worden in een moment, tijdens de laatste bazuin. Want de bazuin zal klinken en de doden zullen onvergankelijk worden opgewekt en wij zullen worden veranderd.*

(a) Volgens de grammatica in Thessalonicenzen zullen de "doden in vereniging met Christus" en de "levenden" tegelijkertijd het "vangen" of "weggrijpen" ervaren. Lightfoot maakt dit duidelijk:

> *[Hama] moet niet worden gescheiden van sun autois in de zin van "tegelijkertijd met hen"; want de combinatie hama sun is te bekend om de scheiding van de twee woorden mogelijk te maken. ...* [168]

Wat Lightfoot zei is dat er geen scheiding kan zijn tussen de twee groepen (de doden en de levenden) in de opname. Ellicott's commentaar over *hama sun autois* verklaart het woord *epeita* ("Nadien" NWT, "Daarna" ASV) als onmiddellijk volgend na de opstanding van de doden in Christus, en dat de aanwezigheid van *epeita* en *hama*

---

[168] J.B. Lightfoot, *Notes on the Epistles of Saint Paul* (1895 edition; Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1957), blz. 68.

"niet alleen de continuïteit, maar ook de nabijheid van de twee gebeurtenissen specificeert. ..." [169] (b) Het doel om "weggenomen" te worden (*harpagesometha*) is "de Heer ontmoeten"; *eis aera* duidt de plaats van ontmoeting aan als "in de lucht"; het resultaat: "we zullen altijd bij de Heer zijn." (c) Het is duidelijk dat 1 Korinthiërs 15 : 51, 52 en 1 Thessalonicenzen 4 : 16, 17 dezelfde gebeurtenissen behandelen. Vers 17 van 1 Thessalonicenzen is parallel aan "en we zullen veranderd worden" van 1 Korinthiërs 15 : 52. Maar de Jehovah's Getuigen nemen vers 17 van 1 Thessalonicenzen niet letterlijk! Hun kijk op een gedeeltelijke opname wordt teniet gedaan door zo'n aanvaarding van wat de Bijbel eigenlijk zegt. In één geval interpreteren ze beide verzen 16 en 17 allegorisch:

> *Op de gemarkeerde tijd in 1919 verloste Michaël, de regerende Jezus Christus, zijn volk, geestelijk Israël, want hij was hun grote Vorst. Met een "aartsengel-stem" gaf hij hen een "bevelende oproep" om uit hun slaap te ontwaken in die vernederde, gevangen toestand.*
> *(1 Thessalonicenzen 4 : 16, 17)* [170]

In een ander geval wordt vers 16 letterlijk genomen en vers 17 letterlijk in de zin dat er mensen zijn die overblijven nadat de "doden in vereniging met Christus" waren opgenomen. Maar vers 17 wordt niet beschouwd als een letterlijke opname van het "overblijfsel". Schriftuurlijk bewijs hiervoor wordt gevonden in de passage van 1 Korintiërs 15 : 51-53. [171] (D) In een brief aan deze schrijver van 21 december 1962 legt het Wachttorengenootschap haar onmogelijke visie uit:

> *Vers 16 verwijst wel naar de opstanding van de geestelijke klasse die plaatsvond in 1918 toen Christus naar de tempel kwam. Vers 17 verwijst echter niet naar de latere, onmiddellijke opstanding van degenen die tot de gezalfde klasse behoren. Waar refereert vers 17 aan? Degenen van de gezalfde klasse die in eenheid met Christus zijn, hoewel nog steeds in het vlees, zijn weggevoerd uit het samenstel van dingen van deze*

---

[169] Charles John Ellicott, *Commentary on the Epistles of St. Paul to the Thessalonians* (second edition; Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1957), blz. 65.
The Emphatic Diaglott vertaalt *hama sun* ook met "op dezelfde tijd met hen".

[170] *Your will Be Done on Earth* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1958), blz. 326.

[171] *From Paradise Lost to Paradise Regained, op. cit.*, blz. 231, 232.

> *wereld. Ze zijn met hem verenigd in de dienst en aanbidding van de Almachtige God. ... Wat de letterlijke opstanding van getrouwe gezalfden in onze tijd betreft, laat Paulus zien dat dit onmiddellijk zal gebeuren in de opmerkingen van de apostel in 1 Korinthiërs 15 : 51-53.*

Een dergelijke verklaring is onmogelijk. Ten eerste omdat het in strijd is met de context waarin zowel de opstanding van de doden als van de levenden wordt besproken. Ten tweede is het in strijd met de grammatica die de twee groepen beschouwt als één gezamenlijke menigte, die de Heer ontmoet. Ten derde, hoe is het mogelijk voor degenen die blijven om "altijd bij de Heer te zijn", in dezelfde zin als degenen die uit de dood waren opgewekt? Velen van de "gezalfden" na 1918 volgden niet langer het Wachttorengenootschap en zouden er zeker niet door worden gezien als verenigd met Christus "in dienst en aanbidding van de Almachtige God". Ten vierde is er geen legitieme reden om een letterlijke opstanding in de ene tekst te verstaan en niet in de andere. In feite wordt 1 Korinthiërs 15 : 51 in de NWT verwezen naar 1 Thessalonicenzen 4 : 17.

5. In 1907 legde Charles T. Russell in de *Wachttoren* een verklaring af die serieus moet worden overwogen door iedereen die de chronologie van de Getuigen als de waarheid beschouwt.

> *Maar laten we een geval veronderstellen dat verre van onze verwachtingen is: stel dat A.D. 1915 rustig zou verlopen qua wereldse zaken, met bewijs dat de "uitverkorenen" niet allemaal "veranderd" zijn en zonder het herstel van het natuurlijke Israël, vallend onder het Nieuwe Verbond (Romeinen 11 : 12, 15) Wat dan? Zou dat niet bewijzen dat onze chronologie verkeerd is? Ja zeker! En zou dat niet een grote teleurstelling blijken? Dat zou het inderdaad! Het zou onherstelbare schade aanrichten aan de parallelle bedelingen en Israëls dubbelganger, en aan de jubeljaar-berekeningen, en aan de profetie van de 2300 dagen van Daniël, en aan het tijdperk genaamd "tijden der heidenen", en voor de 1260, 1290 en 1335 dagen... Geen van deze zou langer beschikbaar zijn. Wat een klap zou dat zijn! Een van de snaren van onze "harp" zou behoorlijk kapot zijn!* [172]

---

[172] *The Watch Tower*, October 1, 1907 (republished December 15, 1913), reprinted in *Watch Tower Reprints*, blz. 5368.

Het doet er niet toe of de huidige Wachttoren-organisatie sommige van de bovengenoemde leringen heeft verlaten. Russell's conclusie (dat als deze voorspellingen faalden, de chronologie verkeerd was) blijft bestaan. Natuurlijk, toen de tijd kwam, probeerde Russell, net als zoveel andere valse profeten, het zinkende schip te redden en met dat wat niet langer beschikbaar was, wordt nog steeds gepronkt als zijnde een feit.

6. Het vaststellen van data voor de wederkomst van Christus is in duidelijke tegenspraak met de woorden van de Heiland.

> *"Betreffende die dag en dat uur weet niemand, noch de engelen van de hemelen noch de Zoon, maar alleen de Vader. Houd daarom de wacht, want GIJ weet niet op welke dag UW Meester komt ... Op een uur dat GIJ niet denkt dat het is, komt de Mensenzoon ...*
> *Houd daarom de wacht, want GIJ kent noch de dag, noch het uur" [NWT, Mattheüs 24 : 36, 42, 44; 25 : 13].*

De beweringen van de Getuigen dat de "onzichtbare geheime aanwezigheid" en de oprichting van het koninkrijk ongeveer 1 oktober 1914 was, zijn in directe tegenspraak met de verklaringen van onze Heer.

Is de "tweede aanwezigheid" van Christus (tweede komst) geheim of onzichtbaar? Een aanvaarding van de lichamelijke opstanding van Christus vereist dat iemand deze vraag ontkennend beantwoordt. Omdat Russell de lichamelijke opstanding ontkende en geloofde dat Christus opstond als een geestelijk wezen, concludeerde hij natuurlijk dat zijn tweede komst onzichtbaar zou zijn. Waar kwam het idee van "onzichtbare aanwezigheid" vandaan? De theorie dat Christus al in 1874 "aanwezig" was, kwam van de *Herald of the Morning*, onder redactie van N.H. Barbour. Over dit nieuwe "licht" schreef Russell:

> *... De redacteur geloofde dat de profetieën aangaven dat de Heer al aanwezig was in de wereld (ongezien en onzichtbaar), en dat het oogstwerk van het verzamelen van de tarwe al aan de gang was. En dat deze visie tegen die tijd gerechtvaardigd was, profetieën waarvan hij slechts een paar maanden daarvoor veronderstelde dat ze gefaald hadden.*
> *Hier was een nieuwe gedachte: zou het kunnen dat de profetieën inzake*

> *de tijden die ik zo lang had veracht, vanwege hun misbruik door de Adventisten, echt bedoeld waren om aan te geven wanneer de Heer onzichtbaar aanwezig zou zijn om zijn koninkrijk op te richten; iets dat ik duidelijk zag en op geen andere manier bekend kon worden?* [173]

Deze schrijver is van mening dat de "onzichtbare aanwezigheid"-theorie is ontstaan als gevolg van het niet uitkomen van datums die waren vastgesteld voor zichtbare gebeurtenissen in verband met de wederkomst van Christus. In plaats van de pogingen om het vaststellen van data af te wijzen, werden de datums behouden en werden de verwachtingen daarvoor herzien. Een korte samenvatting van verschillende van dergelijke voorbeelden zou dit punt moeten illustreren: (1) De volgelingen van William Miller bepaalden uiteindelijk de datum 22 oktober 1844 voor de zichtbare, lichamelijke terugkeer van Christus naar de aarde om de Gemeente weg te rukken en het oordeel te vellen. Toen Christus op die datum niet terugkeerde, kwam Hiram Edson met het idee dat de datum juist was geweest, maar in plaats van dat de terugkeer naar de aarde was, zoals verwacht, was Christus feitelijk het tweede compartiment van het hemelse heiligdom binnengegaan. O.R.L. Crosier, de vriend van Edson, presenteerde deze nieuwe visie in 1846 en deze is door de Zevendedags Adventisten tot op de dag van vandaag aanvaard. [174] Let op de volgorde: er was een datum vastgesteld voor bepaalde duidelijk omschreven gebeurtenissen, de datum kwam en de gebeurtenissen niet, en de herinterpretatie redde de datum. (2) De redacteur van het tweede Adventistische tijdschrift *Herald of the Morning*, N.H. Barbour, en zijn medewerker J.H. Paton, voorspelden dat in de herfst van 1874 Christus' zichtbare terugkomst zou zijn. Toen de periode verstreek waren ze, zoals Russell vastlegde,

> *met stomheid geslagen. Ze hadden de tijdsprofetieën onderzocht die schijnbaar niet waren vervuld, en ze hadden geen enkele fout kunnen vinden, en begonnen zich af te vragen of de tijd juist was, maar hun verwachtingen verkeerd.* [175]

---

[173] *Watch Tower Reprints*, blz. 3822

[174] Norman F. Douty, *Another Look at Seventh-day Adventism* (Grand Rapids: Baker Book House, 1962), blz. 105, 106.

[175] *Watch Tower Reprints, loc. cit.*

De vertaling van *parousia* als "aanwezigheid" in Mattheüs 24 : 27, 37 en 39 bracht hen ertoe te geloven dat Christus onzichtbaar aanwezig was. Deze interpretatie (en de datum van 1874) werd aanvaard door C.T. Russell en zijn volgelingen, en velen accepteren het nog steeds. Let hier op de volgorde: er was een datum vastgesteld voor bepaalde vastgelegde gebeurtenissen; de datum kwam, maar de gebeurtenissen niet, en de herinterpretatie redde de datum. (3) C.T. Russell voorspelde dat de onzichtbare Christus zou komen om de levende heiligen op te nemen en oordeel op aarde te brengen in de herfst van 1914. Het koninkrijk zou op dat moment volledig op aarde zijn gevestigd. Toen die voorspelling faalde, vond een herinterpretatie plaats van wat te verwachten was. Er werd gezegd dat het koninkrijk daadwerkelijk was gevestigd, maar in de hemel en niet op aarde. De onzichtbare "tweede aanwezigheid" van Christus werd uiteindelijk opnieuw uitgelegd als beginnend in 1914 in plaats van 1874. De Getuigen leren het momenteel zo. Let nogmaals op de herhaling van het eerder gepresenteerde patroon: er werd een datum ingesteld, er volgde een mislukking en er werd een nieuwe verklaring gegeven om de datum te redden. (4) Deze mislukkingen en die van andere voorspellingen en datums, zoals 1925, zouden elke objectieve student van het Woord ertoe brengen te concluderen dat de datums onjuist waren en dat de onzichtbare "tweede aanwezigheid" een onschriftuurlijk idee is dat nodig is om een ter ziele gegane theorie te ondersteunen. [176]

Voordat deze discussie wordt afgesloten, moeten verschillende belangrijke Schriftgedeelten, die de Getuigen gebruiken ter ondersteuning van de onzichtbare "tweede aanwezigheid", worden onderzocht en weerlegd.

1. Johannes 14 : 19 is zo geïnterpreteerd om te leren dat de wederkomst van Christus onzichtbaar zou zijn en dat hij niet meer door de wereld zou worden gezien: [177] "Nog even en de wereld zal mij niet meer aanschouwen, maar U zult mij behouden, omdat ik leef en JIJ zult leven" (NWT). Om de ware betekenis van dit vers te begrijpen, zou de lezer zich moeten wenden tot Johannes 16 : 16, waar Jezus, sprekend tot zijn discipelen, zei: "Een kleinen tijd, en GIJ zult Mij niet zien; en wederom een kleinen tijd, en GIJ zult Mij zien, ..." Geen van beide verzen is van toepassing op de wederkomst van Christus. In beide gevallen worden de woorden "niet langer" vertaald uit hetzelfde Griekse woord *ouketi*. "Niet langer" kan niet als volkomen worden begrepen, maar moet in beperkte zin worden opgevat. Christus zag uit naar Zijn dood en opstanding

---

[176] Voor documentatie over veel van de hier genoemde veranderingen, zie hieronder, blz. 225, 226, 231-34.

[177] *Make Sure of All Things, op. cit.*, blz. 321

en in deze context zijn de verzen gemakkelijk te begrijpen. "Over een korte tijd [een korte tijd tot het kruisbeeld] GIJ zult me niet langer aanschouwen [gedurende de periode tussen Zijn dood en opstanding], en verder, over een korte tijd zult JULLIE mij zien" [tijdens Zijn post-opstandings-werk tot aan de hemelvaart verscheen Hij aan de Zijnen]. Hij verscheen niet aan de wereld, omdat Zijn openbare bediening was voltooid. Na de opstanding waren Zijn verschijningen bestemd voor Zijn uitverkoren getuigen (Handelingen 10 : 40, 41), maar op het moment van Zijn tweede komst zal het anders zijn: "Want ik zeg tot U, GIJ zult mij vanaf nu geenszins zien totdat GIJ zegt:" Zalig is hij die komt in Jehovah's naam!" (Mattheüs 23 : 39 NWT). Dit vers zegt niet dat Christus niet meer zou worden gezien; integendeel, het woord" totdat "geeft aan dat hij het zal doen. Wanneer zal hij worden gezien? Bij de tweede komst, wanneer de Joden Hem zullen herkennen als hun Messias. Zacharia 12 : 10 presenteert dit:

> *En ik zal over het huis van David en de inwoners van Jeruzalem een geest van medeleven en smeekbede uitstorten, zodat, wanneer zij naar hem kijken die zij hebben doorstoken, zij om hem zullen treuren, zoals iemand treurt om een enig kind, en ween bitter over hem, terwijl iemand weent om een eerstgeborene [RSV].*

Openbaring 1 : 7 is een samenstelling van de gedachte aan Zacharia 12 : 10, 12, 14 en Daniel 7 : 13. Het is een verwijt op de theologie van de Getuigen om een verwijzing in de kantlijn naar deze Zacharia-verzen weg te laten (in ieder geval Zacharia 12 : 10) onder Openbaring 1 : 7 in de *Nieuwe Wereldvertaling*. De relatie tussen Zacharia 12 : 10 en Openbaring 1 : 7, die een zichtbare verschijning van Christus vereist bij Zijn tweede komst, is duidelijk te zien in alle drie de Griekse teksten in de bibliotheek van deze schrijver, [178] evenals door C.T. Russell. [179] De Getuigen proberen momenteel de implicaties van Zacharia 12 : 10 te vermijden door er een profetie van te maken die uitsluitend betrekking heeft op de eerste komst van Christus (vergelijk Johannes 19 : 37). [180] Omdat Zacharia 12 : 10 en Openbaring 1 : 7 verenigd zijn door Johannes, wordt een toekomstige vervulling gevraagd evenals een letterlijke verschijning van Christus, zoals Openbaring 1 : 7 zegt:

---

[178] Als voorbeeld zie: *The Greek New Testament, op. cit*., blz. 837, 918.

[179] *The Finished Mystery, op. cit,* blz. 15.

[180] *All Scripture Is Inspired of God and Beneficial* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1963), blz. 169, 171, 197.

> *Kijk! hij komt op de wolken en elk oog zal hem zien, en degenen die hem doorstoken hebben; en alle stammen van de aarde zullen rouwen vanwege hem. Ja, Amen [NWT].*

2. 1 Timotheüs 6 : 14-16 wordt beschouwd als verwijzend naar Christus ter ondersteuning van de theorie van de "onzichtbare tweede aanwezigheid". [181] De nadruk wordt gelegd op de clausule in vers 16," die niet één mens heeft gezien of kan zien" (NWT). De waarheid is dat de verzen 15 en 16 niet als van toepassing op Christus moeten worden begrepen, maar een doxologie zijn over de grootheid en glorie van God. Een controle van meer dan tien bronnen door deze schrijver onthulde dit zelfde begrip, zonder het tegendeel. In deze bronnen waren vijf door het Genootschap gepubliceerde boeken, geschreven door C.T. Russell en J.F. Rutherford! [182] Bovendien begrijpen zowel Grimm-Thayer als Arndt-Gingrich ook zo dat de verzen naar God verwijzen. [183] Daarom (er kunnen andere redenen worden gegeven), is er geen reden om deze teksten op Christus toe te passen.

3. Handelingen 1 : 11 wordt ook zo geïnterpreteerd dat het de Getuige-theorie van een onzichtbare terugkeer ondersteunt: "... Deze Jezus die van U in de hemel is opgenomen, zal alzo komen zoals U hem naar de hemel hebt zien gaan" (NWT). Als, zoals is aangetoond, Christus een lichamelijke opstanding heeft gehad, zou de uitdrukking "op dezelfde manier" zeker het idee van de zichtbare, heerlijke terugkeer overbrengen.

Concluderend lijkt dit citaat van Grimm-Thayer op het woord *parousia* passend:

> *In de N.T. esp. van de komst, d.w.z. de toekomst, zichtbare terugkeer uit de hemel van Jezus, de Messias, om de doden op te wekken, het laatste oordeel te houden en formeel en glorieus het koninkrijk van God op te richten. ...* [184]

---

[181] *Things in Which it is Impossible for God to Lie, op. cit.*, blz. 330.

[182] *Studies in the Scriptures, II*, 132; *The Harp of God*, blz. 44; *Deliverance*, blz. 12; *Reconciliation*, blz. 79; *Creation*, blz. 252.

[183] Grimm-Thayer, *op. cit,* blz. 12 ; Arndt-Gingrich, *op. cit.*, blz. 207 (kijk onder: *dunastes*).

[184] Grimm-Thayer, *op. cit.*, blz. 490. Opgemerkt moet worden dat *parousia* slechts een van de Griekse woorden is die in het Nieuwe Testament worden gebruikt m.b.t. de wederkomst van Christus.

IX. Bloedtransfusie

De officiële leer van de Getuigen over bloedtransfusie, die leert dat het ontvangen van een transfusie of het toestaan dat deze aan iemand wordt gegeven, iemands kansen op eeuwig leven in gevaar brengt, verscheen voor het eerst in een artikel getiteld 'Heiligheid van bloed' in *De Wachttoren* van 1 juli 1945. Sinds die tijd heeft deze visie veel publiciteit gekregen, en is deze vaak in de pers en op TV en radio genoemd, vooral in gevallen waarin kleine kinderen zonder bloedtransfusie met de dood werden geconfronteerd. Enkele jaren geleden behandelde een "Dr. Kildare" televisieprogramma, dat specifiek de Jehovah's Getuigen noemde, hun positie. Dat het onderwerp een belangrijk onderwerp is voor de Getuigen, wordt duidelijk door de frequente vermelding van het onderwerp in de publicaties van het Genootschap. Er zijn veel meer vermeldingen in de *Watch Tower Publication Index* onder "Bloedtransfusie" dan onder "Redding". Het onderwerp is nog belangrijker vanwege de bewering dat "bloedtransfusie de wet van God schendt", [185] en dat ongehoorzaamheid eraan het verlies van eeuwig leven kan betekenen. [186] Afwijzing van transfusie heeft voor veel Getuigen geleid tot het verlies van fysiek leven.

Het probleem, zoals deze schrijver het ziet, is niet of transfusies noodzakelijk of onnodig zijn, of ze risico's met zich meebrengen of niet, of ze levens redden, enz., maar zijn transfusies een schending van Gods wet? Leidt de overtreding van deze wet tot het verlies van eeuwige leven? Het is belangrijk dat, voor zover deze schrijver weet, alle groepen die hun oorsprong bij Russell vinden zich sterk verzetten tegen de leer van het Wachttorengenootschap over bloedtransfusie. [187]

De volgende behandeling, bijna volledig geciteerd, is die van de Dawn Bible Students Association:

---

[185] Blood, Medicine and the Law of God (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1961), blz. 3.

[186] *Ibid.*, blz. 54, 55.

[187] Drie voorbeelden van aanvallen op de positie van de Getuigen zijn: (1) Roy D. Goodrich, BTTBW publications, 276, 273; (2) Dawn Bible Students Association, *The Grace of Jehovah* (third edition; East Rutherford, N. J.: Dawn Bible Student Association, 1961), blz. 60-64; (3) Raymond G. Jolly, (ed.), *The Teachings of "Jehovah's Witnesses" Examined in the Light of the Scriptures* (Philadelphia: Laymen's Home Missionary Movement, [n. d.]), blz. 19-25.

ZIJN BLOEDTRANSFUSIES VERBODEN DOOR GOD?

"Maar vlees met zijn leven, dat zijn bloed is, zult gij niet eten." - Genesis 9 : 4

Deze en andere soortgelijke teksten van de Schrift worden door sommigen gebruikt in een poging te bewijzen dat het doneren van bloed om het leven van een ander te redden, of het ontvangen van een transfusie van bloed, door God verboden is, en een zonde die zo grof is dat deze leidt tot de eeuwige dood. Zijn we gerechtigd om een dergelijke interpretatie te geven aan het goddelijke gebod tegen het eten of drinken van het bloed van lagere dieren?

De wetenschap om bloed van de ene mens op de andere over te dragen om leven te redden, was in de oudheid niet bekend. Het is duidelijk dat er dan geen directe verwijzing naar is in het Woord van God; dus onze conclusies over de vraag of het wel of niet goed in dezelfde categorie kan worden geplaatst, vanuit Gods standpunt, vanwege de assimilatie van het bloed van dieren door de spijsverteringsorganen moet volledig gebaseerd zijn op de betrokken principes in plaats van op directe uitspraken in de Bijbel.

Welke gemeenschappelijke factoren spelen een rol bij het drinken van het bloed van lagere dieren en de medische wetenschap van bloedtransfusie? Voor zover we kunnen zien, is er maar één, namelijk het woord bloed. Afgezien hiervan hebben de twee praktijken niets gemeen.

God verbood zijn oude volk om het bloed van lagere dieren te drinken. Het is menselijk bloed dat wordt gebruikt in de wetenschap van bloedtransfusie.

Het drinken van bloed van lagere dieren vereist hun dood. Bloedtransfusies vereisen niet de dood van degenen die hun bloed doneren.

De levensonderhoudende vitamines afkomstig van het drinken van bloed bereiken het systeem via de spijsverteringsorganen, het resterende element wordt als afval uit het lichaam verwijderd; aldus wordt het bloed als zodanig vernietigd. Bij transfusies wordt het bloed van de donor rechtstreeks in de bloedstroom van de patiënt gebracht.

Zo zien we dat er helemaal geen overeenkomst is tussen de oude gewoonte om bloed te drinken, die door de Heer was verboden, en de moderne wetenschap van bloedtransfusie. Daarom kunnen ze, alleen door de Schrift absoluut verkeerd toe te passen, worden uitgelegd als dat het verboden is voordeel te halen uit deze zeer

humane toepassing van de medische wetenschap. Niemand mag zo'n flagrant verkeerde toepassing van Gods geboden toestaan om iemand af te schrikken de voordelen van bloedtransfusie te ontvangen, uit angst God ongehoorzaam te zijn en veroordeeld te worden tot de "tweede dood".

Het bloed van verzoening

In Leviticus 17 : 10, 11 lezen we: "En een ieder uit het huis Israels, en uit de vreemdelingen, die in het midden van hen als vreemdelingen verkeren, die enig bloed zal gegeten hebben, tegen diens ziel, die dat bloed zal gegeten hebben, zal Ik Mijn aangezicht zetten, en zal die uit het midden haars volks uitroeien. Want de ziel van het vlees is in het bloed; daarom heb Ik het u op het altaar gegeven, om over uw zielen verzoening te doen; want het is het bloed, dat voor de ziel verzoening zal doen." De uitdrukking "enig bloed" kan niet worden uitgelegd als menselijk bloed, want menselijk bloed werd door Israël niet op altaren aangeboden.

De "verzoening" gemaakt door het bloed van dieren was alleen van typische aard en wees op de verzoening ... door Jezus 'bloed.

Het "bloed van stieren en geiten" nam de zonden van de Israëlieten niet weg, maar God gebruikte de geofferden om vooruit te wijzen op het vergieten van Jezus' bloed; hij hechtte dus een grote heiligheid aan dierlijk bloed en wilde daarom niet dat de Israëlieten het als gewoon of als gewoon voedsel beschouwden. ... Omdat Jehovah wil dat zijn volk het bloed van Jezus als gewijd en heilig beschouwt, is het begrijpelijk dat hij het gebruik van dierlijk bloed beperkte om te wijzen op het echte bloed van verzoening. Bij de Israëlieten maakte het deel uit van een leerschool die was ontworpen om hen naar Christus te leiden. Maar dit kon niet worden opgevat als gerelateerd aan de moderne medische wetenschap van bloedtransfusie. ...

Heidense gewoonten verboden

Een probleem ontstond voor Joodse christenen in de vroege kerk toen heidense bekeerlingen zich met hen begonnen te vermengen. Deze heidenen waren oprecht in hun aanvaarding van Christus, maar blijkbaar was hun christelijk geloof in veel gevallen slechts boven opgelegd op hun vormen van heidense aanbidding, waarvan vele weerzinwekkend waren voor Joodse gelovigen, en sommige zelfs losbandig. Bepaalde joodse leraren in de kerk dachten hun heidense broeders te disciplineren door erop te staan dat zij de verordeningen van de wet, zoals besnijdenis, zouden gehoorzamen.

De apostelen en anderen, volwassener in het geloof, kwamen in conferentie bijeen in Jeruzalem om te beslissen wat er aan dit probleem moest worden gedaan. Met het oog op de omstandigheden kwamen ze een minimumvereiste van heidense bekeerlingen overeen. Ze moesten zich "onthouden van hetgeen den afgoden geofferd is, en van bloed, en van het verstikte, en van hoererij" (Handelingen 15 : 29). Ontucht is ondubbelzinnig veroordeeld in de Bijbel.

De afgodische aanbidding van de heidenen van die dagen was inclusief feesten met het vlees dat aan afgoden was aangeboden, en ontucht. Het nemen van bloed zou gemakkelijk geassocieerd kunnen zijn met deze feesten. De onvolwassen heidense christen zou in deze dingen niets verkeerds zien, maar om ze in de Gemeente te brengen zou rampzalig zijn geweest; dus de apostelen stonden er wijselijk op dat zij zich van deze zouden onthouden. Deze instructies voor heidense gelovigen in de vroege kerk hebben echter niets te maken met de huidige medische wetenschap van bloedtransfusie.

Het Wachttorengenootschap van 1 juli 1951 probeert te bewijzen dat het goddelijk gebod tegen bloed drinken menselijk bloed omvat. Ze noemen het geval van David, die weigerde het water te drinken dat voor hem was beveiligd door drie mannen met het risico van hun leven. David zei: "Dat late mijn God verre van mij zijn, van zulks te doen! Zou ik het bloed dezer mannen drinken? Met gevaar huns levens, ja, met gevaar huns levens hebben zij dat gebracht. En hij wilde het niet drinken." - 1 Kronieken 11 : 17-19.

Hier spreekt David symbolisch [metaforisch]. In plaats van het water te drinken dat voor het leven was beveiligd, schonk hij het "uit voor de Heer". Zoals David het redeneerde, vertegenwoordigde het water het bloed van zijn weldoeners, en dit, dacht hij, zou aan de Heer moeten worden aangeboden in plaats van het offer namens zichzelf te aanvaarden. Er is hier geen enkele relatie met Gods gebod om het bloed van lagere dieren niet te drinken, en het staat zeker helemaal los van bloedtransfusie.

Als u de gelegenheid krijgt om uw bloed te doneren om het leven van een familielid of vriend of een broeder in Christus te redden, aarzel dan niet om op deze manier te dienen. Of als uw arts zegt dat een bloedtransfusie uw leven of het leven van uw kind zal redden, maakt u dan in elk geval gebruik van deze moderne zegen. [188]

---

[188] *The Grace of Jehovah, loc. cit*.

Het voorgaande korte artikel geeft een adequate weerlegging van de doctrine van de Getuigen. Laat de lezer bovendien het volgende overwegen:

1. De Getuigen kunnen in het Nieuwe Testament geen enkel vers van de Schrift vinden dat leert dat het nemen van bloed zal resulteren in de eeuwige dood.

2. Als het standpunt van het Oude Testament over bloed nog steeds bindend en zo duidelijk was en de straf zo ernstig, waarom waarschuwde Jezus dan niet tegen het overtreden van dit gebod en waarom was de beslissing van de raad in Jeruzalem in Handelingen 15 noodzakelijk?

3. In het Nieuwe Testament is Handelingen 15, met name de verzen 19-21 en 28, 29, de enige passage die mogelijk verkeerd kan worden begrepen om de doctrine van de Getuigen te ondersteunen. Het besluit van de raad wordt herhaald in Handelingen 21 : 25. De woorden van Jakobus aan de raad zijn vastgelegd in de verzen 19 en 20:

> "*Het is dan ook mijn beslissing om het de heidenen die zich tot God bekeren niet moeilijk te maken, maar hun te schrijven dat ze zich moeten onthouden van dingen die door afgoden zijn verontreinigd, van seksuele immoraliteit, van verstikt vlees en van bloed.*" *[NWT] .*

De brief van de raad aan de broeders in Antiochië, Syrië en Cilicië is opgenomen in de verzen 28 en 29:

> "*Want de heilige geesten wij hebben besloten jullie geen verdere last op te leggen dan deze noodzakelijke dingen: blijf je onthouden van dingen die aan afgoden zijn geofferd, van bloed, van verstikt vlees en van seksuele immoraliteit. Als je je verre houdt van die dingen, zal het goed met je gaan. Wij wensen jullie het beste toe!*" *[NWT].*

(a) Bij het lezen van het hele hoofdstuk van Handelingen 15 wordt over het verlies van eeuwig leven nooit gesproken of er op gezinspeeld. (b) Redding is volgens de tekst duidelijk door geloof (15 : 9-11). Redding op andere wijze of verlies van redding door enige actie wordt nooit genoemd. (c) De reden voor de beslissing wordt uitgelegd in vers 21: "Want Mozes heeft er van oude tijden in elke stad, die hem prediken, en hij wordt op elken sabbat in de synagogen gelezen." De heidenen moesten zich

onthouden van zaken die beledigend waren voor joden. Onthouding van bloed was een kwestie van eenheid tussen Joodse en heidense christenen.

Dit decreet werd niet aan de heidense kerken gegeven als een middel tot redding, maar als een basis voor gemeenschap, in de geest van Paulus "aansporing dat degenen die sterk in geloof waren, bereid zouden zijn hun vrijheid in dergelijke zaken te beperken in plaats van de zwakkere broeder te beledigen" (Romeinen 14 : 1 e.v.; 1 Korinthiërs 8 : 1 e.v.)! [189]

De meesten die tegenwoordig beweren christenen te zijn, respecteren de uitspraken van het Oude en Nieuwe Testament over het eten van bloed. (d) In de beslissing die werd gegeven werd geen beroep gedaan op de oudtestamentische wet. Het werd niet uitgegeven als een bevel. Wat werd doorgegeven was een krachtige mening die morele autoriteit liet zien.

4. Een korte beschouwing van de offers in het Oude Testament en het voltooide werk van Christus op Golgotha zal aantonen hoe verkeerd de Getuigen zijn. Vóór de dood van Christus waren de bloedoffers de enige aanvaardbare manier van verzoening voor zonde; dus was bloed van dieren een belangrijk symbool van gehoorzaamheid aan God. Sinds de dood van Christus is het enige bloed met deze betekenis Zijn bloed, en de zonde die geen vergeving heeft, wordt begaan door degene die het bloed van Christus en het werk van de Geest verwerpt (Hebreeën 10 : 29). Aangezien dierenoffers niet langer worden aangeboden ten behoeve van de zondaar voor een verzoening, is het duidelijk dat oudtestamentische bevelen tegen het deelnemen aan bloed tegenwoordig geen kracht meer hebben.

5. De studie van A.M. Stibbs, waarin de betekenis van het woord "bloed" in de Bijbel wordt behandeld, laat ook zien dat de Getuigen ongelijk hebben. In tegenstelling tot de nadruk van de Getuigen dat het belang van het bloed leven is, concludeert Stibbs dat het de dood is.

> *Kortom, het algemene getuigenis van het Oude Testament is daarom dat "bloed" niet staat voor leven dat "losgelaten" wordt, maar allereerst voor*

---

[189] George Ladd, "The Acts of the Apostles", *The Wycliffe Bible Commentary*, C.F. Pfeiffer and E.F. Harrison editors (Chicago: Moody Press, 1962), blz. 1152.

het feit en vervolgens voor de betekenis dat het leven afgelegd of genomen is in de dood. [190]

In de conclusie van de studie maakt Stibbs een belangrijke observatie: "... Er is niets in de Bijbel te vinden over "bloed" dat geheel vergelijkbaar is met de moderne praktijk van bloedtransfusie." [191] Bloed in de Bijbel spreekt van de dood; bloedtransfusie kan onmogelijk hetzelfde zijn, want niemand sterft om een transfusie te geven, en het leven wordt gegeven door het proces, opnieuw moet eraan worden herinnerd dat het enige bloed, voor zover de betekenis redding betreft, het bloed van Christus is, dat getuigt van zijn dood voor de zonden van de mensheid (Romeinen 5 : 9; Efeziërs 1 : 7; 1 Petrus 1 : 18, 19).

X. Conclusie

Hoewel de leerstellige studie in dit hoofdstuk verre van volledig is, kan wie naar de waarheid zoekt zien dat de leerstellingen waarop het Wachttoren-bouwwerk is gebouwd, een gebrekkige fundering vormen die ervoor zorgt dat de hele constructie omvalt. De studie heeft onder andere aangetoond dat de leerstellingen van de Jehovah's Getuigen zijn gebaseerd op, en verdedigd door, verkeerde voorstelling, valse logica, onschriftuurlijke claims, een verkeerd begrip van de kerkgeschiedenis, een foutieve exegese van de oorspronkelijke bijbeltalen en een negeren van de duidelijke verklaringen van de Schrift. Het onderzoek van de leerstellingen van deze groep in het licht van het Woord van God en de andere bevindingen van gedegen wetenschap, levert slechts één conclusie op: de doctrines van deze groep vinden hun oorsprong in het Wachttorengenootschap en niet in de Bijbel.

---

[190] A.M. Stibbs, *The Meaning of the Word "Blood" in Scripture* (third edition, 1962; London: The Tyndale Press, 1948), blz. 15, 16.

[191] *Ibid.,* blz. 29.

Hoofdstuk 10

De vertalingen en bijbels van het Wachttorengenootschap

Vanaf de oprichting van de Watch Tower Bible and Tract Society heeft het Genootschap meer dan zeventig bijbelvertalingen in het Engels en andere talen gebruikt. Deze verschillende vertalingen zijn selectief gebruikt bij het uiteenzetten van de leer van de groep.

I. Sommige bijbels die worden gebruikt en gedrukt door The Watch Tower Bible and Tract Society

Hoewel andere bijbels werden gedrukt voor het Wachttorengenootschap, [1] was *The Emphatic Diaglott* het eerste bijbelgedeelte dat van de Wachttoren-persen kwam. Dit

interlineaire Nieuwe Testament werd gepubliceerd in 1926. [2] Sinds die tijd (tot 1963) werden er 202.147 exemplaren van gedrukt. [3] De drukplaten voor de King James-versie werden gekocht en het drukken van de versie startte in 1942. Er werden 1.436.949 exemplaren gedrukt tot 1968. [4] In 1944 werd het gebruik van de platen voor

---

[1] In 1896 werd het Nieuwe Testament van Rotherham, de *Emphasized New Testament* gedrukt voorhet Wachttorengenootschap, met de opdruk ervan. In 1901 werd de *Holman Linear Bible* gedrukt met verwijzingen naar de publicaties van het Genootschap in de kantlijn. Aanvullende details over dit onderwerp zijn te vinden in *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose* (blz. 255, 256) and *All Scripture Is Inspired of God and Beneficial* (blz. 320-23).

[2] De drukplaten voor *The Emphatic Diaglott* kwamen in 1902 in het bezit van het Genootschap, hoewel deze eerder door de Bijbelonderzoekers werd gebruikt.

[3] *All Scripture Is Inspired of God and Beneficial* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1963), blz. 322.

[4] *Ibid.*, blz. 323.

de *American Standard Version* gekocht en het drukken begon in hetzelfde jaar. Tot 1963 werden ongeveer 884.944 exemplaren gedrukt. [5]

Zowel de *King James Version* als de *American Standard Version,* geproduceerd door het Genootschap, hebben speciaal appendix-materiaal. Het belangrijkste deel van de vierdelige bijlage in de *King James* is de "Concordantie van woorden en uitdrukkingen in de bijbel". Dit is geen standaardconcordantie, maar volgens de woorden in *Theocratic Aid to Kingdom Publishers*: "Dit is een nieuwe-wereld-theocratische concordantie." [6] Het speciale kenmerk is de aanwezigheid van "theocratische termen" als "Theocratie" en "rechtvaardiging", evenals andere bijbelse uitdrukkingen die veel door de Getuigen worden gebruikt.

De *American Standard Version* Appendix is completer dan die van de King James. De concordantie bevat meer dan 3.000 ingangen. Deze concordantie is ook "Theocratisch" qua richting. [7]

Van de *American Standard Version* wordt gezegd dat het "een uitstekende Bijbelvertaling" is. [8] Maar het meest lovenswaardige kenmerk voor de Jehovah's Getuigen is het gebruik van de naam "Jehovah". In het boek, *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose*, wordt een algeheel beeld van andere vertalingen gepresenteerd met de conclusie dat, hoewel de Getuigen veel versies hebben gebruikt, "zij deze gebrekkig hebben gevonden". [9] Het boek (*De Wachttoren* aanhalend) zegt verder dat de andere versies

> *zijn inconsistent of onbevredigend, besmet met religieuze tradities of wereldse filosofie en daarom niet in harmonie met de heilige waarheden die Jehovah God heeft hersteld ten behoeve van zijn toegewijde volk ... Meer en meer werd de behoefte gevoeld aan een vertaling in moderne taal, in harmonie met geopenbaarde waarheid ...* [10]

---

[5] *Ibid.*

[6] *Theocratic Aid to Kingdom Publishers* (Watchtower Bible and Tract Society, Inc., 1945), blz. 242.

[7] Zie voor een meer gedetailleerde analyse van deze bijlagen *ibid.*, blz. 242-49.

[8] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose* (Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc.,1959), blz. 256.

[9] *Ibid.*, blz. 257

[10] *Ibid.*

In 1972 publiceerde het Genootschap *The Bible in Living English* van wijlen Steven Byington.

In het kort, hoewel ze enige erkenning van andere vertalingen laten zien, vinden ze er geen één bevredigend, omdat er geen één overeenstemt met de "geopenbaarde waarheid" van de Jehovah's Getuigen. Vertalingen die overeenkomen met hun theologie worden aangeprezen voor wat betreft de gedeelten waarmee ze het eens zijn. Om autoriteit te geven aan een bepaalde leer of een weergave, citeren de Getuigen, als zijnde een autoriteit, vaak een vertaling van een liberaal of iemand die geen respect heeft voor de Bijbel als het geïnspireerde Woord van God. [11]

II. The Emphatic Diaglott

Bruce M. Metzger vermeldt in zijn artikel "De Jehovah's Getuigen en Jezus Christus" dat *The Emphatic Diaglott* in een voetnoot schrijft dat het in verschillende opzichten "een voorganger is van de *Nieuwe Wereldvertaling*." [12]

Dat dit het geval is, kan duidelijk worden gezien door een vergelijking van: Mattheüs 21 : 42; 22 : 37, 44; 23 : 39; 24 : 3, 27, 37, 39; 25 : 46; Markus 11 : 9; Lukas 23 : 46; Johannes 1 : 1; 14 : 17; Filippenzen 2 : 6 en Hebreeën 1 : 8. De vertaling van *parousia* door "aanwezigheid" in zowel de *Nieuwe Wereldvertaling* als *The Emphatic Diaglott*, behalve in 1 Thessalonicenzen 3 : 13, toont ook de relatie. Het zou op zijn zachtst gezegd verrassend zijn om overeenstemming te bereiken over dergelijke cruciale passages zonder een gemeenschappelijke theologie.

---

[11] Een voorbeeld van het laatste is het gebruik door het Wachttorengenootschap van de vertaling van Johannes 1 : 1 door Leo Tolstoy in zijn *Four Gospels Harmonized and Translated* (opgenomen in "*The Word*" — *Who is He? According to John*, blz. 53). Het is op te merken dat Tolstoy "de kerk heeft opgegeven en uit zijn eigen lezing van de Evangeliën geleidelijk een nieuw christendom heeft ontwikkeld, waarbij alle metafysische en niet-ethische elementen zijn verwijderd" (blz. 279). Zijn leer was dat "God geen persoon is ... Jezus was een groot man, wiens leer waar is, niet omdat hij de Zoon van God was, maar omdat het klopt met het licht van het menselijke geweten. De Boeddha en andere mannen waren net zo groot en Jezus bezit geen monopolie op de waarheid. ... Zijn religie is puur antropocentrisch." Dimitri Mirsky, "Tolstoy, Leo (Lyev) Nikolyevich", *Encyclopaedia Britannica* (1964 ed.), XXII, 279. Het is duidelijk dat het Wachttorengenootschap zich niet bekommert om het ongeloof van de auteur, als een vertaling overeenstemt met hun theologie.

[12] Bruce M. Metzger, "The Jehovah's Witnesses and Jesus Christ," *Theology Today*, 10:67, April 1953. In *All Scripture Is Inspired of God and Beneficial, op. cit.,* blz. 309, is de *Diaglott* opgenomen als een van de bronnen van de *New World Translation of the Christian Greek Scriptures*.

De Wachttoren maakt veel van het feit dat de auteur van *The Emphatic Diaglott*, Wilson, "nooit in verband is gebracht met de Watch Tower Bible and Tract Society." [13]

Omdat de Jehovah's Getuigen The Emphatic Diaglott zo hoogstaand beschouwen en veel baseren op die autoriteit, zou het goed zijn dit werk nader te bekijken. Het werd gepubliceerd in 1864 door Benjamin Wilson, een krantenredacteur van Geneva, Illinois. Een belangrijk feit over deze man is dat hij een Christadelphian was, wat zou verklaren waarom hij het eens kon zijn met de Getuigen over bepaalde passages. De Christadelphians verwerpen ook de Drie-eenheid, de Heilige Geest als persoon, de eeuwige straf en de volledige verzoening, en ze zijn sterke millennialisten. Wilson publiceerde een maandelijks tijdschrift. *The Gospel Banner and Millennial Advocate*. [14]

---

[13] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose, op. cit*., blz. 256

[14] *The Restitution Herald* van Oregon, Illinois, een publicatie van de Church of God General Conference, publiceerde een reeks artikelen over Benjamin Wilson en de *Emphatic Diaglott,* die werden samengevat en gepubliceerd door de Associated Bible Students in hun tijdschrift *The Herald of Christ's Kingdom*, uitgaven juli-augustus, september-oktober, november-december 1964. De schrijver van de artikelen legt Wilson's contacten uit met de stichter van de Christadelphians: "Er zijn sterke aanwijzingen dat Benjamin Wilson werd geholpen bij de studie van de Schrift door Dr. John Thomas ... in de jaren voorafgaand aan het werk voor de vertaling van de Grieks Nieuwe Testament in de Engelse taal. Korte tijd had Dr. Thomas een boerderij in de buurt van Genève, maar zijn voornaamste interesse lag in het prediken en publiceren van religieus materiaal ... Thomas en Wilson waren hartelijke vrienden ... Het werd door zowel John Thomas als Benjamin Wilson gezegd dat Alexander Campbell stopte als gevolg van het onvoldoende verlicht zijn. "Benjamin F. Wilson en The Emphatic Diaglott", *The Herald of Christ's Kingdom*, 47:72, 73, september-oktober 1964.

Inzake de leerstellige positie van Wilson is het volgende opgenomen in zijn overlijdensadvertentie, gedrukt in de *Evening Bee* van Sacramento, 9 mei 1900: "Onder de leerstellingen en leringen van de moderne theologie, die hij niet kon harmoniseren met wat hij geloofde, waren de volgende leerstellingen van de vroege kerk: kinderverdoemenis, kinderdoop, voorbestemming, eeuwige marteling, onafscheidelijke onsterfelijkheid van de ziel, en de leer van de Drie-eenheid ... ""Benjamin F. Wilson en de Emphatic Diaglott", *The Herald van Christus Kingdom*, 47:63, July-August, 1964. Uit het voorgaande is duidelijk dat Wilson's theologie en die van Russell heel dichtbij waren, en uit de feiten die hier en in hoofdstuk 2 worden genoemd, lijkt het waarschijnlijk dat zowel Russell als Wilson putten uit een gemeenschappelijke bron: Dr. John Thomas.

De overleden Wesley J. Ladwig, die *The Roundtable of the Scriptures* (een universeel restitutie-tijdschrift) redigeerde, gaf deze informatie over de Kerk van God en Benjamin Wilson: "Deze mensen werden samengebracht door de inspanningen van Dr. Wilson , de vertaler van de Diaglott. Sommige van deze kerken zijn verspreid over Illinois, Iowa en andere staten in het Midden-Westen, ... De leringen van de Kerk van God zijn hoofdzakelijk in overeenstemming met wat Pastor Russell dacht." *The Roundtable of the Scriptures* July-August 1951, blz. 7, 8.

Hoe zit het met zijn geleerdheid? Wilson was autodidact; zijn werk laat zien dat hij zeker geen geleerde was. Hij had ook geen respect voor hen die geleerden waren. Het was duidelijk dat zijn doel niet was om te vertalen, maar het ging hem om het rechtvaardigen van zijn theologische opvattingen. In een recensie van *The Emphatic Diaglott* schrijft Isaac Hall:

> *Dit is de beruchte "Emphatic Diaglott", die nu regelmatig wordt uitgebracht door de "frenologische" firma, S.R. Wells & Co., uit New York. Het is een verbazingwekkende editie. ... Er hoeven geen opmerkingen te worden gemaakt over de stijl van bewerken, of over een van de vertalingen: tenzij dat het gezegd moet worden dat het enige respectabele deel van de voorbewerkte zaak de "Geschiedenis van de Griekse tekst" is; en deze is niet foutloos.* [15]

Het moet ook worden opgemerkt dat het werk van Hall werd gepubliceerd in 1883, jaren voordat *The Diaglott* algemeen werd gebruikt of gedrukt door het Wachttorengenootschap. Geconcludeerd kan dan worden dat *The Emphatic Diaglott* werd aangenomen vanwege zijn Christadelphian vooroordelen, die bijna perfect overeenkwam met de nieuwe Russell-groep die zich aan het vormen was. De Russellieten accepteerden de weergaven van Wilson, want zij hadden niet het taalkundige vermogen om de juistheid ervan te evalueren of te bepalen, noch wilden zij hetgeen ter discussie stellen dat hun theorieën zo perfect ondersteunde. Zoals reeds gezegd, is de geleerdheid van Wilson twijfelachtig, en zijn vertolkingen wijzen er niet op dat er enige autoriteit aan zijn werk moet worden verbonden. Hedendaagse geleerden respecteerden het werk niet; zich onder hen bevindend, noemde Hall het werk "berucht", "verbazingwekkend" en het grootste deel van de gefabriceerde materie niet respectabel. De vertaling is gebaseerd op de slechte, gedateerde basis van J.J. Griesbach (1806), die niet het respect van de hedendaagse wetenschap afdwingt.

De beweringen in Wilson's *Emphatic Diaglott* lijken erg veel op de beweringen van de vertalers van de *New World Translation*. Op pagina 3 zegt het voorwoord:

> *Nauwgezette getrouwheid is in deze versie gehandhaafd door de echte weergave van de originele tekst in het Engels te geven; geen enkele*

---

[15] Isaac H. Hall, *A Critical Bibliography of the Greek New Testament as Published in America* (Philadelphia: Pickwick and Co., 1883), blz. 31, 32.

rekening wordt gehouden met de heersende doctrines of vooroordelen van sekten, of de eigenaardige principes van theologen.

Wat Wilson niet verklaarde was dat zijn eigen persoonlijke, niet-vooringenomen, niet-sektarische, niet-theologische lezingen in het werk kwamen. Wat betreft autoriteit en wetenschap, dat ontbreekt *The Emphatic Diaglott* in beide gevallen. (In de zomer van 1969 brachten de Getuigen een nieuwe Interlinear, *The Kingdom, Interlinear Translation of the Greek Scriptures*. Een vluchtig onderzoek onthult de vooringenomenheid van het Vertaalcomité. Dit werk combineert de Griekse tekst van Wescott en Hort met een Engelse vertaling en een verbeterde tekst van de *Nieuwe Wereldvertaling* van 1961.

III. De Nieuwe Wereldvertaling van de Heilige Schrift

De *Nieuwe Wereldvertaling* van de hele Bijbel werd in 1961 voltooid en gepubliceerd.

Het volgende onderzoek van dit werk behandelt de delen zoals ze verschenen: (1) De *Nieuwe Wereldvertaling van de Christelijke Griekse Geschriften* (omvat het hele Nieuwe Testament), 2) de Nieuwe Wereldvertaling van de Hebreeuwse Geschriften (inclusief het hele Oude Testament), en (3) de Nieuwe Wereldvertaling van de Heilige Geschriften (de hele Bijbel). [16]

De nieuwe wereldvertaling van de christelijke Griekse Geschriften [17]

De *Nieuwe Wereldvertaling van de Christelijke Griekse Geschriften* werd voor het eerst uitgebracht op 2 augustus 1950 tijdens de internationale vergadering van Jehovah's Getuigen in het Yankee Stadion, New York. De eerste editie bedroeg 480.000 exemplaren. Een tweede editie, met kleine toevoegingen en herzieningen in de kantlijn en de conclusie aan het eind, werd op 1 mei 1951 gepubliceerd. In minder dan tien jaar werden er meer dan 1.400.000 gedrukt.

---

[16] In *All Scripture Is Inspired by God and Beneficial* (*op. cit.*, blz. 11) beweren de Getuigen dat "het een traditionele fout is om Gods geschreven Woord in twee delen te verdelen. Het eerste deel genoemd, van Genesis tot Maleachi, Het Oude Testament, en het tweede deel, van Mattheüs tot Openbaring, het Nieuwe Testament." Dit verklaart het gebruik van de benamingen "Christelijke Griekse Geschriften" en Hebreeuwse Geschriften".

[17] De herziene tweede editie van 1951 van de *Nieuwe Wereldvertaling van de Christelijke Griekse Geschriften* wordt in deze sectie gebruikt vanwege de kantlijn-verwijzingen en aantekeningen. Revisies in de 1961-editie van de *Nieuwe Wereldvertaling van de Heilige Schrift* worden genoteerd.

Aangezien vertegenwoordigers van het Wachttorengenootschap beweren dat het werk is gedaan door competente geleerden en door hen werd goedgekeurd - en omdat deze vertaling wordt geprezen als de enige onbevooroordeelde, niet-vooringenomen, consistente, letterlijke, enz. versie - is het voor de Christen gepast om te zien of deze beweringen geldig zijn. De beperkte ruimte dwingt om slechts enkele van de opvallende fouten van het werk te kiezen om het kaliber van de vertaling te tonen. Als alle fouten van dit werk zouden worden behandel, zou het een heel boek in beslag nemen.

Claims gemaakt in het voorwoord

Op pagina 6 van het voorwoord staat het doel van de vertaling: "Het streven van het New World Bible Translation Committee is geweest om deze strik van religieus traditionalisme te vermijden" (wat zij beweren inzake alle vertalingen, anders dan die van henzelf). Op dezelfde pagina leest men over andere vertalingen:

> *Veel goeds is door hen bereikt en zal nog volgen. Maar eerlijkheid dwingt ons op te merken dat, hoewel elk van hen zijn verdiensten heeft, ze in verschillende mate het slachtoffer zijn geworden van de macht van menselijke overleveringen. Bijgevolg zijn religieuze tradities, grijs gedraaid in de tijd, als vanzelfsprekend beschouwd en onbetwist en niet-onderzocht gebleven. Deze zijn in de vertalingen verweven om de gedachte te kleuren. Ter ondersteuning van een religieuze voorkeur, is inconsistentie en onredelijkheid ingebracht in de leer van de geïnspireerde schrijvers.*

Met deze arrogante verklaring wuift het Wachttoren-comité honderden van de grootste taalkundigen aller tijden weg en vervangt hen door "het Comité van zeven", geleid door N.H. Knorr en F.W. Franz. [18] Een comité dat bestaat uit onbekenden, die relatief weinig wetenschappelijke erkenning hebben. Zou dit de reden kunnen zijn waarom de commissieleden "anoniem willen blijven, zelfs na hun dood?" [19] Een verder verklaard doel verschijnt op pagina 9 van het voorwoord: "Wij bieden geen parafrasering van de Schriften. Ons streven is altijd geweest om een zo

---

[18] Zie hierboven, blz. 32.

[19] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose, op. cit.*, blz. 258.

letterlijk mogelijke vertaling te geven ...", met als doel "zo nauwkeurig mogelijk woord voor woord de exacte gedachte van het origineel over te brengen."

Het voorwoord wijdt ongeveer vijftien pagina's, in woord en illustratie, aan de rechtvaardiging van de invoeging van het tetragrammaton (JHVH, vertaald met "Jehovah"). Het komt 237 keer voor in de tekst en 72 keer in de kantlijn van de vertaling. Het volgende "bewijs" wordt geleverd:

> *Het bewijs is daarom dat met de oorspronkelijke tekst van de Christelijke Griekse Geschriften hetzelfde is geknoeid als met de tekst van de LXX. En, althans vanaf de derde eeuw na Christus, is de goddelijke naam in Tetragrammaton-vorm uit de tekst verwijderd door kopiisten die de goddelijke naam niet begrepen of waardeerden of die er een afkeer van ontwikkelden, mogelijk onder invloed van antisemitisme. In plaats daarvan vervingen ze de woorden Kurios (meestal vertaald met "de Heere" (the Lord) en Theos, wat "God" betekent [blz. 18].*

Het "bewijs" waarnaar wordt verwezen, is een papyrusrol uit de eerste of tweede eeuw vóór Christus, van het laatste deel van het boek Deuteronomium. In dit fragment van de LXX (*Septuagint*) verschijnt het Tetragrammaton. De conclusie wordt getrokken: "Het bewijst dat de oorspronkelijke LXX de goddelijke naam bevatte waar deze ook in het Hebreeuwse origineel voorkomt" (blz. 12).

Wat dit feitelijk laat zien, is dat van alle bestaande exemplaren van de Septuagint (*de Griekse vertaling van de Tenach of Hebreeuwse Bijbel*) er slechts *één* de goddelijke naam in het Hebreeuws had en dat *één* kopiist van mening was dat die moest verschijnen. Bij het zoeken naar de juiste tekst moet het gewicht naar de meerderheid gaan en niet naar één. Eigenlijk, na nauwkeurige observatie van de fragmenten die op pagina 13 en 14 worden getoond, ziet het Tetragrammaton er helemaal niet uit als origineel, maar als ingevoegd door een latere hand. De Hebreeuwse letters zijn veel kleiner dan de omliggende Griekse letters en zijn behoorlijk krap. Op sommige fragmenten lijkt de inkt van het Tetragrammaton een andere kleur te hebben dan de omliggende Griekse letters. Men zou dan concluderen dat het beschikbare bewijsmateriaal overtuigend aantoont dat de oorspronkelijke LXX *kurios* en *theos* gebruikte, en dat het "bewijs" dat door de *Nieuwe Wereldvertaling* wordt aangeboden, dit feit alleen maar bevestigt.

Het verschijnen van het Tetragrammaton in Aquila's Griekse versie rond 128 A.D. en in Origen's Hexapla rond 245 AD, samen met Jerome, die de aanwezigheid in bepaalde Griekse teksten in zijn tijd noemde, worden ook genoemd als bewijs van zijn bestaan in het Nieuwe Testament. Wat laat dit zien? Het laat alleen zien dat de goddelijke naam soms werd gebruikt in kopieën van de Septuagint, maar de algemene regel is dat de Septuagint *kurios* of *theos* gebruikt in plaats van de goddelijke naam. Mayer schrijft over de versie van Aquila:

> *Het is waar dat een van de bijna 7.000 exemplaren deze versie van de Hebreeuwse vorm van JHWH gebruikt. Opgemerkt moet echter worden dat Aquila's versie meer dan 2300 jaar na de originele Septuagint werd geschreven; dat Aquila de Hebreeuwse vorm JHWH maar één keer gebruikt; dat hij archaïsche Hebreeuwse letters gebruikt.* [20]

In het Nieuwe Testament is van de duizenden beschikbare manuscripten *geen enkele* geproduceerd die zelfs de minste aanwijzing bevat van het gebruik van het Tetragrammaton in het origineel. Evenmin geldt dit voor het vermeende "geknoei met" tekst waarop de Getuigen hun claim ten gunste van het Tetragrammaton baseren.

Het andere "bewijsmateriaal" (verschillende versies) voor het invoegen van de goddelijke naam, vermeld als J^1 tot en met J^{19}, waarvan de vroegste dateert uit 1385, biedt geen bewijs voor het invoegen van de goddelijke naam. Deze bronnen zijn louter Grieks vertaald naar het Hebreeuws. De originelen waaruit deze Hebreeuwse versies werden vertaald, bevatten in het origineel allemaal het Griekse *kurios* en *theos*.

In zijn recensie van de vertaling neemt Bruce Metzger de toevoeging van "Jehovah" op in de lijst vertalingen die "eenvoudigweg niet te verdedigen zijn" en stelt:

> *De introductie van het woord "Jehovah" in de tekst van het Nieuwe Testament, ondanks veel vindingrijkheid in de argumentatie, gevuld met een aanzienlijke hoeveelheid irrelevant materiaal (blz. 10-25), is een duidelijk stuk van bijzonder uiteenzetten. Het is totaal zonder kritisch te zijn op het eigen denken dat gezegd wordt dat moderne vertalingen van het Nieuwe Testament in het Hebreeuws het woord "Heere" (Lord) weergeven door het Tetragrammaton. Dat geldt evenzo voor het feit dat*

---

[20] F.E. Mayer, *The Religious Bodies of America* (fourth edition; St. Louis, Missouri: Concordia Publishing House, 1956), blz. 468.

het onmogelijk is om 38 vertalingen te noemen in andere talen dan Hebreeuws en Grieks die "Jehovah" gebruiken. [21]

Waarom verzuimde het comité de goddelijke naam in Romeinen 14 : 9-11 en Filippenzen 2 : 10, 11 op te nemen, nadat ze de goddelijke naam zo vaak in de tekst had ingevoegd? Beide Schriftgedeelten zijn gebaseerd op Jesaja 45 : 22-25, dat over Jehovah spreekt.

Eén doel van de vertalers is het vernietigen van de impact van de vervanging in het Nieuwe Testament door de equivalente term 'Heere', toegepast op Christus, waarbij alle betekenis van het Oude Testament van "Jehovah" wordt meegegeven. Zoals al is aangetoond, werd Christus na de opstanding in de ogen van de vroege kerk in feite als "Jehovah" aangeduid, als hij "Heere" werd genoemd.

Dus de vele "bewijzen" die zijn gewijd aan een rechtvaardiging van de invoeging van de goddelijke naam in het Nieuwe Testament, vervallen na adequaat onderzoek.

Kritiek op de vertaling

Van de vele bezwaren die kunnen worden gegeven om de duidelijke vooringenomenheid en onbetrouwbaarheid van deze vertaling aan te tonen, worden de volgende aangehaald.

1. *Het gebruik van parafrasering in tegenspraak met het gestelde doel*. Hoewel de vertalers verklaarden: "Wij geven geen parafrasering van de Schrift. Ons streven is altijd geweest om een zo letterlijk mogelijke vertaling te maken" (blz. 9), wordt dit niet uitgevoerd in het werk. Het glorieuze feit dat de gelovige "ín Christus" is, wordt herhaaldelijk geparafraseerd door de vertalers. Deze zin of gelijke zoals "in Hem" en "in de Heere" wordt 164 keer gebruikt in de brieven van Paulus. Hoewel éénwording met Christus een duidelijke leer van de Bijbel is, kan de *Nieuwe Wereldvertaling* en de leer van de Getuigen het niet bevatten, want zoals Metzger opmerkt: "Ze kunnen het niet omdat hun leer direct en fundamenteel anti-trinitair is. Het is alleen vanwege dat Jezus Christus God is, we ín hem kunnen zijn." [22] Een voorbeeld van parafrasering inzake de eenheid van de gelovige in Christus is te vinden in Johannes 15 : 1-11. Om

---

[21] Bruce M. Metzger, Book Review: "*New World Translation of the Christian Greek Scriptures*," *The Bible Translator*, 15: 152, July, 1964.

[22] Bruce M. Metzger, "*The Jehovah's Witnesses and Jesus Christ*," *op. cit.*, blz. 68.

de waarheid van Christus persoonlijke aanwezigheid in de gelovige kwijt te raken, wordt het Griekse woord "ev" (en) inconsistent vertaald met deels "in" en deels met "in eendracht met". De vertaling "in eendracht met" is een parafrase. Waarom is dit zo serieus? Omdat deze eenheid wordt uitgelegd als de "eenheid van de gelovigen in het dienen van God en het verkondigen van zijn woord. ..." [23] De persoonlijke aanwezigheid van Christus in elke gelovige wordt gemaakt tot een eenheid van idee en doel.

Een soortgelijke poging om de Bijbelse leer te ontdoen van de persoonlijke aanwezigheid van Christus in de gelovige, wordt gevonden in Johannes 17 : 23 en 26. In deze twee verzen wordt driemaal "in eendracht met" weergegeven. Wederom is de inconsistentie duidelijk wanneer in vers 26 "*en autois*" correct wordt vertaald met "in hen" als het van toepassing is op liefde, maar wanneer het onmiddellijk daarna van toepassing is op Christus, gaat de vertaling van "*en*" terug naar "*in eendracht met*". Zie voor meer voorbeelden van dergelijke parafrasering: Johannes 14 : 20; Kolossenzen 1 : 27, 28; en Galaten 1 : 16.

Omdat in alle gevallen *hetzelfde* Griekse woord correct wordt vertaald, behalve wanneer het verwijst naar de persoonlijke relatie van de gelovige met Christus, moet worden geconcludeerd dat de parafrasering van de vertaler niets minder is dan interpretatie. Men verliest vertrouwen in een vertaling die beweert letterlijk te zijn wanneer deze vol staat met vooringenomen parafrases.

2. *De ongerechtvaardigde toevoeging van woorden die niet in het Grieks voorkomen*. De vertalers, in hun pogingen om geïmporteerde christologische Schriftgedeelten te verwijderen, vonden het noodzakelijk om de vertalingen te wijzigen met woorden die niet in de tekst staan.

Een pionier die op een dag aan de deur kwam, was geschokt door de passage in Kolossenzen 1 : 16, 17 toen hij, na het Grieks te hebben bekeken, ontdekte dat de *Nieuwe Wereldvertaling van de Christelijke Griekse Geschriften* het woord "andere" vier keer had toegevoegd, hoewel het Grieks het woord niet heeft, en ook niet impliceert! In de herziene editie van de *Nieuwe Wereldvertaling* uit 1961 staat [andere] tussen haakjes, wat aangeeft dat het woord door de vertalers is toegevoegd. Deze wijziging maakt de weergave eerlijker, hoewel net zo bevooroordeeld. Maar wat moet een lezer denken als hij de andere publicaties van de Jehovah's Getuigen gebruikt, die aangeven dat ze citeren uit de herziene editie van 1961, en ziet dat het woord "andere"

[23] *This Means Everlasting Life* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society, Inc., 1950), blz. 18.

niet tussen haakjes staat? [24] De Bijbeltekst waarnaar wordt verwezen om deze invoeging te rechtvaardigen, is Lukas 13 : 2, 4 is totaal niet te gebruiken, omdat ook daar "andere" duidelijk ingevoegd is. De poging van de Getuigen is om van Christus een geschapen wezen te maken, van de Schepper een schepping, waardoor alle andere dingen worden geschapen. De inconsistentie van de vertaling van Kolossenzen 1 : 16, 17 is duidelijk in vergelijking met Johannes 1 : 3: "Alle dingen zijn door hem ontstaan en buiten hem is er zelfs geen ding ontstaan" (NWT).

In Mattheüs 24 : 6, 14; 1 Petrus 4 : 7; en 2 Korinthiërs 11 : 15, wordt dezelfde Griekse uitdrukking vertaald met "het volbrachte einde", "het volledige einde" en "hun einde". De toegevoegde woorden "volbracht" en "compleet" zijn in feite interpretatie en worden niet gevraagd in een letterlijke vertaling. [25] "Hebreeën 9 : 27 voegt "tijd" toe," Filippenzen 1 : 23 voegt "maar" toe en Openbaring 19 : 20 voegt "nog steeds". Het toevoegen van een woord, hoe klein ook, kan soms de betekenis volledig veranderen. De invoeging van woorden in Kolossenzen 1 : 16, 17, Hebreeën 9 : 27 en Filippenzen 1 : 23 zijn goede voorbeelden.

Heydt wijst op voorbeelden in Johannes 13 : 18; 17 : 12; 19 : 24 en 19 : 36 waar de identieke Griekse uitdrukking (zonder goede reden) op vier verschillende manieren is vertaald. [26] "Na een studie van de kleine invoegingen van de vertaling concludeert Heydt:

> "*Als een dergelijke vrijheid wordt genomen in een geval waarin geen specifieke leerstelling op het spel staat, hoe kunnen we er dan op*

---

[24] Zie voor voorbeelden: *Awake!* 44: 27, 8 January 1963; 1963 Yearbook, 9/10/64; *Make Sure of All Things*; *Hold Fast to What is Fine*, blz. 132. Er kan ook worden vermeld dat de uit één deel bestaande Nieuwe Wereldvertaling, die alle aantekeningen bevat van de voorgaande delen van het Oude en Nieuwe Testament, die in 1963 werd opgesteld, de tekst heeft verlaten, zoals deze in de *Nieuwe Wereldvertaling van de Christelijke Griekse Geschriften* stond. Kortom, het blijft staan dat het invoegen van "andere", een duidelijke *toevoeging* aan het Woord van God is.

[25] De herziening van 1961 veranderde Mattheüs 24 : 6, 14 en 2 Petrus 4 : 7 in: "het einde". Nogmaals, de herziening is in overeenstemming met de eisen van de tekst, maar de vertaling is aangetast vanwege langdradige punten die zijn gemaakt op basis van de verkeerde vertalingen in boeken zoals *From Paradise Lost to Paradise Regained*, blz. 178, 179. Dit boek werd gepubliceerd vóór de herziening van 1961, maar het wordt momenteel verspreid.

[26] Henry J. Heydt, *Jehovah's Witnesses: Their Translation* (New York: American Board of Missions to the Jews, Inc., [n. d.]), blz. 9. Johannes 13 : 18 is herzien in the 1961 editie.

vertrouwen dat de vertalers accuraat zijn in het geval van de Schriftgedeelten die controversiële kwesties betreffen?" [27]

De behandeling van geciteerde Schriftgedeelten trekt het letterlijke van deze versie in twijfel. Nogmaals schrijft Heydt: "*We zijn gedreven te concluderen dat de vertalers hun Grieks niet kenden of anders geen idee hadden wat de verantwoordelijkheden van een woordelijk vertaler zijn.*" [28]

3. *Foutieve weergave van Griekse woorden*. Opnieuw tonen de Getuigen hun pogingen om de Schrift in overeenstemming te brengen met een vooropgezette theologie. Op de cruciale passage in Mattheüs 25 : 46, die, indien correct vertaald, duidelijk de eeuwige straf zou onderwijzen, vertaalt de NWT: "Zij zullen voor eeuwig worden afgesneden, maar de rechtvaardigen zullen het eeuwige leven krijgen." Een voetnoot over "afsnijden" luidt: "Letterlijk "snoeien", vandaar een inperking, in toom houden."

Het woord vertaald met "afsnijden", (in de voetnoot: "snoeien"), is het Griekse woord *kolasis* (*kolasin*). Dit woord wordt vier keer gebruikt in het Nieuwe Testament; ook komen het zelfstandig naamwoord en het werkwoord zes keer voor in de Septuagint en achttien keer in de apocriefe geschriften. In elk geval is straf het idee dat door dit woord wordt overgebracht, hoewel het woord *kolasis* in de klassiekers driehonderd jaar eerder wordt gebruikt als "snoeien" en "in toom houden". Maar wat de betekenis ervan ook was in de klassiekers, het is duidelijk dat alle schrijvers in de tijd van Christus het gebruikten om een pure vergeldende straf uit te drukken. [29]

J.R. Mantey, co-auteur van *A Manual Grammar of the Greek New Testament*, schrijft in zijn commentaar op *Kolasis,* zoals vertaald in de *Nieuwe Wereldvertaling van de Christelijke Griekse Geschriften*:

> *In de Nieuwe Wereldvertaling van Jehovah's Getuigen (Matthéüs 25 : 46) wordt het Griekse woord kolasin, dat in Griekse woordenboeken regelmatig wordt gedefinieerd als straf, vertaald als "afsnijden", ondanks het feit dat er nergens voor een dergelijke vertaling bewijs bestaat. We hebben dit woord in Griekse geschriften uit de eerste eeuw in 107*

---

[27] *Ibid.*, blz. 9, 10.

[28] *Ibid.*, blz. 10.

[29] James Fyfe, *The Hereafter: Sheol, Hades and Hell, the World To Come, and the Scripture Doctrine of Retribution According to Law* (Edinburgh: T. & T. Clark, 1890), blz. 181-83.

verschillende contexten gevonden en in elk ervan heeft het de betekenis van straf, en nooit "afsnijden". [30]

Dit woord is om één reden uitvoerig behandeld, om te laten zien tot welke lengte een bevooroordeelde vertaler wil gaan om een vertaling te rechtvaardigen die een vooropgezette theologie ondersteunt.

Een ander soortgelijk voorbeeld is te vinden in Kolossenzen 2 : 9 dat de Nieuwe Wereldvertaling geeft, "omdat het in hem is dat alle volheid van de goddelijke eigenschap voor het lichaam woont [woont lichamelijk, 1961 ed.]." Het woord *theotes* wordt hier vertaald met "goddelijke kwaliteit", wat geen letterlijke of correcte weergave is. Grimm-Thayer geeft als betekenis van dit woord: "*godheid*, d.w.z. de staat van God zijn, *Godheid*: Kolossenzen 2 : 9." [31] Het woord voor "goddelijkheid" of "goddelijk karakter" is te vinden in Romeinen 1 : 20 en is *theiotes,* dat door Grimm-Thayer wordt vertaald als "goddelijkheid, goddelijke natuur". [32] Cremer geeft "de Godheid" als de betekenis van *theotes* en zegt dan dat de twee woorden moeten worden onderscheiden: "*theotes = dat wat God is*, *theiotes = dat wat van God is*." [33] Bij de bespreking van deze twee woorden schrijft Trench over Kolossenzen 2 : 9:

... St. Paul verklaart dat in de Zoon alle volheid van absolute Godheid woont: het waren geen loutere stralen van goddelijke heerlijkheid die Hem vergulden, zijn persoon voor een bepaalde tijd verlichtend met een pracht die niet van zichzelf is; maar Hij was en is volkomen en volmaakt God. ... [34]

---

[30] J.R. Mantey, "*Is Death the Only Punishment for Unbelievers?*" Bibliotheca Sacra, 112: 341, October, 1955.

[31] Joseph Henry Thayer (ed. and trans.), *A Greek-English Lexicon of the New Testament Being Grimm's Wilke's Clavis Novi Testamenti* (fourth edition; Edinburgh: T. & T. Clark [n. d.]), blz. 288. Hierna zal dit werk worden genoemd: Grimm-Thayer.

[32] *Ibid*., blz. 285.

[33] Hermann Cremer, *Biblico-Theological Lexicon of New Testament Greek*, trans. William Urwick (fourth English edition; Edinburgh: T. & T. Clark, 1895), blz. 281.

[34] Richard Chenevix Trench, *Synonyms of the New Testament* (ninth edition of 1880; Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1953), blz. 8. De lezer wordt aangespoord de discussie in Trench te lezen over de twee woorden *theotes* en *theiotes* (blz. 7-10).

In Filippenzen 3 : 11 wordt het Griekse woord *exanastasis*, dat slechts één keer voorkomt in het Nieuwe Testament, weergegeven als "eerdere opstanding", hoewel er geen taalkundige bewijzen zijn voor een dergelijke vertaling. In *De Wachttoren* wordt uitgelegd dat "in de Griekse *exanastasis* in feite een vroeg opstaan in de ochtend betekent, dus het suggereert vroegheid en daarom een eerder opstaan uit de dood." [35] De schrijvers geven geen enkele bron van bevoegdheid voor deze claim of voor de vertaling.

Als nog een ander voorbeeld van veel dat besproken zou kunnen worden: de de Getuigen vertalen Mattheüs 27 : 50 aldus: "Opnieuw riep Jezus met luide stem en hield op met ademen." Een voetnoot zegt: "Gaf zijn adem op" [gebruikt in de tekst in de uitgave van 1961]. De parallelle passage in Lukas 23 : 46 luidt: "En Jezus riep met luide stem en zei: Vader, in uw handen vertrouw ik mijn geest toe. Toen hij dit had gezegd, blies hij de laatste adem uit."

In het verslag in Mattheüs 27 : 50 is het Griekse woord *pneuma* vertaald met "adem". In het parallelle Schriftgedeelte wordt hetzelfde woord correct vertaald met "geest". De vertaling in Mattheüs is niet mogelijk in het licht van het Bijbelse gebruik van de term en in het licht van het parallelle Schriftgedeelte. Lukas 23 : 46 zou belachelijk worden als iemand het zou vertalen volgens het begrip van de Getuigen: "Vader in uw handen vertrouw ik mijn adem toe." Het feit dat Christus zijn geest heeft toegewijd, is voldoende bewijs dat de mens meer heeft dan adem en lichaam. De mens is geen ziel, maar bezit een ziel, of beter gezegd, een geest. Dit feit zorgde ervoor dat de vertalers probeerden de betekenis in Mattheüs 27 : 50 te vermijden, omdat hun theologie zo'n weergave niet toestond.

Deze bespreking van een aantal van de vele verkeerd vertaalde woorden zou voldoende moeten aantonen wat de bedoeling van de vertalers is door het negeren van de waarheid ter verdediging van een mensgerichte theologie.

4. *Bedrieglijke en misleidende voetnoten en appendix*. Het was de favoriete truc van de sekte-aanhangers om Schriftgedeelten te citeren ter verdediging van hun leer, maar dan wel buiten de context. De Getuigen hebben deze methode ook gebruikt. Het is dan ook niet vreemd dat in de voetnoten van de *Nieuwe Wereldvertaling* ook verkeerde informatie wordt gegeven over parallelle Schriftgedeelten en over andere vertalingen. De voetnoten zijn vaak niet alleen misleidend in wat ze zeggen, maar

---

[35] *The Watchtower,* 83:736, December 1, 1962

ook in wat ze weglaten. Zo'n geval is al gezien waar bij Kolossenzen 1 : 16, 17 in de voetnoot wordt verwezen naar Lukas 13 : 2, 4, wat helemaal geen parallel vers is.

Johannes 10 : 30 wordt vertaald als "Ik en de Vader zijn één", maar een voetnoot luidt: "Of zijn in eenheid". Deze voetnoot verklaart het vers op een typische Sociniaanse manier. Deze vertaling ontbreekt het zo aan rechtvaardiging, dat de vertalers het niet in de tekst konden invoeren (de 1961-editie behoudt de lezing in de tekst). Het gebruik van de onzijdige *hen* laat zien dat Christus eenheid van wezen claimde. Dit begrip is terug te vinden in het antwoord van de Joden in Johannes 10 : 31, 33 en de verklaring van Christus in vers 38.

De belangrijke christologische passage in Hebreeuws 1 : 8 is als volgt vertaald: "Maar met betrekking tot de Zoon: God is voor altijd uw troon, en de scepter van uw koninkrijk is de scepter van rechte beginselen [oprechtheid, 1961 ed.]." Dit vers wordt geciteerd uit Psalm 45 : 6, zoals de vertaling in de kantlijn laat zien. Maar het weglaten van een alternatieve lezing is hier duidelijk. De veel meer geprefereerde vertaling: "Uw troon, O God", is niet in het minst genoteerd. Dit alternatief is wel te vinden in de tekst in de ASV, RSV en KJV. De vertalers konden de lezing "Uw troon, O God" niet gebruiken, want naast dat uit Christus "God" noemen blijkt dat de eerste christenen zonder aarzeling op Christus toepasten wat het Oude Testament alleen op Jehovah toepaste!

In een andere cruciale passage, Filippenzen 1 : 21-23, combineert de *Nieuwe Wereldvertaling* een valse vertaling met een misleidende uitleg. De voetnoot bij deze passage verwijst de lezer naar de appendix (blz. 780, 781), waar een discussie over Filippenzen 1 : 23 wordt gevonden. Correct vertaald, leert de passage dat de gelovige onmiddellijk na de dood bij Christus zal zijn. Omdat de Getuige-theologie dit niet in de Schrift kan hebben, want zij leren dat dit niet eerder kon zijn dan na 1918, verdraaien ze de woorden van de vertaling. Het sleutelvers luidt: "Want ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte, om ontbonden te worden en met Christus te zijn; want [dat] is zeer verre het beste." Hoewel Paul slechts twee alternatieven noemt, introduceren de Getuigen een derde. Dit derde alternatief interpreteert "loslaten" als hetgeen bij de wederkomst van Christus zou plaatsvinden. Het woord "maar" komt niet voor in het Grieks. De uitleg in de appendix wordt niet door de tekst ondersteund. Wat de appendix betreft, schrijft Stedman over dit punt:

Voor iedereen die bekend is met de Griekse taal, is het argument van deze voetnoot zo belachelijk dat je je afvraagt of de vertalers überhaupt iets van het Grieks wisten. [36]

Het Griekse woord, *analuo*, (vertaald met "loslaten" NWT), zoals gebruikt door Paulus, is een eufemisme voor "sterven". [37] Grimm-Thayer geeft de betekenis: *om uit het leven te vertrekken*: Filippenzen 1 : 23. [38] De schrijvers van de appendix over Filippenzen 1 : 23 (blz. 781) erkennen dat *analusis* een verwant zelfstandig naamwoord is en vertalen het vers waar het in 2 Timotheüs 4 : 6 voorkomt "... en de bestemde tijd voor mijn loslating is aanstaande. "Uit de context is het duidelijk dat Paulus dezelfde metafoor gebruikte als in Filippenzen 1 : 23 om te verwijzen naar zijn naderende dood. Arndt-Gingrich geeft de betekenis van dit woord als "overdrachtelijke voor vertrek uit het leven, *dood*." [39] Een soortgelijke beeldspraak, die spreekt over de dood, wordt gevonden in 2 Petrus 1 : 15 (de dood van Petrus) en Lukas 9 : 31 (de dood van Christus), waar het gebruikte woord *exodos* is.

In het sleutelvers in Johannes 1 : 1, dat de Getuigen als volgt vertalen: "Oorspronkelijk was [in het begin, 1961 ed.] het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was een god," hebben de vertalers niet alleen vier voetnoten geplaatst, maar ook een lange appendix. In voetnoot (d) staat hun "een god", die zogenaamd contrasteert met "de God". Dit is volledig niet in harmonie met de context, want het Griekse *pros ton theon* is zeker niet iets dat tegenover elkaar stelt, maar betekent gemeenschap. Metzger wijst op het foutieve van een dergelijke vertaling: "Er moet eerlijk gezegd worden gezegd dat, als de Jehovah's Getuigen deze vertaling serieus nemen, zij polytheïsten zijn." [40] "Lezers van Johannes 1 : 1 worden daarna doorverwezen naar de appendix, dat feitelijk de sterkste verdediging vormt tegen de vertaling van de Getuigen. Dit vers is uitvoerig besproken in het vorige hoofdstuk.

---

[36] Ray C. Stedman, "The New World Translation of the Christian Greek Scriptures", *Our Hope*, 50:34, July, 1953.

[37] Walter Bauer, A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature, ed. and trans. William F. Arndt and F. Wilbur Gingrich (Chicago: The University of Chicago Press, 1957), blz. 67. Hierna zal dit werk worden genoemd: Arndt-Gingrich.

[38] Grimm-Thayer, *op. cit*., blz. 40.

[39] Arndt-Gingrich, *loc, cit*.

[40] Metzger, *op. cit.*, blz. 75.

In Mattheüs 10 : 38, en waar anders het Griekse woord *stauros* ("kruis") in het Nieuwe Testament voorkomt, heeft de *Nieuwe Wereldvertaling* "martelpaal". Daarin is een lange appendix (blz. 768-71) ter rechtvaardiging en toelichting van deze lezing opgenomen. Op pagina 771 van de appendix wordt de lezer geïnformeerd dat "het bewijs daarom volledig ontbreekt dat Jezus Christus werd gekruisigd op twee stukken hout die onder een rechte hoek waren geplaatst."

In een antwoord op deze bewering vertelt Steven Byington, in zijn recensie van de vertaling, wat direct in tegenspraak wordt gezegd:

> *Een appendix zegt heel stevig dat Jezus werd vastgemaakt aan een eenvoudige rechtopstaande paal, niet aan een paal met een dwarsstuk. Dit is in overeenstemming met Fulda's boek Das Kreuz, maar druist in tegen het gewicht van de bewijzen, en toch zegt de appendix dat er helemaal geen bewijs is voor de dwarsbalk.* [41]

Concluderend zijn er dus veel van dergelijke foutieve voetnoten in de *Nieuwe Wereldvertaling.* Die voetnoten, niet-parallelle Schriftgedeelten of alternatieve vertalingen, introduceren alternatieve teksten die helemaal niet gerechtvaardigd zijn in het Grieks. In sommige gevallen zijn zelfs andere lezingen beter dan de gegeven vertalingen en sommige voetnoten en notities geven onjuiste informatie.

5. *Willekeurig gebruik en niet-gebruik van hoofdletters als het gaat om de goddelijke naam*. De plaats waar dit vooral duidelijk is, is Johannes 1 : 1, waar de *Nieuwe Wereldvertaling* vertaalt "het Woord was een god". Volgens het argument van de Getuigen verschijnt hier "god" zonder het lidwoord. Als dit de regel is die de Getuigen zelf vaststellen, waarom zijn ze dan niet consistent? Waarom hebben ze het in Johannes 1 : 18, wat een parallelle passage is, niet vertaald met: "Niemand heeft een god gezien"? Omdat er geen bepaald lidwoord is vóór "God". Dezelfde vraag kan worden gesteld met betrekking tot Romeinen 8 : 8; Filippenzen 2 : 6 en 11. Het zorgt er

---

[41] Steven T. Byington, "Review of the *New World Translation*," *The Christian Century*, 67:1295, November 1, 1950. In de eerste editie van de *New World Translation* op pagina's 770 en 771 wordt een citaat uit de *Encyclopedia Britannica* op typerende wijze gebruikt, d.w.z. alleen die woorden worden aangehaald die de positie van de Getuigen lijken te ondersteunen. Eigenlijk ondergraaft het hele artikel, dat slechts gedeeltelijk wordt geciteerd, de positie die zij innemen en laat het zien hoe vaak zij de bronnen misbruiken die zij citeren. De tweede editie van de *New World Translation* liet de referentie van de Britannica vallen. *The Epistle of Barnabus* (10:8), *Ireneaus Against Heresies* (II, 24, 4) and Newsweek (January 18, 1971, blz. 52, 53) geven bewijs tegen het standpunt van de Getuigen.

ook voor dat men zich afvraagt dat, als Christus "god" is met een kleine "g", hoe kan het dan dat, waar Thomas in Johannes 20 : 28 zijn groot geloof in de godheid van Christus uitspreekt, de NWT "Mijn meester en mijn God" heeft staan? In Johannes 20 : 28 staat *theos,* gekoppeld aan het bepaalde lidwoord, maar hoe kunnen de vertalers zowel "god" als "God" in hetzelfde boek op Christus toepassen?

Opmerkingen van andere recensenten over de Nieuwe Wereldvertaling van de Christelijke Griekse Geschriften. Wat zeggen bekwame mannen over deze Wachttoren-vertaling? Wat is het doel van de vertaling? Ray C. Stedman schrijft:

> *... Een nauwkeurig onderzoek, dat onder het uiterlijk vernis van geleerdheid kijkt, onthult een waarachtige puinhoop van onverdraagzaamheid, onkunde, vooroordelen en vooringenomenheid, die elke regel voor bijbelse bespreking en elke norm van wetenschappelijke integriteit schendt.* [42]

Henry J. Heydt trekt zijn conclusie: "We beschouwen de *Nieuwe Wereldvertaling* als een grove misgeboorte van wat een vertaling zou moeten zijn, en een bevooroordeelde bespotting van Gods Heilige Woord." [43]

Martin en Klann sluiten hun hoofdstuk over de *Nieuwe Wereldvertaling* af met de volgende opmerkingen:

> Als eenmaal wordt gezien dat Jehovah's Getuigen alleen geïnteresseerd zijn in wat ze de Schrift kunnen laten zeggen, en niet in wat de Heilige Geest al perfect heeft geopenbaard, zal de zorgvuldige student dee Jehovah's Getuigen en hun Wachttoren-vertalingen volledig afwijzen. [44]

F.E. Mayer toont het doel van de vertaling, als hij schrijft:

---

[42] Stedman, *op. cit.*, blz. 30.

[43] Heydt, *op. cit*., blz. 19.

[44] Walter R. Martin and Norman H. Klann, *Jehovah of the Watchtower* (sixth revised edition, 1963; Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1953), blz. 161.

> *De Nieuwe Wereldvertaling geeft andere onderscheidende opvattingen weer, die essentieel zijn voor de gehele leerstellige structuur van de boodschap van de getuigen. Het is een versie die ondersteuning biedt aan de ontkenning van leerstellingen die de christelijke kerken als fundamenteel beschouwen, zoals de gelijkheid van Jezus Christus met de Vader, de persoonlijkheid van de Heilige Geest en het overleven van de menselijke persoon na de fysieke dood. Het leert de vernietiging van de goddelozen, het niet-bestaan van de hel en de uitsluitend dierlijke aard van de ziel van de mens.* [45]

Lewis W. Spitz, schrijft in de inleiding van Mayer's brochure *Jehovah's Getuigen*:

> *Het doel van deze vertaling is de basisprincipes van de sekte ondersteunen met behulp van haar eigen sektarische terminologie. Theologische discussies met de Getuigen zullen in de toekomst nutteloos blijken, want zij zullen erop staan deze vertaling als hun autoriteit te gebruiken.* [46]

In zijn beoordeling van de gehele vertaling zegt Anthony Hoekema dat hun *Nieuwe Wereldvertaling* van de Bijbel is geenszins een objectieve weergave van de heilige tekst in het moderne Engels, maar is een bevooroordeelde vertaling waarin veel van de bijzondere leringen van het Wachttorengenootschap in de tekst van de Bijbel zelf worden gesmokkeld. [47]

In een evenwichtige verklaring over de *Nieuwe Wereldvertaling* stelt F.F. Bruce dat

> *sommige van zijn kenmerkende weergaven weerspiegelen de bijbelse interpretaties die we zijn gaan verbinden met Jehovah's Getuigen (bijv. "het Woord was een god" in Johannes 1 : 1). ... Sommige van de*

---

[45] Mayer, *op. cit.*, blz. 469.

[46] F.E. Mayer, *Jehovah's Witnesses* (revised 1957; St. Louis, Missouri: Concordia Publishing House, 1942), blz. 4.

[47] Anthony A. Hoekema, *The Four Major Cults* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1963), blz. 238, 239

weergaven, zonder theologische strekking, worden als vrij goed beschouwd. ... [48]

Bruce M. Metzger laat in zijn artikel "De Jehovah's Getuigen en Jezus Christus" duidelijk de fouten van veel Christologische passages in de *Nieuwe Wereldvertaling* zien. Voor de lezer die het eens of oneens is met de opmerkingen van deze recensent, dringt deze schrijver aan op een onderzoek naar het bewijsmateriaal dat door Metzger gepresenteerd wordt en in de artikelen van de andere aangehaalde recensenten.

Conclusie. Na alleen al deze vluchtige blik op de *Nieuwe Wereldvertaling van de Christelijke Griekse Geschriften* kan de eerlijke geest alleen concluderen dat dit werk, hoewel uiterlijk wetenschappelijk, op veel plaatsen duidelijk juist het tegenovergestelde is. Het doel is om de fouten van de Getuigen in het Woord van God te brengen. Deze vertaling heeft geen autoriteit, behalve bij de opstellers en hun trouwe volgelingen, en moet worden verworpen als een verdraaiing van het Woord van God.

De Nieuwe Wereldvertaling van de Hebreeuwse Geschriften

Na de vertaling van de *Nieuwe Wereldvertaling van de Christelijke Griekse Geschriften* ging het vertaalcomité aan de slag met het Oude Testament, een project dat enkele jaren nadat het Nieuwe Testament verscheen de eerste resultaten gaf.

Het plan van aanpak

Het eerste deel van de *Nieuwe Wereldvertaling van de Hebreeuwse Geschriften* verscheen in 1953. Het oorspronkelijke plan was een reeks van drie delen van het Oude Testament - Deel 1 over Genesis tot Ruth; Deel 2, 1 Samuël tot het Hooglied; Deel 3, voltooiing van het Oude Testament, Jesaja tot en met Maleachi. In de werkelijkheid werden het echter vijf volumes en ze werden verdeeld en verschenen als volgt: Deel 1, Genesis tot Ruth, 1953; Deel 2, 1 Samuël tot Esther, 1955; Deel 3, Job tot het lied van Salomo, 1957; Deel 4, Jesaja, Jeremia en Klaagliederen, 1958; Deel 5, Ezechiël tot en met Maleachi, 1960. Zo heeft de New World Translation Committee nu de hele Bijbel voltooid.

Het eerste deel van het Oude Testament bevat een lang voorwoord, waarin het doel, de methode en het werkplan worden uitgelegd. Deel 1 verklaart, onder methode: "Het is ons streven geweest om deze vertaling zo letterlijk mogelijk te maken qua

---

[48] F.F. Bruce, *The English Bible: A History of Translations* (London: Lutterworth Press, 1961), blz. 184.

begrijpelijkheid." [49] Een appendix over de begrippen "zielen", "Sheol" en "Gehenna" is inbegrepen, evenals een opsomming van de zeventig families na de zondvloed. Deel 5 bevat een appendix van 90 pagina's.

Een evaluatie van de vertaling

Is de nieuwe vertaling door al deze inspanningen zo superieur geworden als de commissie zou willen doen geloven? Ter beoordeling zullen alleen de eerste twee delen worden becommentarieerd.

Het voorwoord van deel 1 bevat een lange discussie over Hebreeuwse taalkundige tijden *(o.a. tegenwoordige tijd en verleden tijd)* en de opvattingen van de vertalers worden uiteraard overgenomen in de vertaling.

De eminente Britse oudtestamentische geleerde, H.H. Rowley, besprak twee delen, en met zijn bevindingen is deze schrijver het van harte eens. Inzake de vertaling van taalkundige tijden van het vertaalcomité, schrijft Rowley:

> *De vertalers hebben hun eigen opvattingen over Hebreeuwse tijden, maar geven die liever aan niet-geïnstrueerde lezers voordat ze hun rechtvaardiging aan het nauwkeurig onderzoek van geleerden onderwerpen. Dit is waarschijnlijk verstandig. Ze beweren een weergave in modern Engels aan te bieden, die zo getrouw mogelijk is. In feite is het jargon dat ze gebruiken vaak nauwelijks Engels. ...* [50]

Evenmin wordt de claim voor een begrijpelijke letterlijke vertaling uitgevoerd. Rowley merkt op:

> *De vertaling wordt gekenmerkt door houterig taalgebruik, dat alleen een intelligente lezer zal ergeren - als zo iemand die al leest - en in plaats van eerbied te tonen voor de Bijbel die de vertalers erkennen, is het een belediging voor het Woord van God.* [51]

---

[49] *New World Translation of the Hebrew Scriptures* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society, Inc., 1953), blz. 9.

[50] H.H. Rowley, "How Not To Translate the Bible", *The Expository Times*, 65: 41, November, 1953.

[51] *Ibid.*, blz. 42.

De lezer zou Schriftgedeelten als Genesis 4 : 13; 6 : 3; 10 : 9; 15 : 5; en 18 : 20 controleren. Rowley schrijft opnieuw over de Engelse weergave:

> *Zelfs lezers die alleen Engels kennen, zullen zich afvragen of schrijvers die zo slecht zijn toegerust om hun eigen taal te schrijven echt autoriteiten kunnen zijn in de Hebreeuwse taalkundige tijden!* [52]

Na een recensie [53] van de vertaling concludeert Rowley:

> *Van begin tot eind is dit deel een lichtend voorbeeld van hoe de Bijbel niet moet worden vertaald, en een herinnering dat de Bijbel geweldige literatuur is, die het verdient te worden vertaald door degenen die gevoel voor stijl hebben en die beiden het origineel begrijpen en weten hoe de betekenissen met elegantie kunnen worden uitgedrukt.* [54]

In zijn recensie van Deel 2 schrijft Rowley: "... Het tweede deel vertoont dezelfde fouten als het eerste." [55]

De *Nieuwe Wereldvertaling van de Hebreeuwse Geschriften* heeft maar één echt doel, dezelfde als met de vertaling van het Nieuwe Testament. De vertaling en het materiaal van het Oude Testament zijn geschreven ter ondersteuning voor de Getuigen van de ontkenning van de Drie-eenheid, de persoonlijkheid van de Heilige Geest, het bestaan van eeuwige straf en het bezit van een ziel (geest) door de mens.

---

[52] *Ibid.*

[53] Voor twee andere beoordelingen wordt de lezer verwezen naar *The Christian Century*, Vol. 72:1145, 1146, October 5, 1955; and Vol. 70:1133, 1134, October 7, 1953.

[54] *Ibid.*

[55] H.H. Rowley, "Jehovah's Witnesses' Translation of the Bible," *The Expository Times*, 67:107, January, 1956.

Het commentaar op de voltooide *Nieuwe Wereldvertaling van de Heilige Schrift* hoeft niet lang te zijn. De zes afzonderlijke delen, een Nieuw Testament en vijf Oude Testament, werden teruggebracht tot één volume met alle kantlijn-verwijzingen en notities die in de editie van 1961 gestopt waren. In 1963 werd de hele Bijbel, met alle originele referenties en notities, in één deel gepubliceerd.

De lezer wordt in het voorwoord van de editie van 1961 geïnformeerd dat de vertalers een verantwoordelijkheid tegenover God voelden "om zijn gedachten en verklaringen zo nauwkeurig mogelijk over te brengen" (blz. 5). Het is duidelijk uit veel dat al is gepresenteerd dat de vertalers, zoals blijkt uit objectieve normen, hun verklaarde verantwoordelijkheid niet nakwamen, maar eerder hun gedachten en theologie inbrachten in de Bijbel. Beoordelaars van de vertaling, met name van het Nieuwe Testament, hebben veel krachtige opmerkingen gemaakt over de juistheid van veel van de vertalingen en de objectiviteit van de vertalers.

In een lange presentatie van de *Nieuwe Wereldvertaling*, in het boek *All Scripture Is Inspired of God and Beneficial*, wordt slechts één recensent geciteerd, hoewel er veel beoordelingen zijn geschreven. Alexander Thomson, de voormalige redacteur van *The Differentiator*, wordt twee keer geciteerd. Onderzoek toont aan dat Thomson een algemene restitutionist was en dat de oplage van het genoemde tweemaandelijkse tijdschrift erg klein was. [56]

Revisies in de editie van 1961 worden uitgelegd als een poging om "een betere overeenstemming te bereiken met de letterlijke tekst in de oorspronkelijke taal" (blz. 6). Er zijn enkele verbeteringen aangebracht. De verspreiding van de editie van 1961 van de *New World Translation* is zeer succesvol geweest. Sommige Getuigen melden de verkoop van maar liefst zestig Bijbels in minder dan een maand. [57] (Deze editie werd opnieuw herzien in 1970 en 1971.)

---

[56] Alexander Thomson legde de volgende verklaring af in een andere uitgave van zijn blad: "Hoewel ik in de Differentiator drie keer korte overzichten heb gegeven over delen van de Nieuwe Wereld Versie van de Bijbel, moet niet worden af geleiddat ik het eens ben met de zogenoemde leer van Jehovah's Getuigen. Over het geheel genomen was de versie behoorlijk goed, ook al was deze opgevuld met veel Engelse woorden die geen equivalent hadden in het Grieks of Hebreeuws." *The Differentiator*, 21:98, June 1959. Thomson's vermelding van de toevoeging van woorden die niet in het Grieks of Hebreeuws voorkomen, zet opnieuw vraagtekens bij de door de vertalers beweerde letterlijkheid.

[57] *The Watchtower*, 83:350, June 1, 1962.

IV. Samenvatting

Uit het onderzoek van de Wachttoren-publicaties *The Emphatic Diaglott* en de *New World Translation* is gebleken dat deze werken bevooroordeelde propaganda-instrumenten zijn. Deze publicaties, die zeer worden geprezen door het Wachttorengenootschap en alle getrouwe Jehovah's Getuigen, zijn geen aanbeveling voor de onderlegde christelijke student.

De christen die geconfronteerd wordt met de weergaven of bewijzen uit deze vertalingen, die in tegenspraak zijn met het orthodoxe christendom, moet zich bewust zijn van hun volstrekte gebrek aan autoriteit en hun oneerlijkheid in de omgang met veel delen van het Woord van God.

Hoofdstuk 11

De Jehovah's Getuigen en hun interpretaties van de Bijbel

Het populaire idee, vaak uitgedrukt door niet-geïnformeerden, is dat de Bijbel gebruikt kan worden om van alles te leren. Dit zou waar zijn als er geen principes of wetten van bijbelse interpretatie waren. De fout van de meeste tegenstrijdige interpretaties ligt niet in de dubbelzinnigheid van de Bijbel, maar in de methode van de uitlegger. [1] Het doel van dit hoofdstuk is om te bepalen welke regels of interpretatie-methoden zijn gebruikt door de schrijvers van de Wachttoren-publicaties, en om uit het resultaat in de beschouwde passages te zien of de gebruikte methoden en regels hun geldigheid aantonen. Als uit zo'n onderzoek kan worden aangetoond dat ze ongeldig zijn, wordt de hele leerstellige structuur van het Wachttorengenootschap en haar bewering Gods zichtbare communicatiekanaal in twijfel getrokken.

I. Uitleg voor de individuele getuige

Aangezien de Watch Tower Bible and Tract Society de producent is van het materiaal van Jehovah's Getuigen, en het zogenaamd Gods licht op de Bijbel levert, wordt de individuele Getuige zeer weinig instructie gegeven om tot bijbelse waarheid te komen

---

[1] De Getuigen maken dezelfde opmerking: "Redelijkerwijs kon zijn Boek, de Bijbel, niet door elkaar gegooid worden, zodat dat enige interpretatie gemaakt kan worden. Het door elkaar halen komt van zogenaamde uitleggers ... "*Let God Be True*, (herziene versie), blz. 8. Alle volgende citaten komen uit de herziene editie.
Alle vermeldingen, tenzij anders vermeld, hebben betrekking op Wachttoren-publicaties. De voetnoot-items worden ook afgekort.

voor zichzelf. Een paar uitspraken kunnen worden afgeleid uit het materiaal van Getuigen in verband met de interpretatie van de Schrift, maar uiteindelijk analyseert het individuele lid van de groep elke passage in het licht van de uitspraken die door de Society zijn doorgegeven. Niet alleen heeft de Getuige geen interpretatieregels nodig, maar zijn toekomst in de beweging is afhankelijk van zijn onwankelbare acceptatie van het aangeboden materiaal.

Elke Getuige wordt gehersenspoeld zodat hij een manier van denken ontwikkelt waarmee hij volstrekt niet in staat is om de Bijbel te begrijpen, buiten de uitleg van het Wachttorengenootschap. [2] Bijbellezen wordt gekanaliseerd via de tijdschriften *De Wachttoren* en Ontwaakt!, de boeken die ongeveer ééns per jaar verschijnen en de vele andere "Bijbel-hulpmiddelen". Als een persoon voor zichzelf onderwerpen zou onderzoeken, zal hij waarschijnlijk de "Theocratische" concordantie gebruiken, achter in de werken van Getuige of in de *Watch Tower Publications Index*. Als hij zijn eigen Schriftgedeelten wilde opzoeken, zou hij vertrouwen op de *Nieuwe Wereldvertaling van de Heilige Schrift* en de vertaling van een tekst, die in veel gevallen meer een interpretatie is dan een vertaling. Concluderend heeft het individuele lid van deze beweging geen uitlegregels nodig; alleen goede ogen, de kunst van lezen en een beetje tijd.

In overeenstemming met de methoden van het Genootschap, die met Russell zijn begonnen, krijgen de Getuigen de opdracht om op de volgende manier schriftplaatsen te verzamelen:

> *Zijn dienaren moeten "door de pagina's heen springen" om per onderwerp discussies over de leer samen te brengen, zodat deze duidelijk en overweldigend gepresenteerd kunnen worden aan hen die verblind zijn door religie.* [3]

---

[2] Deze schrijver heeft veel Getuigen in zijn aanwezigheid gehad die een interpretatie van het Wachttorengenootschap hebben aangevoerd in tegenstelling tot de duidelijke uitspraken van de Bijbel, ook zelfs de lezingen van de *Nieuwe Wereldvertaling* en *The Emphatic Diaglott!* De Getuige is geconditioneerd om de interpretatie van het Wachttorengenootschap te accepteren. Er wordt beweerd door *De Wachttoren*: "Door middel van zijn unieke kanaal van betrouwbare geestelijke begeleiding worden alle oprechte, eerlijke personen, die van gerechtigheid houden, geleid naar de "perfecte dag" in de post-Armageddon nieuwe wereld." *De Wachttoren*, 76: 316, 15 mei 1955.

[3] *Theocratic Aid to Kingdom Publishers*, blz. 132.

II. De interpretatieve methoden van de Jehovah's Getuigen, zoals gezien door mensen buiten de samenleving

Veel krachtige woorden zijn gebruikt door degenen die zich verzetten tegen de uitleg van de Bijbel door Jehovah's Getuigen. Op dit punt zou het gepast zijn om enkele van deze kritieken te bekijken om te zien of ze een echte basis hebben. Een kwestie die zal worden aangetoond of niet zal worden aangetoond naarmate dit punt wordt ontwikkeld.

E.L. Eaton, die Russell in 1903 bij het publieke debat betrokken had, had veel ervaring met theologie en interpretatie van Russell. In zijn boek *The Millennial Dawn Heresy* beschrijft hij de methoden van de Russellieten van zijn tijd, die worden gebruikt bij de uitleg van de Bijbel en ter ondersteuning van hun leerstellingen:

> *Het vindt hier en daar een enkele passage van de Schrift, haalt het uit zijn natuurlijke omgeving, haalt het uit de context, wringt en martelt het buiten alle herkenning en slaagt er daarmee in om schriftuurlijke steun te laten zien voor zijn leerstellige ficties en grillen.* [4]

Eaton's beschuldigingen waren ernstig en konden, als ze waar blijken te zijn, de bevindingen van het Wachttorengenootschap in de leer duidelijk ongeldig maken.

F.E. Mayer schreef de volgende beschrijving van de interpretatiemethoden van de Jehovah's Getuigen en hun resultaten zoals die waren onder Russell en Rutherford:

> *Ze scheuren passages volledig uit hun context om een vooroordeel te bewijzen. ... Zowel Russell als Rutherford negeren elk principe van schriftuurlijke interpretatie en allegoriseren naar hartelust. ... Hun willekeurige interpretatie wordt in het bijzonder duidelijk in hun tijdsindeling, vooral omdat het hun huidige werk beïnvloedt. De absurde, onwetenschappelijke en ongegronde leringen spotten vaak met alle beschrijving.* [5]

---

[4] E.L. Eaton, *The Millennial Dawn Heresy* (Cincinatti: Jennings and Grahanii, 1911), blz. 12, 13.

[5] P.E. Mayer, *Jehovah's Witnesses* (revised 1957; Saint Louis: Concordia Publishing House, 1942), blz. 11.

In een uitstekende behandeling van de uitleg-methoden van de Getuigen op dit moment concludeert Anthony Hoekema:

> *... Ze onderwerpen zich niet echt alleen aan het gezag van de Bijbel, afgezien van menselijke tradities, zoals ze beweren dat ze dat doen. Integendeel, zoals we nu duidelijker zien, maakt hun eigen methode van interpretatie van de Schrift het voor hen onmogelijk om echt naar Gods Woord te luisteren. Gezien de hierboven beschreven methoden, kan men vrijwel elke doctrine uit zijn bijbel halen die zijn verbeelding kan verzinnen. Deze doctrines zijn misschien interessant, nieuw, aantrekkelijk - maar ze lijden aan een fatale tekortkoming: ze rusten niet op het gezag van Gods Woord, maar op de verzinsels van de menselijke geest!* [6]

III. The Watch Tower Bible and Tract Society als "het kanaal"

Hoe lang gebruikt God het Genootschap als zijn instrument voor openbaring en het juiste begrip van de Bijbel?

> De *WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCI*ETY *is de grootste onderneming ter wereld, omdat de Heer het vanaf de tijd van de organisatie ervan tot nu toe heeft gebruikt als Zijn kanaal om de Blijde Tijdingen bekend te maken.* [7]

De Wachttoren wordt gezien als een instrument dat leven of vernietiging zal brengen volgens hoe het wordt ontvangen:

---

[6] Anthony A. Hoekema, *The Four Major Cults* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdman's Publishing Company, 1963), blz. 225. Hoekema bekritiseert de interpretatiemethoden van de Getuigen en laat zien hoe ze worden gekenmerkt door: (1) Absurd letterlijk nemen, (2) absurd typologie, (3) "de heen-en-weer-springen exegese", dat is "de manier waarop Getuigen van het ene deel in de Bijbel naar het andere springen, met uiterste minachting van context, om hun punten te "bewijzen" (blz. 251), en (4) een "terugkijk-methode" bij het uitleggen van profetie. Deze methode vindt een gebeurtenis in het verleden en zoekt naar passages die kunnen worden toegepast en dan wordt dit vervulde profetie genoemd. Voor deze voorgaande punten en voorbeelden van de methode, zou de lezer pagina's 249-55 van het boek van Hoekema moeten bekijken.

[7] *Zion's Watch Tower*, 1917, blz. 22, geciteerd in *Studies in the Scriptures*, VII, blz. 144. *De Wachttoren*, 81: 439, uitgave 15 juli 1960 identificeert het Genootschap als "het enige collectieve kanaal van God voor de stroom van Bijbelse waarheid naar mensen op aarde", vooral sinds 1919.

> *... Jehovah heeft de publicatie, die we nu De Wachttoren noemen, gekozen om te worden gebruikt als een kanaal waardoor de mensheid een openbaring van de goddelijke wil wordt gebracht en, door de woorden die er in worden onthuld, zorgt het voor een verdeling van de wereldbevolking in degenen die de goddelijke willen doen en degenen die dat niet doen.* [8]

De bewering wordt gedaan dat de Bijbel niet nauwkeurig kan worden begrepen zonder Gods geest en dat zijn geest niet wordt ontvangen totdat iemand het Wachtoren-genootschap erkent als Gods zichtbare organisatie.

> *Hij geeft zijn heilige geest en begrip en waardering voor zijn Woord niet los van zijn zichtbare organisatie. ...*
> *Moeten we vandaag hetzelfde verwachten? Ja, want Jezus profeteerde dat hij een zichtbare vertegenwoordiging op aarde zou hebben ten tijde van het einde van dit samenstel van dingen, waar we nu zijn. ...*
> *... Maar om God onze gebeden voor zijn geest te laten beantwoorden, moeten we aan zijn voorwaarden voldoen, waaronder dat we het zichtbare kanaal herkennen dat hij juist voor dat doel gebruikt.* [9]

Hoe communiceert God zijn berichten naar zijn enige communicatiekanaal? Het antwoord is te vinden in de getuigenis van F.W. Franz, vice-president van het Genootschap, die getuigde voor het Court of Session, Edinburgh, 23 november 1954. Het verslag in de Scottish Daily Express meldt het volgende:

> *Op vraag van Sir John om uit te leggen hoe vertalingen en interpretaties van de Bijbel werden gemaakt, zei de heer Franz dat deze van God afkomstig waren.*
> *"Ze worden doorgegeven aan de Heilige Geest die onzichtbaar communiceert met Jehovah's Getuigen en de schrijversafdeling," zei hij.*

---

[8] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose*, blz. 22.

[9] *The Watchtower*, 86:391, July 1, 1965.

> *Franz zei dat de Getuigen in engelen geloofden "van verschillende positie, die Getuigen beheersten"; ...* [10]

Met voorgaande citaten zijn de volgende claims en informatie vastgesteld: (1) De Watchtower Bible and Tract Society is Gods enige communicatiekanaal inzake de uitleg van de Bijbel. (2) Het Genootschap was het kanaal vanaf haar oprichting. (3) Het *Wachttoren*-magazine onthult Gods wil en degenen die afwijzen wat het bevat, kunnen Gods wil niet kennen. (4) Gods heilige geest en een begrip van de Bijbel worden niet los van zijn zichtbare organisatie meegedeeld. (5) Bijbelinterpretaties worden door God aan zijn kanaal doorgegeven door de heilige geest.

Deze beweringen kunnen zeker worden bewezen dat ze onjuist blijken te zijn door het hetgeen het Genootschap op de pagina's van de Wachttoren-publicaties heeft opgetekend.

IV. De interpretaties van de Getuigen in de praktijk

Rationalisme

Het zou vrij nauwkeurig zijn om te zeggen dat in één opzicht de door de Getuigen gevolgde interpretatiemethode identiek is aan die van de Socinianen, die geen gevorderd hermeneutisch (uitleg) principe hadden, maar, zoals Berkhof stelt:

> *... hun hele uiteenzetting ging ervan uit dat de Bijbel op een rationele manier moest geïnterpreteerd moest worden, of - misschien beter - in harmonie met de rede moest zijn. Omdat het Woord van God geen dingen kon bevatten die in tegenspraak waren met de rede, dat wil zeggen, niets dat iemand niet rationeel kon begrijpen.* [11]

---

[10] BTTBW-publicatie 321, die een reproductie bevat van het artikel uit de *Scottish Daily Express*, 24 november 1954. Jehovah's Getuigen zouden het gebruik van hoofdletters bij "Heilige Geest" en "Getuigen" in de aanhaling hierboven niet accepteren.

[11] Louis Berkhof, *Principles of Biblical Interpretation* (second edition; Baker Book House, 1950), blz. 29.

Van Baalen's opmerking, dat "Russell's claim "kampioen van de Bijbel" te zijn een diepgaand rationalisme verbergt", [12] wordt bevestigd door de eigen woorden van de Pastor in het eerste deel van *Studies in the Scriptures*:

> *We hebben getracht genoeg te ontdekken van het fundament waarop alle geloof zou moeten worden gebouwd ... - het Woord van God - ... om vertrouwen en zekerheid te geven in zijn getuigenis, zelfs aan de ongelovige. En we hebben geprobeerd dit te doen op een manier die aantrekkelijk is en door de rede als een basis kan worden aanvaard. Dan hebben we getracht op dat fundament de leer van de Schrift te bouwen, op een manier die, voor zover mogelijk, vanuit zuiver menselijk oordeel alle kanten kan bekijken met de meest veeleisende regels van billijkheid die het kan bieden.* [13]

Dit citaat stelt vast dat de interpretatie van de Bijbel gebaseerd is op een redenering en niet op de Heilige Geest als leidraad. Het is de poging om de Bijbel acceptabel te maken voor zelfs de ongelovige. In hetzelfde volume, Russell schrijft opnieuw de ratio toe bij de benadering van de Bijbel: "... Laten we het karakter van de geclaimde geschriften onderzoeken, om te zien of hun leer overeenkomt met het karakter dat we *vanuit de rede* aan God hebben toegeschreven ..." [14]

De natuurlijke uitkomst van een dergelijke benadering is de afwijzing van alles dat het begrip van de rede te boven gaat. In plaats van deugdelijke interpretatieprincipes op basis van de Bijbel, verving Russell deze door een vooropgezette theologie op basis van de rede. Russell's credo, evenals dat van de Getuigen van vandaag, is gebaseerd op een verkeerd begrip van Jesaja 1 : 18 en bestaat uit: "Kom, laten we de zaken rechtzetten tussen ons."

Als vruchten van een rationele benadering van de Bijbel hebben de Getuigen leerstellingen verworpen als eeuwige straf, voorbestemming en de Drie-eenheid. Om te illustreren dat Russell's credo ("Kom, laten we de zaken rechtzetten") nog steeds de benadering van de Getuigen is, wordt deze verklaring over de Drie-eenheid geciteerd:

---

[12] J.K. van Baalen, *The Chaos of Cults* (fourteenth edition; Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1951), blz. 224.

[13] *Studies in the Scriptures,* I, blz. 10, 11.

[14] *Ibid.*, blz. 41.

> *Degenen die de drie-eenheidsleer vasthouden, geven toe dat het "ondoordringbaar is voor de rede", dat het een ondoorgrondelijk mysterie is. Maar God zegt door zijn Woord: ""Kom, laten we de zaken rechtzetten" (Jesaja 1 : 18) ... Hoe kunnen we samen de zaken rechtzetten op een ondoorgrondelijke leer? ... God gaf ons het vermogen tot redeneren en hij gaat niet tegen die gave in door ons te vragen iets te geloven dat onverenigbaar is met de rede.* [15]

Bij het afwijzen van de leer van eeuwige straf, betogen de Getuigen dat deze "onredelijk is". [16] Omdat de Drie-eenheid en de eeuwige straf als "onredelijk" worden beschouwd, moet elke tekst die deze leer lijkt te onderwijzen, worden uitgelegd of opnieuw vertaald. Ware christenen verwerpen deze rationalistische benadering van bijbelse interpretatie op de volgende gronden: (1) Rede is niet de ultieme maatstaf voor het bepalen van de geldigheid van de leer. Hoe kan de eindige mens door de rede het oneindige volledig kennen en begrijpen? De Bijbel legt een beperking op aan het begrip van de mens (Job 11 : 7; Romeinen 11 : 33, 34). Deze schrijver beweert niet dat reden en logica moeten worden opgegeven bij iemands onderzoek naar de leer, maar hij beweert wel dat de mens zijn beperkingen moet kennen.

(2) Het beroep van de Getuigen op Jesaja 1 : 18, om de rede als laatste rechter op de troon te plaatsen, is in het vers te lezen dat nooit bedoeld is om het zo over te brengen. Het vers is een uitnodiging voor de zondige mens om zijn behoefte te realiseren aan Gods gratie en voorzieningen en die te aanvaarden. (3) De leer van de Drie-eenheid is niet "onverenigbaar met de rede", maar voorbij de rede. De mogelijkheid van de Drie-eenheid kan niet worden ontkend, behalve door aan te nemen dat verdorven menselijke rede in alle opzichten de maat van het goddelijke is. (4) Ten slotte maakt de verheffing van de rede, wanneer volledig uitgevoerd als gids van de mens in religieuze zaken, Gods speciale openbaring overbodig.

Als de lezer de tijd zou nemen, zou hij ontdekken dat veel leerstellingen die ooit werden onderhouden, vanaf dat ze werden afgewezen de verklaring kregen dat ze "redelijk" waren!

---

[15] *Awake!* 33:25, 26, June 22, 1952.

[16] *Let God Be True*, blz. 99.

Voortschrijdende Openbaring

Een ander principe dat heel sterk bij de uitleg van het Wachttorengenootschap naar voren komt, vooral in de uiteenzetting van profetie, is dat van voortschrijdende openbaring, of licht dat de waarheid met het verstrijken van de tijd duidelijker maakt. Tot op zekere hoogte geldt dit voor profetie, maar de Getuigen passen deze progressie van licht toe op de leer en hebben vanuit dit proces een heel boek voortgebracht of een nieuwe leer ontwikkeld en deze vervolgens als dwaling weer afgewezen. Een concreet geval, al genoemd, was het boek *Life* (Leven) geschreven door Rutherford in 1929. [17]

De favoriete passage die wordt gebruikt om dit principe te versterken, is Spreuken 4 : 18, geciteerd in dit fragment:

> *Terwijl de getuigen hun predikingswerk bleven uitbreiden, gaf God hun een beter begrip van de Bijbel. Dit was als vervulling van de bijbelse belofte: "Het pad van de rechtvaardigen is als het heldere licht dat lichter en lichter wordt totdat de dag stevig is vastgesteld."* [18]

In navolging van voortschrijdend licht hebben de Wachttoren-publicaties in de loop der jaren nieuwe leerstellingen over *dezelfde* passages in de Schrift doorgevoerd.

De volgende illustratie van "voortschrijdende openbaring" zou humoristisch zijn als het niet zo serieus was. Paul Johnson registreerde het volgende incident dat tussen twee ouderlingen plaatsvond:

> *In die la bewaar ik Br. Russell's schrijven verouderd en vol fouten zitten, terwijl ik de recente boeken van het Genootschap de komende tijd, als vast voedsel terechtertijd, bij de hand houd. Ik bewaar Tabernacle Shadows, de Six Volumes en de Berean Bible in het achterste deel van de lade als meest verouderd en foutief, en de herdrukken van de Tower herdrukt daarvóór als zijnde niet zo verouderd en foutief, maar allemaal*

---

[17] Evangelische christenen geloven in progressieve openbaring, die wordt uitgelegd als voortschrijdende duidelijkheid in de ontplooiing van Gods openbaring en doel aan de mens; maar nooit in het veranderen van fouten in waarheid en waarheid in fouten.

[18] *From Paradise Lost to Paradise Regained,* blz. 192.

wel zo verouderd en onjuist dat ze ongeschikt zijn voor gebruik, terwijl ik me voed met de huidige waarheid die nu via het kanaal komt. [19]

Honderden illustraties van de resultaten van "voortschrijdend licht" kunnen worden gegeven, maar de enkele aangehaalde voorbeelden moeten de lezer ervan overtuigen dat de beweerde progressieve openbaring voor de weldenkende mens buitengewoon moeilijk te aanvaarden is.

De opstanding van Adam. Russell zei in het Russell-White debat van 1908:

In het geval van Adam is het dus duidelijk te zien dat hij niet alleen zal worden gewekt vanuit de toestand waarin hij stierf, maar dat hij ook de kans zal krijgen om weer op te staan, op opstanding, op volledig herstel van zijn zondeval en zijn imperfectie. [20]

Rutherford was het met Russell eens in de eerste boeken die hij schreef. Het boek *Reconciliation* (Verzoening), uitgegeven in 1928, vertelt de lezer dat "wanneer Adam zal worden gewekt, weet alleen de Heer." [21] Salvation (Redding), dat in 1939 verscheen, verwerpt de eerdere conclusie:

Er is in de Schrift geen belofte gevonden dat Adam's verlossing, opstanding en redding op enig moment zou plaatsvinden. Adam had een eerlijke kans tijdens het leven en faalde volledig. [22]

In recente boeken worden Adam en Eva gezien als onverbeterlijke zondaars, die "bewezen hebben dat ze het leven niet waard waren en niet zullen opstaan". [23]

---

[19] Paul S.L. Johnson, *Merariism* (Vol. VI van *Epiphany Studies in the Scriptures*. 17 vols; Philadelphia: Paul S.L. Johnson, 1938), blz. 392, 393. *The Watch Tower Publications Index 1930-1960* waarschuwt de gebruiker: "... Natuurlijk zal hij discretie willen gebruiken bij zijn selectie van materiaal, zich laten leiden door de meer geciteerde recentere referenties, aangezien er door de jaren heen veel vooruitgang is geboekt in het begrijpen van veel Bijbelse waarheden" (blz. 5).

[20] John Allen Hudson (ed.), *Russell-White Debate* (second edition; Cincinnati: F.L. Rowe, 1912), blz. 97.

[21] *Reconciliation*, blz. 323.

[22] *Salvation*, blz. 43.

[23] *From Paradise Lost to Paradise Regained,* blz. 236.

De "superieure autoriteiten" van Romeinen 13 : 1-7. Pastor Russell en het Genootschap leerden tot 1929 dat de "superieure autoriteiten" (NWT) of "hogere machten" in Romeinen 13 aardse heersers waren aan wie de christen belasting moest betalen, enz. [24] Van 1929 tot 1962 is de identificatie van de "superieure autoriteiten" anders. In het hoofdstuk "Onderwerping aan de Superieure Autoriteiten" in het boek, *This Means Everlasting Life* (Dit betekent eeuwig leven), wordt uitgelegd dat de "Superieure Autoriteiten" "de Allerhoogste God Jehovah en zijn verheven Zoon Jezus Christus zijn." [25]

Eind 1962 keerde de interpretatie van dit Schriftgedeelte terug naar hoe het eerst was:

> *Ondanks het einde van de tijden der heidenen in 1914, stond God de politieke autoriteiten van deze wereld toe door te gaan als de "hogere machten" of de "machten die zijn", die "door God zijn ingesteld".* [26]

Sodom en Gomorra. Pastor Russell leerde dat de Sodomieten nog een kans zouden krijgen om het leven te winnen:

> *En waarom zouden de Sodomieten niet de kans krijgen om perfectie en eeuwig leven te bereiken, evenals Israël, of als iemand van ons? ... Zo leert onze Heer dat de Sodomieten geen volledige gelegenheid hadden; en hij garandeert hen zulke kansen. ...* [27]

In 1954 werd precies het tegenovergestelde geleerd via Gods kanaal *De Wachttoren*:

> *Hij wees op de uiterste onmogelijkheid van losgeld voor ongelovigen of opzettelijk slechte mensen, omdat Sodom en Gomorra onherroepelijk werden veroordeeld en vernietigd, zonder enig mogelijk herstel.* [28]

---

[24] *Studies in the Scriptures*, I, blz. 266.

[25] *This Means Everlasting Life*, blz. 197.

[26] *Babylon the Great Has Fallen! God's Kingdom Rules!*, blz. 548. Zie onderwerpen in de Wachttoren November 1, 15, and December 1, 1962. Vergelijk blz. 362 van *Make Sure of All Things*; *Hold Fast to What Is Fine* met *Make Sure of All Things*, blz. 369.

[27] *Studies in the Scriptures,* I, blz. 110.

[28] *The Watchtower,* 75:85, February 1, 1954.

Via hetzelfde kanaal werd een omkering van de leer zichtbaar in 1965. In het artikel "Wie zal uit de dood worden opgewekt?" wordt een directe tegenstelling gepresenteerd: "Zoals in het geval van Tyrus en Sidon, liet Jezus zien dat Sodom, slecht als het was, niet de staat bereikt had dat het zich niet kon bekeren." [29]

Opdracht tot voortplanting. Vóór 1938 werd het voortplantingsopdracht of goddelijke opdracht aan Adam om "vruchtbaar te zijn en te vermenigvuldigen" nooit in twijfel getrokken. "De waarheid over de goddelijke opdracht werd onthuld in 1938." De nieuwe openbaring was dat de "grote schare in het millennium zal trouwen en kinderen zal krijgen. [30] Hoe zit het met degenen die vóór Armageddon sterven?

> *Zullen deze een rol spelen bij het uitvoeren van de goddelijke opdracht in de nieuwe wereld?*
> *Het suggereert zichzelf dat het redelijk is dat, omdat God deze hoop voor hen had gehouden en zij getrouw en onberispelijk aan hem waren gestorven, hij hun het voorrecht van de goddelijke opdracht niet zou ontzeggen.* [31]

Het huidige "licht" over het onderwerp stelt dat alleen degenen die Armageddon overleven "ook het grote voorrecht zullen genieten van het vervullen van een goddelijke opdracht om zich voort te planten." [32]

De vorsten. Russell leerde dat de "achtenswaardigen uit de oudheid" of "vorsten", Abraham, Izaäk, Jacob, enz,. zouden worden opgewekt "nadat de Gemeente is verheerlijkt ..." [33] en voor de opstanding van de vorsten wordt het 1914 genoemd. [34]

Rutherford, die in 1920 schreef, veranderde de datum in 1925:

---

[29] *The Watchtower*, 86:139, March 1, 1965. Zie *The Watchtower*, 86:479, August 1, 1965.

[30] *The Truth Shall Make You Free*, blz. 362.

[31] Ibid., blz. 362, 363.

[32] *Let God Be True*, blz. 268. Zie ook *The Watchtower*, 82: 703, 704, November 15, 1961; 76:763, December 15, 1955.

[33] *Studies in the Scriptures*, III, blz. 265.

[34] *Ibid*, blz. 94.

> *... De Bijbel bevestigt absoluut het feit dat er een opstanding zal zijn van Abraham, Izaäk, Jacob en andere gelovigen van weleer, en dat deze de eerste gunsten zullen ontvangen, we mogen verwachten dat 1925 getuige zal zijn van de terugkeer van deze getrouwe mannen van Israël. ...* [35]

De terugkeer vond niet plaats zoals verwacht en dus kwam er een nieuwe "openbaring" vanuit het "kanaal" en Rutherford schreef in 1928 dat "het redelijkerwijs kan worden geconcludeerd dat de "achtenswaardigen uit de oudheid" terug op aarde zullen zijn als perfecte mannen binnen een relatief korte tijd." [36]

In 1929 liet Rutherford "Beth Sarim" ("House of the Princes") in San Diego bouwen om de hoop op de terugkeer van de vorsten een boost te geven. Het huis werd gebouwd om een plek te bieden voor de vorsten, waar ze konden blijven als ze terugkwamen. In 1939 verklaarde Rutherford:

> *... Het doel van het verwerven van dat eigendom en het bouwen van het huis was dat er misschien een tastbaar bewijs zou kunnen zijn dat er vandaag op aarde mensen zijn die volledig geloven in God en Jezus Christus en in Zijn koninkrijk en die geloven dat de trouwe mannen van weleer spoedig door de Heer opgewekt zullen worden, om terug te komen op aarde en de leiding te nemen over de zichtbare zaken op aarde. ... Het huis heeft als een getuigenis voor vele personen over de hele aarde gediend en terwijl de ongelovigen ons erom hebben bespot en er minachtend over hebben gesproken, staat het daar als een getuigenis van Jehovah's naam. ...* [37]

"Beth Sarim", een symbool van geloof, werd kort na de dood van Rutherford verkocht!

In 1950 werd de nieuwe kijk van het Wachttorengenootschap op de vorsten gepresenteerd. Het boek Jehovah's Getuigen in het goddelijke doel legt uit:

---

[35] *Millions Now Living Will Never Die!*, blz. 88.

[36] *Government*, blz. 276.

[37] *Salvation,* blz. 311.

> *Jarenlang was het de mening van De Wachttoren geweest dat de trouwe mannen vanouds die God vóór Jezus' tijd trouw dienden, zelfs vóór Armageddon uit de dood zouden worden opgewekt om Jehovah's volk in deze tijd te organiseren en het schouder-aan-schouder deel nemen aan de verantwoordelijkheid van het overblijfsel om de Heer Jezus Christus te vertegenwoordigen in de hoedanigheid van opzieners van de kudde van God op aarde.* [38]

De verklaring legt verder uit dat voortreffelijke Jehovah's Getuigen van vandaag ook vorsten kunnen worden. [39] In de daaropvolgende ontwikkeling van deze nieuwe opvatting zouden de vorsten van weleer vroeg in het millennium een opstanding krijgen. [40]

Deze schrijver stemt in met de verklaring van Rutherford in 1929, met betrekking tot de interpretatie van profetie, maar met een bredere toepassing: "Jehovah maakt nooit fouten. Wanneer de student op de mens vertrouwt, zal hij zeker in moeilijkheden worden gebracht." [41] Zouden de schrijvers van het Wachttorengenootschap alleen maar deze les leren van de fouten uit het verleden!

Allegoriseren en vergeestelijken

Voortschrijdende openbaring, hierboven behandeld, overlapt vaak allegoriseren, want voortschrijdend licht wijst vaak op een allegorische interpretatie van een passage in plaats van een vroegere letterlijke interpretatie. A.B. Mickelsen's uitleg over de aard van allegoriseren is nuttig:

> *Typologie, een zeer legitieme manier om de waarheid te onderwijzen, moet niet worden verward met allegoriseren, waarvoor een verhaal nodig is dat niet bedoeld was om de waarheid te onderwijzen door vergelijking. Door een punt voor punt vergelijking maakt allegoriseren de over te brengen verhalen anders dan zoals die bedoeld zijn door de*

---

[38] *Jehovah's Witnesses m the Divine Purpose*, blz. 252.

[39] *Ibid*. Een vergelijking van *Let God Be True*, eerste en tweede editie blz. 263, 265) toont ook de toevoeging van deze nieuwe leer.

[40] *From, Paradise Lost to Paradise Regained,* blz. 232.

[41] *Prophecy*, blz. 67, 68.

> *oorspronkelijke auteur. Daarom is allegoriseren een willekeurige manier om met een verhaal om te gaan.* [42]

Hoewel allegorie relatief zeldzaam is in de Bijbel, vinden de Jehovah's Getuigen dat de Bijbel letterlijk gevuld is met passages in zowel het Oude als het Nieuwe Testament, die alleen kunnen worden begrepen in het licht van allegorische interpretatie. Eenvoudige verhalen uit het Oude Testament zijn profetische drama's geworden waarin hedendaagse gebeurtenissen worden afgebeeld met als belangrijkste actoren de Jehovah's Getuigen en hun vijanden. De allegorische methode was niet net zo prominent aanwezig onder Russell als later onder Rutherford's bestuur en onder leiding van Knorr. Vooral vanaf 1930 werd het allegoriseren van het Oude Testament vaak gedaan. Gedeeltelijk is de verklaring hiervoor dat Rutherford het nodig vond om nieuwe leerstellingen te ontwikkelen en de jaren van profetisch belang te verschuiven van Russell's nadruk op 1874 tot 1914, naar de periode van 1914 of 1918. Onder de allegorische tolk wordt de Bijbel als plamuur in zijn handen en wordt een beloning voor subjectief begrip. Met het verlaten van de historische betekenis is er eigenlijk geen gezond principe, dat de uitleg van de Bijbel regeert.

De rijke man en Lazarus. Deze passage, die beschamend is voor iedereen die het bestaan in bewustzijn na de dood en de straf van de goddelozen ontkent, is onderworpen aan een aantal nogal interessante en uiteenlopende interpretaties, die zeker de subjectieve aard van allegoriseren bewijzen. Russell interpreteerde dit Schriftgedeelte en legde uit:

> *De interpretatie moet worden gezocht binnen de lijnen van een gelijkenis. De vervulling kwam toen de Joden van dit land, in een algemeen verzoekschrift, de president van de Verenigde Staten vroegen om samen te werken met andere christelijke naties en namens hun leden in Rusland te bemiddelen dat zij meer vrijheid en minder vervolging zouden hebben, dat hun kwellingen kan worden gekoeld.* [43]

---

[42] A. Berkeley Mickelson, *Interpreting the Bible* (Grand Rapids: *Wm. B. Eerdmans Publishing Company*, 1963), blz. 231.

[43] *People's Pulpit*, I, nummer 4, blz. 2, aangehaald in Charles C. Cook, *All About One Russell* (Philadelphia: Philadelphia School of the Bible, [n. d.]), blz. 9, 10.

In het Russell-White debat in 1908 verklaarde Russell de karakters van deze passage op de volgende manier: (1) "De rijke man was de Joodse natie" (2) "Lazarus vertegenwoordigde de heidenen, al diegenen die buiten de grenzen van Joodse invloed ... Hij vertegenwoordigt jou en mij, en allen die van nature heidenen zijn; geen Joden. " (3) Abraham stelde God voor. [44]

In het boek *Reconciliation* (Verzoening) van Rutherford, gepubliceerd in 1928, was de uitleg van de personages nog steeds hetzelfde, maar Russell's vervulling werd niet genoemd en er werd een nieuwe nadruk gelegd op de "Lazarus-klasse". [45]

Het boek *The New World*, het eerste boek gepubliceerd na de dood van Rutherford, presenteerde een nieuwe leer over dit gedeelte. Het was de eerste verschijning van het beeld dat in het algemeen wordt gehanteerd door de hedendaagse Getuigen: de rijke man werd een "rijke-mensen-klasse", bestaande uit allen die tegen de "theocratie" zijn. "Sinds het tempeloordeel in 1918 begon, is deze klasse van "rijken" van toestand veranderd en zijn ze dood in de hel met betrekking tot Jehovah's theocratie en haar dienst." Lazarus werd zo ook een klasse, die de Getuigen van Jehovah vertegenwoordigde, die na 1918 een verandering van positie ondergingen. Abraham werd nog steeds als God beschouwd. [46] "De eerste editie van *Let God Be True* gaf deze interpretatie:

> *Door deze gelijkenis sprak Jezus een profetie uit die in zijn moderne setting sinds A.D. 1918 wordt vervuld. Het wordt toegepast op twee klassen die tegenwoordig op aarde bestaan. De rijke man vertegenwoordigt de ultra-zelfzuchtige klasse van de geestelijkheid van het "christendom", die nu vervreemd is van God en dood is in zijn voordeel en gekweld door de verkondigde waarheid. Lazarus verbeeldt het overblijfsel van het "lichaam van Christus" en ook die klasse van personen van goede wil. Deze ontvangen bij het verlaten van religie Gods gunst en troost door zijn Woord.* [47]

---

[44] Hudson, *op. cit*., blz. 92-94.

[45] *Reconciliation*, blz. 175, 176.

[46] *The New World*, blz. 360, 361.

[47] *Let God Be True,* (first ed.), blz. 79.

In de herziening van deze tekst in 1952 is de interpretatie opnieuw gewijzigd. 1918 werd 1919. Lazarus beeldde niet langer alleen "het overblijfsel van het lichaam van Christus" af en de "personen van goede wil" af, maar in plaats daarvan beeldt Lazarus alleen het getrouwe overblijfsel van het "lichaam van Christus" af. [48] In de uiteenzetting van de passage in *What Has Religion Done for Mankind?* wordt de Lazarus-klasse uitgelegd als "dat Joodse overblijfsel dat hongerde en dorstte naar waarheid en gerechtigheid ..." [49]

Welke methode bewijst de deugdelijkheid ervan door twee of drie vervullingen? Hoe geldig is een uitleg die Lazarus laat zijn: (1) de heidenen en alle gelovigen, (2) het overblijfsel en de personen van goede wil, (3) het overblijfsel alleen, en (4) het getrouwe Joodse overblijfsel?

Voorbeelden van allegoriseren of vergeestelijken in het Oude Testament. (1) Job 28 : 35, waarin Jehovah zegt: "Kunt gij de bliksem zenden, zodat zij zullen gaan. En tot zeggen, hier zijn wij? "wordt door Rutherford uitgelegd als: "... God vertelt dat de radio een manifestatie is van Zijn macht, en niet van de mens, en dat Hij de boodschap van waarheid presenteert door de draaggolf van de radio." [50] "(2) De "sprinkhanen" van Joël's profetie zijn de Jehovah's Getuigen: "Jehovah's getuigen, dat wil zeggen zijn leger van "sprinkhanen", zijn zonder angst voor schepselen, omdat ze weten dat ze worden ondersteund door de almachtige kracht van God." [51] (3) Het boek *Preservation* (Redding) (1932) is een "commentaar" op de boeken van Esther en Ruth. In het voorwoord van het boek beschrijft Rutherford het profetische belang ervan. Over Esther schrijft hij:

> *Het boek Esther is een verslag van een profetisch drama dat door Jehovah is geregisseerd om zijn getrouwe getuigen aan het einde van de wereld zijn voorzieningen te tonen, die zijn getroffen voor hun bescherming en volledige redding, en is daarom een troost voor al zulke mensen.* [52]

---

[48] *Let God Be True*, blz. 98.

[49] *What Has Religion Done for Mankind?*, blz. 249.

[50] *Life,* blz. 303.

[51] *Religion*, blz. 186.

[52] *Preservation,* blz. 5.

Over het boek van Ruth verklaart Rutherford:

> *... Ruth is ook een verslag van een prachtig door Jehovah God geregisseerd profetisch drama. ... De spelers in dat drama begrepen op dat moment het doel ervan niet, en sindsdien kon niemand de betekenis ervan begrijpen totdat het God's tijd was om het te laten begrijpen.* [53]

In de interpretatie van de twee boeken wordt letterlijke interpretatie en toepassing vervangen door allegorische interpretatie met claims zoals "Esther, het Joodse meisje dat koningin werd, stelde Gods overblijfsel nu op aarde voor" en Ahasveros in een drievoudige rol" stelde Satan, de rebellerende God, voor en vervolgens stelde hij zich de Heer Jezus Christus voor die de rechtmatige koning van de aarde is, en soms stelde hij Jehovah voor." [54] (Ahasveros was op zijn zachtst gezegd heel veelzijdig!) (4) Een laatste voorbeeld van de overgang van letterlijke naar geestelijke interpretatie gaat over de plaats van Israël tijdens het duizendjarige koninkrijk. Russell sterke bewering was:

> *Van dat het herstel van Israël in het land Palestina een van de gebeurtenissen is die tijdens deze Dag des Heeren te verwachten zijn, zijn we volledig verzekerd door de bovengenoemde verklaring van de profeet [commentaar op Amos 9 : 11, 14, 15]. Merk met name op dat de profetie niet in symbolische zin kan worden geïnterpreteerd.* [55]

In 1925 schreef Rutherford dat veel profetieën

> *de verzekering geven dat Israël opnieuw zal worden verzameld tot Palestina om nooit meer te worden weggehaald. ... De belofte herhaalde keer op keer dat de Heer hen zou herwinnen en zegenen. ...* [56]

De huidige Jehovah's Getuigen zijn nu geestelijk Israël geworden.

---

[53] *Ibid.*, blz. 5, 6

[54] *Ibid.*, blz. 17

[55] *Studies in the Scriptures,* III, blz. 244.

[56] *Comfort For the Jews*, blz. 55.

> *Niets in de huidige terugkeer van de Joden naar Palestina en de oprichting van de Israëlische republiek komt overeen met de bijbelse profetieën over het herstel van Jehovah's naam-volk tot zijn voordeel en dat van zijn organisatie.*
> *... Het overblijfsel van geestelijke Israëlieten, als Jehovah's Getuigen, heeft wereldwijd de vestiging van Gods koninkrijk in 1914 uitgeroepen.* [57]

Een studie van de meest recente boeken onthult dat allegoriseren of vergeestelijken nog steeds een dominante methode van Bijbel-interpretatie is. Voor verdere voorbeelden wordt de geïnteresseerde lezer verwezen naar veel van de teksten die onder het huidige bestuur zijn gepubliceerd. [58]

Speculatie

Veel van de Bijbelse uiteenzetting en theologie van de Getuigen was en is nog steeds zeer speculatief. Een gebied dat gekenmerkt is door speculatie, is het terrein van de bijbelse chronologie, wat betreft eschatologie. De beschuldiging van speculatie wordt onderbouwd door de resultaten en de afwijzing of herziening van datums die zogenaamd bepaalde bijbelse ontwikkelingen markeerden.

Wanneer begon de "tijd van het einde"? Russell verklaarde: "De "Tijd van het Einde", een periode van 115 jaar, van A.D. 1799 tot A.D. 1914, is bijzonder duidelijk in de Schrift." [59] Rutherford, schreef in 1921 dat het bewijsmateriaal "voldoende was om elk redelijk verstand te overtuigen dat we sinds 1799 in de "tijd van het einde" zijn". [60] Rutherford verliet later deze datum als van enige profetische betekenis. [61] De huidige verklaring, die er al vele jaren is, is dat "de tijd van het einde begon in 1914; deze

---

[57] *Let God Be True*, blz. 217, 218.

[58] Allegorische interpretatie in zijn extreme vorm zal worden gevonden in veel van de exposities van wijlen Paul S.L. Johnson, de oprichter van L.H.M.M.
Roy D. Goodrich geeft in BTTBW-publicatie 96 nog een aantal voorbeelden van veranderingen in de positie van de Wachttoren: "In het type van de toevlucht steden was Satan de "wreker van bloed". Nu is Christus Jezus zo'n wreker." In het Nieuwe Testament staan "de schriftgeleerden en farizeeën voor de verloren zoon; maar nu bloeit hij op als de *aardse zonen van Christus in deze tijd*".

[59] *Studies in the Scriptures*, III, blz. 23.

[60] *The Harp of God,* blz. 239.

[61] *Watch Tower Publications Index 1930-1960,* blz. 77, 78.

eindigt wanneer de wereld van de Duivel wordt vernietigd bij het "volbrachte einde"." [62]

Wanneer vond de "tweede aanwezigheid" of tweede komst van Christus plaats? Russell was zelfverzekerd terwijl hij schreef:

> *... De tijd-profetieën wijzen dus op 1874 en harmoniseren daarmee als de datum van de tweede aanwezigheid van onze Heer, waardoor we ons met wiskundige precisie ervan verzekeren dat we overweldigd worden door bewijs van andere aard. ...* [63]

In *The Harp of God* (1921) stemde Rutherford in met Russell's datum: "De tijd van de tweede aanwezigheid van de Heer dateert van 1874. ..." [64] In de *Watch Tower Publications Index 1930-1960*, onder "DATA VAN PROFETISCH BELANG", wordt het jaar 1874 niet genoemd. [65] Het standpunt dat al jaren is aanvaard, is dat de "terugkeer van Christus begon in het jaar 1914." [66]

Wat werd voorspeld dat in 1941 zou gebeuren? Let op de omschakeling van wat eigenlijk door Russell was voorspeld in wat door het Wachttorengenootschap was voorspeld. Russell's voorspellingen waren heel duidelijk.

> *... Wij beschouwen het als een vaststaande waarheid dat het definitieve einde van de koninkrijken van deze wereld, en de volledige oprichting van het Koninkrijk van God, zal worden bereikt tegen het einde van A.D. 1914.* [67]

---

[62] *From Paradise Lost to Paradise Regained,* blz. 178.

[63] *Studies in the Scriptures*, III, blz. 129.

[64] *The Harp of God*, blz. 236; *Creation,* blz. 298.

[65] *Watch Tower Publications Index 1930-1960,* blz. 77, 78.

[66] *Make Sure of All Things*, blz. 319.

[67] *Studies in the Scriptures,* II, blz. 99.

Hetzelfde deel, in een latere editie, verandert het laatste deel van het citaat als volgt: "zal worden voltooid tegen het einde van A.D. 1915." [68] In hetzelfde deel wordt de lezer verteld dat' de "heidense tijden" bewijzen dat de huidige regeringen allemaal omvergeworpen moeten worden rond het einde van A.D. 1914. [69] De latere editie veranderde die verklaring in "rond het einde van A.D. 1915. ..." [70] Het geprofeteerde koninkrijk was niet alleen een hemels koninkrijk, maar 1914 moest de "volledige vestiging van het Koninkrijk van God op aarde markeren. ..." [71] Zie wat dit boek, gepubliceerd in 1958, verklaart: "Van alle mensen wezen alleen de getuigen op 1914 als het jaar waarin Gods koninkrijk volledig in de hemel zou worden opgezet." [72]

Wanneer vond de "eerste opstanding" plaats? Volgens Russell

> *1878, A.D., was de periode waarin de "gestorvenen in Christus" als eerste "zouden moeten opstaan". Het is daarom in volledige harmonie met de Schrift dat we geloven dat de apostelen en trouwe heiligen van alle tijden, tot op de dag van vandaag, al verheerlijkt zijn. ...* [73]

Er wordt momenteel geleerd dat het in het "jaar 1918 was dat de hemelse opstanding van getrouwe overleden christenen ons ongezien overkwam, en dat toen deze leden van de geestelijke natie met Christus begonnen te leven." [74]

De Gemeente verheerlijkt - wanneer? Oorspronkelijk geloofde Russell dat de Gemeente in 1878 zou worden verheerlijkt. [75] Toen deze voorspelling faalde, werd de datum tot 1914 verruimd. [76] "Russell schreef in *Thy Kingdom Come* (1891) (*Uw Koninkrijk kome*) geschreven: "Dat de verlossing van de heiligen enige tijd vóór 1914

---

[68] *Ibid.,* (1915 ed.).

[69] *Ibid.,* blz. 242.

[70] *Ibid.,* (1915 ed.).

[71] *Studies in the Scriptures,* III, blz. 126.

[72] *From Paradise Lost to Paradise Regained,* blz. 170.

[73] *Studies in the Scriptures,* III, blz. 663.

[74] *From Paradise Lost to Paradise Regained,* blz. 213.

[75] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose,* blz. 19.

[76] *Ibid.,* blz. 23.

moet plaatsvinden, is duidelijk. ..." [77] In de editie van hetzelfde boek uit 1924 stond: "Dat de verlossing van de heiligen zeer snel na 1914 moet plaatsvinden, is duidelijk. ..." [78] Vervolgens werd de datum voor de opname van de levende heiligen vastgesteld op 1918. [79] Toen deze datum niet werd gekenmerkt door de verheerlijking van de Gemeente, voorspelde rechter Rutherford een nieuwe, 1925. [80] Andere gemarkeerde voorspellingen inzake de tijd van verheerlijking werden vervolgens gedaan. De verheerlijking van de Gemeente op een bepaald moment is niet langer een probleem, omdat volgens de huidige leer sommige leden van dit lichaam daadwerkelijk door Armageddon zullen gaan en pas bij hun dood in het millennium zullen worden toegevoegd aan de kerk. [81]

De dagen van de schepping en de begrenzing van de zesduizend jaar. Vanaf de vroege dagen van Pastor Russell tot de verandering in 1943 waren alle uitspraken van het Wachttorengenootschap in overeenstemming met Russell's verklaring dat de "zesduizend jaar vanaf de schepping van Adam compleet was in A.D. 1872; en daarom zijn we sinds 1872 A.D. chronologisch de zevende duizend ingegaan ... [82] Met het verschijnen van *The Truth Shall Make You Free* (*De waarheid zal u vrijmaken*) in 1943 werd een nieuwe chronologie gepresenteerd, die van dat jaar slechts het jaar 5.971 na de schepping van Adam maakte. Dit betekende dat het jaar 1972 het einde van de 6000 jaar betekende, een datum precies 100 jaar later dan die vroeger werd aangehouden. [83] Dat de meer recente chronologie een herziening van een eerder ingenomen standpunt was, werd nooit genoemd of uitgelegd. Het standpunt van deze schrijver is dat beide standpunten onhoudbaar zijn. (Zie de opmerking van de auteur op pagina 254.)

---

[77] *Studies in the Scriptures,* III, blz. 228.

[78] *Ibid.,* (1924 ed.).

[79] *Studies in the Scriptures,* VII, blz. 64; *Studies in the Scriptures*, III, (1924 ed.), De door de auteur naar voren geplaatst datum was 1 oktober 1916, p. ii. Russell voorspelde "dat vóór een zeer lange tijd - wellicht een jaar of twee, drie - het volledige aantal van de uitverkorenen zal zijn voltooid, en dat iedereen door het voorhangsel zal zijn gegaan en de deur zal worden gesloten."

[80] Zie hierboven, blz. 25, 26.

[81] *Babylon the Great Has Fallen! God's Kingdom Rules!,* blz. 637.

[82] *Studies in the Scriptures,* II, blz. 33.

[83] *The Truth Shall Make You Free*, blz. 152. Het boek *Life Everlasting in Freedom of the Sons of God,* uitgebracht in 1966, geeft aan dat de 6000 jaar in de herfst van 1975 zouden eindigen (blz. 28, 29, 35).

Samenvatting. De gepresenteerde speculaties vormen slechts een klein voorbeeld van wat er in een beperkt gebied te vinden is. Er moet aan worden herinnerd dat deze speculaties als absoluut waar, conform de rede en als zijnde Schriftuurlijk, werden gepresenteerd.

Zelfbedachte klassen

Als gevolg van de verdeling van de Jehovah's Getuigen in twee klassen, is er een zelfbedachte verdeling van de inhoud van de Bijbel gemaakt. Bepaalde passages zijn alleen van toepassing op de 144.000, die het "lichaam van Christus" van het Wachttorengenootschap zijn; andere gedeelten verwijzen alleen naar de "Grote Schare".

Gewoonlijk door de orthodoxe christenen geaccepteerde geschriften, die betrekking hebben op leerstellingen als wijding, heiliging, onsterfelijkheid, opstanding, de nieuwe geboorte, het Koninkrijk van God, de Gemeente en de hemel, zijn niet relevant voor de overgrote meerderheid van Jehovah's Getuigen, die slechts een aardse hoop hebben. In feite berooft zo'n positie de gemiddelde Getuige van een groot deel van de Bijbel.

Nergens is een willekeurige toepassing van het Woord van God beter te zien dan in het boek *Make Sure of All Things*, met zijn per onderwerp gerangschikte lijst met Schriftgedeelten. [84]

Eén voorbeeld van hoe deze willekeurige verdeling werkt, zou moeten volstaan. Op pagina 48-50 van *Make Sure of All Things* staat een compilatie van Schriftverzen onder het kopje "Wedergeboren". Verzen als Johannes 1 : 12, 13; 3 : 3, 5, 6; Romeinen 8 : 16, 17; 1 Korinthiërs 15 : 50, 53; 1 Petrus 1 : 23 en 1 Johannes 3 : 2, 9 worden geacht alleen betrekking te hebben op de 144.000.

Deze vanuit de Getuigen ontstane benadering van de Bijbel zorgt voor chaos en kan zeker niet worden aanvaard als "correct omgaan met het woord van waarheid" (2 Timotheüs 2 : 15 NWT).

---

[84] Volgens *Make Sure of All Things* is het volgende alleen van toepassing op de 144.000. (1) Wijding (blz. 91), (2) heiliging (blz. 91), (3) Koninkrijk van God (blz. 226), (4) onsterfelijkheid (blz. 243), (5) eerste opstanding (blz. 315), (6) wedergeboren (blz. 48), (7) Gemeente (blz. 70) en (8) hemel (blz. 196).

Context

Wachttoren-uitleggers aarzelen niet om de context te negeren wanneer dit goed is voor het doel dat ze willen bereiken. Context wordt alleen belangrijk wanneer het hun interpretatie ten goede komt. Veel leerstellingen die door de Getuigen naar voren zijn gebracht, zijn gebaseerd op verzen zonder dat de context waarin ze staan wordt beschouwd. De Bijbel op een dergelijke manier behandelen, is het onderwijzen van fouten in plaats van waarheid. Zoals Mickelson opmerkt, "verwaarlozing van context is een veel voorkomende oorzaak van foutieve interpretatie en irrelevante toepassing." [85] Verschillende voorbeelden van hoe context wordt geschonden, illustreren het punt. (1) Jesaja 43 : 9-12 wordt gebruikt om te bewijzen dat de Jehovah's Getuigen hun naam van Jehovah als zijn getuigen hebben ontvangen. Door het hele hoofdstuk te lezen, is het duidelijk dat het onderwerp het letterlijk Israël en haar relatie met Jehovah is. (2) Jeremia 10 : 3, 4 is gebruikt om te onderwijzen dat het opzetten van kerstbomen niet goed is. Goed begrepen en in context, heeft de passage niets te maken met kerstbomen, maar gaat het eerder over het maken van goden uit hout, de onmacht van die goden en de dwaasheid van afgoderij. (3) Galaten 4 : 8-11 wordt geïnterpreteerd als een bevel tegen christenen die vakantie houden. Wat Paulus veroordeelt, is nauwgezette naleving van de Joodse feestdagen als een middel tot redding. Paulus drong er bij de Galaten op aan het wettische op te geven en te genieten van de vrijheid die zij in Christus hadden (Galaten 3 : 12). (4) Er zijn veel voorbeelden in Wachttoren-publicaties van de vernietiging van de context doordat men slechts een deel van een vers gebruikt, vaak zonder de aanduiding hiervan, omdat "haakjes" ( ) niet zijn opgenomen. Een voorbeeld hiervan is het citaat van Lukas 22 : 28-30 in *Let God Be True*. [86] Vers 30 wordt geciteerd: "opdat u aan mijn tafel in mijn koninkrijk eet en drinkt en op de troon zit." Waarom was het laatste deel van dit vers, "om de twaalf stammen van Israël te oordelen," niet inbegrepen? Het antwoord lijkt evident. De passage werd toegepast op de 144.000 die, volgens de interpretatie van de Getuigen van Openbaring hoofdstukken 7 en 14, de plaats van de twaalf stammen van Israël hebben ingenomen. Hoe kunnen deze 144.000 dan "de twaalf stammen van Israël oordelen" als de 144.000 hun plaats hebben ingenomen en deze stammen niet langer bestaan?

---

[85] Mickelsen, *op. cit.,* blz. 99.

[86] *Let God Be True*, blz. 137. Veel voorbeelden van verkorte verzen en verzen los van hun context kunnen worden onderzocht in *Make Sure of All Things*. Zie voor een verhelderende studie van een aantal voorbeelden van uit hun context gerestaureerde verzen: William J. Schnell, *Into the Light of Christianity* (Grand Rapids: Baker Book House, 1969), *passim*.

Grammaticale interpretatie

De complexiteit van het denken moet worden overgebracht door zinnen. Grammatica zet de principes uiteen waarmee woorden worden gerangschikt in zinvolle zinnen. Een goede interpretatie van elk Schriftgedeelte vereist een zorgvuldige grammaticale exegese. Wachttoren-publicaties presenteren herhaaldelijk leerstellingen en interpretaties van de Bijbel die de grammatica volledig verkeerd toepassen of negeren.

Voordat het Genootschap het vertaalgebied betrad, waren er veel verzen die problemen opleverden vanwege hun directe tegenspraak met de leerstellingen van de Getuigen. Met het verschijnen van de *Nieuwe Wereldvertaling* werden de moeilijke gedeelten in veel gevallen verzwakt of geëlimineerd door een vertaling die de grammaticaregels schond of negeerde.

Zulke verzen als Johannes 1 : 1, Titus 2 : 13 en Openbaring 3 : 14, elders in dit boek onderzocht, zijn allemaal voorbeelden van niet-grammaticale pogingen om de vooropgezette leerstellingen van de groep te verdedigen.

De betekenis van woorden

Alle juiste interpretaties van de Bijbel zijn gebaseerd op de betekenis van de woorden in de betreffende passage. Bij verschillende gelegenheden hebben de schrijvers van het Wachttorengenootschap hun onschriftuurlijke leringen ondersteund door de betekenis van een bepaald woord geweld aan te doen. Ramm waarschuwt tegen het lezen van "onze eigen theologische betekenissen in woorden in plaats van het onderzoeken van de betekenissen van deze woorden ten tijde van het Oude en het Nieuwe Testament." [87] Talloze voorbeelden van dat waarvoor Ramm waarschuwde, hebben de inspanningen van de Getuigen gekenmerkt. Verschillende voorbeelden van woorden waarvan de betekenis is gewijzigd door vertaling of interpretatie zijn in de loop van deze studie in overweging genomen. Bijvoorbeeld: (1) Het Griekse woord *kolasis* werd vertaald als "afsnijden" en geïnterpreteerd als vernietiging (de ware betekenis is "straf"). (2) *Theotes* werd vertaald als "goddelijke kwaliteit" (de ware betekenis is "Godheid", of "volheid van godheid"). (3) Het Griekse woord *prototokos* werd uitgelegd als dat Christus werd geschapen (de ware betekenis die het overbrengt, is dat Christus voor en over alle schepping heerst). (4) Het Griekse woord

[87] Bernard Ramm, *Protestant Biblical Interpretation* (revised edition; Boston: W.A. Wilde Company, 1956), blz. 132.

monogenes werd ook uitgelegd als dat Christus werd geschapen (de ware betekenis is niet anders dan dat Christus "uniek" is).

De Getuigen hebben een geheel nieuwe theologie kunnen construeren alleen op basis van nieuwe betekenissen.

De teneur van de Bijbel

Hoewel de Wachttoren-publicaties vaak de Schrift verbinden en vergelijken met de Schrift, zijn die vaak niet gerelateerd, wat resulteert in wat Hoekema "paardensprong-exegese" noemde. Een goed voorbeeld hiervan is de verbindingspoging van de Getuigen tussen het "één" in Christus' uitspraak: "Ik en de Vader zijn één" (Johannes 10 : 30, éénheid in Wezen) met de "één" uit Johannes 17 : 11 e.v. (een gemeenschappelijke eenheid).

Een menselijk geconstrueerd systeem kan de test van de ene tekst met de andere correct vergelijken, niet doorstaan. Een typisch voorbeeld van het negeren van de strekking van de Schrift wordt gevonden in de manier waarop de Getuigen omgaan met de Persoon van Christus. De nadruk ligt op teksten die betrekking hebben op zijn menselijkheid. Ze citeren bijvoorbeeld Johannes 14 : 28 ("... De Vader is groter dan Ik ben" NWT) alsof dit het enige vers was dat wat zegt over de status van Jezus terwijl hij op aarde was. Ze negeren volledig de rest van de Schriften, die betrekking hebben op de aardse bediening en pre-existentie van onze Heer.

V. Conclusie

Hoewel de uitspraken van de Jehovah's Getuigen over de inspiratie en betrouwbaarheid van de Bijbel worden geprezen, kan men zeker niet aanbevelen wat zij met de Bijbel hebben gedaan. Met de methoden die het Genootschap gebruikt bij het uitleggen van de Schrift, zou het echt niet uitmaken of de Getuigen de leer dat hen dit ingegeven is zouden toepassen of niet, want het Woord van God is verdraaid zodat het onfeilbare (ten minste op het moment van de leerstellige uitspraak) uitlegger meer geïnspireerd is dan de Bijbel.

Door de leer van een onfeilbare Bijbel vast te houden, plaatst het Wachttorengenootschap zichzelf in de sterkste positie, want het heeft een eigen unieke vertaling en het is het kanaal waardoor het Bijbelse begrip voortgaat!

De aanhef van dit hoofdstuk: "Het populaire idee, vaak uitgedrukt door niet-geïnformeerden, is dat de Bijbel gebruikt kan worden om van alles te leren", is gebleken uit wat in dit hoofdstuk is gezien. De Bijbel is ondergeschikt gemaakt aan de subjectieve kijk van de uitlegger.

Deze schrijver kan het eens zijn met de algemene presentatie in deze verklaring van *De Wachttoren*:

> *Waarom al dit gebrek aan begrip van de Bijbel? Een van de belangrijkste redenen daarvoor is het falen in het waarderen van het belang van Gods heilige geest. Het is nodig om de Bijbel te begrijpen, net zoals God het in de eerste plaats gebruikte om mensen te inspireren zijn gedachten op te schrijven.* [88]

Deze schrijver is van mening dat deze verklaring het probleem van het Wachttorengenootschap raakt: "Waarom al dit gebrek aan begrip van de Bijbel?" Degenen die beweren de zichtbare vertegenwoordigers van God op aarde te zijn, hebben duidelijk niet de leiding van de Heilige Geest die de Heer Jezus de zijne beloofde in Johannes 16 : 13, 14:

> *Maar wanneer Die zal gekomen zijn, [namelijk] de Geest der waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden; want Hij zal van Zichzelven niet spreken, maar zo wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken, en de toekomende dingen zal Hij u verkondigen. Die zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijne nemen, en zal het u verkondigen.*

Een door de Geest geleide bediening is er een die de Persoon en het werk van Jezus Christus groot maakt.

---

[88] *The Watchtower*, 86:389, July 1. 1965.

Notitie van de auteur

Een uitgebreide behandeling van de 6000 jaar-chronologie van de Getuigen, waarbij de berekeningen in 1966 aangaven dat deze periode van 6000 jaar in het najaar van 1975 zou eindigen, is te vinden in het boek van de auteur, *The Jehovah's Witnesses and Prophetic Speculation*.

Hoofdstuk 12

Enkele gereedschappen en methoden van de Nieuwe Wereldorde

I. Lectuur

Onder leiding van N.H. Knorr hebben de persen van het Wachttorengenootschap gemiddeld meer dan één boek per jaar geproduceerd. *De Wachttoren* en *Ontwaakt!* hebben een maandelijkse oplage van meer dan 37 miljoen. Miljoenen stukken van andere lectuur, zoals traktaten en boekjes zijn ook gedrukt.

De gedrukte bladzijde is het belangrijkste hulpmiddel van de organisatie van Jehovah's Getuigen. [1] De tijdschriften zorgen meestal voor de opening naar het huis van de potentiële bekeerling. Soms wordt er door een boekje, traktaat of boek contact gemaakt in het huis. Een zeer effectieve gereedschap is het tijdschrift *Awake! (Ontwaakt!)*, dat op de voorkant enkele van de onderwerpen laat zien die in het blad worden behandeld. De onderwerpen zijn meestal actueel of controversieel van aard, zodat de interesse van de lezer gewekt wordt.

Zodra een persoon het tijdschrift begint te lezen, raakt hij langzaam geïndoctrineerd. Als zijdelingse aanvulling voor alle seculiere artikelen in de Wachttoren, is er altijd een sectie (vaak het hoofdartikel) volledig gewijd aan een uiteenzetting van Getuigen-

---

[1] "*Hun totale output overtreft die van alle gecombineerde katholieke uitgevers in de Verenigde Staten*". Albert Muller, "Jehovah Witnesses Call", *Homiletic and Pastoral Review*, (Reprint) 679, mei 1963.

theologie of het neerhalen van orthodoxe overtuigingen. [2] Het Wachttoren-magazine zou het religieuze dagboek van de sekte kunnen worden genoemd. Het wordt bestudeerd als Gods "voedsel op de juiste tijd". "Niemand kan het zich veroorloven zijn wekelijkse spirituele maaltijd tijdens de *Wachttoren*-studie te missen." [3]

Met een gemiddelde van ten minste één nieuw boek, dat elk jaar van de Wachttoren-pers komt, hebben de Getuigen altijd iets nieuws voor in de handen van de mensen. Met uitzondering van de *New World Translation*, is de minimale druk voor een editie 1.000.000 exemplaren, waarvan sommige oplopen tot 5.000.000. Dit laatste cijfer hoort bij de eerste editie van *The Truth That Leads to Eternal Life* (1968).

Het boek *From Paradise Lost to Paradise Regained*, dat verscheen in 1958, had een eerste druk van 3.500.000. Dit was het eerste boek onder de Knorr-administratie met een nieuw formaat en staat vol met illustraties. Andere functies zijn de eenvoudige taal en de grote, gemakkelijk leesbare letter en opmaak. Dit is een ideaal hulpmiddel om kinderen, ongeschoolden en ouderen te bereiken. Zelfs de omslag van het boek wekt interesse in de inhoud. Deze schrijver kreeg van een verkondiger van Jehovah's Getuigen, van wie het boek werd ontvangen, te horen dat het niet sektarisch was en

---

[2] *Ontwaakt!* en *De Wachttoren* kan worden vergeleken met aas en een haak. The *Ontwaakt!* is voornamelijk geschreven voor wie nog geen aanhanger is van de leer van de Jehovah's Getuigen. Het bevat veel artikelen van praktisch belang, een punt dat gemakkelijk kan worden aangetoond door een willekeurige steekproef van onderwerpen. De "Speciale onderwerpen" zijn de dooddoeners. Hier volgen enkele voorbeelden: (1) *Ontwaakt!*, 8 oktober 1965, "De toestand in de wereld verklaard - Door de Bijbel in uw huis." "Het is de grote wens van Jehovah's Getuigen om te helpen geloof te krijgen in de Bijbel als Gods Woord en het voordeel van de wijze begeleiding in deze kritieke tijden." "Ze zullen graag een gratis Bijbelstudie bij u thuis geven" (blz. 28). (2) *Ontwaakt!*, 22 april 1965, "Bewegingen op weg naar religieuze eenheid - wat ze voor u betekenen!" "Waardeer dat u wordt gescheiden, hetzij voor het leven in Gods nieuwe samenstel van dingen, hetzij voor vernietiging met tegenstanders van God. ... Jehovah's getuigen willen u helpen de kennis te verwerven die nodig is om deze juiste beslissing te nemen. Ze zullen graag een regelmatige en gratis bijbelstudie bij u thuis geven. U bent ook van harte welkom om vergaderingen in hun Koninkrijkszaal bij u in de buurt bij te wonen" (blz. 29). (3) Ontwaakt!, 22 april 1966, "Uw leven en bijbelprofetie". "De feiten tonen aan dat Jehovah's getuigen voldoen aan deze beschrijving van mensen die Gods goedkeuring hebben. Dat kunt u ook als u nu actie onderneemt om uw leven in harmonie te brengen met de dingen die in Gods profetisch woord zijn uiteengezet" (blz. 28). Zodra het aas (*Ontwaakt!*) werd ingeslikt, komt de haak (*De Wachttoren* en andere publicaties) aan de orde.

Veel *Ontwaakt*-artikelen hebben een bepaalde beroepsgroep aangesproken. In het nummer van 8 juni 1962 (blz. 19) zijn die reacties opgenomen (brandweer, politieagenten, leraren, drukkers en artsen).

[3] *Theocratische hulp aan Koninkrijksverkondigers* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society, Inc., 1945), blz. 182.

"alleen" de Bijbel bevatte. Na onderzoek bleek het te zijn gevuld met de "Nieuwe Wereld"-theologie. [4]

Een ander boek dat een echt hulpmiddel voor de Getuigen is geweest, is *Let God Be True*, voor het eerst verschenen in 1946 en herzien in 1952. Met een oplage van meer dan 19.000.000 gerapporteerd in 1965 is dit een van de meest populaire boeken die het Wachttorengenootschap ooit heeft geproduceerd. Dit boek staat letterlijk vol van verzinsels en verkeerde voorstellingen, bijna van het begin tot het einde. [5] Het zou de systematische theologie van de Getuigen kunnen worden genoemd, want de Getuigen zeggen dat "de 26 hoofdstukken de fundamentele leerstellingen van de Bijbel, Gods Woord, uiteenzetten." [6] In 1965 werd *Things in Which It Is Impossible for God to Lie* uitgebracht. Met een oplage van meer dan 8.000.000 begin 1968 lijkt dit boek een vervanging te zijn voor *Let God Be True*. (Zie opmerking auteur op pagina 264.)"

Een boek dat de Getuige vaak bij zich droeg in zijn prediking op straathoek of huis-aan-huis, is het boekje *Make Sure of All Things*. Voor deze uitgave wordt reclame gemaakt als "het Bijbelhandboek voor elke christelijke predikant, die gemakkelijk bewijs uit de Bijbel wil voor alles wat hij gelooft en predikt." [7] Het laatste deel van dit citaat onthult precies wat dit boek is, een combinatie van "proefteksten" voor alles wat de Getuige "gelooft en predikt". De claim is:

> *"Make Sure of All Things" geeft 70 hoofdthema's weer en geeft u een evenwichtig beeld of afgeronde verslaggeving door de openstaande vragen en bezwaren over elk van deze thema's te beantwoorden, gewoon door de bijbel te gebruiken.* [8]

---

[4] Het nummer van 8 mei 1962 van *Awake!* (blz. 32) meldde dat het Paradijs-boek "snel een van de meest populaire bijbelstudiehulpmiddelen wordt die tot nu toe zijn gepubliceerd." ... "Er zijn al meer dan 7 miljoen exemplaren in 31 talen gedrukt". De populariteit van het boek kan in de verklaring in De Wachttoren van 15 september 1958 worden gelezen: "Niet alleen is het formaat anders, het is gevuld met grote illustraties en het is geschreven op een manier dat zelfs laagopgeleide mensen het kunnen begrijpen" (blz. 576).

[5] Zie het onderzoek van *Let God Be True* in hoofdstuk 9.

[6] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1959), blz. 295.

[7] *You May Survive Armageddon into God's New World* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society, Inc., 1955), advertentie achterin de tekst.

[8] *Make Sure of All Things* (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society, Inc., 1953), blz. 7, 8.

De tekst verschaft feitelijk de methoden om het Woord van God verkeerd te verdelen. De beste manier om de fouten van zo'n werk te vinden, is om de contexten te bestuderen waaruit de verzen zijn gehaald. Het boek bespreekt 70 hoofdonderwerpen. Elk onderwerp wordt geïntroduceerd met een algemene verklaring die een verkeerde achtergrond en uitgangspunt vormt voor het onderwerp dat wordt besproken. De geciteerde Geschriften worden vervolgens volgens deze valse definitie bekeken.

Een ander boek, dat veel lijkt op *Make Sure of All Things*, is getiteld, *Make Sure of All Things: Hold Fast To What Is Fine*. De tekst bevat een compilatie van geschriften onder 123 koppen. Er zijn geen definities die elk onderwerp introduceren, zoals in het vorige boek. Een ander verschil tussen deze delen is de opname van de *Nieuwe Wereldvertaling van de Heilige Schrift* in de verwijzingen, waarbij de andere versies bijna uitgesloten zijn. Er zijn ook citaten uit niet-Getuigen-teksten over geselecteerde onderwerpen, zoals archeologie en wetenschap.

Een belangrijke toevoeging aan het arsenaal van de Wachttoren is het boek over de geschiedenis van de Getuigen, *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose*. De tekortkomingen ervan zijn al in een vorig hoofdstuk besproken.

De zes delen van de *Nieuwe Wereldvertaling* en de complete Bijbel hebben al bewezen effectieve instrumenten te zijn in de propaganda van de Getuigen. De bedoeling van het werk en de redenen voor de afwijzing ervan zijn behandeld in het hoofdstuk "De vertalingen en bijbels van de Watch Tower Bible and Tract Society".

De Getuigen hebben ook effectieve propagandamiddelen in de traktaten die ze gebruiken en in de folders die reclame maken voor hun gebruikelijke bijeenkomsten. [9]

II. vergaderingen

De Jehovah's Getuigen plannen elke week vijf uur van regelmatige vergaderingen. Naast deze gemeentevergaderingen wordt elke Getuige aangespoord om een of meer "thuisbijbelstudies" (beter gezegd "boekstudies") te houden bij degenen die belangstelling tonen voor de leer van de groep. De studie kan worden uitgevoerd met een "persoon van goede wil" of met anderen uit het huishouden of uit de omgeving.

---

[9] De onderzochte traktaten waren allemaal zes pagina's lang, met op de voorkant de titel en enkele opmerkingen, en de laatste pagina ongeveer een halve pagina met reclame voor een Wachttoren-tekst of de *Ontwaakt!* of Wachttoren-tijdschriften. De titels staan vermeld in appendix C.

Wachttoren-studie. Deze vergadering, die meestal volgt op de openbare lezing op zondag, wordt gezien als de belangrijkste vergadering van de week. Het is belangrijk omdat men gelooft dat De Wachttoren het kanaal is waardoor God meer licht op Zijn Woord geeft. Deze gemeentelijke studie wordt uitgevoerd door de "studieleider". Van de leden wordt verwacht dat ze het tijdschrift bestuderen voordat ze komen, en deze bijeenkomst impliceert verder dat de leer van de groep besproken wordt via gekanaliseerde open discussie.

Gemeentelijke boekstudie. Het grondgebied van elke gemeente is verdeeld in gebieden, met studieplaatsen die onder direct toezicht staan van de gemeente. Deze bijeenkomsten in woningen zijn zeer effectief omdat de groepen kleiner zijn en de kans op participatie groter is. Velen die geïnteresseerd zijn in de Getuigen worden gemakkelijker ertoe aangezet om deze vergaderingen bij te wonen. De voor boekstudie geselecteerde woning wordt ook een "verzamelpunt" genoemd, omdat het fungeert als een ontmoetingsplaats voor getuigen die in dat gebied in de velddienst gaan. De komende activiteiten en plannen van de lokale congregatie worden aangekondigd in de gemeentelijke boekstudie.

Dienstvergadering. Eén avond in de week (in de gemeenten waar deze schrijver deel van uitmaakte op woensdag- of donderdagavond) worden de Getuigen getraind voor de Wachttoren-velddienst. De bijeenkomst lijkt veel op wat een verkoop-vergadering zou zijn voor het bedrijfsleven. Betere methoden en presentatie-middelen voor de boodschap en literatuur van de groep worden daar besproken. Er is een maandelijks velddienst-thema en speciale aanbiedingen voor elke maand. [10] "De volgorde tijdens de dienstvergadering is beschreven in de maandelijkse publicatie, d*e Koninkrijksdienst*. De gemeente bestudeert ook haar inspanningen in relatie tot haar eigen quota en de nationale quota.

Theocratische bedieningsschool. Deze vergadering wordt doorgaans gehouden na de dienstvergadering. De training die op deze school wordt gegeven, is een gevorderde studie van "theocratische" waarheid. Het is in deze cursus dat de "verkondigers" ook grondig worden getraind in de voorbereiding van hun boodschap, spreken in het openbaar, weerlegging en argumentatie. Boeken als *Theocratic Aid to Kingdom*

---

[10] *The Kingdom Ministry*, mei 1958, geeft bijvoorbeeld het aanbod voor mei weer als "twee boeken en twee boekjes met een bijdrage van $ 1". En het thema voor de maand "Gevuld blijven met de Geest van God. - Efeziërs 5 : 18."

Publishers, Equipped for Every Good Work, Qualified to Ministers, and *All Scripture Is Inspired of God and Beneficial*, zijn in dit trainingsprogramma gebruikt. [11]

Openbare vergadering. De Getuigen houden op bepaalde zondagmiddagen openbare lezingen. Voor deze een uur durende lezingen wordt meestal sterk geadverteerd via ondermeer strooibiljetten. Het Genootschap zorgt elk jaar voor nieuwe onderwerpen en schema's voor deze lezingen. De sprekers zijn volwassen mannelijke Getuigen uit de plaatselijke gemeente of bezoekende vertegenwoordigers van het Genootschap.

III. Congressen of vergaderingen

In volgorde van grootte, van de kleinere tot de grotere, hebben de Getuigen Kringvergaderingen, Districtsvergaderingen en Nationale en Internationale Congressen gebruikt om hun werk te bevorderen.

De "Divine Will International Assembly of Jehovah's Witnesses", die van 17 juli tot 3 augustus 1958 werd gehouden, noteerde op de laatste dag 253.922 personen. Dergelijke congressen geven de beweging veel publiciteit en dienen om het werk te verenigen. Albert Muller merkt op:

> *Deze congressen krijgen niet alleen veel ruimte in de lokale pers en gratis publiciteit op de radio en televisie, maar ze geven ook een opzichtig beeld van hun unanimiteit, discipline en organisatorische drive. Berekend om de leden te stimuleren, zodat ze hun inspanningen zullen vergroten, zullen deze congressen en de daaruit voortvloeiende verhoogde activiteit meer leden opleveren.* [12]

De congressen zijn bedoeld voor een ander duidelijk doel. Strategische steden worden uitgezocht voor congressen en vergaderingen, en de steden worden voorbereid op een Getuige-invasie voor elk huis. De Getuigen komen om te getuigen en nieuwe bekeerlingen te krijgen. Tijdens de congresperiode verblijven ze in duizenden huizen

---

[11] Een meer gedetailleerde presentatie van de theocratische school is opgenomen in *The Watchtower*, 86: 188-91, 15 maart 1965.

[12] Muller, *op. cit.*, blz. 680.

rond het verzamelcentrum. Ze leggen er contacten en laten lectuur achter. [13] Rapporten over deze contacten worden ingeleverd bij de lokale "Congresdienaar", zodat het achterlaten van lectuur en de contacten kunnen worden opgevolgd. Het enorme succes van deze methode wordt bevestigd door Schnell, die schrijft over het congres van 1958 in New York:

> *Nu, anderhalf jaar later, heeft het Wachttorengenootschap een prima rapport. Ze melden dat Jehovah's Getuigen toegenomen zijn in de periode van de zomer van 1958 tot de winter, of tot januari 1960, in het grotere gebied van New York; van 75 tot 91 eenheden. Ik spreek hier niet over individuen, ik spreek hier over gemeenten.* [14]

Het idee van het congres is een cruciale factor geweest in de groei van de Getuigen-beweging. Het heeft het werk verenigd, de leden gestimuleerd, veel publiciteit gegenereerd, grote groei gebracht en veel anders onbereikbare bekeerlingen toegevoegd.

IV. films

Onder leiding van Pastor Russell werd "The Photo-Drama of Creation" geproduceerd en vanaf 1914 getoond als een propaganda-middel. Het Wachttorengenootschap realiseerde het potentieel van films en produceerde verschillende films voor hetzelfde doel.

"The New World Society in Action", een film van een uur en twintig minuten werd uitgebracht in 1954. In 1956 werd het "Happiness of the New World Society" van een uur getoond, gevolgd door de kleurenfilm "Divine Will International Assembly of Jehovah's Witnesses" (1959) en "Proclaiming Everlasting Good News Around the World". De laatste is een twee uur durende kleurenproductie, uitgebracht in 1964. Andere films zijn getiteld "God Cannot Lie" en "Heritage".

---

[13] Het was de persoonlijke ervaring van deze schrijver te zien hoe effectief de contacten waren. Als een huiseigenaar zijn huis voor de Getuigen had geopend en tegen een kleine vergoeding een kamer had geboden voor de duur van het congres, was het over het algemeen zeker dat er geen sterke vooroordelen tegen de groep waren. Met de Getuige in het huis was het contact tussen de huishouder en de Getuige en het plaatsen van literatuur automatisch verzekerd. Veel van dergelijke contacten resulteerden in het winnen van de persoon voor de leer van de Getuigen.

[14] William J. Schnell, *Witnessing to Jehovah's Witnesses* (Youngstown, Ohio: The Converted Jehovah's Witness Expositor, 1960), blz. 8.

Deze films zijn op grote schaal vertoond tijdens Getuigen-vergaderingen en veel rapporten uit de missie-gebieden geven aan dat de vertoningen zeer succesvol zijn geweest in het verkopen van de leerstellige en organisatorische boodschap van de Getuigen. In beide gevallen was de opkomst bij de filmpresentatie groter dan normaal voor de plaatselijke gemeente en bij sommige vergaderingen was het hele dorp of de hele stad aanwezig.

Tot slot is het interessant op te merken dat de Dawn Bible Students Association ook films heeft gebruikt in het bereik van haar bediening. Zeer goede resultaten werden verkregen met openbare vertoningen, op televisie ("The Bible Answers") en via film-leendiensten. Veel kerkgenootschappen hebben films gebruikt die zijn geproduceerd door de Dawn-organisatie.

V. Het Zeven-stappen-programma van Jehovah's Getuige

Alle bewegingen hebben een soort programma om bekeerlingen binnen te brengen. Deze schrijver gelooft dat van de vele bestaande plannen, de plannen die door de Jehovah's Getuigen gebruikt worden door niemand worden geëvenaard. Dit plan is door anderen beschreven als een "hersenspoel"-programma, want het ook is. De schrijver kan uit ervaring spreken, want hij is erin geweest en heeft anderen waargenomen die hetzelfde programma hebben ondergaan. Als het eenmaal de zeven stappen heeft gevolgd, is het echt een wonder als het slachtoffer vrij komt. [15]

1. De eerste stap bij het bekeren van Jehovah's Getuigen is het in de handen van mensen krijgen van lectuur (bij voorkeur boeken, maar elk stuk lectuur is voldoende).

2. Nadat een boek eindelijk is geplaatst, is de tweede stap "nabezoeken". Dit is een bezoek om de interesse van het individu in het boek aan te moedigen tot het punt dat een "thuisboekstudie" kan worden gestart.

3. De "boekstudie" wordt gestart en de uitgever of verkondiger van het Wachttorengenootschap oefent druk op de nieuwe "persoon van goede wil" uit om zich te abonneren op *De Wachttoren* en *Ontwaakt!* als onderdeel van zijn studie. De "boekstudies", waarvan veel Getuigen er een of meer hebben, hebben een dubbel effect. Ze indoctrineren de "persoon van goede wil" en "hersenspoelen" ook

---

[15] Het geschetste plan is veel gedetailleerder in dit boek te vinden: *Thirty Years a Watchtower Slave*, blz. 131-41. Zie ook: Ted Dencher, *The Watchtower Heresy versus the Bible* (Chicago: Moody Press, 1961), blz. 118-23.

voortdurend de leider van de studie. In feite is de routine van de "boekstudie" zo vast dat zelfs een kind deze kan uitvoeren. Het Wachttorengenootschap adviseert:

> *Zelfs jongeren en kinderen kunnen effectieve studies uitvoeren. Er is geen speciale training vereist om deze studies uit te voeren, omdat de methode gemakkelijk te volgen is en alle vragen en teksten voor de studie worden verstrekt.* [16]

4. Vanuit de studie thuis wordt de "persoon van goede wil" geïntroduceerd in de gebiedsboekstudie. Het grondgebied van de gemeente is verdeeld in gebieden. Hier gaat de geïnteresseerde persoon eigenlijk naar een "Koninkrijkszaal" ergens anders dan het centrale gebouw. De "persoon van goede wil" wordt in de positie gebracht waar hij oude banden moet doorsnijden en nieuwe moet vormen. Bij de gebiedsboekstudie wordt er aangemoedigd om er aan deel te nemen en om de uit-hun-context-verzen op te zoeken. De "persoon van goede wil" meent dat hij de Bijbel bestudeert.

5. Vanaf dit stadium wordt de nieuwe kandidaat uitgenodigd voor de "Wachttoren-studie", meestal in de Koninkrijkszaal. Hier wordt het individu welkom geheten en moet hij onder de indruk komen van het "licht" dat hij ontvangt. "De Wachttoren-studie" is een vastgelegde studie van de Bijbel, waarbij "bewijs-teksten" worden uitgelicht om het Wachttoren-punt te bewijzen. *De Wachttoren* en de andere publicaties van het Genootschap maken duidelijk dat redding alleen wordt verkregen binnen de "Nieuwe Wereldorde", en zoals de geciteerde verklaringen, die al elders zijn onderzocht, hebben aangetoond, moeten de nieuwe bekeerlingen ook predikers in de wereld worden om redding te bekomen.

6. Om deze prediking effectief en in harmonie met het plan van God te doen, moet de kandidaat zich verenigen met de Jehovah's Getuigen bij het plannen van hun predikingswerk. Dit gebeurt in de "velddienst-bijeenkomst" waar instructies worden gegeven.

7. De laatste stap is om de aanwezigheid van de "persoon van goede wil" consistent te maken tijdens de vergaderingen, en vervolgens te overtuigen dat hij zich moet wijden aan de dienst aan God door middel van de waterdoop. De doop voegt de

---

[16] *Theocratic Aid to Kingdom Publishers, op. cit.,* blz. 187.

persoon officieel toe tot lid van de organisatie van Jehovah's Getuigen, als een "Koninkrijksverkondiger" of "dienstknecht".

VI. Conclusie

Uit het voorgaande overzicht van de hulpmiddelen en methoden van de Nieuwe Wereldorde is gebleken dat de Getuigen een goed gepland programma hebben voor het verkrijgen van nieuwe bekeerlingen en hun training als leden van de groep. De lectuur van de beweging fungeert als een krachtig en constant propagandawapen dat over de hele wereld reikt. De vergaderingen indoctrineren niet alleen de nieuwe bekeerlingen, maar leiden de leden van de groep grondig op in de leerstellingen en in de presentatie van de boodschap van de sekte. De congressen of kringvergaderingen en films zijn leidende factoren gebleken bij het verenigen van de groep en bij het verspreiden van haar leerstellingen. En ten slotte is het zeven-stappen-programma van de Getuigen een buitengewoon succesvolle methode, zoals wordt bevestigd door de groei van deze groep. Het overzicht in dit hoofdstuk laat zien waarom de organisatie van Jehovah's Getuigen een van 's werelds snelst groeiende religieuze bewegingen is.

Opmerking van de auteur

De 8 januari 1975 Ontwaakt! meldde dat het boek *The Truth That Leads to Eternal Life*, (*De waarheid die tot eeuwig leven leidt*), dat voor het eerst werd gepubliceerd in 1968, een oplage heeft bereikt van "74 miljoen exemplaren in 91 talen, ongeveer drie keer zoveel als het volgende best verkopende boek aller tijden in de westerse wereld, afgezien van de Bijbel" (blz. 13).

Hoofdstuk 13

Omgaan met Jehovah's Getuigen

I.M. Haldeman, die zich in zijn tijd tegen het Russellisme verzette, schreef: "Van begin tot eind is het een van de verschrikkelijkste religieuze gevaren die ooit in de naam van Christus zijn ontstaan, of die zichzelf autoriteit probeerde te geven via "zo zegt de Heer...". [1] Vele andere krachtige waarschuwingen en woorden zijn gebruikt om dit gevaar te beschrijven, dat tot veel dwaalsporen leidt, gezinnen kapot maakt, veel christelijk werk ruïneert en met zo'n alarmerende snelheid groeit.

Hoe kunnen deze boodschappers die "een ander evangelie", een boodschap van ontkenning dragen, worden gestopt? Hoe kunnen ze worden bereikt met het Evangelie? De volgende korte behandeling biedt nuttige informatie voor de christen, omdat het enkele methoden uiteenzet om met de Getuigen om te gaan, zowel in openbare ontmoetingen als in privé-studie van de lectuur van de sekte. [2]

---

[1] M. Haldeman, *Millennial Dawnism: The Blasphemous Religion Which Teaches the Annihilation of Jesus Christ* (Los Angeles: Bible Institute of Los Angeles, [n. d.]), blz. 4.

[2] Omdat de inhoud van dit hoofdstuk noodzakelijkerwijs beperkt is, wordt de lezer verwezen naar deze aanvullende boeken die suggesties bevatten over het omgaan met de Getuigen. Sommige presentaties gaan over de sekten in het algemeen, maar hebben specifieke informatie over de benadering van de Getuigen: *Christians Awake!*, door W.J. Schnell; *The Kingdom of the Cults*, door Walter Martin, hoofdstuk 18; *The Four Major Cults*, door Anthony Hoekema hoofdstuk 7; *The Chaos of Cults* (vierde herziene editie) door Jan van Baalen, hoofdstuk 17; *Masters of Deception*, door F.W. Thomas; *Confronting the Cults*, door Gordon R. Lewis, deel 2. Dr. Walter R. Martin heeft een set van vier cassettebandjes geproduceerd, "How to Witness to Jehovah's Witnesses" (One Way Library).

I. Voorbereiding

1. *Christelijke ervaring*. De eerste vereiste voor elk christelijk werk is een persoonlijke en essentiële kennis van Jezus Christus als iemands persoonlijke Redder. Allereerst moet een mens zich realiseren en accepteren dat hij een zondaar is (Romeinen 3 : 23); ten tweede moet hij erkennen dat hij als zondaar niet in staat is om zichzelf te redden en dat hij geestelijk dood is (Efeziërs 2 : 1); ten derde moet hij het feit aanvaarden dat de dood en opstanding van Christus de middelen verschaft waarmee hij zich met God kan verzoenen (Romeinen 5 : 10, 11; Kolossenzen 1 : 21, 22); en ten slotte moet hij zijn verantwoordelijkheid beseffen om zich te bekeren van zonde (Handelingen 17 : 30) en in Christus te geloven en zo Hem als Redder ontvangen (Johannes 1 : 12).

2. *Kennis van de Bijbel*. De meeste personen zijn ontoereikend op dit gebied, wat de reden is waarom sekten gedijen en grotendeels uit christelijke gelederen voortkomen. De gemiddelde christen kent zijn Bijbel niet goed genoeg om de fouten van halve waarheden op te sporen en te weerleggen. De sekte kan niet staan voor de waarheid en het licht van het Woord van God. Als er niks anders is, zou een christen elke dag de Bijbel moeten lezen, verschillende hoofdstukken per dag. Wanneer de christen geconfronteerd wordt met een Jehovah's Getuige, moet hij altijd de Bijbel gebruiken en het Schriftgdeelte lezen waarvan de Getuige beweert dat het zijn leer bevestigt.

3. *Toegewijd leven*. Elke werker voor God moet beseffen dat zonder gebed en een diep geestelijk leven een nederlaag bijna zeker is. Het is Gods wil dat de christen de geest en ijver van de vroege gemeente uitstraalt. De vroege gemeente had zo'n getuigenis voor Christus te midden van tegenstand, en de boodschap ervan was zo duidelijk voor wie zonder Christus was, dat degenen buiten de kerk hen "christenen" noemden (Handelingen 11 : 26).

4. *Dienstbaar opstellen*. Voer de taak uit met nederigheid en een sympathieke geest. De christen moet zich realiseren dat hij er niet op uit is om een kerk of denominatie te vertegenwoordigen, maar om Christus te vertegenwoordigen. Net zoals Hij een fout haatte, zo zou elke gelovige ook een fout moeten haten, maar toch degene liefhebben die het nodig heeft. De meeste Getuigen volgen blindelings de leer van het Genootschap zonder zelf na te denken.

5. *Ken het leerstellige systeem van de Getuigen*. Om succesvol te zijn in het weerleggen van de leerstellingen van deze groep moet men grondig bekend zijn met wat de Getuigen geloven.

Deze kennis moet zoveel mogelijk worden opgedaan bij primaire bronnen (d.w.z. recente Wachttoren-publicaties). [3]

Het zou niet nodig moeten zijn om te herhalen dat de christen ook zijn eigen leerstellige positie moet kennen, maar Walter Martin heeft gelijk als hij zegt dat

> *veel christenen hebben de grote leringen van de Bijbel, die ze bij hun bekering hebben geleerd en aanvaard, als vanzelfsprekend beschouwd en hebben niet "gestudeerd, om zich door God te laten goedkeuren als werkers die zich niet hoeven te schamen, die het woord der waarheid recht snijden.* [4]

De meeste Getuigen zijn niet bereid om te gaan met iemand die hun leerstellig systeem, en ook het zijne, goed kent.

II. De ontmoeting

Alle onderstaande suggesties kunnen niet worden gebruikt in elk contact met de Getuigen (dit kan variëren van bezoek aan de deur, discussie op de hoek van de straat of thuis, enz.), Maar ze moeten allemaal in gedachten worden gehouden en worden gebruikt als de gelegenheid dit vereist. (Zie de opmerking van de auteur op blz. 272.)

1. *Ga voor in gebed*. In de meeste gevallen is het mogelijk om voor te gaan in gebed voordat er een discussie plaatsvindt. Dit is geen standaardprocedure voor de Getuigen en daarom zijn ze niet op hun hoede. [5]

---

[3] Twee gemakkelijk te begrijpen publicaties van de Getuigen die kunnen worden gebruikt voor het bestuderen van hun leerstellige opvattingen zijn: *Let God Be True* en *From Paradise Lost To Paradise Regained*. Voor zaken die hun standpunten presenteren en weerleggen, zie appendix D.

[4] Walter R. Martin, *The Kingdom of the Cults* (Grand Rapids: Zondervan Publ. House, 1965), blz. 343.

[5] Het is de ervaring van deze schrijver dat de meeste Jehovah's Getuigen niet in je gebed zullen meegaan, maar de christen moet het initiatief nemen en toch in gebed voorgaan. Gebed moet worden gericht tot "Jehovah God". De kracht en aanwezigheid van de Heilige Geest kan meer tot stand brengen dan een langdurige discussie. Het gebed is door sommige christenen gebruikt als een zeer effectief middel tot evangelisatie. Martin vertelt zijn benadering: "Tijdens mijn openings- en slotgebed predik ik volledig het evangelie, met nadruk op de Godheid van Christus, zijn dood voor onze zonden, de zekerheid te weten dat we *nu* het eeuwige leven hebben, door geloof in hem. En dat die redding uit genade alleen komt, onafhankelijk van menselijke werken. Ik citeer overvloedig de Schrift en preek in werkelijkheid drie minuten, om zo in het onderbewuste het ware Evangelie van Jezus Christus te implanteren. Ik zou kunnen toevoegen: en dat zalig ononderbroken." *Ibid,* blz. 349.

2. *Maak geen ruzie*. Velen hebben uit ervaring geleerd dat ruzie met een Jehovah's Getuige of lid van een ander sekte tijdverspilling is. Het beste wat je kunt doen, na het luisteren naar een typische Jehovah's Getuigen-presentatie of preek, is negeren wat er is gezegd. Doe zijn hele argument af alsof hij nooit iets heeft gezegd, want de gemiddelde Getuige is bereid om in te gaan tegen wat de christen zegt. Door deze tactiek bungelt de Getuige. Op dit punt zou het uitstekend zijn om een persoonlijk getuigenis te geven. Dit staat buiten de discussie, omdat het de eigen ervaring van de christen is.

3. *Sla geen zijspoor in*. Het belangrijkste doel van het bespreken van leerstellingen met de Getuige is niet om hem argumenten te geven waarom hij de vlag zou moeten groeten, of om de fouten van Russell te weerleggen. De belangrijkste kwestie om te bespreken is de persoonlijke relatie van het individu met Christus. Om te voorkomen dat zij op een zijspoor raken, moet de christen een of twee belangrijke kwesties bespreken. Als iemand op een zijspoor ruzie krijgt, is hij op een draaimolen van het Wachttorengenootschap zonder plaats om uit te stappen, en is de tijd volledig verspild.

4. *Behandel alleen fundamentele fouten*. Bij de discussies met de Getuigen moeten de Persoon van Christus, de verzoening en het heilsplan centraal staan. Als er op deze punten vooruitgang wordt geboekt, kunnen andere fouten worden besproken. Selecteer vooraf een of twee punten, in plaats van afwachten wat er zal gaan gebeuren.

5. *Benadruk de sterkste schriftuurlijke argumenten*. Wanneer een zwakte wordt gevonden, vertrouw dan steeds opnieuw op het "zwaard". Houd de Getuige stevig vast bij het punt dat wordt besproken en wijs nadrukkelijk op de sterkste Schriftuurlijke argumenten. Wanneer u uit het veld bent geslagen, breng dan opnieuw het Woord van God in. Laat hem indien mogelijk erkennen dat uw punt een solide schriftuurlijke basis heeft en dat dit de basis van zijn Wachttoren-systeem ondermijnt.

6. *Presenteer Christus en zijn aanspraken*. De aanspraken van Christus zijn talrijk: ze getuigen van zijn godheid. Zijn vóór-bestaan. Zijn incarnatie. Zijn aardse werk en zijn unieke positie in de wereld als de enige hoop voor redding van de mens. Het boek Johannes is uitstekend om de Persoon, het werk en de aanspraken van Christus te laten zien.

7. *Geef een positieve getuigenis van de waarheid*. Wees in de geest van liefde net zo dogmatisch in de verdediging van de historische christelijke waarheid als in verdediging van dwaling. Een christen hoeft zich niet te verontschuldigen voor wat hij gelooft als het de waarheid is die door de Bijbel wordt ondersteund. De vertegenwoordiger van het Wachttorengenootschap is een van de meest dogmatische personen, maar zonder Schriftuurlijke ondersteuning. Om dogmatisch te zijn, moet je ook weten waar je dogmatisch over moet zijn. Om de uitspraken van de Getuige af te breken, vraagt u om te laten zien waar in de Bijbel staat wat hij predikt. Controleer vervolgens de context en lees het hardop voor. Vraag hem waarom hij dit vers gebruikt zoals het is, omdat het niets bijdraagt aan de leer die hij bespreekt. (Dit zal meestal het geval zijn.)

8. *Gebruik evangelische traktaten*. Veel personen die Christus kennen als hun persoonlijke Verlosser en voor Hem leven, gebruiken evangelische traktaten. Maar veel christenen laten de gelegenheid voorbijgaan om een sektelid een evangelie-traktaat te geven. De Jehovah's Getuige is door de lectuur gewonnen voor de sekte; gebruik op dezelfde manier lectuur om hem tot Christus te winnen. De Jehovah's Getuige is net zo verloren als iedereen die Christus verwerpt. Daarom moeten traktaten, boekjes en boeken, die zijn voorbereid om hem met Christus te bereiken, worden verspreid. Maar traktaten en ander goed materiaal mogen nooit worden gebruikt als vervanging voor iemands persoonlijke verbale getuigenis.

9. *Geef uw eigen persoonlijke getuigenis.* Zelfs de "jongste baby" in Christus kan een persoonlijk getuigenis geven van wat Christus in zijn eigen leven heeft gedaan. [6]

10. *Herinner de Getuige dat oprechtheid en ijver misplaatst kunnen zijn*. Een uitstekend voorbeeld hiervan is Saulus van Tarsus. Wat misplaatste ijver betreft, is Mattheüs 23 : 15 effectief: "... Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeeën, gij geveinsden, want gij omreist zee en land, om een Jodengenoot te maken, en als hij het geworden is, zo maakt gij hem een kind der helle, tweemaal meer dan gij *zijt*."

---

[6] Een voormalige Jehovah's Getuige meldde dat ze drie soorten reacties tegenkwam in haar werk voor de sekte: (1) Degenen die de deur voor haar gezicht dichtsloegen. Hierdoor voelde ze zich goed, omdat ze voelde dat ze werd vervolgd vanwege haar geloof. (2) Degenen die ruzie met haar hadden. Deze maakten haar sterker in haar overtuigingen, omdat ze daar antwoorden op had. (3) "Een derde groep gaf haar een persoonlijk getuigenis van hun geloof in Christus. Deze, zo zei ze, maakten de meest duurzame indruk op haar; als ze 's avonds naar bed ging, dacht ze aan deze mensen en nadenken over wat hadden ze gezegd. Natuurlijk zou elke ware gelovige een dergelijk getuigenis moeten kunnen geven." Anthony A. Hoekema, *The Four Major Cults* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1963), blz. 406, 407.

III. Omgaan met Wachttoren-publicaties tijdens privé-studie

1. *Wat zeggen de Schriften echt?* Controleer de context en volledigheid van elke aangehaalde tekst en welke vertaling wordt gebruikt. Zoals opgemerkt, is het favoriete middel van de Getuigen het uit de context rukken van bijbelverzen om hun positie te versterken. Bovendien wordt de kwestie van de aangehaalde vertaling steeds belangrijker, omdat de *Nieuwe Wereldvertaling* vaker als autoriteit voor de leer wordt gebruikt.

2. *Is de geciteerde bron correct weergegeven?* Controleer de oorspronkelijke bron van elke aangehaalde autoriteit. Deze schrijver heeft geconstateerd dat de Wachttoren-publicaties in veel gevallen de gebruikte bronnen verkeerd hebben weergegeven of verkeerd hebben begrepen. Van de vele voorbeelden heeft dit boek het misbruik van de Getuigen van Hislop's, *The Two Babylons*, aangetoond.

3. *Ondersteunt het bewijs de stelling?* Controleer om te zien welk bewijs wordt aangeboden om hun claim te onderbouwen. Zoals al is aangetoond, heeft het Wachttorengenootschap helemaal geen bewijs nodig om te zeggen dat "Satan de grondlegger is" van een leerstelling. Bij het invoegen van het Tetragrammaton in de tekst van het Nieuwe Testament is bijvoorbeeld ook gezien hoe dergelijk weinig bewijs tot dusver buiten proportie kon worden vergroot. Er is ook geconstateerd dat bij het gebruik van de oorspronkelijke talen door de Getuigen het gebrek aan bewijs voor een vertaling, of een toevoeging aan de tekst, de vertalers van het Wachttorengenootschap helemaal niet hinderde.

4. *Wie is de autoriteit?* Controleer de aangehaalde autoriteiten. Gebleken is dat de aangehaalde autoriteit vaak een Wachttoren-publicatie is; of soms wordt een vrijzinnige als autoriteit beschouwd. Wanneer conservatieve geleerden alles lijken te bewijzen wat de Getuigen zeggen, laat het dan niet na om de originele bronnen te controleren.

5. *Is de presentatie historisch of taalkundig verantwoord?* Kijk of de gepresenteerde taalkundige vondst of het historische punt door de beste wetenschappers wordt geaccepteerd. Wat zeggen de geaccepteerde autoriteiten bijvoorbeeld over het gebruik van het woord *kolasis* in Mattheüs 25 : 46, de kwestie waarover wordt gesproken en de gebeurtenissen van het Concilie van Nicea, of de datum van de gevangenneming van Zedekia en de val van Jeruzalem?

6. *Is de conclusie logisch?* Controleer of de conclusie en het argument van de Getuigen gebaseerd zijn op deugdelijke logica. Is het argument gebaseerd op een grote onjuiste vooronderstelling of op een foute kleinigheid? Het boek *Let God Be True* geeft talloze voorbeelden van foutieve logica.

7. *Een grondig onderzoek is nodig*. Soms wordt de fout in de Wachttoren-publicatie niet meteen gezien; daarom blijft de vraag onbeantwoord. Het zal blijken dat een meer gedetailleerde studie van de kwestie altijd het antwoord zal bieden. De grootste handicap is gebrek aan informatie, niet de kracht van het argument van de Getuige. Christenen moeten bereid zijn tijd te besteden aan een studie van wat zij geloven.

8. *Voortschrijdende openbaring en veranderende leerstellingen*. Let op inconsistenties in de leerstellige verklaringen van de Getuigen. In de loop der jaren heeft het Wachttorengenootschap de interpretaties van sommige passages en profetieën diverse keren gewijzigd. Toen de Getuigen van de letterlijke naar de allegorische interpretatie van de profetie overstapten en beloften over Israël veranderden, kregen hele oudtestamentische boeken en duizenden verzen nieuwe betekenissen. Er zijn ook veel veranderingen in de interpretatie van het Nieuwe Testament geweest. Hoofdstuk 11 heeft de resultaten van voortschrijdende openbaring voldoende geïllustreerd. Bestudeer de huidige literatuur.

9. *Wees je bewust van het gebruik van "stromannen"*. Een uitstekend voorbeeld van een "stroman" (het aan de tegenstander toekennen van een positie of leer die hij niet heeft en die gemakkelijk kan worden weerlegd) is te vinden in *Let God Be True* (blz. 102), waar de Getuigen beweren de belangrijkste argumenten voor het geloof in de Drie-eenheid te geven, waarbij ze vervolgens vier referenties citeren, waarvan de onderlegde theoloog er twee nooit zou gebruiken.

10. *Toegang tot referentiemateriaal.* De christen zou voor referentiedoeleinden een aantal goede boeken moeten hebben over de Jehovah's Getuigen. Een christelijk gezin mag niet zonder degelijke bijbelcommentaren en theologieën zijn. Er zouden christelijke universiteits-, seminarie- of kerkbibliotheken worden gebruikt.

11. *Bijbelse hermeneutiek*. Ken en pas de regels van een goede Bijbelse interpretatie toe. Er is slechts ruimte voor enkele algemene regels: (1) Grammaticaal interpreteren, (2) Interpreteren volgens context. (3) Interpreteer volgens het toepassingsgebied van het boek. (4) Vergelijk Schrift met Schrift. Deze kwestie zal niet verder worden

behandeld, maar de lezer wordt aangespoord om een goede tekst voor zowel studie als referentie te krijgen over Bijbelse hermeneutiek of interpretatie. [7]

De Jehovah's Getuigen vormen een echte uitdaging voor het orthodoxe christendom, en alleen als christenen zich voorbereiden door bijbelstudie, gebed, kennismaking met het leerstellige systeem van de groep en ijverig werken, kan er overwinning zijn.

Notitie van de auteur

Het is de ervaring van deze schrijver en van andere christelijke werkers geweest dat Getuigen, en degenen die met hen studeerden, aanvankelijk vaak moeilijk te bereiken waren met een leerstellige benadering. Het was eerst nodig om hun vertrouwen in het Wachttorengenootschap te ondermijnen voordat er vooruitgang kon worden geboekt. Er moet aan worden herinnerd dat de Jehovah's Getuige deze organisatie beschouwt als de vertegenwoordiger van, of spreker namens, God. *De Watchtower* van 1 juli 1973 (blz. 401-407) geeft een goed beeld over de betekenis van de organisatie.

Gebieden die effectief worden gebruikt om het vertrouwen in de organisatie te ondermijnen, zijn: valse profetieën, oneerlijk onderwijs, leerstellige veranderingen, oneerlijke omgang met de geschiedenis en foutieve weergaven in de *Nieuwe Wereldvertaling*.

---

[7] Een van de volgende boeken zou nuttig zijn: *Principles of Biblical Interpretation*, door L. Berkhof; *The Science of Biblical Hermeneutics*, door R.T. Chafer; *Interpreting the Bible*, door A.B. Mickelsen; *Protestant Biblical Interpretation,* door B. Ramm; *Biblical Hermeneutics*, door M.S. Terry.

Hoofdstuk 14

Conclusie

I. Een samenvatting van de studie

Het primaire doel van dit boek was om de geschiedenis, leerstellingen en beweringen van de Jehovah's Getuigen te onderzoeken en om te bepalen of de titel "Apostelen der ontkenning" terecht aan deze organisatie is gegeven. Hoewel het onmogelijk was om elk detail van deze drie categorieën te onderzoeken, werden de zwakke punten waarop de Wachttoren-beweging is gebouwd duidelijk aangetoond vanuit de belangrijkste punten die werden besproken.

Uit het onderzoek naar de achtergrond van de Jehovah's Getuigen kan men de huidige bouw en uitbreiding van een systeem zien dat gebaseerd is op veroordeelde overblijfselen van voormalige ketterijen. De studie van de Wachttoren-geschiedenis en recente publicaties heeft de geschiedenis van een door de mens gemaakte organisatie en theologie aangetoond. De geschiedenis heeft ook een proces onthuld van een rationele en progressieve theologie en een sterke centrale samenleving. De theologie en het centrale Genootschap werden beide verheven door middel van verkeerd toegepaste Schriften.

De overgang van deze groep, van een onbeduidende organisatie naar de enorme propagandamachine van vandaag, is achterhaald en de redenen voor de groei ervan zijn verklaard.

Het onderzoek van de leerstellingen van het Wachttorengenootschap heeft duidelijk de gebrekkige, onlogische, niet-Schriftuurlijke en onhistorische basis van de theologie van de Getuigen aangetoond. De leerstellingen van deze groep hebben laten zien dat ze de regelrechte ontkenning zijn van bijna alles waar het orthodoxe christendom voor staat. Bij het vaststellen van deze leerstellingen laat de Wachttoren-methode zien dat alles wat kan worden gebruikt om de niet-geïnformeerden te misleiden, legitiem is. De

studie heeft veranderingen openbaar gemaakt in de geschiedenis, in de bijbel, in het niet in de waarde laten van de bijbelse talen, om een vooropgezette theorie te rechtvaardigen, de veranderende en verkeerde voorstelling van feiten en de flagrante afwijzing van duidelijke Schriftverklaringen.

De *Nieuwe Wereldvertaling* heeft laten zien dat het een van de slimste propagandamiddelen is die de Getuigen ooit hebben voortgebracht - het "Woord van de mens" wordt nu het "Woord van God" genoemd.

De interpretatiemethoden van het Genootschap werden onderzocht en bleken op verschillende tijdstippen verschillende interpretaties van de Schrift op te leveren. Onderworpen aan deze methoden zou de Bijbel alles kunnen zeggen. Het is duidelijk dat het leiderschap van de Getuigen niet echt geïnteresseerd is in wat de Bijbel zegt, maar in wat Deze zou kunnen zeggen.

De hulpmiddelen en methoden van het Wachttorengenootschap zijn onthuld als zijnde efficiënte werktuigen om bekeerlingen te brengen naar een van de slimste en meest effectieve "hersenspoeling"-programma's die deze wereld ooit heeft gezien.

Deze schrijver is van mening dat de lezer, na een zorgvuldige bestudering en overweging van de gepresenteerde feiten, moet toegeven dat de stelling dat de Jehovah's Getuigen een systeem van ontkenning vertegenwoordigen, een nauwkeurige en eerlijke beoordeling is.

II. Het probleem en hoe hieraan moet worden voldaan

Het probleem. De sekte van Jehovah's Getuigen is een duidelijke bedreiging voor elke christelijke voorganger en zendeling in de wereld van vandaag. Door voort te gaan met een rationalistische boodschap en een zwakke leer inzake zonde, na de hel te hebben afgeschaft als een plaats van ware vergelding, zullen de Getuigen miljoenen mensen bereiken met hun boodschap zonder Christus. Volgens de huidige groeisnelheid zullen vele duizenden per jaar de deur naar redding sluiten in een proces van indoctrinatie van Jehovah's Getuigen. De lakse geestelijke toestand en de geest van uitstel van vele kerkleden zullen deze dreiging toelaten verder te gaan en dat zonder tegenstand. Inderdaad, de belangrijkste oorzaak van deze en andere hedendaagse grote sektes is de uiterste verwaarlozing van Gods kinderen aan ook maar iets doen aan consistente persoonlijke evangelisatie. De gemiddelde christen heeft geen vaste kennis van wat hij

gelooft, en als hij dat wel doet, is het waarschijnlijk dat hij zijn geloof niet Schriftuurlijk kan verdedigen.

Wat kan er gedaan worden om dit probleem aan te pakken? Ten eerste moet de gemiddelde kerk de godheid van Jezus Christus en zijn werk aan het kruis ten behoeve van de mens stevig onderschrijven. Ten tweede moeten onze bijbelscholen en -seminaries een sterke cursus, of cursussen, in sekte-apologetiek aanbieden. Veel scholen bieden dergelijke gespecialiseerde cursussen niet aan. Ten derde moet de gemiddelde christen het christendom serieus nemen en als nooit tevoren de Bijbel bestuderen en bidden. Een toegewijd leven is nodig. Een geestelijk, gewijd leven is een leven dat wat te vertellen heeft aan de vertegenwoordigers van de Wachttoren. Ten vierde moeten predikanten en leken zich wapenen met de feiten over de Getuigen om effectief om te kunnen gaan met de leden van deze groep. Veel van dergelijke feiten zijn in deze studie uiteengezet.

III. Getuigenissen van voormalige Jehovah's Getuigen

In februari 1964 verspreide deze schrijver op een zondag een reeks boodschappen over de "Geschiedenis, leerstellingen en claims van de Jehovah's Getuigen". De bijeenkomst was openbaar en ten minste zes Jehovah's Getuigen woonden de bijeenkomst bij. Tijdens de presentatie van de boodschap werd gezegd dat de Jehovah's Getuigen werden "gehersenspoeld" door de organisatie die zij volgden. Na de vergadering maakte de Gemeentedienaar van de plaatselijke koninkrijkszaal, die in het publiek aanwezig was, bezwaar tegen enkele verklaringen en ontkende dat hersenspoeling plaatsvond. Andere keren hebben Getuigen ontkend dat ze slaven van een systeem waren. Als antwoord op deze bezwaren worden de volgende brieven en verklaringen aangehaald, in de hoop dat Getuigen in de ervaringen van anderen hun eigen toestand kunnen zien en dat er in een dergelijk systeem geen echt leven, vrijheid, vrede of vreugde bestaat. Het moet voor de lezer duidelijk zijn dat er niet naar de volgende verklaringen werd gevraagd, maar dat ze werden geschreven door degenen die hun verhalen moesten vertellen. Velen die de Jehovah's Getuigen hebben verlaten, hebben nooit de volgende stap gezet om hun volledige verzekering in Christus te vinden, maar hun ervaringen in de Jehovah's Getuigen zijn nog steeds waardevol.

Hersenspoeling. Ted Dencher, die tien jaar in de Getuigen van Jehovah diende voordat hij redding in Christus vond. alleen, geeft inzicht in hoe het hersenspoel-proces werkt:

De Getuigen overtuigen zichzelf door hun lessen voortdurend te herhalen en praten zichzelf voortdurend dieper hun overtuigingen in. Individueel denken wordt ontmoedigd om volledige autoriteit te geven aan "organisatorisch gezind" zijn. Daarom is het voor volgers zo moeilijk om zich los te maken van de organisatie. [1]

In het nummer van 18 oktober 1964 van *Power For Living* gaf de heer James M. Aiken zijn getuigenis van zijn ervaringen als volgeling van de Getuigen. Zijn artikel heeft als titel: "Ik werd gehersenspoeld door de Jehovah's Getuigen." [2] Ook hij vond vrede en veiligheid in de aanvaarding van Jezus Christus.

Een volwassen student aan de universiteit vertelt zijn ervaring:

Ik werd in de herfst van 1958 aangetrokken tot de WT.-organisatie en werd al snel gehersenspoeld tot het niveau van de JW-doop in 1960. Maar ik bleef niet lang in de WT-waarheid, want in 1961 had ik ernstige twijfels over de beweging. De eerste twijfels kwamen, merkwaardig genoeg, voort uit het lezen van de eigen Wachttoren-lectuur. ... Omdat al mijn pogingen om oude lectuur van het genootschap te krijgen, tegengewerkt werden ... ging ik naar tweedehands boekwinkels. ...

Na een beetje lezen over de achtergrond begon ik het volkomen tijdelijke relativisme van de WT-waarheid te zien. Tegenstrijdige leerstellingen, op verschillende momenten, werden geleerd. Allemaal met de onfeilbare autoriteit van Jehovah achter zich. Dit leidde tot ernstige twijfels in mijn gedachten. Ik weet nu dat het genootschap maatregelen heeft genomen om te voorkomen dat hierdoor waardevolle verkondigers verloren gaan. Zie je, in de tweedehandswinkels werd mij verteld dat de grote kopstukken van... Bethel er zelf regelmatig komen om alle (!!!) WT-boeken, die niet meer gedrukt worden, te kopen en ze te vervangen

---

[1] Ted Dencher, *The Watchtower Heresy versus the Bible* (Chicago: Moody Press, 1961), blz. 129.

[2] Deze getuigenis en getuigenissen van degenen die andere sekten hebben verlaten, zijn gecombineerd in een boekje, *We Found Our Way Out*, uitgegeven door Balcer Book House. Het getuigenis van Aiken staat op blz. 12-15.

door de huidige lectuur. De trouwe en beleidvolle slaaf doet zeker zijn best om de enige informatiebron te zijn voor misleide JG. [3]

Een aantal voormalige Jehovah's Getuigen is nooit tot een acceptatie van de orthodoxie gekomen en velen zoeken nog steeds naar de voldoening die alleen Christus kan geven. Ook deze vertellen hun verhaal over hersenspoeling. Het volgende is overgenomen uit verschillende nummers van *Back to the Bible Way*.

Ik ben een JG sinds 1934; maar mocht nooit voor mezelf denken. Maar toen ik genoeg lef kreeg om iets anders te lezen naast het Wachttorengenootschap, begon ik te zien dat ik zelf moest nadenken. [4]

Het is verbazingwekkend hoeveel mensen zo volledig kunnen worden gehersenspoeld door de buitensporige claims van de Wachttoren in New York. [5]

Dat Genootschap is zeker een zeer efficiënte bron van hersenspoeling, zelfs beter dan de communisten. [6]

William C. Stevenson vertelt zijn ervaring na het verlaten van de Getuigen:

Men is zo grondig gehersenspoeld dat men een duidelijk standpunt moet innemen tegen het "Big Brother"-complex dat men heeft ontwikkeld. ... Maar ik ben zo grondig gehersenspoeld dat alle religie, behalve de Getuigen, afkomstig is van de Duivel, dat ik mezelf tot nu toe niet heb kunnen brengen om een kerkdienst bij te wonen. [7]

---

[3] Letter to this writer, dated December 5, 1964.

[4] *Back to the Bible Way*, 12:144, May-June, 1963.

[5] *Back to the Bible Way*, 13:142, May-June, 1964.

[6] *Back to the Bible Way*, 13:348, May-June, 1965.

[7] William C. Stevenson, *The Inside Story of Jehovah's Getuigen* (New York: Hart Publishing Company, Inc., 1967), blz. 203. Zie blz. 35 waar Stevenson concludeert dat "studiemethoden van Getuigen in feite een subtiele vorm van indoctrinatie of hersenspoeling zijn".

Het Genootschap geïdentificeerd als een dictatoriale organisatie van angst, overheersing en haat.

> *"... We waren ooit "JG", en zijn zo opgelucht en blij dat we vrij zijn van hun door angst gedomineerde Genootschap. Het heeft ons zeker veel geluk en vrijheid gekost in de afgelopen 14 jaar dat we er in gevangen zaten."* [8]
>
> *"Ik en mijn familie zijn al ongeveer 13 jaar JG en ik heb medelijden met sommige van de broeders die in het WT-web zijn gekomen; zij prediken vrijheid, maar zij weten niet wat echte vrijheid is totdat ze de dictatoriale ketenen hebben gebroken die de WT om hen heen heeft gespannen.* [9]
>
> *"Ik heb het grootste deel van mijn leven doorgebracht in een organisatie van HAAT, tot nu toe voel ik me als een vogel uit een kooi. Houd een vogel 25 jaar in een kooi, en dan blijkt dat hij maar weer langzaam leert te vliegen. ... Ik heb de Wachttoren-taal geleerd zolang geleerd, dat ik me erg zwak voel in het leren van de taal van de liefde ..."* [10]

Vele honderden soortgelijke getuigenissen kunnen worden vastgelegd, maar de ruimte laat dit niet toe. Deze schrijver heeft onlangs gesproken met een voormalige Jehovah's Getuige die toegeeft dat hij zich in dezelfde positie bevindt als de hierboven genoemde persoon. [11]

---

[8] *Back to the Bible Way,* 14:348, May-June, 1965.

[9] *Back to the Bible Way,* 9:331, May-June, 1960.

[10] *Back to the Bible Way,* 12:111, January-February, 1963.

[11] Voor getuigenissen van wedergeboren ex-Getuigen, zie het boek van de auteur, *We Left Jehovah's Witnesses* (Presbyterian and Reformed, 1974; Baker, 1975).

IV. De uitdaging

De studie in dit boek heeft tot een dubbele uitdaging geleid. Ten eerste wordt het lid of de volgeling van de beweging van de Getuigen uitgedaagd om de leringen van misleide mannen opzij te zetten en niet naar een kerk of een religie te komen, maar naar Jezus Christus als Redder. [12]

De tweede uitdaging is voor de christen. Het ijverige werk van de Jehovah's Getuigen zou elke christen moeten uitdagen tot een nieuwe toewijding aan Jezus Christus. Alleen een toegewijde christelijke Kerk zal het glorieuze evangelie van Jezus Christus naar de verloren mensheid brengen en de "apostelen der ontkenning" verslaan.

[12] De schrijver wenst te vermelden dat de Getuigen waarmee hij contact heeft gehad, kennelijk oprecht en opofferend waren in de verspreiding van hun geloofsovertuigingen. Maar oprecht en ijverig zijn, garandeert niet de juistheid van iemands boodschap of religie.

Appendix A

Andere groepen van Russel-volgelingen

In de loop van de jaren sinds de eerste editie van *Zion's Watch Tower en Herald of Christ's Presence* in 1879 zijn er veel splitsingen geweest vanuit de oorspronkelijke Watch Tower-organisatie. De Getuigen wijzen vaak op de vele verdeeldheid van het christendom en benadrukken dat, maar wanneer men naar de schisma's van deze beweging kijkt, vraagt men zich af of dergelijke kritiek niet meer van toepassing is in verband met deze groep. De geschiedenis van de Watch Tower-beweging is er een van moeilijkheden, geschillen en afscheiding van zowel individuen als groepen van het Genootschap.

I. Redenen voor afscheiding

Tijdens de vroege jaren van de beweging vertrokken velen vanwege leerstellige meningsverschillen. Anderen gingen weg omdat Russell zijn geschriften beschouwde, zo vonden zij, als even waardevol als de Bijbel. Weer anderen vertrokken toen Russell's echtscheidingsprocedure een schandaal veroorzaakte. Toen de hoop op 1914 niet uitkwam, veroorzaakte dit veel desillusie en velen verlieten de kudde.

Na de dood van Russell in 1916 was er een gevecht om de macht waaruit Rutherford als overwinnaar naar voren kwam. Meer groepen en individuen verlieten het Genootschap. De periode tussen 1921 en 1931 werd gekenmerkt door veel andere tekortkomingen van het Genootschap toen de oudsten in de plaatselijke gemeenten werden verdreven en de Watch Tower-organisatie probeerde de democratische praktijken van de individuele groepen te vervangen door gezaghebbende regels van bovenaf. De Watch Tower Society verwelkomde op dit moment juist het terugtrekken van veel van haar aanhangers, want de overgeblevenen waren van het type dat nodig was en onderworpen was aan het leiderschap van het Genootschap. Schnell schrijft:

> *In het decennium van 1921 tot 1931 liet bijna driekwart van de Bijbelonderzoekers, die oorspronkelijk losjes met het Genootschap verbonden waren, het toezicht van het Genootschap achter zich. Dat is precies wat de nieuwe Watch Tower Society wilde en wat ze hadden gehoopt te bereiken.* [1]

Het was in 1931 dat de nieuwe naam, Jehovah's Getuigen, werd gebruikt om de basisgroep te onderscheiden van de vele groepen van Bijbelonderzoekers. [2]

Sinds 1931 zijn er veel andere splitsingen geweest, zoals te zien is aan de splintergroeperingen die in dit hoofdstuk zijn behandeld. De reden voor de scheiding in elk geval is niet bekend, maar de ijzeren hand van de wachttoren-hiërarchie kan als primaire oorzaak worden aangehaald. Als een individu of een groep in de weg stond, viel de bijl van excommunicatie. Slechts enkele van deze individuen of groepen kwamen ooit in orthodoxe kerken, dus de neiging was om een andere groep te vormen en een strijd te voeren tegen de basisorganisatie, en in veel gevallen met elkaar. Velen die niet geëxcommuniceerd waren, verlieten het Genootschap omdat ze het niet eens konden worden met het beleid en de leerstellige veranderingen van die organisatie.

De omgang met degenen die het Genootschap verlaten en zich ertegen verzetten, wordt duidelijk geïllustreerd door de ervaring van acht pioniers, geleid door Roy D. Goodrich, die verscheen op de Cleveland Convention (4-11 augustus, 1946) om tractaten te verspreiden. Het verslag van hun ervaring lijkt veel op wat de Getuigen in de handen van de "satanische wereld" hadden ervaren. Fragmenten uit het gepubliceerde verslag van hun pogingen om hun materiaal buiten het Convention Stadium te verspreiden, volgen:

> *Keer op keer verzamelden deze schreeuwende, beschuldigende, spottende menigten, zich in boos gepeupel voor de werknemer om hem of haar volledig te isoleren en af te snijden van de voorbijgaande stroom congresgangers. Ze grepen en vernietigden onze papieren; ze brulden alle denkbare kwaadaardige benamingen en bedreigingen, zoals roedels huilende wolven of hyena's doen. Ze grepen en trokken aan onze tassen. Ze schreeuwden: "Slechte dienstknecht materiaal, LEES HET*

---

[1] William J. Schnell, Thirty Years a Watch Tower Slave (Grand Rapids: Baker Book House, 1956), blz. 41.

[2] De resolutie is opgenomen in het Jaarboek van 1932, blz. 20-24.

NIET!" "Werken voor de hiërarchie!" ... "Duivels!" ...
Zowel Lawrence als Merwyn werden herhaaldelijk bedreigd door gespuis, en bij elk van hen werd tijdschriftenzak met een mes afgesneden. ... sandwichborden werden met stalen kettingen vastgebonden aan onze personen; en hierbij lieten ze verschillend gesputter en klachten horen dat ze deze niet van ons konden afsnijden zoals ze hadden gewild. ... Degenen die geen messen bij zich hadden, dachten uiteindelijk aan de uitwissende kracht van lipstick. Een paar uur voordat het congres voorbij was, begonnen ze dat op onze sandwichborden te gebruiken.
... Een schor iemand die beweert een zaalwachter te zijn ... ging door als een bezetene, pakte papieren van de zuster af en vernietigde ze voor haar neus. Hij griste hen ook van degenen die ze ontvingen, scheurde ze aan flarden en moedigde anderen aan hetzelfde te doen.
... iemand zei tegen mij: "Ik zal het touw halen om je op te hangen!" Later kwam dezelfde man, of een ander, grommend: "Een touw voor Judas!!" [3]

Op basis van dit verslag en van anderen die vergelijkbaar zijn, [4] zien de Jehovah's Getuigen dezelfde intolerantie en methoden die ze anderen zo dramatisch hebben veroordeeld voor het gebruik!

II. Afgescheiden groepen

Het is heel moeilijk om precies vast te stellen hoeveel nieuwe groepen zijn gevormd door afscheiding van het Genootschap, maar het aantal is groot. Milton S. Czatt, schreef in 1933, het volgende: "De secretaris van het Genootschap heeft de informatie gegeven dat ten minste zeventien kleinere sekten ... zijn afgescheiden van de

---

[3] "Kingdom Issue vs. Mob Action", december 1946. Dit is een BTTBW-publicatie, gepubliceerd onder de naam Jehovah's Witnesses, 517 N.E. Second Street, Fort Lauderdale, Florida.
Hoewel het artikel van Bill Davidson ("Jehovah's Traveling Salesman", *Colliers*, 2 november 1946) erg onnauwkeurig is bij de behandeling van deze aflevering, aldus Goodrich (correspondentie met deze schrijver van 9 december 1964), vermeldt het artikel van *Colliers* de actie van de menigte: "De rebellen werden onmiddellijk omringd door 200 Getuigen die opzettelijk de canvaszakken van Wachttorens [sic] van de schouders van de oproerlingen sneden ..." (blz. 75).

[4] Roy D. Goodrich heeft verschillende verslagen gepubliceerd over soortgelijke inspanningen bij congressen van Jehovah's Getuigen. Sommige rapporten bevatten fysiek geweld tegen degenen die proberen de Getuigen met literatuur te bereiken.

International Bible Students Association." [5] Dat deze neiging tot verdeeldheid nog steeds het geval is, is bewezen door de aanwezigheid (volgens Schnell) van ten minste elf Russell-sekten. [6] Roy D. Goodrich somt twaalf actieve groepen op (inclusief de "Wachttoren Getuigen") en voegt in een volgende editie van *Back to the Bible Way* nog een andere toe. [7] Diverse van deze sekten tellen meer dan 10.000 volgers en mogelijk zullen er uiteindelijk meer in deze categorie vallen.

De twee grootste en meest vooruitstrevende groepen in de Verenigde Staten zijn de *Laymen's Home Missionary Movement*, met hoofdkantoren in Philadelphia, Pennsylvania, * en *The Dawn Bible Students Association*, met het hoofdkantoor in East Rutherford, New Jersey. (* Momenteel, Chester Springs, Pa.)

III. De Laymen's Home Missionary Movement

Onder leiding van Paul S.L. Johnson, scheidde de Laymen's Home Missionary Movement of Philadelphia, Pennsylvania, zich geleidelijk af van de basisorganisatie na de dood van Russell in 1916, een finale scheiding werd in 1918 gemaakt. Hoewel gemarginaliseerd door de Jehovah's Getuigen, groeit deze groep. Volgens de informatie die Raymond G. Jolly, de redacteur en de huidige directeur van de beweging aan deze schrijver heeft gegeven, telt deze groep wereldwijd ongeveer 50.000 leden, hoewel er geen officieel register van leden wordt bijgehouden. [8]

Deze beweging ziet Charles Taze Russell als "die trouwe en wijze dienstknecht". Tijdens het bijwonen van lezingen, gegeven door Raymond Jolly, hoorde deze schrijver verklaringen als: "Onze geliefde broeder Russell ... die trouwe en wijze dienstknecht", enz. Russell werd geciteerd als autoriteit in de leer. Bij de beantwoording van

---

[5] Milton Stacy Czatt, *The International Bible Students: Jehovah's Witnesses* (Scottdale, Pennsylvania; Mennonite Press, 1933), blz. 22, 23.

[6] William J. Schnell, *Into the Light of Christianity* (Grand Rapids: Baker Book House, 1959), p. 27. These groups are discussed in "Sects of Russellism", *The Converted Jehovah's Witness Expositor*, 7:1-6, Issue 1, 1964.

[7] *Back to the Bible Way*, 14:393, November-December, 1965; 15:446, May-August, 1966. Goodrich verklaarde dat hij jaren ervoor gelezen had dat na de dood van Russell er zo'n zestig "Truth Movements" waren ontstaan. Hoewel hij zich niet kon herinneren waar hij dit had gelezen, noch de nauwkeurigheid kon verifiëren, was het waarschijnlijk gebaseerd op de verklaringen van Paul S.L. Johnson, *The Epiphany Messenger* (Vol. X of *Epiphany Studies in the Scriptures*, 17 vols.; Philadelphia: Paul S.L. Johnson, 1941), blz. 212-15; V, vi.

[8] Schnell gaf in correspondentie met deze schrijver (1960) een meer conservatief en mogelijk nauwkeuriger cijfer van 10.000 leden.

leerstellige vragen zei Jolly: "Ik spreek dus niet zonder gezag; broeder Russell heeft dat gedrukt."

Tot zijn dood in 1950 was Paul S.L. Johnson de directeur van de sekte. Sindsdien wordt die functie ingevuld door Mr. Jolly. Paul Johnson beschouwde zichzelf, en werd zo gezien, als de "Epiphany Messenger" (*Openbaring Boodschapper*) (de opvolger van Pastor Russel) en zijn opvolger, Raymond Jolly wordt gezien als de "Epiphany Scribe" (*Openbaring Schrijver*). [9]

Onder bestuur van Johnson werd de serie getiteld *Epiphany Studies in the Scriptures* gepubliceerd met vijftien delen die vóór de dood van de auteur verschenen en twee daarna. De volumes volgen exact het formaat van Russell's *Studies in the Scriptures* en tellen gemiddeld elk ongeveer 600 pagina's.

Een maandelijks magazine van acht pagina's wordt gepubliceerd door deze groep: *The Bible Standard and Herald of Christ's Kingdom* (voorheen *The Herald of the Epiphany* tot 1951). * De zes delen van *Studies in the Scriptures*, geschreven door Pastor Russell, werden herdrukt en worden nog steeds aan de man gebracht door de

---

[9] Serie 10 in de *Epiphany Studies in the Scriptures*, getiteld *The Epiphany Messenger*, "bevat een uiteenzetting van enkele van de belangrijkste profetieën en typen die wijzen op de Openbaring-boodschapper in zijn ervaringen en werkt als de door God gekozen leraar en leidinggevende, onder de Heer Jezus als Hoofd, wat betreft Openbaring voorwaarden en zaken. Omdat het door hemzelf is geschreven, is het autobiografisch m.b.t. zijn kantoorwerk en ervaring" (blz. iv).

Twee volledige delen in dezelfde serie, getiteld *The Parousia Messenger,* presenteren pastor Russell in typen en profetieën: "Afgezien van onze Heer Jezus, wordt geen enkele dienaar van God in de grote toepassing van typen en profetieën zo veel als onze Pastor genoemd ... Volledige boeken en grote delen van anderen qua typen handelen over hem ... behalve het werk van onze Heer Jezus, het grootste werk dat ooit op aarde is gedaan om Gods zaak te bevorderen, was dat van de Parousia Messenger, vandaar de gedetailleerde beschrijving in type en profetie." Paul S.L. Johnson, *The Parousia Messenger* (Vol. IX van *Epiphany Studies in the Scriptures*, 17 vols; Philadelphia: Paul S.L. Johnson, 1938), blz. Iii, iv.

Wat betreft het woord 'Epiphany', wordt uitgelegd dat 'de tweede advent van Jezus drie fasen doorloopt, aangegeven door de Griekse woorden Parousia, Epiphaneia of Apocalypsis en Basileia ... Ongeveer twee jaar vóór de dood van die dienaar, zijn we flauwgevallen van het stadium Parousia (aanwezigheid) naar het stadium Epiphaneia (manifestatie) of Apocalypsis (openbaring).... " Paul S. L. Johnson, The Epiphany's Elect (Vol. IV of Epiphany Studies in the Scriptures, 17 vols; Philadelphia: Paul S. L. Johnson, 1938), p. iii.

* Tweemaandelijks. *The Present Truth and Herald of Christ's Epiphany*, is ook gepubliceerd.

groep als zijnde basisteksten. [10] Sommige van zijn andere werken zijn ook bewerkt en herdrukt. Onder de noemer "nieuwe lectuur" zijn een aantal vrije traktaten verspreid over onderwerpen als "Waar zijn de doden?", "Leven en onsterfelijkheid", "Wat is de ziel?" enzovoorts.

De groep volgt het patroon dat is vastgesteld door Russell, met bezoekende sprekers om de gemeente op verzoek te dienen en tal van congressen om de volgers aan te moedigen en te verenigen.

Van belang is het feit dat Johnson de bijbelse cijfers van Ivan Panin heeft overgenomen, en dit systeem is nog steeds in gebruik bij de hedendaagse groep. Nadat Johnson de laatste 300 exemplaren van een editie van Panin's *Numeric Greek Testament* had gekocht, bood hij aan om te garanderen dat hij nog eens 5.000 nieuwe exemplaren zou kopen voor vijf dollar per exemplaar. [11]

In alle eerlijkheid tegenover deze sekte vond de schrijver zijn aanhangers vriendelijk en oprecht in hun overtuigingen. Oprecht, maar toch verkeerd! Bij het bezoeken van hun vergaderingen had men het gevoel dat pastor Russell even was vertrokken en binnenkort zou terugkeren. De liederen die werden gezongen en het verloop van de vergaderingen die werden bijgewoond, leken zo'n zestig jaar terug te werpen.

De beweging is sterk gekant tegen de Jehovah's Getuigen waar de leer van Russell is veranderd. De Laymen's Home Missionary Movement verzet zich tegen de weigering van de Jehovah's Getuigen om de vlag te groeten, de weigering van bloedtransfusie, het opzij zetten van de beloften aan Israël en het dogmatische sektarisme van de ouderorganisatie, om enkele conflictpunten op te sommen. [12] Hoewel er duidelijk wat meningsverschillen zijn, verschillen deze twee groepen uiteindelijk niet radicaal van de meeste belangrijke fundamentele leerstellige kwesties.

Wat zijn de gevaren van deze groep, de Laymen's Home Missionary Movement? Ten eerste citeert deze schrijver haar anti-bijbelse leer. Zoals in de voetsporen van Russell,

---

[10] Deel zeven van *Studies in the Scriptures*, getiteld *The Finished Mystery* wordt door de groep verworpen. Hetzelfde standpunt wordt ingenomen door de Dawn Bible Students Association en vele andere Russell-groepen.

[11] A.B. King, *et al., Ivan Panin's Scientific Demonstration of the Inspiration of the Scriptures* (revised edition; Toronto, Canada: [no publisher], 1924), blz. 29-35.

[12] Zie de leer van *The Teachings of "Jehovah's Witnesses" Examined in the Light of the Scriptures and Merarism* voor extra conflictpunten.

kan de beweging ook goed worden aangewezen als een systeem van ontkenning. Hoewel hun geschriften royaal bestrooid zijn met "bewijsteksten" uit de Bijbel, ontkent deze sekte de godheid van Christus, en daarmee de Drie-eenheid. Het bestaan van een eeuwige hel en een eeuwige straf voor de goddelozen wordt ook ontkend. De lichamelijke opstanding van Christus wordt ontkend, evenals zijn persoonlijke, zichtbare terugkeer. De cultus ontkent de verzoening en biedt geen zekerheid voor een huidige redding. Ze ontkennen dat het lot van een man noodzakelijkerwijs verzegeld is bij de dood. Veel mensen die in het verleden leefden en stierven, worden gezien als dat zij nooit een volledige kans op leven hebben gehad en zij zullen zo'n kans krijgen gedurende het millennium.

De sekte treedt ook in de voetsporen van Russell's methode van bijbel-uiteenzetting, die resulteert in interpretaties en toepassingen van de Bijbel die vaak spotten met alle beschrijvingen.

Ten tweede is er een gevaar *in de naam van deze sekte.* Onder de aantrekkelijk en onschadelijk klinkende naam, *The Laymen's Home Missionary Movement*, is een zeer wezenlijke vorm van Russellitische ketterij verborgen. Niet gedetecteerd heeft deze groep toegang tot vele nietsvermoedende kerken. Deze grootspraak werd inderdaad door Jolly en verschillende van zijn volgelingen aan deze schrijver gedaan. In hun maandelijkse publicatie, *The Bible Standard and Herald of Christ's Kingdom*, november 1958 (blz. 88), wordt deze aankondiging gevonden:

> *We hebben een programma van professionele kwaliteit bijbelfilms in geluid en kleur en bijbelfilmstrips in prachtige natuurlijke kleuren beschikbaar, inclusief luidsprekers, voor gebruik in vele plaatsen, in kerken, jongerengroepen, Y, M. en YWCA's, Bijbelstudie-klassen , enz. Vanwege een speciaal fonds dat wordt geleverd door vrijwillige bijdragen, zijn er geen kosten aan verbonden.*

Veel nietsvermoedende groepen en kerken hebben deze sekte opgeroepen programma's op te zetten. Een andere effectieve methode voor het verspreiden van hun leer is een standaardbrief aan degenen die dierbaren hebben verloren. Deze brieven worden verzonden met een passend traktaat met de opvattingen van de sekte, die zijdelings slaan op deze specifieke crisis, [13] maar die vaak sterk binnen komen bij de ontvanger. De effectiviteit van deze methode wordt bevestigd door de

[13] Deze brieven gaan vergezeld van het boekje *Where are the Dead?*

correspondentie die is ontvangen van degenen die de standaardbrieven hebben gekregen. Veel van dergelijke reacties zijn vaak te vinden in het maandelijkse tijdschrift van de sekte.

Deze groep legt ook veel contacten via haar lectuur in traktaat-rekken in winkels en andere openbare plaatsen, die gemakkelijk kunnen worden gevonden door de onoplettenden en nietsvermoedenden. De auteur kwam op zo'n manier in contact met deze sekte. Gratis *Bible Standard*-abonnementen worden verstrekt aan openbare plaatsen, zoals ziekenhuizen, scholen, openbare bibliotheken, enz. "Ons tijdschrift wordt op meer dan 1000 openbare plaatsen getoond ..." [14]

Bij het lezen van *The Bible Standard* werd opgemerkt dat degenen die belast zijn met de traktaat-rekken in de kerk soms traktaten van deze sekte hebben aangevraagd. In sommige gevallen vragen zelfs zondagsschoolleraren of -predikanten, die uit hun verklaringen orthodox in hun geloof lijken te zijn, om traktaten. [15] Het traktaatwerk is wereldwijd.

Zelfs de Jehovah's Getuigen hebben de impact ondervonden van deze zuster-sekte, dat misschien het gedetailleerde en zich op een hellend vlak bevindend verhaal verklaart van het schisma van deze twee groepen, zoals beschreven in *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose*. De beweging heeft met succes volgelingen verkregen uit zowel Jehovah's Getuigen als uit de Dawn Bible Students Association.

Een les in semantiek (betekenisleer inzake symbolen) Bij het omgaan met elke sekte is het belangrijk dat termen worden gedefinieerd, want zoals Walter Martin waarschuwt, is het voor een sektelid mogelijk

> *om de terminologie van het bijbelse christendom met absolute vrijheid te gebruiken, nadat hij deze termen al opnieuw heeft verwerkt in een theologisch raamwerk dat hij zelf heeft gemaakt, naar zijn eigen smaak,*

---

[14] *The Bible Standard and Herald of Christ's Kingdom*, 47:8, January, 1966.

[15] Deze schrijver heeft dit uit eigen ervaring geverifieerd, toen hij onder traktaten die te maken hadden met de schepping, de Bijbel en de wetenschap, een hoeveelheid vond van het traktaat "De Bijbel vs. Evolutie" door de L.H.M.M. De orthodoxe predikant die het traktaat-rek hanteerde, was zich niet bewust van de doctrines van de groep, waarvan sommige in het traktaat zelf waren opgenomen! Hier was een voorbeeld van hoe een Russellitische sekte contact kan maken door de inspanningen van orthodoxe christenen. Men moet voorzichtig zijn!

maar bijna altijd in directe tegenstelling met de historisch geaccepteerde betekenis van de termen. [16]

Deze schrijver heeft een kort artikel geschreven over de Laymen's Home Missionary Movement, waarin het volgende wordt gezegd:

> *Hoewel hun geschriften royaal bestrooid zijn met "bewijsteksten" uit de Bijbel, ontkent deze cultus de godheid van Christus en daarmee de Drieeenheid. Het bestaan van een eeuwige hel en een eeuwige straf voor de goddelozen wordt ook ontkend. De lichamelijke opstanding van Christus wordt ontkend, evenals zijn persoonlijke, zichtbare terugkeer. De cultus ontkent de verzoening en biedt zijn huidige volgelingen geen heil.* [17]

Het artikel, en met name deze sectie, resulteerde in een brief van drie pagina's waarin de directeur van de beweging, R.G. Jolly, betoogt dat het artikel ten onrechte stelt dat de Laymen's Home Missionary Movement [2] "de Godheid van Christus", [3] "een eeuwige hel", [4] "eeuwige straf voor de goddelozen", [5] "de lichamelijke opstanding van Christus", ontkent. [6] "zijn persoonlijke", [7] "zichtbare terugkeer", [8] "de verzoening", en dat we [9] "geen zekerheid bieden voor een huidige redding, maar [10] alleen een gelegenheid voor redding in de toekomst."

Was deze schrijver van het artikel zo totaal niet op de hoogte dat hij deze blunders maakte? Het antwoord ligt op het gebied van semantiek. Martins verklaring hierboven is perfect geïllustreerd. Aan het orthodoxe publiek, waarop het artikel was gericht, ontkenden de leringen van de Laymen's Home Missionary Movement alle genoemde doctrines, zoals een inzage in de publicaties van deze sekte zal tonen.

---

[16] Walter R. Martin, *The Kingdom of the Cults* (Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1965), blz. 18. Het zou verhelderend zijn voor de lezer om het hele hoofdstuk te lezen waaruit dit citaat is overgenomen.

[17] Edmond Gruss, "Beware of the Laymen's Home Missionary Movement", *The Baptist Bulletin*, 27:13, April 1962,

IV. De Dawn Bible Students Association

De Dawn Bible Students Association is een groep die bestaat uit leden die echte volgelingen van Charles Taze Russell zijn. [18] Toen rechter Rutherford zijn controle meer en meer uitbreidde en nieuwe veranderingen in de leer bracht, waardoor de geschriften en opvattingen van Pastor Russell naar de achtergrond werden geduwd, verlieten veel toegewijde Bijbelonderzoekers de Watch Tower Society. In de late jaren '20 "in Pittsburgh, Pennsylvania, verliet een flink aantal tegelijk om een gemeente te vormen. Kort daarna (in oktober 1929) regelde deze gemeente een congres. ..." [19] Op een ander congres, het jaar daarop, werd besloten om de mogelijkheden voor een manier om de Bijbelonderzoekers in hun bediening te helpen, te onderzoeken. Korte tijd later sloot de Brooklyn Ecclesia zich aan en werd een radio-bediening gestart. De depressie beperkte de radio-bediening al na enkele maanden, maar niet voordat dit werk een aantal Bijbelonderzoekers rond deze inspanning bijeengebracht had. Er werd literatuur gepubliceerd om de radiocontacten op te volgen, maar toen dit radiowerk werd beëindigd, ging het publiceren door. [20]

Het wekelijks traktaat van vier pagina's, "The Radio Echo", gepubliceerd in samenwerking met het radio-werk, werd uiteindelijk uitgebreid tot het huidige maandelijks tijdschrift van 64 pagina's, *The Dawn*, dat voor het eerst verscheen in oktober 1932. Hoewel deze schrijver nog nooit een gepubliceerde verklaring van de oplage van dit tijdschrift heeft gezien, zei een prominente broeder op een van de Dawn-congressen dat de oplage ongeveer 30.000 per maand was. Abonnementen op *The Dawn* zijn niet noodzakelijkerwijs een telling van het lidmaatschap van de groep, maar ze geven wel een behoorlijk aantal aanhangers aan. Martin wijst erop dat de

---

[18] "Is The Dawn ontstaan als een medium voor de verspreiding van nieuw licht? Werden de vrienden tot actie aangezet omdat er iets was gevonden dat via The Dawn werd uitgeroepen? Nee! De gewijde mensen van de Heer over de hele wereld zijn, als geheel, zeer tevreden met de waarheid zoals die hun werd gebracht door de bediening van broeder Russell. De broeders die rechtstreeks verantwoordelijk zijn voor wat er in The Dawn verschijnt, zijn goed tevreden met die waarheid. ... Ze zien geen behoefte aan instructies langs leerstellige of vrome lijnen die in strijd zijn met die in de *Studies in the Scriptures*." *When Pastor Russell Died* (derde editie; East Rutherford, NJ: Dawn Bible Students Association, 1957), blz. 29, 30.

[19] *Ibid.,* blz. 26

[20] *Ibid.,* blz. 26, 27

groep een groei van bijna 1000 leden per jaar laat zien, waaruit blijkt dat dit niet als onbelangrijk mag worden genegeerd. [21]

Recente pogingen om in seculiere tijdschriften te adverteren, hebben de aantrekkingskracht van de groep aangetoond. Een advertentie ingevoegd in het tijdschrift *Look* (uitgave van 11 oktober 1960) waarin het boekje van de sekte *Life After Death* werd aangeboden, leverde in korte tijd 1000 reacties op. [22] Het rapport voor 1965 gaf aan dat meer dan 90.000 gratis boekjes werden gedistribueerd, de meeste in reactie op verzoeken van degenen die via de openbare media werden gecontacteerd. [23] Meer dan 60.000 namen werden ontvangen via een Dawn-display op de New York World's Fair. [24] Deze groep heeft ook een vruchtbaar veld gevonden in de lectuur voor nabestaanden.

Het werk van de vereniging wordt uitgevoerd door een jaarlijks gekozen bestuur van twaalf vertrouwelingen. Zij kiezen op hun beurt de dienaren van de vereniging, die niet langer dan twee jaar in hetzelfde ambt kunnen dienen.

Het hoofdkantoor en de uitgeverij van deze groep bevinden zich in East Rutherford, New Jersey. De Dawn-beweging is vrij actief in het publiceren van lectuur en distributiepunten bevinden zich in een aantal landen. Dawn-adressen worden vermeld in Nieuw-Zeeland, Australië, Frankrijk, Griekenland, Denemarken, Duitsland en Italië, met lectuur beschikbaar in een aantal extra talen. Op dezelfde manier als de Laymen's Home Missionary Movement, hebben de Dawn Bible Students de zes delen van Russell en enkele van zijn andere werken opnieuw gepubliceerd in nieuwe Dawn-edities. Talloze traktaten en boekjes zijn ook gepubliceerd.

Het radiowerk, dat in 1932 werd opgeheven, werd opnieuw gestart in 1940. De Dawn Bible Students Association sponsort het van-kust-tot-kust radioprogramma, "Frank en

---

Walter R. Martin, *The Rise of the Cults* (revised and enlarged, 1967; Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1955), blz. 22.

[22] *The Dawn*, 28:55, november 1960. Een aantal aankondigingen werd in 1964 in verschillende tijdschriften geplaatst en de reactie was zeer goed: "Vele duizenden boekjes met waarheid werden aangevraagd naar aanleiding van deze aankondigingen, en al een bemoedigend aantal van degenen die voor literatuur schreven zijn abonnees van The Dawn geworden ... *The Dawn*, 33:55, January 1965. Een aankondiging in *Parade* magazine op 7 februari 1965 "had een response van ruim 4000." *The Dawn*, 33:60, mei 1965.

[23] *The Dawn*, 34:60, January 1966.

[24] *Ibid.,* blz. 54

Ernest," dat een effectief propagandamiddel is gebleken. Ooit was dit programma elke zondag te horen op meer dan 300 zenders. Nu is gemeld dat meer dan honderd stations deze boodschap uitzenden. [25] Met de komst van televisie nam het radiowerk af, maar de Dawn-organisatie slaagde er in gratis televisietijd te krijgen, waarbij meer dan vijftig zenders in 1965 haar films vertoonden. Het is gemeld dat de tv-serie "The Bible Answers" door meer dan honderdvijftig zenders werd vertoond. [26] De recent voltooide films zijn in kleur geproduceerd. De film "The Unknown God" is vertoond aan "ongeveer 3500 kerken, clubs en scholen, met een totale aanwezigheid van meer dan 150.000." [27] Om het werk van de groep af te ronden, is er een Recorded Lecture Service, waar opgenomen boodschappen beschikbaar worden gesteld, en een Pilgrim Department, die op verzoek sprekers levert.

De voorgaande feiten en cijfers werden gepresenteerd om het punt te onderstrepen dat deze sekte een bereik heeft dat goed succes genoemd mag worden en een die een potentieel en een gevaar vertegenwoordigt, dat niet kan worden genegeerd.

Hoewel de Dawn Bible Students er zeker van is dat hun boodschap juist is en dat ze de waarheid hebben, is er geen haat voor andere religies, zoals die bij de Getuigen wordt aangetroffen. Deze schrijver hoorde dat verklaard is dat meningsverschillen over leerstellingen tussen broeders moeten worden getolereerd tenzij ze worden gepubliceerd en in de brieven begonnen te verschijnen. De Jehovah's Getuigen worden gezien als verdraaiers van de waarheid, maar in de publicaties van de Dawn (Dageraad) worden ze niet genoemd, hoewel de leerstellingen die ze propageren sterk worden aangevallen. Alle leerstellingen van ontkenning door Russell worden als fundamentele waarheid beschouwd.

Er zijn duidelijke aanwijzingen dat de Dawn Bible Students Association erin slaagt een aantal Jehovah's Getuigen naar haar kamp over te brengen.

---

[25] *Ibid.*, blz. 53.

[26] *Ibid.*, blz. 51, 52.

[27] *The Dawn*, 33:53, January 1965. Het gebruik van radio, televisie, films voor openbare distributie en vertoning, en tijdschriftenreclame, onderscheidt het bereik van deze groep van de Jehovah's Getuigen.

Het Pastoral Bible Institute, gelicenseerd in 1918, is de vereniging of instantie waarmee de Associated Bible Students werken. Na de dood van Pastor Russell werd de controle over de Internationale Bijbelonderzoekers overgenomen door Rutherford. Met deze machtswisseling, zo wordt uitgelegd, kwam er ontslag van veel broeders die prominente en verantwoordelijke functies hadden bekleed onder Pastor Russell. Andere kwesties van vitaal belang kwamen in deze tijd aan de orde en uit deze periode van crisis ontstond het Pastoral Bible Institute. De vorm van kerkbestuur onder Russell was gemeentelijk, waar elke gemeente optrad als een onafhankelijk, zelfbesturend orgaan. "Het was de inbreuk op dit principe na de dood van de heer Russell, die eerst leidde tot de intrekking van de steun van de gemeenten aan de bedrijfsorganisatie." [28]

De groepen van Bijbelonderzoekers die zich van het ouderlijk lichaam afscheiden "namen in het algemeen de naam Associated Bible Students aan, en in sommige gevallen Berean Bible Students." [29]

Het Pastoral Bible Institute behield haar hoofdkantoor in Brooklyn tot 1960, toen het verhuisde naar St. Louis, Missouri. Correspondenten worden ook vermeld in Engeland en Australië (Berean Bible Institute). Het doel van het Instituut wordt uitgelegd:

> *... Deze vereniging van het Instituut is in geen enkel opzicht een religieuze organisatie, noch vertegenwoordigt het de vorming van een Kerk of Gemeenten, maar fungeert alleen als een middel of agentschap waarmee een religieus werk kan worden uitgevoerd door broeders van verschillende Gemeenten of Kerken, waardoor ze kunnen samenwerken en "netjes en in orde" kunnen optreden."* [30]

Het werk van het Instituut wordt behandeld door zeven directeuren, jaarlijks gekozen, die op hun beurt jaarlijks vijf redacteuren van de redactiecommissie van het tijdschrift benoemen. De belangrijkste kenmerken van het werk van het Instituut zijn: (1) *The*

---

[28] "History, Organization, and Doctrine of Associated Bible Students," *The Herald of Christ's Kingdom*, 44:87, June, 1961.

[29] *Ibid.*, blz. 86.

[30] *Herald Supplement*, "Our Association Together in the Ministry Methods and Forms of Edifying the Body of Christ," blz. 2.

Herald publiceren, (2) de Goddelijke Boodschap publiceren en/of verspreiden in gedrukte vorm via boeken, boekjes, traktaten, enz. (3) om broeders te helpen "te reizen" van plaats tot plaats om het woord van genade te bedienen aan grotere en kleinere groepen van vrienden die een dergelijke dienst wensen en vragen. [31] De juli-augustus 1966 uitgave van *The Herald of Christ's Kingdom* bevat veertien sprekers en hun routes. Congressen worden ook aangekondigd.

Het tijdschrift *Herald of Christ's Kingdom* is een tweemaandelijkse pagina van zestien pagina's (voorheen maandelijks). Abonnementscijfers voor dit tijdschrift hebben een significante stijging laten zien, meer dan verdubbeld in vier jaar, groeiend van 3.035 in april in 1962 tot 7.181 in april 1966. Hoewel de totalen klein zijn, kwamen abonnementen uit ongeveer dertig landen. Hoewel deze cijfers er niet indrukwekkend uitzien in vergelijking met die van grotere groepen, vordert het werk gestaag. De vereniging heeft ook twintig boekjes en verschillende traktaten gepubliceerd en verspreid. De zes delen van Russell zijn opnieuw gepubliceerd en worden als fundamenteel voor het begrijpen van de Bijbel beschouwd.

De leerstellige positie van de geassocieerde Bijbelonderzoekers kan het beste zelf worden verklaard:

> *De bedrijfsorganisatie [The Watch Tower Bible and Tract Society] is in veel opzichten afgeweken van het begrip van doctrines zoals gepresenteerd in "Studies in the Scriptures" en is opgehouden met de verspreiding van de geschriften van de heer Russell, wat heeft geleid tot het verlies van velen van zijn voormalige aanhangers, terwijl Associated Bible Students Classes als geheel nog steeds vrij nauw aansluit bij de opvattingen in zijn geschriften.* [32]

Ter verduidelijking wordt uitgelegd dat, hoewel zij vinden dat Russell's werken de eerste plaats moeten krijgen als "helper" bij de Bijbel,

> *We bevelen deze werken niet aan als "de hele waarheid", ... maar we hebben ze ook niet aanbevolen in plaats van de Bijbel, maar als hulpmiddel bij de studie ervan.* [33]

---

[31] *Ibid.*, blz. 4.

[32] *The Herald of Christ's Kingdom*, 44:86, 87, June, 1961.

[33] *The Herald of Christ's Kingdom*, 45:92, November-December, 1962.

VI. The Back to the Bible Way

The Back to the Bible Way uitgave en andere publicaties die enkele honderden tellen, zijn in wezen het werk van één man, Roy D. Goodrich, die opmerkelijk actief is voor een octogenarian (*80-jarigen*). Hij wordt bijgestaan door zijn vrouw, Maud, die ook even oud is, en de weinig extra hulp die ze zich kunnen veroorloven. De Goodriches waren pioniers vóór de jaren 1920 tot hun excommunicatie van de Jehovah's Getuigen in 1944 en 1945. [34]

Back to the Bible Way, [35] momenteel een tweemaandelijkse pagina van zestien pagina's, werd voor het eerst gepubliceerd op 1 januari 1952. De reguliere mailinglijst voor het tijdschrift voor begin 1966 was meer dan 3000. [36] De andere publicaties van Bible Way Publications, Inc. variëren van gestencilde items van één pagina tot gedrukte boekjes. Veel van de publicaties gaan over de fouten van de Jehovah's Getuigen en de interpretaties van pastor Russell.

Goodrich en zijn echtgenote zetten actie achter hun aanvallen op het Wachttorengenootschap en maakten samen met anderen die zich bij hen voegden vele traktaten voor verdeling naar de grote vergaderingen van de Jehovah's Getuigen "van Los Angeles tot Providence, en van Chicago tot Miami ..." [37] Deze distributiecampagnes resulteerden in een zeer brute behandeling door de Getuigen. Er is bewijs dat een aantal gedesillusioneerde en uitgesloten Jehovah's Getuigen belangstelling hebben getoond voor het werk van Goodrich.

Het patroon van congressen werd in 1957 door deze beweging opgestart. "Memorial Assemblies" in april van elk jaar worden nu in Fort Lauderdale gehouden.

---

[34] In een brief aan deze schrijver van 9 december 1964, verklaarde Goodrich: "Ik ben in de zomer/herfst van 1944 door hen geëxcommuniceerd zonder reden, bewijsmateriaal, feiten of gelegenheid om te horen of te verdedigen." Mevrouw Goodrich werd geëxcommuniceerd na meer dan 31 jaar fulltime dienst, omdat ze bij haar man stond. BTTBW-publicatie 41.

[35] "Way" werd toegevoegd aan de titel van het tijdschrift onder druk van de Lincoln, Nebraska, "Back to the Bible" uitzendingen, vanwege de mogelijke verwarring tussen deze twee organisaties.

[36] *Back to the Bible Way*, 16:412, January-February, 1966. Het doornemen van enkele eerdere uitgaven leverde brieven op uit tien landen naast de VS.

[37] Brief aan deze schrijver gedateerd December 9, 1964.

Goodrich behoudt de meeste van de "grondbeginselen" die door Pastor Russell worden bepleit (geen drie-eenheid, geen onsterfelijke ziel, geen hel, Jezus was geen Godmens, het christendom is afvallig, enz.). Maar hij is het zeer sterk oneens met Russell's onzichtbare "tweede komst" van de leer van Christus voor het jaar 1914. Betreffende Russell's voorspellingen met betrekking tot dat jaar verklaart hij: "Zijn opgestapelde voorspellingen van dingen die in of vóór 1914 zouden gebeuren, *hebben volledig en 100% gefaald*." [38] Hij verwerpt ook (met andere opvattingen) Russell's bewering dat hij de "Trouwe en Wijze Dienaar" is, zijn visie op het losgeld als louter een "overeenkomstige prijs" en zijn leer over de Oogst van het Evangelie-tijdperk. [39]

Zijn sterkste beschuldigingen zijn voorbehouden aan de "Wachttoren-hiërarchie" met haar claim het exclusieve "kanaal" te zijn voor bijbelse waarheid, en de leerstellingen en acties die uit die veronderstelde positie zijn voortgekomen. [40]

Het Wachttorengenootschap en de vele splintergroepen worden gezien als "door rede geschudde sekten" en "ketters" en "afvalligen" zijn termen die aan veel (allen?) zijn verbonden. [41]

Wat het lot van deze uitgebreide eenmansbeweging zal zijn, zal alleen de tijd leren.

VII. Andere sekten en publicaties in Amerika

Door de jaren heen zijn er een aantal andere Russell-sekten en publicaties gekomen en gegaan. Deze sectie presenteert (1) de bewegingen die nog steeds werken en tijdschriften die momenteel worden gedistribueerd, en (2) de bewegingen en publicaties die zijn opgeheven.

De *Christian Believers* (voorheen *New Covenant Believers*) waren oorspronkelijk een van de vroege scheuringen van het leiderschap van Watch Tower. In een "Open Brief" van 24 oktober 1909 zetten ze de redenen uiteen waarom ze zich gedwongen zagen het onderwijs van Pastor Russell achter zich te laten. Onder de genoemde redenen voor scheiding waren zijn nieuwe leringen over de verzoening, zijn claim "die dienaar"

---

[38] *Back to the Bible Way*, 12:138, May-June, 1963.

[39] BTTBW publication 419.

[40] *Ibid.*

[41] *Back to the Bible Way*, 14:390, 393, November-December, 1965. BTTBW publication 203 (een brief aan the Dawn) heeft handschrift in rood, "Another Heretical Russellite Sect."

te zijn van Mattheüs 24 : 45-47, en zijn standpunt over bijbelstudie. Een verklaring uit de "Open Brief" over dit laatste punt is zeer interessant:

> *Pastor Russell heeft, via de Wachttoren en in antwoord op vragen tijdens vergaderingen van de gemeente Tabernacle, zijn afkeuring uitgesproken over vergaderingen met BIJBEL-studie, tenzij een dergelijke studie verband hield met die werken waarvan hij de auteur of redacteur is, en heeft verklaarde dat "hij betwijfelde of er ooit veel goeds was ontleend aan alle onafhankelijke bijbelstudie die in het verleden werd uitgevoerd".* [42]

Deze groep houdt sinds 1910 een jaarlijkse conferentie. Het officiële tijdschrift van de Christian Believers is *The Kingdom Scribe*, dat wordt gepubliceerd onder een Publicatie Comité.

The New Creation Bible Students Association is een kleine groep Bijbelstudenten die *The New Creation* sponsoren, een maandelijks tijdschrift dat al meer dan dertig jaar doorlopend wordt gepubliceerd. Een brief aan deze schrijver van 6 juli 1966 verklaarde dat

> *het tijdschrift New Creation wordt door geen enkele organisatie gecontroleerd, maar is echt vrij in de Heer. De redactiecommissie selecteert de artikelen die elke maand worden gepubliceerd, en een goede 90% hiervan wordt bijgedragen door de lezers zelf.*
> *... De redacteur van het tijdschrift New Creation is ook de redacteur van het tijdschrift L'Aurora Millenniale, dat om de andere maand in de Italiaanse taal verschijnt.*

The New Creation is gepubliceerd in Hartford, Connecticut.

De *Bible Student Examiner* is de naam van een maandelijks tijdschrift, gepubliceerd in Baltimore, Maryland. De uitgever, Henry Wallace, had jaren eerder Olin Moyle geholpen met de publicatie van de *Bible Student Inquirer* in Wisconsin.

---

[42] *Back to the Bible Way*, 4:399, September-October, 1955.

Eind 1959 stopte hij met de publicatie van Bible Student Inquirer ten gunste van frater Henry Wallace uit Baltimore, die sindsdien is doorgegaan onder de naam Bible Student Examiner. [43]

Voor zover de schrijver weet, zijn de volgende groepen en publicaties nu opgeheven, maar ze vertellen een interessant verhaal over de ontwikkelingen bij de Bijbelonderzoekers.

Een van de meest ongewone groepen met een Russell-achtergrond waren de *Servants of Yah,* geleid door C.H. Zook, tot zijn dood. [44] Het postadres van deze groep was een G.P.O. Box in Brooklyn, New York. Whalen nam een korte behandeling van de Yahieten op in zijn boek over de Jehovah's Getuigen en verklaarde dat de groep in 1943 was opgericht. Vervolgens presenteerde hij enkele van hun vreemde opvattingen:

Ze besloten dat Jehovah eigenlijk de naam van de duivel was. De naam van God is Yah. Het was duidelijk dat de Getuigen dienaren van Satan waren.
... Volgens de Servants of Yah waren slechts 144.000 mensen voorbestemd om de verborgen betekenis van de Bijbel te ontdekken. ...
De Servants of Yah zien de Bijbel als niets anders dan profetie, die allemaal betrekking hebben op de huidige dag. ...
De dienaren ontkennen Armageddon, de vloed in Genesis, het bestaan van Satan en de waarde van de waterdoop. [45]

Sommige van Zook's andere ontkenningen zijn opgenomen in dit artikel, getiteld "Jezus Christus - Mythische legende":

"De Servants of Yah hebben de leer van het loskoopoffer lang aan de kant gezet. Lerend dat het geen schriftuurlijke basis heeft, dat aangezien de mens niet ter dood was veroordeeld, er geen noodzaak bestond om een aankoopprijs te geven voor het herstel van de mens, dus werd

---

[43] Brief aan deze schrijver van Roy D. Goodrich gedateerd June 9, 1966.

[44] In BTTBW publication 166, wordt C.H. Zook geïdentificeerd als "een voormalige "pelgrim" en werknemer op het hoofdkantoor van de Wachttoren, zo'n dertig jaar geleden [geschreven 1949] ..."

[45] William J. Whalen, *Armageddon Around the Comer* (New York: The John Day Company, 1962), blz. 212.

Jezus in dat verband geëlimineerd. Nu leren we dat onze hemelse Vader hem helemaal niet nodig heeft, en omdat de Bijbel zijn bestaan niet leert, kunnen we graag elk geloof in hem afzweren, ook al zijn we in eerste instantie geschokt om de waarheid ervan te leren kennen." [46]

Paul S.L. Johnson legt interessante geschiedenis vast in zijn verslag van het schisma en de organisatie van *The Standfast Movement*:

Een ieder van ons herinnert zich hoe de leiders van het Genootschap hun standpunt over vrijheidsbanden en niet-strijdbare dienst verwerpen, na hun arrestatie. De publicatie van hun omkering van in verschillende Wachttorens in het voorjaar van 1918 wekte wrok op bij niet slecht een paar broeders over de hele wereld, vooral in Oregon, Washington en British Columbia. Uit deze oppositie ontstond een beweging die haar aanhangers The Standfast Movement noemden, in een toespeling op hun vastberadenheid om vast te houden aan de oorlogsprincipes die onze geliefde Pastor aankondigde. ... Deze beweging nam tijdens een conventie in Portland, Oregon, 1 december 1918, een platform van principes aan en stelde een comité van zeven broeders aan ... om te beheren wat zij beschouwden als het werk van de algemene kerk. [47]

Het zevende deel van *Studies in the Scriptures*, dat werd verworpen door Laymen's Home Missionary Movement en de Dawn Bible Students, werd aanvaard door The Standfasters

als het boek dat Pastor Russell van plan was te schrijven, maar dat niet deed. Ze geloofden dat het het postume werk van broeder Russell was. Dus toen degenen die het Zevende Deel publiceerden het verwierpen, stonden ze vast in hun steun; en sommige van deze broeders doen dat nog steeds. [48]

---

[46] "Jesus Christ — Mythical Legend," quoted in BTTBW publication 166.

[47] Paul S.L. Johnson, *Merariism* (Vol. VI of *Epiphany Studies in the Scriptures*, 17 vols; Philadelphia: Paul S.L. Johnson, 1938), blz. 731.

[48] *When Pastor Russell Died, op. cit.*, blz. 14. Met betrekking tot het Zevende Deel wordt uitgelegd: "Het is bijna onmogelijk te geloven, maar toch waar, dat toen dit boek voor het eerst werd gepubliceerd, degenen die het niet accepteerden werden veroordeeld en uitgesloten. Maar binnen een paar jaar werden degenen die het wel accepteerden uitgesloten." *Ibid.,* blz. 7.

In het begin waren de inspanningen van de beweging behoorlijk succesvol in het organiseren van groepen van voormalige aanhangers van het Genootschap die de compromissen over de oorlog niet accepteerden.

Johnson noemt een interessante aflevering waarin hij de "Westward Movement" aanwijst. Alle Standfasters, die niet aan de westkust waren, werden aangespoord om indien mogelijk naar het Westen te verhuizen. Een extra aansporing was de voorspelling dat de opname voor de Standfasters in 1920 zou plaatsvinden, "maar om er zeker van te zijn dat iemand tot het selecte gezelschap behoorde, moest hij naar het Westen, waar de Heer hen als groep allemaal tot zich zou nemen, als gebeurtenis tijdens Pasen." [49]

In 1923 leidden C.E. Heard en I.C. Edwards een beweging die ongeveer 300 Standfasters omvatte "die in minder dan twee jaar ontaarde in communisme." [50] "Dit experiment bij de als commune levende "Sooke-beweging" (genoemd naar de locatie in Sooke Harbour, B.C.) eindigde in een mislukking.

Een andere scheiding ontstond omdat sommigen bezwaar maakten tegen de activiteiten van het Committee, dat was georganiseerd om de zaken van de groep te beheren. Dit orgaan noemt Johnson de "No-committeeites." [51]

De kleine (minder dan 300) Elijah Voice Society die in 1923 uit de Standfasters stapte, was van mening dat de tijd was aangebroken om verspreide gelovigen van de "Kleine Kudde" opnieuw te verzamelen. Naast andere inspanningen publiceerden ze traktaten en een tijdschrift, *The Elijah Voice Monthly*. [52] Ze voelden ook dat ze waren geroepen om "Babylon te slaan". Het extreme pacifisme en "fanatisme van de groep zien we in hun bewering dat het bijdragen aan het Rode Kruis, het kopen van Liberty Bonds en het groeten van de vlag deel uitmaakten van het beest." [53] Het "fanatisme" van de Elijah Voice Society werd de "wil van God" voor de Jehovah's Getuigen. Jehovah's Getuigen kunnen niet beweren de eerste te zijn in de kwestie van de vlaggroet. Het

---

[49] Johnson, *Merariism, op. cit.*, blz. 736.

[50] *Ibid.,* blz. 738.

[51] *Ibid.,* blz. 740, 741.

[52] *Ibid.,* blz. 742.

[53] *Ibid.,* blz. 743.

standpunt over deze kwestie werd voor het eerst ingenomen door sommige Mennonieten in 1918 en door aanhangers van de Elijah Voice Society in 1925. [54]

De Standfast-beweging, die vrij sterk qua aantal begon, met tussen de 2000 en 3000 aanhangers, was een koststondige gezamenlijke inspanning.

Twee aanvullende publicaties moeten worden vermeld voordat deze sectie wordt afgesloten: (1) *The Watchers of the Morning*, gepubliceerd en bewerkt door I.F. Hoskins tot zijn dood enkele jaren geleden, en (2) *The Roundtable of the Scriptures*, bewerkt en gepubliceerd door Wesley J. Ladwig gedurende tien jaar tot zijn dood in 1952. Ladwig onderschreef het universele restitutisme (d.w.z. alles zou uiteindelijk worden gered).

VIII. Andere sekten en publicaties in Europa

Er is veel te zeggen over de Bijbelonderzoekers die momenteel in Europa actief zijn, maar de ruimte laat geen gedetailleerde presentatie toe.

Brittannië. Er zijn veel vrije Bijbelonderzoekers in Groot-Brittannië. Deze hebben geen nationaal hoofdkwartier, maar broederschap binnen hun eigen gemeente, met elkaar en met hun broeders in Amerika en elders.

Een tijdschrift dat zijn oorsprong vindt in Groot-Brittannië en wordt verspreid onder gratis Bijbelonderzoekers is de *Bible Study Monthly*. Deze 22 pagina's tellende tweemaandelijkse uitgave werd opgericht in 1924. Het wordt uitgegeven door A.O. Hudson en gepubliceerd door de Bible Fellowship Union. Een korte uitleg van het tijdschrift dat in elke uitgave is opgenomen, luidt:

> *Dit tijdschrift is gepubliceerd ter bevordering van bijbelkennis en de bevordering van het evangelie van het koninkrijk, waarvan de verspreiding grotendeels plaatsvindt onder onafhankelijke bijbelbeurzen en studiecirkels die in verschillende mate het standpunt van het hierin uiteengezette goddelijke plan delen.*

[54] David R. Manwaring, *Render Unto Caesar* (Chicago: University of Chicago Press, 1962), blz. 11-14.

De publicatie was heel interessant voor deze schrijver, omdat in de onderzochte uitgaven de naam C.T. Russell nooit verscheen, noch was er sprake van *Studies in the Scriptures*. Maar het leerstellige systeem van Russell was heel duidelijk.

Het jaarlijkse congres in augustus in Londen, dat al meer dan een generatie wordt gehouden, is de meest bezochte bijeenkomst van de Britse vrije Bijbelonderzoekers.

Een ander tijdschrift dat in Groot-Brittannië wordt gepubliceerd, is *Maranatha*, een tijdschrift met een anonieme redactie. Er is elk jaar een Maranatha-conferentie van een week.

Zowel de Londense als de Maranatha-vergaderingen worden elk jaar aangekondigd in *The Herald of Christ's Kingdom*, de publicatie van de Associated Bible Students in Amerika.

Jesse Hemery, die gepensioneerd was na 56 jaar dienst voor de Watch Tower Society, 46 jaar manager van het bijkantoor in Londen en tot 1947 de vice-president van de International Bible Students, werd uitgesloten en begon daarna een nieuwe groep die de Goshen Fellowship heette. Hemery kwam tot het besef dat de onzichtbare "wederkomst" van Christus een dogma was zonder fundament. Voor zijn dood schreef hij twee kleine boeken (mogelijk meer), *Revelation Unfolded* en *Christ's Great Prophecy*. [55]

Het continent. Er zijn veel vrije Bijbelonderzoekers in veel landen van het continent. De situatie daar lijkt veel op die van de Bijbelonderzoekers in Groot-Brittannië.

De Duitse publicatie, *Christliche Warte* (*Christian Watch Tower*), bewerkt en gepubliceerd door Emil en Otto Sadlack, is al vele jaren in omloop. De beweging van deze vrije Bijbelonderzoekers wordt door een van hun aanhangers geïdentificeerd als de "Freie Bibelgemeinde" (Free Bible Community). [56]

Zoals al gezegd, is de partner van *The New Creation, L'Aurora Milleniale*, die enkele Bijbelonderzoekers in Italië dient.

---

[55] *Basic To The Bible*, 1:26, April, 1952. Roy Goodrich verklaarde later dat Hemery nog steeds een beperkte versie van de "geheime aanwezigheid ketterij" behield en dat hij de weg bereidde voor de erkenning van zichzelf als de "Trouwe en wijze dienaar". *Back to the Bible*, 4:336, May-June, 1955.

[56] *Back to the Bible Way*, 9:335, May-June, 1960.

De *Church of the Kingdom of God*, oftewel de *Freytag Bewegung* (beweging), [57] werd in 1917 in Genève, Zwitserland opgericht door F.L. Alexander Freytag. Hij werd een International Bible Student in 1898 en later nam hij de leiding over van het bureau van de Watch Tower Bible en Tract Society in Genève.

Na de dood van Russell begon hij de positie aan te vallen die uiteengezet is in *The Divine Plan of the Ages*. Freytag zette de aanval op het Genootschap en zijn nieuwe leerstellige positie uiteen in de boeken *Message of Laodicea* (1920), *The Divine Revelation* (1922), *Message to Mankind* (1922) en *Eternal Life* (1933).

Het hart van de theologie van Freytag is de universele wet en het idee dat Gods universele wet van liefde werd verbroken door de zelfzuchtige ongehoorzaamheid van Satan en de mens, dat resulteerde in lijden, dood en disharmonie. Gods wil is dat de universele harmonie hersteld wordt en dit zal uiteindelijk worden bereikt als iedereen gered is.

Schnell concludeert dat de nieuwe nadruk van Rutherford op de rechtvaardiging van Gods soevereiniteit door de theologie van Freytag werd geëist omdat hij

> *dicht bij het erven van Russell's positie in Europa kwam. Rutherford zag de fout van Freytag en stapte erin. Eerst vertaalde hij de schending van de universele wet met de daaropvolgende resultaten van lijden en dood, en bracht Jehovah in beeld door te zeggen: "God verloor zijn goede naam in de val" en zijn "universele soevereiniteit" werd daarom uitgedaagd door Satan. Herstel kan alleen komen door de rechtvaardiging van Jehovah's naam in Armageddon.*
> *Begin je te zien van waaruit de hedendaagse propaganda van Jehovah's Getuigen voortkomt? Het is niet uit de Bijbel voortgekomen, maar uit een rationele reactie op Freytag's poging om zijn opvolging van Russell te vestigen [blz. 6, 7].*

Hoewel de Church of the Kingdom of God niet bekend is in de Verenigde Staten, heeft haar werk zich verspreid over een groot deel van Europa, Zuid-Amerika en de Engelstalige wereld. Volgens Schnell is het aantal leden in Duitsland alleen al 75.000.

---

[57] Alle informatie over de *Church of the Kingdom of God* is overgenomen uit "The Sects of Eussellism", *The Converted Jehovah's Witness Expositor*, 7: 4-7 nummer 1, 1964.

IX. The International Bible Students and the Concordant Publishing Concern, een niet-Russellitische organisatie

Dit hoofdstuk zou niet compleet zijn zonder een korte vermelding van de Bijbelonderzoekers die het Genootschap verlieten, vooral in de jaren 1920 en volgelingen werden van de opvattingen van A.E. Knoch en de *Concordant Version*.

The Concordant Publishing Concern werd bij de Bijbelonderzoekers bekend met de opname van een aankondiging en een hoge aanbeveling voor "THE CONCORDANT NEW TESTAMENT" in *de Wachttoren*. De aankondiging heeft betrekking op pagina 191 en een groot deel van pagina 190 van het nummer van 15 juni 1920. De versie zou worden gepubliceerd en verkocht zodra de onderdelen gereed waren en de Wachttoren zou fungeren als de expediteur van de bestellingen. Na verloop van tijd werden 2.000 onderdelen besteld. Later verscheen er een andere aankondiging die de vorige annuleerde. [58]

In een interview met Ernest O. Knoch, zoon van de oprichter van Concordant Publishing Concern, kreeg deze schrijver te horen dat enkele duizenden internationale Bijbelonderzoekers geïnteresseerd raakten in deze groep. Onder deze waren verschillende prominente mannen: F.H. Robison, die lid was van de redactiecommissie van *de Wachttoren*; Menta Sturgeon, die Pastor Russell als zijn secretaresse had vergezeld en die bij hem was toen hij stierf; Walter H. Bundy, Wachttoren "Pelgrim" en W.F. Salter van Canada.

In zijn poging meer van de Bijbelonderzoekers te winnen voor de nieuwe opvattingen, schreef Bundy een boekje van 158 pagina's getiteld *Studies in the Scriptures:*

---

[58] Het genootschap had 10.000 exemplaren van elk deel van de versie besteld en met 2.000 delen van de eerste verkochte sectie liet het 8.000 speciaal gedrukte delen in handen van de uitgever toen de bestelling werd geannuleerd. Het tweede deel van 10.000 exemplaren was ook gepubliceerd. Toen dit verhaal werd verteld in *Unsearchable Riches* (18: 327, november 1927), werd een antwoordbrief gestuurd door rechter Rutherford (gedateerd 25 november 1927) waarin hij beweerde dat "de kennisgeving in de Wachttoren was ingevoegd door iemand die daarvoor geen autoriteit bezat. Het bevel werd gegeven door iemand die niet bevoegd was om hen te bevelen." Zou het kunnen dat Rutherford het innemen van orders voor de Concordant-versie had geannuleerd, omdat zijn organisatie te veel leden aan deze beweging verloor, waaronder een van de meest capabele leden van de Watch Tower Editorial Committee?

Analytically Bible Statements. De publicatie was gericht "aan degenen die geïnteresseerd zijn in het werk en de publicaties van de International Bible Students Association." (I.B.S.A.)

In het nummer van *Unsearchable Riches* van november 1927 (blz. 324) schreef A.E. Knoch:

> *De Heer heeft ons genadig in staat gesteld om velen te helpen die ooit de filosofie van de International Bible Students Association geloofden, en de aanwijzingen zijn dat Hij ons zal gebruiken om nog veel meer te zegenen.*

Wat was de aantrekkingskracht van de beweging van Knoch? Veel van de Concordant-overtuigingen, ontwikkeld door A.E. Knoch zouden onmiddellijk aansluiting vinden bij de Bijbelonderzoekers, zoals afwijzing van: de Drie-eenheid, de Godheid van Christus, de persoonlijkheid van de Heilige Geest en eeuwige straf. Knoch ging zelfs verder dan Russell; hij bepleitte de universele verzoening van allen, zelfs van de Duivel. Zoals eerder vermeld, was de kern van Russell's theologie een afwijzing van eeuwige straf en een gemodificeerd universalisme. Knoch deed ook een beroep op de Schrift, die de leden van I.B.S.A. zou aantrekken. Veel Bijbelonderzoekers waren ongetwijfeld getrokken richting het Concordant-werk van degenen die de overstap al hadden gemaakt.

X. Conclusie

Hoewel Charles T. Russell dood is, zijn de organisaties die hij heeft opgericht en de theologie die hij heeft gepropageerd nog steeds springlevend.

Vandaag de dag zijn er nog steeds duizenden, 59 jaar na zijn dood, die naar hem verwijzen als "Onze Pastor" en zijn theologie volledig of tot op zekere hoogte verdedigen.

Russell's Studies in the Scriptures en andere geschriften worden nog steeds gepubliceerd en gepresenteerd door velen als de sleutel tot het begrip van de Bijbel; Zijn *Divine Plan of the Ages* is verkrijgbaar in harde kaft voor slechts vijftig cent. De Chicago Bible Students hebben een Book Republishing Committee georganiseerd die onlangs De *Wachttoren*-uitgaven van 1879 tot 1916, opnieuw heeft gepubliceerd, met een index. Zijn artikelen worden nog steeds gepubliceerd in veel van de tijdschriften van de Bijbelonderzoekers.

De resultaten van zijn hermeneutische principes en theologisch systeem zijn voor iedereen zichtbaar geworden. Wat is er gevonden? (1) Russell's claim de "Trouwe en Wijze dienaar" te zijn, zaaide de zaden voor de "enige-kanaal-claims" van de Watch Tower Bible and Tract Society, met controle over de interpretatie van de Bijbel; het presenteren van "waarheid" die fout wordt, en fout die "waarheid" wordt en het uitsluiten van degenen die het niet in elk stadium eens zijn. (2) Russell's subjectieve en speculatieve uiteenzetting van de Bijbel produceerde enerzijds een Paul S.L. Johnson die zichzelf in de Bijbel zag en een heel boek over het onderwerp schreef; en aan de andere kant een C.H. Zook die concludeerde dat Jehovah de Duivel was en Jezus Christus een mythe was. (3) Russell's gemodificeerde universele restitutisme, waarbij het grootste deel van de mensheid een beproeving voor leven ondergaat, gedurende het millennium, produceerde veel Bijbelonderzoekers die gretig het universele restitutisme accepteerden (met redding voor zelfs Satan zelf) van A.E. Knoch en anderen. (4) Zijn opvattingen over de wederkomst van Christus en tijdspeculaties brachten een grote oogst van onjuiste conclusies binnen de Watch Tower Society zelf, geïllustreerd door Rutherford's "Millions Now Living Will Never Die" (*Miljoenen die nu leven, zullen nooit sterven*) campagne, met voorspellingen voor 1925, en geïllustreerd buiten het moederlichaam door de "Western Rapture" van de Standfasters, voorspeld voor 1920. (5) Fanatisme van positie, zoals het gemeenschappelijke leven van de "Sooke-beweging", het extreme pacifisme van de Elijah Voice Society, en de dood vóór bloedtransfusie van de Jehovah's Getuigen, illustreert ook de resultaten van de

zaden die door Russell zijn geplant. (6) Er zijn veel scheuringen en grote verdeeldheid waargenomen bij degenen die beweren de waarheid te hebben. De sekten beschouwen de ouderorganisatie als afvallig en de Jehovah's Getuigen zien deze voormalige broeders, nu buiten hun organisatie, als de "boze slaafklasse". Welk een "eenheid" van broeders heeft Russell bewerkstelligd! Zeker een scène van Psalm 133: 1, maar dan omgekeerd!

De standaard bij oordeel voor elke beweging of verondersteld christelijk systeem moet niet de bewering zijn van degenen die het hebben gesticht, of van degenen die volgen, maar eerder het Woord van God. Mattheüs 7 : 17, 18, 20 kan worden gebruikt als een standaard om te beoordelen wat tot nu toe is gepresenteerd:

> *Zo brengt ook elke goede boom goede vrucht voort; maar de verdorven boom brengt kwade vruchten voort. Een goede boom kan geen slechte vruchten voortbrengen, noch kan een corrupte boom goede vruchten voortbrengen. ... Daarom zult gij hen aan hun vruchten herkennen.*

Notitie van de auteur

Sinds deze bijlage is geschreven, heeft de auteur een aantal extra splintergroepen en hun publicaties gevonden. Waarschijnlijk de meest uitgebreide lijst van de bewegingen en materialen die voortkomen uit C.T. Russell and the Watch Tower, is opgesteld door J. Gordon Melton, onderzoeksdirecteur van The Institute for the Study of American Religion, P.O. Box 1311, Evanston, Illinois 60201.

Appendix B

De originele brieven van Olin Moyle

Olin Moyle zat al meer dan twintig jaar in de Wachttoren-beweging toen de eerste van de volgende brieven werd geschreven. Hij was vier jaar lang juridisch adviseur van de organisatie geweest. Hij werd afgezet uit zijn functie in 1939 en geëxcommuniceerd uit de Milwaukee Congregatie van de Jehovah's Getuigen in maart 1940. In augustus 1941 werd een resolutie, die Moyle in diskrediet bracht, voorgelezen en unaniem aangenomen door een "Aye" stem ("ja") van de menigte van 65.000 Getuigen op het congres in St. Louis, Missouri. Nadat hij valselijk was aangevallen in De Wachttoren, klaagde Moyle Rutherford en de raad van bestuur van de Society aan wegens smaad. Die zaak won hij en hij ontving een schikking van $ 15.000 in 1944. [1]

De volgende brieven, volledig weergegeven, geven weer wat Moyle uit eerste hand heeft gezien en ze onthullen wat voor leider Judge Rutherford was.

Over de authenticiteit van deze brieven verklaarde Roy D. Goodrich: "Honderden hiervan zijn door mij gereproduceerd en uitgezonden, en noch broeder Moyle of de Society heeft ooit hun authenticiteit in twijfel getrokken." [2]

---

[1] David Manwaring, *Render Unto Caesar* (Chicago: The University of Chicago Press, 1962), blz. 222, 306, note 71.

[2] BTTBW publication 141, blz. 2. De letters hebben een stencilvorm en zijn BTTBW-publicatie 79.

Aan: Jehovah's Getuigen, 25 september 1940
Milwaukee, Wisconsin.

Beste Broeders:

Op 21 maart van dit jaar werd ik geëxcommuniceerd uit de Milwaukee Gemeente van Jehovah's Getuigen op bevel van de president van het Genootschap. Velen van u broeders zijn nog steeds niet op de hoogte van dit feit, en sommigen hebben gevraagd waarom zuster Moyle en ik nu niet naar vergaderingen gaan. Anderen hebben zich afgevraagd wat de controverse is tussen rechter Rutherford en mijzelf. Gedurende het jaar heb je over slechts één kant van de controverse gehoord en gelezen - de kant van het Genootschap - en er zijn zware inspanningen gedaan om te voorkomen dat je weet welke feiten ik zou kunnen presenteren. Elke overweging van mijn kant van de zaak wordt door de Society gebrandmerkt als een daad van verraad tegen de "theocratie" en een van opruiing en van onenigheid.

Om enkele van de FEITEN te kennen, voeg ik bij deze brief kopieën van twee brieven aan rechter Rutherford. Ten eerste: mijn brief van 21 juli 1939 waarin ik mijn ontslag als raadsman van het Genootschap indiende. Ten tweede: kopie van de brief van 18 mei 1940, waarin de daaropvolgende acties van rechter Rutherford in deze zaak worden beoordeeld. Deze brieven bevatten FEITEN waarvan de president van het Genootschap wanhopig probeert u en alle getuigen van Jehovah in onwetendheid te houden.

Velen hebben zich afgevraagd waarom de rechter zo'n kwaadaardige en wraakzuchtige campagne tegen mij heeft gevoerd. Er is maar één antwoord: VREES. Het hele verhaal werd niet verteld in mijn protestbrief. Er zijn nog veel meer FEITEN over deze zelfbenoemde beheerder van "De Theocratie", die, indien algemeen bekend, ertoe zouden leiden dat hij met afschuw en walging wordt bekeken. Vrees voor blootstelling dwong hem om een lastercampagne tegen mijn goede naam en reputatie te beginnen met het doel mij grondig in diskrediet te brengen in de ogen van zijn aanhangers. VREES is het motief waardoor hij anderen zwart maakt in plaats van zijn eigen wandaden aan het licht te brengen. VREES voor de waarheid heeft menig religieuze inquisitie voortgebracht en rechter Rutherford volgt op dat goed gebaande pad. Of het hele verhaal van zijn kolossale misleiding van Gods volk zal worden gepubliceerd is een kwestie van tijd en de leiding van de Heer om dat te bepalen.

Al meer dan twintig jaar hebben zuster Moyle en ik onze uiterste best gedaan en dienst verleend aan het werk van het Genootschap. We deden dit voor de Heer en het was hartverscheurend voor ons om te geloven dat de organisatie van het geloof is afgeweken. MAAR WE KUNNEN GEEN FEITEN ONTKENNEN. De intolerante houding en praktijken van het Genootschap kunnen niet worden verzoend met het christendom. Echte Bijbelstudie is gekneveld en onderdrukt door de organisatie. De troostende leerstellingen van Restitutie, Wederopstanding en het Koninkrijk zijn opzij gezet en vervangen door de wonderlijke misleiding dat de "Jonadab-baby's" de aarde zullen vullen. Gods volk onder Jehovah's getuigen wordt verstrikt in slavernij aan een Rutherford-hiërarchie, die van dezelfde orde en net zo intolerant is als de pauselijke machine. Waarlijk, de boodschap: "Kom uit haar mijn volk, opdat gij geen deel hebt aan haar zonden," is even volledig van toepassing op de Wachttoren-organisatie als op elke andere valse religieuze organisatie.

Het is mijn hoop en gebed dat deze brief en de bijbehorende bijlagen sommigen zullen helpen deze ketens van terughoudendheid te doorbreken en naar de vrijheid te komen waarmee Christus ons heeft vrijgemaakt.

Je broeder in Zijn dienst,

Olin R. Moyle

Rechter J.F. Rutherford 21 juli 1939
Brooklyn, N. Y.

Beste Broeder Rutherford:

Deze brief is bedoeld om u op de hoogte te brengen van ons voornemen om Bethel op 1 september aanstaande te verlaten. De redenen voor vertrek worden hierin vermeld en we vragen u om deze zorgvuldig en doordacht te overwegen.

De omstandigheden op Bethel baren alle mensen van de Heer zorgen. Nergens kan er, onder onvolmaakte mannen, volkomen vrijheid zijn van onderdrukking, discriminatie en oneerlijke behandeling, maar op het hoofdkwartier van de Heer op aarde moeten de omstandigheden zodanig zijn dat onrecht tot het minimum wordt beperkt. Dat is hier op Bethel niet het geval en er moet tegen worden geprotesteerd. Ik ben in een goede positie om zulk een protest te maken, omdat uw behandeling van mij over het

algemeen vriendelijk, attent en eerlijk is geweest. Ik kan dit protest in het belang van de Bethelfamilie en van het Koninkrijk laten werken zonder persoonlijk belang.

Kwaadaardige behandeling van de Bethel-familie

Kort na onze komst naar Bethel waren we geschokt toen we getuige waren van het schouwspel van onze broeders, die van u, wat omschreven is als "oorwassing", ontvingen. De eerste, als ik me goed herinner, was een verbaal pak slaag, gegeven aan C.J. Woodworth. Woodworth heeft in een persoonlijke brief aan u iets gezegd over dat het de duivel zou dienen om onze huidige dagkalender te blijven gebruiken. Daarvoor werd hij vernederd, een ezel (jackass) genoemd en kreeg hij een openbare verbale afranseling. Anderen zijn op dezelfde manier behandeld. MacAulay, McCormick, Knorr, Prosser. Price, Van Sipma, Ness en anderen zijn op dezelfde manier uitgescholden. Ze zijn publiekelijk ter verantwoording geroepen, veroordeeld en berispt zonder voorafgaande kennisgeving.

Deze zomer zijn enkele van de meest oneerlijke publieke verwijten geuit. J.Y. MacAulay stelde een vraag, die een kritiek op de huidige methode van Wachttoren-studie met zich meebracht. Daarvoor werd hij ernstig berispt. Uw actie vormde een schending van het principe waarvoor we vechten, namelijk de vrijheid van meningsuiting. Het was de actie van een baas en niet die van een collega-dienstknecht. Het is geen makkelijke taak om een efficiënte manier van studeren te verzekeren met onvolmaakte studieleiders, en geen enkele methode, die al is geproduceerd, is honderd procent perfect gebleken. U verklaarde dat u geen klachten had ontvangen over deze studiemethode. Als dat het geval is, hebt u niet alle feiten voorgelegd. Er is op verschillende plaatsen geklaagd dat de Wachttoren-studies zijn ontaard in louter leeslessen. Het kan zijn dat de huidige methode de beste is die kan worden gebruikt, maar gezien de bekende beperkingen moet eerlijke kritiek niet worden gecensureerd en moeten eerlijke critici niet worden bestraft.

Broeder Worsley ontving een openbare aanklacht van u, omdat hij voor de broeders een lijst met nuttige citaten uit de Schrift over fundamentele onderwerpen had opgesteld en overhandigde. Hoe kunnen we religieuzen consequent veroordelen, omdat ze onverdraagzaam zijn, wanneer u onverdraagzaamheid uitoefent tegen degenen die met u samenwerken? Bewijst dit niet dat de enige vrijheid die op Bethel is toegestaan, vrijheid is om te doen en te zeggen wat u wenst te worden gezegd en gedaan? De Heer heeft u zeker nooit toestemming gegeven om zo'n hooghartig gezag over uw mede-dienaren uit te oefenen.

Sinds de Madison Square Garden-bijeenkomst is er op Bethel een verontrustende toestand van terughoudendheid en achterdocht ontstaan. De zaalwachters werden op een moeilijke plek geplaatst, maar deden uitstekend werk. Ze besteedden zorg en ijver aan het kijken naar wie aankwamen bij de Garden en verhinderden dat een aantal verdachte personages binnenkwamen. Ze waren meteen aan het werk toen de verstoring begon en onderdrukten een verstoring die anders ernstige proporties zou hebben bereikt. Maar gedurende twee weken na het congres is er voortdurend kritiek en veroordeling van u geweest. Ze zijn beschuldigd van plichtsverzuim en bestempeld als "mietjes". Om sommige van deze jongens te zien breken en huilen vanwege uw onaardige opmerkingen is op zijn zachtst gezegd bedroevend.

De broeders op Bethel hebben hun loyaliteit en toewijding aan de Heer grondig aangetoond en hoeven niet te worden bekritiseerd voor verkeerd handelen. Een suggestie of een vriendelijke aansporing van u zou meer dan voldoende zijn en voor meer plezier en welbehagen voor de hele Bethel-familie zorgen. U hebt vaak gezegd dat er geen bazen zijn in de organisatie van de Heer, maar het onbetwistbare feit kan niet worden ontweken dat uw acties bij het uitschelden en verwijten van deze jongens de acties van een baas zijn. Het maakt iemand ziek van hart en het is walgelijk om er naar te luisteren. Als u stopt met het slaan van uw mede-dienaren, zal Bethel een gelukkiger plek zijn en zal het Koninkrijkswerk dienovereenkomstig bloeien.

Discriminatie

Wij publiceren aan de wereld dat allen in de organisatie van de Heer gelijk worden behandeld en hetzelfde ontvangen, wat de goederen van deze wereld betreft. U weet dat dat niet het geval is. De feiten kunnen niet worden ontkend. Neem bijvoorbeeld het verschil tussen de accommodaties die voor u en uw persoonlijke begeleiders zijn ingericht, vergeleken met de accommodaties die aan sommige van de broeders zijn geleverd. U hebt veel huizen, te weten. Bethel, Staten Island, Californië, etc. Ik heb vernomen dat zelfs in Kingdom Farm één huis wordt bewaard voor uw enige gebruik tijdens de korte periodes die u daar doorbrengt. En wat ontvangen de broeders op de boerderij? Kleine kamers, onverwarmd in het bittere koude winterweer. Ze leven in hun koffers als kampeerders. Dat is misschien goed, INDIEN NODIG, maar er zijn veel huizen op de boerderij die leeg staan of worden gebruikt voor andere doeleinden, die kunnen worden gebruikt om wat troost te bieden aan degenen die zo lang en zo hard werken.

U werkt in een mooie kamer met airconditioning. U en uw begeleiders brengen een deel van elke week door in de rustige landelijke omgeving. De jongens in de fabriek werken ijverig zonder zulke hulp, of enige poging om ze die te geven. Dat is discriminatie, waar u goed over zou moeten nadenken.

Trouwen

Ook hier wordt een ongelijke of discriminerende behandeling getoond. Een broeder verliet Bethel enige tijd geleden om te trouwen en, zo is mij bekend, hem werd het voorrecht van pionieren in New York geweigerd, blijkbaar als een officiële afkeuring van zijn vertrek uit Bethel. Anderzijds verliet Bonnie Boyd Bethel niet toen zij trouwde. Het was haar toegestaan haar man naar Bethel te brengen, ondanks de gedrukte regel, op voorwaarde dat beide partijen daar vijf jaar zouden moeten wonen. Een harde behandeling van de een en een bevoorrechte behandeling van de andere is discriminatie en hoort geen plaats te hebben in de organisatie van de Heer.

Smerige en vulgaire taal

De Bijbelse bevelen tegen onreinheid, smerig spreken en zotternij zijn nooit afgeschaft. Het is schokkend en misselijk om vulgair te spreken en te smeken naar Bethel. Een zuster zei dat dit een van de dingen was waar je op Bethel aan moest wennen. Het luidste gelach aan de tafel komt wanneer een vuile of bijna vuile grap verteld wordt, en je rokken niet zuiver zijn.

Drank

Onder uw hoede is er een verheerlijking van alcohol en veroordeling van totale onthouding ontstaan, die ongepast is. Of een dienstknecht van Jehovah alcoholische drank drinkt, is mijn zaak niet, behalve dan een helpende hand bieden aan een broer die daardoor struikelt. Of ik me volledig onthoud, is aan niemand anders dan aan mijzelf. Maar dat is niet zo op Bethel. Er lijkt een duidelijk beleid te bestaan om nieuwkomers in te wijden in het gebruik van drank en wrok wordt getoond tegen degenen die zich niet bij hen aansluiten. Er wordt beweerd: "Je kunt geen echte Betheliet zijn zonder bier te drinken." Kort nadat we aankwamen, werd er arrogant gezegd: "We kunnen niet veel met Moyle doen, maar we maken een man van Peter." Een broeder uit New York gaf aan dat ik niet in harmonie was met de waarheid en met het Genootschap, omdat ik geen drank dronk. Een New Yorkse zuster verklaarde dat ze nooit drank had gebruikt of geschonken totdat sommige Bethel-jongens erop

stonden. Een broeder die vroeger teveel drank dronk, werd een geheelonthouder nadat hij de waarheid had gehoord. Hij wist dat een enkel drankje hem zou laten beginnen met zijn vroegere drinkgewoonten, maar desondanks drongen broeders van Bethel erop aan dat hij drank zou drinken en concludeerden dat hij niet in harmonie was met de organisatie door te weigeren. Geheelonthouders worden op minachtende wijze als zwakkelingen bestempeld. U hebt publiekelijk geheelonthouders als preuts bestempeld en moet daarom uw deel van de verantwoordelijkheid nemen voor de Bacchus-achtige houding onder leden van de Bethel-familie.

Dit zijn enkele dingen die geen plaats zouden moeten hebben in de organisatie van de Heer. Er zijn nog meer ernstige onrechtvaardigheden, maar ik heb er geen persoonlijk contact mee gehad en bespreek ze daarom niet.

Het is geen gemakkelijke of prettige taak geweest om deze dingen aan u te schrijven, en het is nog steeds moeilijker om dit protest effectief te maken door Bethel te verlaten. We verkochten ons huis en bedrijf toen we naar Bethel kwamen en waren volledig van plan om de rest van ons leven op deze plek in dienst van de Heer door te brengen. We gaan weg om onze onenigheid met de onrechtvaardige voorwaarden in deze brief nadrukkelijk aan te geven. We verlaten de dienst van de Heer niet, maar zullen Hem en Zijn organisatie blijven dienen, zo volledig als kracht en middelen het toelaten.

Ik ren ook niet weg van het vechten met de menigte van de duivel in de rechtbanken. Ik verwacht terug te keren naar de privaatrechtelijke praktijk, waarschijnlijk in Milwaukee, Wisconsin, en hoop op elke mogelijke manier in de strijd te zijn. Bij deze brief voeg ik een verklaring van de belangrijkste zaken die nu in behandeling zijn waaraan ik actief deelneem. Het zou onredelijk en oneerlijk zijn om deze zaken op uw schoot te laten vallen zonder verdere hulp of overweging. Ik ben bereid en willend om deze kwesties net zo krachtig en zorgvuldig voor de rechter te brengen alsof ik op Bethel zou zijn gebleven en zal dat doen als dat uw wens is.

We hebben deze actie enige tijd overwogen, maar deze brief wordt aan u bezorgd, net zoals we om zeer specifieke redenen op vakantie gaan. Ten eerste: het is wenselijk dat u tijd neemt om na te denken over en aandacht te schenken aan de hierin beschreven zaken voordat u enige actie onderneemt. Haastige en ondoordachte actie kan betreurenswaardig zijn. Ten tweede: Eerlijk gezegd heb ik geen behoefte aan mondelinge ruzie met u over deze zaken. Ik heb veel gelegenheid gehad om op te merken dat een controversiële kwestie geen kalme en gemotiveerde bespreking van

de feiten tegemoet kan zien. Maar al te vaak verandert het in uw veroordeling van een persoon. Ik ben niet geïnteresseerd in dat soort woordenstrijd. Deze verklaringen zijn de redenen die zuster Moyle en ikzelf hebben gegeven om Bethel te verlaten. Als we ten onrechte of ten onrechte spreken, zijn we daarvoor verantwoordelijk voor de Heer. Als we waarheidsgetrouw spreken en stellig beweren dat alles wat hier te maken heeft de waarheid is, dan ligt bij u de onmiddellijke verantwoordelijkheid om in het middel te voorzien die dit protest noodzakelijk maken. Moge de Heer u leiden en u leiden in een eerlijke en vriendelijke behandeling van je mede-dienaren is mijn wens en gebed.

Je broeder in dienst van de Koning,

Olin R. Moyle

Rechter J.F. Rutherford
124 Columbia Heights
Brooklyn, New York

18 mei 1940

Beste Broeder Rutherford:

Onlangs overhandigde de dienstknecht van de Milwaukee Gemeente mij, in overeenstemming met uw aanwijzingen, een brief waarin ik werd geëxcommuniceerd van de Milwaukee gemeenschap, en verklaarde tegelijkertijd: "Het spijt me dit te doen, Olin. Ik vind je leuk als man, maar je bent slecht met het Genootschap." Hij wist heel goed dat mijn manier van handelen in Milwaukee altijd in harmonie was geweest met de Waarheid, maar voelde zich desalniettemin verplicht om de ban die bij excommunicatie hoort op te leggen, omdat u dat wenste. Anderen van de Gemeente namen een soortgelijk standpunt in. Ze beseffen dat ik loyaal ben aan de Heer en aan de Waarheid, maar uit angst om je ongenoegen op te wekken, houden ze zich aan het verbod.

Dit roept een kwestie van groot belang op. Wat is het hoogst (*Supreme*): een bevelschrift van u, of de principes van gerechtigheid? Moeten Jehovah's getuigen datgene wat kwaad is goedkeuren en ondersteunen, alleen omdat u erom vraagt? Vervangen uw bevelen als president van het Genootschap de wetten van de Almachtige God?

Kort gezegd, er is geen twijfel mogelijk, dat u het met mij erover eens bent dat de wetten van God en de principes van waarheid en gerechtigheid uiteengezet in Gods Woord superieur zijn aan alle eisen, verzoeken of aanwijzingen van u of van het Genootschap. Maar in de tweedracht en verdeeldheid die u over mij oproept, is er een zeer duidelijke veronachtzaming van dit fundamentele principe van suprematie. Dit zou ertoe moeten leiden dat u uw koers serieus overweegt, en voor uw eigen welzijn bespreek ik de kwestie opnieuw.

In de afgelopen maanden hebt u de faciliteiten van het Genootschap gebruikt om mijn naam en reputatie in diskrediet te brengen en te degraderen, ongeacht feiten, waarheid of gerechtigheid. U hebt gesmeten met valse beschuldigingen en leugens verspreid op een vergelijkbare manier als degenen die valse religie propageren. Ik noem een paar voorbeelden:

1: De Wachttoren van 1 september bevatte een kennisgeving dat mijn diensten als Raadgever werden beëindigd vanwege "ontrouw aan de belangen van het Koninkrijk en de broeders". Dit was geheel onwaar. Het werk dat ik deed spreekt voor zich. En tot kort voor mijn vertrek heeft u vaak mijn ijver en ernst geprezen in de strijd voor onze zaken. De waarheid is dat ik mijn positie heb neergelegd en u daarvan dertig dagen voordien op de hoogte heb gesteld. U versnelde mijn exit, omdat ik u de waarheid vertelde over uw eigen onrechtmatige daden.

2: U liet in De Wachttoren van 15 oktober een verklaring publiceren die beweerde dat elke paragraaf, behalve de eerste van mijn brief van 21 juli aan u, vals was. Dit was een enorme leugen. Uw geschiedenis van schelden, woede-uitbarstingen van humeur en discriminatie van de Bethel-broeders is te bekend om met succes te worden ontkend. C.J. Woodworth gaf de waarheid toe in zijn brief aan mij op 15 augustus. Vervolgens keerde hij zich onder uw leiding om en ondertekende hij een brief of verklaring waarin hij beweerde dat mijn brief volkomen onjuist was. Dus onder dwang van u zijn de mensen van de Heer verplicht om leugens te spreken en valse beschuldigingen in te brengen. Anderen, zelfs onder de Raad van Bestuur, hebben privé uw tirades tegen uw broeders betreurd, maar ze behouden nog steeds uw gunst door te zwijgen. Angst voor u en het verlangen naar uw gunst, meer dan de gunst van God, kan het enige motief zijn voor de directeuren om zo'n lasterlijke verklaring te ondertekenen.

3: Begin september stuurde u M.A. Howlett om uw lastercampagne te verspreiden en te vergroten. Het is nu duidelijk duidelijk dat het zijn taak was om het idee te verspreiden dat ik bezig ben met het laten circuleren van leugens en het aanwakkeren

van strijd en verdeeldheid in de Gemeenten. Hij deed geen onderzoek om de FEITEN te bepalen, maar slaagde erin zeer succesvol een nergens op gebaseerd geval van smaad op te bouwen.

Mag ik u eraan herinneren dat de circulatie van WAARHEID niet het opwekken van strijd en verdeeldheid inhoudt. Als ik de brief van 21 juli onder de broeders had verspreid, zou ik niet meer doen dan hen informatie geven waarop zij recht hebben. Ik heb het aan ± een dozijn van mijn vrienden laten zien, maar niet meer. De broeders van Milwaukee die mij op bevel van u excommuniceerden, zijn nog steeds niet op de hoogte van de inhoud van die brief. Maar Howlett moest "een zaak verdedigen" en regelde daarop een aantal brieven en verklaringen die verwijzen naar "kwaadaardige brieven van Moyle" en Moyle's "pogingen om verdeeldheid onder de broeders te veroorzaken". Chicago, Rockford, Aurora, Kankakee, Waukegan en andere plaatsen stonden op voor de gelegenheid en leverden dergelijke verklaringen in. De opvallende feiten zijn DAT IK NIET IN DE BUURT VAN EEN VAN DEZE STEDEN GEWEEST BEN OF IETS DAARIN HEB LATEN RONDGAAN. Desondanks blijft u de verklaringen publiceren om broeders in het hele land ertoe te brengen een leugen te geloven. Ons wordt verteld dat een "valse getuige die leugens spreekt" een gruwel is voor de Heer. Hoe kunt u uw tactiek verzoenen met deze duidelijke verklaring van Jehovah?

4: Door het gebruik van valsheid en dwang hebt u mijn excommunicatie verzekerd van de Gemeente Milwaukee van Jehovah's getuigen. De broeders hier weten dat ik loyaal ben aan de Heer. Maar u schreef dat ik "een aanval op het Genootschap had gepleegd" (dat is een geheel nieuwe leugen) en dat mij de mond moet worden gesnoerd en niet getolereerd moet worden. De broeders voldeden vervolgens uit angst aan uw autocratische eis.

NU ONTHOUD DIT: Er was geen enkel teken van verdeeldheid of strijd in de Gemeente Milwaukee totdat u en Howlett de zaden van tweedracht zaaiden. Nu is er ontevredenheid en onrust. Waarom? Omdat u een valse kwestie hebt aangewakkerd en verwarring onder de broeders hebt veroorzaakt. Vanwege de leugens van de hielenlikker Racine heb je Harvey Fink, Districtsdienaar, uit zijn functie gezet. En omdat hij zich niet bij uw kerkelijke ban (*interdict*) tegen mij zou voegen, is hij door de broeders van het bedrijf als een melaats persoon behandeld. Het feit dat Harvey Fink zeer loyaal is aan de Heer en actief is in Koninkrijkswerk, is door u buiten beschouwing gelaten. Gehoorzaamheid aan uw eisen komt heeft dus voorrang op loyaliteit aan de Almachtige God. Velen zijn ziek van hart over zulke onrechtvaardige daden, en

anderen volgen uw voorbeeld van het verspreiden van valse beschuldigingen en vergif. Dat is het soort onenigheid dat u bij de Gemeente Milwaukee hebt voortgebracht.

Dit is niet het hele verhaal. Het ene kwaad roept het andere op en de perverse koers die u op 8 augustus begon, heeft zich verspreid totdat het volumineuze proporties bereikt. Tot nu toe heeft geen enkele persoon de uitgebreide lasteringen ontvangen die mij in de Wachttoren zijn toegekend. De conclusie is onontkoombaar dat u, terwijl u veel veroordeling over religie uitstort, u schuldig maakt aan het ergste soort religieuze praktijk, namelijk aan het vervolgen van een broeder die de moed had u de waarheid te vertellen. En het is VREES dat u in deze val heeft geleid. U was bang dat ik alle broeders de feiten over uw ongebreidelde gebruik van de tong zou uitzenden, en u besloot daardoor mij zo zwaar te besmeuren dat niemand me zou geloven. U hebt een zekere mate van succes gehad. MAAR WAT KOST HET? "Waarom hebt u het gebod van de Heer veracht om kwaad te doen in Zijn ogen?" U hebt echt uzelf en uw reputatie vóór de wetten van God geplaatst. Dat is voor u veel belangrijker dan de degradatie van reputatie voor mij is.

U beweert dat ik niet het recht had u die brief te sturen, ook al zijn de verklaringen waar. Met andere woorden, uw positie is zo verheven dat u immuniteit tegen kritiek of protest wordt geboden, ook al pleeg je de meest onrechtmatige handelingen. Dit is verder bewijs dat u in uw onrechtvaardige koers uzelf en uw bevelen hebt verhoogd en boven de wetten van God hebt geplaatst. U hebt door dwang van Jehovah's getuigen geëist dat ze uw verkeerde koers goedkeuren en ondersteunen. U hebt degenen gestraft die dat niet zouden doen, en daarmee een treurige geest van angst en terughoudendheid bij de broeders teweeggebracht. Dat is een gemeen gebruik van door God gegeven voorzieningen en het vertrappen van de rechten van uw broeders.

Mijn positie bij Jehovah God heeft niet in het minst geleden vanwege uw aanval. Ik hou nog steeds van de Heer en verricht nog steeds getuigeniswerk. Ik zal dit blijven doen, ongeacht uw embargo. Door kwaadaardigheid en angst bent u verstrikt geraakt in de val van Satan, en u hebt zoveel eenvoudige besluiten van de Almachtige God geschonden, dat een voortzetting daarin zeker Zijn strenge afkeuring moet verdienen. Voor uw eigen welzijn mag ik u dan ook aansporen om deze hele zaak zorgvuldig, eerlijk en gebedsvol te bekijken en te doen wat goed is voor God en de mens.

Uwer in dienst van het Koninkrijk,

Olin R. Moyle (Johnson Creek, Wis.)

Appendix C en D zijn niet opgenomen in deze vertaling (zie het origineel).

Appendix E

Het persoonlijke getuigenis van de schrijver [1]

Hoewel mijn getuigenis niet zo kan zijn als het getuigenis van "*Dertig jaar een Wachttorenslaaf*", prijs ik God dat de waarheid van het evangelie van Jezus Christus mij bereikte voordat ik een levenslang lid en slaaf in het Wachttorengenootschap werd. Het volgende korte verslag van mijn ervaringen is bedoeld om de achtergrond te laten zien van veel jonge kinderen die zijn opgegroeid in een huis van Jehovah's Getuigen. Ik wil ook de grote strijd en het vacuüm laten zien waarin een bevrijde Getuige zich bevindt nadat hij gered is - vrij vanwege redding (Johannes 8 : 32, 36; 14 : 6) - maar nog steeds verstrikt in een manier van denken en een manier Bijbelstudie die jaren duurt om te veranderen door de studie van het Woord.

We woonden in Palms, Californië en op een dag in 1940 kwam een vrouw aan onze deur met de bekende fonograaf en platen van rechter Rutherford. Sinds de aankomst van mijn moeder uit Duitsland, in de vroege jaren 1920, was ze niet meer naar de kerk geweest en de boodschap van de Getuige-vrouw interesseerde haar, dus de vrouw was uitgenodigd terug te komen. De boodschap die in ons huis werd gebracht, die haaks stond op andere religies en de huidige stand van zaken, was gewoon de boodschap die een thuis gevonden had (vanuit de politieke invalshoek had mijn moeder campagne gevoerd voor Upton Sinclair, die was verslagen). Een paar maanden studeren bij ons thuis bracht duidelijke veranderingen met zich mee. Ik herinner me nog dat de kerstversieringen in de vuilnisbak werden gekieperd. Verjaardagen werden niet langer gevierd, omdat dergelijke feesten van heidense afkomst waren. [2]

---

[1] Een kort verslag van de bekeringsgetuigenis van de schrijver, "Ik was een Jehovah's Getuige in de tienerleeftijd", staat in het nummer van *Teen Power* van 13 juni 1965.

[2] Het is interessant op te merken dat het Genootschap in de eerdere jaren van de beweging stichtelijke boeken publiceerde met een verjaardagsverslag! Het boek, getiteld *Daily Manna* (1907) heeft het volgende op de titelpagina: "Interleaved for Autographs A Birthday Record." "Sommigen gebruiken ze [het boek] als verjaardagscadeautjes en vakantiegeschenken. ..." "In deze editie hebben we de functie "ondertekenen" en "verjaardsvermelding" toegevoegd ... herinnerd aan hun verjaardag is een groot gemak." G. W. Siebert (comp.). *Daily Heavenly Manna for the Household of Faith* (Allegheny, Pennsylvania: Watch Tower Bible and Tract Society, 1907).

Korte tijd na het eerste bezoek bij ons thuis vertrokken mijn moeder en ik naar St. Louis, Missouri, waar het nationale congres in 1941 werd gehouden. Daar zag ik rechter Rutherford en ontving ik mijn exemplaar van het boek *Kinderen*. Na onze terugkeer in Californië begonnen we aan de gemeentelijke "Wachttoren-studies" en de "velddienst" deel te nemen.

Tijdens dit "religieuze ontwaken" in ons huis was mijn vader niet besmet door de theologie van de Getuigen. Hij nam het geheel vrij passief op, een patroon dat in veel van de Getuige-huizen voorkomt. De moeder en de kinderen gaan naar de Getuige-groep en de echtgenoot blijft aan de zijlijn. Ik heb vaak gezien dat de vrouw des huizes met twee of meer kinderen hen en haar huis verwaarloosde om vergaderingen bij te wonen, huis-aan-huis te bellen en op straat te staan. Vaak veroorzaakt de aanwezigheid van een vrouw of echtgenoot van Jehovah's Getuigen in huis zoveel onrust en onenigheid dat een scheiding het gevolg is. [3]

Na korte tijd wist ons huis bijna niets behalve de geschriften van rechter Rutherford. In het boek *Kinderen*, dat we in St. Louis ontvingen, moesten we geloven dat het einde van de wereld om de hoek lag. Het verhaal van *Kinderen* gaat over John (twintig) en Eunice (achttien) die naar de plek kwamen waar ze, hoewel ze verliefd waren, besloten te wachten tot de nieuwe wereld zou inluiden. De redenering achter dit besluit is:

> *Onze hoop is dat binnen een paar jaar ons huwelijk kan worden voltrokken en, door de genade van de Heer, zullen we lieve kinderen krijgen die een eer voor de Heer zullen zijn. We kunnen ons huwelijk goed uitstellen totdat er duurzame vrede op aarde komt. Nu moeten we niets toevoegen aan onze lasten, maar vrij en toegerust zijn om de Heer te dienen. Als DE THEOCRATIE in volle gang is, is het niet lastig om een gezin te stichten.* [4]

Rutherford, die het boek schreef, deed op deze manier nog een gemaskeerde voorspelling dat dit oude "systeem van dingen" nabij de Slag om Armageddon was. Het is vierendertig jaar geleden dat het boek *Kinderen* werd gedrukt en John en Eunice, nu van middelbare leeftijd, wachten nog steeds om te trouwen!

---

[3] Het is mijn persoonlijke ervaring geweest om mannen en vrouwen, afzonderlijk en samen, raad te geven om hun huwelijk te redden nadat een van de partners een Getuige van Jehovah was geworden. In de meeste gevallen werd de Getuige bijna onmogelijk om mee te leven.

[4] J.F. Rutherford, Children (Brooklyn: Watchtower Bible and Tract Society, Inc., 1941), blz. 366.

Gedurende deze tijd was ik de "fonograafdrager" voor mijn moeder geworden. Ik kan me nog herinneren dat ik van huis naar huis sjokte met de platenspeler en de platen van de Rechter. Ik kon niet begrijpen waarom sommige mensen ons verwelkomden en anderen er ons bijna uit gooiden. In de dagen tijdens de oorlog werden de Getuigen gehaat vanwege hun pacifisme, of (zoals ze het graag noemen) hun neutraliteit.

In de periode vlak voor de Tweede Wereldoorlog ontmoetten de Getuigen elkaar in huizen of huurden ze zalen voor hun vergaderingen. In ons contact met de Getuigen waren we verbonden aan gemeenten in Venetië, Culver City, Encinitas en Carlsbad, allemaal in Californië. De gemeenten waren meestal klein, maar ze groeiden allemaal gestaag.

Ik werd gedoopt rond de leeftijd van tien en hoewel ik me de exacte tijd niet kan herinneren, herinner ik me de onderdompeling. Het betekende mijn toewijding om Jehovah te dienen. (Later moest ik de ware betekenis van doop en vereniging met Christus leren kennen, in zijn dood, begrafenis en opstanding - Romeinen 6 : 5-11.) Ongeveer tegelijkertijd schreef ik me in voor de Theocratische School en begon zo ervaring op te doen met zes minuten durende gesprekken over verschillende onderwerpen, die door het Genootschap zijn beschreven en specifiek zijn toegewezen door de "Schoolopziener".

Toen ik twaalf was, verhuisden we naar Encinitas, Californië. Het patroon dat begon in het Los Angeles-gebied werd voortgezet. Er waren vergaderingen, congressen, straathoek- en van-huis-tot-huis-werk. Ik werkte in de keukens op diverse congressen in de omgeving van Los Angeles. Het was allemaal doen en gaan, maar er was geen gemoedsrust en er werd geen Evangelie verkondigd.

Ik kan niet beweren dat ik een volmaakte was Jehovah's Getuige - weinigen zijn dat - maar ik weet wel dat ik grondig overtuigd was van het systeem waarin ik werd grootgebracht, want ik wist niets anders. Ik kan me niet herinneren dat ik tot mijn zeventiende ooit een kerkdienst heb bijgewoond.

Toen ik op de middelbare school zat, nodigde ik jongens- en meisjesvrienden uit om deel te nemen aan onze "boekstudies". Sommige van mijn vrienden raakten geïnteresseerd in de Getuigen-beweging.

Op 17-jarige leeftijd, in mijn laatste jaar op de middelbare school, werd ik uitgenodigd door een van mijn vriendjes, die onlangs Christus als zijn persoonlijke Redder had aangenomen, in het huis van zijn predikant - een fundamentele en zielen liefhebbende baptist. De voorganger presenteerde Christus aan mij en ging toen op zijn knieën zitten en bad voor mij. Ik verliet zijn huis die nacht een beetje geschokt, maar geamuseerd dat hij zou moeten proberen te veranderen wat ik geloofde. Ik had "de waarheid". Het was een korte tijd later dat ik hoorde dat "De Waarheid" Jezus Christus was (Johannes 14 : 6).

Mijn vrienden bleven getuigen tegenover mij. Eerst rebelleerde ik, maar op een nacht in de privacy van mijn eigen kamer accepteerde ik Christus als mijn eigen persoonlijke Redder. Ik wist vanaf dat moment dat er een verandering in mijn leven kwam. Ik herinner me het vers niet dat overtuiging bracht, maar ik weet wel dat ik mijn behoefte besefte en zag dat Christus die behoefte kon vervullen. Ik was als de gevangenbewaarder in Filippi toen hij vroeg: "Wat moet ik doen om gered te worden?" Het antwoord: "Geloof in de Heer Jezus, en gij zult behouden worden" (Handelingen 16 : 31). Ik geloofde en werd gered. Ik realiseerde me later dat dit iets was dat nooit verloren kon gaan, want Christus Zelf zei: "Hij die gelooft, héeft het eeuwige leven" (Johannes 6 : 47). En in Johannes 5 : 24 zei Christus: "Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u. Hij die mijn woord hoort en gelooft die mij gezonden heeft, heeft eeuwig leven en komt niet in het oordeel, maar is uit de dood overgegaan in het leven." Het simpele woord van Jezus Christus dat door geloof werd ontvangen, had alles volbracht. Het had leven gegeven en bevrijd van oordeel!

Op dat moment stopte ik met naar de Koninkrijkszaal te gaan en stopte ik met het lezen van de Wachttoren-literatuur, maar ik had nog steeds veel twijfels. Twee jaar later had ik nog steeds problemen met de meeste leerstellingen van de orthodoxie. Ik merkte dat toen ik de Bijbel las, oude interpretaties en denkpatronen nog steeds bij me waren. Korte tijd na mijn bekering, toen ik mijn moeder vertelde dat ik niet meer naar de vergaderingen in Koninkrijkszaal zou gaan, want ik was gered, werd ze heel boos en zei dat ik een kind van de duivel was. Ik werd bijna verstoten!

Ik heb nu het gevoel dat de reden dat ik zo'n heldere breuk met de Getuigen kon maken, was dat ik geen literatuur meer bleef lezen nadat ik Christus had aanvaard, en ere werd door hen geen contact met mij opgenomen over mijn nieuwe geloof. Ik had de kans om te groeien en weer om te gaan met andere mensen in een vriendelijke fundamentele kerk. Dit contact met andere christenen is een noodzaak voor bekeerlingen van de Jehovah's Getuigen. De nieuwe bekeerling heeft wanhopig hulp

nodig. Hij moet zelf zien dat de leugens door de Getuigen over andere kerken niet waar zijn. Hij heeft vragen en veel twijfels. Ik ontdekte dat deze twijfels verdwenen toen ik bestudeerde wat ik had geloofd en in het licht van de Bijbel had geleerd. Alleen het Woord van God kan de fouten uitvegen.

In 1951, met mijn redding als realiteit in mijn leven, maar met veel overgebleven twijfels en vragen, voelde ik me geleid door de Heer om naar een christelijk college te gaan. In mijn vierde jaar op de universiteit waren al mijn twijfels en vragen beantwoord, en ik dacht er serieus over na om iets te schrijven dat andere christenen en Jehovah's Getuigen zou helpen om de Wachttoren-religie te zien zoals die is. Drie jaar seminarie volgden. Ik had nog steeds de wens om over de Jehovah's Getuigen te schrijven, maar er was niets geschreven. Ik had het gevoel dat dit schrijven belangrijk was en iets dat nodig was, maar het leek erop dat het allemaal satanische oppositie was geweest. Om er zeker van te zijn dat dit werk zou moeten worden geschreven, heb ik de Talbot Theological Seminary gevolgd en een scriptie geschreven als een deelvereiste voor de graad Master of Theology. De scriptie, geschreven in 1961, is herzien en uitgebreid naar dit boek.

Het nieuwe leven dat ik kreeg toen ik Christus accepteerde, was iets dat al het geld op de wereld niet kon kopen. Ik heb daar nooit spijt van gehad. Ik zal nooit ophouden God te danken dat Hij me van de "Apostelen der Ontkenning" heeft verlost.

> *Iedereen die gelooft dat Jezus de Christus is, is uit God geboren. ... En dit is de getuige die gegeven is, dat God ons eeuwig leven gaf, en dit leven is in zijn Zoon. Hij die de Zoon heeft, heeft dit leven; hij die de Zoon van God niet heeft, heeft dit leven niet. Ik schrijf U deze dingen opdat GIJ weet dat GIJ eeuwig leven hebt, GIJ die UW geloof wendt tot de naam van de Zoon van God [1 Johannes 5 : 1, 11-13 NWT].* [5]

[5] Het Wachttorengenootschap staat het "overblijfsel", de 144.000, alleen toe de ervaring van 1 Johannes 5 : 1 e.v. te aanvaarden. Ik en miljoenen andere christenen over de hele wereld hebben de ervaring gehad "uit God geboren" te zijn (opnieuw geboren te worden).

Notitie van de auteur

In het voorjaar van 1971, na bijna 21 jaar christen en 11 jaar als leraar aan een christelijke hogeschool, werd ik bezocht door een comité bestaand uit drie mannen van de plaatselijke Koninkrijkszaal en beschuldigd van "afvalligheid". Ik kwam er vervolgens achter dat mijn naam in de Koninkrijkszaal was omgeroepen en dat ik "uitgesloten" was! Hoe ze tot de conclusie kwamen dat ik na verloop van meer dan twintig jaar nog steeds een Jehovah's Getuige was, is moeilijk te bepalen.

Ik wil God prijzen dat mijn moeder Christus als haar persoonlijke Redder heeft aanvaard. Mijn vader, hoewel geen Getuige, accepteerde ook Christus. God is zeker genadig en goed voor ons (Efeze 3 : 20, 21).

Bibliografie

De bibliografie niet in deze vertaling opgenomen. Zie het origineel.

Extra appendix

Russell's Bijbelonderzoekers - een uitloper van de Millerieten-beweging

Na het historische bewijsmateriaal te hebben bekeken, concludeert onderzoeker/auteur Carl Olof Jonsson: "Daarom kan Russell's Bijbelonderzoekers-beweging in alle essentiële opzichten worden beschreven als nog een uitloper van de Millerieten-beweging." [1] Een kort historisch overzicht is nuttig om deze verbinding vast te stellen en voor het bepalen waar Russell veel van zijn theologie heeft verworven. Enkele belangrijke ontwikkelingen in de beweging worden ook besproken. [2]

William Miller en de grote teleurstelling

Tijdens de jaren 1830 en de vroege jaren 1840 bracht William Miller (1782-1849), een Baptisten-prediker onder boeren, de boodschap van Christus' wederkomst over op duizenden Amerikanen. Miller gaf zijn eerste openbare lezing in augustus 1831 en in 1833 publiceerde hij een boekje van 64 pagina's. *Evidences from Scripture and History of the Second Coming of Christ About the Year A.D. 1843, and of His Personal Reign of 1000 Years* [3] In 1874 merkte Isaac C. Wellcome op: "Het mag naar waarheid gezegd worden dat via zijn werk een aanvang gemaakt is met het effectief proclameren van de Tweede-Komst-Boodschap in dit land, hoewel anderen het geleerd hebben." [4]

---

[1] Carl Olof Jonsson, *The Gentile Times Reconsidered* (3rd ed.; Atlanta: Commentary Press, 1998), 43.

[2] Zie voor een meer gedetailleerde behandeling van deze periode: Carl Olof Jonsson, *The Gentile Times Reconsidered* (3rd ed .; Atlanta: Commentary Press, 1998), hoofdstuk 1, 312-14; M. James Penton, *Apocalypse Delayed* (2e ed .; Toronto: University of Toronto Press, 1997), hoofdstuk 1. Robert Crompton, *Counting the Days to Armageddon*. Cambridge: James Clark & Co., 1996. Clyde E. Hewitt, *Midnight and Morning: An Account of the Adventist Awakening and the founding of the Advent Christian Denomination 1831-1860*. Charlotte, N.C.: Venture Books, 1983. Joseph Zygmund, *Jehovah's Witnesses: A Study of Symbolic and Structural Elements in the Development and Institutionalization of a Sectarian Movement*. Niet-gepubliceerd Ph.D. diss., Universiteit van Chicago, 1967.

[3] P. Gerhard Damsteegt, *Foundations of the Seventh-Day Adventist Message and Mission* (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans, 1977), 14.

[4] Isaac C. Wellcome, *History of the Second Advent Message and Mission, Doctrine and People* (Yarmouth, Maine: Isaac C. Wellcome, 1874), 41.

Meerdere duizenden werden onderdeel van de Tweede-Komst-beweging (Adventsbeweging) in Amerika. [5]

Op 1 januari 1843 schreef Miller: "Ik ben er volledig van overtuigd dat ergens tussen 21 maart 1843 en 21 maart 1844, volgens de joodse wijze van tijdberekening, Christus zal komen en al zijn heiligen met zich meebrengt; en dat hij dan elke man zal belonen overeenkomstig zijn werk." [6] Toen 1843 kwam, werd de missionaire ijver van de beweging sterker dan ooit. Verschillende aanpassingen werden aangebracht in de chronologie, die de nadruk verlegde naar 1844. Zo, in het licht van deze verfijningen, en het voorbijgaan van 1843 zonder dat de verwachte gebeurtenissen werden gerealiseerd, liepen de verwachtingen hoog op voor 1844. [7] De meerderheid keek nu uit naar 21 maart 1844, als de tijd voor de wederkomst van Christus. Slechts enkele weken vóór de datum van 21 maart noemde Miller een mogelijke vertraging: "Als Christus komt, zoals we verwachten, zullen we het lied van overwinning binnenkort zingen; zo niet, dan zullen we waken en bidden, en prediken totdat hij komt, want spoedig zullen onze tijd en alle profetische dagen voorbij zijn." [8] Toen de limiet van de tijdsberekening was bereikt en Christus niet was teruggekeerd, waren Miller en zijn volgelingen buitengewoon teleurgesteld en verontrust, en in mei 1844 bekende Miller "publiekelijk zijn fout met betrekking tot een definitieve tijd, maar bevestigde zijn overtuiging dat het einde nabij was." [9]

Deze teleurstelling werd verklaard door het gebruik en de interpretatie van Habakuk 2 : 3, waarin de oorzaak van de vertraging werd gesuggereerd: "Want het visioen is nog voor een vastgestelde tijd, maar aan het einde [van de profetische perioden] zal het spreken en niet liegen; hoewel het toeft [voorbij hun kennelijke beëindiging] wacht er op, want [wanneer ze vervuld zijn] zal het zeker komen, het zal niet toeven." [10] Een

---

[5] In 1845 schreef Miller: "Op bijna duizend plaatsen zijn adventsgemeenten ontstaan, die, zo goed als ik kan inschatten, ongeveer 50.000 gelovigen tellen". (*William Miller's Apology and Defence, in Advent Tracts*, vol. II [Boston: J.V. Himes, n.d.], 22). Zie voor een korte studie over ontwikkelingen in Groot-Brittannië: Louis Billington, "The Millerite Adventists in Great Britain 1840-1850", in *The Disappointed*, eds. Roland L. Numbers en Jonathan M. Butler (Bloomington, Ind: Indiana) University Press, 1987), 59-77.

[6] Damsteegt, 37-38.

[7] Ibid., 89-91.

[8] Ibid., 93.

[9] Clyde E. Hewitt, *Midnight and Morning* (Charlotte, NC: Venture Books, 1983), 105.

[10] Damsteegt, 93. Brackets in original.

korte tijd later werd het falen verklaard door de gelovigen die bleven, als een zuiverende test. [11]

Nog een datum werd uiteindelijk vastgesteld door Milleriet Samuel S. Snow: 22 oktober 1844 (Zevende maand beweging - Joodse 7e maand, tiende dag). George Storrs, voor wie Russell "een mate van erkentenis voelde", [12] een bekende en invloedrijke Second Adventist, ondersteunde de berekeningen van Snow. Hij schreef in de 24 september 1844 een hoofdartikel in zijn *Bible Examiner* waarin hij zijn geloof uitdrukte: "Ik neem mijn pen op met gevoelens die ik nooit eerder heb ervaren. Zonder twijfel, in mijn gedachten, de tiende dag van de zevende dag maand zal getuige zijn van de openbaring van onze Heer Jezus Christus in de wolken van de hemel." [13] Geloof in de datum van 22 oktober 1844 werd een populaire beweging; "vergaderingen nu toegenomen; velen gaven hun seculiere zaken op en kwamen bijeen voor de aanbidding van God en het onderzoek van de Bijbel. Boeren oogsten hun gewassen niet; velen leken zich niet bewust van wereldse zaken." [14]

Het falen van deze datum bracht de tweede ofwel de Grote Teleurstelling. [15] "Vanaf 1845 begon de meerderheid van de Adventisten deze Teleurstelling te interpreteren als een nieuwe mislukking in hun tijdberekeningen. Voor een minderheid zat de fout echter niet in de tijdsberekening, maar in de voorspelling van de aard van de gebeurtenis die moest plaatsvinden plaats op 22 oktober 1844. "Velen verlieten de beweging, de hoop

---

[11] Ibid.

[12] *Jehovah's Witnesses Proclaimers of God's Kingdom* (1993), 46. George Storrs (1796-1879) was een bekwame Methodisten-prediker die de kerk verliet in 1840. Hij begon de publicatie van de *Bible Examiner* in 1843, die tot 1880 doorging. Hij trad in 1842 tot de Miller-beweging en wordt geïdentificeerd als een prominente woordvoerder van de Millerieten. "Storrs had een onderscheidend beeld van de theologie, dat hem soms weerhield om nauw verbonden te zijn met andere Millerieten-predikanten," verwierp hij de eeuwige straf en geloofde dat de niet-geredden vernietigd zouden worden (Francis D. Nichol, *The Midnight Cry* [Takoma Park: Review and Herald Publishing Assoc, 1944], 191-92). "Hij was een bekwaam uitlegger van profetie, even effectief als een schrijver of prediker. Hij had een zeer prominente rol in de "Zevende Maand-beweging" en benadrukte de gelijkenis van de tien maagden in verband met de terugkeer van de bruidegom" (LeRoy E. Froom, *The Prophetic Faith of Our Fathers*, IV, 808). Damsteegt zegt dat Storrs "een van de krachtigste pleitbezorgers van de Zevende Maand-beweging was, maar een van de eersten die het verwierp na de tweede teleurstelling" (P. Gerard Damsteegt, Foundations of the Seventh-Day Adventist Message and Mission [Grand Rapids: Wm B. Eerdmans, 1977], 83. Zie ook 96-98).

[13] Wellcome, 358.

[14] Ibid., 359.

[15] Damsteegt, 99.

van anderen bleef groot dat Christus binnenkort zou terugkeren. Dit falen werd ook verklaard als een zuiverende test. [16] "Hiram Edson kwam met de interpretatie van de Grote Teleurstelling "dat er een fout was gemaakt in de manier waarop de Adventisten hadden verwacht dat Christus zou komen als de Bruidegom, maar niet in de voorspelde *datum*." [17]

Miller, die in 1845 schreef over de Zevende Maand-beweging en de Grote Teleurstelling, erkende het falen en de teleurstelling: "We verwachtten de persoonlijke komst van Christus op dat moment; en nu te beweren dat we ons niet vergisten is oneerlijk. We zouden ons nooit moeten schamen om eerlijk al onze fouten te bekennen." Miller verwierp de interpretatie van Edson en verklaarde: "Ik heb geen vertrouwen in een van de nieuwe theorieën die uit die beweging zijn gegroeid, namelijk dat Christus toen als Bruidegom kwam, dat de deur van genade gesloten was, dat er geen redding was voor zondaars, dat de zevende bazuin toen klonk, of dat het in enige zin een vervulling van profetie was. [18]

George Storrs, hierboven geciteerd, die op dat moment zo zeker was van de wederkomst van Christus, zou later schrijven:

> *Nadat ik ervan overtuigd ben geraakt dat we ons hebben vergist met betrekking tot bepaalde tijd of exacte tijd voor de tweede komst van onze Heer ... blijf ik op dit moment vast overtuigd dat de exacte tijd - dag, uur of jaar - voor de Wederkomst niet geopenbaard wordt in de Bijbel. Degenen die anders denken, zullen nog steeds hun cijfers blijven maken, en dagen, maanden en jaren geven, maar de tijd zal waarschijnlijk laten zien, zoals het al keer op keer is gedaan, dat ze "tevergeefs werken en hun kracht besteden voor niets."* [19]

---

[16] Ibid., 103-04.

[17] Ibid., 117. In antwoord op gebed legt Edson uit: "De hemel leek open voor mijn mening en ik zag kenmerkend en duidelijk dat in plaats dat onze Hogepriester uit het Allerheiligste van het hemelse heiligdom kwam om naar deze aarde op de tiende dag van de zevende maand, aan het einde van 2300 dagen te komen, dat Hij op die dag het tweede vertrek van dat heiligdom binnenging; en dat Hij een werk had te verrichten in het Allerheiligste voordat hij naar deze aarde kwam" (ibid). In 1855 zou de groep onder leiding van Hiram Edson fuseren met twee andere groepen Millerieten om op te richten wat officieel de Zevendedags Adventisten zou worden genoemd in 1860.

[18] *William Miller's Apology and Defence*, 28.

[19] Wellcome, 370.

Historicus Eric Anderson plaatst deze laatste teleurstelling in perspectief:

> *William Miller en zijn volgelingen begonnen hun opleiding in mislukte profetie lang vóór de ochtend van 23 oktober 1844. Inderdaad, de geschiedenis van het Amerikaanse "tweede komst ontwaken" is een geschiedenis van terugkerende teleurstelling en een "gezegende hoop". Het is mogelijk om een dozijn meer of mindere teleurstellingen te tellen vóór en na 1844. ... Vóór de "Grote Teleurstelling" berekenden enthousiaste adventisten andere datums voor de Wederkomst, waaronder 10 februari, 15 februari en 14 april 1843, evenals de herfst-equinox van 1843, en 21 maart 1844. Na 1844 ontdekten steeds meer obscure "tijdsberekenaars" dat Bijbelse profetieën naar de Parousia in 1847 of 1851 of 1866 of 1873 wezen.* [20]

Jonathan Butler voegt eraan toe: "Sommigen hadden het einde gereserveerd voor 23 oktober om 6:00 P.M., anderen voor 24 oktober. Er waren hoge verwachtingen precies een jaar na de Grote Teleurstelling voor 22 oktober 1845, met 1846, 1847 en het zeven-jaar-punt van 1851 ter opwarming van de millennium-koorts." [21]

In mijn overzicht van dit onderwerp vond ik dat een aantal andere jaren werden voorgesteld voor de komst van Christus. Deze omvatten: 1850, 1852, 1853, 1854, 1855, 1862, 1864, 1865, 1867, 1868, 1869, 1870, 1874, 1875, 1877, 1880, 1883, 1889, 1890-91, 1898-99. [22] Niet alleen waren er veel nieuwe datums vastgesteld, maar na de grote teleurstelling in 1844, "schatte in 1855 prominent tweede adventist, J.E. Cowles, in dat er 25 afscheidingen bestonden van wat ooit de basis van het Adventisme was." [23]

---

[20] Eric Anderson "The Millerite Use of Prophecy: A Case of a Striking Fulfillment", in *The Disappointed*, eds. Ronald L. Numbers and Jonathan M. Butler (Bloomington, Ind.: Indiana University Press, 1987), 78.

[21] Jonathan M. Butler, "The Making of a New Order: Millerism and the Origins of Seventh-Day Adventism," in *The Disappointed,* 199.

[22] Er waren ook datums vastgesteld voor de wederkomst van Christus vóór 1843. Bijvoorbeeld, George N.H. Peters' *The Theocratic Kingdom*, vol. 3 (New York: Funk and Wagnals, 1884), includes the following: 1532, 1656, 1666, 1694, 1716, 1717, 1776, 1785, 1786, 1789, 1793-94, 1796, 1798, 1800, 1816, 1836 (99).

[23] Jonsson, 42.

Na de falende tijdsprofetieën van William Miller (1843, 1844), stellen J.A. Bengel (1836), the English Irvingites (1835, 1838, 1864, 1866) en een Russische Mennonitische groep (1889, 1891), *Jehovah's Witnesses - Proclaimers of God's Kingdom* stelt een antwoord voor op de vraag waarom deze teleurstellingen zich voordeden: "Vooral omdat ze *te veel op* mannen vertrouwden en niet genoeg op de Schriften." [24] Werden de nieuwe data, geaccepteerd en gepromoot door CT Russell, zijn medewerkers en zijn opvolgers, vervuld? Zo nee, hoe moeten ze worden bekeken?

C.T. Russell en de Millerite-Second Adventist Connection

Het boek *Proclaimers* legt uit waarom de geschiedenis van Charles Taze Russell tegenwoordig van belang is voor Jehovah's Getuigen: "Omdat hun huidige begrip van bijbelse waarheden en hun activiteiten kunnen worden teruggevoerd op de jaren 1870 en het werk van C.T. Russell en zijn medewerkers ... " [25] Hoe identificeerde Russell veel van "zijn medewerkers?" "Terugkijkend op 1871, zien we dat veel leden van onze organisatie zogenaamde Tweede Adventisten waren ..." [26]

Charles Taze Russell werd geboren op 16 februari 1852 in Old Allegheny (nu onderdeel van Pittsburgh), Pennsylvania. Zijn ouders waren Presbyterianen van Schots-Ierse afkomst. Er is weinig bekend over Russell's jeugd. Zijn moeder stierf toen hij nog maar negen jaar oud was. Hij kreeg zijn opleiding op openbare scholen en door privé-leraren. [27] Citerend uit zijn eigen verslag, legde Russell's het uit in de *Watch Tower*.

> *Laat me beginnen met het verhaal in het jaar 1868, toen de redacteur, die al enkele jaren een toegewijd kind van God was, en lid van de Congregational Church en van de Y.M.C.A. in zijn geloof begon te schudden over veel lang geaccepteerde leerstellingen. Opgegroeid met een Presbyteriaan, en geïndoctrineerd door de Catechismus, en omdat ik van nature een onderzoekende geest was, viel ik te prooi aan de logica van de ongelovige zodra ik voor mezelf begon te denken ["De leer van de eeuwige marteling van de hele mensheid behalve van de weinige*

[24] *Proclaimers*, 40.

[25] Ibid., 42.

[26] WTR, Feb. 1881, 188.

[27] WTR, 1 Dec. 1916, 5997.

uitverkorenen, bezorgden hem zo'n weerzin dat hij op 17-jarige leeftijd een scepticus was."] [28]

Maar dat wat aanvankelijk het volstrekte wrak van het geloof in God en de Bijbel dreigde te zijn, werd, onder Gods voorzienigheid, voorgoed tenietgedaan en verwoestte alleen mijn vertrouwen in menselijke geloofsbelijdenissen en systemen van verkeerde interpretatie van de Bijbel. Geleidelijk kreeg ik te horen dat hoewel elk van de geloofsbelijdenissen enkele elementen van waarheid bevatten, ze over het algemeen misleidend en tegenstrijdig waren met Gods Woord. Onder andere theorieën kwam ik het Adventisme tegen. [29]

Het is ironisch dat Russell op jonge leeftijd de orthodoxie verliet omdat hij "vertrouwen in menselijke geloofsbelijdenissen en systemen van verkeerde interpretatie van de Bijbel" had verloren, alleen om van tijdgenoten te lenen en de Schrift zelf te interpreteren en als gevolg daarvan een ander systeem van "verkeerde interpretatie van de Bijbel", wat nog niet bewezen was, construeerde. Het verstrijken van de tijd bewees dat Russell's voorspellingen en veel van zijn interpretaties van de Bijbel verkeerd waren. Die hadden ofwel "aanpassingen" nodig of regelrechte afwijzing door zijn opvolgers van de Watch Tower Society.

Het verhaal van Russell oppakkend - Hij herinnert zich een avond in 1869, toen "ik voor het eerst iets hoorde over de opvattingen van de Tweede Adventisten, de predikant was de heer Jonas Wendell [van de Advent Christian Church] ... Zo beken ik schuldig te zijn aan zowel Adventisten als aan andere denominaties." [30] Maar Russell kon de argumenten niet accepteren van zijn vriend Jonas Wendell en van andere "Tweede Adventisten, die Christus in het vlees verwachtten en onderwezen dat de

[28] Biography, Russell, *The Divine Plan of the Ages* (1927 ed.), 1.

[29] WTR, 15 July 1906, 3821.

[30] Ibid.

wereld en alles daarin, behalve de Tweede Adventisten, in 1873 of 1874 zou worden verbrand. ..." [31]

In 1870 publiceerde Wendell een boekje. *The Present Truth; or, Meat in Due Season*, waarin hij de datum van 1873 bevestigde:

> *Ik moet bekennen dat het mij leek dat geen andere datum kon worden gevonden, waarin alle perioden zouden samenkomen, tot een paar maanden terug; en nu ben ik ervan overtuigd dat het jaar 1873 het jaar is waarin de 2.300 dagen [jaren], de 1.335 dagen [jaren] en de 6000 jaar eindigen. Ze komen in dat jaar samen zonder het geluid van een hamer; er is geen passage van de Schrift geforceerd om dit duidelijke, letterlijke resultaat te bereiken. Voor sommigen, ik twijfel er niet aan, zullen de chronologische fouten van het volk van God in andere tijden blijven hinderen, die ze als argument aanvoeren waarom we het hele onderwerp met rust zouden laten en er niets mee te maken mee zouden willen hebben. Maar ik moet bekennen, ondanks alle fouten uit het verleden, mijn geloof was nooit sterker in de engelenverklaring: "De wijzen zullen het begrijpen."* [32]

Het is interessant om op te merken dat Jonas Wendell, die een volgeling van William Miller was geweest, eerder samen met ouderling J.C. Bywater was samengekomen

---

[31] *Zion's Watch Tower* (Extra Edition), 25 april 1894, 97; *WT*, 15 juli 1906, 3822. De datum van 1873 voor Christus' wederkomst werd door veel Tweede Adventisten aanvaard, "vooral in de Advent Christian Church, waarmee Barbour kennelijk een aantal jaren verbonden was. Een reden voor deze bereidheid om de datum 1873 te aanvaarden was dat het niet nieuw voor hen was. Zoals Barbour in zijn *Evidence* aantoont ... (blz. 33, 34), had Miller zelf 1873 genoemd, na de mislukking van 1843 ... De toenemende belangstelling voor de datum was de oorzaak dat de Advent Christian Church een speciale conferentie organiseerde, van 6-11 februari 1872, in Wooster, Mass, i.v.m. het onderzoek over de tijd van de terugkeer van de Heer en vooral het jaartal 1873. Veel predikers, waaronder Barbour, namen deel aan de discussies. *Advent Christian Times* van 12 maart 1872 rapporteert: "Het punt waarop er algemene unanimiteit leek te zijn, was het einde van de 1335 jaar in 1873" (Jonsson, 45, voetnoot 41). Isaac Wellcome vraagt zich af of Miller ooit 1873 heeft genoemd, die hem door Barbour en anderen is toegeschreven via het citeren van Millers eigen verklaringen (Wellcome, 270-75).

[32] Jonas Wendell, *The Present Truth; or Meat in Due Season* (Edenboro, Pa.: Jonas Wendell, 1870), 35-36. De haakjes in de quote zijn van Wendell.

om in 1850 *The Watchman* te publiceren, een uitgave "speciaal begonnen om te bepleiten dat de tweede komst van de Heer in 1850 zou zijn." [33]

Het contact uit 1869 met Wendell wekte zijn interesse opnieuw op "en in 1870, als een 18-jarige zakenman in Allegheny, Pennsylvania, vormde Charles Taze Russell, samen met zijn vader Joseph en enkele vrienden een klas voor Bijbelstudie. De groep werd gevormd als een uitloper van Russell's contacten met enkele van de voormalige Millerieten ... vooral Jonas Wendell, George Storrs en George Stetson." [34] In zijn autobiografie stelt Russell: "En hier noem ik dankbaar de hulp van broeders George Stetson en George Storrs ... De studie van het Woord van God met deze dierbare broeders leidde stap voor stap naar groenere weiden en helderdere hoop op de wereld." [35]

George Storrs

George Storrs (1796-1879) had een belangrijke invloed in het leven van Russell. Volgens prof. Jerry Bergman: "Kennelijk ontmoette C.T. Russell Storrs via Jonas Wendell rond 1869. ... George Storrs leidde een persoonlijke bijbelstudie met Charles Russell, die veel adopteerde, zo niet de meeste van zijn opvattingen. [36] "Storrs maandelijkse uitgave *The Bible Examiner* had ook grote invloed op Russell en een van de eerste artikelen die Russell schreef: "Gentile Times: When Do They End?" werd gepubliceerd in de uitgave van 1 oktober 1876. Wat waren enkele van de specifieke gebieden waarop Storrs Russell beïnvloedde? Prof. M. James Penton concludeert:

> *... Het is vrij duidelijk dat Storrs veel heeft bijgedragen aan het denken van de jonge Pennsylvanian. Een onderzoek van de Bible Examiner geeft duidelijk aan dat Russell de leerstellingen van de losprijs van Christus en het herstel van de mensheid in een paradijs op aarde, rechtstreeks van Storrs en zijn medewerkers heeft geleerd, plus natuurlijk de leer van het conditionalisme* (red.: opvatting dat een verschijnsel niet één enkele

---

[33] Wellcome, 585. Welcome verklaart dat Jonas Wendell een bekeerling werd tot de Tweede Komst-boodschap onder de prediking van mevrouw L.M. Stoddard in 1842-43 (ibid., 305-06).

[34] Jonsson, 47.

[35] Clayton J. Woodworth and George H. Fisher, The Finished Mystery (1917), 179; WT, 15 July 1906, 3821.

[36] Jerry Bergman, *Jehovah's Witnesses and Kindred Groups: A Historical Compendium and Bibliography* (New York: Garland, 1984), 58.

> oorzaak heeft, maar door een reeks van samenwerkende omstandigheden tot stand komt). *Het is ook duidelijk dat de praktijk van het eenmaal per jaar vieren van het gedenkteken van het Avondmaal op de veronderstelde datum van het Joodse Pascha, 14 Nisan, zoals tegenwoordig door Jehovah's Getuigen wordt gedaan, door Russell is geleerd van de redacteur van de Bible Examiner. Dan, uiteindelijk, kunnen Russell's negatieve gevoelens ten opzichte van kerken en religieuze organisaties rechtstreeks van Storrs komen.* [37]

Een bijkomend gebied van Storrs invloed op het geloofssysteem van Russel heeft betrekking op het idee dat de Grote Piramide van Egypte de Bijbel bevestigt. Het is belangrijk te weten dat een artikel over de Grote Piramide door Piazzi Smyth werd gepubliceerd in George Storrs *Bible Examiner* in het nummer van 1 juni 1876, en in 1878 publiceerde Storrs een reeks belangrijke artikelen over de Grote Piramide en de profetische betekenis ervan in de *Herald of Life and the Coming Kingdom*." [38] Er moet ook worden opgemerkt dat pastor Joseph Seiss uit Philadelphia in 1877 *A Miracle in Stone or the Great Pyramid of Egypt* publiceerde. [39] "Het is waarschijnlijk dat Russell de piramide is gaan accepteren vanwege de invloed van mannen als Dr. Joseph Seiss en George Storrs." [40] Russell's acceptatie van de piramide is belangrijk, omdat "hij een belangrijke historisch-eschatologische interpretatie van de piramide gaf, die hij in verband bracht met Barbour's systeem van bijbelse chronologie en profetische speculatie. Dienovereenkomstig begon hij te leren dat de Grote Piramide het "goddelijke plan van de eeuwen in steen" was." [41]

---

[37] Penton, 16-17.

[38] David J. Penton and M. James Penton, "A Case of Science, Pseudo-Science and Religion-Pyramidology in the Adventist-Bibie Student Tradition," http://www.geocities.com/Athens/ Parthenon/ 1697/pyramid.html, accessed 14 Aug, 1998, 6-7. In 1877 bracht Piazzi Smyth zijn boek uit: *Miracle of the Ages: The Great Pyramid* {London: Dalby, Isbister and Co.).

[39] Het boek van Seiss was duidelijk een populair boek. De kopie die ik heb verkregen, geeft aan dat het de "vergrote veertiende editie" was (Philadelphia: Porter and Coats, 1877).

[40] D. Penton and M. Penton, 7.

[41] Ibid. Zie ook Russell's *They Kingdom Come* (1891), Chapter X: "The Testimony of God's Stone Witness and Prophet, the Great Pyramid in Egypt."

George Stetson

In aanvulling op Russell's vermelding van de studie van de Bijbel met George Stetson, identificeert het boek *Proclaimers* hem als "een oprechte student van de Bijbel en pastor van de Advent Christian Church in Edinboro, Pennsylvania." [42] Daarvoor had hij gediend in Pittsburgh en hij was ook een voormalige Milleriet. [43] Naast de nadruk op de spoedig wederkomst van Christus, een van de grote speerpunten van de Advent Christian Church (nog steeds), deelde Russel de leerstelling van het geloof in voorwaardelijke onsterfelijkheid met Storrs en Wendell. Als predikant in de Advent Christian Church in die tijd was het niet ongebruikelijk dat Stetson een niet-trinitariër was (wat uiteraard Russell niet hinderde). [44] Stetson verzocht Russell om zijn begrafenistoespraak uit te spreken en een korte kennisgeving van zijn dood en eerbetoon aan hem werd gepubliceerd in de *Zion's Watch Tower* in november 1879. [45]

Nelson H. Barbour

Het boek *Proclaimers* (*Verkondigers*) noteert dat Nelson H. Barbour "een diepgaand effect op het leven van Russell had" en "ook zijn loyaliteit aan de Bijbelse waarheid op proef stelde." [46] Om de bron van Russell's tijdchronologie te vinden, inclusief 1914, moet kort de geschiedenis van Nelson H. Barbour besproken worden. Toen Barbour in 1843 lid werd van de Miller-beweging, was hij 19 jaar oud. Hij "verloor zijn religie" met de mislukking van 22 oktober 1844 en ging dat jaar naar Australië en werd een mijnwerker. In 1859 verliet hij Australië om via Engeland naar Amerika terug te keren. Zijn interesse in het opnieuw lezen van de Bijbel werd gestimuleerd toen een kapelaan op het schip "een systematische lezing van de profetieën" voorstelde, waarmee hij instemde. Hij dacht dat hij een 30-jarige fout in het systeem van Miller ontdekte - de 1335 dagen van Daniel 12 zouden dan eindigen in 1873. Barbour's chronologische visie was gebaseerd op William Miller, met daaraan toegevoegd een periode van 30 jaar. De bibliotheek van het British Museum vond Christopher Bowen's chronologie in

---

[42] *Proclaimers*, 45.

[43] D. Penton and M. Penton, 7.

[44] Penton, 343, n64. Dat veel Advent Christian-predikanten op dit moment geen Trinitariër waren, werd bevestigd in mijn gesprekken met twee vertegenwoordigers van de Advent Christian General Conference.

[45] *Proclaimers,* 45.

[46] Ibid., 46.

Elliott's *Horae Apocalypticae*, waarvan hij geloofde dat die ook de datum 1873 bevestigde, omdat Bowen's gegevens er op wezen dat de 6000 jaar sinds Adam's schepping ook in dat jaar eindigde. [47] Barbour legt uit: "Het was verrassend dat profetische perioden, waarvan ooit gedacht was dat die zouden wijzen naar 1843, nu duidelijk 1873 markeerden. Maar hier was een chronologie, niet gemaakt voor de gelegenheid, zoals er te veel zijn geweest, die met *vaste vinger* naar 1873 wees, ondanks alle inspanningen om het in 1866 te laten eindigen [Elliott's positie]." [48]

In de Verenigde Staten, begon hij "vanaf 1868 te prediken en zijn bevindingen te publiceren" en een aantal van zijn artikelen over chronologie verschenen in "de twee belangrijkste uitgaven van de Advent Christian Association". [49] In 1870 publiceerde hij *Evidences for the Coming of the Lord in 1873; or the Midnight Cry,* en in 1873 begon hij zijn eigen maandblad: *The Midnight Cry en Herald of the Morning*. "Wanneer het doeljaar van 1873 bijna verstreken was, schoof Barbour het jaar van de tweede komst vooruit naar de herfst van 1874." [50] Toen Christus niet verscheen, waren Barbour en gelijkgestemden met stomheid geslagen: "Ze hadden de tijdsprofetieën onderzocht, die schijnbaar onvervuld waren verlopen, en hadden daarin geen fout kunnen vinden. Ze begonnen zich af te vragen of de *tijd* juist was en hun *verwachtingen* verkeerd. ..." [51] De uitleg die Barbour accepteerde kwam van Adventist B.W. Keith, die in Mattheüs 24 : 27, 37, 39 in *The Emphatic Diaglott* de weergave "aanwezigheid" zag, in plaats

---

[47] Jonsson, 44-45; Nelson H. Barbour, *Evidences for the Coming of the Lord in 1873; or the Midnight Cry* (2nd ed.; Rochester, N.Y.: Nelson H. Barbour, 1871), 32-33.

[48] Barbour, 33.

[49] Jonsson, 45. Volgens Wayne A. Scriven: "N.H. Barbour was een aantal jaren vóór 1874 lid geweest van de Advent Christian Church" (*Datum instellen in Amerika voor de wederkomst van Christus tijdens de late negentiende en vroege twintigste eeuw Century* [niet-gepubliceerde MA-scriptie, SDA Theological Seminary, 1947], 29). De schrijver zegt ook dat Barbour lid was van de Advent Christian Conference van Michigan tussen 1860-70 (ibid., 48).

[50] Jonsson, 45. Let op de exacte duplicatie van de datum van de Millerite Seven Month-beweging in Barbour's chronologie met een 30-jarige "correctie" - 1844 tot 1874: "... De Zevende Maand-beweging ... voorspelde de tweede komst op 22 oktober 1844, de 10e dag van de zevende maand van het Joodse Karaïtische jaar "(Damsteegt, 100). "... Christus moet de verzoening voltooien en tevoorschijn komen op de 10e dag van de zevende maand ... 22 oktober 1874 .... We zijn gedwongen te geloven dat Christus het Heilige verliet, op de 10e dag van de zevende maand die zich voordeed in oktober 1874" (Barbour, *The Three Worlds*, 105).

[51] *Zion's Watch Tower*, 25 Apr. 1 894, 98-99.

van "komen". [52] Dit loste het probleem op - maar een onzichtbare aanwezigheid voldeed niet aan de meeste *Midnight Cry* en *Herald of the Morning*-abonnees, en het aantal van 15.000 lezers zakte snel terug tot ongeveer 200. [53]

In het september-nummer 1875 van Barbour's maandelijkse, hernoemde, *Herald of the Morning*, werden de datums (naast 1874), die later bekend zouden raken bij de volgelingen van Russell, al gepubliceerd door Nelson Barbour: "Ik geloof dat hoewel de "bedeling van het evangelie" in 1878 eindigt, de Joden pas in 1881 in Palestina zullen worden hersteld; en dat de "tijden der heidenen", nl. hun zeven profetische tijden, van 2520 of tweemaal 1260 jaar, begon waar God in 606 v.Chr. alles in de handen van Nebukadnezar, gaf; pas in 1914 eindigen; of 40 jaar vanaf dit moment." [54] Zoals Jonsson en anderen hebben gedocumenteerd is Nelson Barbour niet de aanstichter van de interpretatie die het jaar-dag-principe toepaste op de "zeven tijden" van Daniel 4 als een periode van 2520 jaar. Het was John Aquila Brown in *The Even Tide*, gepubliceerd in Engeland in 1823. En "zijn berekening voor de 2500 jaar gebaseerd op Daniel hoofdstuk 4, hebben sindsdien een sleutelrol gespeeld in bepaalde moderne interpretaties van die Heidense tijden." [55]

---

[52] Ibid., 99. Er is enige vraag of Keith op dit punt slechts een "lezer" was van *The Midnight Cry and Herald of the Morning* - hernoemd tot *Herald of the Morning* in juni 1875 (*WT,* 3822; Penton, 18; Jonsson, 46). Het *Proclaimers*-boek verwijst naar hem als "een medewerker van Barbour" (46). In de drie onderzochte nummers van de *Herald of the Morning* had B.W. Keith twee artikelen bijgedragen (augustus en september 1878) en één presenteerde hem als spreker - samen met Paton en Russell (juli 1878, 2). Raymond Franz verwijst naar Keith als "een Tweede Adventist-bijdrage aan het tijdschrift van Barbour" (*Crisis of Conscience*, 147). Nadat Russell was vertrokken uit de *Herald*, staat Keith in de eerste uitgave van *Zions Watch Tower* te boek als een van de "vaste bijdragers" (July 1879, 3) en zijn artikelen verschijnen daar van 1879 tot 1882.

[53] Jonsson, 46-47.

[54] Ibid, 47 n48, 48. Het *Proclaimers*-boek erkent ook dat het Barbour was die "naar 1914 wees als *het einde van de Tijden der heidenen*" (134). Russell zou niet dezelfde nadruk leggen op 1881 met betrekking tot de Joden als Barbour. Maar in de Watch Tower van mei 1880 schrijft J.H. Paton: "De enige verandering die we drieënhalf jaar na het kruis kunnen zien, was in de toestand van de *nominale* Joodse kerk en het evangelie dat zich tot de heidenen wendde. Een overeenkomstige verandering in 1881 zou de toestand van de nominale christelijke kerk beïnvloeden en het evangelie zou zich in een speciale betekenis opnieuw tot de Joden wenden"(*WTR*, May 1880, 103).

[55] Jonsson, 34-36. Zie Jonsson (32-40) voor meer informatie.

Russell legt uit hoe hij Nelson H. Barbour leerde kennen: "Het was ongeveer 1 januari 1876 dat mijn aandacht speciaal werd gevestigd op het onderwerp profetische tijd, aangezien het betrekking had op deze doctrines en hoop." [56] "Hij had een kopie van Barbour's *Herald of the Morning* ontvangen en vond dat het daarin uiteengezette standpunt omtrent de onzichtbare Tweede Komst in overeenstemming was met de zijne. Bovendien had Barbour geconcludeerd dat Christus onzichtbare aanwezigheid plaatsvond in 1873-74. Russell verklaart zijn denken destijds: "Hier was een nieuwe gedachte: Zou het kunnen dat de *tijdsprofetieën*, die ik zo lang had veracht vanwege het misbruik daarvan door Adventisten, eigenlijk bedoeld waren om aan te geven wanneer de Heer onzichtbaar aanwezig zou zijn om zijn koninkrijk op te richten - iets waarvan ik duidelijk zag dat dit op geen andere manier bekend kon zijn? ... Zou het kunnen dat deze *tijds*argumenten, waaraan ik voorbijging als onwaardig voor aandacht, echt een belangrijke waarheid bevatten, die ze verkeerd hadden toegepast?" [57]

Russell schreef aan Barbour en vroeg hem naar de bewijzen voor de Tweede Komst in 1874 en de oogstperiode die zou volgen. "Het antwoord toonde aan dat mijn veronderstelling juist was geweest, namelijk: dat de tijdsperioden, chronologie, enz. dezelfde waren als die gebruikt waren door Tweede Adventisten in 1873 en legde uit hoe de heer Barbour en de heer J.H. Paton, Michigan , een collega van hem, tot die tijd oppassende Tweede Adventisten waren geweest ..." [58] Russell vertelt: "... Ik betaalde de kosten van de heer Barbour om mij te komen bezoeken in Philadelphia ... om me te laten zien volledig en schriftuurlijk, als hij kon, dat de profetieën 1874 aangaven als de datum waarop de aanwezigheid en "de oogst" begonnen. Hij kwam en het bewijsmateriaal stelde mij tevreden." [59] Ongetwijfeld overtuigde Barbour Russell

---

[56] *WTR*, 15 July 1906, 3822.

[57] Ibid. In zijn artikel "The Theory of Christ's *Parousia* as an Invisible Presence," concludeert Carl Olof Jonsson dat Russell's onzichtbare aanwezigheid van Christus waarschijnlijk is overgenomen van de Lutherse pastor Dr. Joseph Seiss, een feit dat Russell wilde verbergen. De "opvattingen en argumenten, gepresenteerd door Seiss ... waren identiek aan die van Charles die jaren later werd gepubliceerd. Het is overduidelijk dat Russell zijn visie op Christus' onzichtbare komst en aanwezigheid niet zelf heeft voortgebracht, maar het van anderen heeft overgenomen, en hoewel het niet met absolute zekerheid vastgesteld kan worden, geeft het beschikbare bewijs sterk aan dat hij de ideeën van Dr. Seiss over deze kwestie kopieert" (*The Bible Examiner*, Jan.-Feb. 1983, 15).

[58] Ibid.

[59] Ibid.

dat zijn chronologie juist was, want in zijn *The Object and Manner of Our Lord's Return* (1877) vertelt Russell de lezer: "(Degenen die geïnteresseerd waren in het kennen van de bewijzen over deze tijdsaanduiding, verwijs ik naar Dr. N.H. Barbour, redacteur van de "Herald of the Morning", Rochester, N.Y.) Ik voeg er eenvoudig aan toe dat ik diep onder de indruk ben en denk, niet zonder goed schriftuurlijk bewijs, dat de Meester is gekomen en nu de gasten van de bruiloft inspecteert." [60]

In 1876, overtuigd van het feit dat de onzichtbare aanwezigheid van Christus in 1874 was begonnen en dat de oogstperiode aan de gang was, werd Russell een assistent-redacteur (met J.H. Paton) van Barbour's *Herald of the Morning* en voorzag hij in fondsen voor het publiceren van *Three Worlds* (1877). [61] Dit boek wordt afgesloten met "WM MILLER'S DREAM", en het verschijnen ervan wordt hier uitgelegd:

> *We publiceren het volgende omdat het zo perfect is vervuld. Elke positie over de profetieën van Br. Miller is aangevallen tijdens het "toeven van de bruidegom" en terwijl de "maagden allemaal sluimerden en sliepen". En toch is elk van die toepassingen noodzakelijkerwijs opnieuw opgenomen in deze huidige argumenten, en de kist [gevuld met juwelen, diamanten, edelstenen, gouden en zilveren munten], vergroot en herschikt, straalt inderdaad "helderder dan voorheen".* [62]

Russell accepteerde ook Barbour's theorie, gepubliceerd in *The Three Worlds,* dat een oogstperiode van 3,5 jaar (1874-1878) aan de gang was, gedurende welke tijd de laatste oproep voor de "kleine kudde" (kerk) zou worden gegeven. De overzetting van de Bruid van Christus zou in 1878 plaatsvinden. Russell legt uit: "In de lente van 1878 ... verwachtten we natuurlijk, en niet zonder reden, een verandering van toestand, en we waren allemaal min of meer teleurgesteld toen er niets bovennatuurlijks gebeurde." [63] Russell concludeerde dat 1878 toch een gemarkeerd jaar was omdat dit het jaar was waarin de opstanding van de doden in Christus

---

[60] Russell, *The Object and Manner of Our Lord's Return* (Rochester, N.Y.: Office of Herald of the Morning, 1877), 62.

[61] Betreffende het auteurschap van *The Three Worlds*, verklaart Russell: "... Omdat ik in staat was om wat tijd te geven en dacht aan de voorbereiding ervan, werd het door ons gezamenlijk uitgegeven, beide namen op de titelpagina - hoewel het voornamelijk werd geschreven door dhr. Barbour "(*WTR*, 15 juli 1906, 3822).

[62] N.H. Barbour and C.T. Russel, *Three Worlds, and the Harvest of This World* (Rochester, N.Y.), 189.

[63] *WTR*, Feb. 1881, 189.

plaatsvond, en de leden van de Bruid van Christus die na deze tijd zouden sterven, zich bij hen zouden voegen bij de dood." [64] Barbour accepteerde dit standpunt niet en trok zich na zijn ontkenning van "de leer van de verzoening" Russell "volledig terug uit de *Herald of the Morning* en uit een verdere samenwerking met de heer B. [Barbour]." [65] In Russell's verslag"bleek het voorjaar van 1878 verre van een zegen te zijn voor de heer Barbour en voor velen onder zijn invloed. De heer B. [Barbour] verwerpt de duidelijke, eenvoudige oplossing die hierboven werd gepresenteerd, en hij leek noodzakelijkerwijs iets nieuws op te moeten halen om de aandacht af te leiden van het falen van het massaal worden ingehaald van de levende heiligen." [66] Volgens Russell, Barbour en collega A.P. Adams "ging het licht uit, de buitenste duisternis van de wereld in, over de onderwerpen die zo duidelijk te zien waren - namelijk de tijd en de wijze van de aanwezigheid van de Heer; en sindsdien verwachten ze Christus in het vlees elke lente of herfst en verdraaien ze de profetieën dienovereenkomstig." [67]

Hoe bezag Nelson Barbour Paton en Russell? Terugkijkend schrijft hij in de *Herald of the Morning* van maart 1898:

> *Van de leiders van de verschillende partijen die zich na de Midnight Cry [1874], buiten de beweging bevonden; raakte Eld. J.H. Paton geïnteresseerd in 1873-74, voornamelijk door de kranten te lezen die ik hem stuurde; en ten slotte door mijn lezingen over deze onderwerpen te horen; hoewel hij daarvoor een Adventist was. C.T. Russell werd voor het eerst licht geïnteresseerd door de HERALD OF THE MORNING te*

---

[64] Ibid.

[65] Ibid. Penton legt uit dat "wat Barbour wel ontkende, de leer was van *plaatsvervangende* verzoening en de betekenis van Christus' dood. Tot het einde van zijn leven bleef Barbour de termen "losgeld" en "verzoening" gebruiken" (Penton, *Apocalypse Delayed*, 342 n45).

[66] *WTR*, 15 juli 1906, 3823. Begin met de teleurstelling van 1878 schrijft Barbour: "In augustus 1878 zorgde een nieuwe olievoorraad ervoor dat onze lampen begonnen te branden zoals ze nog nooit eerder hadden gedaan; en gedurende de komende 3,5 jaar, werd het geloof, dat eenmaal gegeven was aan de heiligen, compleet, zoals we het nu vasthouden; hersteld. Tegelijkertijd werden de tijdsargumenten allemaal opnieuw aangepast en werd ons pad lichtgevend ... Van augustus '78 tot de lente van '82, gedurende 3,5 jaar, moest bijna elke leer die we ooit hadden geloofd, te beginnen met die van plaatsvervangende straf als de basis van verzoening, zoals in de uitgave van augustus '78 werd onderzocht, worden afgezworen" ("Parabel van de tien maagden", *Herald of the Morning*, maart 1898, 359). Als een voorbeeld van een verworpen leerstelling, vraagt Barbour: "Is er enig bewijs dat zesduizend jaar de maat zou zijn van de huidige menselijke instituties; of dat de zevende duizend het millennium zou zijn? ... Er is geen enkel deeltje van direct of indirect bewijs in de Schrift om dat te ondersteunen" (ibid., 369).

[67] *WTR*, 3824.

lezen in 1875, maar identificeerde zich pas in de herfst en de winter van 1876-7 met de beweging door te luisteren naar lezingen die ik tijdens de Centennial gaf in St. George's Hall Phila., En op andere plaatsen. Beide mannen verlieten de beweging in 1878. C.T. Russell dan, na ongeveer achttien maanden lid van de beweging te zijn geweest; voelde zich bekwaam om een eigen uitgave te beginnen. Sindsdien is hij trouw gebleven aan wat hij van mij leerde, voorafgaand aan de "middernacht", terwijl we "allemaal sluimerden en sliepen". Namelijk dat Christus in 1878 als koning kwam; en gelooft het vanwege de tijdsargumenten, zoals hij ze toen van mij heeft geleerd. [68]

Nieuwe publicaties en een nieuwe organisatie

In 1879 begon Russell met de publicatie van *Zions Watch Tower* met de hulp van John H. Paton (1843-1922), die de goede vriend van Russell was geworden en voor hem koos toen hij Barbour verliet. Paton wordt vermeld als een "vaste medewerker" in het eerste nummer en hij schreef meer dan vijftig artikelen voor het tijdschrift totdat hij en Russell in 1881 afscheid namen. Onder leiding van Russell schreef Paton ook *The Day Dawn* (1880), een boek ter vervanging van *Three Worlds*. [69] Terwijl Paton maar weinig aandacht krijgt in het boek *Proclaimers*, concludeert Bergman dat Paton "waarschijnlijk een van de meest invloedrijke Bijbelonderzoekers" was, die "veel van de stimulans leverde voor de vroege Wachttoren-beweging en zeer invloedrijk was in het formuleren van de leer van de vroege Watch Tower Society." [70] Patons "werk heeft een belangrijke stempel gedrukt op het Genootschap, vooral de chronologie die concludeert dat we in de laatste dagen zijn en de basistheologie, waarvan een groot deel zelfs vandaag nog wordt geaccepteerd." [71]

Barbour's chronologie had ook het jaar 1881 beschreven. Zou Russell Barbour's profetische tijdschema blijven volgen? Wat werd verwacht voor 1881? Heronderzoek bracht "nieuw licht"; de oogstperiode van 3 jaar werd verlengd tot 7 jaar (naar 1881). [72]

---

[68] Nelson H. Barbour, *Herald of the Morning*, Mar. 1898, 368.

[69] *WTR*, 3824.

[70] Bergman, 60.

[71] Ibid, 61.

[72] *WTR*, Feb. 1881, 189; May 1881, 224-25.

Een artikel in de *Watch Tower* door A.D. Jones, "How long, o Lord?" beantwoordt de vraag: "Hoe snel (= *dichtbij*) zal onze verandering zijn?" Jones schrijft: "... Hoewel we niet zouden proberen om onze verandering op een bepaald moment te bewijzen, stellen we toch voor om enkele van de bewijzen te bekijken die de vertaling of verandering van de natuurlijke naar de spirituele toestand *lijken* te tonen, vanwege deze kant of door het einde van ons jaar 1881... We zullen nu presenteren wat we aanhalen uit de typen en profetische punten die schijnbaar wijzen op de verandering van de heiligen en het sluiten van de deuren naar de hoge roeping tegen 1881. [73] Russell's artikel in de *Watch Tower* van december 1880 liet zijn dat hij het met Jones eens is. [74] Toch schrijft Russell in de *Watch Tower* van mei 1881: "De WATCH TOWER heeft nooit beweerd dat *het lichaam van Christus* dit jaar in spirituele wezens zal veranderen. Er staat ooit *zo'n verandering* gepland. We hebben niet geprobeerd te zeggen wanneer, maar hebben herhaaldelijk gezegd dat het niet kon plaatsvinden vóór het einde van 1881." [75] Russell leerde dat 1881 het jaar was waarin de oogst van de "kleine kudde", de Bruid van Christus zou eindigen - en de deur dicht zou zijn. Het werd uitgelegd in de *Watch Tower* van mei 1881. "... De voorkeurspositie die deze herfst eindigt, is die van het toetreden tot de *Bruidsgemeente*. Wij geloven dat de deur van gunst nu open is en iedereen die *alles* wijdt en *alles* opgeeft, kan deelhebben aan de bruiloft en lid worden van de Bruid, maar dat met dit jaar het gezelschap compleet zal worden geacht en de deur naar die hoge roeping (niet de deur van genade) voor altijd gesloten is." [76] Hoewel de levende heiligen hun verandering in 1881 niet hebben ervaren - was één ding zeker - de hierboven genoemde deur was dicht! - in ieder geval voor nu. Overlopers zouden plaats maken voor nieuwe Bruidsvervangingen. [77] De hoop op een spoedige verandering was nog in leven. Zendingsactiviteiten bleven het "grote schare" bereiken (degenen die geen deel van de Bruid waren).

In 1884 werd Zion's Watch Tower Tract Society (tegenwoordig bekend als Watch Tower Bible en Tract Society of Pennsylvania) ingelijfd door Russell, en in 1886 publiceerde Russell *The Divine Plan of the Ages*, het eerste deel van de *Millennial Dawn* (hernoemd naar *Studies in the Scriptures*)) serie. Robert Crompton schrijft:

---

[73] *WTR*, Jan. 1881, 180.

[74] *WTR*, Dec. 1880, 172.

[75] *WTR*, May. 1881, 224.

[76] Ibid.

[77] De deur stond wijd open in 1909 toen Russell speculeerde dat mogelijk 30.000 (van 40.000 leden) waren overgelopen sinds 1881 (*WTR*, 1 Jan. 1909, 4303-04).

> *Het eerste deel van Studies in the Scriptures, ondanks de claim op originaliteit, ... is een bewerking van een gemodificeerd dispensationalisme, uiteengezet door Russell's vroege medewerker Nelson H. Barbour, een voormalige medewerker van Miller, in zijn boek Three Worlds ... In The Divine Plan of the Ages heeft Russell een versie van dispensationalisme uiteengezet, die zijn oorsprong had in de millennialistische kringen waarmee hij voor het eerst werd geassocieerd.* [78]

In *The Divine Plan of the Ages* en in de tweede van de serie, *The Time Is at Hand* (1889), concludeert M. James Penton: "Russell herhaalde bijna volledig de eschatologie (= *de leer van de laatste dingen*) in *Three Worlds*." [79]

De laatste belangrijke datum in het profetische schema van Barbour was 1914. In hoofdstuk 4 van *The Time Is at Hand,* "De tijden der heidenen", schrijft Russell: "In dit hoofdstuk presenteren we het bijbelse bewijs dat het volledige einde van de tijd van de heidenen, dat wil zeggen het volledige einde van hun heerschappij, in A.D. 1914 zal worden bereikt; en die datum zal de verste limiet zijn van de heerschappij van onvolmaakte mensen." [80] Onnodig te zeggen dat voorspellingen voor 1914 ook hebben gefaald, zoals elders in deze studie wordt aangetoond.

Miller, Barbour en Russell in God's Plan

In *Proclaimers,* de geschiedenis van de Getuigen, wordt melding gemaakt van William Miller - dat hij de zichtbare terugkeer van Christus in 1843 en 1844 voorspelde, dat "Russell kritisch was geweest op degenen die verschillende datums hadden vastgesteld voor de terugkeer van de Heer, zoals William Miller en sommige Tweede Komst groepen." Die verkeerde datums "hadden veroorzaakt dat veel volgers William Miller en verschillende Adventisten-groepen het vertrouwen verloren." [81] In de meer recente geschiedenis, in *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose* (1959), wordt Miller slechts één keer genoemd: "Hij voorspelde de terugkeer van Christus Jezus

---

[78] Robert Crompton, *Counting the Days to Armageddon* (Cambridge: James Clarke & Co., 1996), 31.

[79] M. James Penton, "The Eschatology of Jehovah's Witnesses: A Short, Critical Analysis," in *The Coming Kingdom*, M. Darrol Bryant and Donald W. Dayton (eds.) (Barrytown, N.Y.: International Religions Foundation, Inc., 1983), 179.

[80] Russell, *The Time Is at Hand* (1889), 76-77.

[81] *Proclaimers*, 40, 60, 62.

zichtbaar en lichamelijk in 1843 of 1844. Maar zijn visie was volledig tegenovergesteld aan Gods doel, zoals geopenbaard in de Bijbel." [82] N.H. Barbour wordt vaak genoemd in het boek *Proclaimers*, maar er is geen verwijzing naar hoe Russell Barbour aangaande profetie bekeek. [83]

Hoe zag Russell William Miller en N.H. Barbour in zijn interpretatie van de betekenis van de gelijkenis van "De tien maagden" in Mattheüs 25 : 1-13 en in zijn andere geschriften? Hoe past Russell erin? In Russell's interpretatie van de passage schrijft hij:

> *Hoewel we noch "Millerieten" noch "Adventisten" zijn, geloven we toch dat veel van deze gelijkenis zijn vervulling in 1843 en 1844 kreeg, toen William Miller en anderen, met de Bijbel in de hand, door geloof op zijn uitspraken vertrouwden, Jezus verwachtend in die tijd. ... Van de teleurstelling van dat gezelschap van christenen (dat bestond uit veel van de beste christenen uit alle denominaties) is zich iedereen terdege bewust van, maar het werd voorspeld in de gelijkenis: "Terwijl de Bruidegom toeft sluimerden en sliepen ze. ..." Zoals de vorige beweging in de gelijkenis vertegenwoordigd werd door Miller en anderen, zo geven we voor deze tweede beweging we een soortgelijke toepassing. Wij geloven dat een broeder, Barbour of Rochester, het gekozen vat van God was door wie de "Midnight Cry" aan de slapende maagden van Christus liet zien dat een discrepantie van dertig jaar in sommige van Millers berekeningen zat. En een herschikking van hetzelfde argument (en enkele aanvullende), bewijzend dat de nacht van de gelijkenis dertig jaar lang was, en dat de ochtend in 1873 was en de Bruidegom rechtmatig in de ochtend in 1874.*
>
> *We geven hier niet de tijdsargumenten of bewijzen, ... We merken hier slechts op dat Bijbelse chronologie, eerst uit de Bijbel gegraven door Bowen van Engeland, die duidelijk en positief aantoont dat de 6000 jaar vanaf Adam eindigden in 1873, en bijgevolg dat daar de ochtend van de duizendjarige dag (de zevende duizend) begon, waarin een verscheidenheid aan dingen verschuldigd zijn. De oprichting van het koninkrijk van Christus, de binding van Satan, het herstel van alle dingen*

---

[82] *Jehovah's Witnesses in the Divine Purpose*, 13.

[83] *Proclaimers*, 46-48, 120, 131, 133-35, 575, 619-20, 718.

en de zegen van alle families van de aarde, zijn allemaal verschuldigd. ... Als deze bewegingen van God waren, en als de broeders Miller en Barbour zijn instrumenten waren, dan was die "Midnight Cry", gebaseerd op profetische en andere verklaringen en bewijzen, correct, en "kwam de Bruidegom" in 1874. Wij geloven dat Midnight Cry van God was en werd vervuld door de komst van de Bruidegom, niet omdat de broeders Miller en Barbour het beweerden, maar omdat het Woord van God het ondersteunt. [84]

In zijn boek *Thy Kingdom Come* (1891) noemt Russell de Miller-beweging als

het begin van het *juiste* begrip van Daniëls visioenen, en op het juiste moment om in de profetie te passen. Miller's toepassing van de "drie en een halve tijd" (1260 jaar) was vrijwel hetzelfde als dat we zojuist hebben gegeven, maar hij maakte de fout om de periodes 1290 en 1335 niet op hetzelfde punt te starten. Had hij dat gedaan, dan had hij gelijk gehad. Integendeel, hij begon ze dertig jaar eerder - ongeveer 509 in plaats van 539, wat de 1335 dagen in 1844 beëindigde in plaats van 1874. Het was echter het *begin* van het juiste begrip van de profetie; want uiteindelijk was de periode van 1260, die hij correct zag, de sleutel; en het prediken van deze waarheid (hoewel in combinatie met fouten en verkeerde toepassingen en valse gevolgtrekkingen) had tot gevolg dat "velen" werden gescheiden en gezuiverd en dat op het moment dat de Heer had voorspeld. [85]

Jaren na de dood van Russell, 15 februari 1925, verklaart Watch Tower:

Ongetwijfeld had dhr. Miller gelijk toen hij 1844 als een bijbelse datum localiseerde. Maar hij verwachtte te veel. 1874 was ook gemakkelijk te vinden. 1878 was ook een gemarkeerde datum, en die veroorzaakte voor broeder Russell een zware uitdaging, totdat hij zijn verwachtingen corrigeerde, zoals opgemerkt in zijn "Harvest Siftings" van april 1894, nu uitverkocht. [86]

---

[84] *WTR*, Oct.-Nov. 1881, 288.

[85] Russell, *Thy Kingdom Come*, 86-87.

[86] *WT*, 15 Feb. 1925, 57.

==========

... In de vervulling van Gods profetie wordt of zal geen enkel individu onder Gods verbondsvolk worden geïdentificeerd. Het zou in strijd zijn met de Schrift om een enkeling uit te kiezen en te zeggen dat zo'n persoon profetie vervult" (Rutherford, "Prophecy", *WT*, 15 april 1937, 124).

==========

Om de opvolging te voltooien, volgens *The Finished Mystery* (1917): "Pastor Russell nam de plaats in van dhr. Barbour, die ontrouw werd en over wie de profetieën van Mattheüs 24 : 48-51 en Zacharia 11 : 15-17 werden vervuld." [87] Verdere details worden later in dit deel gegeven:

> *In 1878 werd het rentmeesterschap van de dingen van God, het onderricht van Bijbelse waarheden, van de geestelijkheid afgenomen, ontrouw aan hun langlopende rentmeesterschap, en aan Pastor Russell gegeven. In de tussentijd, tot 1881, stelde de nieuwe rentmeester de zaken op orde en bracht de waarheden van de Bijbel in logische en schriftuurlijke vorm ter presentatie. ... Toen, in 1881, werd hij de wachter van God voor het hele christendom, en begon zijn gigantische getuigenis ... De functie van wachter werd niet eerder gegeven dan in 1881. ... Trouw in individuele observatie gedurende een proefperiode van zeven jaren werden beloond door het geven van het ambt van de grootste dienaar die de Kerk van God sinds de apostel Paulus heeft gehad. ... Pastor Russell's waarschuwing aan het christendom, rechtstreeks van God is over de op handen zijnde ineenstorting van de huidige "christelijke" beschaving in een warboel van oorlog, revolutie en anarchie, gevolgd door de vroege oprichting van het Koninkrijk van God. In al zijn waarschuwingen beweerde hij geen originaliteit. Hij zei dat hij zelf nooit zijn boeken had kunnen schrijven. Het kwam allemaal van God, door de verlichting van de Heilige Geest.* [88]

---

[87] *The Finished Mystery*, 54. "De Heer Jezus maakte in zijn grote profetische verklaring in Mattheüs 24 : 45-47 het feit bekend dat aan het einde van het tijdperk. Hij ... een speciale dienaar zou moeten hebben ... om terechter tijd voedsel te geven ... Pastor Russell is die dienaar "(*WTR*, 1 november 1917, 323-24).

[88] *The Finished Mystery*, 386-87.

Het is interessant dat toen George Storrs stierf in 1879, "een aantal volgers van Storrs het gevoel had dat de "mantel" van Storrs werd doorgegeven aan Russell doordat Russell's tijdschrift begon net toen *The Bible Examiner* eindigde." [89]

Een inzichtelijke erkenning

In een discussie over "deze generatie" (Mattheüs 24 : 34) in een zitting van het Besturende Lichaam in 1979, herinnert Raymond Franz zich:

> *Aan het einde van de discussie, met uitzondering van enkele leden, gaven de leden van het Lichaam aan dat zij van mening waren dat 1914, en de daaraan verbonden leer over "deze generatie", moet worden benadrukt. De coördinator van het schrijfcomité, Lyman Swingle, merkte op: 'Oké, als dat is wat je wilt doen. Maar weet tenminste dat Jehovah's Getuigen, wat 1914 betreft, alles hebben - van begin tot eind - van de Tweede Adventisten.* [90]

Een belangrijke observatie

Wat is het belang van Russell's Miller-Adventisme wortels voor de levensduur van zijn beweging? Jozef Zygmunt concludeert:

> *Het zou waarschijnlijk eerder een puur lokale sektarische groep zijn gebleven, in plaats van het startpunt voor een translokale sektarische beweging, ware het niet dat door Russell's voortdurende contacten en het ontwikkelen van relaties met bepaalde Adventisten-predikers, ooit actief in de oude Miller-beweging en die nu proberen sommige van zijn ideeën in herziene vorm nieuw leven in te blazen, het anders is verlopen. Naast het suggereren van veel algemene leerstellige kleine artikelen die uiteindelijk in het geloofssysteem van zijn groep werden opgenomen, was het meer directe belang van deze contacten afkomstig van hun invloedrijke Russell om de opvatting te verdedigen dat de wederkomst op handen was, en dat die in feite al gaande was. Het was de injectie van het chiliasme* (= leer over de 1000 jaren), *die deze korte-termijn-*

---

[89] Bergman, 59.

[90] Raymond Franz, *Crisis of Conscience* (2nd ed.; Atlanta: Commentary Press, 1992), 216.

variëteit in het zich ontwikkelende geloofssysteem, dat hoofdzakelijk bijdroeg aan het uitbreiden van de reikwijdte van de Allegheny-sekte tot een translokale beweging. De overtuiging dat Christus in 1874 terug naar de aarde was gekomen, en nu (1876) onzichtbaar aanwezig was en het "oogstwerk" zou voltooien in 1878, waarna hij zijn Koninkrijk zou vestigen, bracht de notie van urgentie, die nodig was om een bredere evangelische onderneming te lanceren. [91]

The Millerite-Adventist Connection: Aanvullende waarnemingen

De volgende uitspraken zijn gedaan door onderzoekers die Russell en de Bible Students-beweging grondig hebben onderzocht. Jerry Bergman schrijft: "Geen van de leerstellingen van Russell was origineel, en de meeste werden openlijk aanvaard (of op zijn minst algemeen besproken) door de Millerieten en de vroege Adventisten, vooral de Tweede Adventisten." [92]

Joseph Zigmunt concludeert:

Ondanks de scheuren die boven kwamen, lijkt het vrij duidelijk dat de contacten en associaties van Russell met niet-geassimileerde" Adventisten een beslissende rol speelden bij het bevorderen van voortzetten van de beweging voorbij de congregationele fase van Allegheny. Het is in feite twijfelachtig of de Allegheny-groep zich veel verder zou hebben ontwikkeld dan een lokale bijbelcultus zonder deze structurerende en stimulerende invloed. Jonas Wendell, George Storrs, George Stetson, N.H. Barbour, J.H. Paton, B.W. Keith, H.B. Rice waren allemaal in verband gebracht met de Millerieten-beweging en zijn, hoewel in de marge van de belangrijkste Adventistische groeperingen, doorgegaan met het prediken van de op handen zijnde komst van Christus .... Opmerkelijk is Russell's tolerantie en bijna eerbiedige houding ten opzichte van deze vroege Adventisten als het gaat om de leerstellingen. Hoewel hij erop stond dat de publieke representaties van "huidige waarheid" zijn eigen opvattingen over uitverkiezing, hellevuur, toekomstige "proeftijd" en verzoening omvatten, die zijn Adventistische

[91] Zygmunt, 723.

[92] Bergman, 53.

medestanders aanvankelijk wilden accepteren, delegeerde hij veel van de verantwoordelijkheid inzake leerstellige vorming aan laatstgenoemden. [93]

Zygmunt merkt verder op dat veel van de vroege artikelen van de Watch Tower "de huidige groep probeerden te relateren aan de oudere Millerieten-beweging." [94] De oproepen, de bewijsteksten, de beeldspraak waarmee de vroege artikelen doortrokken zijn, tappen overvloedig uit de standaard thema's in het Adventisme." [95]

David en M. James Penton concluderen:

> *Hoewel Russell zichzelf nooit als een Tweede Adventist beschouwde, waren veel van de personen die hem op een belangrijke manier beïnvloed hebben dat wel [ze waren allemaal betrokken bij William Miller] ... Dus terwijl hij de naam verwierp, was Russell in feite een Adventist in de Tweede Adventistische traditie. ...* [96] *"De Bijbelonderzoekers waren op een of andere manier allemaal de erfgenamen van William Miller, die lang had geprobeerd de tijd te berekenen van Christus "parousia" of tweede komst uit Daniël, de Openbaring en andere profetische boeken in de Bijbel.* [97]

M. James Penton merkt op: "Hoewel bijna alle belangrijke figuren die Russell beïnvloedden, Adventisten waren, en zijn leerstellige systeem zeker Adventistisch was, zoals dat van George Storrs, verwierp hij etikettering onder een bepaalde groepsnaam." [98] Melvin Curry stelt een zeer belangrijke vraag: "Waarom heeft Russell voortdurend de afhankelijkheid van de Adventisten afgewezen? "Hij concludeert:

---

[93] Zygmunt, 216-17.

[94] Ibid., 218.

[95] Ibid., 219.

[96] D. Penton and M. Penton, 7.

[97] Ibid., 9.

[98] Penton, "The Eschatology of Jehovah's Witnesses," 203, n 4.

Ten eerste ... Hij wilde niet geïdentificeerd worden met het overblijfsel van Millers volgelingen, die leerden dat de aarde zal worden verbrand en dat de goddelozen eeuwige kwelling zullen ondergaan. Ten tweede, zodat hij en de Bijbelonderzoekers overtuigend zouden kunnen beweren dat zij oprecht een niet-sektarisch herstel van het primitieve christendom vertegenwoordigden; en ten derde, dat Russell zelf zou kunnen verschijnen als onafhankelijk theoloog, die het Goddelijke Plan der Eeuwen opnieuw heeft ontdekt. Het blijft echter waar dat de hele theologische structuur van Russell doordrongen is van de terminologie in het Adventisme; met de Adventistische nadruk op soorten, antitypes en parallelle dispensaties; en in het bijzonder, zijn leerstellingen van Christus onzichtbare aanwezigheid, het losgeld, de verkiezing, het herstel, het conditionalisme en het universalisme werden allemaal onderwezen door verschillende predikers in het Adventisme. [99]

Carl Olof Jonsson ontdekte dat Russell in contact stond met sommige Adventistische groepen en "nauwe banden aanlegde met bepaalde predikanten, en enkele van hun uitgaven las, waaronder de *Bible Examiner* van George Storr. Geleidelijk namen hij en zijn medewerkers veel van hun centrale leringen over," en zoals eerder geciteerd: "Daarom kan Russell's Bible Student-beweging in alle essentiële opzichten worden beschreven als nog een andere uitloper van de Miller-beweging." [100] Deze conclusie wordt volledig ondersteund door het materiaal dat in dit hoofdstuk wordt gepresenteerd.

==========

[99] Melvin Dotson Curry, Jr., "Jehovah's Witnesses: The Effects of Millennarianism on the Maintenance of a Religious Sect." Ph.D. diss.; Florida State University, Tallahassee, Fla., 1980, 131.

[100] Jonsson, 43.

"Dit is een van de beste behandelingen ooit geschreven door een niet-Getuige."

The Discerner

"Naar mijn mening is dit een boek dat elke predikant zou moeten hebben. Het zou in elke kerkbibliotheek moeten liggen."

Rev. Paul E. Rowland, The Presbyterian Journal

"Het is de beste behandeling van het onderwerp dat we ooit hebben gezien, en we raden het met vol enthousiasme aan! ... Verkoop je shirt, indien nodig ... maar koop dit boek!"

Robert L. Sumner, redacteur, The Biblical Evangelist

"Dit werk zou in de toekomst uitermate nuttig moeten blijken te zijn voor iedereen die de Jehovah's Getuigen confronteert."

Rev. Wesley P. Walters, Marissa United Presbyterian Church

"De ondertitel van dit zorgvuldig gedocumenteerde boek vat de inhoud samen ... Gruss ... is bij uitstek geschikt om het anti-christelijke karakter van deze snel groeiende sekte duidelijk en krachtig te relateren. Bezorgde christenen zullen dit boek een nuttige toevoeging aan hun bibliotheek vinden."

Dr. F. R. Lindsey, Bibliotheca Sacra

"... Een essentieel hulpmiddel ... om ons te helpen in onze benadering van deze misleide mensen ... een wetenschappelijke, degelijke en gemakkelijk te lezen studie. Elke oprechte christen zou het boek moeten kopen en het zorgvuldig bestuderen."

Rev. J. Lyim Pace, The Baptist Bulletin

"Lees dit boek en je hoeft nooit meer in de knoop te raken door de Jehovah's Getuigen wanneer ze hun claims en leringen presenteren. ... Het is een boek om te bestuderen. Maar de opbrengsten zullen dit soort investeringen rechtvaardigen."

Prof. Stanley N. Gundry, afdeling Theologie, Moody Bible Institute, Moody Monthly

"De beste recente één-volume behandeling over de beweging."

Dr. Anthony A. Hoekema, Jehovah's Getuigen